ΕΦΗΜΕΡΙΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ

1913

Δ
135

Η ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
Η· ΑΩΛΖ

Γεωργίου

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΤΗ

1913

ΜΕΤΑ 2 ΠΙΝΑΚΩΝ ΚΑΙ 224 ΕΝ ΤΩΙ ΚΕΙΜΕΝΩΙ ΕΙΚΟΝΩΝ

Σύνοψις.

σελίς		
β	Α')	πρόγραμμα τῆς ΑΕ
β	Β')	γραμματεῖον συγγραφέων τῆς ΑΕ 1913.
γ-ε	Γ')	τελαμὼν πραγματειῶν καὶ αγγελιῶν:
γ		α') κειμένου.
δ		β') πινάκων.
δ-ε		γ') εικόνων
F-κε	Δ')	σίλλυβοι:
F-κδ		α') ονόματα καὶ πράγματα.
κδ-κε		β') ὕλη.
1-237	Ε')	πραγματεῖαι καὶ αγγελίαι.
—	F')	πίνακες.

ΑΘΗΝΗΣΙ

ΤΥΠΟΙΣ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

Α΄) Πρόγραμμα τῆς ΑΕ

Τῆς ἐκδόσεως ἐπιμελεῖται ἐπιτροπεία πέντε μελῶν τοῦ συμβουλίου τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. Τὰς ἐπιστολὰς ἐπιγράφειν Βασιλείῳ Λεονάρδῳ, διευθυντῇ τοῦ Ἐπιγραφικοῦ μουσείου.

Δημοσιεύονται ἀρχαιολογικαὶ πραγματεῖαι καὶ ἀγγελίαι, μάλιστα δὲ περὶ εὑρημάτων καὶ πορισμάτων τῶν τῆς ἑταιρείας ἀνασκαφῶν, πᾶσαι διὰ βραχέων καὶ ἐν γλώσσῃ καθαρευούσῃ συντεταγμέναι.

Ἐκδίδονται κατ' ἔτος τέσσαρα τεύχη σχήματος τετάρτου ἀποτελοῦντα τόμον δώδεκα καὶ ἑκατὸν σελίδων καὶ πλέον μετ' εἰκόνων καὶ πινάκων, ὁπόταν χρεία ᾖ· τιμὴ δὲ τοῦ τόμου ἑκάστου πέντε καὶ εἴκοσι δραχμαί.

Οἱ συγγραφεῖς λαμβάνουσιν ἑπτὰ καὶ ἥμισυ δραχμῆς τῆς σελίδος ἑκάστης, ἐλλογουμένων καὶ τῶν εἰκόνων καὶ πινάκων, καὶ ἀντίτυπα τῶν ἑαυτῶν πραγματειῶν εἴκοσι πέντε.

Τὰ χειρόγραφα τῶν δημοσιευομένων κατατίθενται ἐν τῷ ἀρχείῳ.

Ἡ ΑΕ διαμείβεται πρὸς ἀρχαιολογικὰ περιοδικά.

Β΄) Συγγραφεῖς τῆς ΑΕ 1913.

Αρβανιτόπουλος· Θεσσαλίας επιγραφαί· 25.
— Εις Θεσσαλίας επιγραφὰς (ΑΕ 1911 129 κλπ.· IG IX^2 332 κλπ. καὶ BCH 1911 239 κλπ.· ΑΕ 1913 25 κλπ.· ΑΕ 1913 151 180 καὶ 232)· 101 143 232 237.
— Περραιβίας καὶ άνω Ἑστιαιώτιδος (αγγελία)· 107.
— Αρκαδίας (αγγελία)· 234
— Θεσσαλίας (αγγελία)· 236.
Βερναρδάκης· Εις Πειραιῶς επίγραμμα (ΑΕ 1910 73) 105.
Βερσάκης· Τοῦ Αθήνησιν Ασκληπιείου οικήματα· 52.
— Νικίου ναός· 75.
— Ηπείρου: βορείων τόπων Βυζαντιακὰ μνημεῖα (αγγελία)· 234.
Γαρδίκας· Εις Πειραιῶς επίγραμμα (ΑΕ 1910 73) 105.
— ***ιδιοξενοδόκοι*** (εις ΑΕ 1913 165 Α)· 232.
— Ονόματα καὶ πράγματα τῆς ΑΕ 1913 (σίλλυβος)· F.
Γεωργιάδης· Εις τὴν άνω (σελ. 210) Ερετρικὴν επιγραφήν· 214.
Γιαμαλίδης· Εις Επιδαύρου επιγραφὰς (IG IV 946 Α κλπ)· 125.
Γιαννόπουλος· Θεσσαλίας επιγραφαί· 217.
Ευαγγελίδης· Ηπείρου: βορείων τόπων ανασκαφαὶ (αγγελία)· 235.
Κουγέας Εις τὰς άνω (σελ. 17) παπύρους· 18.
Κουρουνιώτης· Αιγίνης μουσεῖον· 86.
— Αθηνῶν (αγγελία) 107.
— Κεραμεικοῦ ανασκαφαί 183
— Εξ Αττικῆς: Α΄) Αθηνῶν, Β΄) Πειραιῶς· 193.
— Χίου (αγγελία)· 236.
Λ(εονάρδος)· Εις Πειραιῶς επίγραμμα (ΑΕ 1910 73)· 106.
— Εις Αττικῆς επίγραμμα (IG II 2081, *EHoffmann* SEG 131, ΠΑΕ 1912 98)· 233.
— Αμφιαρείου (αγγελία)· 237.
Μαλτέζος· Τὸ έτος τοῦ άρχοντος Αρχίππου (318/7 πΧ) καὶ ὁ τύπος *«μετ᾽ εικάδας»* 109.
— Εννεακαιδεκετηρὶς εν Αθήναις· 117.
Μιστριώτης· Αρχαιολογικαὶ μελέται: Α΄) Πέλλης Αττικός πολιτισμός, Β΄) Αιολικὴ τεχνοτροπία· 20.
— Μυκηνῶν Κυκλώπειοι βωμοί· 229.
— Γιανητσά· 230.
Ξανθουδίδης· Σφραγῖδες Κρητικαὶ [εις ΑΕ 1912 257] (πίν. 2)· 98·
Ξυγγόπουλος· Αττικῆς Βυζαντιακοὶ ναοί: Α΄) ναΐδιον Παναγίας εν Γουδίῳ, Β΄) ναὸς Μεταμορφώσεως εν Αθήναις· 130.
Οικονόμος· Μακεδονίας (αγγελία)· 107.
Παπαβασιλείου· Εις Πειραιῶς επίγραμμα (ΑΕ 1910 73)· 103.
— Ερετρικὸς νόμος· 210.
— Χαλκίδος επιγραφαί· 215.
Παπαγεωργίου· Λέσβου επιγραφαί· 220.
— Εις Λέσβου επιγραφάς· 225.
— Εις Μοναστηρίου επιγραφήν· 228.
Παπαδάκης· Α΄νω Μακεδονίας (αγγελία)· 236.
Ρωμαῖος· Θέρμου (αγγελία)· 236.
Στάης· Σουνίου (αγγελία)· 234.
Φιλαδελφεύς· Ηπείρου: Νικοπόλεως (αγγελία)· 235.
Μ. Χαβιαρᾶς· Νισύρου επιγραφαί· 6.
— Κνιδίας χερσονήσου επιγραφαί· 17.
— Εις Νισύρου ψήφισμα (ΑΕ 1913 7)· 103.
Ν. καὶ ***Μ. Χαβιαρᾶ***· Περαίας τῆς Ροδίων επιγραφαί· 1.
— Εις Περαίας επιγραφὰς (ΑΕ 1911 58 [40] 68 [70 71]· IG XII^1 49)· 102.
Ν. Χαβιαρᾶς· Αρχαιολογικῆς εταιρείας πάπυροι Αρσινοητικαὶ (ΑΕΠ 1-2· πίναξ 1)· 17.

Γ΄) Πραγματεῖαι καὶ αγγελίαι:

α΄) κείμενον

1) τοῦ 1ου καὶ 2ου τεύχους·

σελίς
1 - 6 Περαίας τῆς Ροδίων επιγραφαὶ (εικ. 1-8· συνέχεια, ὅρα ΑΕ 1911 52)· ὑπὸ **Ν.** καὶ **Μ. Χαβιαρᾶ.**
6 - 16 Νισύρου επιγραφαὶ (εικ. 1-13)· ὑπὸ **Μ. Χαβιαρᾶ.**
17 Κνιδίας χερσονήσου επιγραφαί· ὑπὸ **Μ. Χαβιαρᾶ.**
17 - 18 Αρχαιολογικῆς ἑταιρείας πάπυροι Αρσινοητικαὶ [ΑΕΠ 1-2] (πίναξ 1)· ὑπὸ **Ν. Χαβιαρᾶ.**
18 - 19 Εις τὰς άνω παπύρους· ὑπὸ **Σ. Κουγέα.**
20 - 24 Αρχαιολογικαὶ μελέται [Α΄) Πέλλης Αττικὸς πολιτισμός, Β΄) Αιολικὴ τεχνοτροπία] (εικ 1-3)· ὑπὸ **Γ. Μιστριώτου.**
25 - 52 Θεσσαλίας επιγραφαὶ (εικ. 1-14· συνέχεια, ὅρα ΑΕ 1912 60, πρβ. ΑΕ 1913 101)· ὑπὸ **Α. Αρβανιτοπούλου.**
52 - 74 Τοῦ Αθήνησιν Ασκληπιείου οικήματα (εικ. 1-35) ὑπὸ **Φ. Βερσάκη.**
75 - 85 Νικίου ναὸς (εικ. 1-11)· ὑπὸ **Φ. Βερσάκη.**
86 - 98 Αιγίνης μουσεῖον (εικ. 1-22)· ὑπὸ **Κ. Κουρουνιώτου.**
98 - 100 Σφραγῖδες Κρητικαὶ [εις ΑΕ 1912 257] (πίναξ 2)· ὑπὸ **Σ. Ξανθουδίδου.**
101 - 102 Εις Θεσσαλίας επιγραφὰς (ΑΕ 1911 129 135 144· ΑΕ 1912 63 74 101 253 253· ΑΕ 1913 39 44· πρβ. 143 232 237)· ὑπὸ **Α. Αρβανιτοπούλου.**
102 - 103 Εις Περαίας επιγραφὰς (ΑΕ 1911 58 [40]· 68 [70 71]· IG XII[1] 49)· ὑπὸ **Ν.** καὶ **Μ. Χαβιαρᾶ.**
103 Εις Νισύρου ψήφισμα (ΑΕ 1913 7)· ὑπὸ **Μ. Χαβιαρᾶ.**
103 - 104 Εις Πειραιῶς επίγραμμα (ΑΕ 1910 73) ὑπὸ **Γ. Παπαβασιλείου.**
105 Εις Πειραιῶς επίγραμμα (ΑΕ 1910 73)· ὑπὸ **Γ. Βερναρδάκη.**
105 - 106 Εις Πειραιῶς επίγραμμα (ΑΕ 1910 73)· ὑπὸ **Γ. Γαρδίκα.**
106 Εις Πειραιῶς επίγραμμα (ΑΕ 1910 73) ὑπὸ **Β. Λ(εονάρδου).**
107 - 108 Αγγελίαι: Α΄) Αθηνῶν· ὑπὸ **Κ. Κουρουνιώτου.** Β΄) Περραιβίας καὶ άνω Ἑστιαιώτιδος· ὑπὸ **Α. Αρβανιτοπούλου.** Γ΄) Μακεδονίας· ὑπὸ **Γ. Οικονόμου.**

2) τοῦ 3ου καὶ 4ου τεύχους·

109 - 116 Περὶ τοῦ έτους τοῦ άρχοντος Αρχίππου (318/7 π.Χ) καὶ τοῦ τύπου «μετ᾽ εικάδας»· ὑπὸ **Κ. Μαλτέζου.**
117 - 124 Ἡ εννεακαιδεκετηρὶς εν Αθήναις· ὑπὸ **Κ. Μαλτέζου.**
125 - 129 Εις Επιδαύρου επιγραφὰς [IG IV 946 Α κλπ.] (εικ. 1-8)· ὑπὸ **Χ. Γιαμαλίδου.**
130 - 143 Αττικῆς Βυζαντιακοὶ ναοὶ [Α΄) ναΐδιον Παναγίας εν Γουδίῳ, Β΄) ναὸς Μεταμορφώσεως εν Αθήναις] (εικ. 1-12)· ὑπὸ **Α. Ξυγγοπούλου.**
143 - 182 Εις Θεσσαλίας επιγραφὰς [IG IX[2] 332 κλπ., BCH 1911 239 κλπ.· συνέχεια, ὅρα ΑΕ 1912 265, πρβ. ΑΕ 1913 101· 232· 237] (εικ. 1-31)· ὑπὸ **Α. Αρβανιτοπούλου.**
183 - 193 Κεραμεικοῦ ανασκαφαὶ (εικ. 1-12) ὑπὸ **Κ. Κουρουνιώτου.**
193 - 209 Εξ Αττικῆς [Α΄) Αθηνῶν, Β΄) Πειραιῶς] (εικ. 1-28)· ὑπὸ **Κ. Κουρουνιώτου.**
210 - 214 Ερετρικὸς νόμος (εικ. 1-6)· ὑπὸ **Γ. Παπαβασιλείου.**
214 - 215 Εις τὴν άνω Ερετρικὴν επιγραφὴν (εικ. 1)· ὑπὸ **Α. Γεωργιάδου.**
215 - 217 Χαλκίδος επιγραφαὶ (εικ. 1-3)· ὑπὸ **Γ. Παπαβασιλείου.**
217 - 220 Θεσσαλίας επιγραφαὶ (εικ. 1-3)· ὑπὸ **Ν. Γιαννοπούλου.**
220 - 224 Λέσβου επιγραφαὶ (εικ. 1-6)· ὑπὸ **Π. Παπαγεωργίου.**
225 - 228 Εις Λέσβου επιγραφὰς (εικ. 1)· ὑπὸ **Π. Παπαγεωργίου.**
228 Εις Μοναστηρίου επιγραφήν· ὑπὸ **Π. Παπαγεωργίου.**
229 - 230 Περὶ τῶν εν Μυκήναις Κυκλωπείων βωμῶν· ὑπὸ **Γ. Μιστριώτου.**
230 - 231 Περὶ Γιανητσῶν· ὑπὸ **Γ. Μιστριώτου.**
232 Εις Θεσσαλίας επιγραφὰς (ΑΕ 1913 25 28 29 34 35 42 50 52 143 150 165 175· πρβ. ΑΕ 1913 101 143 237)· ὑπὸ **Α. Αρβανιτοπούλου.**
232 - 233 ιδιοξενοδόκοι (εις ΑΕ 1913 165 Α)· ὑπὸ **Γ. Γαρδίκα.**
233 Εις Αττικῆς επίγραμμα (IG II 2081, EHoffmann SEG 131, ΠΑΕ 1912 98) ὑπὸ **Β. Λ(εονάρδου).**
234 - 237 Αγγελίαι: Α΄) Αρκαδίας· ὑπὸ **Α. Αρβανιτοπούλου.** Β΄) Αττικῆς: Σουνίου· ὑπὸ **Β. Στάη.** Γ΄) Ηπείρου: α΄) βορείων τόπων· 1) Βυζαντιακὰ μνημεῖα ὑπὸ **Φ. Βερσάκη.** 2) ανασκαφαί· ὑπὸ **Δ. Ευαγγελίδου.** β΄) Νικοπόλεως· ὑπὸ **Α. Φιλαδελφέως.** Δ΄) Θέρμου· ὑπὸ **Κ. Ρωμαίου.** Ε΄) Θεσσαλίας· ὑπὸ **Α. Αρβανιτοπούλου.** Ϛ΄) Άνω Μακεδονίας· ὑπὸ **Ν. Παπαδάκη.** Ζ΄) Χίου· ὑπὸ **Κ. Κουρουνιώτου.** Η΄) Αμφιαρείου· ὑπὸ **Β. Λ(εονάρδου).**
237 Εις Θεσσαλίας επιγραφὰς (ΑΕ 1913 151 180 καὶ 232· πρβ. ΑΕ 1913 101 143 232)· ὑπὸ **Α. Αρβανιτοπούλου.**

β') πίνακες

(τοῦ 1ου καὶ 2ου τεύχους).

ἀρ.	εἰς σελ.	
1	17	Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας πάπυροι Ἀρσινοητικαί.
2	98	σφραγῖδες Κρητικαί.

γ') εἰκόνες.

σελ.	εἰκ.	
1	1	Πειραίας· ἐπίγραμμα ἐπιτύμβιον.
2	2	» ἐπιγραφὴ ἐπιτύμβιος.
»	3	» » »
3	4	» » »
»	5	» »
4	6	» » ἀναθηματική.
5	7	» » ἐπιτύμβιος.
»	8	» » ἀναθηματική.
7	1	Νισύρου· » ψήφισμα.
8	2	» » »
9	3	» » ἀναθηματική.
10	4	» » »
11	5	» » ἐπιτύμβιος.
12	6	» » »
»	7 (α,β,γ)	» » »
»	8	» » »
13	9	» » »
14	10	» » »
»	11	» » »
15	12	» » ἀναθηματική.
16	13	» » (ἐκ χειρογράφου εἰκάσματος).
22	1	Τανάγρας· εἰδώλιον κόρης.
»	2	» » »
23	3	» » »
26	1	Γόννων· ἐπιγραφή: μαρτυρίαι περὶ ὅρων.
35	2	» » διοίκησις ὁρίων.
38	3 (α,β)	» » μαρτυρίαι περὶ ὅρων.
39	4	» » » » »
»	5	» » » » »
40	6	» » » » »
»	7	» » » » »
42	8	» » διαιτησία » »
43	9	» » συνθῆκαι.
44	10	» » βασιλέως ἐπιστολαί.
46	11	» » ἐπιστολὴ περὶ ὅρων.
47	12	» » ψήφισμα περὶ ἱερῶν γαιῶν (;).
48	13	» » εἰσενεγκόντων ἀναγραφή.
50	14	» » συγγραφή.
53	1	Ἀθηνῶν· Ἀσκληπιείου: στοᾶς ἀνατολικῆς τμῆμα ἀνατολικόν.
»	2	» » » » » δυσμικόν.
54	3	» » » » κάτοψις.
55	4	» » » » τμῆμα δυσμικὸν συμπεπληρωμένον.
57	5	» » » » τομὴ ἐγκαρσία.
58	6	» » » » σφόνδυλος.
»	7	» » » » τρίγλυφον.
»	8	» » » » πρώτου ὀρόφου δόμος.
59	9 (α,β)	» » » » θριγκοί.
»	10	» » » » πρώτου ὀρόφου γεῖσον
60	11	Ἀθηνῶν· Ἀσκληπιείου: στοᾶς ἀνατολικῆς πρώτου ὀρόφου γεῖσον.
»	12	» » » » » » »
61	13	» » » » δευτέρου » δόμος.
62	14	» » » » δόμος, ἐφ' οὗ κίονες.
»	15	» » » » » φραγμάτων.
63	16	» » » » » »
66	17	» » ναοῦ ἀνατολικοῦ λείψανα.
»	18	» » » » κάτοψις.
67	19	» » » » στερεοβάτου δόμος.
»	20	» » » » τρίγλυφον.
68	21	» » » » θριγκός.
69	22	» » στοᾶς νοτίας κιόκρανον.
»	23	» » » » ἐπίκρανον.
»	24	» » » » ἐπιστύλιον.
70	25	» » } οἰκήματος περιφεροῦς λείψανα.
»	26	» » }
»	27	» » }
71	28	» » στοᾶς δυσμικῆς κάτοψις.
»	29	» » » » ἐρείπια.
72	30	» » ναοῦ Β κάτοψις.
»	31	» » » » λείψανα.
73	32	» » » Α »
»	33	» » » » κάτοψις.
»	34	» » » » ἐπιστύλιον.
74	35	» » » » μέτωπον.
75	1	» Νικίου ναοῦ: μέτωπον.
77	2	» » » κάτοψις.
79	3	» » » πλαγία πλευρά.
80	4	» » » γεῖσον ἐπικλινές.
»	5	» » » τυμπάνου μέσος δόμος.
81	6	» » » « δόμος.
»	7	» » » παραστάδος ἐπίκρανον.
83	8	» » » ὀρθοστάτου καὶ στυλοβάτου λείψανα.
»	9	» » » » λείψανα.
84	10	» (» ») ὑδραγωγείου ἴχνη.
85	11	» (» ») » »
87	1-3	Αἰγίνης· ἄγαλμα Ἡρακλέους τοξεύοντος.
88	4	(») Θάσου ἀνάγλυφον.
»	5	(») Θασίων νόμισμα.
89	6	Αἰγίνης· λήκυθος μαρμαρίνη μετὰ γραφῶν.
»	7	» » » » »
91	8	» βωμὸς ἔχων ἐπιγραφὴν γραπτήν.
93	9	» τάφου χεῖλος ἐπιγεγραμμένον.
»	10	» ὑπογείων τάφων κάτοψις καὶ τομή.
»	11	» ὑπογείου τάφου στόμιον.
94	{ 12	» σαρκοφάγος ἐπιγεγραμμένη·
»	{ 13	» τῆς αὐτῆς ὀπίσθιον.
»	14	» νεκρόδειπνον.
»	15	» » ἐπιγεγραμμένον.
95	16	» » »
96	17	» » »

Ετυπ. 29 5 14.

σελ.	εἰκ.	
96	18	Αἰγίνης· ἀνάγλυφον ἐπιτύμβιον ἐπιγεγραμμένον.
97	19	» » » »
»	20	» » » »
»	21	» » » »
98	22	» » » »
125	1	Ἐπιδαύρου· ἐπιγραφή.
»	2	» ἐπιγεγραμμένου λίθου σῆμα.
126	3	» } ἐπιγραφῆς ἀναθηματικῆς ἀποκόμματα.
»	4	»
»	5	»
127	6	» ἐπιγραφὴ ἀναθηματική.
129	7	» βάθρου ἐπιγεγραμμένου σχῆμα.
»	8	» ἐπιγραφὴ ἀναθηματική.
130	1	Ἀττικῆς· Παναγίας ἐκκλησία: ἐρείπια.
131	2	» » » κάτοψις.
132	3	» » » τομή.
»	4	» » » κόγχης παράθυρον.
134	5	» » » στέγης ἀναπαράστασις.
»	6	» » » γλυπτόν.
135	7	» » » ἐπιγραφή.
138	8	» Μεταμορφώσεως ἐκκλησία: ὄψις ΒΔ
139	9	» » » κάτοψις.
»	10	» » » τομή.
140	11	» » » κιόκρανον.
141	12	» » » ὄψις ΝΑ
144	1	Θεσσαλίας· ἐπιγραφή: ἀνάθεσις.
145	2	» » ἐπιστολὴ ὑπάτου.
146	3	» » ἀπελευθέρωσις.
147	4	» » ἀπελευθερώσεις.
»	5	» σχῆμα τῆς εἰκόνος 5α·
148	5α	» ἐπιγραφή: ἀνάθεσις καὶ ἀπελευθέρωσις.
»	6	» » ἀπελευθερώσεις.
149	7	» » »
»	7α	» » »
150	8	» » »
151	9, α	» » ἀνάθεσις.
»	9, β	» » ἀπελευθερώσεις.
152	9, γ	» » ἀπελευθέρωσις.
155	10	» » ἀπελευθερώσεις.
157	11	» » ἀπελευθέρωσις.
158	12	» » ἀπελευθερώσεις.
160	13	» » »
»	14	» » »
161	15	» » »
162	16	» » ἀνάθεσις.
163	17	» » ἐπιτύμβιος ἐπὶ ἀναγλύφου.
164	18	» » ἀνάθεσις.
165	19	» » ἀπελευθερώσεις.
166	20	» » »
»	21	» » ἀνάθεσις Ἀφροδίτῃ.
167	22	» » ἀπελευθερώσεις.
169	23, α1	» » ἀνάθεσις καὶ ἀπελευθερώσεις.
170	23, α2	» » ἀπελευθερώσεις.
»	23, β	» » »
173	24	» » »
175	25	» » »
176	26	» » »
177	27, α	» » »
»	27, β	» » ἀπελευθέρωσις.
178	28	» » »
180	29	» » ἀναγλύφου ἐπιτυμβίου.
»	30	» ἐπίγραμμα ἐπιτύμβιον.

σελ.	εἰκ.	
181	31	Θεσσαλίας· ἐπιγραφή: ἀπελευθερώσεις.
184	1	Κεραμεικοῦ· σκαφὴ ὄπισθεν μνημείου Δημητρίας καὶ Παμφίλης.
»	2	» » πλησίον βάθρου » » »
185	3	» » περιβόλου Δημητρίας καὶ Παμφίλης.
186	4	» ἐλάσματα μολύβδινα ἐπιγεγραμμένα: ἀραί.
187	5	» ἀλαβάστια καὶ ἄλλα κτερίσματα τάφου λ.
188	6	» ἀλάβαστος » » » τάφων.
»	7	» λήκυθος μαρμαρίνη Ἡσυχίας·
189	8	» τῆς αὐτῆς ὀπίσθιον·
190	9	» } » » κοσμήματα.
»	10	»
191	11	» οστοθήκη τάφου ε.
»	12	» κτέρισμα » »
193	1	Ἀθηνῶν· ἀνάγλυφον Ἀρρίλεω Ἁλαιέως.
194	2	» » Ἀμεινοδώρας.
196	3	» σφόνδυλος τριγωνικὸς μετ' ἀναγλύπτων ἀσπίδων.
197	4	» ἐπιγραφὴ ἀναθηματική.
198	5	» »
199	6	» ἄγαλμα γυναικὸς ἐπὶ σπηλαίου.
200	7	» κεφαλὴ νεανική.
»	8	» » Διονύσου.
201	9	» ἀνάγλυφον ἐπιτύμβιον.
202	10	Πειραιῶς· στήλη μετ' ἀναγλύφου.
203	11	» » » »
»	12	» ἀναγλύφου ἀπότμημα.
204	13	» » »
»	14	» » »
»	15	» » »
205	16	» » »
»	17	» » »
»	18	» » »
206	19	» » »
»	20	» ληκύθου μαρμαρίνης ἀπότμημα
»	21	» ἐπιγραφὴ ἐπιτύμβιος.
207	22	» » »
»	23	» » »
208	24	» » »
»	25	» » »
»	26	» » »
»	27	» σαρκοφάγου ἀπότμημα.
209	28	» ἐπιγραφή: ὅρος λεσχῶν δημοσίων.
210	1	Ἐρετρίας· ἐπιγραφῆς (νόμου) ἀπότμημα.
211	2	» » » »
212	3	» » » »
»	4	» » » »
213	5	» » » »
»	6	» » » »
214	1	Ἐρετρίας· τειχῶν καὶ λιμένος διάγραμμα.
216	1	Ἐρετρίας· ἀμφορέως πηλίνου οὖς ἐπιγεγραμμένον.
»	2	» » » » »
»	3	» » » » »
217	1	Θεσσαλίας Πυράσου ἐπιγραφὴ ἐπιτύμβιος.
218	2	» Φθιωτίδων Θηβῶν ἐπιγραφή.
»	3	» Φερῶν· ἐπιγραφὴ ἀναθηματική.
221	1	Λέσβου· βάθρον ἐπιγεγραμμένον.
222	2	» ἐπιγραφῆς τεμάχια.
»	3	» » τεμάχιον.
223	4	» » »
»	5	» ἀμφορέως τεμάχιον ἐπιγεγραμμένον.
»	6	» ἐπιγραφὴ ἐπιτύμβιος.
226	1	Λέσβου· » » **(Jh 1902 147).**

F

Δ΄) Σίλλυβοι:

α΄) ονόματα καὶ πράγματα

ὑπὸ

Γεωργίου Γαρδίκα.

A

α ἀντὶ ε: Ευθραπτίδας· Νισύρ. 9. 10.
αβάκιον Δωρικοῦ κιονοκράνου: ἡ τοῦ μήκους αὐτοῦ σμίκρυνσις βαίνει σὺν τῷ χρόνῳ κανονική· τὸ τοῦ αβακίου μῆκος ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν ἄνω διάμετρον τοῦ κίονος 82.
ἄβατον· κατακλίνεσθαι εν τῷ α· Επιδ. 128.
Ἁβρίας Μνησιμάχου Θεσσ. 151.
Ἁβρίας· Μνησίμαχος Ἁ. Θεσσ. 152.
Αγαγύλιος μὴν Θεσσ. 147.
Αγαθάνωρ στρατηγὸς Θεσσ. 150. 178.
Αγαθάνωρ Ευρυδάμας Α. Θεσσ. 171.
Αγαθάνωρ Θεσσ. 217.
αγαθῆι τύχηι Θεσσ. 27.
Αγαθήμερος Ευφράνορος Σάμ. 93.
Αγαθοκλῆς· Κριτόλαος Α. Θεσσ. 152.
Αγάθων ευχὴν Ἥρωνι Θεσσ. 167.
Αγασικλίας = Αγασικλέας Θεσσ. 219.
αγγελίαι 107 234.
ἄγειν· τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν εκ - - εις - - Θεσσ. 27
αγένειος· - - ἱππεύσωσιν αγένειοι Θεσσ. 51, 9.
Αγηνάκτωρ εσφαλμ., ὅρα Αγῆναξ Ῥόδ. 2.
Αγῆναξ· Ἁγήσανδρος Αγήνακτος (οὐχὶ Ἁ. Αγηνάκτορος) Ῥόδ. 2
Αγῆναξ· Απολλόδοτος Αγήνακτος (ουχὶ Αγήνακτος Απολλοδότου) Ῥόδ. 102.
Αγῆναξ· Κτησιφῶν Αγήνακτος (ουχὶ Κτησιφῶν· Αγήνακτος) Ῥόδ. 102.
Αγήνωρ· λουτροφόρος Α. 183.
Ἁγησανδρίδας 215.
Ἁγήσανδρος Αγήνακτος (οὐχὶ Αγηνάκτορος) Ῥοδ. 2.
Ἁγήσανδρος Θεσσ. 51.
Ἁγησίνικος Μνασισ[τ]ράτου Ῥοδ. 1.
Αγίας Νισύρ. 11.
αγνήκοτας Λέσϐ. 225.
Ἁγνίας ἄρχων Αττ. 113.
Ἁγνίππη Πειρ. 206.
Αγνούσιος (δημοτ. Αττ.) 119.
ἄγνυθες πήλιναι πυραμιδοειδεῖς καὶ κωνικαὶ 237.
αγορά· εικόνα στᾶσαι εν α. Νισύρ. 7.
αγορανόμος αἱρεθεὶς Νισύρ. 7.
Ἄγραι· τὰ εν Ἄ. μυστήρια 121.
Αγρεύς· Απόλλων Α. Θεσσ. 144.
Αγρέστας Θεσσ. 144.
Αγροίκιος (οὐχὶ Ατροίκιος) Λέσϐ. 228.
αγωγή· ὅρα ὑπόμνημα 19.
Αγὼι Εὐφράντου Μεγαρικὴ Αθην. 195.
αγών· εν τῷ α. τῶν Διονυσίων Νισύρ. 7.
αγὼν Γοννέων πρὸς Ἡρακλειώτας 27· 40· 41.
Αγωνίαος εσφαλ., γρ. Αρισ⟨ι⟩τίαος Λέσϐ. 226
Ἁδαῖος Ευηθίδου ταμιεύων Θεσσ. 171.
Αδέα Φιλώτου Θεσσ. 173.
αδικεῖν· οἱ ηδικηκότες ένοχοι έστωσαν Θεσσ. 36.
Ἁδριανὸς Ῥόδ. 5.
Ἄδυμος ταμιεύων Θεσσ. 161.
Αζωριασταὶ ὁμοροῦσιν Ελιμειώταις 154 σημ.. Αζωριαστής, ὁ τῆς Αζώρου κάτοικος 34. Αζωριαστῶν πόλις, δῆμος 34. Αζωριαστής· πρϐ. Πυθιαστής, Φαλωρειαστὴς 152.
Αζωρος πόλις τῆς Περραιϐικῆς Τριπόλεως 34. Ἄζωρος ἡ νῦν Βουϐάλα 154· 236. Α. επιγραφαὶ 169. Αζώρεια, Αζώριον, Ἄζωρος, Ἄζωρα 34.
Αζώριον· οικεῖν εν Α. Θεσσ. 27.
Αήτη (Λήτη; Λητή, πρϐ. Λείτη;) απολυθεῖσα τῆς παραμονῆς Θεσσ. 170. 172.
Αθηνᾶ ὁπλοφόρος 101.
Αθηναΐς· Κορνηλία Α Νεμερίου γυνὴ Αθην. 195.
Αθήναιος Μολόττου Θεσσ 219
Αθηνίων· Ἱερὼ Α. εκ Φυλασίων Αθην. 197.
Αθμονεῖς: Αυρηλία Ειρήνη ἡ εξ Α. Αθην. 197. Επικράτης 197. Ευθυμίδης Επικράτου 197.
Αιαντὶς φυλὴ Αττ. 111.
Αιγαῖον· Αιγαίου κύμασι· επίγραμμ. Πειρ. 103.
Αιγέως ἡρῷον 84
Αιγηΐς φυλὴ Αττ. 112
Αἴγινα· ὁ Ἄτταλος ἀγοράζει τὴν Αἴγιναν παρὰ τῶν Αιτωλῶν 91. αγγεῖα Αιγ. 90 μουσεῖον Αιγ. καὶ ἱστορία αυτοῦ 86· Αιγ. καὶ Θάσου σχέσις 88.
Αιλιανὸς Φιλίσκου στρατηγῶν Θεσσ. 158.
Αινησίβουλος Γενεὰν απελευθερώσας Θεσσ. 161.
Αινησίδαμος Αυτοβούλας πάππος Θεσσ. 148
Αινήσων· Σιμία Φιλοδίου καθ᾽ ὑοθεσίαν δὲ Αι. Νισύρ 13.
Αιξωνεύς· Ευθυκράτης Αι. Πειρ. 204· 205
Αιολικὴ τεχνοτροπία 20
αἱρεῖσθαι· αγορανόμος αἱρεθείς Νισύρ. 7 λίθον ἑλέσθαι Θεσσ. 49· οὗ ἀν αἱρῶνται Θεσσ. 168.
Αἵρεσις Ευφράνορος Νισύρ. 13.
Αισχύλος· Αισχύλο τõ Περίλο Αιγίν 92.
Αιτωλοὶ πωλοῦσι τὴν Αἴγιναν τῷ Αττάλῳ 91.
Ακαμαντὶς φυλὴ Αττικ. 109
Ακανθία (= ἡ εξ Ακάνθου) Τιμαρίστα Α. Αιγ. 98.
ἄκανθος εν τῷ αετωματίῳ επιτυμϐίου στήλης ὡς σύμϐολον τῆς πόλεως Ακάνθου 98.
Ακάνθου ἀρχαῖα 108.
ακεστῶν; Αλέξανδρος ὁ ακεστῶν Θεσσ. 27 27 232.
ἀκμήν; πολέμου Θεσσ. 27 23· 32.
ακούειν· ήκουον δὲ καὶ τῶν πρεσβυτέρων τὰ οικόπεδα ὅτι Θεσσ. 27, 20 ακηκοότας τοὺς μάρτυρας καὶ μεμαρτυρηκότας 27, 26.
ακρόπολις· εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Αθηνᾶς τῆς εν α. Θεσσ. 52, 31.
ακρωτήριον ελλειψιοειδὲς 97· α. τριγωνικὰ επὶ στήλης 207.
Ακύλας στρατηγὸς 171.
αλαϐάστια εν τάφοις τοῦ Κεραμεικοῦ 188.
Ἁλαιεύς· Αρρίλεως Ἁ. Αθην. 193.
Αλέα· ἡ εν Τεγέᾳ Α. 62.

Αλεξάνδρα Διονυσίου Θεσσ. 156.
Αλέξανδρος· Τιμόλαος Α. Θεσσ. 149.
Αλέξανδρος Προιτάδου μαρτυρεῖ Θεσσ. 27, 27.
Αλέξανδρος στρατηγὸς Θεσσ. 171
Αλέξανδρος Τίτος Μαίκιος Θεσσ. 156.
Αλεξήνωρ απελευθερούμενος Θεσσ. 166.
Αλεξιδίκα Ευαράτου Νισύρ. 12
"Αλια· νεικήσαντα 'Α.'Ρόδ. 9.
'Αλιμούσιος; ἢ Αλωπεκῆθεν; Αττ. 115
Α'λκιππος απελευθερῶν Φαιδίμαν Θεσσ. 170, 10.
Α'λκιπος απελευθερῶν Νεικόπολιν 170, 24· περὶ τῆς γρ. Α'λκιπος. πρβ. τέσαρες.
Αλφιδίω Ιουλία Λουκία Λέσβ. 228.
Αλώϊον κατὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Πηνειοῦ μετὰ τὴν ἔξοδον τῶν Τεμπῶν 41.
Αλωπεκῆθεν· Ζωΐλος Διφίλου Α. Αττ. 113. Μένανδρος ἱερεὺς Α. Αθην. 198
Αμαξαντεύς· Επιγένης Α. Αθην. 195.
άμη (ἡ)· ἔχοντες ἄμας β' (εν παπύρ.) 18.
Αμισηνός· 'Αρμάτιον Αμισηνὴ Κρίτωνος γυνὴ Αθην. 196.
Αμύντας· Πετάλου τοῦ Α. Θεσσ. 173.
Αμύντας απελευθερῶν Θεσσ. 167.
Αμύντας 'Ιπποστράτου ταμιεύων 173, 12.
Αμφιαράου αγαλματίου κορμός 237.
Αμφιάρειον· τὸ ἐν Ωρωπῷ Α. 61· ανασκαφαὶ εν Α. καὶ εὑρήματα 237.
Αμφιπόλεως εὑρήματα 108.
αμφορέων πηλίνων ὦτα επιγεγραμμένα (Χαλκ.) 215-6.
αναβόλιμοι δίκαι Θεσσ. 101.
Ανάγκη· οιακοστρόφος Α.· κρεῖσσον οὐδὲν Α.· τέχνη δ' ανάγκης ασθενεστέρα· τίσιν ανάγκαις ἕκαστα γίγνεται 106.
ανάγλυπτον ἥμισυ λουτροφόρου 197.
ανάγλυπτος κορυφὴ στήλης 206.
ανάγλυφον Μενεστράτης Πειρ. 203· Αριστοφῶντος Ευνίκου Ρηγίνου 202· επιτύμβιον Σωκρατέας 95· Αυρηλίας Αφροδιτοῦς 96· Κέδρωνος καὶ Παρθενίου 97· ἱππέως 97· Αμεινοδώρας 194· Αρρίλεω 'Αλαιέως 193· α. Δ' ἑκατονταετηρίδος 205.
Αναγνώστης Ιωάννης 20. 231.
αναγορεύειν· τὸν στέφανον αναγορεῦσαι Νισύρ. 7.
αναγράφειν· τὸ ψάφισμα αναγράψαι Νισύρ. 7· γράμμασι μεγάλοις ἀναγράψαι Θεσσ. 36· αναγράψαι τοὺς τόπους Θεσσ. 44 αναγραφῆναι τὰς συνθήκας Θεσσ. 43.
αναγραφεύς· Επίκουρος Πάχητος α. Αττ. 109
Αναγυράσιος· Φιλοκλέης Φ - - Α. Πειρ. 207.
αναθηματικὴ επιγραφή· α. στῆλαι 198.
αναθύρωσις 55· 63
αναιρεῖσθαι· ανελεῖν τὸ αντίγραφον Θεσσ. 46.
ανακαλεῖν· ανακαλοῦντες τὸν Θεσσ. 44.
ανάλωμα· τὸ δὲ α. εἰς ταῦτα διδόναι τοὺς ταμίας Θεσσ. 51
Ανάξερμος Λέσβ. 226.
Αναξικράτη Σίμου 'Ρόδ. 5
Αναξικράτης ἀρχων Ρόδ. 116.
Α'ναξις· Φυλόκριτος Ανάξιδος Νισύρ. 8.
Αναξίων εσφαλμ. ἀντὶ Μνάσων Θεσσ. 144.
Ανάποππος Ποτάμιος Αττ. 123.
αναπόρ(ρ)ιφος ὄνος (εν παπύρῳ) 19
Αναφλύστιος· Διογένεια Ασκλάπωνος ἐξ Αναφλυστίων Αθην. 196.
αναφόριμος ὄνος (εν παπύρῳ) 17· 19.
Ανδροκλῆς ἱερεὺς ἐκ Κεραμέων Αττ. 118
Ανδρόμαχος ἡ 'Αδρόμαχος Θεσσ. 176
Ανδρ·μέδα Λεσβιὰς 21.
Ανδρόνικος Ευβιότου ταμιεύων Θεσσ. 150.
Ανδροσθένης; Θεσσ. 159.
Ανδρότιμος· Βουλαγάθη Α. Νισύρ. 15.
Ανδροτ - - Ρόδ. 4.
Ανθεστηριὼν μὴν Αττ. 109.
ἄνθος ἥβης Θεσσ. 180.
Α'νουβις Αθην. 198
αντάξιος· τὰς ανταξίας χάριτας Θεσσ. 51.
ανταποδιδόναι τὰς ανταξίας χάριτας Θεσσ. 51
Αντιγένης Αθην. 201.
Αντιγένης απελευθερωθεὶς Θεσσ. 182.
Αντιγένης Ευδήμου στρατηγῶν Θεσσ 150.
Αντιγόνα απελευθεροῦσα Θεσσ. 170.
Αντιγονὶς φυλὴ Αττ. 120.
Αντίγονος· Ευρύλαος Α. Θεσσ. 48.
Αντίγονος· Στράτος Α. Θεσσ. 182.
Αντίγονος· ὑπὸ τῶν περὶ Α. Θεσσ. 171
Αντίγονος στρατηγὸς Θεσσ. 181.
Αντίγονος ταμιεύων Θεσσ. 182.
Αντίγονος Δημητρίου ὁ Γονατᾶς 124.
Αντίγονος Ευβιότου Θεσσ. 48
Αντίγονος Σωπάτρου Θεσσ. 155.
αντίγραφον· τὸ α ανελεῖν Θεσσ. 46
Αντικλῆς επὶ Αντικλείους ἄρχοντος Αττ. 114.
Αντίμαχος ἄρχων Αττ. 116.
Αντιοχεύς· Διονύσιος Α. τὰ δράματα κρίνων Αθην. 198.
Αντιοχὶς (ὄνομα γυναικὸς) Αντιόχισσα Ρόδ. 1.
Αντιόχισσα· Αντιοχὶς Α. Ρόδ. 1.
Αντίπατρος· Δημητρία Α. Θεσσ. 166
Αντίπατρος· Δημοκράτης Α. Θεσσ. 162.
Αντίπατρος Ιούλιος Α. Θεσσ. 158.
Αντίπατρος Αντιχάρμου Λέσβ. 224.
Αντιφάνεις Θερσίτου Θεσσ. 144.
Αντίφιλος απελευθερῶν Θεσσ. 171.
Αντίχαρμος· Αντίπατρος Α. Λέσβ. 224.
Αντωνῖνος Α. καὶ Κομμόδου καισάρων (εν παπύρῳ) 17.
αντωπὸς παράστασις 99.
Ανφωτὶς Θρασυλάαυ 163.
αξιῶ καταστῆσαι (εν παπύρῳ) 18· διαφορὰ τοῦ αξιῶ καὶ δέομαι εν τῇ δικανικῇ γλώσσῃ 19.
απεκλ]είσθη Θεσσ. 173.
απαλλάσσεσθαι· απαλλασσομένων τῶν 'Ηρακλειωτῶν Θεσσ. 40.
απελευθεροῦσθαι· απελευθερωθεῖσα Θεσσ. 146· ἡ απηλευθερωμένη Θεσσ. 148· απελευθερωτικαὶ επιγραφαὶ 146-182· απελευθερώσεως τύπος 164· απελευθέρων νόμος 167 8· ἡ οικέτις τοῖς μὲν δεσπόταις, οἵτινες αφῆκαν αυτὴν ελευθέραν, ἔδωκε λύτρον διὰ τὴν ὑπὸ τούτων απελευθέρωσιν, τῇ δὲ πόλει τὰ γενόμενα δηνάρια ΚΒϛ' Θεσσ. 173 απελευθεροῦσθαι κατὰ διαθήκην Θεσσ. 177· απελευθεροῦσθαι διαφέρει τοῦ απολύεσθαι τῆς παραμονῆς Θεσσ. 170.
απέχω (= απείληφα) τὴν συνπεφωνημένην τιμὴν αργυρίου (εν παπύρῳ) 17.
απιόντος ἡ φθίνοντος μηνὸς 110· ὅρα αρίθμησις.
αποδιδόναι αποδόντω τῇ πόλει Θεσσ. 36.
Απόληξις· Λύσανδρος Απολήξιδος Αττ. 114.
Απολλόδοτος Αγήνακτος (ὅρα Αγῆναξ) Ρόδ. 102.
Απολλόδωρος (γρ. Απολλόδοτος) Πεισιάναξ Α. Ρόδ. 103.
Αολλόδωρος ἄρχων 'Αττ. 109.
Απολλόδωρος στρατηγῶν Θεσσ. 161 173.
Απολλόδωρος στρατηγῶν τὸ δ' Θεσσ. 175.
Απόλλων Ρόδ. 1.
Απόλλων Αγρεὺς Θεσσ. 144.
Απόλλωνι Δαλίωι ἢ Καρνείωι Ρόδ. 6.
Απόλλων Δελφίδιος εν Κρήτῃ 8.
Απόλλων Δελφίνιος Νισύρ. 8· Α. Δ. Κρήτ. 8.

Απόλλων Μαλεάτας Επιδ. 126.
Απόλλων Πύθιος Θεσσ. 26.
Απολλωνία (γυνὴ) Νισύρ. 14.
Απολλωνία απελευθερωθεῖσα Θεσσ. 171.
Απολλωνίδης Ευπολέμου Θεσσ. 48.
Απολλώνιος μὴν Θεσσ. 149· 158· 161.
αποσπᾶν· αποσπάσαντες τὸν εμὸν φύλακα τοῦ παραδείσου (εν παπύρῳ) 18.
αποφέρειν· εις τὸ ἴδιον ἀπενηνεγμένοι τοὺς αφαιρεθέντας καρποὺς (εν παπύρῳ) 18.
Αρασίδαμος· Αριστόνα Α. Νισύρ. 11.
Αργεῖος στρατηγῶν Θεσσ. 155· 156· 158.
αργύριον· τὴν συνπεφωνημένην τιμὴν αργυρίου (εν παπύρῳ) 17.
αργυρίου δηνάρια Θεσσ. 164.
αργυρόβουλλα 33.
Α'ρεστος Θεσσ. 173.
άρην· άρενα όνον (εν παπύρῳ) 17.
Α'ρης· Α'ρητος τοῦ Ονησίωνος Κνιδ. χερσ. 17.
αρίθμησις τοῦ τελευταίου δεκαημέρου τοῦ μηνὸς 110· αρ. κατ' ευθεῖαν 111· 116· αρ. αντίστροφος 112· 116.
Αρισταῖος· Α. στρατηγοῦντος Θεσσ. 161.
Αρίσταρχος Εύξενος Α. Θεσσ. 144
Αριστείδης (γεν. -δευς) Κνίδιος (Χαλκ.) 216.
Αριστίαος (ουχὶ Αγωνίαος) Λέσβ 226.
Αριστίαος· Φρασισθένης Α. Λέσβ. 226.
Αριστίς· Αριστίδος τᾶς Καλλία Νισύρ. 9.
Αριστοβούλη ... Θεσσ. 169.
Αριστογένης Κτησίου Θεσσ 164.
Αριστόδαμος· Σίμα Α. Νισύρ 13.
Αριστόδημος Θεσσ. 176.
Αριστοκλείδης Πειρ 207.
Αριστοκλῆς Σωσι - - Επιδ. 126.
Αριστοκράτης· Φιλόξενος Α Θεσσ. 171.
Αριστοκράτης Δαμύλου Επιδ. 125.
Αριστομάχη στήλη Α Πειρ. 202.
Αριστόμαχος 'Ηγήσιππος Α. Μελιτεὺς Αττ. 113.
Αριστόμαχος Χαιρεφάνους 'Ολύνθιος Πειρ. 208.
Αριστόνα 'Αρασιδάμου Νισύρ. 11.
Αριστόνους Αρύββου Θεσσ. 164.
Αριστόξενος· Ισιδώρα Α. Θεσ 164.
Αριστοτέλης· Δημοχάρης Α. Θεσσ. 155.
Αριστοτέλης Δημοχάρης Α. Θεσσ. 173.
Αριστοτέλης Δημοχάρου Θεσσ. 173.
Αριστοφάνης άρχων Αττ. 117.
Αριστοφῶν άρχων Αττ. 117.
Αριστοφῶν Ευνίκου Ρηγῖνος Πειρ. 203.
αριστοχειρουργὸς 165
Αρίστυλλος· Τιμασίθεος Α. Ρόδ. 1.
Αριστὼ Πεισίδα θυγάτηρ Νισύρ. 11.
Α'ριστος· Τάτιον Αρίστω Λέσβ. 228.
Αρίστων· 'Ηγήσανδρος Α. Θεσσ. 147
Αρκαδία· ανασκαφαὶ ἐν Ορχομενῷ 234.
'Αρμάτιον Αμισηνὴ Κρίτωνος γυνὴ Αθην. 196.
'Αρμόδιος Σεβάστηος Λαρεισαῖος Θεσσ. 173.
'Αρμόδιος Θρασυλάου Θεσσ. 144.
Αρνάγου — Κορράγου Θεσσ. 232.
Αρνόφιλος Ιούλιος Θεσσ. 159
αροῦν· αροῦντας· αρούμενα καὶ γεωργούμενα· αρουμένην τὴν χέρσον 27, 18· αροῦν καὶ γεωργεῖν ὡς καὶ άροσις καὶ γεωργία διακριτέα 29
'Αρποκράτης Αθην. 198.
Αρρίλεως 'Αλαιεὺς Αθην. 193.
Αρσινόης (=Φαγιούμ) πάπυροι. 17.
Αρσινόη μητρόπολις (εν παπύρῳ) 18.
Α'ρτεμις Μεσοπολῖτις 234.
Αρτέμων· Μένανδρος Α. Αθην. 198.
Αρτύμας Νισύρ 15.
Αρύββας Αριστόνους Α Θεσσ. 164.
αρχεῖα τὰ = οἱ άρχοντες (Διόδωρ.) 109.
Αρχέλαος άρχων Αττ. 111.
Αρχέλαος ὁ Περδίκκου 20.
Αρχέλοχος Θεσσ. 160
Αρχέπολις απελευθεροῦσα Θεσσ. 170.
Αρχίδαμος 'Επιδ. 128.
Αρχικλῆς Θεοδώρου Θορίκιος Αττ. 112.
Αρχιλόχου λίθος Πάρ 95.
Αρχίνομος 'Ρόδ. 5.
Α'ρχιππος άρχων Αττ. 109.
Α'ρχιππος· Πιστόξενος Α. Παιανιεὺς Πειρ. 207.
Α'ρχιππος Πιστοξένου Παιανιεὺς Πειρ. 207.
Αρχίων· Θεύδωρος Αρχίωνος Νισύρ. 11.
αρχόντων Αθηναίων κατάλογος 117.
Α'ρχων. Α'ρχωνος ταμιεύοντος Θεσσ. 170.
Α'σανδρος· Κόρραγος Α Γοννεὺς Θεσσ. 27
Α'σανδρος Θεσσ. 48· 52.
Α'σανδρος Ευδήμου ταμιεύων Θεσσ. 152.
Α'σανδρος Εύφορβος 'Α. Θεσσ. 156.
Α'σανδρος ταγὸς Θεσσ. 164.
Ασία απηλευθερωμένη Θεσσ. 150.
Ασίδημος Νεικάδας Α Θεσσ. 157.
Α]σίδημος (οὐχὶ Δήδημος) Καλλίππου Θεσ. 151 (πρβ. 237).
Ασιῆτις γαίη Λέσβ. 225.
Ασκλαπιασταί· στεφανωθεὶς ὑπὸ Ασκλαπιαστᾶν Ρόδ. 3.
Ασκλαπιὸς σωτὴρ 'Επιδ. 127.
Ασκλαπιῶι 'Επιδ. 125· 126.
Ασκλαπιοῦ = Ασκλαπιῷ Θεσσ. 218 .
Ασκλάπων· Διογένηα Α. εξ Αναφλυστίων Αθην. 196.
Ασκλᾶς απελευθερούμενος Θεσσ. 170.
Ασκληπιὰς Πανσίωνος Χαλκ. 216.
Ασκληπιεῖον τοῦ Αθήνησιν Α. οικήματα 52. — Α') ανατολικὴ στοὰ διώροφος· βόθρος τῆς στοᾶς 53· σχέσις Ασκληπιοῦ καὶ Ελευσινιακῶν θεοτήτων· οἴκημα τοῦ προσωπικοῦ τοῦ ἱεροῦ, θόλοι, κόγχαι 54· ἁψιδωτὴ στέγη, ορθοστάται, πηγή, χριστιανικὸν παρεκκλήσιον 54· οἱ κίονες, τὸ επιστύλιον καὶ τὸ τρίγλυφον εξ ὑμηττίου λίθου, τὸ κιονόκρανον εκ πεντελησίου· σχέσις ναοῦ πρὸς τὸν τῆς εν Τεγέᾳ Αλέας 56· ὕψος τριγλύφου, επιστυλίου γείσου 58· σχέσις πρὸς τὸ εν Ωρωπῷ Αμφιάρειον, σχέσις πρὸς τὴν Χαλκοθήκην καὶ τὸ Βραυρώνειον 61· στοαὶ τῶν Ασκληπιείων, διαίρεσις αυτῶν 62· κλῖμαξ 63· μετασκευὴ καὶ επισκευὴ τῆς στοᾶς 64. — Β') ναὸς πρὸ τῆς ανατολικῆς στοᾶς 65· αναλογία πρὸς τὸν εν Ωρωπῷ ναὸν τοῦ Αμφιαράου· σύγχρονος πρὸς τὴν ανατολικὴν στοάν, επισκευὴ τοῦ ναοῦ 68.— Γ') νοτίας στοᾶς λείψανα 69· επιγραφαὶ επὶ τοῦ επιστυλίου· κτίσμα τῶν πρώτων Ρωμαίων αὐτοκρατόρων 70.— Δ') περιφεροῦς οἰκήματος λείψανα 70.— Ε') δυσμικὴ στοὰ 71.— F') ναοῦ λείψανα 72.— Ζ') ναὸς ἰωνικὸς εν παραστάσι 73.
Ασκληπιεῖον· τοῦ Αθήνησιν Α. οχετὸς 107.
Ασκληπιόδωρος ταμίας Θεσσ. 147.
Ασκουρὶς λίμνη Θεσσ. 32.
Ασκυριεὺς Θεσσ. 52.
Ασπασία· ἡ 'Ιὰς 'Α. 24
ασπίδες ανάγλυπτοι 196.
ασπίδιον δισκοειδὲς επὶ επιτυμβίου αναγλύφου 95.
Αστυπαλαιεύς· Δάμων Δαματρίου Α. Νισ. 8.
ασφαλίζειν· ἀξιῶ ἀσφαλίσαντα ταύτας καταστῆσαι (ἐν παπύρῳ) 18.
ασφάλεια· ποιήσατε ἐπ' ἀσφάλειαν = συλλαμβάνειν, φυλακίζειν 19.
Ασωποκλῆς κλειδουχῶν Φλυεὺς 'Αθην. 198.

Ετυπ. 22 3 14.

ἀτάκτως Θεσσ. 36.
Ἀττικῆς Βυζαντιακοὶ ναοὶ 130.
Ἀτράγιος λίθος.
Ἀτταλίδαι 91.
Ἄτταλος Ἀττάλου στοὰ 83. ὑπὲρ βασιλέως Α. Αἰγ. 91· βασιλέα Α'. Πέργ. 92.
αυτᾶς ἀντὶ αυτοῦ Ρόδ. 6
Αυτοβούλα Θεσσ. 147.
Αυτόβουλος· Εἰρήνη Αυ. Θεσσ. 147.
Αυτόβουλος Δημοφίλου Θεσσ. 163.
Αυλήριοι Ἀντωνῖνος καὶ Κόμοδος 19.
Αυληρίων = Αυρηλίων (εν παπύρῳ) 17.
Αυρηλία Αφροδιτὼ Αιγ. 96
Αυρηλία Εἰρήνη εξ Αθμονέων Αθην.
Αφαία· ναὸς τῆς Αφαίας εν Αιγίνῃ 86.
Αφθόνητος Θεσσ. 163. 164.
αφιέναι· αφέντω τὰ ὅπλα Θεσσ. 36· αφιέναι απελεύθερον Θεσσ. 167· αφῆκαν ελεύθερον Θεσσ. 164.
αφισβετέει = αμφισβετέει Ερετρ. 213.
Αφόβητος Κοθωκίδης Αττ. 110.
αφορίζειν· τὰ αφωρισμένα τῶι ἱερῶι Θεσσ. 36.
ἄφρακτος· στρατευσάμενοι εν τοῖς αφράκτοις Νισύρ. 10.
Ἄφριος μὴν Θεσσ. 170
Ἄφριος Ζεὺς Θεσσ. 218.
Αφροδᾶς τῶν τέκνων Αφροδᾶ, Εφεσίας Ρόδ. 6.
Αφροδείσιος Νισύρ. 12.
Αφροδίτη καὶ Ἔρως επὶ πρόχου τοῦ Κεραμεικοῦ 192· ναὸς Α. εν Αιγίνῃ 86.
Αφροδίτηι Θεσσ.
Αφροδιτὼ· Αυρηλία Α. Αιγ. 96.
αφύλακτον· ενκαταλέλοιπαν τὸν παράδεισον ἔρημον καὶ α. (εν παπύρῳ) 18.
Αχαιὸς ἄρχων Αττ. 116.
Αχαρνεύς· Διοσκουρίδης Α. Αθην. 195.
Αχέρων· πολυδάκρυον εις Α ικέσθαι Θεσσ. 180.

Β

βαλανεῖον εν Ἁδριανουπόλει 21.
βασιλεῖς· οἱ β. Θεσσ. 25· ὑπὲρ βασιλέως Πτολεμαίου Σηστοῦ 92· γράμματα βασιλέως Θεσσ. 43· 47· βασιλέα Ατταλον Περγ. 92.
βασιλικός· διαιτησίαι β. 25.
Βατάσωπος; Θεσσ. 27 22.
βατήρ· αναγράψαι τὸ ψάφισμα εις τὸμ β. τοῦ ανδριάντος Νισύρ. 7.
Βαυαρικός· ανασκαφαὶ Β. 86.
βεβαίωσις (εν πωλητηρίοις εγγράφοις), βεβαιοῦν τὴν πώλησιν, βεβαιώσω πάσῃ βεβαιώσει 18.
Βείθυς ἢ Κείθυς Αιγίν. 96.
βελόνη χαλκῆ εν Κεραμεικοῦ τάφῳ 187.
Βερενικίδης Νεοκλῆς Β. Αθην. 195.
Βο(ι)ηδρομιὼν μὴν Αττ. 111.
βολιμοδικασταὶ Θεσσ. 102.
βόλιμος· δίκαι βόλιμοι 101.
Βοσπόρου τῆς Ρόδου επιγραφαὶ 5.
Βοττεάτης 44.
Βοττεία 43
Βοττειαῖοι· Βοττ(ε)ιάτης Θεσσ. 44.
Βοττιαία· Βοττιαῖος Θεσσ. 44.
Βοττικὴ Θεσσ. 44.
βόσκειν τὰ πρόβατα Θεσσ. 26 4.
βόσκειν τὴν γῆν Θεσσ. 42.
βουλά· γνώμα βουλᾶς Νισύρ. 7· 8.
Βουλαγάθη Ανδροτίμου Νισύρ. 15.
Βουλακλῆς Βουλακρίνευς Ρόδ. 4.
Βουλακρίνης- Βουλακλῆς Β. Ρόδ. 4.
βουλευτήριον· Βουλὴ εν βούλευτηρίῳ καὶ εκ τοῦ βουλευτηρίου εν τῷ Ελευσινίῳ Αττ 111.
βουλή· Ρόδου βουλαὶ 9.
βουλὴ σύνκλητος Αττ. 144.
βοῦς επὶ τοῦ μνημείου τοῦ Κολυττέως Διονυσίου 206.
βουνὸς Θεσσ. 40.
βουστροφηδὸν επιγραφὴ 210.
Βραυρώνιον 61.
Βυζαντιακός· ναοὶ Β. Αττικῆς 130.
Βῶλις Νισύρ. 7.
βωμὸς Θεσσ. 40.
βωμὸς στρογγύλος μετ' εγχρώμου επιγραφῆς Αιγίν. 90.

Γ

Γαζαῖος· Λυσίμαχος Γ. Θεσσ. 170.
γαῖα πατρὶς κρύπτει Ρόδ. 1.
γαίας ἱερὰς μὴ συγγράφειν Θεσσ. 47.
Γάϊος Ὠφέλιος Πόπλιος Αιγίν. 27.
γαλόπετρα 100
Γαμηλιὼν πρότερος Αττ. 121.
Γαμηλιὼν ὕστερος Αττ. 120.
γανοῦσθαι· μελανῶς γεγανωμένα αγγεῖα 112.
γάνωμα μέλαν τῶν αγγείων 183· γ. χρυσοκίτρινον 192.
Γαργήττιος· Καλλίμαχος Χαιρίου Γ. Πειρ. 202.
Γέθων; Φλεγέθων; Μεγέθων; Λεσβ. 228.
γείνεσθαι· τὰ γεινόμενα τῇ πόλει διδόναι Θεσσ 147· 148· 160.
τὰ γινόμενα τῆς απελευθερώσεως δηνάρια Θεσσ 150.
τὰ γινόμενα εκ τοῦ νόμου δηνάρια Θεσσ. 158· 160.
τὰ γινόμενα 149· 153· 157· 158.
γίνεται ευφορία σίτου Νισύρ. 7· γενέσθω; (=εκγενέσθω) ζῆν ελευθέρῳ Θεσσ. 168.
γεῖσον ὁριζόντιον 70 γ επικλινὲς 78· ὕψος γ. 82.
Γενεὰ ἀπελευθερωθεῖσα Θεσσ. 161.
γενεὰς (αναγνωστέον) αντὶ πενθὰς Επιδ. 125.
Γενητσά, Γιανητσά, Γιανουνητσὰ 20.
Γερμανικὸς αυτοκράτωρ Ρόδ. 5.
Γερυλλίων ἢ Περυλλίων Αιγ. 96.
Γετολαΐς ἢ Μενελαΐς ἢ Σθενελαΐς Θεσσ. 150.
γεωμόρος; Θεσσ. 44.
γεωργεῖν· αροῦντας καὶ γεωργοῦντας Θεσσ. 26· αρούμενα καὶ γεωργούμενα 26.
Γεωργία απελευθερωθεῖσα Θεσσ. 175.
γῆ· τὴν γ. οικεῖν Θεσσ. 36· τὴν γ. βόσκειν Θεσσ. 42· γ. καὶ οικίαν κτήσασθαι Θεσσ. 168.
Γιανητσὰ καὶ οὐχὶ Γιαννητσὰ 231.
γινώσκειν τοὺς μάρτυρας ακηκοότας Θεσσ. 27.
Γλαύκα Χαλκ. 216
Γλαύκη Θεσσ. 147.
Γλαυκίας Θεσσ 40.
Γλυκέρας στήλη 183.
Γναῖος Κορνήλιος Νικάτας Επιδ. 128.
Γναῖος Κορνήλιος Ποῦλχρος Επιδ. 128.
Γνίφων· Κυδίμαχος Γν. Αττ. 233.
Γνιφωνίδης· Κλέαρχος Γν. Αττ. 233
Γνωμαγόρας Δωροθέου Νισύρ. 9.
Γονατᾶς· Ἀντίγονος ὁ Δημητρίου 124
Γοννεῖς Θεσσ. 26· Γ. Μαγνησίας τῆς επὶ Μαιάνδρῳ 51· Γοννεῖς καὶ Ἡρακλειῶται περὶ ὅρων αντιμαχόμενοι 231.
Γοννοκονδυλῶν 236.
Γόννων επιγραφαὶ 25· Γοννέων ὅροι πρὸς Κονδαεῖς 33· Γ. αγὼν περὶ ὅρων πρὸς Ηρακλειώτας 27.

Γοργίδας Νισύρ. 14
Γοργοεπήκοος· Παναγία Γοργοεπηκόου 130.
Γόρρασος; ταγὸς Θεσσ. 46.
Γουδίον ναΐδιον Παναγίας εν Γ. 130.
γράμμα· γράμμασι μεγάλοις αναγράψαι Θεσσ. 36· γράμματα βασιλέως Θεσσ. 43· 47.
γραμματεύειν Αττ. 109
γραπτὴ παράστασις επὶ μαρμαρίνης ληκύθου 88.
γράφειν· εν τῷ διαγράμματι γέγραπται Θεσσ. 36· εγεγράφει Θεσσ.47.
Γραικήϊος στρατηγὸς Θεσσ. 156.

Δ

Δαίσιος Θεσσ. 36.
δακτυλήθρα εν τάφῳ 191.
Δάλιος Ἀπόλλων Ρόδ. 6.
Δαμαρέτη Επιδ. 128
Δαμᾶς Λυκάονος Ρόδ. 1.
Δαμάσι καὶ Δαμασοῦλι αἱ αρχ. Μύλαι τῆς άνω Ἑστιαιώτιδος 107.
Δαμάτηρ· Δάματρι καὶ Κόραι Ρόδ. 103.
Δαμάτριος· Δαμοκράτης Δ. Ρόδ. 6
Δαμάτριος· Δάμων Δ. Νισύρ. 8.
Δαμέας Ἐπίδ. 128.
δαμιεργός· επὶ δαμιεργοῦ Νισύρ. 7. 8.
Δαμόκκας (ὑποκοριστ. τοῦ Δαμοκράτης) 164.
Δαμοκράτης Δαματρίου Ρόδ. 6.
Δαμοκράτης· Κλεινὼ γυνὰ Δαμοκράτευς Νισ. 13.
Δαμοκρίνης· Δαμόλοχος Δ. Νισύρ. 9.
Δαμόλοχος Δαμοκρίνευς Νισύρ. 9.
δᾶμος· έδοξε τῶι δάμωι Νισύρ. 7.
Δαμόστρατος Πυθοδώρου Κασαρεὺς Ρόδ. 1.
Δαμοφάνης· Σώδαμος Δαμοφάνευς Επιδ. 127.
Δαμοφείδης - Δαμοφείδευς Ροδ. 4.
Δαμύλον καὶ (αντὶ Δαμυλονίαν) Επιδ. 127.
Δαμὼ Αριστοκράτους Επιδ. 125.
Δάμων Δαματρίου Νισύρ. 8 Δ. Νισύρ. 14· Δ. Ἐπιδ. 128· Δ. στρατηγὸς Θεσσ. 147.
Δάρης -ετος πρβ. Λάρης -ετος Θεσσ. 156.
δασύπους χελιδόνιος 18.
Δαφναῖος· Λυκόφρων Δ. Θεσσ. 48.
Δαφναῖος ἀπελευθερῶν Θεσσ. 170.
Δαφνίον· μονὴ Δ. 130.
δεδωκότες· ἀπηλευθερωμένοι καὶ δ. τῇ πόλει δηνάρια Θεσσ. 152.
Δεῖον· επὶ τῇ Δεῖον (αναγνωστέον επιτήδειον) Θεσσ. 44.
δεκάτη ὑστέρα τοῦ μηνὸς Αττ. 110.
δεκήρων Λεσβ. 225.
Δελφίδιος· Ἀπόλλωνι Δ. εν Κρήτῃ 8.
δελφὶν επὶ επιτυμβίου στήλης πρὸ τῆς πρῴρας πλοίου 97.
Δελφίνιος· Ἀπόλλωνι Δελφινίωι Νισύρ. 8.
δεμόσιος· λεσχέον δεμοσίον ὅρος Πειρ. 209.
δένδρον· περὶ δράκοντος μετὰ δ. επὶ αναγλύφου 98.
δεξίωσις επὶ αναγλύφου 205.
δέομαι εν ταῖς εντεύξεσι· διακριτέον τοῦ αξιῶ (εν παπύροις) 19.
Δήδημος Καλλίππου Θεσσ. 151.
Δημαίνετος Θεσσ. 48.
Δημάριον ἡ. ὑπὲρ τῆς θυγατρὸς Δημαρίου Αθην 198.
Δήμαρχος· Δημοκράτης Δ. Θεσσ. 48.
Δήμαρχος ταγὸς Θεσσ. 164.
Δημᾶς· Πολυδεύκης Δημᾶτι χαίρειν (εν παπύρῳ) 17.
Δημητρία Ἀντιπάτρου Θεσσ. 166.
Δημητρία Διονυσίου Κεραμ. 183.
Δημητρία Ἱέρωνος Ἡρακλεῶτις Αθην. 195.
Δημητρία· χῶρος Δημητρίας καὶ Παμφίλης 183.
Δημήτρια τὰ· εισαχθέντα αντὶ τῶν Διονυσίων 120.
Δημητριάδος Παγασῶν Δ. γραπταὶ στῆλαι 236.
Δημητριὰς φυλὴ 120· Δ. ἡμέρα 120.
Δημήτριος ἄρχων Αττ. 118.
Δημήτριος στρατηγῶν τὸ β' Θεσσ. 157
Δημήτριος ὁ Πολιορκητὴς 119· τῷ Δημ. τιμαὶ ὑπὸ τῶν Αθηναίων 120.
Δημητρίου ἁγίου τοῦ εν Θεσσαλονίκῃ εζωγραφημέναι επιγραφαὶ 108.
Δημητριὼν μὴν 120.
Δημογένης ἄρχων Αττ. 118.
Δημοκλείδης ἄρχων Αττ. 118.
Δημοκράτης Δημάρχου Θεσσ. 48.
Δημοκράτης Εὐνόστου Θεσσ. 48.
Δημοκράτης Ἀντιπάτρου Θεσσ. 162.
Δηποκράτης Λεοννάτου Θεσσ. 164.
Δημοκράτης απελευθερῶν Σωκλέα Θεσσ. 170.
Δημόνικος Φλιεύς ἄρχων Αττ. 114
Δαμοσθένης Ἱεροφάνευς Ρόδ. 5.
δημόσιαι λέσχαι, ὅρος, πρόπυλον Πειρ. 209.
Δημόφιλος ἀνὴρ τῆς Φίλας Θεσσ. 163.
Δημοχάρης ταμιεύων Θεσσ. 168
Δημοχάρης Ἀριστοτέλους Θεσσ. 173.
Δημοχάρης Ἀριστοτέλης Δημοχάρου Θεσσ. 173.
Δημοχάρης Ἀριστοτέλους ταμίας Θεσσ. 155· 156.
δηνάριον· ΚΒ⟨' δηναρια τὸ τίμημα τῆς απελευθερώσεως 146· διδόναι τῇ πόλει τὸ τίμημα τῶν ΚΒ⟨' δ. 146· τὰ ἐκ τοῦ νόμου δ. 151 αργυρίου δ· 150· τὰ γεινόμενα τῇ πόλει δ. διδόναι 147· δεδωκότες τῇ πόλει κατὰ τὸ ψήφισμα ΚΒ⟨' 152.
διάγραμμα· καθάπερ ἐν τῷ δ. γέγραπται Θεσσ. 36 21.
διαθήκη· κατὰ δ. ἀπελευθερωθῆναι Θεσσ. 177 178.
διαιτησία· βασιλικαὶ δ. 25. διαιτησίαι περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων ὅρων 42.
διαιτηταὶ 33· ὁ βασιλεὺς Φίλιππος ὁ.Ε' πολλάκις εγένετο διαιτητὴς τῆς μεγάλης περὶ ὅρων διαφορᾶς τῶν Γοννέων καὶ τῶν Ἡρακλειωτῶν 45.
διάκονος Λέσβ 227.
διασαφεῖν ψήφισμα Θεσσ. 46.
διασάφησις Θεσσ. 46.
διατελεῖν· εύνοιαν έχων διατελεῖ· διετέλει ανὴρ αγαθὸς ὢν Νισύρ.7.
Διάφριος Θεσσ. 220 (πρβ. Λιάφριος, Διὶ Αφρίῳ).
διάχωρον; τὸ Λέσβ. 227.
121.
διδόναι τῇ πόλει τὰ εκ τοῦ νόμου δηνάρια Θεσσ. 146. δεδωκότες κατὰ τὸ ψήφισμα τῇ πόλει 152.
Διδύμαρχος Βώλιος Νισύρ. 7.
Διδύμαρχος Καλλίνου Νισύρ. 11.
Διδύμαρχος· Καλλισταίνετος Δ. Νισύρ. 15.
Διεύς Λεοννᾶτος Δ. Θεσσ. 38.
δίκαι βόλιμοι Θεσ. 101· δίκαι αναβόλιμοι Θεσσ. 102.
Δικ - - -· Ευβίοτος Δικ - - - Θεσσ 48.
Δικαίαρχος· Μενεκράτης Δ. Θεσσ. 48.
Δικαιόβουλος ταμιεύων τῆς πόλεως Θεσσ 171.
Δικαῖος (ἢ Νικαῖος) Σωκράτους Θεσσ. 48.
δικάσκοποι οἱ Λέσβ 225.
δικασταὶ Φεραῖοι Θεσσ. 101.
ΔΙΚΟ = Ξανδικὸς μὴν Θεσσ. 101.
δίλοβος· παράθυρα δ. 134.
Δῖον 108.
Δινύσῳ (= Διονύσῳ) Λέσβ 222.
Διογείτων (ἢ Διογένης) στρατηγὸς Θεσσ. 147.
Διογένηα Ασκλάπωνος εξ Αναφλυστίων Ἀθ. 196.
Διογένης (ἢ Διογείτων) στρατηγὸς Θεσσ. 147.
Διόγνητος Φρύνωνος Ραμνούσιος 119.
Διόδωρος· Θεόδωρος Δ. Πειρ. 204.

Διόθεν Λέσб. 223.
Διοκράτης· Διονύσιος Διοκράτευς Νισύρ. 12.
Διομεύς· Λυσίας Δ. Αττ. 121. Στρατοκλῆς Εὐθυδήμου Δ. Αττ·
Διονύσια· εν τῷ αγῶνι τῶν Δ. Νισύρ. 7.
Διονυσία Ἡρακλείδου Σιδωνία Αθ 195.
Διονύσιος· Κάλλων Δ. Νισ. 11.
Διονύσιος· Αρτύμα καὶ Διονύσιε Νισ. 15
Διονύσιος Διονυσίου πυροφορήσας Επιδ. 125.
Διονύσιος Λυκώτου Θεσσ. 152.
Διονύσιος· Αλέξανδρος Δ. Θεσσ. 152.
Διονύσιος Φιλοξένου ταμιεύων Θεσσ. 170.
Διονύσιος Σωσιβίου ταμιεύων Θεσσ. 171.
Διονύσιος ταγὸς Θεσσ. 168.
Διονύσιος Αντιοχεὺς τὰ ὁράματα κρίνων Αττ. 198.
Διονύσιος Κολυττεὺς 206.
Διονυσιακοῦ θεάτρου λογεῖον 82.
Διονύσιος Σαώτας Επιδ. 127.
Διονύσου νεαροῦ κεφαλὴ 200.
Διοσκουρίδης Αχαρνεὺς Αθην. 195
Διότιμος ἄρχων Αττ. 115.
Διόφαντος· Θεστιὰς Δ. Νισ. 12.
Διόφαντος· ὁ Κορνέστης πεσὼν ὑπὸ Δ. Θεσσ. 27.
Διόφαντος Λέσб. 223.
Δίφιλος· Ζωΐλος Δ. Αττ. 113
διχασμός· τῆς πόλεως μὴ θείσης διχασμὸν (κατὰ τὴν ἀπότεισιν τῶν λύτρων) = μὴ διαφωνούσης τῷ ταγῷ Θεσσ. 147
Δίων Κάσσιος 235.
δοκεῖν· ἔδοξε τῇ πόλει, τῷ δήμῳ 34 δεδόχθω τῷ δάμῳ Νισ. 7.
Δολίχη· πόλις τῆς Περραιβικῆς Τριπόλεως 34 — εν Δολίχῃ οἰκῶν δωρεὰν Θεσσ. 173 20. Δολίχης επιγραφαὶ 182· Δολίχη ἡ νῦν Δούκλιστα 154 σ. Δολιχηνοὶ ὁμοροῦσι τοῖς Ελιμειώταις 154 σ. 174.
Δομένικον αἱ αρχ. **Κυρετίαι** 107.
Δόξα ἀπελευθερουμένη Θεσσ. 170
δορκάδος τυμβίδιον εν Κεραμεικῷ 183.
Δοσᾶς· Ονασίλλου Δοσᾶ Ρόδ. 6.
δοῦναι· ὅρκον δόντος Νισ. 16.
δραγατεύειν· δραγατεύοντα καὶ επὶ χόρτον ιόντα Θεσσ. 27· δραγατευόμενα καὶ νεμόμενα Θεσσ. 26· δραγματεύειν = δραγμεύειν, αμᾶν 232.
δράκων μετὰ δένδρου επὶ αναγλύφου 98
Δρεβέλαος ταμίας Θεσσ. 156.
Δρήνεια Α΄ρτεμις (= Δράνεια) Λέσб. 227 (δρᾶνος = δρᾶσις· πρб. ὀλιγοδρανής).
δρηστεύειν· δρηστεύουσα θεοῖς Λέσб. 223.
Δρωπίων Θεσσ. 149.
δυϊκὸς αριθμὸς ἐν τῇ ποιήσει αντὶ πληθυντ. 104
Δυτᾶς αντὶ Αυτᾶς Ρόδ. 3.
δωρεάν· δ. οικεῖν εν Δολίχῃ Θεσσ. 173 20
Δωρικός· τοῦ Δ. κιονοκράνου ὁ εχῖνος· τὸ περίγραμμα τοῦ ἐχίνου σὺν τῷ χρόνῳ πλησιάζει πρὸς τὴν ευθεῖαν γραμμήν· κανονικὴ καὶ ουχὶ τυχαία ἡ εξέλιξις τοῦ δωρ. κιονοκράνου, ὅπερ συντελεῖ εἰς καθορισμὸν τοῦ χρόνου τῶν Δ. μνημείων 82. Δ. κορωνὶς 207.
Δωρίμαχος Δωριτίμου Ρόδ. 4.
Δωρίς· Νείκη Δωρίδος Αἰγίν. 95.
Δωρίτιμος· Δωρίμαχος Δ. Ρόδ. 4.
Δωρόθεος· Γνωμαγόρας Δ. Νισύρ. 9.
Δώσιος Σωδάμου Δ. Ρόδ. 2.

Ε

ε αντὶ αι· κε = καὶ Θεσσ. 147 Δικεόβουλος Θεσσ. 171· 172.
ἑατῶν = ἑαυτῶν Θεσσ. 157 173 26.
εγκαλεῖν Θεσσ. 44.
ἔγκλημα, ἔγκλησις 47.
ει ἀντὶ ε· βασιλεῖα = βασιλέα, Ἐρετριείων = Ἐρετριέων 101.
ει αντὶ η· νεῖσος (= νῆσος) Θεσσ. 27 19.
ει αντὶ ι· ειάσθαι 127. Σειμίας = Σιμίας Νισ. 9· 10.
ειάσατο ὁ θεὸς Ἐπιδ. 127.
εικάς. μετ᾽ εικάδας· διὰ τοῦ τύπου τούτου εδήλουν οἱ Ἀθηναῖοι ὁτὲ μὲν τὴν απ᾽ευθεῖας αρίθμησιν, ὁτὲ δὲ τὴν κατ᾽ αντίστροφον 111-116.
εικοστή· μιᾷ καὶ εικοστεῖ Αττ. 110.
εικών· στᾶσαι δὲ καὶ εικόνα αυτοῦ χαλκέαν εν ἱερῷ ἢ ἐν αγορῷ Νισύρ. 7.
Ειλιάς; (γρ. Εισιάς) απελευθερωμένη Θεσσ. 152.
Εἰρακλείδαιος = ὁ Ἡρακλείδου υἱός (πρб. Κλεούνειος, Φιλίππειος, Σιμούνειος) Θεσσ. 219
Ειρηναῖος· Πάραλος Ει. Ἀθην. 196.
Ειρήνη Αυτοβούλου Θεσσ. 147.
Ειρήνη· Αυρηλία Ει. εξ Αθμονέων Αθην. 197.
ειροποιίαι Λέσб. 226.
εις αντὶ ης· Αντιφάνεις Θεσσ. 144
εἶσος Λέσб. 223.
εισφορά κατάλογος εἰσφορῶν 48.
Ειτεαίου Αθην. 197.
εκκλησία κυρία Αττ. 113 εκ. ἔννομος Θεσσ. 101.
εκκλησία σύνκλητος Αττ. 113· εκκλησία ἐμ Πειραιεῖ Αττ. 114.
Ελαφηβολιὼν Αττ. 110.
ελαφιαῖος = ελάφειος (πρб. χελιδονιαῖος) 18.
Ελπιδᾶς Λέσб. 222.
ελεύθερον ἀφιέναι κατὰ τὸν νόμον Θεσσ 164· ελεύθ. ζῆν. Θεσσ. 168·
Ελευσίνιον· βουλὴ ἐν τῶι Ελευσινίωι Αττ. 111 53.
Ελευσινιακός· Ε. θεότητες ἔχουσι σχέσιν πρὸς τὸν Ασκληπιόν 54.
ελεφαντόδους· μικροτεχνήματα εξ ελεφαντόδοντος 138.
Ελίμεια ἡ νῦν Κοζάνη 107.
Ελλανοκράτης· Ἡρακλείδης Ἑλλανοκράτου Θεσσ. 177.
Ελλήνιος· Ζεὺς Ε. 86.
ἑλλησποντοφύλαξ 165.
Εμβρότη Νισύρ. 11.
Ε΄μβροτος Νισύρ. 11.
εμ παντὶ καιρῶι ψήφ. Νισύρ. 103.
εμφανίζειν· ενεφάνιζε Θεσσ. 46 13 47.
εν αντὶ τῆς επὶ· εν στρατηγῷ = επὶ στρατηγοῦ Θεσσ. 147 170.
ενβόλιμος μὴν Θεσσ. 161· ε. ἡμέρα Αττ. 121.
ενδόξως· καλῶς καὶ ενδόξως τὰν πᾶσαν φιλοπατρίαν ἐποιήσατο Νισύρ. 7.
ενεστώς· ενεστῶτος μηνὸς (εν παπύρῳ) 18.
ένη καὶ νέα Αττ. 109
ενιαυτός· ταμιεύων τὸν ενιαυτὸν στρατηγοῦντος τοῦ ... (αντὶ ταμιεύων τὸν ενιαυτὸν τὸν επὶ στρατηγοῦ ...) Θεσσ. 170 7· πρб. 171 46 171 58
ενκαλεῖν· οἱ ενκαλούμενοι (εν παπύρῳ) 18· περὶ ὧν ἐνκαλοῦσιν οἱ Ἡρακλειῶται Θεσσ. 47.
ενκαταλείπειν· ενκαταλέλοιπαν τὸν παράδεισον έρημον καὶ ἀφύλακτον (εν παπύρῳ) 18.
ενκοιμητήριον· ὁ θεὸς ειάσατο εν τῷ ενκ. χοιράδας ἔχοντα Επιδ. 127.
εννεακαιδεκαετηρὶς εν τῷ αρχαίῳ Αττ. ἡμερολογίῳ 109.
έννομος εκκλησία Θεσσ. 101.
ένοχος· έν. έστωσαν Θεσσ. 36.
έντευξις δικαν. ὅρος· εν ταῖς εντεύξεσιν εγίνετο χρῆσις τοῦ ῥήματος δέομαι καὶ ουχὶ τοῦ αξιῶ ὅπερ ετίθετο εν τοῖς ὑπομνήμασι 19.
εντρεχέως Λέσб. 225
ενχειρίζειν Θεσσ. 47.
ἑξάμηνος· τὴν πρώτην ἑξάμηνον ταμιεύων Θεσσ. 149.
εξεκλάισεν εκ τᾶς πόλιος Λέσб. 227.
εξέστω οἰκίαν καὶ γῆν κτήσασθαι Θεσσ. 168.
επαινεῖν· δεδόχθαι τῷ δάμῳ ἐπαινέσαι τὸν ... Νισύρ. 7.
Ε΄παινος Λυσανίου Θεσσ. 144.

Επαφρόδειτος Επαφροδείτου τοῦ 'Ηρακλᾶ Λέσϐ. 226
επιβάλλον· κατὰ μῆνα τὸ επιβάλλον (εν παπύρῳ) 18.
Επιγένης· βασιλέα Ατταλον Ε. καὶ οἱ ἡγεμόνες Περγ. 92.
Επιγένης· Φίλα Επιγένου Αθην. 195.
Επίγονος Σωπάτρου ταμίας Θεσσ. 157.
επίγραμμα Πειραιῶς 103 105 106.
επιγραφαὶ Περαίας τῆς Ροδίων 1 102 Λωρύμων 1. Κασάρων 1. Πιρναριοῦ 3. Φοίνικος 4. Βοσπόρου 5. Τύμνου 6. Νισύρου 6 103. Κνιδίας χερσονήσου 17. Θεσσαλίας (Γόννων) 25 143. Θεσσαλίας ανέκδοτοι 145. Επιδαύρου 125. Αθηνῶν 193 Πειραιῶς 201· ἔγχρωμος 90 91· Ερετρικαὶ επιγραφαὶ 214· Χαλκίδος 215· Πυρασου 217· Φθιωτίδων Θηϐῶν 212· Φερῶν 218· Ερέσου 220 221. Μυτιλήνης 221.
επιγραφολόγοι 221.
Επιδαύριος· Σώδαμος Δαμοφάνευς Ε. Επιδ. 127. *Αριστοκλῆς Σωσι... Ε.* Επιδ. 127.
Επικλῆς ἄρχων Αττ. 116.
Επικράτης ανὴρ τῆς Αυρηλ Ειρήνης Αθμονεὺς Αθην. 197.
Επικράτης Λέσϐ. 223.
Επίκουρος Πάχητος αναγραφεὺς Αττ. 109.
επιμελεῖσθαι· ἐπιμελησαμένου τοῦ ... Θεσσ. 170.
Επινίκη Παυσανίου Θεσσ. 162.
Επίνικος· Νικόμαχος Ε. Ρόδ. 6.
επισκευάζειν 'Ιερῷ επεσκεύασεν Αθην 197.
επίσκεψις· τὴν επ. ποιήσασθαι Θεσσ. 44.
επιστάτης· οἱ επιστάται κολαζόντω Θεσσ. 36 *επιστατῶν καθήκοντα καὶ δικαιώματα* 37 *επ. τῆς κώμης* (εν παπύρῳ) 19.
επιστύλιον· σχέσις επιστυλίου καὶ τριγλύφου 81
επιταγή· ανατιθέναι κατ' επιταγὴν Αθην. 197
επιτάσσεσθαι· τὸ επιτασσόμενον ποιεῖν Θεσσ. 168.
επιτετελέκοντα Λέσϐ. 227.
επιτήδειος· επιτήδειόν οι αντὶ τοῦ *επὶ τῇ Δεῖον* Θεσσ. 44.
επιτολή· πρὸς τῆι επιτολῆι Θεσσ 27 25.
επιτύμβια σήματα 86· επ σημ. Ρωμαϊκὰ 93· εκ Πειραιῶς 201· επ. ανάγλυφον Σωκρατέας 95 ἱππέως 97· Κέρδωνος καὶ Παρθενίου 97· Αυρηλίας Αφροδιτοῦς 96· μετὰ πρῴρας 96· Αρρίλεω 193· Αμεινοδώρας 194· επ. στήλη Τιμαρίστας 98 επ. λήκυθος 206· τράγων σύμπλεγμα επὶ επ. στηλῶν 206.
εποικεῖν· τὰ οικόπεδα καὶ εγεωργοῦντο καὶ εποικοῦντο Θεσσ. 27 22.
εποικισμὸς 32.
εποικοδομεῖν τὸ τέμενος Θεσσ. 40.
επόπται Θεσσ. 36 13· *οἱ επ. αρχὴ* 37.
Εργοχάρης ἄρχων Αττ. 113
Ερέσου επιγραφαὶ 220 221.
Ερετριέων λιμὴν 215
Ερετρικαὶ επιγραφαὶ 214.
Ερέχθειον 137.
Ερεχθηῒς φυλὴ Αττ. 110.
ἔρημον καὶ αφύλακτον τὸν παράδεισον ενκαταλέλοιπαν (εν παπύρῳ) 18.
Ερικίνιον 34.
Ερίτιον 34· Ερίτιον τὸ νῦν Παλαιόκαστρον παρὰ τὴν Σικυὰν 107.
Ε'ρκεια· Αλέξανδρος Προιτάδης εξ Ε. Θεσσ. 27 28 34.
'Ερμαῖος Πισίδης Αθην. 195.
'Ερμαῖος μὴν Θεσσ. 155 158.
'Ερμηνεία 135
'Ερμῆς· 'Ερμεῖ Χαλκ. 216.
'Ερμιόνη Πυθοιαστοῦ γυνὴ Θεσσ. 152.
'Ερμόδοκος Ρόδ. 9.
ἐρρωσθε Θεσσ. 145.
'Ερωίς· Θερμοξένα Ε. Αιγίν. 95.
Ε'ρως επὶ πρόχου πετόμενος πρὸς τὴν Αφροδίτην εν τάφῳ Κεραμεικοῦ 192.
Ε'ρως (Χρυσέρως, Αντέρως) απελευθερωθεὶς Θεσσ. 156.
Ερωτύλλη ἀπολύουσα τῆς παραμονῆς Θεσσ. 170 27.
ες αντὶ ας· στατῆρες ἔδωκε Θεσσ. 168.
'Εστιαιῶτις 144· ἄνω 'Εστιαιώτιδος μουσεῖον 143.
'Ετοιμασία τοῦ θρόνου (εν τῷ τῆς Μεταμορφώσεως ναῷ) 140.
ἔτος κοινὸν 115· ἔτος ἐμβόλιμον 109.
Ευαίνετος ἄρχων Αττ. 117.
Ευανδρία τριημιολία Ρόδ. 9· *Ευανδρία τριημιολία Σεβαστὰ* Ρόδ. 9.
Ευανδρία τριημιολία Νισύρ. 10.
Ευάνθα Ρόδ. 5.
Ευάνθης Επιδ. 128
Ευάνωρ Αλεξιδίκα Ευά[νορος] ἢ *Ευα[ράτου]* Νισύρ. 12.
Ευάρατος· Αλεξιδίκα Ευαράτου; Νισύρ. 12.
Ευαρέτα Ξενοδόκου Επιδ. 125.
Ευαρέτα αναγνωστέον αντὶ *Εχαρέτα* 125.
Ευβίοτος· Αντίγονος Ευ. Θεσσ. 48.
Ευβίοτος Δικ - - - Θεσσ. 48.
Ευβίοτος. Ανδρόνικος Ευ. Θεσσ. 150.
Ευβίοτος· Φιλίππα Ευ. Θεσσ. 155.
Ευβίοτος· Μένανδρος Ευ. Θεσσ. 164.
Ευβίοτος στρατηγὸς Θεσσ. 168.
Ευβίοτος ταμιεύων τῆς πόλεως 171.
Ευβίοτος Μεθύστου ταμιεύων Θεσσ. 176.
Ευβίοτος· Κύλλος Ευ. Θεσ. 182.
Εύδημος· Εύδημος Ευ. Θεσσ. 48.
Εύδημος· Αντιγένης Ευ. Θεσσ. 150.
Εύδημος· Α'σανδρος Ευ. 152
Εύδημος Φιλώτου Θεσσ. 158
Εύδημος· Νεικάδας Ευ. Θεσσ. 161.
Εύδημος· Λεοννᾶς Ευ. Θεσσ. 164.
Εύδημος· Φιλόξενος Ευ. Θεσσ. 177.
Εύδημος τῶν κληρονόμων Φιλοξένου Θεσσ. 177.
Εύδημος απελευθερῶν Αντιγένη Θεσσ. 182.
Ευδοκία τοῦ αὐτοκράτορος Θεοδοσίου γυνή· κτίσμα αυτῆς ὁ εν Αθήναις τοῦ ἁγίου Νικοδήμου ναὸς 143.
ευεργετεῖν· τοῖς ευεργετοῦσιν ανταποδιδόναι τὰς ανταξίας χάριτας Θεσσ 51.
ευεργέτης καὶ σωτὴρ Ρόδ. 6.
Ευηθίδης Αδαῖος Ευ. Θεσσ. 171.
Εύθαρσος Ευφράνορος Ρόδ. 4.
ευθέως συνελθόντων Θεσσ. 44.
Ευθύμων; Παυσανίου; Θεσσ. 51.
Ευθραπτίδας Σειμία Νισύρ. 10.
Ευθραπτίδας = Ευθρεπτίδας 9.
Ευθύδημος· Στρατοκλῆς Ευ. Αττ. 121.
Ευθύδημος· Νικόλαος Ευ. Θεσσ. 158.
Εεθυκράτης Αιξωνεὺς Πειρ. 204 205.
Ευθύκριτος ἄρχων Αττ. 118.
Ευθυμίδης Επικράτου Αθμονεὺς Αθην. 197.
Εύκαδμος Κολυττεὺς αναγραφεὺς Αττ. 110.
Εύκλιππος Επιδ. 128.
Ευκτήμων ἄρχων Αττ. 111.
Ευμένειος στνὰ 75 83.
Εύμηλος Λεάνδρου απελευθερῶν Θεσσ. 161.
Εύμηλος· Κάσσανδρος Ευ. Θεσσ. 173.
Εύνικος. Αριστοφῶν Ευ. Πειρ. 202.
Εύνομος Επιδ. 128.
Εύνοστος· Δημοκράτης Ευ. Θεσσ. 48.
Ευξένιππος ἄρχων Αττ. 118.
Εύξενος Αριστάρχου Θεσσ. 144.
Εύξενος Πειρ. 207.
ευόρκως καὶ φιλοτίμως κρίνειν Θεσσ. 44.
Ευπόλεμος· Απολλωνίδης Ευ. Θεσσ. 48.

Ετυπ. 28 4 14.

Εὔπολις Αρρίλεω 'Αλαιέως πρύτανις Αττ. 193.
ευπ]ορία σίτου· ψήφισμ. Νισύρ. 7 (πρβ 103).
Ευπορία Αθην. 201.
Εὔπραξις απελευθέρα Φίλωνος Θεσσ. 171.
Ευρυδάμας Αγαθάνορος στρατηγὸς Θεσσ. 171
Ευρυδίκη Οφέλλου Κυρηναίου 121.
Ευρυκράτης 'Ηρακλίωνος Ρόδ. 1.
Ευρύλαος Αντιγόνου Θεσσ. 48.
Ευρύλοχος Θεσσ. 52.
Ευρύνομος; Θεσσ. 26 10.
Εὐρυτίων απελευθερῶν Ευφράνταν Θεσσ. 170.
Ευσθένης· Ροδοκλῆς Ευσθένευς Ρόδ. 5.
Ευταμίδας Λεοντίδα Νισύρ. 11.
Εὔτροπος· Πόπλιος Εύ. ταγὸς Θεσσ. 147.
Ευτύχα απελευθέρα Νικαγόρου Θεσσ. 171.
Ευτύχα απελευθερωθεῖσα ὑπὸ Πεταλοῦ Θεσσ. 173.
Ευτύχα απελευθερωθεῖσα ὑπὸ Θίβρωνος Θεσσ. 175.
Ευτύχης απελευθερωθεὶς Θεσσ. 155 22.
Ευτύχης ἀπελευθερῶν Θεσσ 155 24.
Εὔφημος Ευδήμου Θεσσ. 48
Εὔφορβος Θεσσ. 155 24.
Εὔφορβος Ασάνδρου ταμίας Θεσσ. 155 35.
ευφορία (γρ. ευπορία) σίτου Νισύρ. 7 (πρβ. 103).
Ευφράντα απελευθερωθεῖσα Θεσσ. 146 168 34.
Ευφράντα απελευθερωθεῖσα ὑπὸ Ευρυτίωνος Θεσσ. 170.
Εὔφραντος· Αγὼι Ευ. Αθην. 195.
Ευφράνωρ· Εὔθαρσος Ευ. Ρόδ. 4.
Ευφράνωρ· Αἵρεσις Ευ. Νισ. 13.
Ευφράνωρ· Αγαθήμερος Ευ. Σάμ. 93.
Ευφροσύνη απελευθερωθεῖσα Θεσσ. 171.
ευχή· Αγάθων εὐχὴν Θεσσ. 167.
Εφεσία· Θεσσαλία Εφεσία Ρόδ. 3.
Εφεσία· Αφροδᾶ, Εφεσίας Ρόδ. 6.
Εχαρέτα· ὅρ. Ευαρέτα Επιδ. 125.
Εχελαΐδας· Χαιρόξενος Εχελαΐδα Νισύρ. 8.
εχῖνος δωρικοῦ κιονοκράνου· τὸ τοῦ εχίνου περίγραμμα χαρακτηριστικὸν τοῦ χρόνου τῶν Δωρ. μνημείων 82.
ἕως τοῦ Βατασώπου (τοπ.) Θεσσ. 27.

Ζ

ζακορεύων· Σώστρατος Λαοδικεὺς ζ. Αθην. 198
Ζάκυνθος 106.
Ζέλεια 106.
Ζεύς· Διὶ Θαυλίῳ Θεσσ. 218· Διὶ Αφρίῳ Θεσσ 218· καταιβάτα Ρόδ. 6· Ζεὺς κεραύνιος Θεσσ. 162· Διὶ πατρῴῳ Ρόδ. 103. Διὸς 'Ελληνίου 86.
ζῇ· Αγαθήμερος τοῦ Ευφράνορος ζῇ (επὶ σαρκοφάγου Σάμου) 93· Κλαυδίου Καπίτωνος ζῇ· Φλαβίας Τύχης ζῇ (επὶ σαρκοφάγου Ρωμ. χρόνων) 93· ἕως ἂν ζῇ Θεσσ.168· Φιλουμένη καὶ εκγόνοις ζῆν ελευθέροις Θεσσ. 168 10
Ζωΐλος Νισύρ 14.
Ζωΐλος Διφίλου Αλωπεκῆθεν Αττ. 113.
Ζωσίμη ἡ οικέτις αφείθη ελευθέρα δοῦσα λύτρον Θεσσ. 173.
Ζώσιμος· 'Ωρότυχος Ζωσίμου Αιγίν. 95.
ζῳώδης· προσωπεῖον Σατύρου μετὰ οξέων ζῳωδῶν ὤτων 93.

Η

η αντὶ ει· Διογένηα 196.
ἥβα· ου λάβον ἄνθος ἔτ' ἥβας Θεσσ. 180.
'Ηβεῖον; εκ τοῦ 'Ηρακλείου ἕως τοῦ 'Ηβείου; Θεσσ. 39.
ἡβήσας Ρόδ. 4
ἡγεμόνες· βασιλέα Α'τταλον Επιγένης καὶ οἱ ἡ. Αιγίν. 92.
'Ηγήμαχος ἄρχων Αττ. 118.
'Ηγήμων ἄρχων Αττ. 117.
'Ηγήσανδρος Αρίστωνος ἵππαρχος Θεσσ. 147.
'Ηγησίας ἄρχων Αττ. 114 118.
'Ηγήσιππος Αριστομάχου γραμματεὺς Αττ. 113.
'Ηδίστη Αθην. 201.
Ηκωδιος; Επιδ. 125.
ἡμερολεγδὸν Αττ. 121
ἡμερολόγιον πολιτικὸν Αθηναίων 117
ἡμερολογιακὸς Γαμηλιὼν 121.
ἡμικίων· κίονος καὶ ἡμικίονος διαστάσεις 68.
ἡλίκα; -ηλίκα Θεσσ. 50
Ημαθία 44.
ἦν - ἦσαν Θεσσ. 27 22 32.
Ηπείρου Βορ. Βυζαντιακὰ μνημεῖα 234· ανασκαφαὶ εν Ηπ. καὶ ευρήματα 235.
Ηπειρώτης· Πετραῖος Η. Θεσσ. 45.
Ηπειρωτικῆς πολιτείας χαλκᾶ νομίσματα 235· Η. Νικόπολις 235.
'Ηραίων· Πραεῖα 'Ηραίωνος Θεσσ. 168.
'Ηρακλᾶς· Επαφρόδιτος Επαφροδίτου τοῦ 'Η. Λέσβ. 226.
'Ηράκλειον ἢ 'Ηράκλεια ὁ νῦν Πλαταμὼν 25.
'Ηρακλείδης απελευθερωθεὶς ὑπὸ Νεικάδου Θεσσ. 157.
'Ηρακλείδης 'Ελλανοκράτου Θεσσ. 177 9.
'Ηρακλείδης Φιλίνιος 'Η. Θεσσ. 158.
'Ηρακλείδης Διονυσία 'Η Σιδωνία Αθην 195.
'Ηρακλείδου τὸν εατῶν υἱὸν Θεσσ. 153
'Ηρακλείδης Θεσσ. 177 7.
'Ηράκλειτος ἄρχων Αττ. 114.
Ηρακλειώτης· 'Ηρακλειώταις καὶ Γοννεῦσιν ὅροι Θεσσ. 27 29.
'Ηρακλέων Θεσσ. 164.
'Ηρακλέων Κυάρτας Θεσσ. 153.
'Ηρακλεῶτις· Καλλίκλεια 'Η. Νισύρ. 15.
'Ηρακλεῶτις· Δημητρία 'Ιέρωνος 'Η. Αθην 195
'Ηρακλῆς τοξεύων 87.
'Ηρακλίων· Ευρυκράτης 'Η. Ρόδ. 1.
Ηριδανός· 'Η. νεκροταφεῖον. 107
'Ηρώδης ἄρχων Αθην. 197.
"Ηρων· "Ηρωνι Αγάθων ευχὴν Θεσσ. 167.
'Ηρῷον Αἰγέως 84.
"Ηρως; Νισύρ. 12.
ἥρωες χρηστοὶ χαίρετε πάντοτ' εμοὶ Θεσσ. 163.
'Ησίοδος 209.
'Ησυχία· λήκυθος 'Ησυχίας 188.
'Ησύχιος 33.

Θ

Θαλίαρχος Νισύρ. 15.
θαλλός· θαλλοῦ στέφανος Περ. 3.
θάπτειν τέθαπται παρὰ τὴν ὁδὸν Θεσσ. 27 19.
Θαργηλιὼν μὴν Αττ. 111.
Θάσος· εκ Θ. ανάγλυφον· Θάσιον ανάγλυφον· Θασίων νόμισμα 88· Θάσου καὶ Αιγίνης σχέσις 88.
Θαύλιος· Διὶ Θαυλίῳ Θεσσ. 218.
θέατρον· εκκλησία εν τῷ θ. σύγκλητος Αττ. 113.
Θεμίστιος μὴν Θεσσ. 161.
Θεογείτων· Πάμφιλος Θ. Αττ. 116
Θεόδωροι· ναὸς τῶν ἁγ. Θ Αθήνησι 136 ανεκαινίσθη ὑπὸ Καλομάλου 136
Θεόδωρος Διοδώρου Σουνιεὺς Πειρ. 204
Θεόδωρος· Νίκων Θ. Πλωθειεὺς Αττ. 112.
Θεόδωρος· Αρχικλῆς Θ Θορίκιος Αττ. 112.
θευῖς πᾶσι Νισύρ 8.
Θεοκλῆς Αθην. 201.
Θεόκοσμος Λέσβ. 222.

Θεομνήστη Θεοδώρου Σουνιέως γυνὴ Πειρ. 204
Θεοξένων· Ασκληπιαστῶν τῶν Θ. Περ. Ροδ. 3.
θεὸς Σεβαστὸς Καῖσαρ σωτὴρ Θεσσ. 167.
θεότης ασπιδοφόρος 99.
Θεόφημος άρχων Αθην. 197.
Θεόφιλος άρχων Αττ. 115
Θεόφιλος Ξενοφῶντος Κεφαλῆθεν Αττ 111.
Θεόφραστος άρχων Αθην. 118.
Θερμοξένα ἐρωΐς Αιγίν. 95.
Θέρμος· ανασκαφαὶ ἐν Θ καὶ εὑρήματα 235.
Θερσιμένης Θεσσ. 52 12.
Θέρσιππος γραμματεὺς Αθην. 109.
Θερσίτης· Αντιφάνεις Θ. 144
Θερσύλη ἀπελευθεροῦσα Θεσσ. 146.
Θεσσαλία θυγάτηρ Κλεοδάμου Θεσσ. 180.
Θεσσαλία (γυνὴ) Εφεσία Περ. Ροδ. 3
Θεσσαλός· τὸ κοινὸν τῶν Θ. 45.
Θεστιὰς Διοφάντου Νισύρ. 12.
Θευδαγόρας· Τίμων κατ' υἱοθεσίαν Θ Νισύρ 10.
Θευδόσιος Κνίδιος Χαλκ. 216
Θεύδωρος Αρχίωνος Νισύρ. 11.
Θευδωρίδας Χαλκ. 215.
Θευδωρίδας· Παιδιας Θ. Χαλκ. 216.
Θευφάνης Φυλάρχου Νισύρ. 14.
Θέωνις Κίμωνος Λέσβ. 228.
θεωροδοκία· θεωροδόκος 50 51
θεωροδόκος καὶ πρόξενος 101
θεωρός· περὶ ὑποδοχῆς θ. 50.
θήλια (=θήλεια) όνος, πῶλος (ἐν παπύρῳ) 19.
Θησεύς· ναὸς Θ 80.
Θίβρων απελευθερῶν Θεσσ. 170.
θνήισκειν· Αττ. 103.
έθανον νηπιάεος Θεσσ. 180.
θνήσκω Θεσσ. 163.
Θοιαστης; Θεσσ. 153.
Θολότυποι 107.
Θοραιεύς· Κυδίμαχος Γνίφωνος Θ. Αττ. 233· Κλέαρχος Γνιφωνίδου Θ. Γνιφωνίδης - - - Θ. Αττ. 233.
Θορίκιος· Αρχικλῆς Θ. Αττ. 112.
Θρακίδης Ταρσεὺς Αθην. 195.
Θρασύλαος· Ἁρμόδιος Θρ. Θεσσ. 144
Θρασύλαος· Ανφωτὶς Θρ. Θεσσ. 163.
Θρασύλαος· Σωσιπάτρα Θρ. 166.
Θριναεύς· παρὰ Θριναέα Θεσσ. 26 27 35.
θριγκός· πάχος θρ. 82
θυμέλαι Κυκλώπων 229.
Θυμίλος Πτολεμαίου Θεσσ 144.
Θῦος μὴν 161.

I

ι αντὶ ει· ίκοσι Θεσσ. 175· τῆ πόλι 175 14 απελευθερωθεῖσα 175 13 απελευθερωθὶς 176 12.
ι ανεκφώνητον 104.
Ιὰς ἡ Ασπασία 24.
Ιδαῖον άντρον 100.
ίδιον· εις τὸ ίδιον αποφέρεσθαι ἐν παπύρῳ 18 ἑαυτῇ καὶ τῷ ιδίῳ ανδρὶ Αιγίν. 96
ιδιοξενοδόκος Θεσσ. 164· ὅμοια τούτῳ σύνθετα 232.
ιέναι· επὶ χόρτον ι. Θεσσ. 27.
ἱερατεύειν· ἱερατεύσας Νισύρ. 8· ἱερητεύσας Θεσσ. 164.
ἱέρεια· Ἴσιδος ἱ. μετὰ σείστρων 97.
ἱερεὺς Στρατόνικος προστατεύων τῆς εκκλησίας σὺν τοῖς ταγοῖς Θεσσ. 101· ἱερείως Ανδροκλέους Κεραμέως Αττ. 118· επὶ ἱερέως ... ανέθηκεν Αθην. 197
ἱερητεύσας Θεσσ. 164
ἱερογλυφικὰ Κρητικὰ γράμματα 107.
Ἱερόκλεια Επιδαυρία Επιδ. 128
Ἱερομνήμων άρχων Αττ. 118.
ἱερός· γαίας ἱ. Θεσσ. 47· νόμοι ἱ. 25 εἰκόνα στᾶσαι εν ἱ. Νισύρ. 7· Ποσειδῶνος ἱ. εν Νισύρῳ 8.
Ἱεροφάνης· Δημοσθένης Ἱ. Ρόδ. 5.
Ἱεροφάνης· Αναξικράτη γυνὰ Ἱ. Ρόδ. 5.
Ἱερὼ Αθηνίωνος εκ Φυλασίων Αθην. 197.
Ἱέρων· Τιμαπόλιος Ἱ. Ρόδ 2.
Ἱέρων· Δημητρία Ἱ. Ἡρακλεῶτις Αθην. 195.
Ἰκάδας Παυσανίου Θεσσ. 164.
Ἰκασίων Νισύρ. 10.
ἱκέσθαι· ἱκόμαν ἄνθος ἥβας Θεσσ. 180.
Ἱκέσιος Μητροδώρου Αιγίν. 92.
Ἱλάρα απελευθερωθεῖσα Θεσσ. 170.
Ιουλιανὸς 228
Ιούλιος Αντιπάτρου στρατηγῶν Θεσσ. 158.
Ιούλιος Ἀρνόφιλος Θεσσ 159.
Ιούλιος· Γάϊος Ἰ. Νικομάχου Λέσβ. 226
Ιούλιος Λέσβ 222.
ἱππαρχεῖν· ἱππαρχοῦντος Παραμόνου Θεσσ. 146.
Ἵππαρχος στρατηγῶν Θεσσ. 152.
ἵππαρχος πολιτικὴν καὶ ποινικὴν εξουσίαν έχων (εν παπύροις) 19
ἱππεὺς επὶ επιτυμβίου αναγλύφου Αιγίνης 97.
ἱππεύειν Θεσσ. 51.
Ἱπποδρόμιος μὴν Θεσσ 164 168.
Ἱπποθωντὶς Αττ. 113.
Ἱπποκράτης εξ Ολοσσόνος Θεσσ. 27
Ἱππόστρατος· Αμύντας Ἱ. Θεσσ. 173.
Ἵππων Παυσανίου Θεσσ. 164.
IC=Ιησοῦς Χριστὸς 135.
Ισαγόρας ταμίας Θεσσ. 52
Ισαγόρας; Σωκράτης Ι. Θεσσ. 48.
Ισιδώρα Αριστοξένου Θεσσ. 164.
Ἶσις· Ἴσιδι ανατιθέναι Αθην. 198· Ἴσιδος ἱέρειαι 97.
ἱστάναι· εἰκόνα στᾶσαι Νισύρ 7· στᾶσε μνᾶμα Θεσσ. 180· τοὺς ὅρους ἱστάναι Θεσσ. 36 20.
ισχάς· χελιδόνιοι ισχάδες 19.
Ισχέμαχος (εσφαλμ. τὸ Σχέμαχος)=Ισχόμαχος Επιδ. 125.
Ιυλία; Λουκία Αλφιδίω Λέσβ. 228.
Ιωάννης· ἁγίου Ι. ναΐδιον εν Μυστρᾷ 134
Ιωάννης Αναγνώστης 20 231.

K

Καίριμος άρχων ἢ Χαρῖνος Αττ. 118.
Καῖσαρ αυτοκράτωρ Ἀδριανὸς Ρόδ. 5
καίσαρες κύριοι σεβασστοὶ (εν παπύρῳ) 17.
Καισαριανὴ 130
Καϊστριανὸς (=Καϋστριανός) Λέσβ. 222
καθ' ἑαυτοὺς προνοούμενοι περὶ τοῦ κατὰ μηδὲν αδικεῖσθαι Θεσσ. 168 14
κάλαθος ἢ πλεκτὴ κίστη επὶ επιτυμβίου αναγλύφου εἰς ανάμνησιν τῶν οικιακῶν εργασιῶν τῆς θανούσης 97.
Καλλίας· Αριστὶς Καλλία Νισύρ. 9.
Καλλίθεμις Σατύρου Νισύρ. 8.
Καλλίκλεια Ἡρακλεῶτις Νισύρ 15
Καλλικράτης· Καλλιστὼ Κ. Αθην. 196
Καλλίμαχος Αιγίν 91.
Καλλίμαχος Χαιρίου Γαργήττιος Πειρ. 202.
Καλλῖνος· Διδύμαρχος Κ. Νισύρ. 11.
Κάλλιππος· Δήδημος Κ. Θεσσ 151.

Καλλισταίνετος Διδυμάρχου Νισύρ. 15.
Καλλιστὼ Καλλικράτους Κήα Αθην. 196.
Κάλλων Διονυσίου Νισύρ. 11.
Κάλλων (ἢ *Κάμων*) *στρατηγὸς* Θεσσ. 156.
καλοκαγαθία αρετᾶς ἕνεκα καὶ κ. τᾶς ες τὰν πόλιν Επιδ. 127.
Καλόμαλος σπαθαροκανδιδᾶτος ἀνακαινίσας τὸν ναὸν τῶν ἁγίων Θεοδώρων 136.
καλύπτει χθὼν πατρὶς στέρνοισι Αττ. 233.
καλῶς καὶ ενδόξως τὰν πᾶσαν φιλοπατρίαν εποιήσατο Νισύρ. 7.
κάνθαρος αναγεγλυμμένος επὶ στήλης· σχέσις τοῦ κ. πρὸς τὸν Διόνυσον 206,
κανών· ὁ κ. ὡς μέτρον 78· κανὼν ἢ τρίγλυφος 81.
Καπίτων· Κλαυδίου Καπίτωνος σαρκοφάγος 92· *Κλαυδίου Καπίτωνος ζῇ* 93.
Καποδιστριακόν· κτίριον μέγα Κ. 86.
Καρᾶ λατομεῖον 72.
Κάρνειος· Απόλλωνι Καρνείωι Ρόδ. 6.
καρπός· κείρειν τοὺς κ. (εν παπύρῳ) 18.
Καρύστιος Πάραλος Εἰρηναίου Κ. Αθην. 196.
Κασαρεύς· Δαμόστρατος Πυθοδώρου Κ. Ρόδ 1· *Ἀγήσανδρος Αγήνακτος Κ.* Ρόδ. 2.
Κασάρων επιγραφαὶ 1.
Κάσσανδρος Εὐμήλου Θεσσ. 173.
καταδεῖν Αθην. 185.
καταιβάτας· Διὸς καταιβάτα Ρόδ. 5.
κατακληρουχεῖν τὴν χώραν 21,
κατάλογος εἰσφορῶν 25 48.
κατάλογος αρχόντων Αθηναίων (338 300 πΧ) 117.
καταστεγάζειν· ἔν τε τῷ τεμένει - - - καὶ εν τοῖς κατεστεγασμένοις Θεσσ. 26 13.
κατενώπιον εἰκονίζεται 96.
κάτοπτρον· κ. χαλκοῦ δίσκος 185· κ. χαλκοῦν μετὰ μικρᾶς λαβῆς εν τοῖς τάφοις τοῦ Κεραμεικοῦ 187.
κὲ=καὶ Θεσσ. 147.
Κείθυς· Κείθυι ἢ *Αείθυϊ* Αιγίν. 96.
κείρειν· οἱ κεκαρκότες τοὺς καρποὺς καὶ τὰ λάχανα (εν παπύρῳ) 18
Κεκροπὶς φυλὴ Αττ. 113.
Κεραμεικὸς 107· Κ. ανασκαφαὶ 183.
Κεραμεὺς δῆμος· Ανδροκλῆς ἱερεὺς εκ Κ. Αττ. 118.
κεραμίδες κάλυμμα τῶν τάφων· κ. επένδυμα φρεάτων καὶ φρεατιῶν 183.
κεραοῦχος· βωμὸς κ. 100.
κεραύνιος Ζεὺς Θεσσ 162.
Κέρδων Ῥόδωνος Αἰγίν. 97.
Κέρδων Παρθένιν Κ 97.
κευθμῶνας Αἴδου (*ἔβην*) Λέσβ. 222 223.
κεφαλὴ νεανικὴ κατὰ τὸν Μυρώνειον κύκλον 200.
Κεφαλῆθεν Θεόφιλος Ξενοφῶντος Κ Αττ. 111.
Κέφαλος στρατηγὸς Θεσσ. 160.
Κέφαλος στρατηγῶν Θεσσ. 170
Κήα· Καλλιστὼ Καλλικράτους Κ. Αθην. 196· *Κήα* αντὶ *Κεία*.
Κήττιος· Πρωτογένης Σθενίου Κ. Αθην. 195
Κηφισιεύς· Φιλοκτήμων γραμματεὺς Κ. Αττ. 110.
Κηφισόδωρος· Φίλιππος Κ Αττ. 115.
Κηφισόδωρος ἄρχων Αττ 118.
Κηφισοφῶν ἄρχων Αττ. 118.
Κίμων Θέωνος Λέσβ. 228.
κίονες Ευρώπιαι Θεσσ. 50.
κιόνιον· τὸ εν Λούδρῳ κ. 93.
κιονίσκοι καὶ στῆλαι επιτύμβιοι 194.
κιονόκρανον Δωρικόν· ἡ εξέλιξις Δ. κιονοκράνου κανονικὴ πρὸς ορισμὸν χρήσιμος τοῦ χρόνου τῶν Δωρ. μνημείων 82· κ. τοῦ Παρθενῶνος καὶ τοῦ ναοῦ τοῦ Ασκληπιοῦ 82· κίονος διάμετρος 82 κίονος καὶ ἡμικίονος διαστάσεις 68.
κισσοφορίας καὶ αγορανομίας επιτελεῖν Λέσβ. 227.
Κίσσος απελευθερωθεὶς Θεσσ. 155.
κίστη ὅρα κάλαθος.
κίων καὶ στήλη 50.
Κλαῒς ἥ τε μήτηρ καὶ ἡ κόρη τῆς Σαπφοῦς 224.
Κλαύδιος Καπίτων· Κλ. Κ. σαρκοφάγος 92.
Κλαύδιος Τιβέριος Ρόδ. 6.
Κλεαγόρας Κλεαγόρα Ρόδ. 4
Κλεαιχμίδας Επιδ. 128.
Κλεανδρίδας Χάρμωνος Ρόδ. 4.
Κλέανδρος Επιδ. 128.
Κλέαρχος ἄρχων Αττ. 115.
Κλέαρχος Γνιφωνίδου Θοραιεὺς Αττ. 233.
κλειδουχῶν· Ασωποκλῆς Φλυεὺς κλ. Αθην. 198.
Κλειούνειος (=ὁ τοῦ Κλέωνος) πρβ. Κλιομάχειος Θεσσ. 219.
Κλεῒς Βακχίω Λέσβ. 224.
Κλεῖτος ἀπελευθερῶν Σώσανδρον Θεσσ. 182.
Κλειτοφῶν· Στασίων Κλ. Νισύρ. 15.
Κλεογένης ἰδιοξενοδόκος Θεσσ. 164.
Κλεόδαμος Ὑπεράνορος Θεσσ. 180.
Κλεόκκας· πρβ. *Μενέκκας* 164.
Κλεομαχίδης Θεσσ. 175.
Κλεοπάτρα ἀπελευθερουμένη ὑπὸ Ἀλκίππου Θεσσ. 170.
Κλεύδικος· Λεοντὶς Κλ. Νισύρ. 13.
Κληνὼ Παρμενίσκου Νισύρ. 13.
Κλιοδάμεια = Κλεοδάμεια Θεσσ. 219 (πρβ. Αγασικλίας = Αγασικλέας).
Κλιομάχειος (=ὁ Κλιομάχου) Μόλοσσος Θεσσ. 219· πρλ. Κλειούνειος.
Κλιόμαχος = *Κλεόμαχος* Θεσσ. 219 (πρβ. Φιλίππειος, Κλειούνειος, Σιμούνειος)
Κλέων Στρατάγου 92.
Κλέων ἀπελευθερῶν Ρούφιλλαν Θεσσ. 171.
Κνιδίας χερσονήσου επιγραφαὶ 17.
Κνίδιοι Θεοδόσιος, Φρούραρχος, Αριστείδης Χαλκ. 216.
Κοθωκίδης· Αφόβητος Κ. γραμματεὺς Αττ. 110.
κοῖλος μήν. αντίθ. πλήρης μ. 114.
κοινός. συνθῆκαι κ. Θεσσ. 43· τοῦ κοινοῦ τῶν Θεσσαλῶν στρατηγῶν αναγραφαὶ 45.
Κόκκήϊος Λύκος στρατηγῶν Θεσσ. 147
κολάζειν· κολαζόντω τοὺς περικόπτοντας οἱ επιστάται Θεσσ. 36.
Κολλυτεύς· Εὔκαδμος αναγραφεὺς Κ. Αττ. 110· *Διονύσιος Κ.* Πειρ. 206.
κομίζειν· παρὰ τῶν Ἡρακλειωτῶν κομιζόντων γράμματα Θεσσ 44.
Κόμμοδος· Αντωνίνου καὶ Κ. καισάρων (εν παπύρῳ) 17.
Κονδαέων ὅροι καὶ Γοννέων 33 52.
Κονδαία ὁμορεῖ τῷ Μοψίῳ Θεσσ. 52· ὑπὲρ τὸ νῦν χωρίον *Μπάκριλα* 232.
Κόρα· Δάματρι καὶ Κόραι Ρόδ. 103.
Κορνέστης πεσὼν ὑπὸ Διοφάντου Θεσσ. 27 18.
Κορνηλία Αθηναΐς Αθην. 195.
Κορνήλιος· Γναῖος Κ. Ποῦλχρος Επιδ. 128.
Κόροιβος ἄρχων Αττ. 116.
Κόρραγος Ασάνδρου Γοννεὺς Θεσσ. 27 29.
Κόρραγος· Ασανδρος Κ. ταγὸς Θεσσ. 35.
Κορράγου Ἀρνάγου Θεσσ. 232.
Κορύβας Νικομάχου Θεσσ. 164.
Κόρυτος Θεσσ. 52 13.
Κορώνα μήτηρ Θεσσαλίας Θεσσ. 180 181.
κορωνὶς Δωρικὴ 207.
κόσμησις ἔγχρωμος 189
Κοσμία απελευθερωθεῖσα Θεσσ. 171.

Κουάρτας ῾Ηρακλέων Κ. Θεσσ. 153.
Κουριανὸς Λέσβ. 222.
Κρατεύας; Φιλονβρότου Θεσσ. 26 7
Κρατεύας Φιλώτου ταγὸς Θεσσ. 29.
Κρατεύας Φιλομβρότου Θεσσ 102
Κρητικαὶ σφραγῖδες 98.
κρίκος χαλκοῦς εν τάφῳ 185.
κρίνειν τὰ ὁράματα (= ὀνειροκριτεῖν) Αθην. 198.
Κριτόλαος Αγαθοκλέους Θεσσ. 152.
Κρίτων· ῾Αρμάτιον Κρ. γυνὴ Αθην. 196.
κροκαλοπαγὲς μάρμαρον 154
κρύπτει γαία πατρὶς Ευρυκράτη Ρόδ 1.
κρυσταλικὸς λίθος 100.
ΚC = Ξ Θεσσ. 164.
κτᾶσθαι· οἰκίαν καὶ γῆν κτήσασθαι Θεσσ. 168.
κτεὶς λιθογλυφικὸς 25
κτερίσματα τάφων 188 192.
κτῆμα· τῶν κτημάτων ὅρος Θεσσ 42.
κτηματολογικοὶ πίνακες τῆς Λέσβου 223
κτηματολόγιον 42.
Κτησίας· Αριστογένης Κτ. Θεσσ. 164.
Κτησικλῆς ἄρχων Αττ. 115.
Κτησιφῶν Αγήνακτος (ἐσφαλμ. Κτησιφῶν· Αγήνακτος) Ρόδ. 102.
κυαθίσκος ἐν τάφῳ 186.
Κυβέλη· αγαλμάτιον Κ. 200
Κυβερνεῖον Αιγίν. 86.
Κυδίμαχος Γνίφωνος Θοραιεὺς Αττ 233.
Κυινκτίλιος Αἴλιος = Κυιντίλιος Λέσβ. 237.
Κυκλίων· εν τῷ ἀγῶνι τῶν Διονυσίων τᾶι πρώται ἁμέραι τῶγ Κ. Νισύρ. 7 13.
κύκλοι εν ταῖς επιγραφαῖς τοῦ Ασκληπιείου 126.
κύκλος Μετωνικὸς 110.
Κυκλώπων θυμέλαι 229.
Κύλλος στρατηγῶν Θεσσ. 168.
Κύλλος Ευβιότου στρατηγὸς Θεσσ 182.
κῦμα· Αἰγαίου κύμασι πλαζόμενοι Πειρ. 103.
Κυνηγός· μονὴ τοῦ Κ. τῶν φιλοσόφων 130.
Κυρετιέων (ἐσφαλμ.)· αναγνωστέον Χυρετιέων Θεσσ. 145.
κώμης επιστάτης (εν παπύρῳ) 19.
κωμογραμματεὺς (εν παπύρῳ) 19.
Κῷος· Δαμᾶς Κ. Ρόδ. 1.

Λ

λ αντὶ ρ· Αυλήριοι αντὶ Αυρήλιοι εν παπύρῳ 17.
Λαοδικεύς· Φιλοκράτης Φιλοκράτους Λ. Αθην. 195· Σώστρατος ζακορεύων Λ. Αθην. 198.
Λαπαθοῦς - Χάραξ παρὰ τὸν νῦν Νεζερὸν 236
Λαρεισαῖος· ῾Αρμόδιος Λ. Θεσσ. 173.
Λάρης· Φιλίππα Λάρετος Θεσσ. 156.
λατομία· ἡ τῶν τροχμαλοπαγῶν λίθων λ ἄρχεται ἀπὸ τῆς Ε' ἑκατονταετηρίδος 83.
λατομεῖον Καρᾶ 72.
Λαφάντα Επιδαυρία Επιδ. 128.
λάχανα τούς τε καρποὺς καὶ τὰ λ. κείρειν (εν παπύρῳ) 18.
Λέανδρος· Εὔμηλος Λ. Θεσσ. 161.
λεγιωνάριος στρατιώτης Λέσβ. 228.
Λεοννᾶς Ευδήμου ιδιοξενοδόκος Θεσσ. 194· Λεοννᾶς ὑποκορ. τοῦ Λεοννᾶτος Θεσσ. 164 165.
Λεοννᾶτος Δημοκράτου Θεσσ. 164.
Λεοννᾶτος ταμίας Θεσσ. 166.
Λεοννᾶτος Διεὺς Θεσσ. 38.
Λεοντίδας· Ευταμίδας Λ. Νισύρ. 11.
Λεοντὶς Κλευδίκου Θεσσ. 13.
Λεοντοκράτης στρατηγὸς Θεσσ. 155.
Λεπτίνας, Λεπτιναία, Λεττίνας, Λεπτίνης Θεσσ. 217.
Λέπτων Χαριδάμου Θεσσ. 217.
Λέρνα 127.
Λεσβιάδες 21.
Λέσβιος αστράγαλος εν τῷ Αθήνησι βυζαντιακῷ ναῷ τῆς Μεταμορφώσεως 137· πρὸς δὲ επὶ μνημείων Βυζαντιακῶν πάσης εποχῆς καὶ επὶ μικροτεχνημάτων ἐξ ελεφαντόδοντος 138.
Λεσβῶναξ· Ποτάμων Λ. Λέσβ. 223.
λέσχαι δημόσιαι 209.
λέσχαι ἑξήκοντα καὶ τριακόσιαι 209.
Λεσχανόριος μὴν Θεσσ. 147148.
λεσχέον δεμοσίον ὅρο; Πειρ. 209.
λέσχης ὅρος Αθην. 209.
Λεττίνας Θεσσ. 217.
Λεύκιος ἄρχων Αθην. 197.
Λεύκιος Μαίκιος Σωτήριχος Αθην. 195.
Λευκογείτων· θιάσῳ τῶν Λ. Λέσβ. 226.
λευκὸς ὄνος εν παπύρῳ 18· ὄνος λευκόχρους, λευκόστερνος 18, λευκομυόχρους 19.
Λέων απελευθερῶν Θεσσ. 173.
Λεωνίδας Θεσσ. 168.
Λεωντὶς φυλὴ Αττ. 111.
Λεώστρατος ἄρχων Αττ. 118
λήκυθος· μαρμάριναι λ. 90· λ. μετὰ γραπτῆς παραστάσεως 88· μαρμ. λ. χρονολογία 90· λ. μαρμάριναι αντὶ ἄλλων επιτυμβίων σημάτων 90· λ. εν τῷ τάφῳ 90· λ.῾Ησυχίας 188· ἔγχρωμος αυτῆς κόσμησις, ανάγλυφον, ζώνη ῳῶν, μαίανδρος, ἕλικες, ανθέμια 189 λ. πήλινοι λευκαὶ 90.
ληκύθιον αρυβαλλοειδὲς 186
Λήτη; Λητή; Λειτή; Θεσσ 170 172.
Λήτη πόλις Μακεδονίας 108.
Λιάφριος πρβ. Διάφριος, Α'φριος Θεσσ. 220.
Λίβιος 34.
λιθογλυφικὸς κτεὶς 25.
λίθος ἡ 98· λ. κρυσταλλικὴ 100· λ. Αρχιλόχου 95· λ. ὑμήττιος 56· λ. ὑμηττίου βαθμιαία χρῆσις 82-83· χρῆσις αυτοῦ εκ χρηματικῆς φειδοῦς 82· λ. πεντελήσιος 56.
λίθον νεωτάτην ελέσθαι Θεσσ. 49.
λίμνη· τὰ εν τῇ λ. Θεσσ. 26.
Λίμνη· τοπωνυμία εν Θεσσαλίᾳ 31.
λογεῖον Διονυσιακοῦ θεάτρου 82.
λοπὰς χονδροειδὴς μετὰ λαβῶν 187.
Λοῦβρον· τὸ εν Λούβρῳ κιόνιον 93
Λουκία· Ιυλία; Λ. Αλφιδίῳ Λέσβ. 228
λουτροφόρος· ἡ λ. τοῦ Αγήνορος 183.
λουτροφόρου ανάγλυπτον τὸ ἥμισυ 197.

Μ

Μάγας Μαραθώνιος Αθην 198.
Μαγνησία ἡ ἐπὶ Μαιάνδρῳ 46
Μαγνησίας τῆς επὶ Μαιάνδρῳ Γοννεῖς 51.
Μαίανδρος 46 Μ. περιζωννύων λήκυθον 189.
Μαίκιος· Μ. Τίτος Αλέξανδρος Θεσσ. 156.
Μαίκιος Λεύκιος Σωτήριχος Αθην. 195
Μαιμακτηριὼν Αττ. 100.
Μακεδονίας ἄνω ἀρχαῖαι πόλεις καὶ πολίσματα 236· Μ. αρχαιολογικὰ ευρήματα 107.
Μακεδονικός· Μ. ἐποχῆς ὑλικὸν 67.
Μακεδὼν απελευθερωθεὶς Θεσσ. 156.
Μαλεάτας Απόλλων Επιδ. 126.

μὰν -ὁς Νισύρ. 7.
Μάνιχος Θεσσ. 48
Μαραθώνιος· Σωσιγένης Μ. Αττ. 111· *Μάγας Μ.* Αθην. 198.
Μ]άρδυλις Πυθαγόρου Θεσσ. 144.
μαρμαρίνη λήκυθος μετὰ γραπτῆς παραστάσεως 88.
μάρμαρον κυανίζον 47· μ. λευκόφαιον 47· μ. νησιωτικόν 92· μ. κροκαλοπαγὲς ερυθρόφαιον εύθρυπτον όμο άζον Ατραγίῳ 154· μ λευκοῦ χρῆσις πολλὴ 82.
μαρμαρυγίας 200.
μαρτυρεῖν· μεμαρτυρηκότας τοὺς μάρτυρας Θεσσ 27.
μαρτυρίαι περὶ ὅρων 25.
Μεγακλῆς Με... Ρόδ. 6.
Μεγάλιος· Μ. παρόντος καὶ ὅρκον δόντος Νισύρ. 16.
Μεγαλλὶς Μάγα Αθην. 198.
Μέγαρα· ἅλωσις Μ. ὑπὸ Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ 120.
Μεγαρικὴ Αγὼι Ευφράντου Μ Αθην. 195.
μέγας· γράμμασι μεγάλοις ἀναγράψαι Θεσσ 36.
μέγιστος αὐτοκράτωρ Ρόδ. 6
Μεθύστου Ευβίοτος Θεσσ. 176.
μελαμβαφῆ ἀγγεῖα 107.
Μελάνθιος απελευθερώσας Θεσσ. 164.
Μελάνθιος Μνασιφίλου τοῦ ἰδιοξενοδόκου Θεσσ 164.
Μελάνθιος - - - Θεσσ. 176 16.
μελανόγραφα ἀγγεῖα 108.
μέλας ὄνος 19 μ. στεατίτης 98.
Μέλισσα Στράτωνος γυνὴ απελευθεροῦσα Θεσσ. 171.
Μελιταιεῖς· επιγραφὴ *Μελιταιέων* καὶ *Χαλαίων* Θεσσ. 33.
Μελιτεύς 'Ηγήσιππος Αριστομάχου Μ. Αττ. 113.
Μένανδρος - - - Νισύρ. 12.
Μένανδρος Αρτέμωνος ἱερεὺς Αλωπεκῆθεν Αθην. 198
Μενέδημος - - - Θεσσ. 177.
Μένεκ(κ)ος ἢ *Μενέκ(κ)ας* (ὑποκ. Μενεκράτης;) Θεσσ. 164.
Μενεκράτης Δικαιάρχου Θεσσ. 48.
Μενεκράτης στρατηγὸς Θεσσ. 152.
Μενεκράτης· Σωσιγένης Μενεκράτου Μαραθώνιος Αττ. 111.
Μενέλαος ταμιεύων Θεσσ. 170.
Μενεστράτη - - - Πειρ. 203.
Μενέστρατος - - - Θεσσ. 161.
Μενοίτιος Πεισαγόρα Ρόδ. 6.
Μεσοπολίτιδος Αρτέμιδος ναὸς 237.
Μεσορῆ εν παπύρῳ 17.
Μεταγειτνιὼν Αττ. 113.
μετακιόνιον 59.
Μεταμόρφωσις· ναΐσκος Μ. εν Αθήναις 130 137· αρχιτεκτονικὴ τοῦ ν. 137· τοιχογραφίαι 140· επιγραφὴ «*ἡ ἑτοιμασία τοῦ θρόνου*» 140· μετασκευὴ τοῦ ν. 142· εκτίσθη κατὰ τὸν ΙΓ' ἢ ΙΔ' αἰῶνα 143· ὁ ουρανίσκος ὁμοιάζει πρὸς τὸν τῶν εν Μακεδονίᾳ Σερβικῶν ἢ Βυζαντιακῶν ναῶν 143.
μεταξόνιον 56.
μετόπης καὶ τριγλύφου λόγος 81· μ. καὶ τρ. πλάτος, μ. καὶ τρ. ἐξ ἑνὸς τεμαχίου 82.
μετρικὴ ανωμαλία παρ' Ὁμήρῳ 106.
Μέτων 117· Μετωνικὸς κύκλος 110.
μηδὲ ἓν Θεσσ. 145 *μηδεῖα ἄρχα* Λέσβ. 225.
μὴν Αγαγύλιος Θεσσ. 158· *μ. Απολλώνιος* Θεσσ. 158· *μ. Απολλώνιος εμβόλιμος* Θεσσ. 161· *μ. Α'φριος* Θεσσ. 170· *μ.'Ερμαῖος* Θεσσ. 158· *μ. Θεμίστιος, Θῦος* Θεσσ. 161· *μ.'Ιπποδρόμιος* Θεσσ. 165· *μ. Ξανδικὸς* Θεσσ 101· *μ.'Ομόλωος* Θεσσ 155· *μ. Σμίνθιος* Νισύρ. 8· *μ. Σχανόριος* Θεσσ. 147 148· *μ· Φυλλικὸς* Θεσσ. 157· *μ. 'Υπερβερεταῖος* Θεσσ. 102· *κατὰ μῆνα, μ. ενεστῶτος* εν παπύρῳ 18· *μηνὸς τελευταῖον δεκαήμερον·* ὅρα αρίθμησις (110 111 112 116)· μ. κοῖλος, πλήρης 114.
Μητρόδωρος· 'Ικέσιος Μ. Αιγίν. 92.
Μητροπολείτης· Πρωτέας Μ. Θεσσ. 177.
μητρόπολις (=Αρσινόη Φαγιοὺμ) εν παπύρῳ 17.
Μητρόπολις τῆς ἄνω Θεσσαλίας ὑπὲρ τὸ νῦν χωρίον Δαμασοῦλι καὶ Δαμάσι 144 236.
Μητρόπολις εν Παλαιοκάστρῳ τῆς Καρδίτσης 144.
Μητροφάνης -νου ἄρχων Αττ. 116.
Μίθαικος; Πιάσου; Χαλκ. 216.
Μικίων· Μικίωνι γεωμόρῳ; Θεσσ. 44.
μικροτεχνήματα ἐξ ελεφαντόδοντος 138.
Μινωϊκὴ εποχὴ 98· Μ. σφραγῖδες 99.
μνᾶμα στᾶσε - - - Θεσσ. 180.
Μνασιανακτίας αναγνωστέον (αντὶ *Μνασιακτίας* ἢ *Μνασιάναξ*) Λέσβ. 226
Μνασίστρατος· 'Αγησίνικος Μν. Ρόδ. 1.
Μνάσων· Νικάνωρ Μν. Θεσσ. 144.
μνείας χάριν Αιγίν. 96.
μνημεῖον Σωδάμου εν Επιδαύρῳ 128.
μνημείων Δωρικῶν χρονολογία 82.
μνήμης χάριν Θεσσ. 153.
Μνήσαρχος Προβαλίσιος Αττ. 115
Μνησίμαχος 'Αβρίου Θεσσ. 152.
Μνησίμαχος· Νικηφόρος από τῶν περὶ Μν. Θεσσ. 152.
Μνησίμαχος Φιλώτου Θεσσ. 150.
Μνησίφιλος Μνήσωνος γραμματεὺς Αττ. 115.
Μνήσων· Μνησίφιλος Μν. Αττ. 115.
μνίας χάριν Κνιδ. χερσ. 17.
Μολόσσειος=ὁ τοῦ Μολόσσου υἱός 219.
Μόλοσσος Κλιομάχειος Θεσσ. 218.
Μόλοσσος· Κλιόμαχος Μ. Θεσσ. 219.
Μόλοτος· Αθάναιος Μ. Θεσσ. 219.
Μόλοτος· Στρύμονν Μ. Θεσσ. 219.
μολύβδινα ελάσματα μετ' αρῶν εν τάφῳ τοῦ Κεραμεικοῦ 185.
Μολυβδόβουλα 33.
Μονδαία τὰ εν Παλαιοκάστρῳ ὑπὲρ τὸ νῦν χωρίον Συκιὰν ερείπια 154 σ. 236.
Μονδαιεῖς ὁμοροῦσιν 'Αζωριασταῖς 154 σ.
μονὴ Δαφνίου 130.
μονὴ τοῦ Κυνηγοῦ τῶν Φιλοσόφων 130.
Μουνιχία· πολιορκία καὶ ἅλωσις Μ. ὑπὸ Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ 120.
Μουνιχιὼν Αττ. 109
μουσεῖον Αιγίνης 86· μ Περραιβίας καὶ ἄνω 'Εστιαιώτιδος 143 μ. Τυρνάβου 144
Μυκηναϊκαὶ σφραγῖδες 99.
Μύλαι (εν Θεσσαλίῃ) μεταξὺ τῶν νῦν χωρίων Βλαχογιάννη καὶ Μολόγουστας 144 236.
μυόχρους· ὄνος μ. εν παπύρῳ 18
μύρτου κλαδίσκος επὶ επιτυμβίου στήλης 98.
Μύρων· Μυρώνειος κύκλος 200.
μυστήρια μικρὰ καὶ εποπτικὰ 121.
Μυστρᾶς· τὸ εν Μ. ναΐδιον τοῦ ἁγ. Ιωάννου 134.
Μυτιληναίων πόλις Λέσβ. 227.
Μυτιλήνης επιγραφαὶ 221.

Ν

ναΐδιον Παναγίας εν Γουδίῳ 130.
ναός· Αττικῆς Βυζαντιακοὶ ναοὶ 130· ν. Μεταμορφώσεως εν Αθήναις 130· ν. Θησέως 80· ν. Νικίου 75· ν. Νικ. χρονολογία 82 84.
Ναυσίφιλος· Μελάνθιος Ν. Θεσσ. 164.
Ναύφιλος Νισύρ. 13.
Νέαιχμος ἄρχων Αττ. 118.
Νεικάδας Ασιδήμου Θεσσ 157.
Νεικάδας Ευδήμου ταμιεύων Θεσσ. 161.

Νεικαία απελευθεροῦσα Ευφράνταν Θεσσ. 170.
νεικᾶν· νεικήσας Ἄλια Ρόδ. 9.
Νείκη Δωρίδος Αιγίν. 95.
Νεικίας τοῦ Νεικία αντὶ Πειρίας τοῦ Πειρία Επιδ. 125.
Νεικόπολις απελευθεροῦσα Θεσσ. 170.
νεῖσος Γόνν 27 31.
νεκρικὰ ανάγλυφα 97.
νεκρόδειπνον· μεταγεν. χρόνων νεκρόδειπνα 94· ν. εκ Πάρου εκ τοῦ λίθου τοῦ Αρχιλόχου 95· περὶ νεκροδείπνων ὡς επιτυμβίων 95.
νεκροταφεῖον τοῦ Κεραμεικοῦ 191.
Νεμέριος Αθην. 195.
Νεοκλῆς Βερενικίδης Αθην. 195.
νέος· ένη καὶ νέα Αττ. 109.
Νεροῦτσος 140.
Νέρων αυτοκράτωρ Ρόδ. 6.
Νεύμενις· ἡ Νισύρ. 13.
νεωτάτην λίθον ἑλέσθαι Θεσσ. 49.
νηπιάεος (=νηπίαιος, νήπιος) Θεσσ. 180.
νησί, νησάκι 31.
νησιωτικὸν μάρμαρον 92.
Νικαγόρας απελευθερῶν τὴν Ευτύχαν Θεσσ. 171.
Νικαγόρας Θεσσ. 176.
Νικαῖος Θεσσ. 48 49.
νικᾶν παῖδας Πύθια πάλαν Ρόδ. 4.
Νίκανδρος Σεπτίμιος Θεσσ. 170.
Νίκανδρος ὁ Απολλ. ταμιεύων τῆς πόλεως Θεσσ. 149.
Νικάνωρ Μνάσωνος Θεσσ. 144.
Νικάνωρ ταμιεύων Θεσσ. 175.
Νικάρετος Επιδαύριος Επιδ. 128.
Νικασιγόρας Νισύρ. 15.
Νικασιμένης Πυθίππου Ρόδ. 4.
Νικάτας Σωδάμου Ἐπιδ. 127.
Νικάτωρ ταμιεύων Θεσσ. 164.
Νικήρατος 84.
Νικήτας άρχων Αττ. 117.
Νικηφόρος από τῶν περὶ Μνησίμαχον Θεσσ. 152.
Νικίας ὁ Νικηράτου 84.
Νικίας Οτρυνέως Αττ. 115.
Νικίου ναὸς 75· ἡ θέσις τοῦ ν. 76· ἁρμονία τῶν διαστάσεων τῶν θεμελίων καὶ τῶν ανακαλυφθέντων αρχιτεκτονικῶν μελῶν· ἡ πύλη τοῦ Beulé επιστέφεται εκ τῶν μελῶν τοῦ θριγκοῦ τοῦ μνημείου τούτου 77· λείψανα τοῦ ναοῦ καὶ πρὸς Ν. τοῦ τῆς Νίκης ναοῦ 78· εκτίσθη περὶ τὰ τέλη τῆς πέμπτης π.Χ. εκατονταετηρίδος 82.
Νικόδαμος Νικασαγόρα Νισύρ. 15.
Νικόδημος· ὁ εν Αθήν. τοῦ άγ. Νικοδήμου ναὸς κτίσμα Ευδοκίας τῆς αυτοκρατείρας 143.
Νικόδωρος άρχων Αττ. 118.
Νικοκλεῦς τοῦ Γοργίδα Νισύρ. 14.
Νικοκλῆς άρχων 112 113.
Νικοκράτης Αττ. 111 117.
Νικοκράτης Πενέστου απελευθερωθεὶς Θεσσ. 177.
Νικόλαος Ευθυδήμου Θεσσ. 158.
Νικόμαχος Γάϊος Ἰούλιος Ν. Λέσβ. 226.
Νικόμαχος Επινίκου Ρόδ. 6.
Νικόμαχος· Κορύβας Ν. Θεσσ. 164.
Νικόπολις απελευθερωθεῖσα Θεσσ. 156.
Νικόπολις· ανασκαφαὶ εν Ν. καὶ ευρήματα· ναὸς Ποσειδῶνος καὶ Ἀ'ρεως εν Ν. 235.

Ξ

Ξανδικὸς μὴν Θεσσ. 101.
Ξάνθη απελευθερωθεῖσα Θεσσ. 158.
ξενικός· ξενικῇ ἔδωκε (συχνότατον εν απελευθερωτικαῖς επιγραφαῖς) Θεσσ. 147 175.
ξενοδόκοι πρβ. ιδιοξενοδόκοι Θεσσ. 164 168.
Ξενόδοκος· Ευαρέτα Ξενοδόκου Επιδ. 125.
Ξενοφῶν· Θεόφιλος Ξ. Κεφαλῆθεν Αττ. 111.
Ξένων Σελγεὺς Ρόδ. 3.

Ο

ὀβολός· τὸν απελευθερούμενον διδόναι τῇ πόλει τὰ γεινόμενα δηνάρια ΚΒ' καὶ ὀβολοὺς τέσσαρας (ὀβολοὶ τέσσαρ.=$^1/_2$ δηναρίου ἡ δραχμ.) Θεσσ. 170.
ὁδός ἡ άγουσα εκ - - - εἰς - - - Θεσσ. 27.
οι αντὶ ι· Πυθοιαστὴς Θεσσ. 152.
οικεῖν τὴν γῆν Θεσσ. 36.
οικεῖν δωρεὰν εν Δολίχῃ Θεσσ. 173 20.
οικίαν καὶ γῆν κτήσασθαι τὸν απελευθερούμενον 168 11.
οικοδομία· πρὸς τὴν εδάφους οικ. 21.
οικόπεδον Θεσσ. 26.
Οινῆς· Οινεῖδος Αττ. 112.
Οἰνῆς (δεῖνος) Θεσσ. 179.
Οινόφιλος· Σίμυλις Οι. Νισύρ. 8.
οινοχόαι ἡ πρόχοι επὶ Κρητικῆς σφραγῖδος 99.
οκταετηρὶς 117.
οκτωειδὴς ασπὶς 99.
ὁλμοειδὴς ὀστοθήκη ἐν τάφῳ Κεραμεικοῦ 191.
Ολοοσσών· επιγραφαὶ Ο. 169.
Ολοσσόνιος επ. Θεσσ. 51.
Ολοσσών ὁ εξ Ολοσσόνος επ. Θεσσ. 27.
Ολυμπιὰς (πόλις Περραιβ. παρὰ τοὺς Γόννους) 236· αναθήματα καὶ απελευθερωτικαὶ επιγραφαὶ Ολ. 236.
Ολυμπιώτισσα· Παναγία ἡ Ολ. 169.
Ολύνθιος· Αριστόμαχος Χαιρεφάνους Ολ. Πειρ. 208.
Ὁμόλιον· Θεσσ. 27 40 41· αναθηματικαὶ στῆλαι Ὁ. 163.
Ὁμόλωος μὴν Θεσσ. 155.
ομνύναι· τοὺς μάρτυρας μεμαρτυρηκότας καὶ ομόσαντας Θεσσ. 72.
ομφαλωτὸς δίσκος επὶ αναγλύπτου αετωματίου 195.
Ονασίλλου Δοσᾶ Ρόδ. 6.
Ονασιφῶν Σιμία Νισύρ. 10.
Ονασιφῶν· Αυσιμβρότη Ονασιφῶντος τοῦ Φιλτάτου Νισύρ. 14.
Ονάτας γλύπτης 88.
Ονησίων· Ἀ'ρητος Ον. Κνίδ. 17.
Ονομακλῆς ταμιεύων Θεσσ. 175.
Ονομάκριτος ταμίας Θεσσ. 52.
όνιε (αντὶ οἶδε;) 104.
ὄντε=όντες Πειρ. 106.
όνος· πέπρακά σοι όνον (εν παπύρ.) 17· ὁ. χελιδονιαῖος, λευκός, λευκόχρους, λευκόστερνος, μυόχρους, λευκομυόχρους, μέλας 18.
ὅπλον· αφέντω τὰ ὅπλα Θεσσ. 36.
ὁπλοφόρος Αθηνᾶ 101.
Ὅπλων Θρασυ - - - Θεσσ. 52.
ὅραμα· τὰ ὁράματα κρίνειν (=ονειροκριτεῖν) Αθην. 198.
hόρμο δεμοσίο hόρος Πειρ. 209.
ὅρος· μαρτυρίαι καὶ νόμοι περὶ ὅρων 25· τοὺς ὅρους φθείρειν Θεσσ. 44· τῶν ὅρων φθορὰ 45.
οφείλειν· οφειλόντω τῇ πόλει Θεσσ. 36.
οφέλεν Ερετρ. νόμ. 213.
ουθείς· ουθένα οἶδα Θεσσ. 27.
ουθὲν (εν παπύρῳ) 18.
Ορβάνα Θεσσ. 147.
Ορεστείνη Θεσσ. 147.
ὅρκος· ὅρκον δοῦναι Νισύρ. 16.
hόρος· hόρμο δεμοσίο hό. Πειρ. 209.
ὅρος· λεσχέον δεμοσίον ὅ. Πειρ. 209.
Ορχομενός· ανασκαφαὶ εν Ορχ. Αρκαδ. καὶ ευρήματα 234.
Ὄσσα· άντρον Νυμφῶν Ὀ'σσης· αναθηματικαὶ στῆλαι Ὀ'σ. 163.

Οτρυνεύς· Νικίας Οτρυνέως Αττ. 115.
Ο'φελλος Κυρηναῖος 121.

Π

π αντὶ ππ· οἷον Α'λκιπος Θεσσ. 170 24.
Παγασῶν-Δημητριάδος γραπταὶ στῆλαι 236.
Παιάν; απελεύθερος Θεσσ. 170 171.
Παιανιεύς· Πιστόξενος Π. Πειρ. 207.
παιδάριον (=παῖς) τὸ τῆς απελευθερουμένης Φιλουμένης Θεσσ.167.
παῖδας νικᾶν Πύθια πάλαν Ρόδ. 4.
παῖδας παίδων εσιδὼν Αττ. 233.
Παιδίας Θευδωρίδα Χαλκ. 216.
Παιώνιος Λέσβ. 227.
πάλα· νικᾶν π. Ρόδ. 4.
Παλαιολόγοι· ἡ τελευταία αναγέννησις τῆς ζωγραφικῆς επὶ τῶν Π. 135.
Παμφίλη· Δημητρίας καὶ Παμφίλης μνημεῖον 183.
Πάμφιλος Θεογείτονος Ραμνούσιος Αττ. 116.
Παναγία· ναΐδιον Π. εν Γουδίῳ 130· ἔχει τὸ σχῆμα τῆς Βασιλικῆς τῶν πρώτων χριστ. αιώνων· τρεῖς κόγχαι ακανονίστου ὕψους 132 133· στέγη τοῦ ναΐσκου σαγματοειδὴς 133· δύο κίονες μονοσπόνδυλοι 133· γλυπτικὴ διακόσμησις εκ φύλλων ακάνθου 134· τοιχογραφίαι 134· ὁμοιότης τοῦ ν. πρὸς τὸ εν Μιστρᾷ τοῦ 'Αγίου 'Ιωάννου 134· επιγραφή· Συμεών· 'Υπαπαντή· ἡ παράστασις ὁμοιάζει πρὸς τὴν τοῦ Μυστρᾶ καὶ τοῦ 'Αγ. Ο'ρους· ἱστορία τοῦ κτίσματος 137· σχέσις πρὸς τὸν τῶν 'Αγ. Θεοδώρων ναΐσκον 136.
Παναγία· εκκλησία Π. Γοργοεπηκόου (ἁγίου Ελευθερίου) 130· τοιχογραφίαι εν τῷ ν. 140.
Παναγία ἡ Πλατυτέρα 135.
Παναγία ἡ Ολυμπιώτισσα 169.
Παναγία τοῦ Λιβὸς εν Κωνσταντινουπόλει 137.
Παναθηναϊστᾶν κοινὸν Νισύρ. 10.
Πανάκεια· Πανακείᾳ Επιδ. 127.
Πανδάμι Λέσβ. 227.
Πανδιονὶς φυλὴ Αττ. 109.
Πάνουφις· Δημᾶς Πανούφεως (εν παπύρῳ) 17.
Πάρμων; Χαλκ. 216.
Παπας φιλε - - - Σολεὺς Νισύρ. 11.
παπύρινον ἔγγραφον 19.
πάπυροι αρχαιολογικῆς ἑταιρείας 17.
παρά τινα εἶναι Θεσσ. 27 29.
παρά τινα παραμένειν Θεσσ. 168.
παράδεισος· τὸν π. ἔρημον καὶ αφύλακτον ενκαταλείπειν (εν παπύρῳ) 18.
παρακαλεῖν· παρακαλοῦσιν Γονέας εις - - - Θεσσ. 51.
Πάραλος Ειρηναίου Καρύστιος Αθην. 196
παραμένειν παρά τινα· παραμενέτω δὲ παρὰ Αμύνταν Θεσσ. 168.
παραμενέτω δὲ ὁ απελεύθερος ἕως ἂν ζῇ (ὁ απελευθερῶν) Θεσσ.164.
παραμονή· απολύεσθαι τῆς π. (διάφορ. τοῦ απελευθεροῦσθαι) 170.
παραμονή· απελευθερωθεὶς ὑπὸ Λέοντος καὶ απολυθεὶς τῆς π. ὑπὸ Κασσάνδρου Θεσσ. 173.
Παράμονος ταμιεύων 146-147.
Παράμονος καὶ Σαμβατίων απελευθερωθέντες Θεσσ. 115.
Παράμονος απελευθερωθεὶς ὑπὸ Φιλίππας τῆς Λάρετος απελευθέρας Θεσσ. 156.
Παράμονος, οὗ ὁ υἱὸς απηλευθερώθη Θεσσ. 178.
παρεῖναι· Μεγαλίου παρόντος Νισύρ. 16· παρῆσαν εἰς τὴν Πύδναν Θεσσ. 44.
παρεισιώπησαν (=παρεσιώπησαν) Θεσσ. 101.
παρελέσθαι· τοῖς πολίταις παρελόμενος τὰ ὅπλα Λέσβ. 227.
παρέχειν· παρασχεῖν τὰς επιστολὰς Θεσσ. 46. Τὰν πᾶσαν σπουδὰν παρέχεσθαι εις τὰμ πόλιν Νισύρ. 7.
παρεχόμενος χρείαν Νισύρ. 103.
Παρθένιος· Π. καὶ Κέρδωνος επιτύμβ. ανάγλυφον Αιγίνης 97.
Παρμενίσκος. Κληνὼ Π. Νισύρ. 13.
Παρμενίων· - - - Π. Θεσσ. 48.
Παρμενίων Φιλοξένου ταμιεύων Θεσσ. 171.
Παρμενίων στρατηγὸς Θεσσ. 176.
πᾶς· εμ παντὶ καιρῷ Νισύρ. 103.
πᾶσαν σπουδὰν παρεχόμενος Νισύρ. 7 4.
πᾶσαν φιλοπατρίαν εποιήσατο Νισύρ 7 6.
πάσῃ βεβαιώσει βεβαιώσω (παπ.) 18.
πᾶσι θεοῖς Ρόδ. 5· Νισύρ. 8.
Πασικλῆς· γυνὰ δὲ Πασικλεῦς Ρόδ. 5.
Πασίφιλος απελευθερωθεὶς ὑπὸ Ευμήλου Θεσσ. 161.
Πασίων Ασκληπιὰς Π. Χαλκ. 216.
Πατέριος Λέσβ. 222.
πατρίς· γαία π· κρύπτει Ευρυκράτη Θεσσ. 1.
πατρίδα εποιήσατο Νισύρ. 103.
πατρῷος Ζεὺς Ρόδ. 103.
Πατῦς· τὸν προγεγραμμένον Πατῦν ασφαλίσασθαιι (εν παπύρῳ) 19.
Παῦνι (εν παπύρῳ) 18.
Πανσανίας ὁ - - - ταμιεύων Θεσσ. 158.
Πανσανίας· Επινίκη Π. 162.
Πανσανίας· 'Ικάδας Π. Θεσσ. 164.
Πανσανίας· Φιλόξενος Π. Θεσσ. 164.
Πανσανίας ταμιεύων τῆς πόλεως Θεσσ. 173.
Πανσανίας· 'Ιππων Π. Θεσσ. 164.
Πάχης· Επίκουρος Πάχητος Αττ. 109.
πειοειδὴς κιοστοιχία 237.
Πεισαγόρας· Μενοίκιος Π. Ρόδ. 6.
Πεισιάναξ Απολλοδώρου Ρόδ. 103.
Πεισίδας· Αριστὼ Π. Νισύρ. 11.
Πεισόδωρος στρατηγὸς Θεσσ. 170.
Πειραιεύς· εις Π. επίγραμμα 103 105 106· επιτύμβια σήματα εκ Π. 201.
Πειρίας τοῦ Πειρία (πρβ. Νεικίας τοῦ Νεικία) Επιδ. 125.
Πέλλα 20.
Πενέστης· Νικακράτης Π. Θεσσ. 177.
Πενθὰς (αντὶ Π.) αναγνωστέον γενεὰς Επιδ. 125.
Πεντελήσιος λίθος 56.
Περαία· Π. τῆς Ροδίων επιγραφαὶ 1.
πέραν· επὶ τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ Θεσσ. 26.
Περγαμηνὸν κράτος· Π επιγραφὴ 92.
Πέργαμον· ὁ τῆς Π. βασιλεὺς 92.
Περγασῆθεν Αθην. 197.
Περδίκκας· Αρχέλαος ὁ Π. 20.
περίγραμμα τοῦ εχίνου τῶν κιονοκράνων 82.
περίδρομοι καὶ οἱ δικάσκοποι μὴ εισάγοντον Λέσβ. 225.
π· κυρτόν· π· ευθὺ 82.
περικόπτειν· κολαζόντων δὲ τοὺς π. οἱ επιστάται Θεσσ 36.
Πέριλος· Αισχύλο τõ Περίλο Αιγίν. 92.
Περραιβικῆς Τριπόλεως ὁμοσπονδία 34· πόλεις αυτῆς 34.
Περραιβίας καὶ ἄνω Εστιαιώτιδος μουσεῖον 143· αρχαιολογικὰ εὑρήματα 107.
Περραιβίας επιγραφαὶ 154.
Περτίναξ Σεπτίμιος Σευῆρος αυτοκράτωρ Θεσσ. 152.
Περυλλίων. Αφροδιτὼ τῷ τέκνῳ Π. Αιγίν. 96.
Πέταλος Αμύντου απελευθερῶν Θεσσ. 173.
Πετραῖος στρατηγὸς Θεσσ. 44 45· Π. στρατηγὸς Θεσσ. 161.
Πευμάτιοι αμφισβητοῦντες περὶ ὅρων πρὸς Μελιταιεῖς καὶ Χαλαίους Θεσσ. 33
Πηνειὸς Θεσσ. 26.
Πίασος; Μιθαίκου; Χαλκ. 216.
πιπράσκειν· πέπρακά σοι ὄνον (εν παπύρῳ) 17.
πίπτειν· οἶδα πεσόντα ὑπὸ Διοφάντου Θεσσ. 27 17 (= αποθνήσκειν

ὑπό τινος).
Πισίδης· Ἑρμαῖος Π. Αθην. 195.
Πιστόξενος· Ἄρχιππος Π. Παιανιεὺς Πειρ. 207.
Πιστόξενος· Πολυκράτης Π. Παιανιεὺς Πειρ. 207.
Πιστόξενος· Παυσανίας Π. Παιανιεὺς Πειρ. 207.
Πῖστος απελευθερωθεὶς Θεσσ. 177.
πλάζεσθαι· Αιγαίου κύμασι πλαζόμενοι Πειρ. 103.
Πλαταμών· ἡ αρχαία Ἡράκλεια ἢ Ἡράκλειον 25.
πλεῖν εν τριημιολίᾳ Νισύρ. 10.
πλεῖν πρὸς ὅρμον βίου Αττ. 233.
Πλεύρα - Πλευρες 39.
Πλευρὼν (εν Θεσσαλίᾳ) Θεσσ. 39.
πληθυντικός· δυϊκὸς αριθμ. αντὶ πληθ. 104.
πλίνθωσις· κεκαυμένη ἡ γῆ μέχρι πλ. 185.
πλοῖον· επιτύμβιον μετὰ πρῴρας πλ. 96· περὶ πλ. ἢ πρῴρας πλ. επὶ νεκρικῶν αναγλύφων 97.
Πλούταρχος περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ Νικίου 84.
Πλούταρχος περὶ Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ 120 121.
Πλωθεεύς (Πλωθεὺς· Νίκων Πλ. 112 113.
πόδιον 63.
Ποθναιεύς· εν Ποθναιεῖ Θεσσ. 27 26.
ποιεῖν τὸ επιτασσόμενον Θεσσ. 168.
ποιεῖσθαι· ποιήσασθαι τὴν επίσκεψιν Θεσσ. 44.
ποιεῖσθαι· επιμέλειαν, πρόνοιαν, σπουδάν, πατρίδα Νισύρ. 103.
πολεμιστάς· ὑπέρθυμον πολεμιστὰν Ρόδ. 1.
Πολέμων ἄρχων Αττ. 118.
Πολιὰς τριημιολία Νισύρ. 9 10.
Πολιορκητής Δημήτριος ὁ Π. 119.
πόλις ες τὰμ πόλιν πᾶσαν σπουδὰν καὶ φιλοτιμίαν παρέχεσθαι Νισύρ. 7.
πολιτεία· τὴν πάτριον π. απέδωκεν 120.
πολιτεύεσθαι· ἄριστα πολιτευόμενον Επιδ. 127.
Πολύβιος 34 45.
πολυδάκρυος Αχέρων Θεσσ. 180
Πολυδεύκης Νίννα (εν παπύρῳ) 17.
Πολύευκτος ἄρχων Αττ. 111.
Πολυκράτης Πειρ. 206.
Πολυληΐδο Αθην. 201.
Πολυμήδης - - - Θεσσ. 179
Πολύξενος - - - Θεσσ. 149.
Πολύξενος στρατηγὸς Θεσσ. 164.
Πολύστρατος πρβ. *Φιλόπολις* Αθην. 201.
πολυσύνθετα εν τῇ Ελλην. γλώσσῃ 233.
Πόπλιος Εὔτροπος ταγεύων Θεσσ. 147.
Πόπλιος· Γάϊος Ὠφέλιος Π. Αιγίν. 97.
Πορφύρα απελευθερωθεῖσα Θεσσ. 168.
Ποσιδεὼν μὴν Αττ. 110
Ποσειδών· ἱερὸν Π. εν Νισύρῳ 8.
Ποτάμιος· Ανάποννος Π. γραμματεὺς Αττ. 123.
Ποτάμιος - - - Πειρ. 204.
Ποτάμων Λεσβώνακτος ευεργέτας καὶ κτίστας τᾶς πόλιος Λέσβ. 223.
Ποῦλχρος· Γναῖος Κορνήλιος Π Επιδ. 128.
Πραξίβουλος ἄρχων Αττ. 118.
Πραξιδίκα· πρὸς τὰς Πραξιδίκας Αθην. 185.
πρᾶσις χειρόγραφος (ἐν παπύρῳ) 18.
Πρεῖμος Σωσιοίκου Κνιδ. χερσ. 17.
Πρεῖμος Λέσβ. 222.
Προβαλίσιος· Μνήσαρχος Πρ. γραμματεὺς Αττ. 115.
πρόβατα· βόσκειν τὰ πρ. Θσσσ. 26.
Προιτάδης· Αλέξανδρος Πρ. Θεσσ. 27 27.
Προῖτος - - - Θεσσ. 34.
Πρόκλος 209.
πρόμοχθος· ουχὶ τελεία συμφωνία μεταξὺ προμόχθων καὶ τριγλύφων 64.
προνοεῖσθαι· τοὺς επιστάτας προνοηθέντας αναγράψαι Θεσσ. 36· *καθ' ἑαυτοὺς προνοούμενοι περὶ τοῦ κατὰ μηδὲν αδικεῖσθαι* Θεσσ. 168.
προνοητὴς τῆς Δημοκρατίας (τῆς Ενετίας) 216.
πρόξενοι καὶ θεωροδόκοι (εν ψηφίσματι Γοννέων) 101.
προσαγγελία (=μήνυσις, καταγγελία· εν παπύροις) 19.
προσήκειν μηθενὶ κατὰ μηθένα τρόπον Θεσσ. 173.
προσοφείλειν· προσοφειλόντω τάλαντα πεντακόσια Θεσσ. 36.
πρόσταγμα· κατὰ πρ. ανατιθέναι πρβ *κατ' επιταγὴν ανατιθέναι* Αθην. 198.
προστάτας· επὶ δαμιεργοῦ καὶ προστατᾶν Νισύρ. 7.
προστατεύειν· προστατευόντων τῆς εκκλησ. τῶι ταγῶν Θεσσ 101.
πρόστεν (=πρόσθεν, πρότερον) Θεσσ. 180 181.
προχειρίζειν· προχειρίσαι (=καταστῆσαι) Θεσσ. 44.
πρόχους· εν νεκροταφείῳ τοῦ Κεραμεικοῦ 192· πρόχοι επὶ Κρητ. σφραγῖδος 99.
πρυτανεύειν· Νικασιμένης πρυτανεύσας Ρόδ. 4.
πρῷρα· επιτύμβιον μετὰ πρ. πλοίου 96.
Πρωτέας ἢ *Πρῶτος Μητροπολείτης στρατηγῶν* Θεσσ. 177.
Πρωτογένης Σθενίου Κήττιος Αθην. 195.
Πτολεμαῖος απελευθερῶν Θεσσ. 175
Πτολεμαῖος· Θυμίλος Πτ. Θεσσ. 144.
Πτολεμαῖος (γεωγράφος) 34.
Πτολεμαῖος· ὑπὲρ βασιλέως Πτ. Σηστ. 8 92.
Πυανεψιὼν μὴν Αττ. 111.
Πύδνα Θεσσ. 44 107.
Πύθια νικᾶν παῖδας πάλαν Ρόδ. 4.
Πύθιον τὸ· μία τῶν τριῶν πόλεων τῆς Περραιβ. Τριπόλεως 34· Πύθ. παρὰ τὸ νῦν Σέλος 107.
Πύθιος Απόλλων· εν τῷ τεμένει τοῦ Π. Α. Θεσσ. 26.
Πύθιππος· Νικασιμένης Π. Ρόδ. 4.
Πυθόδηλος Πυθοδήλου γραμματεὺς Αττ. 118.
Πυθόδωρος· Δαμόστρατος Π. Ρόδ. 1.
Πυθοιαστὴς (=*Πυθιαστὴς*) Θεσσ. 152 (πρβ. Αζωριαστής, Φαλωρειαστής).
πυξίδιον· κυλινδρικὸν διπλοῦν π. εν τάφῳ Κεραμεικοῦ 189.
πυξίς· διπλῆ κυλινδρικὴ π. εν τάφῳ τοῦ Κεραμεικοῦ 186.
Πυράσου (Θεσσαλίας) επιγραφαὶ 217.
πύραυνον επὶ βωμοῦ πρὸς καῦσιν τῶν θυμάτων 91.
Πυργετός· τὸ αρχ. Ὁμόλιον μεταξὺ Π. καὶ Ραψάνης 41.
πυριατήριον Επιγρ. 126.
πυροφορεῖν· Διονύσιος πυροφορήσας Επιδ. 125.
Πυρρίας· Π. Πυρρίχου Θεσσ. 48 49.
Πύρριχος· Πυρρίας Π. Θεσσ. 48.
πωλητήριον ἔγγραφον επὶ παπύρου 17 18.
πώρινοι τρίγλυφοι 81.
πωροῦσθαι 35.

Ρ

ρ αντὶ *ρρ· ἄρενα* (εν παπύρῳ) 17.
ρ· λ αντὶ τοῦ *ρ Αυλήριος* αντὶ *Αυρήλιος* (εν παπύρῳ) 17 19.
Ραμνούσιος· Διόγνητος Ρ. Αττ. 119· *Πάμφιλος Ρ.* Αττ. 116.
Ραψάνη παρὰ τὸ αρχαῖον Ὁμόλιον 41.
Ρηγῖνος· Αριστοφῶν Ευνίκου Ρ. Πειρ. 202-3.
ῥόδαξ πήλινος 185.
Ροδιακός· επιγραφὴ Ρ 102.
Ῥόδιππος Ῥόδωνος Ρόδ. 5.
Ροδίων τῆς Περαίας επιγραφαὶ 1 102.
Ροδοκλῆς Ευσθένευς Ρόδ. 5.
Ρόδος· βουλαὶ Ρ. Ρόδ. 9.
Ρόδου επιγραφὴ 9.

Ετυπ. 19 5 14.

Ρόδων· Ρόδιππος Ρ. Ρόδ. 5.
ρόος· καὶ εντὸς ρόου ὄντα Θεσσ. 26.
Ρούφιλλα απελευθεροῦσα Θεσσ. 171.
Ρουφείνη καὶ Τάτι Λέσβ. 228.
Ρωμαϊκῆς καὶ Μακεδονικῆς εποχῆς ὑλικὸν 67.
Ρωμαϊκός· επιτύμβια Ρωμ. σήματα 93.
Ρωμαϊκῶν χρόνων σαρκοφάγος 208.
ρωτακισμὸς ουδεὶς εν ταῖς Ερετρικαῖς επιγραφαῖς 214.

Σ

Σ = *200* 49.
Σ = *σῖτος;* 49.
σ αντὶ σσ· τέσαρες Θεσσ. 170 21.
σαγματοειδὴς στέγη 133.
Σαμβατίων καὶ Παράμονος οἱ απελευθερωθέντες Θεσσ. 155.
Σάραπις· Σαράπιδι Αθην. 197.
σαρκοφάγος Καπίτωνος καὶ Φλαβίας 92· σ. εκ πώρου λευκοῦ 186 σ. εκ πώρου κιτρίνου 188· σ. Ρωμαϊκῶν χρόνων 208.
Σατυρῖνος πρβ. *Καλλίμαχος* Αἰγίν. 91.
Σάτυρος· Καλλίθεμις Σ. Νισύρ. 8.
Σατύρου προσωπεῖον 93.
Σαώτας· Διονύσιος Σ. Επιδ. 127.
Σαώτας· Ζεὺς Σ. Επιδ. 127.
Σεβαστά· Ευανδρία Σ. τριημιολία Νισ. 9.
Σεβάστηοι· Αριστοτέλης καὶ Αδέα καὶ Δημοχάρης Σ. Θεσσ.173 26
Σεβάστηος· Ευδήμου Σεβαστήου Θεσσ. 152
Σεβάστηος ῾Αρμόδιος Σ. Λαρεισαῖος Θεσσ. 173 19.
Σεβαστὸς αυτοκράτωρ Ρόδ. 6.
σεβασστοί· κύριοι καὶ σεβασστοὶ οἱ Καίσαρες (εν παπύρῳ) 17.
Σειμίας αντὶ *Σιμίας* Νισύρ. 10.
Σειρὴν επὶ επιτυμβίων ανάγλυπτος 203.
σεῖστρα· ἱέρεια τῆς Ἴσιδος μετὰ σ. 97.
Σεκουνδίων απελευθερωθεὶς Θεσσ. 147.
Σελγεύς· Ξένων Σ Ρόδ. 3.
Σεπτίμιος Νικάνδρου Θεσσ 170.
Σευῆρος· Τιβέριος Κλαύδιος Σ. Επιδ. 127.
Σευῆρος Σεπτίμιος Περτίναξ αὐτοκράτωρ Θεσσ. 152.
σήματα· Ρωμαϊκὰ επιτύμβια σ. 93· σ. επιτύμβια εκ Πειραιῶς 201.
σημοφόριον· τὰ σ. ὄντα παρὰ Κόρραγον Θεσσ. 27 29 *σημοφόρια καὶ σπόλοι* = χάρακες 33.
σημοφορίων ὁ φύλαξ, ἄργων, επιστάτης 35.
σημύδη; τὰς σημύδας; Θεσσ. 27 24 32.
σιδηροῖ σ. δακτύλιοι πρὸς εξάρτησιν παραπετασμάτων 62.
Σιδωνία· Διονυσία ῾Ηρακλείδου Σ. Αθην. 195
Σίμα Αριστοδάμου Νισύρ. 13.
Σιμία Φιλοδίου Νισύρ. 13.
Σιμίας· Βουλαγάθη γυνὴ Σ. Νισυρίου 15.
Σῖμμος· ῾Ιπποκράτης Σ. ὁ εξ Ολοσσόνος Θεσσ 27 23 32.
Σῖμος· Αναξικράτης Σίμου Ρόδ. 5.
Σιμούνειος (πατρωνυμικόν· πρβ. Κλειούνειος, Φιλίππειος) Θεσσ.219.
σιμύα· σιμύαι Θεσσ. 33 51.
Σίμυλις ὁ Οἰνοφίλου Νισύρ. 8.
Σιμωνίδης ἄρχων Αττ. 118.
σιπύα 33.
σιτολογεῖν· εσιτολόγει. σιτολογοῦντας Θεσσ. 26.
σῖτος σ ευπορία Νισύρ. 7.
Σθένιος· Πρωτογένης Σθ. Κήττιος Αθην. 195.
Σκάμανδρος (μετρικὴ ἀνωμαλία πρὸ τῆς λ. Σκ. σκέπαρνον) 106.
σκέπαρνον 106.
σκηνή· κατὰ τὴν βασιλέως σκ. τὸ Αθήνησιν Ωιδεῖον 24
Σκόπας γυνὰ Σκόπα Νισύρ. 11.
σκορπίος επὶ Κρητ. σφραγῖδος 99.
Σμίνθιος· μανὸς Σμ. Νισύρ. 8
Σολεύς· Παπᾶς Φιλι - - - Σ. Νισύρ. 11.
Σουνιεύς· Θεόδωρος Διοδώρου Σ. Πειρ. 204
Σούνιον· ανασκαφαὶ εν Σ. καὶ εὑρήματα 234.
σπαθαροκανδιδᾶτος ὁ Καλόμαλος 136.
σπήλαιον· γυνὴ επὶ σπηλαίου καθημένη 199.
σπόλοι οἱ (= χάρακες, πάσσαλοι) Θεσσ. 33
σπουδὰν πᾶσαν καὶ φιλοτιμίαν παρέχεσθαι Νισύρ. 7.
Στασίων Κλειτοφῶντος Νισύρ. 15.
στατήρ· ἔδωκε τῇ πόλει τοὺς γινομένους στατῆρες Θεσσ. 168.
σταυρός· σταυροῦ σχῆμα παρουσιάζει ἡ τῶν Βυζ. ναῶν κάτοψις· ἡ τελεία τούτου μορφὴ κατὰ τὸν ι΄ αἰῶνα εν τῷ ναῷ τῆς εν Κωνστ. Παναγίας τοῦ Λιβὸς καὶ εν τοῖς ν. τῶν Αθηνῶν καὶ τῆς Αττικῆς 137.
σταχυολογεῖν, σταχυολόγημα 27.
στεατίτης· σφραγὶς ἐκ μέλανος στ. 98.
στερεοβάτης 67.
στεφαναφόρος = στεφανηφόρος Λέσβ. 227.
στέφανος· στ. χρυσέῳ στεφανῶσαι Νισ. 7 *τὸν στ. αναγορεῦσαι εν τῷ αγῶνι τῶν Διονυσίων* 7 12· *θαλλοῦ στεφ. καὶ χρυσέῳ* Ρόδ. 3.
στεφανοῦν· επαινέσαι καὶ στεφανῶσαι χρυσέῳ στεφάνῳ Νισύρ. 7· *στεφανωθέντος ὑπὸ Ασκλαπιαστῶν* Ρόδ. 3.
στῆλαι γραπταὶ Παγασῶν - Δημητριάδος 236.
στῆλαι· τὸν αρχιτέκτονα ποιῆσαι τὰς στ. Θεσσ. 49 (πρὸς τὸ αναγράψαι επ᾽ αυτῶν τὰ ψηφίσματα 49.
στῆλαι λίθιναι 50.
στῆλαι καὶ κιονίσκοι επιτύμβιοι 194 στ. *Αριστομάχου Ολυνθίου* 208 στ. *Πιστοξένου Παιανιέως* 207· *Φιλοκλέους Αναγυρασίου* 207 *Αριστοκλείδου* 207· τράγων σύμπλεγμα επὶ επιτυμβίων στηλῶν 206.
στήλη γλυπτὴ Χαιρεφάνους καὶ Αριστομάχης 202· σ. γ. θυγατρὸς Ευθυκράτους Αιξωνέως 204· σ επιτύμβιος *Τιμαρίστας Ακανθίας* 98 περὶ συμβόλων επὶ στηλῶν 98.
στήλη σπανίως αντὶ τοῦ *κίων* 50.
στλεγγὶς σιδηρᾶ εν τάφῳ 186
στοὰ Αττάλου 83· Ευμένειος 83 85· ἡ τοῦ Αθήνησιν Ασκληπιείου 83· ἡ τοῦ Ασκληπιοῦ 82.
στοϊά· τὰν στοϊὰν ανέθηκαν Αρτέμιδι Λέσβ. 227.
Στράβων περὶ τοῦ εν Ν.ναοῦ 235.
Στράταγος· Κλέων Σρατάγου Περγ. 92.
στρατεύεσθαι· Παναθηναϊστᾶν στρατευομένων Ρόδ. 9.
στρατηγεῖν· στρατηγοῦντος Σωπάτρου Θεσσ. 146.
στρατηγός πολιτικὴν καὶ ποινικὴν εξουσίαν ἔχων 19· *εν στρατηγῷ* (αντὶ *επὶ στρατηγοῦ*) εν απελευθερωτικαῖς επιγραφαῖς Θεσσ. 170.
Στρατοκλῆς, οὗ τῇ προτάσει εψηφίσαντο οἱ Αθηναῖοι τὰς μεγάλας τιμὰς πρὸς Αντίγονον καὶ Δημήτριον 120.
Στρατοκλῆς Ευθυδήμου Διομεεὺς Αττ. 121.
Σρατόνεικος Φιλίππου ταμιεύων Θεσσ. 155.
Σρατόνικος ἱερεὺς Θεσσ. 101.
Στράτος Αντιγόνου ταγεύων Θεσσ. 182.
Στράτων απελευθερῶν τὴν Ευφροσύνην Θεσσ. 171.
Στράτων απελευθερῶν τὴν Απολλωνίαν Θεσσ. 171
Στρύμουν Μολότοι Θεσσ. 219.
Στρωμνίτσα 231
συμβολικὸν ἔνδυμα ἡ λεοντοδορὰ 88.
συγγραφαὶ καὶ νόμοι ἱεροὶ κλπ. 25.
σύμβολον· απὸ συμβόλου δίκαι 44· σ. κοινὸς νόμος δύο εθνῶν 43· σ. τοῦ ἔτους 44· σ. δυσόριστα 99
Συμεὼν εν τῷ εν Γουδίῳ Βυζαντ. τῆς Παναγίας ναϊδίῳ· πρβ· ῾Υπαπαντὴ 135.
Σύμμαχος ἄρχων Αττ. 112.
συμπέδιος γᾶ Λέσβ. 226
συμφέρον· ὅπως τὰ συμφέροντα τῷ δάμῳ γένηται Νισύρ. 7.
συνγράφειν· μὴ σ τὰς γαίας τὸς ἱερὰς Θεσσ. 47.

συνέρχεσθαι· ουκ ευθέως συνελθόντων Θεσσ. 44.
συνθῆκαι· ἀναγραφῆναι τὰς συνθήκας Θεσσ. 43.
σύνκλητος εκκλησία Αττ. 113· *σ. βουλὴ* Αττ. 114.
συνοικεῖν ανδρὶ Θεσσ 168.
σύνσιτος· Αντιφάνεις καὶ οἱ σ. Θεσσ. 144.
συνστρατεύεσθαι· τῶν Παναθηναϊστᾶν συνστρατευομένων Νισ. 9.
συντηρεῖν=συνευδοκεῖν εν απελευθερωτικαῖς επιγραφ. Θεσσ.158-9.
συνφωνεῖν· τὴν συνπεφωνημένην τιμὴν (εν παπύρῳ) 17.
Σύρα απὸ; Κριτολάου (απελευθερωθεῖσα) 152 7.
Σῦς ὁ νῦν Ζηλιάνα 29.
σφαιρικὰ τρίγωνα εν τῷ Βυζαντ. ναῷ 139.
σφραγῖδες Κρητικαὶ 98· σφρ. δίπλευροι 98· τρίπλευροι 98· σφρ Μινωϊκῆς εποχῆς 99· σφρ. Μυκηναϊκαὶ 99.
σφραγίζειν τὰς σιμύδας; τὰς εσφραγισμένας Θεσσ. 27.
Σχέμαχος πρβ. *Ισχέμαχος* Επιδ. 125.
Σύγγονοι· τὸ κοινὸν τῶν Σ. (νέον φῦλον Ηπειρωτικόν) Ηπ. 235.
Σώδαμος - - - Δωσίου Ρόδ. 2.
Σώδαμος Δαμοφάνεος Επιδ. 127.
Σώδαμος· Νικάτας Σ. Επιδ. 127.
Σωδάμου τοῦ Επιδαυρίου γενεαλογικὸς πίναξ 128 Σ. μνημεῖον εν Επιδαύρῳ 128· ἡ τοῦ μνημείου θέσις 129.
Σωκλῆς απελεύθερος Δημοκράτους Θεσσ. 170
Σωκράτεα χαῖρε Αιγίν. 96.
Σωκρατέας επιτύμβιον ανάγλυφον 95.
Σωκράτης Ισαγόρου Θεσσ. 48
Σώπατρος Σωπάτρου ταμιεύων Θεσσ. 173.
Σώπατρος απελευθερωθὶς Θεσσ. 151.
Σώπατρος· Αντίγονος Σ. Θεσσ. 155.
Σώπατρος· Επίγονος Σ Θεσσ 157.
Σώσανδρος απελευθερωθεὶς ὑπὸ Κλείτου Θεσσ. 182.
Σωσίβιος - - - νκελευθεδωθεὶς ὑπὸ Σ. Θεσσ. 159.
Σωσίβιος· Διονύσιος ὁ Σ. Θεσσ. 171.
Σωσίβιος· Διονύσιος ὁ Σ. Θεσσ. 171.
Σωσύβιος ταμιεύων τῆς πόλεως Θεσσ. 148.
Σωσιγένης Μενεκράτους Μαραθώνιος Αττ. 112.
Σωσίοικος· Πρεῖμος Σ. Κνιδ. Χερσ. 17.
Σωσιπάτρα Θρασυλάου Θεσσ. 166.
Σωσίπατρος στρατηγὸς Θεσσ. 176 17.
Σωσίππη Αθην. 201.
Σῶσις· Λυσιμβρότη γυνὰ Σώσιος Νισύρ. 14.
Σωσίφιλος· Καλλισταίνετος Σ. Νισύρ. 15.
Σώστρατος Λαοδικεὺς ζακορεύων Αθην. 198.
Σωσύλα απελευθερωθεῖσα Θεσσ 173.
σωτὴρ· Τιβέριος αυτοκράτωρ σ· πάντων ανθρώπων σ. καὶ ευεργέτης Ρόδ. 6.
σώτηρ· τῷ σώτηρι καὶ ευεργέτᾳ καὶ κτίστᾳ Λέσβ. 223.
Σωτηρία Επιδ. 127.
Σωτηρὶς ἡ Α'ρητος Κνιδ Χερσ. 17.
Σωτήριχος Νισύρ. 11.
Σωτήριχος· Λεύκιος Μαίκιος Σ. Αθην. 195.

Τ

τ=*300* 49.
τ=τάλαντον 49.
ταγεύειν Θεσσ. 146.
ταγός· προστατευόντων τῆς εκκλησίας τῶν - - - ταγῶν Θεσσ. 101.
ταμίας Ονομάκριτος Θεσσ. 52· *οἱ ταμίαι απὸ τῶν τῆς πόλεως προσόδων* Θεσσ. 101.
ταμιεύειν Θεσσ. 146.
Ταρσεύς· Θρακίδης Τ. Αθην 195.
Τάτα Λέσβ. 228
Τάτι· Ρουφείνη καὶ Τ. Λέσβ. 228.
Τατίδα Λέσβ. 228
Τάτιον Αρίστω Λέσβ. 228
ταυροκαθαψία· σκηναὶ τ. επὶ σφραγῖδος Κρητ. 100.
τάφοι δεκατέσσαρες ανασκαφέντες εν τῷ Κεραμεικῷ 183· εὑρήματα εν αυτοῖς· αγγεῖα μέλανος γανώματος 183· δίσκος χαλκοῦ κατόπτρου, χαλκοῦς κρίκος, μολύβδινα ελάσματα 185· κυλινδρικὴ πυξίς, σιδηρᾶ στλεγγίς, αρυβαλλοειδὲς ληκύθιον, σαρκοφάγος ἐκ πώρου 186· τεμάχια λοπάδος, χαλκῆ φιάλη, χαλκῆ βελόνη 187· αλαβάστιον, μαρμαρίνη λήκυθος Ἡσυχίας 188· σιδηρᾶ ψαλίς, σιδηρᾶ στλεγγὶς 191· δακτυλήθρα. τρυβλίδια μελανῶς γεγανωμένα 192. χρονολογία τῶν τάφων 192.
τάφος· τάφου χεῖλος μετ' επιγραφῆς τοῦ κυρίου - - - 92.
Τεγέα· ἡ εν Τ. Αλέα 62.
Τελέσων Φιλοξένου τριηραρχήσας Νισύρ. 16.
τελευτᾶν· εὰν δὲ τελευτήσῃ Θεσσ. 168.
τέλιος ἐν παπύρῳ 17.
τέμενος· εν τῷ τ. τοῦ Πυθίου Απόλλωνος Θεσσ 26· *τὸ τέμ. επαικοδομεῖν* Θεσσ. 40.
Τέμπη 41.
τέρμων· τέρμονες (πρβ. σημοφόρια, σπόλοι) 33.
τέσαρες αντὶ τέσσαρας (πρβ. Α'λκιπος) Θεσσ. 170.
τεχναμένῳ τέχναν Λέσβ. 225.
τεχνοτροπία· Αἰολικὴ τ. 20.
τῆιδε Θεσσ. 180.
Τηλέμαχος Επιδαύριος Επιδ. 128.
Τηλεφάνης Επιδαύριος Επιδ. 128.
ΤΗΣΔΕ αναγνωστέον αντὶ ΤΗΣΕΥ Επιδ. 125.
Τιβέριος Κλαύδιος αυτοκράτωρ Ρόδ. 6.
Τιβέριος ὕπατος Ρωμαίων Επιδ. 126.
τιθέναι διχασμὸν Θεσσ. 147.
τίθεσθαι· εἰς χάριν ἔθεντο καὶ τιμὴν τῆς πόλεως τὸν γάμον 121.
Τιμαπόλιος 'Ιέρωνος Ρόδ. 2.
Τιμαρίστη Ακανθία Αιγίν. 98.
Τιμασίθεος Αριστύλλου Ρόδ. 1.
Τιμασίθεος· ευ στρατηλῷ Τιμ.=επὶ στρατηγοῦ Θεσσ. 166.
Τιμασίθεος στρατηγὸς Θεσσ. 176.
τιμὴ συνπεφωνημένη εν παπύρῳ 17.
Τιμοκλῆς Χαρμύλου Χαλκ. 216.
Τιμοκράτης Θεσσ. 49.
Τιμόλαος Αλεξάνδρου ταμίας Θεσσ. 149.
Τιμόξενος ταμίας Θεσσ. 150.
Τίμων Χαρμίωνος Νισ. 10.
Τίτος Μαίκιος Αλέξανδρος ταμίας Θεσσ. 156.
Τλωΐων δῆμος 3.
τοιχίον 187.
τοιχογραφίαι χριστιανικαὶ 134· τ· επὶ τῆς τελευταίας ἀναγεννήσεως τῆς τέχνης επὶ τῶν Παλαιολόγων 135.
τοῖχος· πάχος τῶν τοῦ σηκοῦ τοίχων καὶ τοῦ επιστυλίου 81.
Τοπόλιανη· ὅρα Τριπολιάνα.
τόρμοι 25 61.
Τριπολιάνα (πρβ. Τοπόλιανη;), ἡ αρχαία *Τρίπολις* ἡ Περραιβικὴ 34.

Υ

υ αντὶ ι· Σωσύβιος Θεσσ. 148· *ἥμυσυ* Θεσσ. 175.
'Υγίεια (θεά). *'Υγιεῖαι* Επιδ. 125.
ὑδραγωγεῖον παρὰ τὸ Διονυσιακὸν θέατρον 107.
ὑδρορρόη· ἐξ ὑδρορρόης 56
ὑμήττιος λίθος 56· οικονομικώτερος 67· χρῆσις ὑμ. λίθου εκ χρηματικῆς φειδοῦς 82· ὑμ. λίθου βαθμιαία χρῆσις 82-83· ὑμ. λ. ἐν τῷ λογείῳ τοῦ Διονυσ. θεάτρου 67.
ὑοθεσία· καθ' ὑοθεσίαν Νισύρ. 10.
Ὑπαπαντή· παράστασις αυτῆς ἔν τε τῷ ναϊδίῳ τῆς Παναγίας τοῦ Γουδίου καὶ εν Μυστρᾷ καὶ εν τῷ ἁγίῳ Ο'ρει 135· εξέλιξις τοῦ

εἰκονογραφικοῦ τούτου θέματος εν ταῖς τοιχογραφίαις τῆς τελευταίας επὶ τῶν Παλαιολόγων αναγεννήσεως τῆς τέχνης· ὁ Χριστὸς παρίσταται εν ταῖς αγκάλαις τοῦ Συμεῶνος καὶ ουχὶ εν ταῖς τῆς Παναγίας 135.
'Υπεράνωρ· Κλεόδαμος 'Υ. Θεσσ. 180.
'Υπερβερεταῖος μὴν Θεσσ. 102.
ὑπέρθυμος πολεμιστὴς Ρόδ. 1.
ὑπό· Σατυρῖνος, Καλλίμαχος καὶ οἱ ὑπ' αὐτοὺς ἡγεμόνες καὶ στρατιῶται Αιγίν. 91
ὑπόκειμαι· τρίποσι χορηγικοῖς ὑποκείμενος νεώς 84.
ὑπόμνημα (=αγωγὴ) δικαν. ὅρος· πρβ. έντευξις καὶ ἀξιῶ 19.
ὕστερος· δεκάτη ὑστέρα τοῦ μηνὸς Αττ. 110· ὀγδόη ὑ· ενάτη ὑ. 110 Γαμηλιὼν ὕστερος καὶ πρότερος 121.

Φ

Φαιδίμα απελευθερουμένη Θεσσ. 170.
Φαίνιος Νισ. 8.
Φαλαιεὺς Θεσσ. 28.
Φαληρεύς· Δημήτριος ὁ Φ. 120
Φαλωρειαστὴς 153.
Φαναίου Απόλλωνος ναὸς εν Χίῳ 237.
Φάνη Νισ. 13.
Φανοδότη; Νισ. 14.
Φελλίτας· Κάλλων Διονυσίου Φ. Νισ. 11.
Φεραῖος· Δικασταὶ Φ. 101.
Φερεκλῆς ἄρχων Αττ. 112.
Φερῶν επιγραφαὶ 218.
Φηγαιεύς· Χαρικλῆς Φ. Αθην. 201.
Φῆλιξ αρχιτέκτων Θεσσ. 49.
Φῆλιξ απελεύθερος 50.
φιάλη χαλκῆ ἐν τάφῳ 187.
Φίλα πόλις Θεσσ. 37.
Φίλα Δαμοφίλου γυνὴ Θεσσ. 163.
Φίλα Επιγένου 'Αμαξαντέως Αθην. 195.
Φίλε - - - Παπας φιλε - - - Νισ. 11
Φιλεία - - - Πειρ. 204.
Φιλέφηβος - - - Νισ. 9.
Φιλημάτιον απελευθερωθεῖσα ὑπὸ Φιλίνου Θεσσ. 158.
Φιληματὶς ἡ - - - Θεσσ. 154.
Φιλίνη απελευθεροῦσα Θεσσ. 170.
Φιλίνιος 'Ηρακλείδου Θεσσ. 158.
Φιλίππα απελευθερωθεῖσα Θεσσ. 155.
Φιλίππα Ευβιότου απελευθερώσασα Θεσσ. 155.
Φιλίππα Λάρετος απελευθεροῖ Θεσσ. 156.
Φιλίππειος (ὁ Φιλίππου υἱός) πρβ. Κλειούνειος, Κλιομάχειος, Εἰρακλείδαιος, Σιμούνειος Θεσ. 219.
Φίλιππος· Στρατόνικος Φ. Θεσσ. 155.
Φίλιππος ὁ Ε' 27.
Φίλιππος Φιλίππου Θεσσ. 166.
Φίλιππος ταμίας Θεσσ 161.
Φίλιππος απελευθεροῖ Ευφροσύνην Θεσσ.171.
Φίλιππος Κηφισοδώρου γραμματεὺς Αττ. 115
Φιλίσκος· Αἰλιανὸς Φ. Θεσσ. 158.
Φιλόδιος· Σιμία Φ. Νισ. 13.
Φιλόκκας (ὑποκορ.· πρβ Μενέκκας) 164.
Φιλοκλέης· Φ. Αναγυράσιος Πειρ. 207.
Φιλοκλῆς· Φιλοκράτης Φ Αθην. 195.
Φιλοκλῆς ἄρχων Αττ. 118
Φιλοκράτε(ι)α Θεσσ. 154
Φιλοκράτης Φιλομένους Λαοδικεὺς Αθην. 195.
Φιλοκράτης ἄρχων Αττ. 113.
Φιλοκτήμων Κηφισιεὺς γραμματεὺς Αττ. 110.
Φιλόλαος - - - Θεσσ. 48.
Φιλόμβροτος - - - Θεσσ. 102.
Φιλόνβροτος - - - Θεσσ. 26.
Φιλόξενος· Τελέσων Φ. Νισ. 16
Φιλόξενος Παυσανίου ξενοδόκος Θεσσ. 164.
Φιλόξενος Διονυσίου απελευθερῶν Θεσσ 170.
Φιλόξενος Αριστοκράτους απελευθερῶν τὴν Κοσμίαν Θεσσ. 171.
Φιλόξενος απελευθερῶν κατὰ διαθήκην Θεσσ. 177.
φιλόξενος Ευδήμου ταμιεύων τῆς πόλεως Θεσσ. 177.
Φιλόξενος· Παρμενίων Φ. 171.
φιλοπατρία;· τὰν πᾶσαν [φ.;] εποιήσατο Νισ. 7, πρβ. 103.
Φιλόπολις πρβ. Πολύστρατος Αθην. 201.
Φιλόστρατος απελευθερωθεὶς Θεσσ. 158
φιλοτιμία· τὰν πᾶσαν φ. καὶ σπουδὰν παρέχεσθαι Νισ. 7.
φιλοτίμως καὶ ευόρκως Θεσσ. 44
Φιλουμένη απελευθερουμένη ὑπὸ Αμύντου Θεσσ. 168.
Φιλόχορος 120.
Φίλτατος· Ονασιφῶν Φ. Νισ. 14.
Φίλων Φίλωνος απελευθερῶν τὴν Εὔπραξιν Θεσσ. 171.
Φιλωνίδης; Θεσσ. 49.
Φιλώτας· Εὔδημος Φ. Θεσσ. 158.
Φιλώτας· Μνησίμαχος Φ. Θεσσ. 150.
Φιλώτας· Αδέα Φ. Θεσσ. 173.
φθείρειν τοὺς ὅρους Θεσσ. 44.
φθίμενος Αττ. 233.
φθίνειν· φθίνοντος ἢ ἀπιόντος μηνὸς Αττ. 110.
Φθιωτίδων Θηβῶν (Θεσσαλίας) επιγραφαὶ 217.
φθορὰ τῶν ὅρων Θεσσ. 45.
Φλαβίας Τύχης ζῇ Αιγίν. 92.
Φλιεύς· Δημόνικος Φλ. Αττ. 114.
Φλιεὺς Ασωποκλῆς κλειδουχῶν Αθην 198.
Φοῖνιξ· επιγραφαὶ Φοίνικος (Περαίας τῆς Ροδ.) 4.
φόρος· εν παπύρῳ 18.
Φρασισθένης (ουχὶ 'Ηβασισθένης) Αριστίαος Λέσβ. 226.
Φρασισθένειος (=ὁ τοῦ Φρασισθένους υἱός) Ζήνων Λέσβ. 226.
Φρούραρχος Κνίδιος Χαλκ. 216.
Φρύνιχος ἄρχων Αττ. 117.
Φρύνων Διόμνητος Φρ. Αττ. 119.
φυλακεῖον· τὸ εν τῷ ἱερῷ φ. 72.
φύλαξ· αποσπᾶν τὸν φ. (εν παπύρῳ) 18.
Φυλάσιος· Επίκουρος Φ. Αττ. 109· 'Ιερὼ Αθηνίωνος εκ Φυλασίων Αθην 197.
Φυλλικὸς μὴν Θεσσ. 157.
Φυλόκριτος Ανάξιδος Νισ. 8
Φύσκιος Δαμόλοχος Φ. Νισ. 9.

Χ

Χάα τοπωνυμικὸν εν 'Υπάτῃ 31.
Χάβος τοπωνυμικὸν εν Αρκαδ. 31.
χαίρειν Νισύρ. 10 ἥρωες χρηστοὶ χαίρετε πάντοτ' εμοὶ Θεσσ.163.
χαίριν εν παπύρῳ 17.
Χαιρεφάνης Αριστόμαχος Χ. Ολύνθιος Πειρ. 208.
Χαιρεφάνης· ὅρα Αριστομάχη Πειρ. 202.
Χαιρίας· Καλλίμαχος Χ. Γαργήττιος Πειρ. 202.
Χαιρόξενος Εχελαΐδα Νισύρ. 8.
Χαιρώνδας ἄρχων Αττ. 117.
Χαλαῖοι Χαλαίων Μελιταιέων Θεσσ. 33.
χάλκεος· εἰκόνα χαλκέαν στᾶσαι Νισύρ. 7.
Χαλκίδος επιγραφαὶ 215.
Χαλκοθήκη 61.
χαλκοῦς· κάτοπτρον χαλκοῦν εν τάφῳ Κεραμεικοῦ 185 187· φιάλη χ. βελόνη χ. 187.

Χάος τοπωνυμία εν Θεσσ. 27.
Χάραξ-Λαπαθοῦς παρὰ τὸν νῦν Νεζερὸν 236
Χαρίδαμος· Λέπτων Χ. Θεσσ 217.
Χαρικλῆς Φηγαιεὺς Αθην. 201.
Χαρικὼ Επιδαυρία Επιδ. 128.
Χαρῖνος ἢ *Καίριμος ἄρχων* Αττ. 120
χάρις τὰς ανταξίας χ. Θεσσ. 51.
Χάριτες Ανφωτὶς Θρασιλάου Χάρισι Θεσσ. 136.
Χαριφῶν - - - Νισύρ 13.
Χαρμίων· Τίμων Χ. Νισ. 10.
Χαρμόφαντος - - - Νισ. 15
Χαρμύλος· Τιμοκλῆς Χ Χαλκ. 216.
Χάρμων· Κλεανδρίδας Χ. Ρόδ. 4.
Χάρμων - - - Νισ. 11.
χειρόγραφος πρᾶσις 18.
χελιδονιαῖος όνος εν παπύρῳ 17.
χελιδονιαῖος (=χελιδόνιος) 18, = ὅμοιος τῷ τῆς χελιδόνος χρώματι 18 19· χ. ἰχθῦς (αστερισμός) 19.
χελιδονίας λαγωός 19.
χελιδόνειος δασύπους 18.
χελιδόνης κύων, χελιδονιᾶν, χελὶς 19
χελιδόνιος ἰχθῦς 19· ἰσχάδες 19· χ. λίθος 19.
χελληστυάρχας δείχθεις Λέσϐ. 227.
χερσόνησος· Κνιδίας χ. επιγραφαὶ 17.
χέρσος· οἶδα τὴν χ. αρουμένην Θεσσ. 27 18.
χηλὴ 215.
Χίος· ανασκαφαὶ εν Χ. καὶ εὑρήματα 236.
Χοία εν παπύρῳ 18.
χοιράς· έχοντα χ. Επιδ. 127.
χορηγικός· τρίποσι χ. ὑποκείμενος νεὼς 84
χορτονομὴ 30.
χόρτος· επὶ χόρτον ἰέναι Θεσσ. 27.
χρεία· χρ. παρεχόμενος Νισ 103.
Χρέμης ἄρχων Αττ. 117
χρεών οὗ τὸ χρεὼν εἵμαρται Πειρ. 103· τὸ χρ. εἵμαρται = τὸ εἱμαρμένον εἵμαρται 106· τὸ χρ. έναρθρον ουδαμοῦ σημαίνει *τὸ προσῆκον* 104· τὸ χρ. καὶ μοῖρα συνωνύμως 106· τὸ χρ. = ἡ τοῦ βίου μοῖρα, τὸ μοιραῖον τέλος 106· τὸ χρ. = οἱ φυσικοὶ νόμοι, ἡ εν τῇ φύσει ἀνάγκη 106· τὸ χρ. ουκ έστι μὴ χρ. ποιεῖν 106· τὸ χρ. μεῖζον ἢ τὸ μὴ χρ. 106· τὸ γὰρ χρ. σοῦ τε καὶ θεῶν κρατεῖ.
χρονολογία μαρμαρίνων ληκύθων 90· Δωρικῶν μνημείων 82· κατασκευῆς τοῦ ναοῦ Νικίου 82.
χρυσόϐουλλα τὰ 33.
χρυσοῦς· χρυσῷ στεφάνῳ στεφανωθῆναι Νισύρ. 7· *θαλλοῦ στεφάνῳ καὶ χρυσέῳ* Ρόδ. 3.
χρῶμα· επιγραφαὶ διὰ χρ. γεγραμμέναι 91.
Χυρετίαι Θεσσ. 145 έκειτο κατὰ τὸ νῦν Δομένικον 236.
Χυρετιέων ουχὶ *Κυρετιέων* Θεσσ. 145.
Χυρετιαίων· ἡ πόλις ἡ Χ. Θεσσ. 152.
-*χος* ονόματα στρατηγῶν Θεσσαλῶν εκ νομισμάτων τοῦ κοινοῦ τῶν Θ. 162.

Ψ

ψαλὶς σιδηρᾶ εν τάφῳ τοῦ Κεραμεικοῦ 191.
ψελιοκόσμητος 192.
ψηφιδωτὸν τοῦ Αθήνησιν Ασκληπιείου 71.
ψηφιδωτὰ εδάφη Ρωμ. ἢ Βυζ. οικημάτων 199.
ψηφίζεσθαι· ψηφισαμένου τοῦ δήμου Θεσσ. 148.
ψήφισμα Νισύρου 103· *τὸ ψάφ. αναγράψαι* Νισύρ. 7· *τοὺς απελευθέρους διδόναι τῇ πόλει κατὰ τὸ ψ. δηνάρια* ΚΒ' 152· πρϐ. *τὰ εκ τοῦ νόμου δηνάρια*

Ω

ω· σῆμα τοῦ κεραμείου; 215.
ᾠα 18.
Ὠδεῖον· τὸ Ὠδ. πολύεδρον καὶ πολύστυλον 24.
ᾠόν· ζώνη ᾠῶν επὶ αναγλύφου 189.
Ὡραῖος Θεσσ. 48 49.
Ὡράτιος; Θεσσ. 174
Ὡρότυχος Ζωσίμου Αιγίν. 95.
ὥστε = ὡς Θεσσ. 165 166.
Ὠφέλιος Γάϊος Πόπλιος Ω Αιγίν. 97.
Ὠφελίων, Φιλουμένης παιδάριον Θεσσ. 167.

Εν σελ. ιθ αναγνωστέον *Οφέλλας*.

Γεώργιος Κ. Γαρδίκας.

β') ὕλη·

έλεγχος: 1) ανασκαφαί· τοπογραφία. 2) τέχνη. 3) επιγραφική. 4) νομισματική. 5) σύμμεικτα.

1). *'Ανασκαφαί· τοπογραφία.*

Αιγίνης τάφοι (Κουρουνιώτης)· 88 92
Αμφιαρείου (Λ[εονάρδος])· 237
Αρκαδίας (Αρϐανιτόπουλος) 234.
Αττικῆς· Αθηνῶν (Κουρουνιώτης)· 193.
» » Ασκληπιείου οικήματα (Βερσάκης)· 52.
» » » οχετός (Κουρουνιώτης)· 107.
» » Διονυσιακοῦ θεάτρου ὑπόνομος (Κουρουνιώτης)· 107.
» » Κεραμεικοῦ φρέαρ (Κουρουνιώτης)· 107.
» » » ανασκαφαὶ (Κουρουνιώτης)· 183
» » Νικίου ναός (Βερσάκης)· 75.
» » Περικλέους Ὠιδεῖον (Μιστριώτης)· 24.
» Πειραιῶς (Κουρουνιώτης)· 201.
Αττικῆς· Σουνίου (Στάης)· 234.
Ερετρίας τείχη καὶ λιμὴν (Γεωργιάδης)· 214.
Ηπείρου· βορείων τόπων Βυζαντιακὰ μνημεῖα (Βερσάκης)· 234.
» » » (Ευαγγελίδης) 235.
» Νικοπόλεως (Φιλαδελφεύς) 235.
Θέρμου (Ρωμαῖος)· 236.
Θεσσαλίας· Περραιϐίας καὶ άνω Ἑστιαιώτιδος (Αρϐανιτόπουλος)· 107.
» (Αρϐανιτόπουλος)· 236.
Μακεδονίας (Οικονόμος)· 107.
» Πέλλης (Μιστριώτης)· 20.
» Γιανητσὰ (Μιστριώτης)· 230.
Α'νω Μακεδονίας (Παπαδάκης)· 236.
Μυκηνῶν Κυκλώπειοι βωμοὶ (Μιστριώτης)· 229.
Χίου (Κουρουνιώτης)· 236.

Ετυπ. 29 5 14

2). Τέχνη.

Αιγίνης μουσεῖον: ἄγαλμα, ανάγλυφα, λήκυθος μαρμαρίνη (Κουρουνιώτης)· 86.
Αιολικὴ τεχνοτροπία (Μιστριώτης)· 21.
Αμφιαρείου (Λ[εονάρδος])· 237.
Αττικῆς· Αθηνῶν: Ασκληπιείου οικήματα [Βερσάκης)· 52.
» » » οχετὸς (Κουρουνιώτης)· 107.
» » Διονυσιακοῦ θεάτρου υπόνομος (Κουρουνιώτης)· 107.
» » Κεραμεικοῦ φρέαρ κλπ. (Κουρουνιώτης)· 107 183.
» » Νικίου ναὸς (Βερσάκης)· 75.
» » Περικλέους Ωιδεῖον (Μιστριώτης)· 24.
» » γλυπτὰ (Κουρουνιώτης)· 193 κλπ..
» Πειραιῶς γλυπτὰ (Κουρουνιώτης)· 201.
» Σουνίου (Στάης)· 234.
» Βυζαντιακοὶ ναοὶ (Ξυγγόπουλος)· 130.
Ερετρίας τείχη καὶ λιμὴν (Γεωργιάδης)· 214.
Ηπείρου· βορείων τόπων Βυζαντιακὰ μνημεῖα (Βερσάκης)· 234.
» » » γλυπτὰ (Ευαγγελίδης)· 235.
» Νικοπόλεως (Φιλαδελφεύς)· 235.
Θέρμου (Ρωμαῖος)· 236.
Θεσσαλίας· Περραιβίας καὶ άνω Ἑστιαιώτιδος (Αρβανιτόπουλος)· 107.
» (Αρβανιτόπουλος)· 236.
Κρητικαὶ σφραγῖδες (Ξανθουδίδης)· 98.
Μακεδονίας (Οικονόμος)· 107.
» Πέλλης Αττικὸς πολιτισμὸς (Μιστριώτης)· 20.
Μυκηνῶν Κυκλώπειοι βωμοὶ (Μιστριώτης)· 229.
Χίου (Κουρουνιώτης)· 236.

3) Επιγραφική.

Αιγίνης μουσεῖον: επιγραφαὶ (Κουρουνιώτης)· 91.
Αμφιαρείου (Λ[εονάρδος])· 237.
Αρσινοητικαὶ πάπυροι: ὅρα κάτω «5) Σύμμεικτα».
Αττικῆς· εἰς IG II 2081, *EHoffmann* SEG 131, ΠΑΕ 1912 98 (Λ[εοναρδος])· 233.
» Αθηνῶν: Κεραμεικοῦ επιτύμβια (Κουρουνιώτης)· 185 κλπ.· 193 κλπ..
» Πειραιῶς: εις επίγραμμα [ΑΕ 1910 73] (Παπαβασιλείου)·103.— Εις τὸ αυτὸ (Βερναρδάκης)· 105.— Εις τὸ αυτὸ (Γαρδίκας) 105.— Εις τὸ αὐτὸ (Λεονάρδος)· 106.
Αττικῆς· Πειραιῶς επιτύμβια καὶ ὅρος (Κουρουνιώτης)· 201.
Επιδαύρου: εις IG IV 946 Α κλπ. (Γιαμαλίδης)· 125.
Ερετρίας νόμος (Παπαβασιλείου)· 210, πρβ. 214 (Γεωργιάδης).
Ηπείρου· βορείων τόπων (Ευαγγελίδης)· 235.
Θεσσαλίας επιγραφαὶ (Αρβανιτόπουλος)· 25 236.
» » (Γιαννόπουλος)· 217.
» εις ΑΕ 1911 129 κλπ. καὶ IG IX² 332 κλπ. καὶ BCH 1911 239 κλπ. καὶ ΑΕ 1913 25 κλπ. καὶ ΑΕ 1913 151 κλπ. (Αρβανιτόπουλος)· 101 143 232 237.
» Περραιβίας καὶ ἄνω Ἑστιαιώτιδος (Αρβανιτόπουλος)· 107.
» *ιδιοξενοδόκοι* [εις ΑΕ 1913 165 Α] (Γαρδίκας)· 232.
Κνιδίας χερσονήσου επιγραφαὶ (Μ. Χαβιαρᾶς)· 17.
Λέσβου επιγραφαὶ (Παπαγεωργίου)· 220.
» εις IG XII² κλπ. (Παπαγεωργίου)· 225.
Μακεδονίας (Οικονόμος)· 107.
Μοναστηρίου: εις BSA 1911/2 170 (Παπαγεωργίου) 228.
Νισύρου επιγραφαὶ (Μ. Χαβιαρᾶς)· 6.
» εις ΑΕ 1913 7 (Μ. Χαβιαρᾶς)· 103.
Περαίας επιγραφαὶ (Ν καὶ Μ. Χαβιαρᾶ)· 1.
» εις ΑΕ 1911 58 68 καὶ IG XII¹ 49 (Ν. καὶ Μ. Χαβιαρᾶ)· 102.
Χαλκίδος επιγραφαὶ (Παπαβασιλείου)· 215.

4) Νομισματική.

Ηπείρου (Ευαγγελίδης)· 235.
» Νικοπόλεως (Φιλαδελφεύς)· 235.
Θασίων νόμισμα (Κουρουνιώτης)· 88
Θεσσαλίας (Αρβανιτόπουλος)· 162.

5). Σύμμεικτα.

Αρσινοητικαὶ πάπυροι (Ν. Χαβιαρᾶς)· 17. — Εις τὰς άνω παπύρους (Κουγέας)· 18.
Αττικῆς· τὸ έτος τοῦ άρχοντος Αρχίππου καὶ ὁ τύπος «*μετ᾽ εἰκάδας*» (Μαλτέζος)· 109.
» εννεακαιδεκετηρὶς (Μαλτέζος)· 117.
Τῆς ΑΕ 1913 σίλλυβος: ονόματα καὶ πράγματα (Γαρδίκας)· F.

Ετυπ 30_5 14.

Περαίας τῆς Ροδίων επιγραφαὶ

(συνέχεια· ὅρα ΑΕ 1911 52-69)

ὑπὸ

Νικήτα καὶ Μιχαὴλ Χαβιαρᾶ.

Α'). Λωρύμων.

Λούμπουκκι. ***Ἀριθ***. ***78***. Βάθρον λίθου λευκοῦ ἀνακαλυφθὲν παρὰ τὸν ναΐσκον τοῦ 'Θαρρινοῦ', ἔνθα ἀρχαῖος ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος (ΑΕ 1911 55, ἀρ. 25). Ὕψ. 0·37, πλ. 0·93, πάχ. 0·78· ὕψ. γραμμ. 0·011-0·02.

ΤΙΜΑΣΙΘΕΟΣΑΡΙΣΤΥΛΛΟΥ
ΑΠΟΛΛΩΝΙ

Τιμασίθεος Ἀριστύλλου
Ἀπόλλωνι.

Ἀριθ. ***79***. Βάθρον ἐξ ἀσβεστολίθου. Ὕψ. 0·42, πλ. 0·77, πάχ. 0·67· ὕψ. γραμμ. 0·015-0·024.

ΑΓΗΣΙΝΙΚΟΣΜΝΑΣΙΣΤΡΑΤΟΥ

Ἁγησίνικος Μνασιστράτου.

Ἀριθ. ***80 (εἰκ. 1)***. Βάθρον ἀνευρεθὲν μεταξὺ περίπου τοῦ χριστιανικοῦ χωρίου «Καραμάκκων» καὶ τοῦ μικροῦ λιμένος, ὅστις κοινῶς καλεῖται «Γιάλι τῶν Καραμάκκων». Ὕψ. 0·49, πλ. 1·35, πάχ. 0·67.

Εἰκὼν 1 (ἐπιγρ. ἀριθ. 80). Ἐπίγραμμα ἐπιτύμβιον.

(Αἱ εἰκόνες τῆσδε τῆς πραγματείας ἐγένοντο ἐξ ἐκμαγμάτων.)

Υἱέα Ἡ]ρα[κ]λίωνος ὑπέρθυμον πολεμισ[τ]ὰν
κ]ρύπτει γαῖα πατρίς, τὄνομα δ' Εὐρυκράτη.

Τὰ γράμματα (ὕψ. 0·019-0·03) ἀνήκουσιν εἰς τὴν Δ' π. Χρ. ἑκατονταετηρίδα καὶ εἶναι στοιχηδὸν διατεταγμένα.

Ἡ ἐν ἀρχῇ τοῦ στίχου 1 συμπλήρωσις πληροῖ ἀκριβῶς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐλλειπόντων γραμμάτων οὐδόλως προσκόπτουσα εἰς τὸ μέτρον· πρβ. IG XII³ 819.

Β'). Κασάρων.

Ἀριθ. ***81***. Ὀστοθήκη ἐκ μαρμάρου ὑπομέλανος εὑρεθεῖσα ἐν Κασάροις καὶ μετακομισθεῖσα πρὸ ἐτῶν εἰς Σύμην. Ὕψ. 0·20, πλ. 0·41, πάχ. 0·335· ὕψ. γραμμ. 0·013-0·017.

ΔΑΜΟΣΤΡΑΤΟΥ	Δαμοστράτου
ΠΥΘΟΔΩΡΟΥ	Πυθοδώρου
ΚΑΣΑΡΕΩΣ	Κασαρέως.

Ἀριθ. ***82 (εἰκ. 2*** · ὅρα σελ. 2). Βάσις κυλινδρικὴ λευκοῦ μαρμάρου κυματίοις ἄνω, κάτω δὲ καὶ μαιάνδροις κεκοσμημένη. Ὕψ. 0·77, διάμ. 0·54. Ἄνω τῆς ἐπιγραφῆς πέντε στέφανοι ἐλαίας ἀνάγλυπτοι· ὕψ. γραμμ. 0·02-0·035.

Δαμᾶ Λυκά[ο]νος
[κ]αὶ τᾶς γυναικὸς
Ἀν[τ]ιοχίδος Ἀν[τ]ιοχίσσας
κ]αὶ τοῦ υἱοῦ Δαμᾶ Κώου.

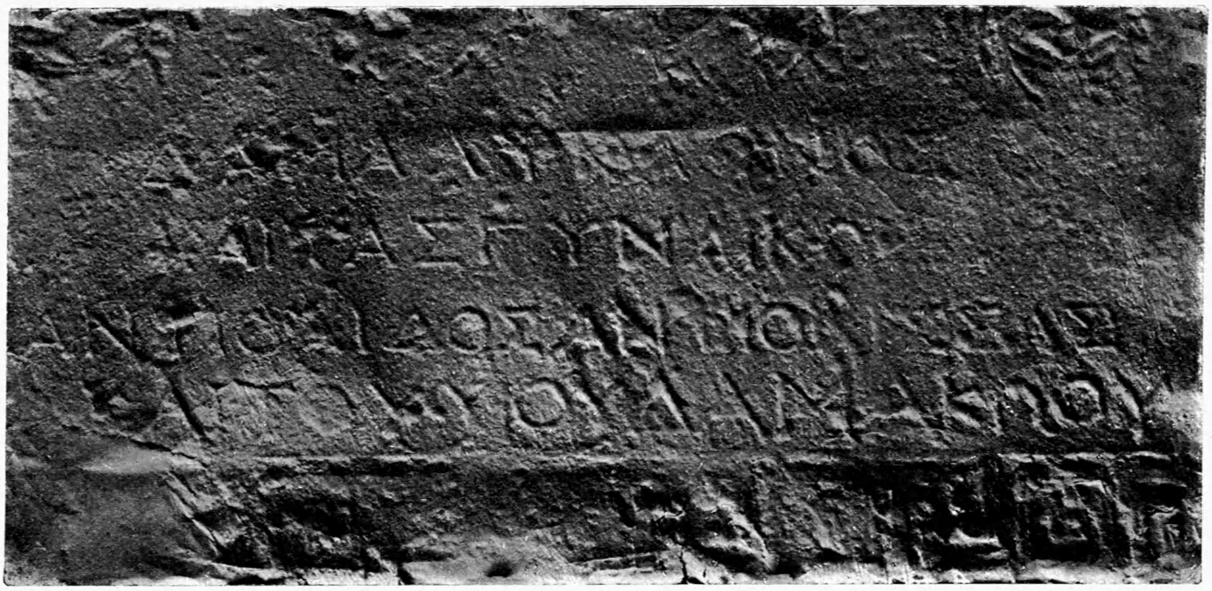

Εἰκὼν 2 (ἐπιγρ. ἀριθ. 82, σελ. 1). Ἐπιτύμβιος.

Ἀριθ. 83. Βάθρον λίθινον κείμενον παρὰ τὴν ὑπ' ἀρ. 42 ἐπιγραφήν. Ὑψ. 0·70, πλ. 1·45, πάχ. 0·88· ὕψ. γραμμ. 0·015-0·026.

ΣΩΔΑΜΟΥ..Λ...ΔΑ..ΑΣΔΩΣΙΟΙ

Σωδάμου - - - - δα..ας Δωσίο[υ.

Ἀριθ. 84. Βάσις ὀρθογώνιος τροχιλοφόρος ἐκ μαρμάρου ὑπομέλανος. Ὑψ. μέχρι τῆς ἄνω ἐπιφανείας τοῦ τροχίλου 0·21, πλάτ. 0·47, πάχ. 0·50. Τὴν βάσιν ταύτην ἀπεπειράθησαν νὰ μετατρέψωσιν εἰς γρώνην, δι' ὃ φέρει ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἄνω ἐπιφανείας νεώτατον λάξευμα ἀβαθές. Γράμματα παχέα καὶ βαθέα, ὕψ. 0·02-0·025.

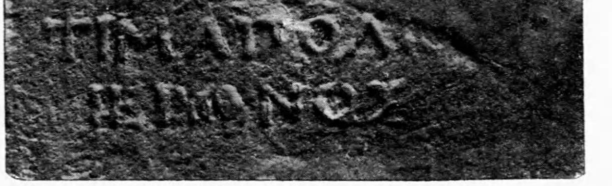

Εἰκὼν 3 (ἐπιγρ. ἀριθ. 84). Ἐπιτύμβιος.

Τιμαπόλι[ος
Ἱέρωνος.

Ὁ πατὴρ ἡμῶν Δημοσθένης Χαβιαρᾶς ἐξέδωκε τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην, ἀνακοινωθεῖσαν αὐτῷ ὑπ' ἄλλου, ἐν τῇ Εἰκοσιπενταετηρίδι (1861-1886) τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου, σ. 256, ἀναγνούς:

ΤΙΜΑΓΟΛΑ
ΙΕΡΩΝΘΣ

Ἀριθ. 85 (εἰκ. 4· ὅρα σελ. 3). Ἐν τῷ αὐτῷ συγγράμματι, σελ. 255, ἐξέδωκεν ὡσαύτως ὁ πατὴρ ἡμῶν καὶ ἑτέραν ἐπιγραφὴν ὧδε:

ΑΓΗΣΑΝΔΡΟΥΑΓΗΝΑΚΤΟ
ΚΑΣΑΡΕΩΣ

ἀναγινώσκων καὶ συμπληρῶν ἐν τῷ κειμένῳ:

Ἀγησάνδρου Ἀγηνάκτο[ρος
Κασαρέως.

Ἡμεῖς ἔχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ αὐτὸ ἔκτυπον προτιμῶμεν τὴν συμπλήρωσιν:

Ἁγησάνδρου Ἁγήνακτο[ς
Κασαρέως

διότι, οὕτω συμπληρουμένου τοῦ ὀνόματος τοῦ πατρός, ὁ δεύτερος στίχος τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης, ἥτις ἔχει χαραχθῆ μετὰ μεγίστης ἐπιμελείας καὶ συμμετρίας γράμμασι τοῦ Β' π. Χρ. αἰῶνος ἀπέχει ἐξ ἴσου τῶν ἄκρων τοῦ πρώτου· ἀλλὰ καὶ ὁ σχηματισμὸς τοῦ ὀνόματος «Ἀγηνάκτωρ» φαίνεται ἡμῖν λίαν ἀμφίβολος, ἐν ᾧ τὸ ὄνομα «Ἁγῆναξ» εὕρηται καὶ ἐν ἄλλῃ ἐπιγραφῇ ἐκ Κασάρων

Εἰκὼν 4 (ἐπιγρ. ἀριθ. 85). Ἐπιτύμβιος.

(ΑΕ 1911 58, ἀρ. 40), ὡς ὀρθῶς πάνυ διέγνω ὁ κ. A. Wilhelm ἐν ΑΕ 1912 251, πρβ. DI IV σ. 591.

Ἀριθ. 86. Βάθρον λίθινον τεθραυμένον ἄνω. Ὕψ. μέγ. 0·65, πλ. 1·23, πάχ. 0·66· ὕψ. γραμμ. 0·019-0·023.

‾ΟΜΟΝΟΙΑ ----Ὁμονοια----

Ἀριθ. 87 (εἰκ. 5). Βάσις λιθίνη παραλληλόγραμμος ὕψους 0·25, πλ. 0·64, πάχ. 0·39. Ἐπὶ τῆς κάτω ἐπιφανείας φέρει λάξευμα στρογγύλον, διαμέτρου 0·08, δι' οὗ ἐστερεοῦτο ἴσως ἐπὶ ἄλλης βάσεως. Ἑκατέρωθεν τῆς ἐπιγραφῆς στέφανος· ὕψ. γραμμ. 0·015-0·018.

Εἰκὼν 5 (ἐπιγρ. ἀριθ. 87).

Θ[ε]σσαλίας Ἐφ[ε]σία[ς
καὶ] τοῦ ἀν[δ]ρὸς
δὑτᾶς
Ξ[έ]νωνος Σ[ε]λγ[έ]ω[ς
στεφ[α]νωθ[έν]το[ς ὑ]πὸ
Ἀσ[κλα]πι[αστᾶν τ]ῶν
Θε[οξέν]ω[ν]; κοινοῦ
θαλλο[ῦ στ]εφάνωι κ[α]ὶ χρυσέωι.

Στίχ. 3. ΔΥΤΑΣ· οὕτως ἐπὶ τοῦ λίθου ἀντὶ **αὐτᾶς**.

Γ'). Πιρναριοῦ.

Πρὸς ἀνατολὰς τοῦ λιμένος τῶν Λωρύμων καὶ ἀπέναντι τῶν νησίδων, αἵτινες κοινῶς καλοῦνται «Ψαρά», κεῖται ὁ ὅρμος «Χαρκολιμνί», ἐπωνυμία κατὰ παραφθορὰν προελθοῦσα δι' ἄγνωστον ἡμῖν αἰτίαν ἐκ τῆς βυζαντιακῆς πιθανῶς «Χαλκολιμήν». Μετὰ τὸ Χαρκολιμνὶ κεῖται ὁ λιμὴν «Σερσᾶς», ὑπαγόμενος εἰς τὸν δῆμον Κασαρέων, καὶ μετὰ τοῦτον ὁ εἰς τὸν δῆμον Τλωΐων ἀνήκων ὅρμος «Πιρνάρι», παρ' ὃν λείψανά τινα ὅλως ἀνάξια λόγου, μαρτυροῦντα τὴν ὕπαρξιν συνοικισμοῦ ἐξ ὀλιγίστων ἀνθρώπων.

Ἀριθ. 88. Ἀπὸ τοῦ ὅρμου τούτου ἄγει ὁδὸς ἡμισείας που ὥρας εἰς τὸν Φοίνικα διερχομένη διὰ μέσου δύο λίαν ἀποτόμων παρὰ τὸν ῥηθέντα ὅρμον κρημνῶν, ὧν ἐπὶ τοῦ πρὸς τὰ ἀριστερὰ ὑπάρχει λάξευμα μετ' ἀετώματος ὀρθογώνιον, ἐν ᾧ εἱστήκει ἀφιέρωμα κατὰ τὴν ἐπὶ τοῦ κάτωθεν τοῦ λαξεύματος πλαισίου κεχαραγμένην ἐπιγραφήν, ἀνακοινωθεῖσαν ἡμῖν δι' ἐκτύπου ἀμελῶς λίαν κατασκευασθέντος. Ὕψ. γραμμ. 0·022-0·027.

ΤΙΣΔΑΜΟΦΕΙΔΕΥΣ
ΗΣΑΣΗΡΑΚΛΕΙ

- - - -]τις Δαμοφείδευς
ἥβ]ήσας Ἡρακλεῖ.

Τὸν στίχον 2 συνεπληρώσαμεν ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὸν παρὰ Ξενοφῶντι (Ἀπομν. Β' 1, 21) περὶ Ἡρακλέους ἡβάσκοντος μῦθον τοῦ Προδίκου.

Δ'). Φοίνικος.

Βορρανατολόθεν τῆς ἀρχαίας ἀκροπόλεως τοῦ Φοίνικος ἐπὶ χθαμαλοῦ λοφίσκου, καλουμένου τουρκιστὶ kislan deressi, σῴζονται ἀρκετὰ ἐρείπια ἀρχαιοτάτης βυζαντιακῆς ἐκκλησίας. Αὕτη εἶναι ἐκτισμένη ἐκ λίθων ἰσοδομικῶν, ληφθέντων ἐξ ἀρχαίων οἰκοδομημάτων καὶ πιθανῶς ναῶν, διότι ἐπὶ δύο λίθων ἐκτισμένων εἰς μίαν τῶν παραστάδων μιᾶς τῶν θυρῶν αὐτῆς ἀναγινώσκομεν τὰς ἐπιγραφὰς ΑΠΟΛΛΩΝΟΣΠΕ καὶ ΕΛΕΙΘΥΑΣ, ἃς ἐξέδοσαν ὁ Dürrbach καὶ Radet ἐν BCH 1886 245 κέ..

Ἀριθ. 89. Ἐντετειχισμένον ἐν τοίχῳ τῆς ἐκκλησίας ταύτης ἀνηύρομεν βάθρον ὀλίγον ἄνω τεθραυμένον. Ὕψ. μέγ. 0·68, πλάτ. 0·62, πάχ. 0·33· ὕψ. γραμμ. 0·012-0·024.

ΚΛΕ	Κλ[εαγόρας;]
ΚΛΕΑΓΟΡΑ	Κλεαγόρα.

Ἀριθ. 90. Ἐν τῇ αὐτῇ ἐκκλησίᾳ ἐντετείχισται ὡσαύτως βάσις λιθίνη. Ὕψ. 0·235, πλ. 1·02, πάχ. 0·73· ὕψ. γραμμ. 0·023-0·034.

—ΥΘΑΡΣΟΣΓΥΦΡΑΝΟΡΟΣ

[Ε]ὔθ[α]ρ[σ]ος [Ε]ὐφράνορος.

Ἀριθ. 91. Παρὰ τὴν αὐτὴν ἐκκλησίαν κεῖται βάθρον λίθινον. Ὕψ. 0·30, πλ. 0·61, πάχ. 0·49· ὕψ. γραμμ. 0·012-0·027.

ΚΛΕΑΝΔΡΙΔΑΣ	Κλεανδρίδας
ΧΑΡΜΩΝΟΣ	Χάρμωνος.

Ἀριθ. 92. Βάθρον τεθραυμένον πρὸς τὰ δεξιά, κείμενον ἐντὸς ἀγροῦ παρὰ τὴν μνημονευθεῖσαν ἐκκλησίαν. Ὕψ. 0·16, πλ. μέγ. 0·51, πάχ. 0·49. Γράμματα παχέα καὶ ἀφιλοκάλως λίαν κεχαραγμένα, ὕψ. 0·04-0·05.

ΟΙ////Λ ΟΙ///	[Ὁ δεῖνα]
ΛΝΛΡΟΤ///	Ἀ]ν[δ]ροτ - -
//////////	- - - -

Ἀριθ. 93. Ἐπὶ τῆς ἀρχαίας ἀκροπόλεως τοῦ Φοίνικος ἐπὶ μέρους βράχου σχηματισθέντος ὀρθογωνίου ὕψ. 0·42, πλάτ. 0·595, ἀναγινώσκεται ἡ ἑξῆς ἐπιγραφὴ (ὕψ. γραμμ. 0·011-0·022)·

ΔΩΡΙΜΑΧΟΣ	Δωρίμαχος
ΔΩΡΙΤΙΜ///	Δωριτίμ[ου.

Ἀριθ. 94 (εἰκ. 6). Βάσις ἐκ λίθου ὀρθογώνιος ἐντετειχισμένη ἐν τῷ νοτίῳ τείχει τοῦ φρουρίου. Ὕψ. 0·69, πλάτ. 0·64, πάχ. 0·40. Γράμματα τοῦ Β' π. Χρ. αἰῶνος, ὕψ. 0·015-0·02.

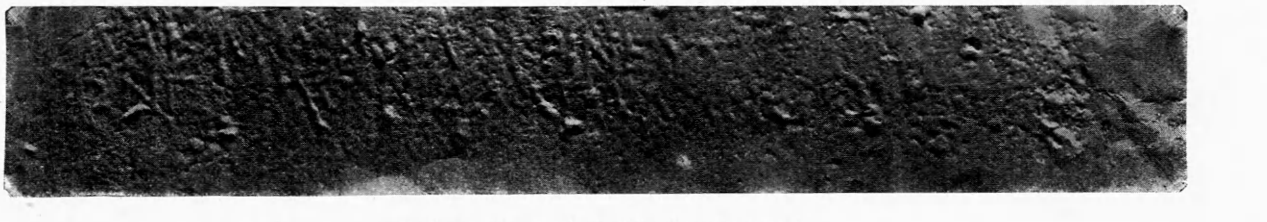

Εἰκὼν 6 (ἐπιγρ. ἀριθ. 94). Ἀναθηματική.

ΝΙΚΑΣΙΜΕΝΗΣΠΥΘΙΠΠΟΥ
ΠΡΥΤΑΝΕΥΣΑΣΘΕΟΙΣ

Νικασιμένης Πυθίππου
πρυτανεύσας θεοῖς.

Βου]λακλῆ[ς] Βουλακρίνευ[ς
νικ]ῶν Πύ[θ]ια π[α]ῖδας πάλ[α]ν.

Ἀριθ. 95. Βάσις λιθίνη κυματίοις μόνον κάτω κεκοσμημένη. Κεῖται ἡμίχωστος ἐν τῇ νοτοδυσμικῇ ἄκρᾳ τοῦ φρουρίου, ἔνθα καὶ ἡ ὑπ' ἀρ. 93 ἐπιγραφὴ καὶ αἱ ἐφεξῆς δύο. Ὕψ. 0·77, πλάτ. 0·67. Γράμματα τοῦ Β' π. Χρ. αἰῶνος, ὕψ. 0·01-0·023.

Ἀριθ. 96. Βάσις λιθίνη ἐν σχήματι θώκου κυματίοις ἄνω καὶ κάτω κεκοσμημένη. Ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας φέρει δύο λαξεύματα σχήματος ἀκριβῶς ποδὸς χρησιμεύσαντα πρὸς στήριξιν ἀγάλματος. Ὕψ. 0·98, πλ. 0·96, πάχ. 0·75. Γράμματα τοῦ Γ´ π. Χρ. αἰῶνος· ὕψ. 0·016-0·025.

ΡΟΔΙΠΠΟΣ□□ΡΟΔΩΝΟΣ
ΠΡΥΤΑΝΕΥΣΑΣΘΕ ΙΣΠΑΣΙ

Ρόδιππος □ □ Ρόδω[ν]ος
πρυτανεύσας θε[ο]ῖς πᾶσι.

Στίχ. 1. Μετὰ τὸ *Ρόδιππος* κενὸν δύο γραμμάτων.

Ἀριθ. 97. Βάθρον λίθινον ὕψους 0·43, πλ. 1·00, πάχ. 0·65· ὕψ. γραμμ. 0·016-0·021.

ΑΝΑΞΙΚΡΑΤΗΣΙΜΟΥ ΛΛΜΟΣ ΝΙΙΣ
ΓΥΝΑ ΕΙΕΡΟΦΑΝΕΥΣ ///

Ἀναξικράτη Σίμου Δα]μοσ[θέ]ν[η]ς
γυνὰ [δ]ὲ Ἱεροφάνευς. 2 [Ἱεροφάνευς;].

Ἀριθ. 98. Παρὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 44 ἐπιγραφὴν ἀνευρέθη βάθρον λίθινον ὕψους 0·52, πλάτ. 1·00, πάχ. 0·60· ὕψ. γραμμ. 0·016-0·025.

ΡΟΔΟΚΛΗ◡ΕΥΣΘΕΝΕΥΣ Ροδοκλῆ[ς Ε]ὐσθένευς.

Ἀριθ. 99. Βάσις λιθίνη ἐκτισμένη ἐν τοίχῳ τῆς ἐκκλησίας, ἔνθ' ἀνηυρέθη καὶ ἡ ἑπομένη ἐπιγραφὴ καὶ αἱ ὑπ' ἀρ. 89, 90 καὶ 91. Ὕψ. 0·24, πλ. 0·77, πάχ. 0·71· ὕψ. γραμμ. 0·03-0·033.

///ΑΝΘΑΤΑ Ε/// Εὐά]νθα; Τ. . ε - - -

Ἀριθ. 100 (εἰκ. 7). Βάθρον λίθινον ὕψους 0·39, πλ. 0·80, πάχ. 0·45· ὕψ. γραμμ. 0·022-0·037.

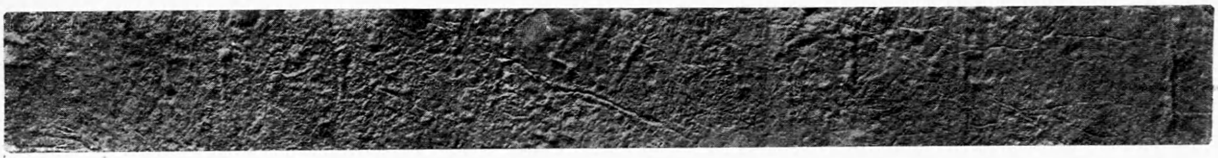

Εἰκὼν 7 (ἐπιγρ. ἀριθ. 100). Ἐπιτύμβιος.

Ἄ]γραισ[τ]ις; Δωσιθέου.

Ε´). Βοσπόρου.

Ἀριθ. 101. Βάσις λευκοῦ μαρμάρου ἐντετειχισμένη ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Χαζῆ Χασάν. Ὕψ. 0·50, πλ. 0·60, πάχ. 0·42. Τὰ γράμματα κοσμοῦνται κεραίαις καὶ ἀνήκουσιν εἰς τὸν Α´ π. Χρ. αἰῶνα· ὕψ. 0·027-0·042.

Εἰκὼν 8 (ἐπιγρ. ἀριθ. 101).

Διὸς
Καταιβάτα.

Ἀριθ. 102. Βάσις λιθίνη τεθραυμένη πρὸς τὰ ἀριστερὰ καὶ φέρουσα ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας δύο τροχίλους, ἐφ' ὧν ἵσταντο βωμοί· εἰς ἑκάτερον τῶν τροχίλων ἀναλογεῖ καὶ μία ἐπιγραφή, ὧν ἡ πρὸς τὰ δεξιὰ ἐφθάρη δεινῶς, ὥστε μηδόλως νὰ ἀναγινώσκηται. Ὕψος τῆς βάσεως 0·27, πλ. μέγ. 1·40, πάχ. 0·74· ὕψ. γραμμ. 0·012-0·017.

ΙΜΙΣΑΡΧΙΝΟΜΟΥ ///ΟΥ. . ΙΙ.///
ΔΕΠ\ΣΙΚΛΕΥΣ

- - - - ιμις Ἀρχινόμου - - - - - - - - - -
γυνὰ] δὲ Π[α]σικλεῦς.

Ἀριθ. 103. Βορροδυσμόθεν τοῦ «Καταρράκτου» ἐν τῇ θέσει «Νεμιστέ», ὀλίγον ἀπεχούσῃ τοῦ Βοσπόρου, ἐπὶ τοῦ χείλους φρέατος ηὕρηται λίθου ἀπόκομμα ἐπιγεγραμμένον, ὕψ. μεγ. 0·46, πλάτ. μέγ. 0·42, πάχ. 0·13· ὕψ. γραμμ. 0·03.

ΚΑΙΕ
ΤΟΥ
ΕΤ

Ἀριθ. 104. Βάσις λιθίνη κυλινδρικὴ σχεδὸν βεβυθισμένη νῦν ἐν τῇ θαλάσσῃ.

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟ
ΡΟΣΚΑΙΣΑ
ΡΟΣΤΡΑΙΑ
ΝΟΥΑΔΡΙΑ
5 ///ΣΕΒΑ
///

Αὐτοκράτο-
ρος Καίσα-
ρος Τραϊα-
νοῦ Ἁδρια-
5 νοῦ] Σεβα-
6 [στοῦ].

Ἀριθ. 105. Βάσις λιθίνη ὀγκώδης τεθραυμένη ἄνω. Ἀνεκοινώθη ἡμῖν μετὰ σχεδιάσματος ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἡμῶν. Γράμματα μεγάλα κοσμούμενα κεραίαις.

ΤΙΒΕΡΙΟΥΚΛΑΥΔΙΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΟΣΓΕΡΜΑΝΙΚΟΥΑΥΤΟΚΡΑΤΟ
ΣΕΒΑΣΤΟΥΤΟΥΠΑΝΤΩΝΑΝΘΡΩΠΩΝ
ΣΩΤΗΡΟΣΚΑΙΕΥΕΡΓΕΤΑ
5 ///////////// Ω //////////////////

[1] [Τὸν μέγιστον Αὐτοκράτορα Νέρωνα - - - -]
[2] [- - - - - - - - - - - - υἱὸν δὲ τοῦ μεγίστου]
1 Αὐτοκράτορος] Τιβερίου Κλαυδίου
Καίσαρος Γερμανικοῦ Αὐτοκράτο[ρος
Σεβαστοῦ τοῦ πάντων ἀνθρώπων
σωτῆρος καὶ εὐεργέτα
5 Ἀπόλλ]ω[νι Δαλίωι ἢ Καρνείωι.

Ἐν τῷ πέμπτῳ στίχῳ, ἀπέχοντι τοῦ τετάρτου πλέον ἢ δύο ἄλλοι ἀπ' ἀλλήλων, ἀνεγράφετο πιθανῶς ὄνομα θεοῦ· συνεπληρώσαμεν δ' οὕτω γνωστῆς ἤδη ἡμῖν οὔσης τῆς λατρείας τοῦ Δαλίου Ἀπόλλωνος ἐν Βοσπόρῳ (ΑΕ 1911 66, ἀρ. 66) καὶ τῆς λατρείας τοῦ Καρνείου Ἀπόλλωνος (ΑΕ 1907 218 ἀρ. 14).

Ἄγνωστον ἡμῖν κατὰ πόσους στίχους εἶναι ἐλλιπὴς ἡ ἐπιγραφή· μετὰ πιθανότητος δέ τινος ἐγράψαμεν ἐν ἀρχῇ τὸ ὄνομα τοῦ θετοῦ υἱοῦ τοῦ Κλαυδίου Αὐτοκράτορος Νέρωνος (54-68 μ. Χρ.).

Ἀριθ. 106. Βάθρον λίθινον ἐκτισμένον ἐν Τουρκικῇ καλύβῃ. Ὑψ. 0·59, πλάτ. 0·72, πάχ. 0·51· ὑψ. γραμμ. 0·021-0·025.

ΝΙΚΟΜΑΧΟΣΕΠΙΝΙΚΟΥ Νικόμαχος Ἐπινίκου.

Ἀριθ. 107. Ἐπίστημα λίθινον ἐκτισμένον ἐν τῇ οἰκίᾳ Ἀλῆ Χαζῆ Χασάν. Ὑψ. γραμμ. 0·017 - 0·02.

ΜΕΓΑΚΛΗΣΜΕι Μεγακλῆς Με - - - -

Ἀριθ. 108. Βάθρον ἐκ λίθου ὕψους 0·30, πλ. 0·66, πάχ. 0·35· ὑψ. γραμμ. 0·021-0·024.

ΜΕΝΟΙΤΙΟΣΠΕΙΣΑΓΟΡΑ Μενοίτιος Πεισαγόρα.

F'). Τύμνου.

Ἀριθ. 109. Βάσις λιθίνη κεκοσμημένη κυματίοις, ἐκκεκρουμένοις νῦν, καὶ ἀποτελοῦσα λίθον τῆς πρὸς τὰ ἀριστερὰ παραστάδος μιᾶς τῶν θυρῶν τῆς κατὰ τὴν παραλίαν μεγάλης βυζαντιακῆς ἐκκλησίας. Ὑψ. 0·48, πλ. 0·63, πάχ. 0·45. Γράμματα ἐπιμελῶς κεχαραγμένα τοῦ Β' π. Χρ. αἰῶνος· ὑψ 0·019-0·022.

ΔΑΜΟΚΡΑΤΗΣΔΑΜΑΤΡΙΟΥ
Δαμοκράτης Δαματρίου.

Ἀριθ. 110. Λιθίνη βάσις κειμένη ἐντὸς τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας. Ὑψ. 0·37, πλάτ. 0·78, πάχ. 0·53· ὑψ. γραμμ. 0·02-0·043.

ΟΝΑCΙΛΛΟΥΔΟCΑ □ ΚΑΙΤΩΝ
ΤΕΚΝΩΝΑΥΤΑCΑΦΡΟΔΑ
ΕΦΕC

Ὀνασίλλου Δοσᾶ □ καὶ τῶν
τέκνων αὐτᾶς Ἀφροδᾶ,
Ἐφεσ[ίας.

Στίχ. 2. ΑΥΤΑC· οὕτως ἐπὶ τοῦ λίθου ἀντὶ **αὐτοῦ**.

Ἐν Σύμῃ· 1912.

Νικήτας καὶ Μιχαὴλ Δ. Χαβιαρᾶ.

Νισύρου επιγραφαὶ

ὑπὸ

Μιχαὴλ Χαβιαρᾶ.

Τῶν ἐνταῦθα καταχωριζομένων ἐπιγραφῶν [1] αἱ μὲν ηὑρέθησαν ἐντὸς τῆς ἀρχαίας ἀκροπόλεως, αἱ δὲ παρ' αὐτήν, πολλαὶ δὲ πρὸς μεσημβρίαν καὶ πλησίον τῆς σημερινῆς πολίχνης «Μανδρακίου», ἱδρυμένης ἐπὶ τῆς ἀρχαίας ὁμωνύμου τῇ νήσῳ πόλεως, καὶ κυρίως ἐντὸς ἢ πέριξ ναΐσκων ἢ παρεκκλησίων, κατηρειπωμένων νῦν τῶν πλείστων ἢ καὶ παρημελημένων ὅλως. Εἰσὶ δὲ σχεδὸν πᾶσαι γεγραμμέναι ἐπὶ μαρμάρων ἢ ἀσβεστολίθων, ἔξωθεν

[1] Ἐπιβάλλεταί μοι νὰ ἐκφράσω εὐχαριστίας τῷ φίλῳ καὶ συμπολίτῃ κ. Παναγιώτῃ Ἐμμ. Σκιαθίτῃ, οὐκ ὀλίγον συντελέσαντι εἰς ἀνεύρεσιν τῶν ἐπιγραφῶν τούτων.

καὶ τούτων κομισθέντων, διότι οἱ ἐγχώριοι λίθοι, ὄντες λάβα πεπηγυῖα, εἶναι ἀκατάλληλοι εἰς τοιαύτην χρῆσιν.

Ἀριθ. 1 (εἰκ. 1). Βάσις μαρμάρου ὑπομέλανος ἀνευρεθεῖσα ἐν τῷ ἀγρῷ τοῦ κ. Γεωργίου Σακελλαρίδου ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς κλιτύος τῆς ἀρχαίας ἀκροπόλεως. Ὑψ. 0·506, πλ. 0·80, πάχ. 0·715. Τὸ ἄνω μέρος τῆς ἐπιφανείας τῆς βάσεως ταύτης, ἐφ' ἧς ἀναγράφεται τὸ ἑξῆς τιμητικὸν ψήφισμα κατὰ τὴν ἐν αὐτῷ διάταξιν (στίχ. 16), εἶναι κεκολοβωμένον κατὰ τὰ ἄκρα, τὸ δὲ περισωθὲν δεινῶς ἐφθαρμένον. Γράμματα ἐπιμελῶς κεχαραγμένα τοῦ Γ' π. Χρ. αἰῶνος· ὕψ. 0·009-0·015.

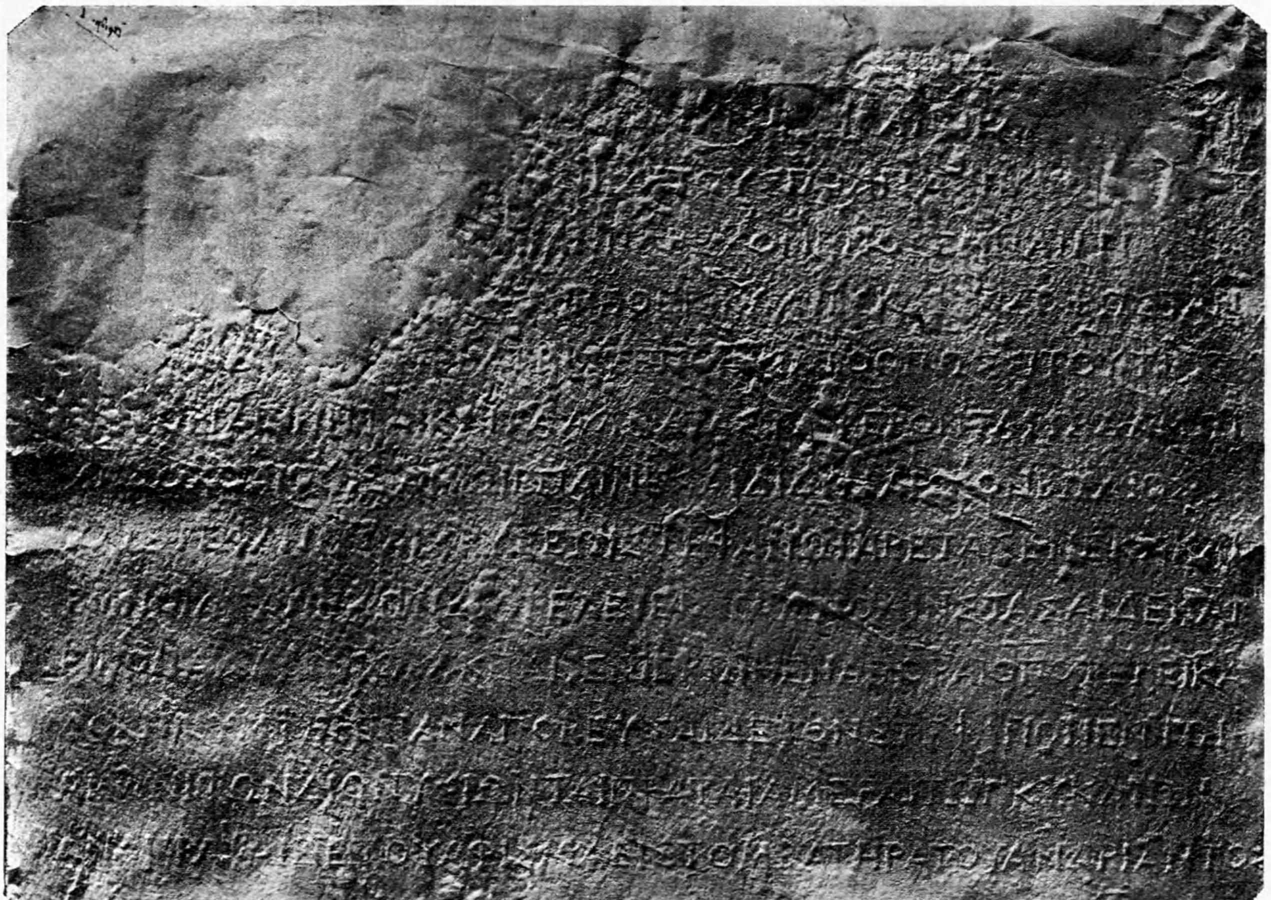

Εἰκὼν 1 (ἐπιγρ. ἀριθ. 1). Ψήφισμα.
(Αἱ εἰκόνες τῆσδε τῆς πραγματείας ἐγένοντο ἐξ ἐκμαγμάτων.)

[1] [Ἐπὶ δαμιεργοῦ δεῖνος καὶ προστατᾶν τῶν]
[2] [σὺν δεῖνι· μανὸς δεῖνος.]
Ἔδοξε τῶι δάμωι· βουλᾶς γνώμα. Ἐπειδὴ Δ]ιδ[ύμαρχος
Βώλιος ἔν τε τοῖς πρότερ]ον χρό[νο]ι[ς] ἀν[ὴ]ρ [ἀγαθὸς ὢν
διετέλει εἴς τε τὰμ πόλι]ν [καὶ] τοὺς πολίτας π[άντας τὰμ πᾶσαν
σπουδὰν καὶ φιλοτιμ]ί[α]ν [πα]ρεχόμενος ἐμ παντὶ
καὶ νῦν ἀγορανόμος α]ἱρεθεὶ[ς] κ[α]λῶς κ[αὶ ἐν]δόξως τὰν
πᾶσαν φιλοπ]ατρ[ίαν] ἐπο[ι]ή[σα]το, ὅπως σίτου τε
εὐφ]ορία γίνηται καὶ τὰ ἄλ[λ]α τὰ συ[μ]φέροντα τῶι δάμωι,
δ[ε]δόχθαι [τ]ῶι [δ]άμωι ἐπαινέσαι Διδύ[μ]αρχον Βώλιος
κα]ὶ στεφαν[ῶσ]αι χρυ[σ]έωι σ[τ]εφάνωι ἀρετᾶς ἕνεκα καὶ
εὐνοί[α]ς, ἂν [ἔχ]ων [δια]τελεῖ εἰς [τ]ὰμ πόλιν· στᾶσαι δὲ καὶ
εἰκόνα [α]ὐ[τ]ο[ῦ] χ[α]λκ[έ]αν ἐν ἱερῶι ἢ ἐν ἀγορᾶι, ὁποτέρει κα
δοκῆι συμφέρ[ο]ν· ἀναγορεῦσαι δὲ τὸν στέφανον ἐν τῶι
ἀ[γ]ῶνι τῶν Διονυσίων τᾶι πράται ἁμέραι τῶγ Κυκλίων·
ἀ]ν[αγ]ρ[άψ]αι δὲ τὸ ψάφισμα εἰς τὸμ βατῆρα τοῦ ἀνδριάντος.

Στίχ. 11. «Ἐν ἱερῶι ἢ ἐν ἀγορᾶι, ὁποτέρει . . . . .». Καίτοι δὲν ἀναφέρεται τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ, ἐφ' ᾧ ἐσεμνύνετο τὸ ἱερόν, δυνάμεθα ὅμως νὰ εἴπωμεν ὅτι πιθανώτατα πρόκειται περὶ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ποσειδῶνος, οὗ μνείαν ὡς τοῦ ἐπισημοτάτου τῶν ἐν τῇ πόλει ποιεῖται ὁ Στράβων (Ι' 488): «Ἔχει δὲ (ἡ Νίσυρος) καὶ πόλιν ὁμώνυμον καὶ λιμένα καὶ θερμὰ καὶ Ποσειδῶνος *ἱερόν*». Τὴν ἐξαιρετικὴν ἐν Νισύρῳ λατρείαν τοῦ Ποσειδῶνος ἐπιβεβαιοῦσι καὶ τὰ νομίσματα αὐτῆς τοῦ Γ' π. Χρ. αἰῶνος, ὧν ἄλλα μὲν φέρουσιν ἐπὶ τῆς μιᾶς μόνον ὄψεως Ποσειδῶνα μετὰ τριαίνης, ἄλλα δὲ ἐπὶ μὲν τῆς μιᾶς ὄψεως Ποσειδῶνα, ἐπὶ δὲ τῆς ἑτέρας δελφῖνα καὶ τρίαιναν (*Head-Σβορώνου* Ἱστορ. νομισμ. Β' 177).

Ὁ δὲ ἐν τῷ αὐτῷ στίχῳ τύπος ΟΠΟΤΕΡΕΙ ἑρμηνευτέος ὡς ἀντιστοιχῶν τῷ ἀττικῷ «ὁποτέρωσε».

Ἀριθ. 2. Θραῦμα ψηφίσματος μαρμάρου λευκοῦ ἀνακαλυφθὲν ἐν ἀγρῷ παρὰ τὴν μεσημβρινὴν ἄκραν τῆς σημερινῆς πόλεως. Ὕψ. μέγ. 0·11, πλ. μέγ. 0·113, πάχ. 0·065. Γράμματα μετ' ἐπιμελείας κεχαραγμένα τοῦ Γ' π. Χρ. αἰῶνος· ὕψ. 0·009-0·012.

Εἰκὼν 2 (ἐπιγρ. ἀριθ. 2). Ψήφισμα.

Ἐπὶ δαμιεργοῦ Ἀγλ[- - - - - -· μανὸς
Σμινθίου· προστα[τᾶν τῶν σὺν
Χαιροξένωι Ἐχελ[αΐδα. Ἔδοξε τῶι
δάμωι· βουλᾶς γνώμα. Ἐπειδὴ
Κα]λλίθεμις Σατύρου - - - -
- - - - - - - - - - - - - - - - - -

Ἡ περὶ τοὺς τύπους τάξις ἐν τῷ ἄγαν κεκολοβωμένῳ τούτῳ ψηφίσματι διεταράχθη· τοῦτο δὲν συμβαίνει ἐν ἄλλοις τῆς αὐτῆς πόλεως ψηφίσμασι, καθ' ἃ ἔδει νὰ γραφῇ καὶ ἐνταῦθα: «Ἐπὶ δαμιεργοῦ Ἀγλ - - - καὶ προστατᾶν τῶν σὺν Χαιροξένῳ Ἐχελαΐδα· μανὸς Σμινθίου. Ἔδοξε κτλ.».

Ὁ Χαιρόξενος Ἐχελαΐδας ἔχει βεβαίως σχέσιν υἱοῦ ἢ πατρὸς πρὸς τὸν Ἐχελαΐδαν Χαιροξένου, ὅστις μνημονεύεται ἐν ἐπιγραφῇ τῆς Νισύρου (IG XII³ 93).

Ἀριθ. 3. Βάσις μαρμαρίνη εὑρεθεῖσα ἐντὸς τῆς ἀκροπόλεως, μετὰ τροχίλου ἄνω κυλινδρικοῦ. Ὕψ. 0·23, πλ. 0·70, πάχ. 0·64· ὕψ. γραμμ. 0·02-0·025·

ΔΑΜΩΝ	Δάμων
ΔΑΜΑΤΡΙΟΥ	Δαματρίου
ΑΣΤΥΠΑΛΑΙΕΥΣ	Ἀστυπαλαιεύς.

Ἀριθ. 4. Βάσις μαρμάρου ὑπομέλανος τεθραυμένη ὀλίγον ἄνω καὶ πρὸς τὰ δεξιά. Ὕψ. 0·50, πλάτ. μέγ. 0·73, πάχ. 0·75· ὕψ. γραμμ. 0·014-0·022.

Ο ΟΙΝΟ ΙΛΟΥΘ
ΝΑΔΕΛ ΝΣΙΜΥΛΙΝΟΙΝΟΦ
ΘΕΟΙΣ ΠΑΣΙ

- - - - - - - -ο[ς] Οἰνο[φ]ίλου Θ - - -
τὸ]ν ἀδελ[φὸ]ν Σίμυλιν Οἰνοφ[ίλου
θεοῖς πᾶσι.

Ἀριθ. 5. Ἀπότμημα μαρμάρινον ἀνευρεθὲν ἐν τῇ ἀκροπόλει· ὕψ. γραμμ. 0·008-0·023.

ΣΦΑΙΝΙΟ	- - - -ς Φαίνιο[ς
ϟΦΑΙΝΙ	- - - - -ς] Φαίνι[ος.

Ἀριθ. 6 (εἰκ. 3· ὅρα σελ. 9). Βάσις λίθου λευκοῦ τεθραυμένη ἄνω. Ηὑρέθη ἐντὸς τῆς ἀκροπόλεως καὶ ἔχει ὕψ. μέγ. 0·485, πλ. 0·82, πάχ. 0·78. Γράμματα τοῦ Γ' π. Χρ. αἰῶνος. Ὕψ. 0·018-0·025.

Φυλόκριτος Ἀνάξιδος
ἱ]ερατεύσας
Ἀπ]όλλωνι Δελφινί[ωι.

Ἐν Κρήτῃ ἐλατρεύετο ὡσαύτως ὁ Ἀπόλλων Δελφίνιος, ὅστις ταυτίζεται τῷ Ἀπόλλωνι Δελφιδίῳ, *Dittenberger* Syll. 463, 20.

Ετυπ. 29·4·13.

Εἰκὼν 3 (ἐπιγρ. ἀριθ. 6). Ἀναθηματική.

Ἀριθ. 7. Βάσις μαρμαρίνη μετὰ τροχίλου κυλινδρικοῦ ἀνευρεθεῖσα ἐν τῷ κτήματι τοῦ κ. Ἐμ. Παρθενιάδου παρὰ τὴν ἀκρόπολιν. Ὕψ. 0·225, πλ. 0·555, πάχ. 0·541· ὕψ. γραμμ. 0·02-0·028.

ΑΡΙΣΤΙΔΟΣΤΑΣΚΑΛΛΙΑ
ΓΥΝΑΙΚΟΣΔΕ
ΔΑΜΟΛΟΧΟΥΔΑΜΟΚΡΙΝΕ
ΦΥΣΚΙΟΥ

Ἀ]ριστίδος τᾶς Καλλία
γυναικὸς δὲ
Δαμολόχου Δαμοκρίνε[υς
Φυσκίου

Ἀριθ. 8. Μαρμάρινον θραῦμα ἀνευρεθὲν παρὰ τὰ μεσημβρινὰ τείχη τῆς ἀκροπόλεως. Τὰ γράμματά εἰσι κεχαραγμένα μετ' ἐκτάκτου ἐπιμελείας καὶ κοσμοῦνται κεραίαις· ἔχουσι δὲ ὕψος 0·015-0·025.

ΑΡ	Ἀρ - -
ΕΥΚΡ	- - - Εὐκρ[ατ- - -
ΝΟΣ ΠΑ	- - - - ν]ος Πα - -
Ν ΑΡΧ	- - - - ν Ἀρχ - -

Ἀριθ. 9 (**εἰκ. 4**· ὅρα σελ. 10). Βάσις λευκοῦ μαρμάρου, ἀνευρεθεῖσα ἐν τῷ ἀγρῷ τοῦ κ. Ἰ. Φασουλαρίδου ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς κλιτύος τῆς ἀκροπόλεως. Ὕψ. 0·65, πλ. 0·66, πάχ. 0·655. Ἐν ἑκάστῃ τῶν τεσσάρων γωνιῶν τῆς ἄνω ἐπιφανείας ὑπάρχουσι λαξεύματα μικρὰ τετράγωνα, ἐν οἷς διατηροῦνται ἔτι οἱ σιδηροῖ γόμφοι, δι' ὧν ἐστερεοῦτο ἡ πλάξ, ἐφ' ἧς τὸ ἀνάθημα, εἰς ὃ ἀνεφέρετο ἡ ἐπιγραφὴ (ὕψ. γραμμ. 0·015-0·03).

Τὰ γράμματα *α* καὶ *ε* ἐναλλάσσονται ἐν τῷ ὀνόματι ***Εὐθραπτίδας***, ὡσαύτως δὲ τὸ *ει* καὶ *ι* ἐν τῷ ὀνόματι *Σειμίας*.

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη ἀναφέρει δύο ροδίας τριημιολίας, τὴν Πολιάδα καὶ τὴν Εὐανδρίαν, ὧν ἡ τελευταία εἶναι γνωστὴ ἤδη ἐκ ροδιακῆς ἐπιγραφῆς (Jahreshefte 1901 159), ἀναφερούσης καὶ τὸ κοινὸν Παναθηναϊστᾶν στρατευομένων τῶν πλεόντων ἐν τῇ τριημιολίᾳ ταύτῃ. Οἱ ἀποτελοῦντες τὰ κοινὰ Παναθηναϊστᾶν στρατευομένων τῶν πλεόντων ἐν τῇ τριημιολίᾳ Εὐανδρίᾳ καὶ ἐν τῇ τριημιολίᾳ Πολιάδι ἦσαν πιθανῶς μέλη τοῦ ἐν Ρόδῳ κοινοῦ Παναθηναϊστᾶν στρατευομένων IG XII¹ 107: «[Τὸν δεῖνα Ἑρμοδόκου | - - -]να Φιλεφήβου | [στ]εφανωθέντα ὑπὸ Παναθηναϊστᾶν | [***συνστρ***]***α***[***τ***]***ευομένων*** [κ]οινοῦ - - - -». Ὁ στίχος 4 τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης πρέπει, νομίζω, νὰ συμπληρωθῇ «[***στρ***]***α***[***τ***]***ευομένων***», λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν ἄνω καὶ τούτου, ὅτι οὕτω συμπληρούμενος ὁ στίχος ἄρχεται ἔνθεν καὶ ὁ στίχος 3.

Πλὴν τῶν δύο τούτων τριημιολιῶν εἶναι γνωστὴ καὶ ἄλλη καλουμένη Εὐανδρία Σεβαστὰ (**Bull. de l'Akad. de Danemark** 1905 52), ἐν ᾗ ἐστρατεύσατο ἕτερος Νισύριος, ὁ Γνωμαγόρας Δωροθέου, ὅστις καὶ ἐτιμήθη χρυσέοις στεφάνοις ὑπὸ τῶν ἐν Ρόδῳ βουλᾶν (IG XII³ 104). Κατὰ πᾶσαν δὲ πιθανότητα ἡ αὐτὴ τριημιολία ἀναφέρεται καὶ ἐν ἄλλῃ ἐπιγραφῇ Ρόδου IG XII¹ 58, ἐὰν συμπληρώσωμεν τὸν στίχ. 20 τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης ὑπὸ τοῦ ὀνόματος τῆς τριημιολίας: « - - - - καὶ νεικήσαντα Ἅλια στ - - - -| καὶ στρατευσάμενον ἐν τριημιολίᾳ, ἇ ὄνομα ***Εὐ***(***α***)[***νδρία Σεβασ***][***τὰ*** - - -».

Εἰκὼν 4 (ἐπιγρ. ἀριθ. 9). Ἀναθηματική.

Εὐθραπτίδαν Σειμία τοῦ
Σειμία, στρατευσάμενον
ἐν τοῖς ἀφράκτοις καὶ στε-
φανωθέντα χρυσέοις στε-
φάνοις δυσὶ ὑπὸ Παναθηναϊ-
στᾶν στρατευομένων τῶν
πλεόντων ἐν τριημιολία, ἅ ὄνο-
μα Εὐανδρία, καὶ ὑπὸ Παναθηναϊσ-
τᾶν στρατευομένων τῶν πλεόν-
των ἐν τριημιολία, ἅ ὄνομα Πολιάς,
Ὀνασιφῶν Σιμία καθ᾽ὑοθεσί-
αν δὲ Εὐθρεπτίδα τὸν ἀδελ-
φὸν εὐνοίας ἕνεκα τᾶς εἰς
αὑτὸν θεοῖς.

Ἀριθ. 10. Βωμὸς μαρμάρου λευκοῦ τεθραυσμένος κατὰ διάμετρον, οὗτινος αἱ ἀνάγλυφοι κεφαλαὶ βοῶν καὶ τὰ ἄλλα κοσμήματα ἐξεκρούσθησαν ἐπίτηδες ἐν χρόνοις χριστιανικοῖς. Ὕψ. 0·83, διάμ. 0·47. Ηὑρέθη μεταξὺ τῶν ἐρειπίων τῆς πρὸς νότον καὶ πλησίον τῆς σημερινῆς πολίχνης κατηρειπωμένης ἐκκλησίας, τετιμημένης κατὰ παράδοσιν ἐπ᾽ ὀνόματι τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου. Ἐνταῦθα ἀνηυρέθησαν αἱ ἐπιγραφαὶ ὑπ᾽ ἀριθ. 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 καὶ 19. Τὰ γράμματα κοσμοῦνται κεραίαις καὶ ἔχουσιν ὕψος 0·017-0·021.

ΙΚΑΣΙΩΝΧΡΗΤΕ	Ἰκασίων χρη⟦σ⟧τὲ
ΧΑΙΡΕ	χαῖρε.

Ἀριθ. 11. Βάσις τροχίλῳ ἄνωθι κεκοσμημένη ἐκ μαρμάρου ὑπομέλανος, Ὕψ. 0·22, πλ. 0·67, πάχ. 0·70· ὕψ. γραμμ. 0·024.

ΤΙΜΩΝ	Τίμων
ΧΑΡΜΙΩΝΟΣ	Χαρμίωνος
ΚΑΘΥΟ.ΡΣΙΑΝΔΕ	καθ' ὑο[θεσ]ί[α]ν δὲ
ΘΕΥΔΑΓΟΡ	Θευδαγόρ[α.

Ἀριθ. 12. Βάσις μαρμαρίνη μετὰ τροχίλου. Ὕψ. 0·20, πλάτ. 0·46, πάχ. 0·51· ὕψ. γραμμ. 0·015-0·02. Τὸ ὄνομα ὑπῆρχεν ἐπὶ ἑτέρας βάσεως ἐπικειμένης.

	[1] [ἡ δεῖνα δεῖνος]
ΓΥΝΑΔΕ	1 γυνὰ δὲ
ΣΚΟΠΑ	Σκόπα
ΧΑΙΡΕ	χαῖρε.

Ἀριθ. 13. Βάσις μαρμαρίνη μετὰ τροχίλου. Ὕψ. 0·245, πλάτ. 0·84, πάχ. μεγ. 0·44· ὕψ. γραμμ. 0·024.

ΔΙΔΥΜΑ?ΧΟΥΤ: ΚΑΛΛΙΝΟΥ

Διδυμά[ρ]χου το[ῦ] Καλλίνου.

Ἀριθ. 14. Βάθρον λευκοῦ μαρμάρου ὕψους 0·55, πλ. 0·46, πάχ. 0·55. Γράμματα τοῦ Γ′ π. Χρ. αἰῶνος· ὕψ. 0·001-0·016.

///////ΣΙΣΧΑΡΜΩΝΟΣ	-----σις Χάρμωνος.

Ἀριθ. 15. Βάθρον μαρμάρου ὑπομέλανος κυματίοις κεκοσμημένον. Ὕψ. 0·31, πλάτ. 0·63, πάχ. 0·44. Ὕψ. γραμμ. 0·017-0·022.

ΘΕΥΔΩΡΟΣ	Θεύδωρος
ΑΡΧΙΩΝΟΣ	Ἀρχίωνος.

Ἀριθ. 16. Θραῦμα μικρὸν λευκοῦ μαρμάρου. Γράμματα λίαν ἀφιλοκάλως κεχαραγμένα.

ΦΙΛΟ	Φιλο - - - -
ΓΙΑΧΡ	Α;]γία χρ[ηστὲ
ΧΑ	χα[ῖρε.
CΩΤΗΙ	Σωτή[ριχε
ΧΡΗCΤ	χρηστ[ὲ
//ΡЄ	χαῖ]ρε.

Ἀριθ. 17. Βάσις κυλινδρικὴ ἐκ λευκοῦ μαρμάρου κεχωμένη ἐν τῷ ἐδάφει πλὴν τοῦ μέρους, ἐφ' οὗ ἡ ἐπιγραφή. Ὕψος 0·73. Γράμματα ἀκόμψως κεχαραγμένα· ὕψ. 0·02-0·05.

ΚΑΛΛΩΝ	Κάλλων
ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ	Διονυσίου
ΦΕΛΛΙΤΑΣ	Φελλίτας

Ἀριθ. 18. Βάσις ἐκ λευκοῦ ὡραίου μαρμάρου κεκοσμημένη κυματίοις ἐκκεκρουμένοις νῦν. Ὕψος 0·98, πλ. 0·90, πάχ. 0·57. Γράμματα ἐπιμελέστατα κεχαραγμένα καὶ ἐν μέρει διατεθειμένα στοιχηδὸν τοῦ Γ′ π.Χρ. αἰῶνος· ὕψ. 0·015-0·02.

ΑΡΙΣΤΟΝΑ	ΕΥΤΙΜΙΔΑΣ
ΑΡΑΣΙΔΑΜΟΥ	ΛΕΟΝΤΙΔΑ
ΕΥΤΙΜΙΔΑΔΕΓΥΝΑ	

Ἀριστόνα	Εὐτιμίδας
Ἀρασιδάμου	Λεοντίδα.
Εὐτιμίδα δὲ γυνά.	

Ἀριθ. 19. Βάσις μαρμαρίνη τεθραυμένη κάτωθι. Ὕψ. μέγ. 0·20, πλ. 0·46, πάχ. 0·41· ὕψ. γραμμ. 0·015-0·028.

Εἰκὼν 5 (ἐπιγρ. ἀριθ. 19) Ἐπιτύμβιος.

Παπᾶς Φιλε - - - - -
Σ]ολεύς.

Ἀριθ. 20. Ὀγκῶδες μαρμάρινον βάθρον ἐντετειχισμένον εἰς τὸν πρὸς νότον τοῖχον τοῦ ἐκκλησιδίου ἁγίας Παρασκευῆς πλησίον τῆς πόλεως. Τοῦ βάθρου ἐγένετο χρῆσις ἐν χρόνοις χριστιανικοῖς διὸ καὶ φέρει σταυρὸν μικρόν. Ὕψ. μέγ. 0·71, πλ. 0·65· ὕψ. γραμμ. 0·018-0·027.

Σ ΜΒΡΟΤΗΕ
ΜΒΡΟΤΟΥΔΕΓ

- - -ς [Ἐ]μβρότη Ἐ - - - -
Ἐ]μβρότου δὲ γ[υνά.

Ἀριθ. 21. Βάσις μαρμαρίνη κεκολοβωμένη πανταχόθεν ὕψους μεγ. 0·63, πλάτ. μέγ. 0·53. Ἀνευρέθη ἐν ἀγρῷ παρὰ τὴν ἁγίαν Παρασκευήν. Γράμματα τοῦ Γ′ π.Χρ. αἰῶνος· ὕψ. 0·015-002.

ΑΡΙΣΤΩΠΕΙΣ	Ἀριστὼ Πει[σίδα
ΘΥΓΑΤΗ	θυγάτη[ρ.

Ἀριθ. 22. Βάσις λευκοῦ μαρμάρου κεκοσμημένη κατὰ τὰς τρεῖς πλευρὰς ἄνω μὲν κυματίοις καὶ σταγόσι καὶ ῥόδαξι, κάτω δὲ μαιάνδρῳ καὶ κυματίοις καὶ ἄλλοις κοσμήμασιν. Ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας σῴζονται αἱ βάσεις δύο μικρῶν κιονίσκων, ἐν δὲ τῷ μέσῳ τῆς προσόψεως καὶ ἄνω τῆς

ἐπιγραφῆς στέφανος ἐλαίας (;). Ἀριστερὰ τοῦ στεφάνου δίστιχος ἐπιγραφὴ ὅλως ἀτέχνως γεγραμμένη. Ἀνηυρέθη πλησίον τοῦ ἐκκλησιδίου ἁγίου Κωνσταντίνου. Ὕψ. 0·62, πλάτ. 0·65, πάχ. 0·36. Τὰ γράμματα κοσμοῦνται κεραίαις· ὕψ. 0·017-0·023.

Εἰκὼν 6 (ἐπιγρ. ἀριθ. 22). Ἐπιτύμβιος.

Ἥρ(ω)ς;
Ἀφροδίσειος.
Μένανδρε χρηστὲ χαῖρε.

Ἀριθ. 23. Βάσις λευκοῦ μαρμάρου χρησιμεύουσα νῦν ὡς κίων τῆς ἁγίας τραπέζης μικροῦ ἐκκλησιδίου παρὰ τὴν ἁγίαν Παρασκευήν, ἡμικεχωσμένου ἐκ προσχώσεων. Ὕψ. 0·53. Τὰ γράμματα κοσμοῦνται κεραίαις· ὕψ. 0·018-0·03.

ΞΙΟΝΔΙΟΚΡΑΤΕΥΣ	Διονύσ;]ιον Διοκράτευς
ΣΤΟΝΥΙΟΝΚΑΙ	Διοκράτη]ς τὸν υἱὸν καὶ
ΑΤΗΣΤΟΝΑΛ[illegible]ΦΟΝ	----άτης τὸν ἀ[δελ]φὸν
ΘΕΟΙΣ	θεοῖς.

Ἀριθ. 24. Ὡς ἁγία τράπεζα τοῦ αὐτοῦ ἐκκλησιδίου χρησιμεύει βάσις μαρμάρου ὑπομέλανος τροχίλῳ ἄνωθεν κεκοσμημένη. Ὕψ. 0·33, πλάτ. 0·065, πάχ. 0·066. Ἡ ἐπιφάνεια, ἐφ' ἧς τὰ γράμματα, εἶναι δεινῶς ἐφθαρμένη· ὕψ. γραμμ. 0·018-0·023.

ΛΛΕΞ[illegible]	Ἀ]λεξ - - - - -
ΟΓΕΡΤ Σ ΥΝ	- - - - - - - - - - -
ΕΞΤΙΑΣΔΙΟΦΑΝΤΟ	Θ]ε[σ]τίας Διοφάντο[υ.

Ἀριθ. 25. Παραπλεύρως τῷ προειρημένῳ ἐκκλησιδίῳ κεῖται ἄλλο καὶ τοῦτο ἡμικεχωσμένον, οὗτινος εἰς τὸν θόλον εἰσὶν ἐκτισμένοι κατὰ μῆκος τρεῖς λίθοι πώρινοι ἰσοϋψεῖς, φέροντες τὴν κάτωθι ἐπιγραφὴν γεγραμμένην γράμμασι τοῦ Δ' π.Χρ. αἰῶνος βαθέως ἐγκεχαραγμένοις, ὧν τὸ ὕψ. 0·065. Οἱ τρεῖς οὗτοι λίθοι ἐχρησίμευσαν προφανῶς διὰ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐπιγραφήν, ἧς τὸ ἐλλεῖπον μέρος ἐπεγέγραπτο ἐπὶ ἄλλου ὁμοίου λίθου. Ὕψος καὶ τῶν τριῶν 0·12, πλ. τοῦ μὲν πρώτου 0·52, τοῦ δὲ δευτέρου 0·51, τοῦ δὲ τρίτου 0·44.

α

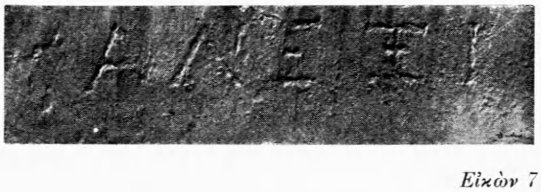

β

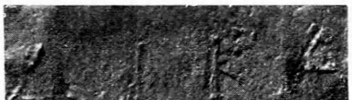

γ

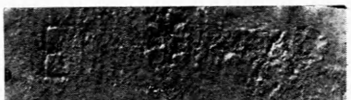

Εἰκὼν 7 (ἐπιγρ. ἀριθ. 25). Ἐπιτύμβιος.

Ἀλεξιδίκα Εὐα[ράτου ἢ -νορος.

Ἀριθ. 26. Ἐν τῷ πρὸς τὰ δεξιὰ τῷ εἰσιόντι τοίχῳ τῆς ἐκκλησίας, ἔνθα ηὕρηται ἡ ἐπιγραφὴ 33, εἶναι ἐκτισμένος λίθος ἐγχώριος ὕψους 0·115, πλ. 0·53· ὕψ. γραμμ. 0·045-0·075.

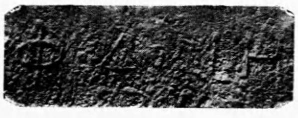

Εἰκὼν 8 (ἐπιγρ. ἀριθ. 26). Ἐπιτύμβιος.

Ἡ ἐπιγραφή, ἂν μὴ εἶχε συνέχειαν ἐπὶ ἄλλης πλακός, ὡς ἡ ὑπ' ἀριθ. 25, ὅπερ λίαν πιθανόν, ἀναγνωστέα *Φάνη*.

Ἀριθ. 27. Βάσις μαρμάρου ὑπομέλανος τροχίλῳ κεκοσμημένη. Ὕψ. 0·27, πλάτ. 0·63, πάχ. 0·58. Ἀνηυρέθη νοτανατολόθεν τῆς πόλεως· ὕψ. γραμμ. 0·018-0·026.

Εἰκὼν 9 (ἐπιγρ. ἀριθ. 27). Ἐπιτύμβιος.

Α]ἵρεσις Εὐφράνορος
χρησστὰ χαῖ[ρ]ε.

Ἀριθ. 28. Βάσις μετὰ τροχίλου ἐκ μαρμάρου λευκοῦ χρησιμεύουσα ὡς ἁγία τράπεζα ἐκκλησιδίου, κειμένου νοτανατολόθεν τοῦ τεχνητοῦ λιμενίσκου ἐν τῷ ἀγρῷ τοῦ κ. Ἰω. Παπαϊωάννου. Ὕψ. 0·28, πλ. 0·66, πάχ. 0·62· ὕψ. γραμμ. 0·016 -0·022.

ΛΕΟΝΤΙΣΚΛΕΥΔΙΚΟΥ — Λεοντὶς Κλευδίκου
ΓΥΝΑΔΕΑΡΑΣΙΔΑΜΟΥ — γυνὰ δὲ Ἀρασιδάμου.

Ἀριθ. 29. Κάτωθεν τοῦ προειρημένου ἐκκλησιδίου ὑπάρχει ἕτερον. Ἐντὸς δ' αὐτοῦ ἀνεῦρον θραῦμα μικρὸν μαρμάρινον, ἐφ' οὗ διακρίνεται ἡ ἐπιγραφή:

ΝΑΥΦ////Ο// — Ναύφ[ιλ]ο[ς - - - -]

Ἀριθ. 30. Ἕτερον θραῦμα μαρμάρινον ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἐκκλησιδίου ἀνευρεθὲν φέρει τὴν ἐπιγραφήν:

_ΕΝΝΗΙ — - - εννη - - -
ΡΗΣ — χ]ρησ[τ -
ΧΛ — χ[αῖρε].

Ἀριθ. 31. Πρὸς νότον τῆς πόλεως ἐντὸς ἐκκλησιδίου, τετιμημένου ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου πρὸ τῆς ὡραίας πύλης ἐπὶ τοῦ δαπέδου κεῖται μάρμαρον λευκὸν φέρον τὴν ἀκόλουθον ἐπιγραφήν. Ὕψ. γραμμ. 0·014-0·02.

<ΑΡΙΦΩΝ — Χ]αριφῶν
ΩΝΟΣ — - - - - - - ωνος.

Ἀριθ. 32. Ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἐκκλησιδίου ἀνηυρέθη ἐπίστημα μαρμάρου ὑπομέλανος τεθραυμένον ἄνω. Ὕψ. μέγ. 0·23, πλ. 0·24, πάχ. 0·07· ὕψ. γραμμ. 0·015-0·019.

ΝΕΥΜΗΝΙΣ — Νεύμηνις
ΧΡΗΣΤΑΧΑΙΡΕ — χρηστὰ χαῖρε.

Ἀριθ. 33. Βάσις μετὰ τροχίλου ἐκ λευκοῦ μαρμάρου χρησιμεύουσα ὡς ἁγία τράπεζα κατηρειπωμένης ἐκκλησίας βυζαντιακῆς, κειμένης πρὸς νότον τῆς πόλεως. Ὕψ. 0·31, πλ. 0·75, πάχος ἴσον τῷ πλάτει· ὕψ. γραμμ. 0·015-0·02.

ΚΛΗΝΩΠΑΡΜΕΝΙΣΚΟΥ
ΓΥΝΑΔΕΔΑ ΚΡΑΤΕΥΣ

Κληνὼ Παρμενίσκου
γυνὰ δὲ Δα[μο]κράτευς.

Ἀριθ. 34. Βάσις μαρμάρου λευκοῦ τεθραυσμένη κάτω καὶ κεκοσμημένη ἄνω κυματίοις. Ἀνευρέθη ἐν τῷ ἀγρῷ τοῦ κ. Γ. Σιρινιώτου πρὸς νότον τῆς πόλεως. Ὕψ. μέγ. 0·41, πλ. 0·46, πάχ. 0·59. Γράμματα ἐπιμεμελημένα τοῦ Γ' π. Χρ. αἰῶνος· ὕψ. 0·016-0·022.

ΣΙΜΑΑΡΙΣΤΟΔ — Σιμα Αριστοδ[άμου.

Ἀριθ. 35. Βάσις μετὰ τροχίλου ἐξ ἀσβεστολίθου ἐντετειχισμένη εἰς τοῖχον ἑτέρου ἐκκλησιδίου πρὸς νότον τῆς πόλεως. Ὕψ. 0·15, πλάτ. 0·51, πάχ. 0·51· ὕψ. γραμμ. 0·016-0·023.

ΣΙΜΙΑΦΙΛΟΔΙΟΥ — Σιμία Φιλοδίου
ΚΑΘΥΟΘΕΣΙΑΝΔΓ — καθ' ὑοθεσίαν δ[ὲ
ΑΙΝΗ ΩΝΟΣ — Αἰνή[σ]ωνος.

Ἀριθ. 36. Βάσις τροχίλῳ κεκοσμημένη χρησιμεύουσα ὡς ἁγία τράπεζα ἑτέρας πρὸς νότον τῆς πόλεως κατηρειπωμένης ἐκκλησίας. Ὕψ. 0·22, πλ. 0·74, πάχ. 0·71· ὕψ. γραμμ. 0·017-0·022.

Εἰκὼν 10 (ἐπιγρ. ἀριθ. 36). Ἐπιτύμβιος

Λυσιμ[β]ρότη Ὀνασιφῶ[ντος
τ]οῦ Φιλτάτου
γυνὰ δὲ Σώσιος.

Ἀριθ. 37. Βάσις μετὰ τροχίλου ἐκ μαρμάρου ὑπομέλανος χρησιμεύουσα ὡς ἁγία τράπεζα ἄλλου ἐκκλησιδίου πρὸς νότον τῆς πόλεως. Ὕψ. 0·21, πλάτ. 0·60, πάχ. 0·62. Ἡ ἐπιγραφὴ εἶναι λίαν ἐφθαρμένη.

ΦΛΝ Λ	Φ[α]ν[οδότη (;)
ΓΥΝΑΔ///	γυν[ὰ] δ[ὲ
ΛΝ////Χ	- - - - - - - - -

Ἀριθ. 38. Ἐπίστημα λευκοῦ μαρμάρου ἐκτισμένον εἰς τὴν πρόθεσιν τοῦ αὐτοῦ ἐκκλησιδίου. Ὕψ. 0·50, πλ. 0·31· ὕψ. γραμμ. 0·017.

ΔΛΜΩΝ	Δ[ά]μων
ΡΟΝΙΔ	- - -ρονίδ[α.

Ἀριθ. 39. Ἐπίστημα λευκοῦ μαρμάρου μετ' ἀετώματος σχεδὸν κατεστραμμένου νῦν. Ὕψ. 0·56, πλάτ. ἄνω 0·19, κάτω 0·22, πάχ. 0·07. Ἀνευρέθη ἐντετειχισμένον εἰς τὸ αὐτὸ ἐκκλησίδιον. Τὰ γράμματα κοσμοῦνται κεραίαις καὶ ἔχουσιν ὕψος 0·014-0·017.

ΑΠΟΛΛΩΝΙΑ	Ἀπολλωνία
ΧΡΗΣΤΑΧΑΙΡΕ	χρηστὰ χαῖρε.

Ἀριθ. 40. Βάσις μαρμάρου λευκοῦ χρησιμεύουσα ὡς ἁγία τράπεζα ἑτέρου ἐκκλησιδίου πρὸς νότον τῆς πόλεως. Ἀνεκοινώθη μοι μετ' ἐκτύπου. Ὕψ. γραμμ. 0·02.

ΝΙΚΟΚ ΕΥΣ□ΤΟΥ□ΓΟΡΓΙΔΑ
ΑΙΤΑΣΓΥΝΑΙ‹ΟΣΑΥΤΟΥ
ΘΕΥΦ ΝΗΣ□Φ ΛΑΡΧΟΥ

Νικοκ[λ]εῦς □ τοῦ □ Γοργίδα
κ]αὶ τᾶς γυναι[κ]ὸς αὐτοῦ
Θευφ[ά]νης □ Φ[υ]λάρχου.

Ἀριθ. 41. Βωμὸς μαρμάρινος κεκοσμημένος κεφαλαῖς βοῶν καὶ ἄλλοις κοσμήμασιν. Ὕψ. 0·44, διάμ. βάσ. 0·30. Ἀνηυρέθη ἐντὸς ἐκκλησιδίου βυζαντιακοῦ ρυθμοῦ πρὸς νότον τῆς πόλεως· ὕψ. γαμμ. 0·02-0·025.

ΖΩΙΛΕ	Ζωΐλε
ΧΡΗΣΤΕ	χρηστὲ
ΧΑΙΡΕ	χαῖρε.

Ἀριθ. 42. Βωμὸς μαρμάρινος τεθραυμένος ἄνω, κεκοσμημένος δὲ κεφαλαῖς βοῶν καὶ ἄλλοις κοσμήμασιν· ἀνηυρέθη ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἐκκλησιδίου. Ὕψ. μέγ. 0·37, διάμ. βάσ. 0·26.

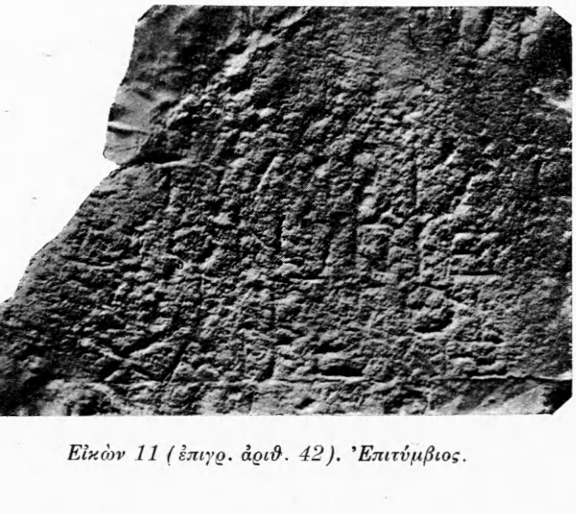

Εἰκὼν 11 (ἐπιγρ. ἀριθ. 42). Ἐπιτύμβιος.

[Ἀρτ]ύμ[α] καὶ
Διονύσιε
χρηστοὶ
χαίρετε.

Ἀριθ. 43. Στήλη ἐκ λευκοῦ ὡραίου μαρμάρου κεκοσμημένη κυματίοις κατὰ τὰς τρεῖς πλευράς, ὑποβαστάζουσα νῦν ἀψῖδα τοῦ προμνημονευθέντος ἐκκλησιδίου. Ὕψ. 1·71, πλάτ. ἄνω 0·46, κάτω 0·50, πάχ. ἄνω 0·16, κάτω 0·18. Ἡ ἐπιγραφὴ κεχάρακται γράμμασι τοῦ Γ΄ π. Χρ. αἰῶνος ἐν ἀποστάσει ὑπερβαινούσῃ τὸ μέτρον ἀπὸ τοῦ ἄνω κυματίου· ἐκ τούτου εἰκάζω ὅτι ἐπὶ τῆς στήλης ὑπῆρχε ζωγραφία, ἧς ὅμως οὐδὲν ἴχνος διασῴζεται· ὕψ. γραμμ. 0·024-0·035.

ΣΤΑΣΙΩΝ	Στασίων
ΚΛΕΙΤΟΦΩΝΤΟΣ	Κλειτοφῶντος.

Ἀριθ. 44. Βάσις μαρμαρίνη. Ἀνεκοινώθη μοι μετ' ἐκτύπου· ὕψ. γραμμ. 0·015-0·019.

ΝΙΚΟΔΑΜΟΣ ,	Νικόδαμος
ΝΙΚΑΣΑΓΟΡΑ	Νικασαγόρα.

Ἀριθ. 45. Βάσις μαρμαρίνη μετὰ τροχίλου. Ἀνεκοινώθη μοι μετ' ἐκτύπου· ὕψ. γραμμ. 0·017 -0·024.

///ΑΝ//////ΘΑΛΙΑΡΧΟΥ	- - αν - - - Θαλιάρχου
ΓΥΝΑΔΕ	γυνὰ δὲ
ΧΑΡΜΟΦΑΝΤΟΥ	Χαρμοφάντου.

Ἀριθ. 46 (=IG XII³ 111). Βάσις μαρμάρου ὑπομέλανος τροχίλῳ κεκοσμημένη πρὸς νότον καὶ πλησίον τῆς ἀρχαίας ἀκροπόλεως ἀνευρεθεῖσα. Ὕψ. 0·22, πλάτ. 0·54, πάχ. 0·56· ὕψ. γραμμ. 0·017. Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη ἀναμφιβόλως εἶναι ἡ ἐκδοθεῖσα ἐσφαλμένως ἐν IG XII³ 111 οὕτω: «Ἀνδροτίμου | - - - νία Νισυ[ρίου]».

ΒΟΥΛΑΓΑΘ///
ΑΝΔΡΟΤΙΜΟΥ
///ΥΙΙΑΔΕΣΙΜΙΑΝΙΣΥΡΙ////

Βουλαγάθ[η
Ἀνδροτίμου
γ]υ[ν]ὰ δὲ Σιμία Νισυρί[ου.

Ἀριθ. 47. Βάσις τροχιλοφόρος ἐκ μαρμάρου ἐκτισμένη εἰς τὴν ἀριστερὰν παραστάδα τῆς θύρας ναΐσκου πρὸς νότον τῆς πόλεως κειμένου. Ὕψ. 0·25, πλ. 0·70· ὕψ. γραμμ. 0·02.

ΚΑΛΛΙΣΤΑΙΝΕΤΟΥ
ΤΟΥΔΙΔΥΜΑΡΧΟΥ
ΚΑΘΥΟΘΕΣΙΑΝΔΕΣΩΣΙΦΙΛΟΥ

Καλλισταινέτου
τοῦ Διδυμάρχου
καθ' ὑοθεσίαν δὲ Σωσιφίλου.

Ἀριθ. 48. Βάθρον μαρμάρινον τεθραυσμένον πρὸς τἀριστερά. Ἀνεκαλύφθη ἐντὸς τῆς μεσαιωνικῆς ἀκροπόλεως. Ὕψ. 0·28, πλάτ. μέγ. 0·37, πάχ. 0·32. Γράμματα κοσμούμενα κεραίαις λεπταῖς τοῦ Β΄ π. Χρ. αἰῶνος· ὕψ. 0·017.

ΚΑΛΛΙΚΛΕΙΑ	Καλλίκλεια
ΗΡΑΚΛΕΩΤΙΣ	Ἡρακλεῶτις.

Ἀριθ. 49. Ἡ κατωτέρω ἀναθηματικὴ ἐπιγραφὴ ἀναγινώσκεται ἐπὶ μικροῦ μαρμαρίνου ὀρθογωνίου παραλληλογράμμου ὕψ. 0·085, πλάτ. 0·145, πάχ. 0·055, ἀνευρεθέντος ἐντὸς τῆς πόλεως. Τὰ γράμματα ἀνήκουσιν εἰς τὰ τέλη τοῦ Γ΄ ἢ τὰς ἀρχὰς τοῦ Β΄ π. Χρ. αἰῶνος· εἰσὶ δὲ μετὰ μεγίστης ἐπιμελείας κεχαραγμένα καὶ ἔχουσιν ὕψος 0·008-0·01. Ὁ ἀποξεσθεὶς τέταρτος στίχος τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης ἀνέφερε πιθανῶς τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ, ᾧ ἀφιέρωτο τὸ εἰς ὃ ἡ ἐπιγραφὴ ἀνεφέρετο ἀνάθημα.

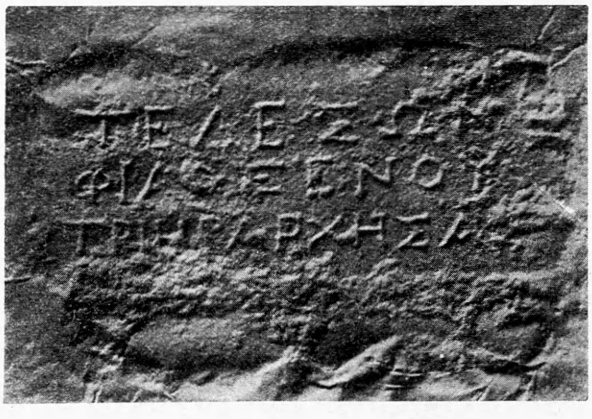

Εἰκὼν 12 (ἐπιγρ. ἀριθ. 49). Ἀναθηματική.

Τελέσων
Φιλ[ο]ξένου
τρι[ηρ]αρχήσα[ς
- - - - - - - - -

Ἀριθ. 50. Ἐπὶ λίθου ὀγκώδους ἀκατεργάστου ἐγχωρίου, κειμένου ἐν τῇ θέσει «Πλαγιάν», ἥτις εἶναι κλιτὺς βουνοῦ πρὸς νότον τοῦ χωρίου τῆς νήσου «Νικιά», εἰσὶν ἐγκεχαραγμένα τὰ γράμματα:

ΟΡ ὅρ (=**ὅρος**).

Ἀριθ. 51. Ἐν τῇ θέσει «Τσιλιστῇ» ἢ «Φραχτῇ» κειμένῃ νοτανατολόθεν τοῦ μνημονευθέντος χωρίου τῆς νήσου, ἐπὶ βράχου ἐγχωρίου ἀκατεργάστου κεχάρακται ἡ ἑξῆς ἐπιγραφὴ γράμμασι μεγάλοις λίαν παρηκμακυίας ἐποχῆς καὶ πιθανῶς βυζαντιακῆς. Ἀνέγνων ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τοῦ βράχου:

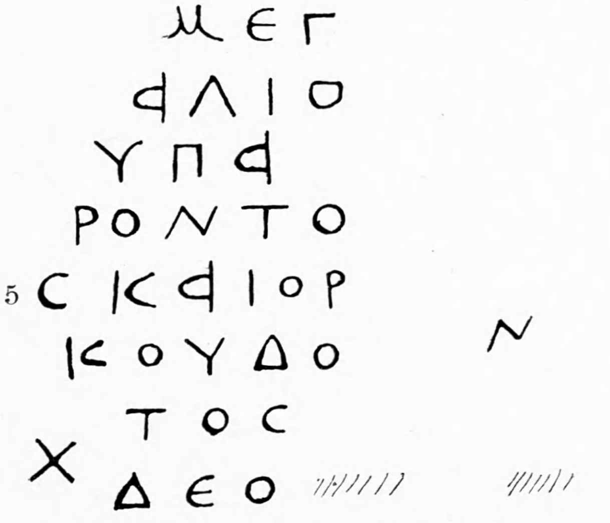

Εἰκὼν 13 (ἐπιγρ. ἀριθ. 51). Ἀποδοχὴ ἀποφάσεως;

Μεγ-
αλίο-
υ πα-
ρόντο-
ς καὶ ὅρ-
κου δό□□ν-
τος
χ δεο - - -

Στίχ. 6. **κου** ἐπὶ τοῦ λίθου ἀντὶ **κον**, δηλ. στ. 5-7 **ὅρκον δόντος**.

Δεξιὰ τοῦ Ο τοῦ τελευταίου στίχου διακρίνονται ἴχνη γραμμάτων καὶ περαιτέρω ἐν τῷ αὐτῷ στίχῳ καὶ κάτωθεν τοῦ Ν τοῦ ἕκτου στίχου, ὅπερ ἀπεχωρίσθη τῶν ἄλλων γραμμάτων ἐπειδὴ ὁ βράχος εἶναι ἀνώμαλος. Ἐν στίχῳ 8 ἐδύνατό τις νὰ συμπληρώσῃ **δέχο**[**μαι**], ὑποτιθεμένου ὅτι ὁ χαράκτης λησμονήσας νὰ χαράξῃ τὸ γράμμα Χ ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ ἐχάραξεν αὐτὸ ἔπειτα ἐν ἀρχῇ καὶ ὀλίγον ἄνω τῶν ἄλλων γραμμάτων τοῦ αὐτοῦ στίχου.

Ἐν τῷ τόπῳ, ἐν ᾧ ἡ ἐπιγραφή, οὐδὲν ἴχνος οἰκήσεως διακρίνεται, εἰ μὴ μόνον ἀγροὶ παρημελημένοι νῦν.

Ἡ ἐπιγραφὴ οὐδεμίαν παρέχουσα διασάφησιν τῶν ἀναγραφομένων καθίσταται δυσνόητος· πιθανῶς δὲ ἀναγράφει τὴν ὑπὸ δύο διαδίκων, ὧν ὁ ἕτερος ἐλέγετο Μεγάλιος, παραδοχὴν τῶν ὅρων ἀποφάσεως διαιτητικοῦ δικαστηρίου, κατασταθέντος ὑπ' αὐτῶν, ὅπως ἀποφανθῇ ἐπὶ τῆς ὑπ' αὐτῶν διαφιλονικουμένης γῆς· διὸ καὶ ἐχαράχθη ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη κατ' ἀπόφασιν τῶν διαιτητῶν ἐπὶ τοῦ βράχου τούτου, καίτοι ὑπάρχουσιν ἐκεῖ ἄλλοι βράχοι καταλληλότεροι δι' ἐπιγραφήν, ἵνα χρησιμεύσῃ οὗτος ὡς **ὅρος**. Τοιαύτη δυνατὸν νὰ εἶναι καὶ ἄλλη ἐπιγραφή, ἣν δὲν ἐδυνήθην νὰ ἀναγνώσω ὡς κειμένην ἐν θέσει δυσπροσίτῳ, κεχαραγμένη ὡσαύτως ἐπὶ βράχου, κειμένου ἐν ἀποστάσει ἡμισείας περίπου ὥρας πρὸς δυσμὰς ἀπὸ τῆς δημοσιευομένης ἐνθάδε ἐπιγραφῆς, ἣν ὡς καὶ τὴν προηγουμένην ἔδειξέ μοι λίαν φιλοφρόνως ὁ ἰατρὸς κ. Ἐμμ. Ἀλεξιάδης.

Ἐν Σύμῃ, μηνὶ Ἰουλίῳ 1912.

Μιχαὴλ Δ. Χαβιαρᾶς.

Ἐτυπ. 2·5·13.

Κνιδίας χερσονήσου επιγραφαὶ

ὑπὸ

Μιχαὴλ Χαβιαρᾶ.

Τὰς ἐνθάδε καταχωριζομένας τέσσαρας ἐπιγραφὰς ἀντέγραψα ἁπλῶς, μὴ ἐπιτρέψαντος τοῦ Ὀθωμανοῦ κατόχου νὰ λάβω ἐκμάγματα, ἐν τῷ χωρίῳ τῆς Κνιδίας χερσονήσου Γιαζίκιοϊ, ἀπέχοντι τοῦ λιμένος τῆς Κνίδου περὶ τὰς τρεῖς ὥρας.

Ἀριθ.* *1. Ἐπίστημα λευκοῦ μαρμάρου ἀετώματι ἀτέχνῳ κεκοσμημένον. Ὕψ. 0·69, πλ. ἄνω 0·31, κάτω 0·37, πάχ. 0·10· ὕψ. γραμμ. 0·03-0·04.

ΑΡΗΤΟΣ	Ἄρητος
ΤΟΥ	τοῦ
ΟΝΗΣΙΩΝΟΣ	Ὀνησίωνος.

Ἀριθ.* *2. Ἐπίστημα λευκοῦ μαρμάρου. Ὕψ. 0·70, πλ. 0·24, πάχ. 0·10. Γράμματα κεραιοφόρα, ὕψ. 0·032-0·04.

ΣΩΤΤΗΡΙ	Σωτ⟨τ⟩ηρί-
ΔΟΣΤΑΣ	δος τᾶς
ΑΡΗΤΟΣ	Ἄρητος.

Πατὴρ τῆς Σωτηρίδος πιθανώτατα εἶναι ὁ ἐν τῇ προηγουμένῃ ἐπιγραφῇ Ἄρης Ὀνησίωνος.

Ἀριθ.* *3. Ἐπίστημα λευκοῦ μαρμάρου τεθραυμένον κατὰ τὴν πρὸς τὰ ἀριστερὰ κάτω γωνίαν. Ὕψ. 0·32, πλ. 0·265, πάχ. 0·02.

ΠΡΕΙΜΟϹ	Πρεῖμος
ϹѠϹΙΟΙΚΟ	Σωσιοίκο-
ΥΙΔΙΑϹ	υ ἰδίας
ΓΥΝΑΙΚΟϹ	γυναικὸς
ΜΝΙΑϹΧΑ	μνίας χά-
ΡΙΝ	ριν.

Ἀριθ.* *4. Ἐπίστημα λευκοῦ μαρμάρου τεθραυμένον ἄνω. Ὕψ. σωζ. 0·47, πλ. 0·18, πάχ. 0·015· ὕψ. γραμμ. 0·025-0·035.

ΤΙ	- - τι - -
ΙΔΙϹ	- - ἰδί[ου
ЄΚΝΟΥ	τ]έκνου
ΜΝΙΑϹΧΑ	μνίας χά-
ΡΙΝ	ριν.

Μιχαὴλ Δ. Χαβιαρᾶς.

Αρχαιολογικῆς ἑταιρείας πάπυροι (ΑΕΠ 1-2)

(πίναξ 1)

ὑπὸ

Νικήτα Χαβιαρᾶ.

Οἱ ἐνθάδε δημοσιευόμενοι πάπυροι προέρχονται ἐκ τῶν περιχώρων τῆς Ἀρσινόης (Φαγιούμ). Τούτους δὲ πάνυ εὐγενῶς παρεχώρησέ μοι πρὸς δημοσίευσιν ὁ πατρικὸς φίλος κ. Ἰωάννης Χατζηλία, ἐφ' ᾧ μυρίας ὁμολογῶ αὐτῷ χάριτας. [*Σημ. ΑΕ.* Τοὺς παπύρους τούτους ὁ πατὴρ τοῦ δημοσιεύοντος αὐτοὺς κ. Δημοσθένης Χαβιαρᾶς ἐδωρήσατο ὕστερον τῇ Ἀρχαιολογικῇ ἑταιρείᾳ, ἥτις καὶ πλείστας ἐπὶ τούτῳ ὁμολογεῖ χάριτας. Αἱ ὑπὸ τὸ κείμενον ἀναγνώσεις εἶνε τοῦ κ. Κουγέα.]

Ἀριθ.* *1. Ὁ πάπυρος οὗτος διπλωθεὶς κατὰ μῆκος καὶ πλάτος ὑπέστη ἱκανὴν φθοράν. Ὕψος 0·14, πλ. ὡς 0·089.

Π]ολυδεύκης Νίννα
ἀπὸ μητροπόλεως
Δημᾶτι Πανούφεως χαί[ρ]ιν.
Πέπρακά σοι ὄνον ἄρενα τέλιον
χελιδονιαῖον, τοῦτον τοιο[ῦ-
τον ἀναφ[ό]ρι[φ]ον καὶ ἀπ[έ-
χω τὴν συνπεφωνημ[έ-
νην τιμὴν ἀργυρίου
δραχμὰς ἑκατὸν ἑξήκο[ν-
τα. Ἔτους ΙΘ̅, Αὐληρίων
Ἀντωνίνου καὶ Κομμόδου
καισάρων τ[ῶ]ν κυρίων
σεβασστῶν, Μεσορὴ ΚΓ̅.

4 *τέλιον* Κ. 6 *ἀναφόριφον* Κ.

Στ. 5. χελιδονιαῖος (=χελιδόνειος, πρβ. *ἐλαφιαῖος* = ἐλάφειος, *γιγαντιαῖος* = γιγάντειος κττ.), λέγεται διὰ τὸ χρῶμα, ὅπερ εἶνε ὅμοιον τῷ τῆς χελιδόνος, ἤτοι ἄνω μὲν ἐρυθρομέλαν, κατὰ δὲ τὴν γαστέρα λευκόν. Παρὰ Διφίλῳ τῷ κωμικῷ ('Αθηναίου Θ' 401 Α) φέρεται «δασύπους χελιδόνειος».

Στ. 10. *Αὐληρίων* ἀντὶ *Αὐρηλίων* κατ' ἐναλλαγὴν τῶν ὑγρῶν *λ, ρ*.

'Αριθ. 2. Ἔγγραφον ἐλλιπές, δι' οὗ, ὡς ἐκ τοῦ σῳζομένου μέρους εἰκάζω, ἐνεκάλει τις τοὺς μισθωσαμένους τὸν παράδεισον αὐτοῦ, διότι, ἂν καὶ παρῆλθον πέντε μῆνες καὶ ἐτρύγησαν τοὺς καρποὺς καὶ ἔκειραν τὰ λάχανα, οὐδὲν ἔδοσαν ἀπέναντι τοῦ ἐνοικίου, ὅπερ, ὡς συμπεραίνεται ἐκ τῆς φράσεως «κατὰ μῆνα τὸ ἐπιβάλλον», ἔπρεπε κατὰ συμφωνηθέντα ὅρον νὰ πληρώνηται κατὰ μῆνα ἀναλόγως, καὶ διότι ἐκδιώξαντες διὰ τῆς βίας τὸν φύλακα ἐγκατέλιπον τὸν παράδεισον ἔρημον καὶ ἀφύλακτον λαβόντες μεθ' ἑαυτῶν καὶ δύο σκαπάνας.

Τὸ ὕψος τοῦ σῳζομένου μέρους τοῦ παπύρου κατὰ τὴν ἄνω ᾤαν καὶ τὴν δεξιὰν ἄκραν δύναται νὰ ὁρισθῇ εἰς 0·13, τὸ δὲ πλάτος 0·103-0·116.

.ν[ων; - - - - - - - - - - - - -
χαλκοῦ [$\overline{\Lambda}$] δ' - - - - - - - - - - [ώ-
σουσί μοι ἕως μ[ηνὸς Χοί]αχ $\overline{\Lambda}$ β'
καὶ ἀπὸ τοῦ Τῦβι ἕ[ως Πα]ῦνι
κατὰ μῆνα τὸ ἐπιβάλλον καὶ τῶν
ἐγκαλουμένων τετρυγηκότων
καὶ κεκαρκότων τούς τε
καρποὺς καὶ λάχανα εἰς $\overline{X}$ $\overline{\Lambda}$ δ'
εἰς τὸ ἴδιον ἀπενηνεγμένων
οὐθέν μοι δόντες εἰς τὸν φόρον.
Ἤδη εἰσὶν μῆνες πέντε
καὶ ἀποσπάσαντ[ες] τὸν ἐμὸν
φύλακα ἐνκαταλέλοιπαν
τὸν παράδεισον ἔρημον καὶ
ἀφύλακτον ἀπὸ τῆς $\overline{ι}$
τοῦ ἐνεστῶτ[ος] μηνὸς
ἔχοντές [μου] καὶ ἄμας β'
ἀξίας [ϛ;] ⊢ [Δι]ὸ ἀξιῶ ἀσφα-
[λ]ίσαντα [τ]α[ύτα]ς καταστῆσ[αι
. . . .ων - - - - - - - - - - - -
. . . . .υ - - - - - - - - - - - -

[2] [$\overline{\Lambda}$] Δ (=*τάλαντα δ'*) Κ. [*ἀποδώ-;*] Κ. [3] *μ[ηνὸς Χοί]αχ* $\overline{\Lambda}$ Β (=*τάλαντα β'*) Κ. [4] *Τῦβι ἕ[ως Πα]ῦνι* Κ. [8] $\overline{X}$ $\overline{\Lambda}$ Δ (=*χαλκοῦ τάλαντα δ'*) Κ. [17] [*μου*] Κ. [18] [ϛ;] ⊢ (=*ἓξ (;) δραχμῶν*) Κ. [19] *ἀσφαλισάμενον αὐτοὺς* Κ.

Πάτμος· 1913.

Νικήτας Δ. Χαβιαρᾶς.

Εις τοὺς άνω παπύρους

ὑπὸ

Σωκράτους Κουγέα.

'Αριθ. 1. Τὸ ἔγγραφον τοῦτο εἶναι *χειρόγραφος πρᾶσις* ἐκδοθεῖσα τῇ 17ῃ αὐγούστου 179 μ. Χρ. κατὰ τὴν ἡμετέραν χρονολογίαν. Ἐν αὐτῷ ὁ ἀπὸ *μητροπόλεως* (='Αρσινόης) Πολυδεύκης πωλήσας τῷ Δημᾶτι ὄνον, ὁμολογεῖ ὅτι ἔλαβε παρ' αὐτοῦ τὸ τίμημα. Ἐν τοῖς τοιούτοις πωλητηρίοις ἐγγράφοις ἀναφέρονται κατὰ κανόνα τρία τινά· 1) ἡ πρᾶσις ***(πέπρακα)***, 2) ἡ λῆψις τοῦ τιμήματος ***(ἀπέχω)*** καὶ 3) ἡ βεβαίωσις ***(βεβαιώσω πάσῃ βεβαιώσει)***, τ.ἔ. ἡ ὑπόσχεσις ὅτι ὁ πωλητὴς θὰ βεβαιώσῃ τὴν πώλησιν ὅπου καὶ ἐὰν δεήσῃ. Ἡ παράλειψις τῆς βεβαιώσεως, ἣν παρατηροῦμεν ἐν τῷ προκειμένῳ ἐγγράφῳ, εἶναι σπανιωτάτη, ἀπαντῶσα ἐν μόνῳ τῷ παπύρῳ τῆς Γενεύης 23 (Nicole)[1].

Στίχ. 1. Ἡ ἀνάγνωσις *Νίννα* εἶναι σαφής, ἐνῷ *Νίννος* ἢ *Νινναῖος* εἶναι ὁ συνήθης τύπος τοῦ συχνοτάτου τούτου ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς παπύροις κυρίου ὀνόματος.

Στίχ. 5. χελιδονιαῖον. Διὰ τῆς λέξεως ταύτης δηλοῦται τὸ χρῶμα τοῦ πωλουμένου ὄνου, τὸ ὁποῖον ἀναγράφεται πάντοτε ἐν τοῖς τοιούτοις ἐγγράφοις. Οὕτω π. χ. ἀναφέρεται ὄνος *λευκὸς* (BGU 46 413) *λευκόχρους* (BGU 912), *λευκόστερνος* (BGU 982), *μυόχρους* (BGU 527. 584. Fayum Pap.

[1] L. Mitteis καὶ U. Wilcken, Grundzüge der Papyruskunde τ. II[1] σ. 191 κἑ..

92. Γενεύης 23), *λευκομυόχρους* (Πάπ. Βρεττάν. Μουσ. 303), *μέλας* (BGU 46. 373) κλπ.. Ἀλλὰ διὰ τῆς λέξεως *χελιδονιαῖος* οὐδαμοῦ τῶν παπύρων χαρακτηρίζεται ζῷόν τι. Ἡ λέξις ἀπαντᾷ ἅπαξ ἐν παπύρῳ τοῦ Βρεττανικοῦ Μουσείου (Kenyon τ. I. 130 στ. 104) «*ἐπὶ τοῦ χελιδονιαίου ἰχθύος καταβιβάζων*», ἀλλ' ἐκεῖ πρόκειται περὶ τοῦ ἀστερισμοῦ τοῦ *χελιδονίου ἰχθύος* (Σχόλ. εἰς Ἄρατον 242). *χελιδονίας λαγωοὺς* ἀναφέρει ἀπόσπασμα τοῦ κωμικοῦ ποιητοῦ Διφίλου (Kock ACF II 541 frg. 1), ὅπερ διασωθὲν παρ' Ἀθηναίῳ (Θ' 401 A) ἑρμηνεύει ὁ Εὐστάθιος (1925 43) «*χελιδονίαι λαγωοί ... οἱ ἄνω μὲν μέλανες, τὰ δὲ κάτω ὑπόλευκοι, ὁποῖαι καὶ αἱ χελιδόνες*». Ἐκ τοῦ τοιούτου δὲ χρώματος ὠνομάζοντο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ *χελιδόνιοι ἰσχάδες* (Ἀθήν. Γ' 75 C) καὶ *χελιδόνιος λίθος* (Πλίνιος 11 37). *Χελιδονιαῖος* λοιπὸν ὄνος εἶναι ὁ ἔχων μέλαιναν μὲν τὴν ράχιν, λευκὴν δὲ τὴν γαστέρα. Καὶ σήμερον δὲ πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος ὁ λαὸς ὀνομάζει *χελιδόνα* καὶ *χελίδα* τὴν ἀγελάδα (Πόντος ΚΦΣ 1883/4 σ. 176), *χελιδόνην* τὸν κύνα (Κάρπαθος), *χελιδονιᾶν* δ' ἐν γένει τὸν ἔχοντα τὸ χρῶμα τῆς χελιδόνος (Πάρος) [1].

Στίχ. 5-6. τοῦτον τοιοῦτον ἀναφόριφον. Ἡ φράσις, συνηθεστάτη οὖσα ἐν τοῖς παπυρίνοις ἐγγράφοις τοιούτων πράσεων [3], δηλοῖ ὅτι ὁ ἀγοραστὴς δὲν δικαιοῦται νὰ ἀπορρίψῃ τ. ἔ. νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν πωλητὴν τὸ ἀγορασθὲν ζῷον ἢ ἀνδράποδον. Ὁ τύπος *ἀναφόριφος* ἀπαντᾷ σπανιώτατα [3] ἀντὶ τοῦ *ἀναπόρ(ρ)ιφος*.

Στίχ. 10. Αὐληρίων. Ἡ ἐναλλαγὴ τῶν ὑγρῶν *λ* καὶ *ρ* εἶναι βεβαίως συχνοτάτη ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν παπύρων [4], ἀλλ' ἐν τῷ συνηθεστάτῳ ὀνόματι *Αὐρήλιος* ἡ ἐναλλαγὴ αὕτη ἀποτελεῖ ἐνταῦθα μοναδικὸν παράδειγμα καὶ ἴσως εἶναι λάθος τοῦ γραφέως μᾶλλον ἢ γλωσσικὸν φαινόμενον.

Ἀριθ. 2. Τὸ ἔγγραφον τοῦτο ἀκέφαλον δυστυχῶς ὂν καὶ κολοβόν, οὔτε τὴν χρονολογίαν παρέχει, οὔτε ὑποδηλοῖ τὸ πρόσωπον ἢ τὴν ἀρχήν, πρὸς ἣν ἀπευθύνεται. Ἀλλ' ἐκ μὲν τῆς γραφῆς αὐτοῦ εἰκάζομεν ὅτι ἀνήκει εἰς τοὺς χρόνους τῶν Πτολεμαίων καὶ δὴ εἰς τὸν Β' π. Χρ. αἰῶνα, ἐκ δὲ τοῦ περιεχομένου τοῦ διασωθέντος τεμαχίου, ὅτι ἦτο *ὑπόμνημα* καὶ οὐχὶ *ἔντευξις*, ὅτι δηλαδὴ ἀπηυθύνετο πρὸς ἀνώτατον δικαστικὸν ὑπάλληλον τοῦ κράτους καὶ οὐχὶ πρὸς τὸν αὐτὸ τὸ κράτος ἐκπροσωποῦντα βασιλέα. Τοῦτο δὲ γίνεται δῆλον ἐκ τῆς ἐν στ. 18 λέξεως *ἀξιῶ*, διότι ἐν ταῖς ἐντεύξεσιν ἐγίνετο συνήθως χρῆσις τῆς λέξεως *δέομαί σου*. Τὸ ἔγγραφον εἶναι κυρίως ἐνδιαφέρον ἀπὸ νομικῆς ἀπόψεως. Τὸ μὲν πρῶτον μέρος, ἐν ᾧ οἱ ἐγκαλούμενοι ἐνοικιασταὶ παραβάντες τὴν συμφωνίαν τῆς μισθώσεως παρεκράτησαν τὸ εἰς τὸν ἰδιοκτήτην ἀνῆκον μίσθωμα τοῦ παραδείσου καὶ τὸν φόρον, ὃν κατὰ τὴν συμφωνίαν τῆς μισθώσεως ὤφειλον, ὡς φαίνεται, νὰ καταβάλωσιν οὗτοι τῷ ἰδιοκτήτῃ, εἶναι πολιτικῆς φύσεως (*ὑπόμνημα* = ἀγωγή), τὸ δὲ δεύτερον μέρος, καθ' ὃ οἱ ἐνοικιασταὶ ἐκδιώξαντες τὸν φύλακα ἐγκατέλιπον τὸν παράδεισον ἔρημον καὶ ἀφύλακτον παραλαβόντες καὶ τὰς εἰς τὸν ἰδιοκτήτην ἀνηκούσας σκαπάνας, φέρει μᾶλλον ποινικὸν χαρακτῆρα (*προσαγγελία* = μήνυσις, καταγγελία). Ὁ μηνυτὴς δὲν ἀπαιτεῖ μόνον τὴν ἀπόδοσιν τοῦ κατακρατουμένου μισθώματος, ἀλλὰ καὶ τὴν ποινικὴν καταδίωξιν τῶν ἀδικησάντων. Διότι τὰ μέτρα τὰ ὑπονοούμενα διὰ τοῦ ἐν στ. 18-19 ῥήματος *ἀσφαλίζεσθαι* (= συλλαμβάνειν, φυλακίζειν) ἐζήτει κυρίως ὁ ἀδικούμενος παρὰ ἀρχῆς ἀσκούσης ποινικὴν ἢ ἀστυνομικὴν ἐξουσίαν (πρβ. τὸ εἰς τὸν *ἐπιστάτην τῆς κώμης* ὑπόμνημα ἐν Teptunis Pap. 283 19: «ἀξιῶ, τὸν προγεγραμμένον Πατῦν ἀσφαλίσασθαι», τὸ εἰς τὸν *κωμογραμματέα* ἐν Παπ. Βρ. Μουσ. 1309, Kenyon III σ. 251 «τοὺς φονεύσαντας τὸν ἀγροφύλακα πάραυτα ποιήσατε ἐπ' ἀσφάλειαν», τὸ εἰς τὸν *ἵππαρχον* ἐν Teptunis Pap. 53 29 «αὐτοὺς δὲ ἀναζητήσας ἀσφαλίσασθαι»). Κατὰ τὰ ἀνωτέρω τὸ ἔγγραφον θὰ ἀπηυθύνετο πρὸς δικαστικὸν ὑπάλληλον ἔχοντα πολιτικὴν καὶ ποινικὴν ἐξουσίαν, τοιοῦτος δὲ ἦτο ὁ *στρατηγός*, ὁ *ἐπιστάτης τῆς κώμης*, ὁ *κωμογραμματεὺς* ἢ καὶ ὁ *ἵππαρχος*.

Σωκράτης Β. Κουγέας.

[1] Κατὰ τὰ δελτία τοῦ Ἀρχείου τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης.

[2] Ἴδε Mitteis-Wilcken, ἔ. ἀ. τ. II[1] σ. 192 σημ. 4.

[3] Πρβ. Παπ. Βρεττ. Μουσ. 339 (τ. II σ. 195) «πεπράκαμέν σοι ὄνον θήλεαν καὶ τὸν ταύτης πῶλον θήλεαν ταύτας τοιαύτας *ἀναφορίφους*».

[4] Πρβ. Mayser, Grammatik der griechischen Papyri σ. 188.

Αρχαιολογικαὶ μελέται

ὑπὸ

Γεωργίου Μιστριώτου.

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία κατ' ἐμὴν εἰσήγησιν ἀπεφάσισεν, ἵνα ποιήσῃ ἐκδρομὴν ἀνὰ τὰς ἀνακτηθείσας Ἑλληνικὰς χώρας. Ἐπὶ τούτῳ διενοήθην, ἵνα εἴπω τὰ προσήκοντα ἔν τισι τῶν ἀνακτηθεισῶν χωρῶν κέντροις. Τὸ ἔργον τοῦτο ἀναλαβὼν ἔφθασα εἴς τινα πορίσματα ἀρχαιολογικά, ἅπερ δημοσιευόμενα ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐφημερίδι δύνανται ἴσως νὰ ἀνοίξωσι νέας ὁδοὺς πρὸς εὕρεσιν ἀληθειῶν τῆς ἐπιστήμης. Ἔχω δὲ τὴν γνώμην ὅτι, ἂν ἐν τῇ Πέλλῃ γένωνται ἀνασκαφαί, εὑρεθήσονται πολλὰ ἀρχαιολογικὰ κειμήλια ἔν τε τοῖς Ὀθωμανικοῖς μνημείοις καὶ ἀλλαχοῦ· διότι ὁ πολιτισμὸς τῆς πόλεως τοῦ Ἀλεξάνδρου διετηρήθη μέχρι τῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων ἁλώσεως. Ἔτι δὲ τὸ δεύτερον ἄρθρον μου, τὸ ***Περὶ τῆς Αἰολικῆς τεχνοτροπίας***, δύναται νὰ ἑρμηνεύσῃ πολλὰ μνημεῖα τῆς ἀρχαίας τέχνης. Ἡ Αἰολικὴ τεχνοτροπία ἐπέδρασεν οὐ μόνον ἐπὶ τῶν Ἰώνων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν Περσῶν καὶ ἐπὶ τῶν Ἀθηναίων. Αὐτοῦ τοῦ ᾠδείου τοῦ Περικλέους ἡ ἀρχὴ πρέπει νὰ ἀναζητηθῇ ἐν τῷ μοισοπόλῳ οἴκῳ τῆς Σαπφοῦς.

Α'). Περὶ τῆς διαρκείας τοῦ ἐν Πέλλῃ Ἀττικοῦ πολιτισμοῦ.

Ἀφ' οὗ οἱ Ἴωνες καὶ οἱ Δωριεῖς συνεκρούσθησαν πρὸς ἀλλήλους ἐν τῷ καλουμένῳ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ καὶ ἔθραυσαν τὰς ἑαυτῶν δυνάμεις, ἀνεφάνησαν ὑπέρμαχοι τοῦ Ἑλληνικοῦ Γένους οἱ ἀρχαιότατοι τῶν Ἑλληνικῶν χωρῶν κάτοικοι. Αἰολεῖς ἦσαν οἱ τὴν Ἀχαϊκὴν συμπολιτείαν ἀπαρτίζοντες, οἱ Θηβαῖοι μετὰ τοῦ Ἐπαμεινώνδου, οἱ Θεσσαλοὶ μετὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ οἱ Μακεδόνες, ὧν πρωτεύουσα ἦτο ἡ Πέλλα. Οἱ κάτοικοι ταύτης ἦσαν οὐ μόνον Αἰολεῖς, ἀλλὰ καὶ εἶχον μορφωθῇ κατὰ τὸν Ἀττικὸν τοῦ πολιτισμοῦ ῥυθμὸν ἀπὸ τῶν χρόνων ἤδη τοῦ Ἀρχελάου, ὡς παραδίδει ἡμῖν ὁ Θουκυδίδης (ἐν βιβλ. Β' 10)· «*Ἀρχέλαος ὁ Περδίκκου υἱὸς βασιλεὺς γενόμενος τὰ νῦν ὄντα ἐν τῇ χώρᾳ ᾠκοδόμησε καὶ ὁδοὺς εὐθείας ἔτεμε καὶ τἆλλα διεκόσμησε*». Οὐ μόνον δὲ κατὰ τὰς ὁδοὺς καὶ κατὰ τὰ οἰκοδομήματα ἦτο πόλις ὁμοιάζουσα πρὸς τὰς Ἀθήνας, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν πνευματικὸν βίον, διότι ἐκεῖ συνέρρεον μεγάλοι ποιηταί, ὡς ὁ Εὐριπίδης καὶ ὁ Τιμόθεος (Ἑλλην. Γραμματολ. Α' 337). Τὴν τοιαύτην δὲ μορφὴν ἡ Πέλλα διετήρει μέχρι τῆς ἁλώσεως αὐτῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων, ὡς εἰκάζομεν ἐκ τῶν ἑπομένων.

Ἐν τῇ ἄλλῃ Μακεδονίᾳ ᾤκουν Αἰολεῖς, ὧν ἡ διάλεκτος διέφερεν οὕτω τῆς Ἀττικῆς, ὥστε καὶ ὁ Δημοσθένης ἐνόμιζε τὸν Φίλιππον βάρβαρον καὶ ὁ Πλάτων τὸν Πιττακὸν ἅτε Αἰολέα ὄντα. Οἱ Τοῦρκοι λοιπὸν εἰσβαλόντες εἰς τὴν Μακεδονίαν παρετήρουν, ὅτι οἱ Πελλαῖοι ὡμοίαζον πρὸς τοὺς Ἴωνας τῆς μικρᾶς Ἀσίας. Διὰ τοῦτο ὠνόμασαν αὐτοὺς Γιουνάνηδας, δηλαδὴ Ἴωνας. Κατὰ ταῦτα *Γιανητσὰ* εἶναι λέξις συγκεκομμένη ἀντὶ *Γιουνανητσὰ* καὶ σημαίνει πόλιν τῶν Ἰώνων, ἤτοι τῶν Ἑλλήνων. Τινὲς γράφουσι Γενητσὰ καὶ νομίζουσιν, ὅτι σημαίνει ***νέαν πόλιν***, ἀλλ' ἴσως τοῦτο εἶναι προϊὸν τῆς ἀγνοίας τῆς ἱστορίας τῆς πόλεως. Τὴν γνώμην ταύτην ἔχουσι Τοῦρκοι αἰχμάλωτοι ἐρωτηθέντες παρὰ φίλου μου. Ὄντως ὁ Ἰωάννης Ἀναγνώστης γράφει Γενητσὰ (ἐν σελίδι 524 τῆς ἐκδόσεως τοῦ Niebuhr). Ἀλλ' οὔτε οἱ Τοῦρκοι εἶναι δεινοὶ φιλόλογοι, οὔτε ὁ Ἰωάννης Ἀναγνώστης ἔχει σπουδαίας φιλολογικὰς γνώσεις. Ἄλλως ὑπὲρ τῆς ἐμῆς γνώμης ἔχω τὴν κρατήσασαν γραφὴν Γιανητσά. Ἀλλὰ καὶ εἰ ἦτο πιθανωτέρα ἡ εἰκασία αὕτη, πάλιν σῴζεται τὸ κύριον μέρος τῆς ἐμῆς γνώμης. Διότι τὸ ὄνομα νέα πόλις δηλοῖ, ὅτι μέχρι τῶν χρόνων, καθ' οὓς ἐκτίζετο ἡ τῶν Τούρκων νέα πόλις, ἐσῴζετο ἡ Πέλλα, ἥτις ἦτο παλαιά.

Πρὸς ἀντίθεσιν δὲ τῆς παλαιᾶς πόλεως ὠνομάσθη νέα. Τὸ ὄνομα ἄρα προδήλως μαρτυρεῖ, ὅτι ὁ Ἀττικὸς ῥυθμὸς τῆς πόλεως διετηρεῖτο ἀκραιφνὴς μέχρι τῆς καταλήψεως τῆς Πέλλης ὑπὸ τῶν Τούρκων. Ἐπειδὴ δὲ τὰ Γιαννητσὰ ἐγένοντο ἕδρα τῶν Τούρκων βασιλέων, ἐνταῦθα ἐτάφησαν οὗτοι, οἱ δὲ τάφοι τούτων ἐγκρύπτουσι πολλὰ λείψανα τῆς ἀρχαίας τέχνης, ἀποσπασθέντα ἐκ τῶν τάφων τῶν βασιλέων τῆς Μακεδονίας ἢ καὶ ἐξ ἄλλων κτιρίων. Δὲν εἶναι δ' ἀπίθανον νὰ εὑρεθῶσι καὶ καλλιτεχνήματα ληφθέντα ἐκ τῶν τάφων τοῦ Ἀρχελάου καὶ τοῦ Φιλίππου. Τὴν εἰκασίαν ταύτην ἀντλοῦμεν ἐκ τούτου, ὅτι οἱ Τοῦρκοι κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Μουράτου ἅλωσιν τῆς Θεσσαλονίκης παραπλήσια ἐποίησαν, ὡς ἀναγινώσκομεν παρὰ τῷ Ἰωάννῃ Ἀναγνώστῃ περιγράφοντι ταύτην: «*καὶ ὅτι περιφανὲς κατὰ τὴν «Ἀδριανούπολιν βαλανεῖον ἐκ βάθρων αὐτῶν ἀνεγείρας μαρμάροις χιλίοις ἐξελὼν ἔπεμψε καὶ κομίσας πρὸς τὴν ἐδάφους οἰκοδομίαν αὐτόθι* . . .» (διήγησις περὶ τῆς τελευταίας ἁλώσεως τῆς Θεσσαλονίκης ἐν σελίδι 520 τῆς ἐκδόσεως R. G. Niebuhrii).

Καὶ τὰ μὲν ἄψυχα δύνανται ἴσως νὰ ἀνευρεθῶσιν ἐν τοῖς τάφοις καὶ τοῖς ἐρειπίοις, ἀλλὰ τί ἄρά γε ἐγένοντο οἱ κάτοικοι τῆς Ἑλληνικωτάτης Πέλλης; Ἡ νῦν καλουμένη Πέλλα φαίνεται, ὅτι εἶναι μεταγενέστερον κτίσμα. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα πλεῖστοι κατεκρεουργήθησαν ἐν τῇ ἐκπορθήσει τῆς πόλεως, ἢ ἐδουλώθησαν, τί ὅμως ἐγένοντο οἱ ἄλλοι; Δὲν εἶναι εὔκολον νὰ ἀποφανθῇ τις πρὸς τοιοῦτον ἐρώτημα, ἀλλ' εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ εἰκασία πιθανωτάτη. Οὗτοι κατέφυγον εἰς τὰ πέριξ, ὡς οἱ Σπαρτιᾶται ἀνῆλθον εἰς τὸν Ταΰγετον καὶ οἱ Κωνσταντινουπολῖται διεσπάρησαν εἰς τὰς πέριξ Θρακικὰς πόλεις. Οἱ Λάκωνες τοῦ Ταϋγέτου ἔχουσι τὴν λιτὴν δίαιταν καὶ τὸ γενναῖον ἦθος τῶν ἀρχαίων Σπαρτιατῶν καὶ οἱ Ἕλληνες τῆς Θράκης διατηροῦσι τὸν γνήσιον Ἑλληνικὸν ῥυθμὸν τοῦ σώματος, οἷος ὑπῆρχεν ἐν τῷ Βυζαντίῳ. Τινὲς λυποῦνται, διότι ἐν Ἀθήναις δὲν ἐσώθησαν πολλοὶ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι, ἡμεῖς ὅμως παρετηρήσαμεν, ὅτι ἐν τῇ βορείῳ Εὐβοίᾳ ὑπάρχουσιν Ἕλληνες ἔχοντες τὸ μὲν σῶμα εὐσταλές, τὴν δὲ ῥῖνα εὐθεῖαν καὶ Ἑλληνικωτάτην. Διὰ τὰς σωματικὰς ταύτας ἀρετὰς ἠδύνατό τις νὰ εἰκάσῃ, ὅτι οἱ βόρειοι Εὐβοεῖς εἶναι ἔκγονοι τῶν Ἀθηναίων κληρούχων, οὓς ἤγαγεν ἐκεῖσε ὁ Περικλῆς, ὡς μαρτυροῦσιν οἱ ἀρχαῖοι, Διόδ. Σικελ. ΙΒ' 22: «Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα Ἀθηναῖοι τὴν Εὔβοιαν ἀνακτησάμενοι καὶ τοὺς Ἑστιαιεῖς ἐκ τῆς πόλεως ἐκβαλόντες ἰδίαν ἀποικίαν εἰς αὐτὴν ἐξέπεμψαν Περικλέους στρατηγοῦντος, χιλίους δὲ οἰκήτορας ἐκπέμψαντες τήν τε πόλιν καὶ τὴν χώραν κατεκληρούχησαν» (ὅρα καὶ Θουκυδ. Α' 114). Κατὰ ταῦτα ἀνάλογον δυνάμεθα νὰ εἰκάσωμεν καὶ περὶ τῶν Πελλαίων.

Β'). Περὶ τῆς Αἰολικῆς τεχνοτροπίας.

Οἱ περὶ τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα ἀσχοληθέντες γινώσκουσιν, ὅτι ἡ Σαπφὼ εἶχεν ἱδρύσει ἐν Μυτιλήνῃ σχολὴν μουσικῆς καὶ ποιήσεως καὶ διὰ τοῦτο τὴν οἰκίαν αὐτῆς ὠνόμαζε *μοισοπόλον*. Σχολὰς μουσικῆς καὶ ποιήσεως εἶχον καὶ ἄλλαι Λεσβιάδες, ὡς ἡ Γοργὼ καὶ ἡ Ἀνδρομέδα, ἀλλ' ἡ τῆς Σαπφοῦς, ὡς φαίνεται, ὑπερεῖχε. Ἔχομεν δὲ τὴν γνώμην, ὅτι αὕτη ἦτο καὶ σχολὴ τεχνοτροπίας, ἤτοι μόδας, ὡς ἔκ τινων τεκμηρίων εἰκάζομεν.

Ἡ μαθήτρια Ἀτθὶς διανοεῖται, ἵνα καταλιποῦσα τὴν σχολὴν τῆς Σαπφοῦς μεταγραφῇ εἰς τὴν τῆς Ἀνδρομέδας, ἥτις ἦτο ἀντίτεχνος τῆς ποιητρίας. Ἀλλ' ἡ Σαπφὼ ἀποτρέπει τὴν μαθήτριαν·

Ἄτθι, σοὶ δ' ἔμεθεν μὲν ἀπήχθετο
φροντίσδην, ἐπὶ δ' Ἀνδρομέδαν πότῃ.
(*Ἀπόσπ. 41.*)

Καὶ ἀλλαχόθι·

Τίς δ' ἀγροιῶτίς τοι θέλγει νόον,
οὐκ ἐπισταμένα τὰ βράκε' ἕλκην ἐπὶ τῶν σφύρων;
(*Ἀπόσπ. 70.*)

Ἐκ τῶν ἀποσπασμάτων τούτων δῆλον γίνεται, ὅτι αἱ μαθήτριαι τῆς Σαπφοῦς ἐδιδάσκοντο νὰ ἐνδυθῶσι καλῶς. Ἀλλαχοῦ ἡ ποιήτρια ἐπικαλεῖται τὰς Χάριτας καὶ τὰς Μούσας οὑτωσί·

Δεῦτέ νυν ἅβραι Χάριτες, καλλίκομοί τε Μοῖσαι.
(*Ἀπόσπ. 60.*)

Ἐν τῇ οἰκίᾳ λοιπὸν τῆς Σαπφοῦς ἐλατρεύοντο οὐ μόνον αἱ καλλίκομοι Μοῦσαι, ἀλλὰ καὶ αἱ ἅβραὶ Χάριτες μεριμνῶσαι, ὅπως τὰ σώματα τῶν γυναικῶν γίνωνται ἁβρὰ καὶ εὐσταλῆ.

Φαίνεται δ' ὅτι ἡ Σαπφὼ συνέδεε τὰς Μούσας

Εἰκὼν 1 (Kekulé Gr. Thonfiguren aus Tanagra πίν. X).
Κόρη ἐπὶ βράχου ἔχουσα ἐν τῇ δεξιᾷ καρπόν.

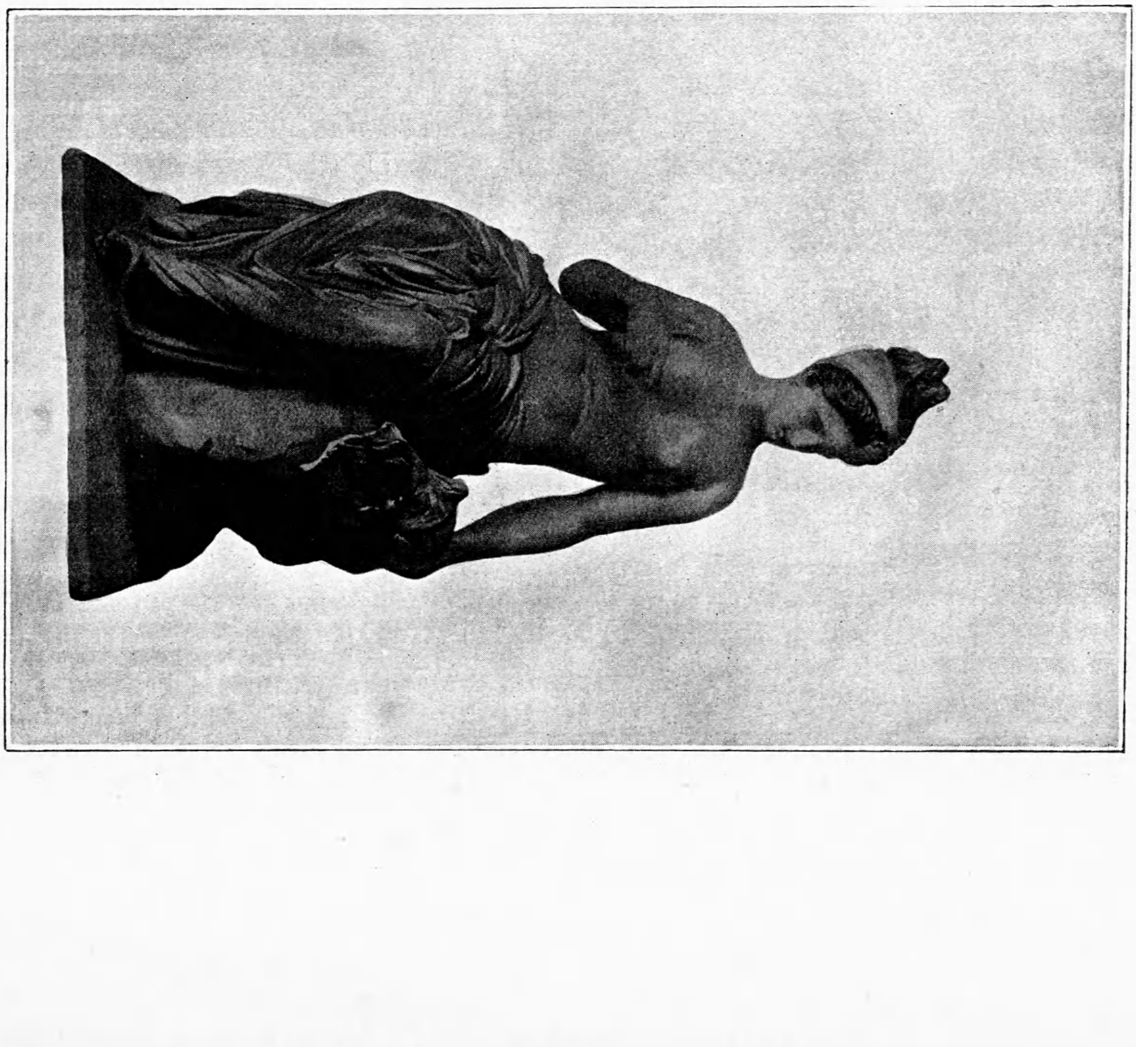

Εἰκὼν 2 (Kekulé Gr. Thonfiguren aus Tanagra πίν. XI).
Κόρη ἔχουσα ἐν τῇ ἀριστερᾷ κωμικὸν προσωπεῖον.

Εἰκὼν 3 (Kekulé Gr. Thonfiguren aus Tanagra *πίν. XIV). Κόρη ἔχουσα ἐν τῇ δεξιᾷ ῥιπίδιον.*

μετὰ τῶν Χαρίτων. Μόναι δ' αἱ Χάριτες ἄνευ τῶν Μουσῶν εἶναι ἀτελεῖς καὶ ἡ Σαπφὼ οἰκτείρει τὴν τύχην τῆς γυναικὸς τῆς μὴ μετεχούσης τῶν ῥόδων τῆς Πιερίας·

κατθάνοισα δὲ κείσεαι, οὐδέποτα μναμοσύνα σέθεν
ἔσσετ' οὔτε τότ' οὔτ' ὕστερον· οὐ γὰρ πεδέχεις βρόδων
τῶν ἐκ Πιερίας, ἀλλ' ἀφάνης κἠν 'Αΐδ**α** δόμοις
φοιτάσεις πέδ' ἀμαύρων νεκύων ἐκπεποταμένα.

('Απόσπ. 68.)

Κατὰ ταῦτα ἡ οἰκία τῆς Μυτιληναίας Σαπφοῦς ἦτο τελειοτάτη καλλιτεχνικὴ σχολὴ διαπλάσσουσα τὴν διάνοιαν διὰ τῶν καλλικόμων Μουσῶν, διὰ δὲ τῆς ποιήσεως καὶ τῆς μουσικῆς ἐξαίρουσα τὴν καρδίαν καὶ διὰ τῆς κομμώσεως καὶ τῆς ἀμφιέσεως κοσμοῦσα τὴν ἀκρόπολιν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος καὶ πᾶν ὅ,τι καλὸν ὑπάρχει ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ἀρχιτεκτονικῇ. Πρὸς τὴν καλλιτεχνικὴν ἐκείνην σχολὴν τῆς Μυτιληναίας οὐδεμία 'Ακαδήμεια τῶν νεωτέρων χρόνων δύναται νὰ παραβληθῇ. Διότι ἐν ταῖς νεωτέραις σχολαῖς δὲν οἰκοῦσιν αἱ ἁβραὶ Χάριτες μετὰ τῶν καλλικόμων Μουσῶν, ἀλλὰ μόνον θνηταὶ γυναῖκες παραπαίουσαι τοῖς λογισμοῖς, αἵτινες λαμβάνουσι δέρματα λύκων καὶ ἄλλων θηρίων καὶ ἐπιτιθεῖσαι ὀπώρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐξαναγκάζουσι τὴν θήλειαν νεολαίαν, ἵνα ὑποβάλληται εἰς τὴν σκληρὰν ταύτην δουλοσύνην. Ὁ δημιουργήσας ὅμως τὸν ἄνθρωπον Θεὸς εἶναι μέγας καλλιτέχνης καὶ τὸ δημιούργημα αὐτοῦ δὲν ἔχει ἀνάγκην ἀλλοτρίου κάλλους, διότι εἶναι ἱκανὸν τὸ ἑαυτοῦ. Ἐπὶ τῆς ὑγιοῦς ταύτης ἀρχῆς ἐρείδονται οἱ καλλιτέχναι τῆς ἀμφιέσεως τῶν ἀρχαίων, οἱ δὲ νεώτεροι δὲν προσ-

θέτουσι κάλλος, ἀλλ' ἐρεθίζουσι τοὺς κύνας, ὁσάκις οὗτοι βλέπουσι γυναῖκας περιβεβλημένας δέρματα λύκων.

Τὴν κόμμωσιν καὶ τὴν ἀμφίεσιν τῶν Αἰολίδων δύναταί τις νὰ ἴδῃ ἐν ταῖς Ταναγραίαις κόραις, ὧν εἶναι μεστὰ τὰ Μουσεῖα. 'Αλλ' ἴσως ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ, ὅτι αἱ Ταναγραῖαι κόραι δεικνύουσι τὴν ἀμφίεσιν τῆς Βοιωτίας καὶ οὐχὶ τῆς Λέσβου. 'Αλλὰ καὶ οἱ Βοιωτοὶ καὶ οἱ Λέσβιοι ἦσαν Αἰολεῖς, ἡ δὲ Λέσβος οὖσα πρωτεύουσα τῶν Αἰολέων ἐπέδρα ἐπὶ τὴν τέχνην ταύτην.

Ἡμεῖς ἔχομεν τὴν γνώμην, ὅτι ἡ ἀμφίεσις τῶν Αἰολίδων ἐπέδρασε καὶ ἐπὶ τὰς Ἰάδας, αἵτινες διὰ τὴν κομψότητα θεωροῦνται ὡς αἱ Παρισιναὶ τῆς ἀρχαιότητος. Οἱ ἡμέτεροι ἀρχαιολόγοι παραβάλλοντες τὰς ἀμφιέσεις ἑκατέρων δυνανται νὰ κυρώσωσι τοὺς ἐμοὺς λόγους. 'Εγὼ δ' ὡς φιλόλογος δύναμαι νὰ κυρώσω τὴν ἐπίδρασιν ἐν τῇ ποιήσει. Ὁ 'Ανακρέων ἦτο Ἴων, ἀλλὰ κατατάσσεται ἐν τῇ Αἰολικῇ ποιήσει, διότι βάσις τῆς ποιήσεως αὐτοῦ ἦτο ὁ οἶνος καὶ τὸ κάλλος, ὡς παρὰ τοῖς Αἰολεῦσιν. Ἄλλως καλλιτεχνικαὶ σχολαὶ παρὰ τοῖς Ἴωσι δὲν ὑπῆρχον.

Ἂν δ' ἡ γνώμη μου διὰ τῶν λεπτομερειῶν ἀποδειχθῇ ἀκριβής, αἱ καλλιτεχνικαὶ τῶν Αἰολέων σχολαὶ ἐπέδρασαν καὶ ἐπ' αὐτὰ τὰ ἔργα τοῦ Περικλέους. Διότι τὴν διάνοιαν τοῦ πολιτευτοῦ τούτου ἔτρεψεν εἰς καλλιτεχνικὰ ἔργα ἡ Ἰὰς 'Ασπασία, ἣν ὑπερμέτρως ἠγάπα ὁ υἱὸς τοῦ Ξανθίππου. Τῇ ἀληθείᾳ εἶναι ὄντως παράδοξον, ὅτι ὁ πολιτευτὴς οὗτος, οὗ τὴν διάνοιαν περιέσπα ὁ ἐπικείμενος Πελοποννησιακὸς πόλεμος, εἶχε χρόνον καὶ διάθεσιν, ἵνα ἀσχολῆται περὶ καλλιτεχνικὰ ἀντικείμενα. Τὸ πρᾶγμα ὅμως ἐξηγεῖται, ἂν ἐνθυμηθῶμεν, ὅτι τῆς μεγάλης τοῦ 'Ολυμπίου πολιτικοῦ διανοίας οἰακοστρόφος ἦτο ἡ Ἰὰς 'Ασπασία.

Ἡ Μιλησία αὕτη εἶχεν ὡς ὑπόδειγμα τῆς δράσεως αὐτῆς τὴν συμπολίτιδα Θαργηλίαν, ἥτις ἦτο οὕτως εὐειδής, ὥστε ἐδούλωσεν αὐτὸν τὸν Ξέρξην τὸν ἐλαύνοντα, ὅπως δουλώσῃ τὴν ὅλην Ἑλλάδα (Πλούταρχ. ἐν Βίῳ Περικλ. ΚΔ'): «Ὅτι μὲν γὰρ ἦν Μιλησία γένος 'Αξιόχου θυγάτηρ ὁμολογεῖται, φασὶ δ' αὐτὴν Θαργηλίαν τινὰ τῶν παλαιῶν Ἰάδων ζηλώσασαν ἐπιθέσθαι τοῖς δυνατωτάτοις ἀνδράσιν. Καὶ γὰρ ἡ Θαργηλία τό τ' εἶδος εὐπρεπὴς γενομένη καὶ χάριν ἔχουσα μετὰ δεινότητος πλείστοις μὲν Ἑλλήνων συνῴκισεν ἀνδράσι, πάντας δὲ προσεποίησε βασιλεῖ τοὺς πλησιάσαντας αὐτῇ καὶ καὶ ταῖς πόλεσι Μηδισμοῦ δι' ἐκείνων ὑπέσπειρεν ἀρχάς...» (ὅρα καὶ 'Αθήναιον ἐν ΙΓ' 608).

Ἂν τις λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰ εἰρημένα, δύναται εὐκόλως νὰ ἐξηγήσῃ, διατί ὁ Περικλῆς ἵδρυσεν ἐν 'Αθήναις Ὠδεῖον καὶ τούτῳ ἔδωκε σχῆμα σκηνῆς τοῦ μεγάλου Βασιλέως, ὡς λέγει ὁ Πλούταρχος ἐν Βίῳ Περικλ. ΙΓ': «Τὸ δ' Ὠιδεῖον μὲν ἐντὸς διαθέει πολύεδρον καὶ πολύστυλον, τῇ δ' ἐρέψει περικλινὲς καὶ κάταντες ἐκ μιᾶς κορυφῆς πεποιημένον, εἰκόνα λέγουσι γενέσθαι καὶ μίμημα τῆς βασιλέως σκηνῆς, ἐπιστατοῦντος καὶ τούτῳ Περικλέους». Φαίνεται, ὅτι κατ' εἰσήγησιν τῆς Ἰάδος Θαργηλίας ὁ Ξέρξης συναθροίσας Ἰάδας κατήρτισεν ἐν τῇ σκηνῇ αὐτοῦ Ὠδεῖον. Ὡς δ' ἡ Θαργηλία παρώτρυνε τὸν Ξέρξην, ἵνα ἐν τῇ σκηνῇ αὐτοῦ καταρτίσῃ ᾠδεῖον, οὕτως ἡ 'Ασπασία ἡ ἐκείνην ὡς ὑπόδειγμα τῆς δράσεως αὐτῆς ἔχουσα παρώτρυνε τὸν Περικλέα, ἵνα ποιήσῃ τὸ αὐτὸ ἐν 'Αθήναις. 'Αλλὰ τί σχῆμα ἔπρεπε νὰ δώσῃ τῷ νέῳ οἰκοδομήματι; Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἔπρεπε νὰ μιμηθῇ τὸ παρὰ τῷ μεγάλῳ βασιλεῖ ὑπάρχον ἤδη. Ἡ 'Ασπασία ἡ ἐμπνεύσασα τῷ Περικλεῖ τὴν ἵδρυσιν τοῦ Ὠδείου ἀνέμνησεν αὐτῷ καὶ τὴν σκηνὴν τοῦ Ξέρξου. 'Αλλ' ἐπειδὴ οἱ Ἕλληνες ἀρχιτέκτονες δὲν ἐγίνωσκον, ἵνα κατασκευάζωσι τοιαῦτα οἰκοδομήματα, ἠναγκάσθη αὐτὸς ὁ Περικλῆς, ἵνα γένηται ἐπιστάτης τοῦ νέου οἰκοδομήματος, ὡς εἶπεν ὁ Πλούταρχος. Ὁ αὐτὸς ἱστορικὸς ἀφηγεῖται, ὅτι ὁ φίλος τῆς 'Ασπασίας ἐψηφίσατο μουσικὸν ἀγῶνα ἐν τοῖς Παναθηναίοις καὶ ἐγένετο αὐτὸς ἀθλοθέτης (Πλούταρχ. ἐν Βίῳ Περικλ. ΙΓ').

Κατὰ τὰ εἰρημένα ὁ *μοισοπόλος οἶκος* τῆς Σαπφοῦς μετεφυτεύθη εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ξέρξου, εἰς τὰ Παναθήναια καὶ εἰς τὸ Ὠδεῖον τῶν 'Αθηνῶν. Ὡς δ' αἱ 'Αθῆναι εἶναι ἡ πατρὶς τοῦ θεάτρου, οὕτως ἡ Αἰολικὴ Μυτιλήνη εἶναι ἡ πατρὶς τοῦ Ὠδείου.

Κατ' ἐμὴν εἰσήγησιν ἡ 'Αρχαιολογικὴ Ἑταιρεία ἠγόρασε δύο οἰκίας παρὰ τοῦ κ. Μουτσοπούλου. 'Εκ τῶν ἐπικειμένων ἀνασκαφῶν προσδοκῶμεν πολλὰς ἐκπλήξεις ἐν τῷ χώρῳ, ἐν ᾧ ἔκειτο τὸ Ὠδεῖον τοῦ Περικλέους.

Γεώργιος Μιστριώτης,

'Επίτιμος καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ 'Αντιπρόεδρος τῆς 'Αρχαιολογικῆς ἑταιρείας.

Ετυπ. 4·6·13.

Θεσσαλικαὶ επιγραφαὶ

(συνέχεια· ὅρα ΑΕ 1912 60)

ὑπὸ

Αποστόλου Αρβανιτοπούλου.

Γ'). Ἐπιγραφαὶ Γόννων (συνέχεια)·

F'). Μαρτυρίαι καὶ νόμοι περὶ ὅρων· βασιλικαὶ διαιτησίαι· κατάλογοι εἰσφορῶν· συγγραφαί· νόμοι ἱεροί.

Ἀριθ. 165 (εἰκ. 1· καταλ. ἀριθ. 28). Στήλη ὑποκυανίζοντος μελανολίθου εὐθρύπτου μετὰ λευκῶν που φλεβῶν, ἄνω μόνον ἀποκεκομμένη· κατωτάτω ἐξειργάσθη ἁδρότερον καθ' ὅλον τὸ πλάτος καὶ ἐπὶ ὕψος 0·08 διὰ τῆς σφύρας πρὸς σχηματισμὸν γόμφου εἰς ἁρμογὴν τῆς στήλης ἐν τόρμῳ βάθρου, ὅπερ φαίνεται ὂν τὸ ἐγγὺς τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς Πολιάδος εὑρεθέν, τεθραυσμένον εἰς τρία τμήματα καὶ ὡς δυσμετακόμιστον κατὰ χώραν ἀφεθέν. Ἡ ἐπιφάνεια τῆς στήλης ἐξειργάσθη ἐπιμελῶς λεία διὰ τοῦ πυκνοῦ λιθογλυφικοῦ κτενός. Ὕψ. 0·685, πλ. 0·535, πάχ. 0·15.

Ἐπὶ τῆς προσθίας ἐπιφανείας Α, διατηρηθείσης κάλλιον, διότι ἡ στήλη ἔκειτο ἐπ' αὐτῆς, εὑρεθεῖσα ἐξ ἄλλου εἰς βάθος ὀλίγων ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου ἀπὸ τοῦ νῦν ἐδάφους, ἐχαράχθη σχεδὸν ἀβαθῶς ἀλλ' ἐπιμελῶς ἡ ἐπιγραφή, ἑκάστου στίχου περιοριζομένου μεταξὺ δύο ὁριζοντίων χαραγῶν ἠγμένων διὰ τοῦ κανόνος, ὧν ὀλίγαι περὶ τὸ τέλος διακρίνονται· ἀλλ' ἀποτριβείσης πάλαι τῆς ἐπιφανείας, πολλῶν στίχων ἄνω καὶ παρὰ τὰς ἀκμὰς ἐλάχιστα καὶ ἀβέβαια ἴχνη γραμμάτων διετηρήθησαν· ὕψ. γραμμ. 0·007-0·013, διάστιχ. 0·007· εἶναι δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ὀπισθίας ἐπιφανείας ἐπιγεγραμμένη ἡ στήλη· βλ. κάτω τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην ὡς Β.

Σφάλματα τοῦ χαράκτου ὑπάρχουσι πολλαὶ παραλείψεις γραμμάτων, συλλαβῶν καὶ ὅλων λέξεων, ἃς τὸ πλεῖστον ἔγραψεν ἐκ δευτέρας φροντίδος ὑπεράνω ἐπὶ τοῦ διαστίχου, ὡς ὁ ὁμότεχνος αὐτοῦ τῆς ἄνω ἀριθ. 68 (πρβ. 95·113) ἐπιγραφῆς· τούτου ἕνεκα φαίνεται σπεύδων νὰ ἐκτελέσῃ ὅσον τάχιστα τὴν ἐγγραφὴν τῆς στήλης· περὶ τούτων θὰ λεχθῶσι τὰ δέοντα ἐν ἑκάστῳ στίχῳ, ἔνθα καὶ περὶ τῆς πιθανότητος ἢ βεβαιότητος τῶν ἡμετέρων συμπληρώσεων θὰ διαλάβωμεν.

Ὁ δὲ νοῦς τῆς μεγάλης ταύτης καὶ σημαντικωτάτης ἐπιγραφῆς εἶναι ἐμφανής· ἀναγράφονται δῆλον ὅτι μαρτυρικαὶ ἀποδείξεις αὐτοπτῶν, δι' ὧν προσδιορίζονται θέσεις ἀμφισβητουμένης κτήσεως καὶ χρήσεως, κείμεναι ἐν τοῖς ὁρίοις τῶν Γοννέων πρὸς ἑτέραν ὅμορον πόλιν, ἥτις ἐκ τοῦ στίχ. 24 βεβαιοῦται οὖσα ἡ Μακεδονικὴ Ἡράκλεια ἢ Ἡράκλειον, ὁ νῦν Πλαταμών. Περὶ ὁμοίων μαρτυριῶν ἐν ταῖς Θεσσαλικαῖς ἐπιγραφαῖς εἴπομεν ἐν *Revue de Phil.* 1911 149 (IG IX² 7 σελ. VIII· 205 σελ. X. I, II, III καὶ σελ. 53· ἀρ. 89· 261· 301· 487· 521· πρβ. 1229 καὶ 488, 507, 508, 510, 520, 1075, 1100, 1106, *Dittenberger* Syll. 453).

Αἱ δὲ θέσεις, περὶ ὧν ὁ λόγος ἐν τῇ ἐπιγραφῇ, φαίνεται πιθανὸν ὅτι κεῖνται τὸ μὲν κατὰ τὴν ἔξοδον καὶ τὴν κοιλάδα τῶν Τεμπῶν παρὰ τὸν Πηνειὸν (στίχ. 8. 12), τὸ δὲ παρὰ τὴν Ἀσκουρίδα λίμνην κατὰ τὰ νοτιοδυτικὰ τέρματα τοῦ δάσους τῆς Καλλιπεύκης (στίχ. 15. 18-20).

Τοσαύτην ἔκτασιν τῶν Γόννων οὐδείς ποτε θὰ ἀνέμενε πρὸ τῆς εὑρέσεως τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης διότι κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν ἡ ἐκ Γόννων εἰς τὰ ἄνω σημεῖα ἀπόστασις εἶναι 20 περίπου χιλιομέτρων, βάδην δὲ διπλασία, ὑπολογιζομένης τῆς ὁδοῦ ἐκ Γόννων διὰ Τσιούρβα-Μαντριὰ-Νέζεροῦ εἰς τὴν γέφυραν Καραβίδα, περὶ ἧς βλ. ΠΑΕ 1910 243 κέ. καὶ 1911 304· διότι ἐξ ἄλλου τὰ ὅρια τῆς Ἡρακλείας δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐκτείνωνται νοτιώτερον τοῦ νῦν ποταμίου Κρύα Βρύσι τὸ πολύ, κειμένου βορείως καὶ εἰς ἀπόστασιν μιᾶς περίπου

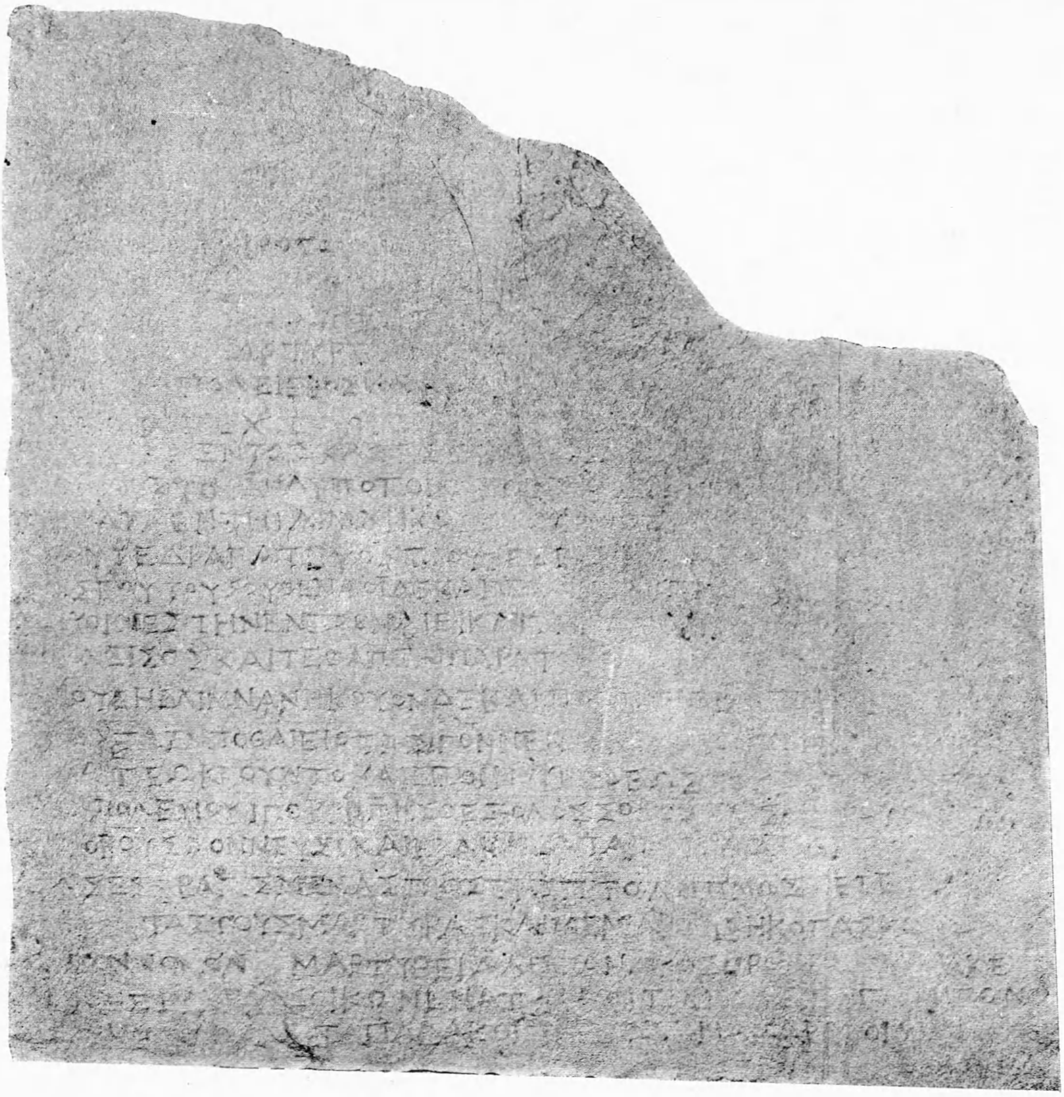

*Εἰκὼν 1 (ἐπιγρ. ἀριθ. 165 τὸ Α). Μαρτυρίαι περὶ ἀμφισβητουμένων ὅρων **Γοννέων** καὶ **Ἡρακλειωτῶν**.*
(Αἱ εἰκόνες ἐγένοντο ἐκ τῆς ὀπισθίας ὄψεως ἐκμαγμάτων.)

Α.

[- δεῖνα (δεῖνος) ἐθνικὸν — μαρτυρεῖ: εἰδέναι Γοννέας ἀροῦντας καὶ γεωρ-]γ[οῦντα]ς παρὰ Θρ[ινναέα; - καὶ σι-το]λ[ο]γ[οῦντας] ταῦτ[α· δεῖνα (δεῖνος) ἐθνικὸν — μαρτυρεῖ: εἶδον πολλ-οὺς Γ]ο[ν]νέων β[όσκο]ντ[ας καὶ -] τ[ὰ πρ]όβατα ἐ[ν] Ἐ[- - - (θέσις), τοὺς δὲ Ἡρακλειώτας οὔτε δραγατεύον-τας ο]ὔτε [ἐ]πὶ νομὰς [ἰόντας. δεῖνα (δεῖνος) ἐθνικὸν — μαρτυρεῖ: εἰδέναι ταῦ-τα οἰκό]π[εδ]α ὄντ[α] ἐν Π[ο]θ[ναιεῖ· ἦσαν δὲ Γοννέων Κρατε-ύ]ου τοῦ Φι[λο]νβρότου τὸ μ[ὲ]ν [- - - τοῦ Καλλίου - - - - - . . .] ἐ[πὶ] τῶ[ι] πέραν τοῦ π[ο]τα[μοῦ Πηνειοῦ; οἶδα δὲ καὶ τ-α[ῦτα ἀ]ρούμεν[α] καὶ γεω[ργούμενα ὑπὸ Γοννέων. δεῖνα Εὐ-ρυνό]μου — μαρτυρεῖ: μ[έμνημαι ἰδεῖν καὶ αὐτός, ὁπότε παρὰ τ]ῆ[ι πόλει ἔβοσκον [τὰ πρόβατα, ὅτι δεῖνα δεῖνος ἐσιτολ]ό[γ]ει ἔν τε τῶι τεμ[ένει αὐτῶι τοῦ Πυθίου Ἀπό-λ]λ[ωνος] κα[ὶ] ἐν τοῖς κατεστ[εγ]α[σμένοις· οἶδα δὲ ταῦτα νεμόμενα καὶ δ[ραγ]ατευόμενα [ὑ]πὸ Γοννέων· κα[ὶ οὔ]τε νεμ[όμενα οὔτε δραγατευό-μ[ε]να τὰ ἐν τῆι λίμνη· κα[ὶ ἐ]ντὸ[ς ῥ]όον [ὄντα· Ἡρακλειωτῶν

δὲ ο]ὔτε δραγατεύοντα οὔτε ἐπ[ὶ] χ[όρτον ἰόντα πρὸς τοὺς τό-
που]ς τούτους οὐθένα οἶδα⟦· **οἶδα**⟧ δὲ καὶ [πε]σόντα ὑπὸ Δ[ι]ο[φ]ά[ν]τ[ου
τὸν Κ]ορνέστην ἐν Ποθναιεῖ καὶ τ[ὴ]ν [χ]έ[ρσον ἀρ]ουμ[ένην· ἦν δὲ πρότε-
ρο]ν νεῖσος· καὶ τέθαπται παρὰ τ[ὴν ὁ]δ[ὸ]ν [τὴν] ἄγου[σαν ἐκ (τοῦ)
Χά]ους εἰς Λίμναν· ἤκουον δὲ καὶ τῶν πρ[εσβ]υ[τ]έ[ρω]ν [τ]ὰ [οἰκό-
πε]δα τὰ ἐν Ποθναιεῖ ὅτι ἦ⟨**ν**⟩σαν Γοννέ[ων] Κ[α]λλ[ί]ου καὶ Φ[ι]λ[ονβρότ-
ου· κ]α[ὶ] ἐγεωργοῦντο καὶ ἐποικοῦντο ἕως τοῦ Β[ατ]α[σ]ώ[π]ο[υ ἀ-
κμ]ὴν πολέμου. Ἱπ(π)οκράτης ὁ ἐξ Ὀλοσσό[νο]ς το[ῦ] Σ[ίμ]μου [— μαρτυρεῖ: εἰδέ-
ναι] ὅρους Γοννεῦσιν καὶ Ἡρακ[λ]ειώτα[ι]ς [τ]ὰς [σημ]ύ[δας; τὰς - - - - - καὶ
τὰ]ς ἐσφραγισμένας πρὸς τῆ ἐπιτολῆι. Γινώσ[κ]ετ[ε οὖν οὕτ]ω[ς ἀ-
κη]κ[οό]τας τοὺς μάρτυρας καὶ μεμαρτυρηκότας κα[ὶ ὀμόσαντας κα-
τὰ] τὸν νόμον.— Μαρτυρεῖ Ἀλέ[ξ]ανδρος [Π]ρο[ιτ]άδ[ου ὁ] ἀκε[σ-
τῶ]ν ἐξ Ἑρκεί[α]ς, οἰκῶν ἐν Ἀζ[ωρί]ωι, Τ[ρ]ιπολείτ[ης, Γον]νέων
τὰ σ]ημο[φ]όρ[ι]α [ὄν]τα παρὰ Κόρ[ραγον] τ[ὸ]ν Ἀ[σ⟦**άν**⟧]δρο[υ Γ]ον[νέα.

ὥρας ἀπὸ τοῦ χωρίου Κρανιὰ τῶν ἡμετέρων συνόρων.

Πρὸς ταῦτα συμφωνοῦσιν ἀρκούντως οὐ μόνον τὰ καθ' ἕκαστον τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης, ἀλλὰ καὶ ἄλλων, ὡς ἐκ τῶν κατὰ στίχους ὑπομνημάτων καταφαίνεται.

Περὶ τὸν καθορισμὸν τῶν ὁρίων τούτων φαίνεται ὅτι ἐγένετο μέγας καὶ πολυχρόνιος ἀγὼν τῶν Γοννέων πρὸς τοὺς Ἡρακλειώτας (βλ. κάτω ἀριθ. 170), ἕως οὗ ἡ ὑπόθεσις ἀνηνέχθη πρὸς διαιτησίαν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Μακεδονίας Φίλιππον τὸν Ε', καθ' ἃ εἰκάζομεν ἐκ τῆς δημοσιευθησομένης κάτω ὑπ' ἀριθ. 173 (πρβ. καὶ ἀριθ. 172) ἐπιγραφῆς. Ὑπ' αὐτοῦ εἶναι πιθανὸν ὅτι διετάχθη ἡ ἐκτέλεσις μαρτυρικῶν καταθέσεων, ὧν τὸ ἀντίγραφον ἐστάλη πρὸς αὐτὸν ὑπὸ τῶν ὁρισθέντων δικαστῶν ἢ διαιτητῶν, οἵτινες δὲν διαφαίνονται ἐνταῦθα· ἴσως λανθάνουσιν εἰς ἄλλα δημοσιευθέντα ἢ δημοσιευθησόμενα τμήματα ἐπιγραφῶν τῶν Γόννων (πρβ. κάτω ἀριθ. 171· 172· 173).

Κατὰ τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων χρονολογεῖταί πως ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη ὡς γραφεῖσα ἐντὸς τῆς Γ' π. Χρ. ἑκατονταετηρίδος· πρὸς τοῦτο δὲν ἀντιμάχεται τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων ἑτέρων ἀσφαλέστερον αὐτῆς χρονολογουμένων (βλ. ἐν τέλει τῶν ἐπιγραφῶν τὴν ***Γοννέων πολιτείαν***)· ἴσως μάλιστα δι' αὐτῆς σημειοῦται τὸ τέρμα τῶν πολυετῶν ἀμφισβητήσεων τῶν δύο πόλεων, ὅπερ ἐκ τῶν μαρτυριῶν τούτων φαίνεται ἀποβὰν ὑπὲρ τῶν Γοννέων· δι' ὃ ἔσπευσαν οὗτοι νὰ ἀναγράψωσι πάντα τὰ σχετικὰ καὶ στήσωσιν αὐτὰ εἰς τὸ ἐν τῇ ἀκροπόλει ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς· βλ. καὶ τὸ χρονολογικὸν συμπέρασμα ἡμῶν κάτω ἐν ἀριθ. 173 λίαν σχετικὸν πρὸς τὸ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιγραφῆς.

Στίχ. [1]-2. Αἱ ἀναγνώσεις καὶ συμπληρώσεις ἡμῶν ἐνταῦθα δύνανται νὰ λογισθῶσι μόλις πιθαναί, διότι ἡ ἀποτριβὴ τοῦ λίθου εἶναι μεγίστη· κατ' εἰκασίαν ἐθέσαμεν τὴν θέσιν ***Θρινναέα*** ἀπαντῶσαν ἐν τῇ μεγάλῃ ἐπιγραφῇ, ἣν ἐδημοσιεύσαμεν ἐν Revue de Phil. 1911 134 στίχ. 103.

Σημειωτέον ὅτι ἡ τελευταία αὕτη ἐπιγραφὴ δύναται νὰ ἀνήκῃ οὐχὶ τῷ *Ὁμολίῳ*, ἀλλὰ τοῖς ***Γόννοις***, διότι ἐν στίχ. 1 αὐτῆς τὰ σωθέντα ἴχνη δὲν ἀποκρούουσι τὴν συμπλήρωσιν ***Ἀγαθ***]***ῆι τύχηι. παρὰ τῶνδε ἐπρίατο πό***[***λις ἡ***] ***Γ***[***οννέων***]. Ἴσως μάλιστα ἡ εἰς τοὺς Γόννους ἀπόδοσις αὐτῆς δύναται νῦν νὰ λογισθῇ πιθανωτέρα, τὸ μὲν ἕνεκα τῶν πρὸς τὰ μέρη ταῦτα κτήσεων τῶν Γοννέων, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν νέων τούτων ἐπιγραφῶν, τὸ δὲ ἐκ τῆς εὑρέσεως τοῦ λίθου εἰς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Πηνειοῦ, ὅπου θὰ ἦτο δυσχερὲς νὰ δεχθῶμεν νῦν ὅτι ἐξετείνοντο τὰ ὅρια καὶ αἱ κτήσεις τοῦ Ὁμολίου, ἀφ' οὗ ἐκεῖ μάχονται οἱ Γοννεῖς πρὸς τοὺς Ἡρακλειώτας περὶ ὁρίων ἐπίσης· βλ. καὶ κάτω ἀριθ. 170 στίχ. 4.

Ἡ συμπλήρωσις ***σιτολογοῦντας*** εἶναι πιθανή· πρβ. στίχ. 12. Ἦτο δὲ ἡ σιτολογία σπουδαία ἀπόδειξις τῆς ἰδιοκτησίας, ἂν ἐτελεῖτο κατὰ τὰ σημερινὰ ἐν Θεσσαλίᾳ ἔθιμα, ὅπερ εἶναι λίαν φυσικὸν νὰ εἰκάσωμεν. Σήμερον δῆλον ὅτι τὸ ***σταχυολογεῖν***, ἢ ***σταχολόγημα*** κοινῶς, θεωρεῖται προνόμιον τοῦ χωρίου ἑκάστου διὰ τοὺς ἀκτήμονας καὶ πτωχοὺς

ἢ μὴ ***κολλήγους*** κατοίκους, οἷς οἱ ἰδιοκτῆται τῶν ἀγρῶν, μικροὶ ἢ μεγάλοι, ὀφείλουσι νὰ ἐπιτρέψωσι δωρεὰν νὰ σταχυολογήσωσι τοὺς θερισθέντας ἀγροὺς τῆς περιφερείας τῆς ἀνηκούσης τῷ χωρίῳ, νὰ ἀπαγορεύσωσι δὲ τοῦτο τοῖς ξένοις.

Συγκομίζουσι δ' ἐκ τῆς σταχυολογίας οἱ πτωχοί, μάλιστα αἱ γυναῖκες, σημαντικὰ πολλάκις ποσὰ καρπῶν· κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1911 ἀνέγραψαν αἱ Θεσσαλικαὶ ἐφημερίδες ὅτι οἱ ἀκτήμονες χωρικοὶ τῆς Χασάμπαλης (βλ. περὶ αὐτῆς ΠΑΕ 1910, 184 κέ.) ἐσταχυολόγησαν ὑπὲρ τὰς 40,000 ὀκάδας σίτου ἀξίας 15,000 δρ. περίπου. Ἐν Ἀρκαδίᾳ δέ, ἔνθα ἐπίσης τὸ αὐτὸ συμβαίνει ὡς πρὸς τὴν κριθὴν καὶ τὸν σῖτον, ἔχει μεγάλην ἀνάλογον σημασίαν, διὰ τὴν πληθὺν τῶν ἀμπέλων, τὸ λεγόμενον ***τσεγγουρολόγημα***, ἤτοι ἡ μετὰ τὸν τρυγητὸν περισυλλογὴ τῶν ὑπολειμμάτων καὶ τῶν μικρῶν σταφυλῶν ***(τσέγγουρα)***.

Στίχ. 3 κέ.. Ἐντεῦθεν αἱ ἀναγνώσεις καὶ συμπληρώσεις καθίστανται πιθανώταται ἢ ἀσφαλεῖς· ἡ βοσκὴ τῶν ποιμνίων τοῦ χωρίου δωρεὰν ἐπὶ ἰδιαιτέρως ὡρισμένης ἐκτάσεως κοινῆς γῆς (κοινῶς ***ὁ μεριᾶς***), ὑπὸ τῆς πόλεως χορηγουμένης ἢ ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτήτου αὐτοῦ, εἶναι σήμερον ἐν μεγίστῃ χρήσει, καὶ μάχαι περὶ τοῦτο τελοῦνται πολλάκις· εἶναι δὲ ἰσχυροτέρα ἀπόδειξις ἰδιοκτησίας ἡ βοσκὴ ἢ ἡ σιτολογία. Πρέπει ὅμως νὰ διακρίνωνται τούτων τὰ μεγάλα ποίμνια τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος ἰδιοκτητῶν, ἅτινα μόνον ἐπὶ ἐνοικίῳ δύνανται νὰ βόσκωσιν ἐν κοινοτικοῖς λιβαδίοις.

Ἐνταῦθα καὶ ἐν στίχ. 14 εἶναι πιθανὸν ὅτι πρόκειται περὶ τῶν ὀλίγων ἑκάστου πολίτου προβάτων, ἅτινα φυλάττει κοινὸς ποιμήν, ὡς καὶ σήμερον, ὁπότε ἐπιτρέπεται ἑκάστῳ νὰ βόσκῃ 5-30 πρόβατα ἢ αἶγας ἐν ὡρισμένῃ ἐκτάσει, πληρωνομένου τοῦ κοινοῦ ποιμένος συνήθως 50 λεπτὰ κατὰ κεφαλὴν ζῴου ἐπὶ ἓν ἔτος καὶ λαμβάνοντός τινας δωρεὰς ἐκ τῶν παραγομένων· τοιοῦτον κοινὸν ποιμένα ἀναφέρει ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιγραφὴ ἐν στίχ. 10-11.

Στίχ. 4-5. Συνεπληρώσαμεν ***δραγατεύοντας***, οὐχὶ ***ἀροῦντας, γεωργοῦντας*** κττ., ἕνεκα τῆς διαζεύξεως ***ἐπὶ νομάς***. Τὸ ***δραγατεύειν***, βεβαιούμενον ἐκ τῶν στίχ. 14 καὶ 16, εἶναι πρωτοφανὴς ἐν τῇ γραπτῇ παραδόσει λέξις, καίπερ συνηθεστάτη κοινῶς σήμερον ἀνὰ τὸν Ἑλληνικὸν κόσμον, σημαίνουσα ἐνταῦθα ὅτι καὶ νῦν ἀκριβῶς.

Δραγάτης δῆλα δὴ καλεῖται σήμερον ἐν Ἀρκαδίᾳ καὶ τῇ λοιπῇ Ἑλλάδι ὁ φύλαξ τῶν ἀμπελώνων, τῶν ἀραβοσίτων καὶ κηπαίων καρπῶν καὶ ὀπωρῶν ***(μποστάνια*** κοινῶς), μάλιστα τῶν πρώτων· ὁρίζεται δὲ ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτῶν ἐμφανίσεως ἀώρων ***(ἀγουρίδα)*** μέχρι τέλους τοῦ τρυγητοῦ. Ποιεῖ δὲ ὁ δραγάτης ἐφ' ὑψηλοῦ καλύβην ὑψηλὴν ἐπίσης, ἥτις καλεῖται ***δραγασούρα*** ἢ ***δραγασούλα***, ὁπόθεν περισκοπεῖ τὰ φυλασσόμενα φόβῳ κλοπῶν, ἤτοι ***δραγατεύει***· καλεῖται δὲ καὶ ἑκάστη περιφέρεια ἀμπελώνων ***δραγασειό*** (λογιώτερον δὲ ***βεργασεῖον*** ἢ ***δραγασεῖον***).

Ἡ κατὰ τὴν Γ' π. Χρ. ἑκατονταετηρίδα παρουσία τῆς λέξεως ταύτης νῦν ἀποδεικνύει ὅτι ἡ ἐκ τοῦ ***βέργα, βεργάτης*** παραγωγὴ αὐτῆς δὲν εἶναι πιθανή· τοὐναντίον παρητυμολογήθη ἐνιαχοῦ σήμερον τὸ δραγάτης εἰς ***βεργάτης*** κττ. παρὰ τὴν ***βέργαν***, ἤτοι τὴν κληματίδα. Οὕτω καθίσταται πιθανὸν ὅτι ὄντως ὑπόκειται ἐν αὐτῇ ῥίζα τοῦ ***δέρκομαι, δράκων*** κττ., ὡς ἤκασεν, ἂν καλῶς ἐνθυμῶμαι, ὁ ἀείμνηστος Κοραῆς.

Εἶναι εὐνόητον ὅτι ἡ δραγάτευσις τόπου τινός, πιθανῶς λιβαδίων ἐνταῦθα, εἶναι μεγίστη ἀπόδειξις τῆς κτήσεως καὶ χρήσεως, τοὐναντίον δ' ἡ μὴ δραγάτευσις. Οὕτως ἡ μαρτυρία τοῦ ὅτι οἱ Ἡρακλειῶται δὲν ἐφύλασσον τὴν πόαν τῆς θέσεως, οὔτε ποίμνια ἦγον πρὸς βοσκήν, ἀποδεικνύει ὅτι ἀνεγνώριζον καὶ αὐτοὶ τὴν ὑπ' ἄλλων κυριότητα. ἕνεκα τοιούτου νοῦ, ἐξαγομένου ἐκ τοῦ ***οὔτε***, συνεπληρώσαμεν ὡς ἄνω. ***Νομαὶ*** δὲ εἶναι τὰ λιβάδια, αἱ βοσκαί, δραγατευόμενα σήμερον αὐστηρότατα ἐν Θεσσαλίᾳ, ὡς οἱ ἀμπελῶνες ἐν Ἀρκαδίᾳ.

Στίχ. 6-7. Εἶναι πιθανωτάτη ἡ συμπλήρωσις ***οἰκόπεδα*** κατὰ τὸν στίχ. 21, περὶ ὧν βλ. καὶ τὰ προειρημένα ἐν ἀριθ. 84, ἔνθα ἐξεφράσαμεν τὴν εἰκασίαν ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ ἐκείνη εἶναι σχετικὴ τῇ ἐνταῦθα [1]. Τὸ ὄνομα τῆς θέσεως ἀπαντᾷ καὶ ἐν στίχ. 18· 21 καὶ ὁμοιάζει κατὰ τὸν σχηματισμὸν τῷ ***Θριννaεύς, Φαλαιεὺς*** τῆς ἐν Revue de Phil. 1911 μνημονευθείσης μεγάλης ἐπιγραφῆς. Φαίνε-

[1] Ἐν **ΑΕ 1911 245** ἐγράψαμεν ὅτι τῆς συμπληρώσεως ἐν ἀριθ. **84** στίχ. **6** «τὰ ο]ἰκόπ[ε]δα τὰ ἐν [Ποθναιεῖ» πιθανωτέρα θὰ ἦτο «τὰ ἐν [Πυθίωι»· ἀλλὰ δὲν εἶναι πιθανωτέρα.

ται δὲ σχηματισθὲν τὸ **Ποθναιεὺς** ἔκ τινος ῥίζης **ποτ-** (δεσπότης, possum) καὶ τοῦ **ναίειν**.

Ἡ σύνδεσις τῆς φράσεως τοῦ στίχ. 5-6 δὲν εἶναι μέν, ὡς συνεπληρώθη, καθ' ὅλα εὐάρεστος, ἀλλ' εὐαρμοστεῖ πρὸς τὰ ἴχνη τῶν γραμμάτων καὶ τὸν χῶρον· κατὰ ταῦτα ὁ μάρτυς βεβαιοῖ ὅτι ἡ προειρημένη ἐν στ. 4 θέσις περιελάμβανεν ὄντως **οἰκόπεδα**.

Ταῦτα δὲ δηλοῖ ἀνήκοντα δυσὶ Γοννεῦσι, τῷ υἱῷ τοῦ Φιλομβρότου, οἷον γινώσκομεν τὸν Κρατεύαν ἐκ τῶν ἄνω ἀριθ. 134 (139 πρβ. 155· ὑπάρχει ὅμως καὶ **Κρατεύας Φιλώτου** ταγὸς ἄνω ἀριθ. 104) ἐπιγραφῶν ὡς ταγόν, ἐξ οὗ συνεπληρώσαμεν, καί τινι ἑτέρῳ, ὅστις ἐκ τοῦ στίχ. 21 φαίνεται ὢν υἱὸς τοῦ Καλλίου (πρβ. **Λυκόφρων Καλλίου** ἄνω ἀριθ. 109)· διότι ἐκεῖ οἱ πρεσβύτεροι ἔλεγον ὅτι τὰ οἰκόπεδα ταῦτα ἀνῆκον τῷ Φιλομβρότῳ καὶ Καλλίᾳ, ἐνταῦθα δ' οἱ νεώτεροι τοῖς υἱοῖς αὐτῶν φυσικῷ τῷ λόγῳ.

Στίχ. 8-9. Ἡ συμπλήρωσις τοῦ ποταμοῦ δὲν εἶναι βεβαίως ἀσφαλής· ἂν ἔκειτο ὁ Πηνειὸς ὄντως, εἶναι πιθανὸν ὅτι οὐδὲ θὰ κατωνομάζετο· διότι παρὰ πᾶσι **ποταμὸς** ἁπλῶς θὰ ἐνοεῖτο ὁ Πηνειός· ἐξ ἄλλου τὸ **ἐπὶ τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ** ἀπαιτεῖ οὐσιαστικόν τι, ὅπερ δύναται νὰ τεθῇ ἐν τῇ συμπληρώσει ἀντὶ τοῦ Πηνειοῦ.

Ἐνταῦθα περατοῦται ἡ ὁπωσοῦν σῳζομένη μαρτυρία τοῦ τρίτου μάρτυρος ἀπὸ τοῦ στίχ. 5-9. Ὁ πρῶτος μάρτυς (στίχ. [1]-2) φαίνεται βεβαιώσας τὴν γεωργίαν καὶ σιτολογίαν ἐν ἀμφισβητουμένῃ θέσει, ὑπὸ Γοννέων τελεσθεῖσαν, καὶ ἀπόδειξιν τῆς ἰδιοκτησίας αὐτῶν οὖσαν. Ὁ δεύτερος (στίχ. 2-5) τὴν ὑπὸ τῶν Γοννέων νομήν, τὴν μὴ φύλαξιν δὲ τῆς θέσεως ὑπὸ τῶν Ἡρακλειωτῶν καὶ τὴν μὴ ἐνέργειαν βοσκῆς ὑπ' αὐτῶν, ἅπερ κατ' ἀντίθεσιν μηνύουσιν ἐπίσης τὴν κυριότητα τῶν Γοννέων.

Ὁ δὲ τρίτος μάρτυς (στίχ. 5-9) ὀνομάζει δύο ἰδιοκτήτας οἰκοπέδων Γοννεῖς ἐν Ποθναιεῖ καὶ βεβαιοῖ τὴν ἄροσιν (ὀργώματα) καὶ καλλιεργίαν αὐτῶν ὑπὸ Γοννέων ἐπίσης· ὅτι δυσχερῶς δύναται νὰ νοηθῇ ἕτερος ποταμὸς πλὴν τοῦ Πηνειοῦ ἐνταῦθα, οἷον ὁ Σῦς (βλ. τὴν ἄνω ἀριθ. 94 ἐπιγραφήν), ἀποδεικνύει ἡ ἄροσις καὶ καλλιεργία σημαντικῶν βεβαίως οἰκοπέδων, ὁποῖα δὲν φαίνονται ὑπάρχοντα κατὰ τὸν ὀρεινὸν ποταμὸν Σῦν (νῦν Ζηλιάνα). Ἡ δὲ **ἄροσις** ἀναφέρεται καὶ εἰς δένδρα, οὖσα ἁπλοῦν ἀνασήκωμα τῆς γῆς ἄνευ σπορᾶς τινος, ἐν ᾧ ἡ **γεωργία** δηλοῖ σποράν δημητριακῶν· ὁμοίως διάκρινον τὸ **ἀροῦν** τοῦ **γεωργεῖν**.

Στίχ. 9 κέ.. Ἐντεῦθεν ἄρχεται ἡ σπουδαιοτάτη μαρτυρία τοῦ υἱοῦ τοῦ Εὐρυνόμου, ὃν καὶ ἄλλως δύναταί τις νὰ συμπληρώσῃ· ἡμεῖς ἐνομίσαμεν ὅτι εἴδομεν ἴχνη πρὸς τοιοῦτον ὄνομα εὐαρμοστοῦντα. Τούτου παραλείπεται ἀσυνήθως τὸ ἐθνικόν· φαίνεται ὅμως ὅτι ἦτο Γοννεύς, διότι κατὰ τὸν στίχ. 11 λέγει ἑαυτὸν ποιμένα τὸ ἐπάγγελμα, καὶ δὴ ποιμένα δημόσιον (τοῦτο πιθανώτατα δηλοῖ τὸ **παρὰ τῇ πόλει)** πληρωνόμενον, καθ' ἃ εἴπομεν ἄνω σελ. 28, ὡς τελούμενον καὶ σήμερον· **πόλις** δ' ἐνταῦθα νοοῦνται οἱ Γόννοι βεβαίως.

Ἡ μαρτυρία αὐτοῦ εἶναι αὐτόχρημα ποιμενική, καθαρὰ καὶ ἁπλουστάτη, μετὰ λέξεων καὶ φράσεων τῆς ἰδιορρύθμου φυσικῆς γλώσσης τῶν ποιμένων· ἐκ τούτου καταφαίνεται ὅτι αἱ μαρτυρίαι ἐγράφοντο αὐτολεξεὶ (πρβ. IG IX² 205· 521). Φαίνεται δὲ ὅτι ὁ ποιμὴν οὗτος περιγράφει οὐ μόνον τὰ κατὰ τὴν ἔξοδον καὶ τὴν κοιλάδα τῶν Τεμπῶν ὅρια, ἀλλὰ καὶ τὰ κατὰ τὸν Νεζερὸν ὑψηλὰ εἰς τὰ ὄρη· ἐγίνωσκε δὲ ἀμφότερα, διότι, ὁσάκις ἔβοσκε μεγάλα ποίμνια, τὸν μὲν χειμῶνα κατήρχετο εἰς τὴν εὔκραῆ κοιλάδα, τὸ δὲ θέρος ἀνήρχετο εἰς τὰ δροσερὰ ὄρη, καθ' ἃ συμβαίνει καὶ σήμερον. Ὑπὸ τὸ γενικὸν τοῦτο πνεῦμα συνεπληρώσαμεν τὰ κενά, ὡς ἐν τοῖς καθ' ἕκαστον λέγομεν εὐθὺς μετὰ ταῦτα.

Στίχ. 10-13. Κατ' ἀρχὰς ἀναφέρει ἐκ μνήμης σιτολογοῦντά τινα· περὶ τῆς σιτολογίας βλ. τὰ προειρημένα ἐν σελ. 27. Ἵνα ἴδῃ ὅμως σιτολογοῦντα, ἔπρεπε νὰ ἔβοσκε κατὰ τὸ θέρος πρόβατα ἐν τῇ πεδιάδι· ἀκριβῶς τὰ κοινὰ τῶν χωρικῶν πρόβατα ὑπὸ τὸν ὡς εἴρηται μισθωτὸν ποιμένα δὲν ἀναβιβάζονται συνήθως κατὰ τὸ θέρος εἰς τὰ ὄρη· διὸ προσέθηκε τὸ ἀναγκαιότατον **παρὰ τῇ πόλει**.

Τὸν σιτολογοῦντα εἶδεν εἴς τι τέμενος, ὅπερ εἰκαστικῶς ἐθέσαμεν ὡς ὂν τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος· ὅτι ἦτο τοῦ θεοῦ Ἀπόλλωνος, δεικνύουσι τὰ ἴχνη τοῦ στίχ. 13· ὅτι δὲ πιθανώτατα νοεῖται ὁ Πύθιος καὶ τὸ περίφημον κατὰ τὴν ἔξοδον τῶν Τεμπῶν Πύθιον, περὶ οὗ βλ. ΠΑΕ 1911 304, θεωροῦμεν βέβαιον· διότι ἕτερον τέμενος οὔτε ἀναφέρεταί που, οὐδὲ θὰ ὑπῆρχε τόσον σημαντικόν, ὅσον

τὸ τοῦ θεοῦ τούτου ἐνταῦθα (βλ. κάτω ἀριθ. 170 στίχ. 12).

Οὐ μόνον δ' ἐν τῷ τεμένει εἶδε τὸν ἄγνωστον ἀλλὰ Γοννέα βεβαίως σιτολογοῦντα, ἀλλὰ καὶ ἔν τισι τόποις, οὓς συνεπληρώσαμεν κατ' ἀνάγκην συμφώνως πρὸς τὰ περισωθέντα γράμματα καὶ τὸν χῶρον **κατεστεγασμένους**· ἴσως νοοῦνται τόποι τῆς κοιλάδος, ἔνθα μετὰ τὸν θερισμὸν ἱδρύουσιν οἱ ποιμένες πρόχειρα στεγάσματα ἐκ ξύλων καὶ βρύων, ὑφ' ἃ διαμένουσι, τὴν μεσημβρίαν μάλιστα, τὰ πρόβατα πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ καύσωνος· καλοῦνται δὲ ταῦτα νῦν **τσιαρδάκια** καὶ χρησιμεύουσιν ἔτι πρὸς ἄμελξιν καὶ πρόχειρον τυροκομίαν.

Σημειωτέον ὅτι πάντως νοοῦνται ἐνταῦθα οἱ κατὰ τὴν κοιλάδα τῶν Τεμπῶν εὐφορώτατοι ὑπὲρ πάντας τοὺς ἐν Θεσσαλίᾳ ἀγροί, οὓς δύναταί τις πλουσίως νὰ σιτολογήσῃ, ἐν ᾧ οἱ κατὰ τὰ ὄρη πτωχοὶ ὄντες οὐδὲ σιτολογοῦνται.

Στίχ. 13-14. Συνεπληρώσαμεν **νεμόμενα**, διότι τὸ δραγατεύειν προϋποθέτει ὕπαρξιν πλουσίων λιβαδίων, ἀξίων φυλάξεως, πρὸς νομήν· τοιαῦτα ὑπάρχουσι πολλὰ καὶ πλουσιώτατα κατὰ τὴν κοιλάδα τῶν Τεμπῶν, αὐστηρῶς καὶ νῦν δραγατευόμενα.

Στίχ. 14-15. Δυσχερεστάτη εἶναι ἥ τε συμπλήρωσις καὶ ἡ κατανόησις τῶν στίχων τούτων· ἐν πρώτοις ἕνεκα τοῦ **νεμ**[**όμενα**] ὀφείλομεν νὰ συμπληρώσωμεν περαιτέρω [**δραγατευό**]**μενα**, δι' ὃν λόγον εἴπομεν ἐν στίχ. 13-14· ἐξ ἄλλου ἡ ἐμφάνισις τῆς λέξεως **λίμνη** ἀναγκάζει ἡμᾶς νὰ δεχθῶμεν ὅτι ὁ ποιμὴν μετεπήδησε, κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν τοιούτων ἀνθρώπων ἐν τῇ διηγήσει, ἐκ τῶν Τεμπῶν εἰς τὴν Ἀσκουρίδα· διότι τὸ νὰ δεχθῶμεν ὕπαρξιν λίμνης ἐν τῇ κοιλάδι τῶν Τεμπῶν εἶναι ἄτοπον· οὐδὲ ἠδύνατο ὁ ποιμὴν νὰ ὀνομάσῃ ἁπλῶς λίμνην βόθρον τινὰ τοῦ Πηνειοῦ λιμνοειδῆ· τοὐναντίον λίμνην ἐννοεῖ τὴν γνωστὴν πᾶσι καὶ τὴν μόνην τῆς περιφερείας ταύτης μεταξὺ Γόννων καὶ Ἡρακλείας. Ὁμοίως σήμερον οἱ ἐπιχώριοι δὲν ὀνομάζουσι παρ' ἑαυτοῖς τὸν Νεζερὸν οὕτως, ἀλλὰ **λίμνα** ἁπλῶς, ὡς καὶ οἱ περὶ τὴν Βοιβηΐδα, Ξυνιάδα καὶ πᾶσαν ἄλλην τῆς Ἑλλάδος, ὡς καὶ **ποτάμι** τὸ παρ' ἑαυτοῖς γνωστὸν κατ' ἐξοχήν, κττ..

Τὸ δὲ κατ' ἀνάγκην πρὸς τὰ σωθέντα γράμματα συμπληρωθὲν **καὶ ἐντὸς ῥόον ὄντα** εἶναι δυσνόητον· πιθανῶς ἀναφέρεται εἰς τὴν Ἀσκουρίδα, τὴν **λίμνην** τοῦ ποιμένος, καὶ σημαίνει ὅτι ἐν αὐτῇ ὑπῆρχεν ἐνιαχοῦ χάνδαξ ἢ τάφρος τις, εἷς ἢ πλείονες, πρὸς ἐκροὴν τῶν ὑδάτων· ἀκριβῶς τοιαύτην μεγάλην τάφρον ἐποίησε πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐν τῇ αὐτῇ λίμνῃ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, δοῦσα δι' αὐτῆς ἔκρουν τῶν ὑδάτων τοιοῦτον, ὥστε νὰ ὑπολειφθῶσιν εὐφορώτατοι ἀγροὶ κατ' αὐτήν, παράγοντες τὸν πεφημισμένον ἀραβόσιτον τοῦ Νεζεροῦ.

Ἀλλ' ἐκ τῶν φράσεων τοῦ ποιμένος φαίνεται ὅτι ὁ **ῥόος** οὗτος δὲν καθίστα δυνατὴν τὴν ἔξοδον τῶν ὑδάτων, ἀλλ' ἐποίει τέλμα (**βοῦρκον**), εἰς ὃ ἦτο βεβαίως δυσχερὲς νὰ βοσκήσωσι ζῷα ἢ νὰ κοπῶσιν εὑρέως χορτονομαί· διὰ τοῦτο **τὰ ἐν τῇ λίμνῃ** δὲν ἐνέμοντο οὐδὲ ἐδραγατεύοντο ὑπὸ τῶν Γοννέων· ἀλλ' οὔτε ὑπὸ τῶν Ἡρακλειωτῶν ἐδραγατεύοντο ταῦτα, ἀφ' οὗ ὁ μάρτυς οὔτε φύλακα ἐξ αὐτῶν οὐδένα εἶδεν οὔτε ἄλλον τινὰ Ἡρακλειώτην μεταβαίνοντα νὰ κόψῃ χόρτον.

Στίχ. 16-17. **Χόρτον** δέ, ὡς συνεπληρώσαμεν, νοεῖ ὁ ποιμὴν ἢ πρόχειρον αὐτοφυές, νῦν **χορτάρι** ἐπίσης λεγόμενον, ὅπερ συλλέγεται κατὰ τοὺς ἐαρινοὺς μάλιστα μῆνας καὶ πωλεῖται ἐν μικρᾷ κλίμακι πρὸς ἄμεσον κατανάλωσιν ὑπὸ μεγάλων ζῴων, ἢ βρύα πρὸς ποίησιν ῥιπῶν (**ψάθες**), σκιαδίων, σπυρίδων, κοφίνων κττ., ὁποῖα συλλέγονται ἐξ ἑλωδῶν τόπων· ἡ πρώτη σημασία φαίνεται πιθανωτέρα· ἀλλ' ἠδύνατο εἷς ποιμὴν καὶ τὰ δεύτερα νὰ καλέσῃ διὰ τῆς γενικῆς λέξεως **χόρτον**, ὡς σήμερον ἐν Ἀρκαδίᾳ καλοῦσι **ψαρικὴ** οἱονδήποτε ἰχθὺν νωπὸν ἢ παστόν.

Ἀφ' οὗ λοιπὸν τὰ ἐν τῇ λίμνῃ οὔτε ὑπὸ τῶν Γοννέων οὔτε ὑπὸ τῶν Ἡρακλειωτῶν ἐνέμοντο οὐδ' ἐδραγατεύοντο, αὕτη ἦτο οὐδετέρα· ἴσως ἀνῆκε μᾶλλον τοῖς Γοννεῦσι, διότι ὁ μάρτυς βεβαιοῖ μὲν ὅτι οὐδένα Ἡρακλειώτην εἶδε πορευόμενον πρὸς χορτονομὴν εἰς τὴν λίμνην, ἀφίνει δ' ἀόριστον τὴν βεβαίωσιν τοῦ ἂν εἶδε πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν μεταβαίνοντα Γοννέα ἢ δὲν εἶδε· τὸ ἀσφαλὲς εἶναι ὅτι ἡ λίμνη οὔτε ἀνῆκεν οὔτε προσῆκε τοῖς Ἡρακλειώταις.

Σημειωτέον ὅτι ἐν στίχ. 17 ὁ χαράκτης ἔγραψε
ΔΑ
ΟΙΔΕ, ἤτοι προσέθηκεν ἄνω ἐπὶ τοῦ διαστίχου τὸ **δα** τοῦ οἶδα· ἀλλὰ φαίνεται πιθανὸν ὅτι παρέλιπε

πρὸ αὐτοῦ ἕτερον *οἶδα*, ἀναγκαῖον ὂν ἕνεκα τοῦ ἐπιφερομένου *δέ*.

Στίχ. 17-20. Αἱ ἐπιφερόμεναι ἀπὸ τοῦ μέσου τοῦ στίχ. 17 καταθέσεις τοῦ ποιμένος, καίπερ ἀσφαλῶς τὰ πολλὰ συμπληρούμεναι, παρέχουσι πολλὰ πράγματα εἰς τὴν κατανόησιν. Ἐν πρώτοις δὲν ἐμφαίνεται ἂν καὶ ταῦτα ἀναφέρωνται εἰς τὰ περὶ τὴν Ἀσκουρίδα ἢ εἰς τὴν κοιλάδα τῶν Τεμπῶν· ἡ παρουσία τῆς τοπωνυμίας ***Ποθναιεύς***, παρ' ἣν ὑπῆρχον οἰκόπεδα πάντως (στίχ. 6· 21), δηλοῖ ὅτι ὁ μάρτυς ἀφεὶς τὰ περὶ τὴν λίμνην μετέπεσεν εἰς τὰ κατὰ τὴν ἔξοδον τῶν Τεμπῶν ὅρια πάλιν, ὁπόθεν ἤρξατο ἐν στίχ. 10-14, καὶ ὁπόθεν ἐξέβη διὰ παρενθήκης τῶν ἐν στίχ. 14-17.

Ἡ τοιαύτη μετάπτωσις καὶ ἐπαναφορὰ δὲν εἶναι ἀσυνήθης ἐν ταῖς διηγήσεσι τῶν ἁπλοϊκῶν ἀνθρώπων. Οὕτω καταθέτει ὅτι γινώσκει τὴν ἐν Ποθναιεῖ θέσιν, ἔνθα ὁ Διόφαντος, Ἡρακλειώτης πιθανῶς, ἐφόνευσέ τινα Γοννέα, ὃν συνεπληρώσαμεν ***Κορνέστην***· τὸ ***πίπτειν*** ὑπό τινος ἐν τοιαύτῃ σημασίᾳ τοῦ ***ἀναιρεῖσθαι*** δὲν εἶναι ἀσύνηθες. Ὁ δὲ φόνος ἐτελέσθη βεβαίως περὶ τὴν ἀμφισβήτησιν ἀγρῶν καὶ ὁρίων αὐτῶν (πρβ. κάτω ἀριθ. 170).

Οὕτως ἡ ἀρουμένη ***χέρσος***, ὡς συνεπληρώσαμεν (κατ' ἀρχὰς ἐφάνησαν ἡμῖν γράμματά τινα ἁρμόζοντα εἰς συμπλήρωσιν ξ]*έν*[*ην*· ἀλλὰ κατόπιν οὔτε τὸ Ν ἐβεβαιοῦτο, οὔτε ἡ λέξις αὕτη προσηρμόζετο τῇ ἐννοίᾳ), πρέπει νὰ νοηθῇ κατὰ τὴν κοιλάδα τῶν Τεμπῶν καὶ τὴν ἔξοδον τοῦ Πηνειοῦ ἐξ αὐτῶν· ὄντως δ' ἐνταῦθα παρετηρήσαμεν πλείστας μεταβολὰς τῆς κοίτης αὐτοῦ· συμβαίνουσι δὲ καὶ πολλαὶ πλήμμυραι καὶ ὁ τοῦ ἔτους τούτου κτήτωρ ἀγροῦ ἐκεῖ δύναται νὰ ἴδῃ αὐτὸν τὸ ἑπόμενον μεταβαλλόμενον εἰς κοίτην, ὁ δὲ γείτων αὐξανόμενον τὸν ἑαυτοῦ ἀπροσδοκήτως· ἡ πρῴην ἄρα κοίτη θὰ ἐκαλεῖτο ὀρθῶς ***χέρσος***, ἥτις πρότερον ἦτο ***νῆσος***, ὡς πανταχόθεν περιβαλλομένη ὑπὸ τοῦ Πηνειοῦ· καὶ σήμερον σῴζονται πολλαχοῦ καὶ ἐνταῦθα καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα σημεῖα κατὰ τὸν ἐκτεταμένον ῥοῦν τοῦ ποταμοῦ μικραὶ νῆσοι, καλούμεναι καὶ νῦν ***νησί, νησάκι***, ὡς ἐν Λαρίσῃ παρὰ τὴν μεγάλην γέφυραν τοῦ Τυρνάβου, καὶ ἀλλαχοῦ αὐτοῦ.

Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην συνεπληρώσαμεν τὸν στίχ. 18-19· ἡ δὲ γραφὴ ***νεῖσος*** εἶναι ὑπόλειμμα διαλεκτικόν, οἷα ἱκανὰ ἀπηντήσαμεν (βλ. ἀριθ. 64. 89 κττ.). Ὁ δὲ μάρτυς δὲν ἐξέφυγεν ἐκ τοῦ Ποθναιῶς, ἀλλὰ παρεμβαλὼν μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς διηγήσεως τοῦ φόνου τοῦ Κορνέστου τὴν ἐν τῇ μνήμῃ αὐτοῦ ἢ κατ' ἐρώτησίν τινος ἀνακριτοῦ ἴσως ἐλθοῦσαν ἐγγὺς χέρσον, περὶ ἣν θὰ ἐγίνοντο σπουδαῖαι ἀμφισβητήσεις, ἐπανέρχεται εὐθὺς εἰς τὰ κατὰ Κορνέστην.

Διότι ἐν στίχ. 19 διηγεῖται ὅτι οὗτος ἐτάφη ἐγγὺς τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης ἔκ τινος θέσεως εἰς Λίμναν· ἀκριβῶς ἐνταῦθα εἶναι τὸ σημεῖον, ἐξ οὗ αἱ πλεῖσται τῶν καταθέσεων τοῦ μάρτυρος ἐξαρτῶνται. Ἂν ἀναγνώσωμεν ***λίμναν*** καὶ νοήσωμεν τὴν Ἀσκουρίδα, τότε πάντα τὰ ἀπὸ τοῦ στίχ. 17-23 ὀφείλομεν νὰ θέσωμεν περὶ αὐτήν· τοῦτο ὅμως θὰ ἐπέφερε πλείστας συγχύσεις ἕνεκα σοβαρῶν ἀντιρρήσεων, φανερῶν καὶ μὴ δεομένων ἐκθέσεως.

Τούτου ἕνεκα νομίζομεν ὅτι ὁ δεικνυόμενος τάφος τοῦ Κορνέστου ὑπῆρχε κατὰ τὴν ἔξοδον τῶν Τεμπῶν εἰς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Πηνειοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης ἐκ τῆς θέσεως ***Χάους***, ὡς συνεπληρώσαμεν, εἰς ἑτέραν θέσιν ἐπίσης, καλουμένην ***Λίμναν***, μὴ οὖσαν δέ ποτε ἢ πάντοτε λίμνην σπουδαίαν. Ἐν πρώτοις ἡ λέξις ***Χάος*** εἶναι πιθανωτάτη ὡς ὄνομα θέσεως· καὶ σήμερον καλοῦμεν ἐν Ἀρκαδίᾳ θέσιν ***Χάβος*** καὶ ἐν Θεσσαλίᾳ που ἠκούσαμεν τὴν αὐτὴν τοπωνυμίαν· καλοῦνται δ' οὕτως ἀπόκρημνοι, βαραθρώδεις, σκοτεινοὶ ἐπὶ ὀρέων καὶ ῥευμάτων τόποι (πρβ. ***Χάα*** τοπωνυμικὸν ἐν Ὑπάτῃ IG IX² 7 α).

Ἐνταῦθα ***Χάος*** θὰ καλῆται αὐτὴ αὕτη ἡ ἔξοδος τῶν Τεμπῶν, ἢ μέρος αὐτῆς, ἤτοι τὸ τελευταῖον ἀπόκρημνον ἄνοιγμα αὐτῶν παρὰ τὴν νῦν πεσοῦσαν ὑψηλὴν ξυλίνην γέφυραν τοῦ Πηνειοῦ· περὶ τῶν θέσεων τούτων καὶ τῶν ἐγγὺς τοπωνυμιῶν ἐγράψαμεν ἱκανὰ ἐν ΠΑΕ 1911 304, ἃ βλέπετε. Καὶ ἡ θέσις ***Λίμνα*** ἐνταῦθα, ἔνθα ὁ Πηνειὸς σχηματίζει πρὸς τὸ νῦν Παππαπούλη καὶ Νυχτερέμη πράγματι εὐρυτάτους βόθρους ἐν εἴδει μικρῶν λιμνῶν, ἀδιαβάτων μάλιστα χειμῶνος μὲν πάντοτε, θέρους δὲ συχνότατα, εἶναι τὰ μάλιστα εὐνόητος. Ἡ δὲ ἐκφορὰ αὐτῆς εἶναι διαλεκτικὴ καὶ παρέμεινεν, ὡς συμβαίνει ἐπὶ τοπωνυμιῶν.

Στίχ. 20-23. Ἐξακολουθῶν ὁ μάρτυς τὴν περὶ τὰς αὐτὰς θέσεις διήγησιν βεβαιοῖ ὅτι τὰ γνωστὰ καὶ ἐξ ἄλλων μαρτυριῶν (στίχ. 6) οἰκόπεδα ἐν Πο-

θναιεῖ ἀνῆκον, ὡς ἔλεγον οἱ πρεσβύτεροι, τοῖς Γοννεῦσι **Καλλίᾳ** καὶ **Φιλομβρότῳ**, ὧν τοὺς υἱοὺς καὶ κληρονόμους ὡμολόγησεν ἕτερος μάρτυς ὡς ἰδιοκτήτας τῶν αὐτῶν οἰκοπέδων ἐν στίχ. 5-8. Ἀκριβῶς δὲ κατὰ τὴν ἔξοδον τοῦ Πηνειοῦ ἐκ τῶν Τεμπῶν ὑπάρχουσι καὶ σήμερον ἀγροὶ καὶ κῆποι ἐξαιρέτου γῆς, καλλιεργούμενοι καθ' ὅλον τὸ ἔτος καὶ πλεῖστα καὶ ποικιλώτατα ἀποδίδοντες προϊόντα, πολύτιμοι δ' ἐκ τούτου, ὡς **ποτιστικοὶ** διὰ τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ καὶ ἄλλως λιπαρώτατοι· ἐν αὐτοῖς καὶ σήμερον ὑπάρχουσί τινες οἰκίσκοι, οἷοι θὰ ὑπῆρχον πολλῷ πλείονες κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, ὁπότε καὶ ἡ καλλιεργία ἦτο λίαν ἐπιμελεστέρα καὶ ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ σημαντικῶς ἀνωτέρα τῆς σημερινῆς (βλ. **Revue de Philol.** 1911 137)· οὕτως ἐνταῦθα εὑρίσκει ἀρίστην ἑρμηνείαν καὶ ἡ λέξις **οἰκόπεδον** καὶ τὸ περιμάχητον τοῦ τόπου.

Ἐν στίχ. 21 ὁ χαράκτης ἔγραψε τὰς λέξεις

N AN
ΠΟΘΑΙΕΙΟΤΙΗΝΓΟΝΝΕ, ἤτοι προσέθηκε τὸ N τοῦ Ποθναιεὺς καὶ κατέλυσε τὴν Ἀττικὴν λεγομένην σύνταξιν, διαξέσας μὲν τὸ N ἐν μέρει καὶ μεταβαλὼν εἰς Σ, προσθεὶς δ' ὑπεράνω τὸ AN, ἵνα τὸ *ἦν* γένηται *ἦσαν*.

Μόνον δὲ τοιαῦτα οἰκόπεδα ἠδύναντο νὰ γεωργῶνται καὶ ἐποικῶνται, ὡς λέγει ὁ μάρτυς περαιτέρω· **ἐποικισμὸν** νοητέον τὴν ὡς ἄνω περιγραφεῖσαν κτίσιν οἰκίσκων, οἵτινες σήμερον καλοῦνται **καλύβια**, πρὸς διαμονὴν πρόσκαιρον κατὰ τὴν ὥραν τῆς συγκομιδῆς τῶν καρπῶν ἑκάστων. Ὁ δὲ χα-

E
ράκτης ἔγραψεν ἐν στίχῳ 22 ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΟ· τὸ δὲ **ἐποικοῦντο** φαίνεται κατὰ κοινοτέραν ἐκφορὰν ἐστερημένον τῆς αὐξήσεως.

Αἱ συμπληρώσεις τῶν στίχ. 22-23 εἶναι σύμφωνοι πρὸς τὰ σωθέντα ἴχνη καὶ τὸν χῶρον καὶ δύνανται νὰ θεωρηθῶσι πιθανώταται, καίτοι ἐμφανίζεται περίεργος λέξις **Βατάσωπος** καὶ ἑτέρα περίεργος λέξις ἅμα καὶ σύνταξις **ἀκμὴν πολέμου**. Τὸ **ἕως** δεικνύει τοπικὴν σχέσιν· ἡ ἐπιφερομένη ἄρα λέξις εἶναι τοπωνυμία· θὰ ἐσχηματίσθη δὲ αὕτη παρὰ τὸ **Ἀσωπός**, γνωστοῦ ὄντος τοιούτου ὀνόματος ποταμοῦ καὶ ἐν Θεσσαλίᾳ· τὸ πρῶτον συνθετικὸν θὰ εἶναι ἴσως ἡ λέξις **βάτος**, ὁπόθεν τὸ ὅλον σημαίνει ποτάμιον Ἀσωπὸν πλῆρες βάτων· ὄντως δ' ἐνταῦθα καὶ ποτάμια πολλὰ ἀείροα ὑπάρχουσιν ἐκ τοῦ Ὀλύμπου ἐκβάλλοντα εἰς τὸν Πηνειόν, καὶ πλήρη βάτων τὰ πολλά, ἐξ ὧν παράγονται πλουσιώτατοι καρποὶ ἐδώδιμοι **(βατόμουρα)**.

Τὸ δὲ **ἀκμὴν πολέμου** δηλοῖ ὅτι ἡ καλλιεργία καὶ ὁ ἐποικισμὸς δὲν ἔπαυον οὐδὲ κατὰ τὴν διάρκειαν πολέμου, τοῦτο δ' ἕνεκα τῆς πλουσίας παραγωγῆς· τὸ **ἀκμὴν** εἶναι ἐπιρρηματικὴ ἢ προθετικὴ πτῶσις, καθ' ἃ τὸ δίκην, χάριν, δωρεὰν κτλ., καὶ ἐσώθη ἐν τῇ Νέᾳ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ ὡς **ἀκόμη**· θὰ ἦτο δ' ἐν τῇ κοινῇ λαλιᾷ συχνόν· περὶ αὐτοῦ βλ. καὶ κάτω ἀριθ. 170 στίχ. 9, ἔνθα φαίνεται ἐμφανιζόμενον ὡς ἐπίρρημα, ἐν ᾧ ἐνταῦθα εἶναι πρόθεσις.

Στίχ. 23-25. Περατωθείσης τῆς μακρᾶς καὶ σπουδαιοτάτης μαρτυρίας τοῦ ποιμένος, ἄρχεται ἑτέρα τοῦ Ἱπποκράτους υἱοῦ τοῦ Σίμμου Ὀλοσσονίου τὴν πατρίδα. Φαίνεται πιθανὸν ὅτι δὲν εἶναι ἄγνωστός τις οὗτος· διότι ἐν τῷ ἄνω ἀριθ. 88 A ψηφίσματι ἀπαντᾷ **Σιμ... δεῖνος** **Ὀλοσσόνιος** τιμώμενος θερμῶς ὑπὸ τῶν Γοννέων ἕνεκα μεγάλων βεβαίως πρὸς αὐτοὺς εὐεργεσιῶν· καὶ ὁ ἐνταῦθα μάρτυς καταθέτει συντόμως μέν, σπουδαιοτάτην δὲ μαρτυρίαν περὶ τῆς γνώσεως αὐτῶν τῶν ὅρων τῶν Γοννέων καὶ Ἡρακλειωτῶν· ἴσως ὁ ἐν 88 A εἶναι υἱὸς τούτου, ὁπότε δύναται νὰ συμπληρώσῃ τις τοὺς ἐκεῖ στίχους 1 [**ἐπαινέσαι τε Σῖμμον Ἱπποκράτους**] καὶ 6 [**Σίμμωι**] καὶ 12 [**Σίμμωι**].

Ἐν πρώτοις σημειωτέον ὅτι ὁ χαράκτης προσέθηκεν ἄνω ἐπὶ τοῦ διαστίχου τὸ ἕτερον Π τοῦ **Ἱπποκράτης**· δύο κεραῖαι περὶ τὸ τρίτον O τοῦ ἐθνικοῦ φαίνονται τυχαῖαι ἀποτριβαὶ τοῦ λίθου· ἐν

N
δὲ στίχ. 24 ἔγραψε ΓΟΝΝΕΥΣΙΚΑΙ.

Οὗτος μαρτυρεῖ ὅτι γινώσκει ὅτι ὅροι τῶν Γοννέων πρὸς τοὺς Ἡρακλειώτας εἶναί τινες **...υ.αι**, καὶ αὗται φέρουσαι σφραγῖδα κατὰ τὴν πλευρὰν τὴν βλέπουσαν ἀνατολικῶς. Καὶ πρῶτον φαίνεται πιθανὸν ὅτι ὁ Ἱπποκράτης ἀναφέρεται εἰς τοὺς παρὰ τὴν Ἀσκουρίδα καὶ τὸν Σῶν ὅρους· διότι τούτους ἠδύνατο μάλιστα νὰ ἴδῃ ὢν ἐξ Ὀλοσσσόνος, ἧττον δὲ τοὺς μετὰ τὴν ἔξοδον τῶν Τεμπῶν, περὶ ὧν ὁ ποιμὴν δὲν εἶπέ τι ὅμοιον.

Πῶς δὲ πρέπει νὰ συμπληρωθῶσι καὶ νοηθῶσιν αἱ **...υ.αι** αὗται; Ἐκ τῆς πληροφορίας τοῦ ὅτι

Ετυπ. 12·6·13.

ἔφερον σφραγῖδα εἶναι ἀναγκαῖον νὰ εἰκάσωμεν ὅτι πρόκειται περί τινων στερρῶς ἱδρυμένων ἀντικειμένων, ἀφ' ὧν ἠδύναντο νὰ ἐξαρτηθῶσι πινακίδες ἢ κοντοὶ ἴσως, οὓς ἕτερος μάρτυς ἐν στίχ. 29 ὀνομάζει **σημοφόρια**, ὄντα εὐφόρητα καὶ δυνάμενα νὰ ἀφαιρεθῶσι καὶ φυλαχθῶσι παρά τινι. Τοιαῦτά τινα πιθανῶς ἦσαν καὶ οἱ **σπόλοι**, ἀναφερόμενοι ἐν IG IX[2] σελ. XI ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τῶν Μελιταιέων καὶ Χαλαίων διαμφισβητούντων ὅρια πρὸς τοὺς Πευματίους· ὁ Ἡσύχιος ἑρμηνεύει τούτους ὡς **χάρακας** ἢ **πασσάλους**.

Σήμερον ἐπὶ τῶν ἡμετέρων συνόρων ὑπάρχουσι κωνικὰ μικρὰ κτίσματα ἀληλιμμένα δι' ἀσβέστου, ὧν ἕκαστον δύναται νὰ ποιηθῇ ἐντὸς 1-2 ὡρῶν ὑφ' ἑνὸς κτίστου ἁπλοῦ· ταῦτα κατὰ τὴν νύκτα κρημνίζουσιν οἱ μὲν ἢ οἱ δὲ τῶν ὁροφυλάκων καὶ κτίζουσιν ἐντεῦθεν ἢ ἐκεῖθεν, ἐκ τούτου δὲ προκαλοῦνται ἔριδες καὶ μάχαι. Τοιαῦτα δὲν ἦσαν βεβαίως τὰ ἐν τῇ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιγραφῇ· διότι οὔτε δύνανται νὰ σφραγισθῶσιν οὔτε νὰ ἀποκομισθῶσι καὶ φυλαχθῶσί που τὰ τοιαῦτα σήματα· τοὐναντίον ὅμοια τοῖς σημερινοῖς δυνάμεθα νὰ ὑπονοήσωμεν ὅτι ἦσαν οἱ **τέρμονες**, ἀναφερόμενοι ἐν τῇ γνωστῇ ἀμφισβητήσει ὁρίων τῶν Ἀλέων πρὸς τοὺς Θηβαίους Φθιώτας κἀπ..

Θὰ ἦσαν λοιπὸν αἱ . . . **υ . αι** δένδρα, ἐφ' ὧν θὰ ἐτίθεντο πινακίδες σιδηραῖ ἢ ξύλιναι, ἀνηρτημέναι ἐκ κοντῶν ὁμοίων καὶ ἐξηρτημέναι ἀπ' αὐτῶν διά τινος ἁλύσεως, ἧς τὰ ἄκρα ἠδύναντο νὰ σφραγισθῶσι διὰ μολύβδου, καθ' ἃ περίπου τὰ Βυζαντιακὰ μολυβδόβουλλα, ἀργυρόβουλλα καὶ χρυσόβουλλα. Οὕτως ἡ βιαία ἀφαίρεσις αὐτῶν θὰ ἐπήνεγκε φθορὰν τῆς σφραγῖδος καὶ ἡ ἀπάτη, ὁσονδήποτε εὐφυῶς ἂν ἐτελεῖτο, ἠδύνατο νὰ ἀποκαλυφθῇ· ἐν τῇ μαρτυρίᾳ προστίθεται ὅτι ἡ σφραγὶς ἦτο τεθειμένη ἐπὶ τῆς ὄψεως τῆς ὁρώσης πρὸς ἀνατολάς, ἐξ οὗ συμπεραίνομεν ὅτι καὶ ἐξ ἄλλων πλευρῶν ἠδύνατο νὰ σφραγισθῇ ἡ . . . **υ . α**.

Οὕτως ἀπεικονίζοντες ταῦτα δυνάμεθα νὰ συμπληρώσωμεν ὡς οὐσιαστικὸν τὴν λέξιν ἢ διὰ τοῦ **σημύδη** τοῦ γνωστοῦ δένδρου, ἢ διὰ τοῦ **σιπύα** ἢ **σιμύα**, ἀγνώστου λέξεως, περὶ ἧς βλ. κάτω τὴν ὑπ' ἀριθ. 180 στίχ. 7 ἐπιγραφήν, δυστυχῶς μὲν λίαν κατεστραμμένην, πιθανῶς δ' εἰς καθορισμὸν συνόρων ἐπίσης, τῶν Γοννέων πρὸς τοὺς Κονδαεῖς, ἀναφερομένην. Περὶ αὐτῆς ὁ ἐνταῦθα μάρτυς φαίνεται ὅτι ἀναφέρει δύο ἰδιότητας, μίαν μὲν μὴ σωθεῖσαν, ἀλλ' ἀπαιτουμένην πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ τέρματος τοῦ στίχ. 24, ἑτέραν δὲ τὴν ἐν στίχ. 25 **τὰς ἐσφραγισμένας**.

Πιθανῶς ἐπὶ τῶν πινακίδων τῶν ἐπὶ τῶν σημυδῶν ἢ σιπυῶν τούτων ἱδρυμένων ἐγράφοντο γράμματα ἢ φράσεις τινές, ὡς δυνάμεθα νὰ εἰκάσωμεν ἐκ τῆς κάτω ἀριθ. Β στίχ. 19. 25 ἐπιγραφῆς· θὰ ἦσαν δ' αὗται, κατὰ τὰ ἐπὶ τῆς ἐν Ἀθήναις πύλης τοῦ Ἀδριανοῦ κττ., περίπου **ἐπὶ τάδε Ἡρακλειωτῶν (Γοννέων)** ἤ τι ὅμοιον.

Στίχ. 25-27. Ἐνταῦθα περατουμένων τῶν μαρτυριῶν εἰσάγεταί τις βεβαίωσις ἢ παραίνεσις διὰ τοῦ **γινώσκετε**, οὗ ἡ συμπλήρωσις εἶναι ἀσφαλής, ἀφ' οὗ ὁμοίως κεῖται πληρέστερον ἐν τῇ κάτω ἀριθ. 166 ἐπιγραφῇ τὸ αὐτό, οὐχὶ τὸ **γινώσκε[ι] τε** ἢ ὅμοιον, δῆθεν ἀναφερόμενον εἰς τὴν προηγουμένην μαρτυρίαν.

Ἀλλὰ πρὸς τίνα ἀπευθύνεται ἡ προστακτικὴ αὕτη, ἢ ὁριστικὴ βεβαίωσις καὶ πιστοποίησις περὶ τῆς ἀληθοῦς καὶ ἀκριβοῦς λήψεως τῶν μαρτυριῶν; Δύο εἰκασίαι πρὸς ἑρμηνείαν τούτου εἶναι πιθαναί· ἢ πρῶτον ὅτι ἀποτελεῖ τυπικὴν ἐρώτησιν τῶν διαιτητῶν πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν διαμφισβητουσῶν πόλεων, ἢ ὁριστικὴν πληροφορίαν τῶν τελούντων τὴν ἀνάκρισιν πρὸς αὐτοὺς τοὺς μάρτυρας πρὸς βεβαίωσιν τῶν ὑπ' αὐτῶν κατατεθέντων, καθ' ἃ καὶ σήμερον, ἢ δεύτερον ὅτι ἀπευθύνεται πρὸς τὸν διατάξαντα τὴν διαιτησίαν βασιλέα (βλ. ἄνω σελ. 27), πρὸς ὃν οἱ διαιτηταὶ λέγουσιν ὅτι ὄντως τὰ εἰρημένα κατετέθησαν ὡς ἐγράφησαν, ὅτι ὄντως ἤκουσαν ὡς λέγουσιν ἐν τοῖς ἄνω, ὅτι ταῦτα ἐμαρτύρησαν οἱ μάρτυρες καὶ δι' ὅρκου ἐβεβαίωσαν κατὰ τὸν νόμον.

Ταῦτα δὲ θὰ ἀνεγίνωσκεν ὁ βασιλεὺς ἐν ἀντιγράφῳ, ἵνα ἐξενέγκῃ τὴν κρίσιν· ὁ δὲ **νόμος**, ὃν ἀναφέρει ἡ ἐπιγραφή, θὰ ἦτο αὐτὴ ἡ ἐπὶ τῆς Β ὄψεως ἐπιγραφή, πάντως δὲ θὰ ἦτό τις οὐ μόνον τῶν Γοννέων, διότι ἐν τῇ διαμφισβητήσει πρὸς ὁμόρους δὲν ἴσχυε παρ' ἐκείνοις, ἀλλὰ κοινός, ἢ αὐτὸ τοῦτο Μακεδονικός, γνωστὸς ἀμφοτέροις καὶ ῥυθμίζων τὰ κατὰ τὴν διοίκησιν τῶν ὁρίων, τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων καὶ τὰς λοιπὰς δικαιοπραξίας· ἀνάλογον ἔχομεν τὸ **σύμβολον**, ἤτοι κοινὸν

νόμον δύο ἐθνῶν ἢ πόλεων πρὸς διεξαγωγὴν τῶν ἀπὸ συμβόλου δικῶν, περὶ οὗ βλ. ΑΕ 1910 338.

Στίχ. 27-29. Καίτοι ἐπερατώθησαν αἱ μαρτυρίαι καὶ ἐβεβαιώθη τὸ ἀληθὲς καὶ ἔγκυρον αὐτῶν, βλέπομεν ἀπροσδοκήτως ἐνταῦθα εἰσαγομένην ἑτέραν, οἱονεὶ καθυστερήσασαν· ἴσως ὁ μάρτυς οὗτος δὲν ὤμοσε καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἠδύνατο νὰ συμπεριληφθῇ μετὰ τῶν προηγουμένων· παραμένει ὅμως ἄδηλον διατί ἐτέθη, καὶ ἂν ἦτο νόμιμον τοῦτο· ὡς φαίνεται, οἱ Γοννεῖς ἀπήτησαν νὰ τεθῇ ἔστω καὶ ἀνωμοτεὶ ἡ συμφέρουσα βεβαίως αὐτοῖς τελευταία αὕτη μαρτυρία, οἱ δὲ διαιτηταὶ ἢ ἀνακριταὶ συνεχώρησαν αὐτοῖς τοῦτο, ἀφ' οὗ δὲν θὰ ἦτο ἔκνομον μετὰ τὴν ἄνω δήλωσιν.

Ὁ νέος μάρτυς καλεῖται ***Ἀλέξανδρος***, υἱὸς τοῦ ἀσφαλῶς συμπληρουμένου ***Προιτάδου*** (πρβ. ***Προῖτος***), οὗ τὸ ἐπάγγελμα ἔκ τινων γραμμάτων περισωθέντων συνεπληρώσαμεν ***ὁ ἀκεστῶν***. Ἦτο ἄρα διορθωτὴς ὑποδημάτων κττ., οἷοι σήμερον πανταχοῦ ἀνὰ τὰ χωρία ὑπάρχουσιν, οἱ λεγόμενοι *μπαλλωματῆδες*· δὲν συνεπληρώσαμεν ***ὁ ἀκεστής***, διότι φαίνεται ἐκ τοῦ ἐν στίχ. 28 ***οἰκῶν*** ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἔμενε μὲν ἔν τινι χωρίῳ, περιήρχετο δὲ τὰ πέριξ ἐργαζόμενος· τούτου ἕνεκα ἐγίνωσκε καλῶς τοὺς τόπους, ὡς οἱ ποιμένες, καὶ ἦτο σπουδαῖος μάρτυς.

Ὁμοίως καὶ σήμερον περιέρχονται ἀνὰ τὰ χωρία τοιοῦτοι τεχνῖται διαλαλοῦντες τὸ ἑαυτῶν ἔργον, παραμένοντες ἐπί τινας ἡμέρας ἢ ὥρας ἐν τούτῳ ἢ ἐκείνῳ τῷ τόπῳ, ἀναλόγως τῆς ἐργασίας αὐτῶν, καὶ καταλήγοντες καθ' ὃν χρόνον δὲν ὑπάρχει πλέον ἔργον τι, ἢ ὁπόταν συλλέξωσι πολλὰ ὑποδήματα, εἰς τὴν μόνιμον αὐτῶν κατοικίαν. Οὗτος εἶναι ***ὁ ἀκεστῶν***, ἐν ᾧ ὁ μονίμως που διαμένων θὰ ἦτο ***ἀκεστής***.

Πατρὶς τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀναγράφεται ἡ ἀσφαλῶς συμπληρουμένη ***Ἕρκεια***, πόλις ἢ πολίχνη ἄγνωστος, νῦν τὸ πρῶτον ἐνταῦθα ἐμφανιζομένη· ὅτι ὅμως ἦτο Περραιβικὴ πόλις, καὶ μάλιστα ὅτι ἀπετέλει μέλος τῆς μικρᾶς ὁμοσπονδίας τῆς Περραιβικῆς Τριπόλεως, ἀποδεικνύει ὁ γενικώτερος προσδιορισμὸς τῆς πατρίδος αὐτοῦ διὰ τοῦ ἐπιφερομένου ***Τριπολείτης*** (περὶ τῆς δι' *ει* γραφῆς τοῦ ῑ βλ. ἄνω ἀριθ. 64 κττ.).

Ἀλλὰ γινώσκομεν ἤδη, καὶ τὸ ὄνομα ἔτι βεβαιοῖ, ὅτι τὴν ὁμοσπονδίαν ἀπετέλουν ***τρεῖς*** μόνον πόλεις ἡ ***Ἄζωρος***, τὸ ***Πύθιον*** καὶ ἡ ***Δολίχη***, ἐν ᾧ ἐνταῦθα ἐμφανίζεται ***τετάρτη***, ἡ ***Ἕρκεια***. Οὕτω θὰ ὑπῆρχε σπουδαία ἀντίφασις πρὸς τὰ παραδεδομένα, ἂν ἡ Ἕρκεια ἦτο πόλις· ἐκ τούτου φαίνεται ὅτι ἦτο πολίχνη, μετέχουσα καὶ αὐτή, καὶ ἴσως ἄλλαι ὅμοιαι, τῆς ὁμοσπονδίας, ὀνομασθείσης Τριπόλεως ἐκ τῶν τριῶν κυρίων καὶ πράγματι πόλεων, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν κατ' αὐτὰς συμμετεχόντων ἐπίσης τῆς ὁμοσπονδίας μικρῶν χωρίων.

Τὸ ἐθνικὸν Τριπολίτης ἀπαντᾷ καὶ ἐπὶ στήλης ἐπιτυμβίου τῶν Παγασῶν· καὶ σήμερον καλεῖται ἡ χώρα περὶ τὰ μέρη ταῦτα ***Τριπολιάνα*** (ἐντεῦθεν ἆρά γε καὶ τὸ ***Τοπόλιανη;***) Περὶ δὲ τῆς ***Ἑρκείας*** καὶ ἑτέρων προσομοίων πολισμάτων ***Ἐρικίνιον, Ἐρίτιον*** βλ. τὰ προειρημένα ἐν ἀρ. 91.

Μονιμωτέραν κατοικίαν εἶχεν ὁ Ἀλέξανδρος τὸ ***Ἀζώριον***· εἶναι ἄδηλον ἂν πρέπῃ νὰ νοήσωμεν μίαν καὶ τὴν αὐτὴν πόλιν τὴν ὑπὸ τὰ ὀνόματα ***Ἄζωρος, Ἀζώριον, Ἀζώρεια, Ἄζωροι, Ἄζωρα*** φερομένην· ταῦτα βλ. παρὰ Escher καὶ Oberhummer ἐν Pauly Real-Encycl.[2] II 2645.

Καὶ ***Ἄζωρος*** μὲν ἀπαντᾷ ἐν ἐπιγραφῇ ἀσφαλῶς συμπληρουμένῃ ἐν JG IX[2] 1240. ***Ἀζώριον*** δὲ ἀπαντᾷ καὶ ἐν ἑτέρᾳ ἐπιγραφῇ, περὶ ἧς βλ. τὰ λεχθέντα ἐν ἀριθ. 51 καὶ 57. Τὸ ἐθνικὸν (ἀμφοτέρων;) ἦτο ***Ἀζωριαστὴς*** (Dittenb. Syll. 453), οὕτω συμπληρουμένης κάλλιον καὶ τῆς ἐν IG IX[2] 589 ἐπιγραφῆς, ὡς εἴπομεν ἐν ΑΕ 1910 342 (δύναται νὰ τεθῇ οὐχὶ κατ' ἀνάγκην ***τὸ κοινὸν Ἀ-] ζωριαστῶν***, ἀλλὰ καὶ ἁπλῶς τὸ ***πόλις, δῆμος*** ἢ ***ἔδοξε τῆι πόλει τῆι*** κττ.), κάλλιον ἐκ τοῦ ***Ἀζώριον*** ἐσχηματισμένον. Ἐπίσης παρὰ ***Πολυβίῳ*** ΚΗ' 13, 1 φέρεται ***Ἀζώριον*** μόνον, καὶ παρὰ ***Πτολεμαίῳ*** ὁμοίως, ἐν ᾧ παρὰ ***Λιβίῳ*** γράφεται ***Azorus*** 42, 53 καὶ 44, 2.

Τούτων ἕνεκα συμπεραίνομεν ὅτι ἀσφαλῶς μὲν ὑπῆρχον καὶ ἐλέγοντο ***Ἄζωρος*** καὶ ***Ἀζώριον*** δύο πόλεις ἢ πολίχνη ἡ ἑτέρα ἐν Τριπολίτιδι τῆς Περραιβίας, τὰ δὲ ἄλλα παραδοθέντα ὀνόματα ἀποτελοῦσιν ἢ κακὴν γραφὴν τοῦ ὀνόματος τούτου, ἤ τινα μεταγενεστέραν ἐκφορὰν αὐτοῦ. Ὡς εἰκασία δύναται νὰ ἐκφρασθῇ τὸ ὅτι ἡ μὲν ***Ἄζωρος*** ἦτο ἡ πόλις, ἐγγὺς δ' αὐτῆς βεβαίως ὅτι ἔκειτο ἡ πολίχνη τὸ ***Ἀζώριον***, ὡς προάστιον ἢ συμπλήρωμα τρόπον τινὰ αὐτῆς, ἕνεκα τῆς ὑποκοριστικῆς ἐκφορᾶς

τοῦ δευτέρου τούτου· θὰ ἐλογίζοντο ἄρα ἥ τε Ἄζωρος καὶ τὸ Ἀζώριον ὡς ἕν τι ὅλον, ἤτοι μία πόλις. Ὅτι ὅμως καὶ τὸ Ἀζώριον ἦτο σημαντικὸν ἀποδεικνύει ἡ ἐπιγραφὴ IG XII^{8} 178 περὶ ἧς βλ. ΑΕ 1911 125 σημ. 1.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος μαρτυρεῖ ὅτι τὰ ἀσφαλῶς συμπληρούμενα ***σημοφόρια*** ἦσαν παρά τινι Γοννεῖ Κορράγῳ υἱῷ τοῦ Ἀσάνδρου. Καὶ περὶ μὲν τῶν σημοφορίων εἴπομεν τὰ δέοντα ἄνω σελ. 33. Ὁ δὲ Κόρραγος ἀπαντᾷ ἐν ταῖς ἄνω ἐπιγραφαῖς ἀριθ. 87 ταγὸς καὶ γραμματεύς, ἐν ἀριθ. 149 ὡς πατὴρ ταγοῦ καὶ ἐν ἀριθ. 105 ἴσως ***Ἄσανδρος Κορρ]άγου*** ταγός. Ἐνταῦθα δὲ νοεῖται ἄρχων τις ἐπίσης ἢ φύλαξ τῶν σημοφορίων, εἶδος σημερινοῦ παρ' ἡμῖν σταθμάρχου μεθοριακοῦ σταθμοῦ· ἐν τῷ νόμῳ 165 Β στίχ. 18-22 ἐκαλοῦντο οἱ τοιοῦτοι ἄρχοντες ***ἐπιστάται*** (βλ. καὶ στίχ. 4 τοῦ αὐτοῦ Β).

N

Ἐν στίχ. 29 ὁ χαράκτης ἔγραψε ΓΟΝΕΩΝ· ἐν δὲ στίχ. 30 φαίνεται ὅτι τὸ ΑΝ τοῦ Ἀσάνδρου ἢ ὅλως παρελείφθη, ἢ ἐγράφη ὑπεράνω ἐπὶ τοῦ διαστίχου κατὰ τὸ σύνηθες καὶ ἀπετρίβη.

Νέα ὀνόματα ἐν ταῖς Θεσσαλικαῖς ἐπιγραφαῖς ἐμφανίζονται τὸ ***Ἀζώριον, Ἔρκεια, (Εὐρύνομος), (Θρινναεύς), Κορνέστης, Κόρραγος, Λίμνα, Ὀλοοσσών, Ποθναιεύς, Προιτάδης, Τριπολείτης, Χάος.***

Τῆς δὲ ὀπισθίας ἐπιφανείας ἡ ἐπιγραφὴ ***(εἰκ. 2)*** ἐχαράχθη ἀβαθῶς καὶ καλῶς, ὁμοίως ἑκάστου στίχου κειμένου μεταξὺ δύο ὁριζοντίων χαραγῶν ἠγμένων διὰ τοῦ κανόνος καὶ ἐνιαχοῦ διατηρηθεισῶν· ἐκ τοῦ συστήματος τούτου τῆς γραφῆς καὶ τοῦ σχήματος τῶν γραμμάτων φαίνεται οὐ μόνον σύγχρονος τῇ προηγουμένῃ ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῆς αὐτῆς πιθανῶς χειρὸς γραφεῖσα ἕνεκα τοῦ πάντως σχετικοῦ πρὸς τὴν Α θέματος (βλ. κάτω). Ἀλλ' ἡ ἐπιφάνεια αὕτη ἀπετρίβη ἱκανῶς καὶ ἐπωρώθη, ὡς πρὸς τὰ ἄνω κειμένη, τὰ δὲ πλεῖστα τῶν γραμμάτων ἐξηφανίσθησαν· ὕψ. αὐτῶν 0·006-0·012, διάστιχ. 0·009.

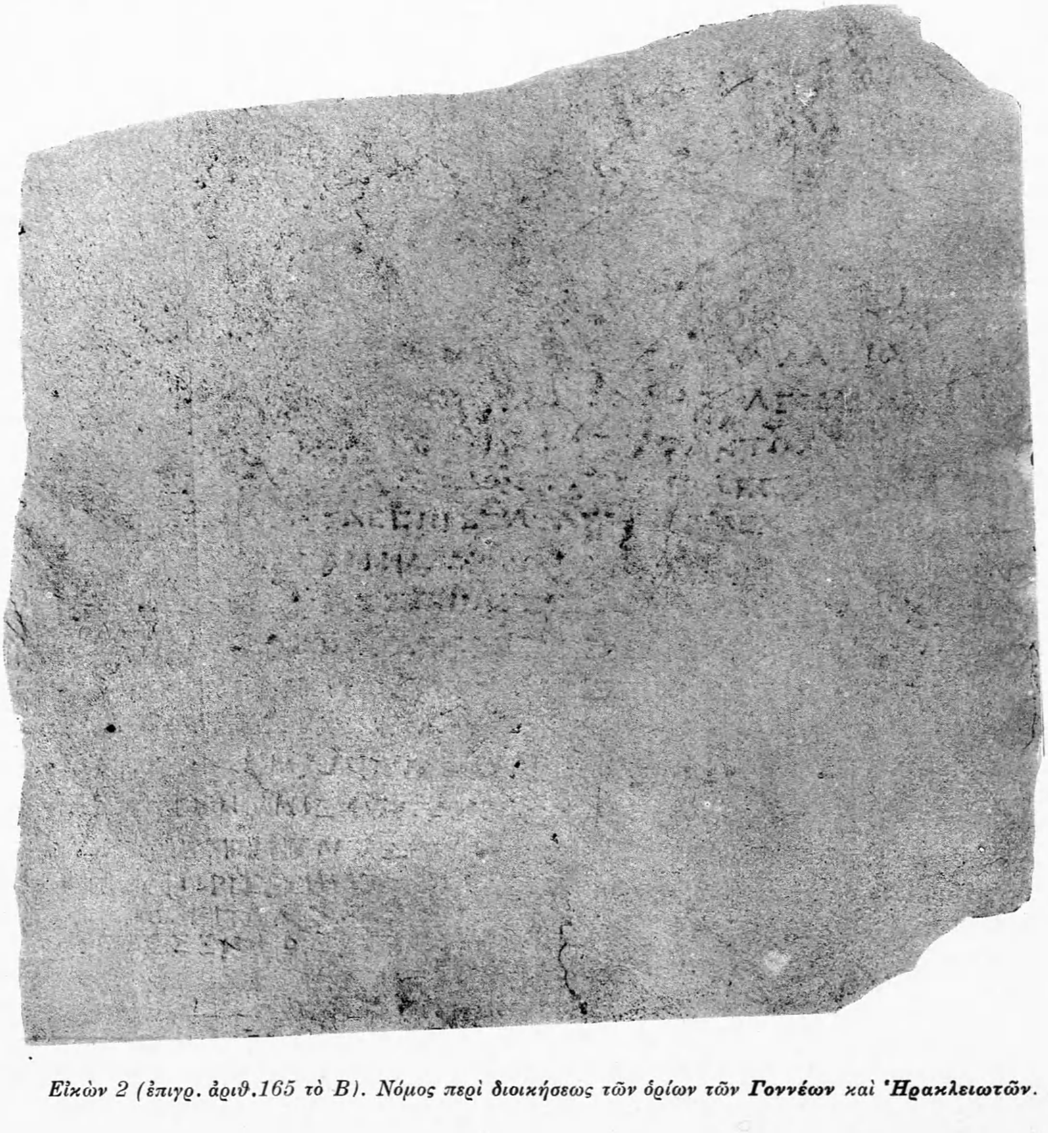

Εἰκὼν 2 (ἐπιγρ. ἀριθ. 165 τὸ Β). Νόμος περὶ διοικήσεως τῶν ὁρίων τῶν ***Γοννέων*** *καὶ* ***Ἡρακλειωτῶν.***

B.

(στίχ. 1-9 ἀπετρίβησαν.)

- ιστάναι ἐπὶ] τ[ῶι] ὅρ[ωι - -
- οἱ δὲ ἠδικηκότες ἔν]οχ[οι ἔστω-
σαν - - - - - - καὶ προσοφειλόντω τάλαντα πεντακό]σια· ν- - - - -
- τῶν ἐπ]οπτῶν - - - -
- -ἀπὸ] τοῦ Δαισίο[υ] ἕω[ς τοῦ
θέσις - - - - - - - - - - - - - - - - - -]χ[ίδ]ας [Ἀ]λεξάνδρ[ου - -
- - - - - - - - - - - - - - - - τὰς (σημύδας;)] ἀτάκτως [ἐπιγεγραμ-
μένας - - - -] ἅπ[άσας], ἀ[π]οδόντω τ[ῆι] πό[λ]ε[ι] τ[άλαντα - -
καὶ ἀφέ]ντω [τὰ ὅ]πλ[α]· το[ὺ]ς δὲ ἐπισ[τ]άτα[ς πρ]ον[οη]θέν[τας ἀνα-
γράψαι πάντα ταῦ]τα γ[ρ]άμμασιν μ[εγ]άλ[οι]ς [καὶ ἴτωσ;]αν
π[άλι]ν [πρὸς τ]οὺς ὅρους ἱστάναι [ἐπὶ τὰ σημοφόρια - - - - -
κα]θά[πε]ρ ἐ[ν τ]ῶι δ[ι]α[γ]ράμμ[ατι] γέ[γραπται· κολαζόντω δὲ
καὶ τοὺς] πε[ρικόπ]το[ντ]ας ο[ἱ] ἐπισ[τάται - - - τὰ] γρ[άμμα-
τα - - - - τὴν δὲ γ]ῆν οἰ⟨**οι**⟩κ[εῖ]ν [τ]οὺ[ς - - δ]ύο[; - - - - - ἕως
ἂν ἀπ]ο[διδ]ῶι μάλιστ[α ἡ] πό[λις - - - - - - - - - - - - - - - - -
τὸ]ν μὴ ⟨**ι**⟩ ἔχοντα γρ[άμμα] σ[ημοφόρον; - - - - - - - -, ἐὰν
ἐν τ]οῖς ἱεροῖς μὴ ἴδ[η] ἐ[γγε]γρ[αμμένον - - - Ἡρακλειῶται δὲ ἀποδότω;-
σαν] τ[ὰ] ἀφωρισμ[ένα τ]ῶι [ἱερῶι τοῦ Ἀπόλλωνος; εἰ δὲ μή, ὀφειλόν-
τ]ω [τῇ] πόλει τά[λαντα] χ[ίλια - - - - - - - - - - - - - - οἱ δὲ ἠδι-
κη]κότες ἔνοχο[ι ἔ]σ[τωσαν - - - - - - - - - - - - - - καὶ προσοφειλόντω
τάλαντα π]εν[τακόσια; - - - - - - - - - - - - - - - καὶ ἀποδόντω τῆι πό-
λει τῆι] Γο[ννέων -

Ἐν τῇ μεταγραφῇ ἐτηρήσαμεν τὸ ἑξῆς σύστημα: ὅσα γράμματα διεκρίναμεν ὡς βέβαια ἢ σχεδὸν βέβαια, ἐθέσαμεν ἐκτὸς ἀγκυλῶν, ἐντὸς δὲ αὐτῶν ἐθέσαμεν τὰ ἀμφίβολα καὶ προσηρμόσαμεν, ὅπου ἦτο δυνατόν, ταῦτα πρὸς λέξεις εἰκαστικῶς τὰ πολλά, ἵνα ἀποδώσωμεν νοῦν τινα εὐαρμοστοῦντα ὁπωσδήποτε.

Σημειωτέον δ' ὅτι ἐκ τῶν στίχ. 1-9, καθ' ἃ ἐμετρήσαμεν, οὐδὲ ἓν γράμμα βέβαιον ἢ σχεδὸν βέβαιον δύναται νὰ συγκομισθῇ· ὁμοίως τῶν στίχ. 30-31 ἀμφιβάλλομεν ἂν τὰ σημειωθέντα γράμματα εἶναι ἀσφαλῆ. Ἐν στίχ. 23 φαίνεταί τις διττογραφία τοῦ ΟΙ, ἐν δὲ στίχ. 25 κεραία τις Ι φαίνεται ἀτόπως τεθεῖσα ἢ ἐν μέρει ὑπὸ τοῦ χαράκτου αὐτοῦ ἀποξεσθεῖσα.

Καίτοι ἡ ἐπιγραφὴ ἐσώθη ἐν ἀπελπιστικῇ καταστάσει, καθίσταται πιθανὸν ἐκ τῶν βεβαίων γραμμάτων καὶ τῶν κατ' αὐτὰ ἀσφαλῶν ἐνιαχοῦ συμπληρώσεων ὅτι περιέχει *νόμον* τινά· ἀκριβῶς εἰς νόμον ἀναφέρεται ὁ στίχ. 28 τῆς πλευρᾶς Α, ἀλλ' ἐν σχέσει μόνον πρὸς τὰς μαρτυρίας καὶ τὸν ὅρκον τῶν μαρτύρων, περὶ ὧν οὐδαμοῦ διαγιγνώσκεταί τι ἐνταῦθα· ἀλλ' εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι τὰ σχετικὰ τούτοις περιείχοντο κατὰ τὴν ἀρχήν που τοῦ νόμου, ἢ κατὰ τοὺς διαφθαρέντας στίχους 1-9.

Ἂν οὕτως εἶχεν ὄντως τὸ πρᾶγμα, ἡ ἐπιγραφὴ Β θὰ ἦτο προγενεστέρα ὁπωσδήποτε τῆς Α· πρὸς τοῦτο ὅμως ἀντίκεινται πολλὰ καὶ ἀσφαλῆ διανοήματα τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης, ἰδίως ποιναὶ καὶ διαταγαί, ἐξ ὧν δηλοῦται ὅτι ἡ μὲν ἔρις Γοννέων καὶ Ἡρακλειωτῶν θεωρεῖται λήξασα, τὰ δὲ ἀποτελέσματα τῆς διαιτησίας ἐπιβάλλονται πρὸς τήρησιν ὑπὸ τῶν διαμφισβητούντων. Κατὰ ταῦτα φαίνεται ἡμῖν πιθανώτερον ὅτι ἡ Β αὕτη εἶναι μεταγενεστέρα τῆς Α, οὐχὶ πολὺ βεβαίως, ἐχαράχθη δὲ μετὰ τῶν μαρτυριῶν πρὸς διάγνωσιν τῶν ἀμφισβητουμένων θέσεων. Τὸν δὲ περὶ μαρτύρων νόμον ἀνάγκη νὰ ἀναζητήσωμεν ἐν ἄλλῃ ἐπιγραφῇ.

Στίχ. 10-12. Ἡ φράσις τοῦ στίχ. 10 ἀπαντᾷ μᾶλλον εὐδιακρίτως ἐν στίχ. 20, ὃν βλέπε· ὁμοίως ἡ τοῦ 11 ἐν στίχ. 29 καὶ ἡ τοῦ 12 ἐν στίχ. 30, κατὰ τὰ αὐτὰ ὅμως δυσδιάκριτος καὶ ἀμφίβολος πρὸς συμπλήρωσιν.

Στίχ. 13 κέ.. Ἐντεῦθεν διακρίνονται κάλλιον τὰ γράμματα καὶ δύνανται ἀσφαλῶς νὰ συμπληρωθῶσιν ἱκανά· οἱ **ἐπόπται** εἶναι ἀρχή τις πρὸς ἐπίβλεψιν τῶν συνόρων, ὡς οἱ **ἐπιστάται** τοῦ στίχ. 18, ὃν βλέπε.

Στίχ. 14-15. Ἐνταῦθα εἶναι φανερὸν ὅτι ὁρίζεται ἀπόστασις μεταξὺ δύο θέσεων· πιθανῶς ταύτην ἔπρεπε νὰ ἐπιβλέπωσιν οἱ ἐπόπται· καὶ σήμερον ὁρίζεται ἐν τοῖς ἡμετέροις συνόροις εἷς κατώτερος ἀξιωματικός, ἵνα ἐπιβλέπῃ τὰ μεταξὺ ὡρισμένων σταθμῶν, δύο ἢ τριῶν ἕως ἕξ, καλεῖται δὲ ὁμοίως **ἐπόπτης**, καὶ ἡ ἐν τῷ παραμεθορίῳ χωρίῳ κατοικία αὐτοῦ **ἐποπτεία**. Ἴσως καὶ ἐνταῦθα ὀνομάζεται ἐπόπτης τις - - ***χίδας Ἀλεξάνδρου***.

Στίχ. 16-18. Ἐν αὐτοῖς διαγιγνώσκονται καθήκοντα τῶν ἐποπτῶν πιθανῶς· ἐκ τοῦ εὐδιακρίτου **ἀτάκτως** *καί* τινων προστακτικῶν συνεπληρώσαμέν τινα πρὸς ἀπαρτισμὸν ἐννοίας τινὸς τῆς ἑξῆς: ἐν τοῖς ἄνω σελ. 33 ἠκάσαμεν ὅτι τὰ σημοφόρια ἔκειντο ἐπὶ τῶν ***σημυδῶν*** καὶ ἔφερον γράμματα· ταῦτα ἔπρεπε νὰ ἐπιβλέπωσιν οἱ ἐπόπται καὶ ἂν τινες ἄφινον ἐν ἀταξίᾳ αὐτὰ ἢ αὐτοὶ διέστρεφον ταῦτα, ὑπέκειντο εἰς ποινὴν χρηματικὴν βαρεῖαν καὶ εἰς ἀφαίρεσιν (;) τῶν ὅπλων.

Προσθετέον τοῖς προειρημένοις ἄνω σελ. 33 ὅτι ἀντὶ τοῦ ***σημύδα*** δύναταί τις νὰ θέσῃ πρὸς μᾶλλον εὐαρμοστοῦσαν τῷ χώρῳ συμπλήρωσιν τὴν λέξιν ***σιπύα***, δηλοῦσαν θήκην τινά, οἵαν καὶ σήμερον μεταχειρίζονται οἱ γαιωδαῖται πρὸς ἀναγνώρισιν τῶν ὁρεθετικῶν σημείων.

Στίχ. 18-22. Ἐντεῦθεν ὁρίζονται τὰ καθήκοντα τῶν **ἐπιστατῶν**· οὗτοι θὰ ἦσαν ἀνώτεροι τῶν ἐποπτῶν, ἀφ᾿ οὗ ἐν στίχ. 22 φαίνονται ἔχοντες δικαίωμα ποινῆς πρὸς τοὺς περικόπτοντάς τι, ἴσως αὐτὰ τὰ δένδρα τῶν συνόρων, τὰς σημύδας, ἢ τὰς ξυλίνας ὁροθετικὰς θήκας, τὰς ***σιπύας***, δι᾿ ἃς καὶ σήμερον ἐπιβάλλονται τοῖς περικόπτουσι βαρεῖαι ποιναί. Ἐν πρώτοις ὤφειλον οἱ ἐπιστάται νὰ ἐπανορθῶσι τὰ τυχὸν ὡς ἄνω διαφθαρέντα γράμματα δι᾿ ἑτέρων (;) μεγάλων καὶ νὰ ἱδρύωσι τὰ σημοφόρια, οὕτω διωρθωμένα, αὐτοπροσώπως ἐπὶ τῶν ὅρων. Ταῦτα δὲ θὰ ἐξετέλουν συμφώνως πρός τι ***διάγραμμα*** **ἐπίσημον**, κείμενον παρ᾿ ἑαυτοῖς· ἴσως ἦτο χάρτης τις τοπογραφικὸς τῶν συνόρων τὸ διάγραμμα τοῦτο πρὸς εὐχερῆ εὕρεσιν τῶν ὅρων.

Ἐπίσης εἶχον οἱ ἐπιστάται δικαίωμα νὰ τιμωρῶσι τοὺς περικόπτοντάς τι, βεβαίως τὰ δένδρα, ἢ τὰς σιπύας, ἢ τὰ σημοφόρια, ἢ τὰ γράμματα τὰ ἐπ᾿ αὐτῶν. Τούτου ἕνεκα καθίσταται πιθανὸν ὅτι ὁ ἐν Α στίχ. 30 ***Κόρραγος Ἀσάνδρου*** ἦτό τις ἐπιστάτης.

Στίχ. 23-24. Φαίνεται ὅτι ἐξακολουθεῖ ἡ ἀναγραφὴ τῶν καθηκόντων τῶν ἐπιστατῶν· δυστυχῶς οἱ στίχοι οὗτοι εἶναι ἰσχυρῶς ἐφθαρμένοι καὶ οὐδένα ἀσφαλῆ πως νοῦν ἀποδίδουσι. Μόλις δύναταί τις νὰ εἰκάσῃ ὅτι οἱ ἐπιστάται ἦσαν δύο, εἷς ἐξ ἑκατέρας πόλεως καί, ἂν δὲν συνεφώνουν που, ἔπρεπε νὰ ἀναμένωσι τὴν κρίσιν τῆς πόλεως. Ἴσως καὶ περὶ τῶν περιφήμων οἰκοπέδων ἐλαμβάνετό τις πρόνοια, ἵνα ἐπιβλέπωνται ὑπὸ τῶν ἐπιστατῶν, ἢ γενικῶς ὁ λόγος ἦτο περὶ τῶν Γοννέων καὶ Ἡρακλειωτῶν.

Στίχ. 25-26. Καὶ ἐνταῦθα λανθάνει τι καθῆκον τῶν ἐπιστατῶν ὡς πρὸς τὰ μὴ ἔχοντα γράμμα σημοφόρια· φαίνεται δὲ ὅτι εἴς τινα παρακείμενα ἱερά, ὧν τὸ μὲν θὰ ἀνῆκε τοῖς Ἡρακλειώταις, τὸ δὲ τοῖς Γοννεῦσι, θὰ ἀνέκειντο σχετικὰ ἀντίγραφα ἢ πίνακες, συμπληρούμενοι ἑκάστοτε κατά τινας διατάξεις· δι᾿ ὃ ἠκάσαμεν ἐν Revue de Phil. 1911 133 ὅτι ἐν τοῖς ἐγγὺς ἐρειπίοις θὰ ὑπῆρχεν ἡ πόλις ***Φίλα*** ἤ τι ἱερόν.

Στίχ. 26-31. Ἐνταῦθα εἶναι πιθανὸν ὅτι ληξάσης τῆς ἀναγραφῆς τῶν καθηκόντων καὶ τῶν ἐπιστατῶν, ἀναγράφονται αἱ ἀκροτελεύτιοι ποιναὶ κατὰ τῆς πόλεως, ἥτις θὰ παρέβαινε τὰ διαγεγραμμένα. Οὕτω παραδείγματος ἕνεκα συνεπληρώσαμεν τοὺς στίχ. 26-28, καθ᾿ οὓς ἐπεβάλλετο ὑπὸ τοῦ νόμου νὰ ἀποδώσωσιν, οἱ Γοννεῖς ἢ οἱ Ἡρακλειῶται, μέρος γῆς ἀφιερωμένον ἱερῷ τινι ἢ θεῷ· τοῦτο θὰ εἶναι τὸ τέμενος τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος, καθ᾿ ἃ ἐν Α στίχ. 13-14 δηλοῦται (πρβ. καὶ κάτω ἀριθ. 170 στίχ. 12)· ἐὰν δὲ μὴ ἔπραττον τοῦτο, θὰ ὑπέκειντο φυσικῷ τῷ λόγῳ εἰς χρηματικὴν ποινὴν καὶ ἀφαίρεσίν τινων προνομίων κττ..

Κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα, ἱκανῶς πιθανά, ἀποτελέσματα καθίσταται εὔλογον νὰ εἰκάσωμεν ὅτι ὁ νόμος οὗτος ἀναφέρεται, περὶ τὸ τέρμα τοὐλάχιστον, εἰς τὰ κατὰ τὴν ἔξοδον καὶ τὴν κοιλάδα τῶν Τεμπῶν ὅρια τῶν Γοννέων καὶ Ἡρακλειωτῶν, ἅτινα ἦσαν καὶ τὰ τὰ μάλιστα περιμάχητα, ὡς εἴπομεν ἐν τοῖς ἄνω σελ. 30.

Ἐν γένει παρατηρητέον ὅτι ἡ τοιαύτη προστακτικὴ ἐκφορὰ τῶν διατάξεων καὶ αἱ ἐπιβολαὶ ποινῶν ὑποδηλοῦσι τὴν κατὰ βασιλικὴν ἐπιταγὴν ποίησιν τοῦ νόμου μετὰ τὴν διαιτησίαν· ἀκριβῶς καὶ ἐν ταῖς κάτω ἀριθ. 172· 173 ἐπιγραφαῖς διαφαίνεται ἢ καταφαίνεται ἡ ἀνάμειξις εἰς ταῦτα τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Φιλίππου τοῦ Ε'· οὗτος ἔθηκε τέρμα εἰς τοὺς πολυετεῖς ἀγῶνας τῶν Γοννέων καὶ Ἡρακλειωτῶν διὰ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νόμου.

Τὸ ὄνομα *Δαίσιος*, ἂν ἐγράφη καὶ μετεγράφη καλῶς, θὰ ἦτο νέον ἐν ταῖς Θεσσαλικαῖς ἐπιγραφαῖς.

Ἀριθ. 166 - 166 α (εἰκ. 3· καταλ. ἀριθ. 59 - 59 α). Δύο τμήματα ἀπεσχισμένα ἐκ στήλης τῆς αὐτῆς ὕλης τῇ προηγουμένῃ, ἀριστερὰ μόνον ἀκέραια, μὴ ἁρμόττοντα μὲν ἀσφαλῶς ἀλλ' ἀνήκοντα βεβαίως ἀλλήλοις, πιθανῶς δὲ καὶ τῇ ὄψει Α τῆς προηγουμένης, καίτοι δὲν ἁρμόττουσί που αὐτῆς. Τοῦ πρώτου ὕψ. 0·08, πλάτ. 0·113, πάχ. 0·028· τοῦ δευτέρου ὕψ. 0·085, πλάτ. 0·052, πάχ. 0·02.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη ὡς ἐν 165 Α ἀβαθῶς καὶ ἐπιμελῶς, ἑκάστου στίχου ὄντος μεταξὺ δύο ὁριζοντίων χαραγῶν ἡγμένων λίαν ἐλαφρῶς διὰ τοῦ κανόνος· πολλὰ τῶν γραμμάτων διατηροῦσι πορφυρᾶν βαφήν, ἀλλὰ μεθ' ἕκαστον στίχον· τούτου ἕνεκα φαίνεται ὅτι οἱ στίχοι ἦσαν βεβαμμένοι ἀμοιβαδὸν διὰ πορφυρᾶς καὶ μελαίνης βαφῆς, τῆς δευτέρας γενομένης ὅλως ἐξιτήλου. Ὅμοιον σύστημα βαφῆς τῶν γραμμάτων τῶν στίχων ἐναλλὰξ δεικνύουσιν αἱ πλεῖσται τῶν στηλῶν Παγασῶν. Ὕψ. γραμμ. 0·007-0·015, διάστ. 0·006.

Ἡ ὁμοιότης τούτων πρὸς τὰ ἐν 165 Α στίχ. 26. 28. 14-17 εἶναι ἐμφανής. Περὶ τῆς σημασίας τοῦ *γινώσκετε* εἴπομεν τὰ δέοντα ἄνω σελ. 33· καὶ ἐνταῦθα ἐπιφέρεται μαρτυρία μετὰ τὴν δήλωσιν ἢ βεβαίωσιν ταύτην, ἴσως διὰ τὸν ἕτερον τῶν ἐκεῖ λεχθέντων λόγων.

Ἐν στίχ. 4-5 ἠδύνατό τις νὰ συμπληρώσῃ «[μαρτυρεῖ **δεῖνα δεῖνος** ἰδεῖν **δεῖνα** Λε]|οννάτου [Διέα κτλ.]»· αὕτη ἡ συμπλήρωσις θὰ ἦτο πιθανωτέρα.

Τὸ ἐν στίχ. 5 πατρικὸν *Λεοννᾶτος*, καθαρῶς Μακεδονικὸν ὄνομα, καὶ ἡ σωθεῖσα ἀρχὴ τοῦ ἐθνι-

Εἰκὼν 3 (ἐπιγρ. ἀριθ. 166). Μαρτυρίαι περὶ ὅρων.

τῆ]ς[- - - - - -
αν τῆ[ι πόλει;
Γινώσκετ[ε οὖν οὕτως ἀκηκοότας τοὺς μάρτυρας κτλ..
Μαρτυ[ρεῖ: δεῖνα (ἐπάγγελμα;) Λε-
οννάτου Δ[ιεὺς εἰδέναι κτλ..
ι[- - - -
τ[- - - - - - οὔτε νεμόμενα οὔτε δραγα-
τε[υόμενα ὑπὸ τῶν - -. Μαρτυρεῖ: δεῖνα - - - -
στρά[του ἐθνικὸν οἶδα καὶ ταῦτα νεμόμενα καὶ δραγατ-
ευ[όμενα ὑπὸ - - -.

κοῦ βεβαιοῦσι τὴν συμπλήρωσιν *Διεύς*· περὶ δὲ τοῦ ἐθνικοῦ τούτου βλ. τὰ προειρημένα ἐν ἀριθ. 2 (πρβ. καὶ 108).

Περὶ τῶν πιθανῶς συμπληρωθέντων στίχ. 8 καὶ 10 καὶ τοῦ *δραγατεύειν* βλ. τὰ λεχθέντα ἄνω σελ. 28.

Ἀριθ. 167 (εἰκ. 4· καταλ. ἀριθ. 57). Στήλη μαρμάρου λευκοῦ, ὀλίγον ὑπομέλανος, δεξιὰ μόνον ἀκέραιος, ὄπισθεν δ' ἀπεσχισμένη. Ὕψ. 0·158, πλ. 0·15, πάχ. 0·045. Καίτοι ἡ ὕλη φαίνεται διάφορος τῆς τῶν προηγουμένων, εἶναι πιθανὸν ὅτι καὶ τὸ τμῆμα τοῦτο μετ' ἐκείνων ἀνήκει που τῇ 165, ἀλλ' οὐδαμοῦ αὐτῶν ἁρμόττει.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη ἀβαθῶς καὶ ἐπιμελῶς,

ἑκάστου στίχου κειμένου μεταξὺ δύο ὁριζοντίων χαραγῶν ἠγμένων λίαν ἐλαφρῶς διὰ τοῦ κανόνος· ἀλλὰ πωρωθείσης καὶ προστριβείσης πάλαι τῆς ἐπιφανείας, ἱκανὰ γράμματα ἐγένοντο ἐξίτηλα· ὕψ. αὐτῶν 0·006-0·014, διάστιχ. 0·008.

Εἰκὼν 4 (ἐπιγρ. ἀριθ. 167). Μαρτυρίαι περὶ ὅρων.

\- -]ε
\- - - - - - - - - - - - - - - - - - - Λεοννά]του
\- - - - - - - - - - - -. — Μαρτυρε]ῖ [:] Δ[ημ]ή-
τριος δεῖνος ἐθνικὸν εἰδέναι ὅτι ὅρ]οι ἐκ⟨κ⟩ τοῦ῾Ηρα-
κλειωτῶν θέσις ἕως τ]ο[ῦ ῾Ηβ]είου πρὸ-
ς τῶι ποταμῶι ἦσαν, οὓς ἐπεδε]ί[ξ]ατο ἐκ Πλευ-
ρῶνος; - - - - - - - - - - - - -]συπο[ς] υἱ[ὸς] 'Ε-
\- - - - - - - - - - - - εἰδέναι δὲ ἤ]μᾶ[ς] καὶ τα[ῦ-
τα. - - — Μαρτυρεῖ δεῖνα - - -έ]που[ς]· ἀνα-
βὰς ἐγώ τε καὶ δεῖνα - - - ὑπ]ολαμ[βάνον
τες εἶναι - - - - Διοδ]ότου - - - - [- - - - - - -

'Εν στίχ. 4 φαίνεταί τις διττογραφία τοῦ Κ ἢ ὑπόλειμμα διαλεκτικόν, περὶ οὗ βλ. κάτω ἀριθ. 175· στίχ. 6 ἴσως γραπτέον *ἐπεδε*]*ί*[*ξ*]*ατο* ⟦*ὅ*⟧.

Διὰ τῶν ὑποθετικῶν τὰ πολλὰ συμπληρώσεων προσεπαθήσαμεν νὰ ἁρμόσωμεν πρός τινα νοῦν τὰ ἀσφαλῶς σωθέντα, ἅτινα ὄντως δύνανται νὰ προσαρμοσθῶσιν εἰς μαρτυρίας τοῦ τύπου τοῦ 165 Α.

Φαίνονται δ' ἐνταῦθα ἀναγραφόμεναι θέσεις τοῦ 'Ηρακλείου, οἷαι καὶ ἐν ἀριθ. 166, ἀφ' οὗ ὁ μάρτυς εἶναι Διεύς· μία τούτων ἐκαλεῖτο πιθανώτατα **'Ηβεῖον**, ἑτέρα δ' ἴσως **Πλευρὼν** (στίχ. 5. 6-7)· τοιαῦται τοπωνυμίαι **Πλεύρα**, **Πλεῦρες** εἶναι κοινόταται ἐν τῇ Νέᾳ 'Ελληνικῇ· καλοῦνται δ' οὕτω κατὰ τὰ κράσπεδα τῶν ὀρέων τόποι ἐπικλινεῖς ἀλλ' οὐχὶ βραχώδεις.

'Εν στ. 7 φαίνεται ὑπάρχον κύριον ὄνομα εἰς - - **συπος**, οὐχὶ τῶν συνήθων βεβαίως, ἐν δὲ στίχ. 9 πατρικὸν εἰς - - **έπης** ἢ - - **πρέπης**.

'Η συμπλήρωσις τοῦ στίχ. 9-10 ἐγένετο κατὰ τὴν κάτω ἀριθ. 170 ἐπιγραφήν.

'Αριθ. 168 (εἰκ. 5· καταλ. ἀριθ. 30 α). Τμῆμα ἀποσχισθὲν ἐκ στήλης μαρμάρου ὁμοίου ἐντελῶς τῷ τῆς 165, ἀριστερὰ μόνον ἀκέραιον. Εἶναι πιθανώτατον ὅτι ἀνήκει που τῇ ὑπ' ἀριθ. 165 Α στήλῃ. Ὕψ. 0·09, πλ. 0·06, πάχ. 0·025.

'Η ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη καθ' ὅλα ὁμοίως τῇ 165 Α καὶ τὰ γράμματα καὶ τὸ διάστιχον ἔχουσι τὰς αὐτὰς διαστάσεις· ἀπετρίβησαν ὅμως ἰσχυρῶς.

Εἰκὼν 5 (ἐπιγρ. ἀριθ. 168). Μαρτυρίαι περὶ ὅρων.

[1] [- - - - - - - - - - - - - καὶ οἶδα πο-]
1 λ]λοὺς [Γοννέων; - - - - καὶ ἐγεωργοῦντο καὶ ἐ-
ποικ[οῦντο ἕως (τοῦ) θέσις - - - - - - - καὶ ἀνα-
βά[ντες ἐγώ τε καὶ δεῖνα ἐπὶ τῶι ὅρει
τ[ῶι - - - - - -
[α] - - - - - -

Τὸν στίχ. 2-3 συνεπληρώσαμεν κατὰ τὸν ἀριθ. 165 Α στίχ. 23· τὸν δὲ 3-4 κατὰ τὸν ἀριθ. 170 (πρβ. 167), πρὸς ὃν φαίνεται ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη μᾶλλον σχετική.

'Αριθ. 169 (εἰκ. 6· καταλ. ἀριθ. 58). Στήλη μαρμάρου ὑπομέλανος ἀριστερὰ μόνον ἀκέραιος, ὄπισθεν δ' ἀπεσχισμένη· ἡ ἐπιφάνεια ἐπωρώθη καὶ ἐφθάρη ἐκ τῆς πάλαι ἐν ὑπαίθρῳ ἐκθέσεως. Ὕψ. 0·068, πλ. 0·15, πάχ. 0·055.

'Η ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη ἀβαθῶς καὶ καλῶς, ἑκάστου στίχου κειμένου μεταξὺ δύο ὁριζοντίων χα-

ραγῶν ἠγμένων λίαν ἐλαφρῶς διὰ τοῦ κανόνος καὶ ἐνιαχοῦ μόλις σαφῶς διακρινομένων· ὕψ. γραμμ. 0·003-0·011, διάστιχ. 0·008.

Καίτοι ἡ ὕλη καὶ ὁ τρόπος τῆς γραφῆς ὁμοιάζει τῇ τῆς 165, ἐν τούτοις τὸ τμῆμα τοῦτο δὲν θὰ ἀνῆκεν αὐτῇ, ἀλλ' ἑτέρᾳ ὁμοίᾳ καὶ ὁμοίως μαρτυρίας ἀναγραφούσῃ στήλῃ (πρβ. κάτω ἀριθ. 181).

Εἰκὼν 6 (ἐπιγρ. ἀριθ. 169). Μαρτυρίαι περὶ ὅρων.

[1][- ἐπὶ τῶι ὅ-]
1 ρ[ωι - - - - - - - - - - - - καὶ ἐγεωργοῦν-]
το [καὶ ἐποικοῦντο ἕως (τοῦ) θέσις· καὶ ἦν]
ἀπὸ τούτου βουν[ός· - - - - - - - -
καὶ ἦν βωμὸ[ς τοῦ θεὸς ἐπὶ τοῦ βουνοῦ].

Περὶ τῆς συμπληρώσεως, παραδείγματος ἕνεκα γενομένης, τῶν στίχ. 1-2 βλ. ἀριθ. 168 καὶ 165 Α στίχ. 23.

Τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων δεικνύει ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιγραφὴ εἶναι ἀρχαιοτέρα τῆς 165.

Ἀριθ. 170 (εἰκ. 7· καταλ. ἀριθ. 18). Στήλη μαρμάρου ὑπομέλανος κυανίζοντος, μόνον δεξιὰ ἐπί τι ἀκέραιος. Ὕψ. 0·18, πλ. 0·255, πάχ. 0·115.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη μετρίως βαθέως καὶ ἀρκούντως ἐπιμελῶς, ἑκάστου στίχου κειμένου μεταξὺ δύο ὁριζοντίων χαραγῶν ἠγμένων λίαν ἐλαφρῶς διὰ τοῦ κανόνος καὶ μόλις ἐνιαχοῦ διακρινομένων· ἀπετρίβη δὲ πάλαι ἱκανῶς κάτω δεξιά· ὕψ. γραμμ. 0·006-0·013, διάστιχ. 0·003.

Καίτοι ἡ ὕλη καὶ ὁ τρόπος τῆς γραφῆς καί πως αἱ διαστάσεις τῶν γραμμάτων ὁμοιάζουσι πολὺ τοῖς ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 165 στήλῃ, ἐν τούτοις ἕνεκα μάλιστα τοῦ πάχους καὶ τοῦ σχήματος τῶν γραμμάτων νομίζομεν ὅτι δὲν ἀνήκει ἐκείνῃ· τὸ θέμα ὅμως εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ ἡ στήλη αὕτη θὰ ἦτο ἐπίσης μεγάλη καὶ πλατεῖα·

Εἰκὼν 7 (ἐπιγρ. ἀριθ. 170). Μαρτυρίαι περὶ ὅρων τῶν Γοννέων καὶ Ἡρακλειωτῶν.

- σ]υ[λλαμ-
βάνοντες - - - - - - - - - - - - ἀπαλλ]ασσο[μέ-
νων δὲ τῶν (Ἡρακλειωτῶν) - - - π]αρενέβ[η-
σαν οἱ (Γοννεῖς) - - - πρὸς τὸ] Ὁμόλιον — Ἀν[α-
βάντες δὲ ἐπὶ τὸ ὄρος - - -ς] πρὸς τοὺς Γοννέ[ας
- - - - - - - - - - - - - - ἐγ]ώ τε καὶ Γλαυκί[ας
- - - - - - καὶ δεῖνα - - -α]ς· καὶ ἀνέβημ[ε]ν ἐ[κ] τ[οῦ
βουνοῦ (θέσις), ἔνθα Γοννέω]ν καὶ Ἡρακλει[ωτῶν ὅροι,
- - - - - - - - ἀκμὴ]ν οἱ Γοννεῖς προσμ[έν]ο[ντες·
- - καὶ τ]ὸ ὄρος ἦν [π]ρὸ[ς ὃ Γ]ον[νεῖς ἀνέβησαν - - -
καὶ ἦν τὸ ὄρο]ς ὀρθὸν ἄνω ἐ[πὶ] το[ὺς Ἡρ]α[κλειώτας
ἰόντες καὶ ἤρξαντο ἐποικο]δομ[εῖν τ]ὸ[τ]έμ[ενος] μ[έχρι θέ-
σις - - - - ἕως] ἐ[γένετο νύξ - - -

Εἶναι φανερὸν ὅτι πρόκειται περὶ μακρᾶς διηγήσεως μάρτυρός τινος, γενομένου θεατοῦ, μετὰ τοῦ Γλαύκου καὶ ἴσως ἑτέρου τινός, μάχης ἢ συμπλοκῆς τῶν Γοννέων καὶ Ἡρακλειωτῶν καὶ ἐποικοδομήσεως τεμένους. Ὑπὸ τὸ πνεῦμα τοῦτο, ἀρκούντως ἀσφαλῶς συναγόμενον ἐκ τῶν σαφῶς ὑπολειφθέντων γραμμάτων, ἐποιήσαμεν τὰς συμπληρώσεις.

1-3. Φαίνεται ὅτι οἱ Γοννεῖς κρυβέντες που καὶ ὄντες ἀθέατοι, εὐθὺς ἀφ' οὗ ἔφυγον ἔκ τινος τόπου οἱ Ἡρακλειῶται, παρενέβησαν αὐτοί· δυνατὸν νὰ συνέβη καὶ τὸ ἀντίθετον ὡς πρὸς τὰ ἐθνικά· πάντως ὅμως πρόκειται περὶ στρατιωτικῶν ἑκατέρωθεν ἀποσπασμάτων καὶ ἀρχῆς πολέμου. Τοιαῦτα ἀκριβῶς τελοῦνται καὶ σήμερον, παρέστημεν δὲ καὶ ἡμεῖς ἐν ταῖς λεγομέναις νῦν ὑπὸ τῶν εὐζώνων ἐν

Ετυπ. 13·6·13.

τοῖς συνόροις ***ἐνέδραις***, καθ' ἃς οἱ ἡμέτεροι παρεφύλαττον ὑδρευόμενον Τοῦρκον στρατιώτην, φυλασσόμενον ὑπ' ἄλλων κεκρυμμένων ὁμοθρήσκων αὐτοῦ.

Στίχ. 4. Ἡ μνεία τοῦ Ὁμολίου καθιστᾷ ἐμφανὲς ὅτι τὰ περιγραφόμενα ἐτελέσθησαν κατὰ τὴν ἔξοδον τῶν Τεμπῶν ἐγγὺς τοῦ Πηνειοῦ· ἀκριβῶς ἐνταῦθα ὑπῆρχον, ὡς ᾐκάσαμεν ἐν τοῖς ἄνω, τὰ περιμάχητα ***οἰκόπεδα*** κατὰ τὴν θέσιν ***Ποθναιεύς***· βλ. κάτω τὰ εἰς στίχ. 11-12. Μετὰ τὴν λέξιν ***Ὁμόλιον*** ἀφείθη μικρὸν κενὸν διάστημα ὑπὸ τοῦ χαράκτου.

Στίχ. 4-6. Ἐνταῦθα συνεχίζεται ἡ κατάθεσις, τοῦ μάρτυρος ἀναφέροντος καὶ ἕτερον σύντροφον, τὸν Γλαυκίαν, καὶ ἴσως δεύτερον ἔτι, μεθ' ὧν εἶδε τὰ διατρέξαντα· ἀλλ' ἐκ τῆς φθορᾶς ἐνταῦθα δὲν δύναται νὰ συγκομισθῇ ἀσφαλές τι διανόημα.

Στίχ. 7-10. Ὁ μάρτυς λέγει ὅτι μετὰ τῶν μνημονευθέντων συντρόφων αὐτοῦ ἀνέβη που ἐπὶ ὑψηλῆς θέσεως, ἔνθα ὑπῆρχον οἱ ὅροι τῶν Γοννέων καὶ Ἡρακλειωτῶν· ἡ θέσις αὕτη ἕνεκα τοῦ ***Ὁμολίου*** ἐν στίχ. 4 καὶ τοῦ ***τεμένους*** ἐν στίχ. 12 εἶναι πιθανώτατον ὅτι ἔκειτο μεταξὺ Πυργετοῦ καὶ Ῥαψάνης, ὡρισμένως δὲ ὑπὲρ τὸν νῦν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου κατὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Πηνειοῦ, ἔνθα τὰ κράσπεδα τοῦ ὄρους, εἰς ὃ θὰ ἀνέβησαν οἱ Γοννεῖς παραφυλάττοντες. Περὶ τῆς ἐν στίχ. 9 συμπληρώσεως ***ἀκμὴν*** βλ. τὰ προειρημένα ἐν ἀρ. 165 Α στίχ. 22-23.

Στίχ. 11. Τὸ ὄρος τοῦτο καλεῖται ***ὀρθόν***, ἤτοι ὀλισθηρὸν καὶ ἀπότομον· τοιοῦτον δ' εἶναι μάλιστα τὸ μνημονευθὲν ὑπὸ τὴν Ῥαφάνην πρὸς τὴν ἔξοδον τῶν Τεμπῶν, ὅπερ καὶ ἡμεῖς δὶς ἀνέβημεν καὶ κατέβημεν· τοῦτο δὲν εἶναι μὲν λίαν ὑψηλὸν οὐδὲ δασῶδες, ἀλλ' ἀπότομον καὶ δυσανάβατον, ὡς ὀλισθηρὸν καὶ ἄναντες.

Ἡ θέσις ἄρα, ἣν κατεῖχον οἱ ἀντιμαχόμενοι, θὰ ἦτο ἡ ἑξῆς: οἱ Ἡρακλειῶται θὰ ἔμενον ἐγγὺς τοῦ χωρίου Πυργετοῦ παρὰ τὰ τελευταῖα κράσπεδα τοῦ ὄρους, ἐγγύτερον πρὸς τὴν ἔξοδον τῶν Τεμπῶν. Οἱ δὲ Γοννεῖς θὰ ἦσαν κεκρυμμένοι εἰς τὰ ὀλισθηρὰ ὑψώματα αὐτῆς τῆς ἐξόδου ὑπὲρ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ· ἵνα δ' ἐκεῖθεν φθάσωσιν ἀθέατοι πρὸς τὰς θέσεις τῶν Ἡρακλειωτῶν, ἔπρεπε νὰ ἀναβῶσιν ἔτι πλέον ἐπὶ τοῦ ὄρους ὑπὲρ τὰ Τέμπη καὶ ὑπὸ τὴν Ῥαψάνην καὶ διὰ τῶν ἐκεῖ ἀποτόμων καὶ βαθειῶν φαράγγων καὶ ῥευμάτων προσκλίνοντες φθάσωσιν εἰς τὰ κράσπεδα παρὰ τὴν πεδιάδα πρὸς τὸν Πυργετόν, ἀθέατοι τὰ πολλά.

Στίχ. 12-13. Τὰ μέγιστα συμβάλλεται εἰς τὴν κατανόησιν τῆς ἐπιγραφῆς τὸ ἀσφαλῶς συμπληρούμενον ***τέμενος***, ὅπερ οἱ Γοννεῖς βεβαίως θεωροῦντες ἀνῆκον αὐτοῖς περιέφραξαν μετὰ σπουδῆς καὶ κρυφίως.

Τέμενος συνηντήσαμεν ἤδη ἄνω ἀριθ. 165 Α στίχ. 13 (165 Β στίχ. 27) καὶ ἡρμηνεύσαμεν ὡς ὂν τὸ τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος· ἀλλ' ἐν ΠΑΕ 1911 291 ᾐκάσαμεν ὅτι ὁ ναὸς τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος θὰ ἔκειτο ἐπὶ τοῦ Ἁλωΐου κατὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Πηνειοῦ εὐθὺς μετὰ τὴν ἔξοδον τῶν Τεμπῶν. Ταῦτα δὲν ἀντίκεινται ἀλλήλοις· διότι ἦτο δυνατὸν νὰ ἀνῆκε τῷ ναῷ τούτῳ καὶ τέμενος ἀφωρισμένον κατὰ τὴν ἀπέναντι ὄχθην τοῦ ποταμοῦ, ἔνθα εἶναι εὐφορώτατοι οἱ ἀγροί.

Ἐποικοδόμησις τοῦ τεμένους θὰ ἦτο περίφραγμά τι πρόχειρον διὰ μάνδρας, ἐν τάχει ποιηθὲν ὑπὸ τῶν Γοννέων πρὸς ἐπιτυχίαν μέσου κυριότητος· τοῦτο μάλιστα ἢ μόνον, ὡς φαίνεται, ὑπῆρξεν ἀφορμὴ τῶν ἐρίδων καὶ φόνων, ὧν ἕνα τοῦ Κορνέστου συνηντήσαμεν ἐν 165 Α στίχ. 18-19, ἐξ ὧν ἐγένετο ἡ βασιλικὴ διαιτησία καὶ ὁ πλήρης διακανονισμὸς τῶν ὁρίων. Ἐν τῷ νόμῳ 165 Β στίχ. 27 ἐπιβάλλεται ἡ ἀπόδοσις τῆς ὑπὸ τῶν Ἡρακλειωτῶν ἀφαιρεθείσης γῆς εἰς τὸ τέμενος ἢ ἱερὸν τοῦτο.

Ἀριθ. 171 (εἰκ. 8· καταλ. ἀριθ. 16). Στήλη μελανολίθου ἐξαιρετικῶς μεγάλη, πανταχόθεν ἀποκεκομμένη· μόνον ὀπίσω δεξιὰ διετηρήθη ἴχνος τῆς πλαγίας ἕδρας, δι' οὗ ὁρίζεται τὸ τέρμα τῆς ὁμωνύμου πλευρᾶς. Ὑψ. 0·22, πλ. 0·44, πάχ. 0·14.

Εὑρέθη ἐκτεθειμένη ἐν ὑπαίθρῳ ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς ὀλίγον μετὰ τὴν ἔναρξιν τῶν ἀνασκαφῶν. Ἐκ τῶν διαστάσεων καὶ τῆς ὕλης φαίνεται ὁμοιοτάτη τῇ 165· ἀλλὰ τὸ περιεχόμενον αὐτῆς εἶναι διάφορον, ἤτοι οὐχὶ μαρτυρίαι, ἀλλ' ἑτέρα τις διήγησις, πάντως σχετικὴ πρὸς τὸ ζήτημα τῶν ἀμφισβητουμένων ὁρίων· διὸ διστάζομεν νὰ θεωρήσωμεν πιθανὸν τὸ ὅτι δύναται νὰ ἀνήκῃ ἐκείνῃ, ἄλλως τε καὶ μηδαμοῦ αὐτῆς ἁρμόττουσα.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη μετρίως βαθέως καὶ καλῶς, ἀλλ' ἐκ τῆς πάλαι ἐν ὑπαίθρῳ ἐκθέσεως καὶ τῶν ἐκφυεισῶν λειχήνων, ἃς δυσχερῶς ἀπεκολλήσαμεν, τὰ γράμματα ἐγένοντο ὅλως ἐξίτηλα καὶ μόλις ἐνιαχοῦ διακρίνονταί τινα· ἀποδίδομεν ὅσα γράμματα εἴδομεν, παραθέτοντες καὶ μεταγραφὴν καὶ εἰκόνα τοῦ ὅλου, ὡς οὖσαν ἔν τισι χρήσιμον πρὸς ἐπικουρίαν κατὰ τὴν διάγνωσιν τῶν στίχων καὶ τῶν γραμμάτων· ὕψ. γραμμ. 0·006-0·012, διάστιχ. 0·009.

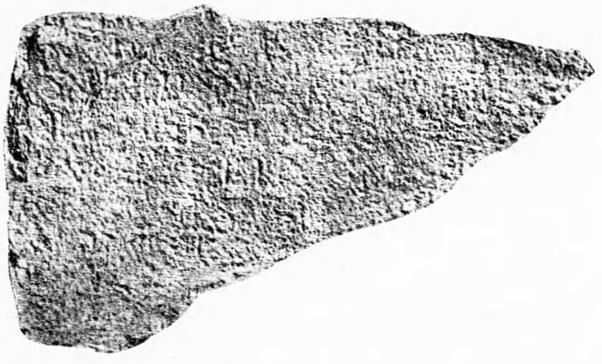

ΛΚΑΛ
ΩΝΚΤΗΜΑΤΩΝΟΡΟΣΤΟΠΡΙΝΑ
Ι ΙΗΝΤΗΙ ΛΛΛΙ Ι ΑΙΡΟΣΚΕΙΝΠΛΗΝ
ΝΡ ΩΝ Γ Λ Ν ΨΗΦΙΣΜ
Ο ΑΝΑ ΙΟΓΕΓΡΑΜΜ
ΟΝΓ ΩΝΝ
Ν ΡΙΝ
ΙΙΙ ΟΓΕΓΡΑΜΜ
ΠΟ
ΕΝΟ
ΡΑ

Εἰκὼν 8 (ἐπιγρ. ἀριθ. 171). Διαιτησία περὶ τῶν ὅρων τῶν Γοννέων καὶ Ἡρακλειωτῶν.

- - - - - - - - - - οἱ μὲν Γοννεῖς ἀνα]καλ[οῦντες τὸ
ψήφισμα, καθ' ὃ ἦν τ]ῶν κτημάτ[ω]ν ὅρος τ[ὸ] πρὶν ἅ[πὸ
θέσις - - - ἐξῆν δὲ τὴν γ]ῆν τὴ[ν ἄ]λλ[ην κ]α[ὶ β]όσκειν, πλὴν [- -
κατὰ τὸ ὑπὸ τῶν Γο]ν[νέ]ων [προγε]γ[ρ]α[μμένον] ψήφισμ[α - -
- - οἱ δὲ Ἡρακλει]ῶ[ται] ἀν[ακαλοῦντες τὸ] γεγραμ[μένον - -
- - - - - κατὰ τὸν νόμον τ]ὸν [- - - - Γο]νν[έων - - - - - -
- - - - - - - - - - - ἐξῆ]ν [τὸ π]ρὶν [καὶ βόσκειν - - - - - -
- - - - - - - κατὰ τὸ ψήφισμα τὸ πρ]ογεγραμ[μένον - - - -
- ἅ]πὸ [θέσις; - - - - -
- - - - - - - κατὰ τὸ προγεγραμμ]ένο[ν ψήφισμα - - - - - -
- - - - - - - - - - - - - - - - πα]ρα[καλοῦντες; - - - - - - -

Τῶν στίχ. 1-4 λογιστέον τὰς μὲν ἀναγνώσεις ἀσφαλεστέρας, τὰς δὲ συμπληρώσεις πιθανωτέρας, τῶν δὲ λοιπῶν τὰς μὲν πρώτας λίαν πιθανάς, τὰς δὲ δευτέρας τὰ πολλὰ ὑποθετικὰς πρὸς προσαρμογὴν τῶν σωθέντων εἴς τινα νοῦν.

Ἐν γένει φαίνεται ὅτι ἀναγράφεται αὐτὴ ἡ διαιτησία περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων ὅρων ἐνταῦθα· διότι αἱ συναγόμεναι ἔνθεν κἀκεῖθεν φράσεις δηλοῦσιν ὅτι τρίτον πρόσωπον, οἱ διαιτηταὶ ἢ δικασταί, ἢ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς (βλ. κάτω ἀριθ. 173), ὁμιλοῦσιν ἀναφέροντες νόμους, ψηφίσματα, ἀποδείξεις κττ. τῶν διαφερομένων Γοννέων καὶ Ἡρακλειωτῶν, καθ' ἃς οἱ δικάζοντες σχηματίζουσι γνώμην καὶ ἐκφράζουσι τὴν τελειωτικὴν αὐτῶν κρίσιν.

Λίαν σημαντικὸν νέον εἰσάγει ὁ στίχ. 2 ἀναφέρων τὴν λέξιν **κτῆμα**, ὑφ' ἣν ἔννοιαν μεταχειριζόμεθα σήμερον (πρβ. ΑΕ 1910 359) αὐτήν. Ὑπῆρχε δὲ *ὅρος κτημάτων*, εἶδός τι λεγομένου σήμερον «κτηματολογίου», καθ' ὃν διεκρίνοντο τὰ ἀνήκοντα ἑκάστοις τῶν Γοννέων καὶ Ἡρακλειωτῶν καὶ ἡ ἔκτασις τῶν βοσκῶν. Περὶ τούτου θὰ διελάμβανεν ἴσως καὶ τὸ ἄνω ἀριθ. 165 Β *στίχ.* 21 *διάγραμμα*.

Ἀριθ. 172 (εἰκ. 9· καταλ. ἀριθ. 56). Στήλη τῆς αὐτῆς ὕλης τῇ 165 δεξιὰ μόνον ἀκέραιος, ὄπισθεν δ' ἀπεσχισμένη· ἐπειδὴ ὁμοίας ὕλης εἶναι καὶ ἡ 171, τὸ δὲ θέμα τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος εὐαρμοστεῖ αὐτῇ, δύναταί τις νὰ εἰκάσῃ ὅτι ἀνήκει που ταύτης μᾶλλον ἢ ἐκείνης. Ὕψ. 0·117, πλ. 0·105, πάχ. 0·11.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη καθ' ἃ ἡ τῆς 165 Α καὶ 171 καὶ τὰ γράμματα ἔχουσι τὰς αὐτὰς ἐκείναις διαστάσεις καὶ διάστιχον.

5

Εἰκὼν 9 (ἐπιγρ. ἀριθ. 172). Κοιναὶ συνθῆκαι Γοννέων καὶ Ἡρακλειωτῶν.

- - - - - - - - - - - - - - - κατὰ] τὰς
κοινὰς συνθήκας - - - - παρὰ τ]ὰς κοινὰς
συνθήκας ---Ἡρακλειωτῶν δ' ἐπιδεικνυόντω]ν τά τε βα-
σιλέως γράμματα, καθ' ἃ ἔδει ἀναγραφ]ῆναι τὰς [σ-
υνθήκας καὶ - - - - - - Ἡρακλειῶ]ται τὸν ἐ-
πόπτην - - - - - - - - - - - κατὰ] τὰ [βασι-
[λέως γράμματα - - - - - - - - - - - - - -].

Εἶναι εὐνόητον ὅτι τὰς συμπληρώσεις ἐποιήσαμεν παραδείγματος ἕνεκα. Πάντως ἡ φράσις ἔχει τὸν τόνον τῆς ἐν ἀριθ. 171 διηγήσεως τῶν διαιτητῶν ἢ δικαστῶν. Αἱ συμπληρώσεις **κοιναὶ συνθῆκαι** καὶ τὰ **βασιλέως γράμματα** εἶναι πιθανώταται· διότι πανταχοῦ μὲν ἐν ταῖς ἄνω ἀπ' ἀριθ. 165 κέ. ἐπιγραφαῖς ὑπονοεῖται ὕπαρξις κοινῶν συνθηκῶν τῶν Γοννέων καὶ τῶν Ἡρακλειωτῶν, ἐν δὲ τῇ κάτω ἀριθ. 173 ἐπιγραφῇ ὑπάρχει αὐτὸ τοῦτο γράμμα τοῦ βασιλέως.

Περὶ τοῦ λίαν ἀμφιβόλου **ἐπόπτου** βλ. ἄνω ἀριθ. 165 Β· περὶ δὲ τοῦ ἐν στ. 4 **ἀναγραφῆναι** βλ. κάτω ἀριθ. 173 στίχ. 8· τὸ τέρμα τοῦ στίχ. τούτου ἠδύνατό τις νὰ συμπληρώσῃ «**τὰ** [**συ**]**μβόλαια** κττ..

Ἀριθ. 173 (εἰκ. 10· καταλ. ἀριθ. 77). Στήλη μαρμάρου λευκοφαίου πανταχόθεν ἀποκεκομμένη καὶ ὄπισθεν ἀπεσχισμένη. Ὕψ. 0·17, πλ. 0·29, πάχ. (τὸ ὁλικόν, ἐνιαχοῦ σωθὲν) 0·07.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη μετρίως βαθέως καὶ ἐπιμελῶς ἐπὶ ὁριζοντίων χαραγῶν ἡγμένων διὰ τοῦ κανόνος, αἵτινες κατὰ μὲν τὸ πολὺ τῶν στίχ. 7, 8 καὶ 11 συνέπεσον ἐπὶ τοῦ μέσου που τῶν γραμμάτων αὐτῶν, ἀπὸ δὲ τοῦ στίχ. 9 ἐχαράχθησαν διπλαῖ· ὕψ. γραμμ. 0·006-0·01, διάστιχ. 0·005.

Σφάλματα τοῦ χαράκτου βέβαια δὲν ὑπάρχουσι· διότι ἐν στίχ. 2 καὶ 8 ἀφῆκέ τι κενόν, ἔνθα ἔγραψε σημεῖον στίξεως ἢ ἀριθμὸν ἔτους πιθανῶς· ἐν στ. 5 ἄν τις ἤθελεν ἀναγνώσει **ἐπιτήδειόν οἱ** θὰ ἐθεώρει περιττεῦον ἐν Ι = **ἐπιτή⟨ι⟩δειον**· βλ. κάτω τὰ περὶ αὐτοῦ. Ἐν στίχ. 6 ἂν ἤθελέ τις ἀναγνώσει **ἐν Βοττειαί(αι)**, θὰ ἐπέρριπτε τῷ χαράκτῃ παράλειψιν τοῦ δευτέρου ΑΙ· ἀλλ' ἴσως ὑπῆρχε καὶ τύπος κοινότερος **Βοττεία** (ἐξ οὗ **Βοττε(ι)άτης**)· ἐν στίχ. 12 ἡ ἔσω κεραία τοῦ Α μόλις διακρίνεται, ἂν ἐχαράχθη ὄντως.

Ὁ νοῦς ἐν γένει τῆς ἐπιγραφῆς διττῶς δύναται νὰ εἰκασθῇ· ἢ ὅτι οἱ διαιτηταὶ ἢ δικασταὶ ὁμιλοῦσιν ἐνταῦθα, ἀναγράφοντες κείμενα βασιλικῶν πρὸς αὐτοὺς ἐπιστολῶν περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἑαυτῶν καθηκόντων καὶ περὶ ἐξαγωγῆς δικαίας κρίσεως περὶ τῶν ἀμφισβητούντων, ἢ ὅτι ὁμιλοῦσιν οἱ ταγοὶ ἢ ἄλλοι ἄρχοντες ἢ πρέσβεις τῶν Γοννέων μεταβάντες πρὸς τὸν βασιλέα καὶ κομίσαντες ἐπιστολὰς αὐτοῦ· τὸ δεύτερον τοῦτο δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ μᾶλλον ἔκ τε τῆς ἐν IG IX² 517 περιφήμου ἐπιγραφῆς στίχ. 5-7 καὶ ἐκ τῆς κάτω ἀριθ. 174.

Στίχ. 1-2. Εἶναι πιθανῶς τέρμα ἐπιστολῆς ἢ μᾶλλον διορισμοῦ τῶν διαιτητῶν παρὰ τοῦ βασιλέως, λέγοντος κατὰ τὸ σύνηθες ὅτι ἐξελέξατο αὐτοὺς ἐπὶ τῇ βεβαιότητι ὅτι εὐόρκως καὶ φιλοτίμως θὰ ἐκτελέσωσι τὸ ἀνατεθὲν αὐτοῖς ἔργον· ὑπὸ τοιοῦτον πνεῦμα συνεπληρώσαμεν αὐτά· ἡ τοιαύτη σημασία τοῦ **προχειρίζειν** εἶναι κοινοτάτη ἔν τε ταῖς ἐπιγραφαῖς καὶ παρὰ τοῖς συγγραφεῦσιν.

Στίχ. 2-3. Ἐντεῦθεν ἄρχεται ἑτέρα ἐπιστολὴ ὑπὸ τοῦ ἐκδόντος τὴν προηγουμένην· φαίνεται δὲ ὅτι ἐλλείπει τὸ ὄνομα τοῦ στρατηγοῦ τοῦ βασιλέως καὶ ὁ χαιρετισμὸς (πρβ. στίχ. 8-10), διότι ἂν συνεπληροῦμεν «ἔ[τους **δεῖνος** (μηνός)· ἢ στρατηγὸς **δεῖνα** (Γοννέων) τοῖς ταγοῖς καὶ τῶι δήμωι χαίρειν· τῶι παραγενομένωι μο]ι κτλ.», θὰ ὀφείλομεν νὰ δεχθῶμεν ὅτι τὸ πλάτος τῆς στήλης ἦτο ὑπερμέτρως μέγα· ἀλλ' ἀπαγορεύει τοῦτο ὁ στίχ. 9-10, ἔνθα καὶ τὸ πέρας τοῦ 9ου καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ 10ου ὁρίζονται σχεδὸν ἀσφαλῶς.

Τούτων ἕνεκα εἰκάζομεν ὅτι ἐνταῦθα ἐτέθη μό-

Εἰκὼν 10 (ἐπιγρ. ἀριθ. 173). Ἐπιστολαὶ τοῦ βασιλέως (Φιλίππου τοῦ Ε') περὶ ἀναγραφῆς τῶν ὅρων τῶν Γοννέων καὶ τῶν Ἡρακλειωτῶν.

- - - - - - - - - - - - περὶ τούτο]υ εὐό[ρκως καὶ φιλοτίμως
κρίνειν, οὕτως ὑμᾶς] προχειρίσαι. ϵ ἔ[τους — (μηνὸς) - -
τῶι παραγενομένω]ι Μικίωνι τῶι γεω[μόρωι - - - - - -
- - καὶ λέγοντι ὥς τῶν Γοννέ]ων οὐκ εὐθέως συνε[λθόντων - -
- - - - - εἰς Πύδναν; ἐξέβ]ην ἐπιτήδειόν οἱ προ[λαβόντι
ποιήσασθαι τὴν ἐπί]σκεψιν τῶν ἐν Βοττειαί⟦αι⟧ β[ασιλέων· (Ἡρακλειῶται) δὲ παρ]ῆσαν εἰς τὴν Πύδναν ἀνακα[λοῦντες τὸν βα-
σιλέα ἀν]αγράψαι τοὺς τόπους ·/· ἔτ[ους — (μηνὸς) - - -
- - στρατηγὸς] Πετραῖος - Γοννέων τοῖς ταγο[ῖς καὶ τῶι δήμωι
χαίρειν· παρ]ὰ τῶν Ἡρακλειωτῶν κομιζό[ντων γράμματα
- - - - - - - - πρὸς τὸ]ν βασιλέα κα[ὶ - - - - - - - - - - καὶ
ἐγκαλούντων ὑ]μ(ᾶ)ς [φθείρειν τοὺς ὅρους - - - - - - - - -

νον ἡ χρονολογία, θεωρηθέντων τῶν ἄλλων περιττῶν, ὡς περιλαμβανομένων ἐν τῇ προηγουμένῃ ἐπιστολῇ· ἀλλὰ καὶ τοῦτο παραβαίνεται ἐν στίχ. 8 κέ., ἴσως διότι ἐκεῖ *ἄλλος* στρατηγὸς τοῦ βασιλέως ἔγραψεν αὐτήν. Περὶ τοῦ συμβόλου τοῦ ἔτους βλ. τὰ εἰς στίχ. 8.

Ἡ συμπλήρωσις τοῦ στίχ. 3 εἶναι πιθανωτάτη ἐκ τῶν περισωθέντων γραμμάτων· φαίνεται ὅτι πλούσιός τις γεωκτήμων **Μικίων** μετέβη πρὸς τὸν βασιλέα ἢ τὸν στρατηγὸν αὐτοῦ καὶ κατήγγειλε τοὺς Γοννεῖς· θὰ ἦτο ἄρα Ἡρακλειώτης ἔχων μέγα πρὸς τοῦτο διαφέρον· ἡ λέξις **γεωμόρος** (δὲν συνεπληρώσαμεν **γεωργὸς** ἤ τι πατρικὸν τοῦ Μικίωνος, τὸ μὲν διότι ἁπλοῦς γεωργὸς δυσχερῶς θὰ ἐπεχείρει τοιοῦτον ταξείδιον, τὸ δὲ διότι ὁ στρατηγὸς δὲν θὰ ἐθεώρει ἀπαραίτητον τὸν πλήρη κατονομασμὸν αὐτοῦ, ὄντος ἴσως καὶ ἄλλως γνωστοτάτου) δηλοῖ τὸν πλούσιον ἀκριβῶς εἰς κτῆσιν γαιῶν κττ..

Ὁ Μικίων ἦτο ἴσως πρεσβευτὴς τῶν Ἡρακλειωτῶν· ἐν IG IX² 517 ἀναφέρει ὁ βασιλεὺς Φίλιππος τοὺς πρὸς ἑαυτὸν τρεῖς πρεσβευτὰς τῶν Λαρισαίων.

Στίχ. 4-5. Ἀντὶ τοῦ **Γοννέ**]**ων** ἠδύνατό τις νὰ συμπληρώσῃ **Ἡρακλειωτ**]**ῶν**· ἀλλ' ἐκ τῆς ἄνω ἀριθ. 170 ἐπιγραφῆς φαίνεται ὅτι οἱ Γοννεῖς ὑπῆρξαν τολμηρότεροι καὶ ἐθεωρήθησαν δικαίως μέν, βιαίως δὲ ἀναλαβόντες κτήματά τινα τοῦ τεμένους καὶ ἐποικοδομήσαντες αὐτά.

Τοῦ στίχ. 5 ἥ τε ἀνάγνωσις καὶ συμπλήρωσις εἶναι δυσχερής· ἴχνη τοῦ ΕΒ πρὸ τοῦ ΗΝ διεκρίναμέν τινα πιθανά· ὥστε θὰ ἦτο **ἀνέβην, ἐξέβην** ἤ τι ὅμοιον· τῇ ἐννοίᾳ ἁρμόττει καὶ τὸ **ὠιήθ**]**ην**. Τὸ **ἐπὶ τῇ Δεῖον** (= Δῖον· πρβ. ἀριθ. 166) οὕτω μεταγραφόμενον θὰ ἐσήμαινεν οὐχὶ ἄνευ πολλῶν δυσχερειῶν βεβαίως **ἐπὶ τῇ ὁδῷ τῇ εἰς Δῖον**, ἔνθα ἡ ἕδρα τοῦ βασιλέως· τὸ δὲ **οἷ** εἶναι ἀναφορικὸν τοπικόν· θὰ ἥρμοττε τῇ ἐννοίᾳ κάλλιον **οὐ προλαβὼν ποιήσασθαι** κτλ.· ἀλλὰ τοῦτο καὶ ἄλλως καὶ contra lapidem θὰ ἦτο δυσχερέστατον νὰ δεχθῶμεν. Ἧττον δυσχερὲς εἶναι νὰ μεταγράψωμεν **ἐπιτήδειόν οἱ προλαβόντι ποιήσασθαι** κτλ., νοουμένου τοῦ διὰ τοῦ **οἷ** προσώπου τοῦ Μικίωνος.

Στίχ. 6-8. Ὁ γράφων τὴν ἐπιστολὴν λέγει ὅτι πάντως ὁ βασιλεὺς διέμενε τότε ἐν Βοττιαίᾳ· ἐν πρώτοις τὸ ὄνομα τῆς πόλεως ταύτης ἢ χώρας φέρεται **Βοττιαία** καὶ τὸ ἐθνικὸν ἐπί τε νομισμάτων καὶ ἐπιγραφῶν **Βοττιαῖος**· οὕτως ἡ ὑποψία τοῦ ὅτι παρελείφθη ἐν τῇ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιγραφῇ τὸ ἕτερον ΑΙ εἶναι πιθανή· σημειωτέον ὅτι τὸ ἐθνικὸν τῆς Βοττικῆς ἐν τῇ Ἡμαθίᾳ φέρεται **Βοττεάτης**, ἐκ τύπου **Βοττεία**, ὡς προείπομεν.

Ἡ πληθυντικὴ ἐκφορὰ **τῶν** . . . . **β**[**ασιλέων**, ἂν θεωρηθῇ πιθανὴ ἡ συμπλήρωσις αὕτη, θὰ ἐδήλου ὅτι ἢ ὁ βασιλεὺς εἶχεν ἤδη ὁρίσει μέτοχον τῆς βασιλείας καὶ τῆς ἐνεργοῦ διοικήσεως τὸν διάδοχον αὐτοῦ, ἢ ὅτι μεγαλοπρεπῶς ὀνομάζεται οὕτως ἡ βασιλικὴ ἐν γένει οἰκογένεια, ὡς παρ' ἡμῖν σήμε-

ρον λέγεται «οἱ βασιλεῖς» συχνότατα ὑπὸ τοιοῦτον νοῦν.

Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐξ ἄλλων σημείων τῆς ἐπιγραφῆς ἐνδείκνυται ὅτι ***βασιλεὺς*** ἐνταῦθα νοεῖται ***Φίλιππος ὁ Ε'***, χρόνοι δὲ τὸ 3ον ἔτος τῆς 140ῆς Ὀλυμπιάδος (βλ. κάτω), ὅτε ὁ βασιλεὺς ἦτο μόλις ἐννεακαιδεκέτης, ὀφείλομεν νὰ συμπληρώσωμεν τοὺς στίχ. 6-8 πιθανώτερον ὡς ἑξῆς:

ποιήσασθαι τὴν ἐπί]σκεψιν τῶν ἐν Βοττειαί(αι) β[ασιλεῖ συνόντων, οἳ παρ]ῆσαν εἰς τὴν Πύδναν ἀνακα[λοῦντες αὐτὸν ἀν]αγράψαι τοὺς τόπους.

Σημειωτέον δ' ὅτι ὁ βασιλεὺς Φίλιππος ἀποκαταστήσας μέρος τῶν Βοττιαίων ἐν τῇ Ἠμαθίᾳ, θὰ ἦτο εὔλογον νὰ ὑπονοηθῇ ἐνταῦθα ὡς διαμείνας ἐκεῖ ἐπί τινα χρόνον.

Ἐν Πύδνῃ, καὶ οὐχὶ ἐν Βοττιαίᾳ, λέγει ὁ γράφων ὅτι παρῆσαν πρέσβεις, τῶν Ἡρακλειωτῶν ἢ τῶν Γοννέων ἄγνωστον· ὡς φαίνεται, ὁ βασιλεὺς ὢν ἀπησχολημένος εἰς τὰς μνημονευθείσας εὐθὺς ἄνω ἐπιχειρήσεις τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν Βοττιαίων καὶ εἰς στρατείας συχνάς, δὲν ἔμενεν ἐπὶ πολὺ ἐν τῇ αὐτῇ πόλει· τότε θὰ ἀνεμένετο ἐν Πύδνῃ καὶ πρὸς τοῦτο μετέβησαν ἐκεῖσε οἱ πρέσβεις, ἀλλ' ὁ γράφων λέγει ὅτι διευθυνόμενός που (εἰς Δῖον;) εὗρε τὸν βασιλέα ἐν Βοττιαίᾳ.

Στίχ. 8-12. Ἐντεῦθεν ἄρχεται τρίτη ἐπιστολή, γραφεῖσα, ἐντολῇ τοῦ βασιλέως βεβαίως, ὑπὸ τοῦ Πετραίου· οὗτος εἶναι ὁ γνωστὸς ἐκ τοῦ ***Πολυβίου*** Δ' 24 8· Ε' 17 6· ΚΑ' 6 7 στρατηγὸς τοῦ βασιλέως Φιλίππου τοῦ Ε'· ἀπευθύνεται δὲ πρὸς τοὺς ταγοὺς καὶ τὴν πόλιν (ἢ τὸν δῆμον) τῶν Γοννέων, καθ' ἃ ὁ βασιλεὺς Φίλιππος αὐτοπροσώπως πρὸς τοὺς Λαρισαίους ἐν IG IX² 517.

Ἐν πρώτοις ἀναφέρει ἡ ἐπιστολὴ ὅτι πρέσβεις Ἡρακλειῶται ἐλθόντες πρὸς τὸν βασιλέα ἐνεκάλεσαν τοὺς Γοννεῖς διά τινα φθοράν, βεβαίως τῶν ὅρων· ἐκόμιζον δ' ἴσως γράμματα τῶν ἐν Ἡρακλείῳ ἀρχόντων καὶ τοῦ δήμου, δι' ὧν κατηγγέλλοντο παρανομίαι τῶν Γοννέων ἐν τοῖς συνόροις. Εἶναι ἄρα πιθανὸν ὅτι καὶ πρότερον εἶχόν πως κανονισθῇ τὰ κατὰ τὰ ὅρια Γοννέων καὶ Ἡρακλειωτῶν κατά τινας συνθήκας κοινάς, περὶ ὧν εἴπομεν ἐν ἀριθ. 172, ἃς διετείνοντο οἱ Ἡρακλειῶται ὅτι παρεβίασαν οἱ Γοννεῖς.

Ἐν τέλει τοῦ στίχ. 11 κατὰ τὴν πρώτην πρόχειρον μεταγραφὴν τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης εἴχομεν σημειώσει ἀνάγνωσιν καὶ συμπλήρωσιν ***Κά[σσανδρον***· ὄντως φαίνονταί τινα ἴχνη μετὰ τὸ ΚΑ ὁμοιάζοντα Σ· ἀλλὰ μετ' ἐπισταμένην ἐξέτασιν ἐθεωρήσαμεν ταῦτα ἀμφίβολα καὶ ἀπατηλὰ ἐκ τῆς τομῆς τοῦ λίθου προελθόντα, ἀποκρουστέαν δὲ συμπλήρωσιν τοιαύτην, ἥτις θὰ εἶχε μεγίστην σπουδαιότητα καὶ σημαντικῶς θὰ μετέβαλε τὴν χρονολόγησιν τῶν σχετικῶν τῷ ζητήματι ἐπιγραφῶν, ἐν ᾧ ἄλλοθεν μὲν ἔχομεν σαφεστέρας ἐνδείξεις, ὡς διὰ πλειόνων θὰ εἴπωμεν ἐν τῇ ***Γοννέων πολιτείᾳ***, περὶ τῆς χρονολογίας αὐτῶν, ἐκ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος δ' ἐπιγραφῆς τὴν παρουσίαν τοῦ Πετραίου.

Σχετικαὶ πρὸς τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην εἶναι αἱ κάτω ὑπ' ἀριθ. 174· 175 (176). Τὸ δὲ ὄνομα ***Πετραῖος*** εἶναι κοινὸν ἐν ταῖς Θεσσαλικαῖς ἐπιγραφαῖς· μάλιστα ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς στρατηγῶν τοῦ κοινοῦ τῶν Θεσσαλῶν φέρεται ὁμώνυμος στρατηγὸς ἐκ μεγάλης οἰκογενείας τῆς Γυρτώνης πρὸ πάντων (βλ. *Kroog*, de Thessalorum praetor. σελ. 11. 25 καὶ ***Revue de Phil.*** 1911 145 κέ.)· ὁ δ' ἐνταῦθα Πετραῖος ἦτο Ἠπειρώτης.

Ἐκ τῶν εἰρημένων βεβαιοῦται ὅτι ὁ ὄντως μεγαλοπράγμων βασιλεὺς ***Φίλιππος ὁ Ε'*** πολλάκις ποικίλως καὶ φιλανθρώπως μεριμνήσας περὶ τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ πραγμάτων καὶ σχὼν οὐχὶ ἅπαξ ὁρμητήριον ἢ καταφύγιον τοὺς Γόννους, ἐγένετο διαιτητὴς τῆς μεγάλης περὶ ὅρων διαφορᾶς τῶν Γοννέων καὶ Ἡρακλειωτῶν· ἡ δὲ ἐπιστολὴ ἢ αἱ ἐπιστολαί, περὶ ὧν ὁ λόγος ἐν τῇ ἄνω ἐπιγραφῇ, θὰ ἐγράφησαν, καθ' ἃ αἱ πρὸς τοὺς Λαρισαίους, περὶ τὸ 219-214 π. Χρ..

Δυνάμεθα δ' ἔτι ἀκριβέστερον διὰ τοῦ ***Πολυβίου*** νὰ ὁρίσωμεν ὅτι ἡ ἐν στίχ. 8 κέ. τῆς ἄνω ἐπιγραφῆς ἐπιστολὴ ἦτο τὰ μάλιστα προσφυὲς τὰ γραφῇ κατὰ τὸ θέρος τοῦ 218 π. Χρ., ἤτοι τὸ τρίτον ἔτος τῆς ἑκατοστῆς τεσσαρακοστῆς Ὀλυμπιάδος· τὰ πρὸς τοιοῦτον προσδιορισμὸν χωρία τοῦ ἱστορικοῦ τούτου εἶναι τὸ Ε' 30 1 ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ Ε' 97 1-5. Πρὸς τοῦτο συμφωνεῖ τὸ ἐν στίχ. 8 σημεῖον ·/· δηλοῦν τὸ τρίτον ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Φιλίππου· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ ἐν στίχ. 2 σημεῖον ·Ͻ φαίνεται δηλοῦν τὸ δεύτερον ἔτος τῆς βασιλείας αὐτοῦ, 219 π. Χρ., ἤτοι τὸ αὐτό, καθ' ὃ

ἐγράφη καὶ ἡ πρὸς τοὺς Λαρισαίους πρώτη ἐπιστολὴ αὐτοῦ IG IX² 517 στίχ. 9. Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἄρα ἐπιγραφὴ θὰ ἐχαράχθη ἐντὸς τοῦ ἔτους 218 π. Χρ. περὶ τὸ τέλος· ἡ δ' ἐν στίχ. 1-2 ἐπιστολὴ βεβαίως καὶ αὐτὴ τοῦ βασιλέως, δὲν ἦτο ἄρα δυνατὸν νὰ γραφῇ ἢ τῷ 220-219 π. Χρ..

Ἀριθ. 174 (εἰκ. 11· καταλ. ἀριθ. 94). Στήλη μαρμάρου λίαν ὑπομέλανος πανταχόθεν ἀποκεκομμένη καὶ ἔμπροσθεν δεξιὰ ἀπεσχισμένη. Ὕψ. 0·21, πλάτ. 0·215, πάχ. 0·075.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη σχεδὸν βαθέως καὶ ἐπιμελῶς, ἀλλ' ἀπετρίβη ἐνιαχοῦ ἱκανῶς· ὕψ. γραμμ. 0·006-0·015, διάστιχ. 0·002.

Εἰκὼν 11 (ἐπιγρ. ἀριθ. 174). Ἐπιστολὴ περὶ ὅρων τῶν Γοννέων.

\- - - - - - - - -]ο[- - - - - - - -
\- - - - - - - παρ]ασ[χεῖν - - - τὰς ἐπιστολάς,
ἅς δεῖνα - - - αἰ]τοῦ ἐνε[φάνιζέν μοι
\- - καθ' ἃ] ἡ διασάφ(η)[σις ἐποιήθη - - -
\- - - τὰ ἀντίγ]ραφα μὲν ἀ[νελεῖν - - - - -
τοῦ δὲ ψηφίσματο]ς τὸ ἀντίγρα[φον - - - -
\- - - τῶι δή]μ[ω]ι τῶν Γ[ο]ν[νέων - - - -
\- - - - καὶ ο]ἱ πρὸς αὐτὸ[ν ἰόντες - - - - -
\- - - - καὶ] τοὺς ποιήσα[ντας τὰ - - - - -
τοῖς ἐξαποσταλεῖσ]ι παρ' ὑμῶ[ν πρέσβεσιν - -.
ἑορακότε]ς οὖν Γ[ό]ρ[ρασον τὸν ταγὸν καὶ
ἀναγνόντε]ς τά τ' ἀντ[ίγραφα καὶ - - - -
\- -, τὰς ἐπιστολάς] τε, ἅ[ς ἐνεφάνιζέν μοι Γόρρασος ὁ ταγὸς ὅτι ἡ πόλ]ις [ὑμῶν - - - - - -

Ἐν στίχ. 4 εἶναι πιθανὸν ὅτι ὁ χαράκτης παρέλιπε τὴν ἔσω κεραίαν τοῦ Η· διότι ἑτέρα ἀνάγνωσις ὡς ΙΙ, οἷον - -] ηδίας ἀφι[έντας - - - οὐδένα νοῦν ἢ οὐχὶ εὐαρμοστότερον τοῦ τεθέντος ἄνω θὰ ἐχορήγει.

Αἱ ἀναγνώσεις πᾶσαι εἶναι ἀκριβεῖς, αἱ δὲ συμπληρώσεις ποὺ μὲν βέβαιαι καὶ ἀσφαλεῖς, ὡς εἶναι παντὶ ἐμφανές, ποὺ δὲ ἁπλῶς εἰκαστικαί. Εἶναι πιθανώτατον ὅτι ἀναγράφεται ἐνταῦθα ἐπιστολή τις, οἷαι αἱ ἐν ἀριθ. 173, προσηρτημένη ἴσως καὶ αὕτη εἰς τὴν διήγησιν τῶν διαιτητῶν ἢ δικαστῶν καὶ σχετικὴ πρὸς τὸ αὐτὸ πολυθρύλητον ζήτημα τῶν ὁρίων τῶν Γοννέων καὶ Ἡρακλειωτῶν.

Στίχ. 3. Ἔκ τινων ἰχνῶν φαίνεται ὅτι ὑπόκειται πατρικὸν ὀνόματος πρέσβεως ἢ ταγοῦ λῆγον εἰς *-αίτης* καὶ πιθανῶς σύνθετον ἐκ τοῦ *χαίτη*.

Στίχ. 4. Ἡ λέξις **διασάφησις**, κοινοτάτη σήμερον παρ' ἡμῖν ἐν τῇ γραφομένῃ γλώσσῃ, δηλοῖ ὅτι πρόκειται ἢ περί τινος **διαγράμματος**, οἷον ἀπηντήσαμεν ἄνω ἀριθ. 165 Β στίχ. 21 (πρβ. ἀριθ. 175 στίχ. 2), ἢ περὶ **ἀντιγράφων** καὶ **ἐπιστολῶν**, οἷα πλεῖστα ἀναφέρει ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιγραφή. Τὸ δὲ **διασαφεῖν** εἶναι συχνότατον ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς ἐν συμπλοκῇ μετὰ τῆς λέξεως *ψήφισμα* μάλιστα.

Στίχ. 5-6. Ἡ διάζευξις δὲν εἶναι τοσοῦτον ὁμαλή, δυσχερὴς δὲ ἡ προσαρμογὴ πρός τινα νοῦν τῶν ἀντιτιθεμένων· ὁπωσδήποτε αἱ παραδείγματος ἕνεκα γενόμεναι πρὸς τοῦτο συμπληρώσεις χορηγοῦσιν ἀρκούντως σαφῆ ἰδέαν περὶ τοῦ πῶς θὰ ἔκειντο ταῦτα ὄντως. Τῇ εἰκασίᾳ δ' ὅτι ὑπόκειται ἐνταῦθα ἀπόφασίς τις ἢ παραίνεσις πρὸς ἐξάλειψιν ἀντιγράφων τινῶν κεχαραγμένων ἐπὶ στήλης, δύναται νὰ ἐπικουρήσῃ εὑρεθεῖσα ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς στήλη ὁμοιοτάτη τῇ ἄνω ἀριθ. 165, ἐφ' ἧς εἶναι ἐμφανὴς ἐξάλειψις ἐπιγραφῆς· ταύτην δημοσιεύομεν ἐν τοῖς κάτω ὑπ' ἀριθ. 252.

Στίχ. 11-14. Ἡ συμπλήρωσις τοῦ ὀνόματος εἶναι πιθανωτάτη· ***Γόρρασος ὁ Ἀσάνδρου*** ἀπαντᾷ ὡς ταγὸς ἐν τῷ ψηφίσματι τῶν Γοννέων τῷ εὑρεθέντι ἐν Μαγνησίᾳ τῇ ἐπὶ Μαιάνδρῳ· ἐπειδὴ δὲ τὸ ὄνομα εἶναι καὶ σπανιώτατον, δὲν θὰ ἦτο ἀπίθανον νὰ εἰκάσωμεν ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ ταγοῦ τούτου, σταλέντος πρέσβεως μετ' ἄλλων πρὸς τὸν βασιλέα Φίλιππον· καὶ οἱ χρόνοι καὶ τὸ σχῆμα τῶν γραμ-

μάτων δὲν ἀντίκεινται ἐν ταῖς δυσὶ ταύταις ἐπιγραφαῖς (τὸ ἐκ Μαγνησίας τῆς ἐπὶ Μαιάνδρῳ ψήφισμα χρονολογεῖ ὁ Kern λίαν πιθανῶς ὡς γραφὲν περὶ τὸ 220 π. Χρ.), ὡς γραφείσαις περὶ τὰς δύο προτελευταίας δεκαετίας τῆς Γ' π. Χρ. ἑκατονταετηρίδος. Ἀκριβῶς καὶ ἐν ἀριθ. 173 εἰς τοιούτους χρόνους περιεστράφημεν.

Περὶ τοῦ ἐν στίχ. 13 (καὶ 3) συμπληρωθέντος **ἐνεφάνιζέν μοι** βλ. τὴν αὐτὴν φράσιν ἐν τῇ πρὸς τοὺς Λαρισαίους ἐπιστολῇ τοῦ αὐτοῦ βασιλέως Φιλίππου ἐν IG IX² 517 στίχ. 5.

Ἀριϑ. 175 (εἰκ. 12· καταλ. ἀριϑ. 86). Στήλη μαρμάρου ὑπομέλανος ἀριστερὰ μόνον ἀκέραιος, ἄνω δ' ἔμπροσθεν ἀπεσχισμένη. Ὑψ. 0·28, πλάτ. 0·237, πάχ. 0·06.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη σχεδὸν βαθέως καὶ καλῶς, ἑκάστου στίχου κειμένου μεταξὺ δύο ὁριζοντίων χαραγῶν ἡγμένων λίαν ἀβαθῶς καὶ ἐπιμελῶς διὰ τοῦ κανόνος, ἀλλ' ἐφθάρη ἰσχυρῶς ἀποτριβείσης πάλαι τῆς ἐπιφανείας, οὕτως ὥστε ὀλίγα βέβαια γράμματα διαγιγνώσκονται, ὧν ὕψ. 0·004 -0·01, διάστιχ. 0·008.

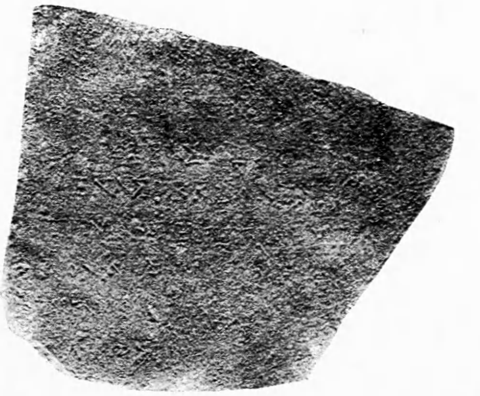

Εἰκὼν 12 (ἐπιγρ. ἀριϑ. 175). Ψήφισμα τῶν Γοννέων περὶ ἱερῶν γαιῶν (;).

Ἀ]γ[αθῆι τύχη· ἔδοξε τῆι πόλει τῆι Γονν-
έ]ων· περὶ ὧν ἐν[καλοῦσιν] Ἡ[ρακλειῶται τὰς γαίας
τ]ὰ[ς ἱ]ερὰς μ[ὴ] συν[γρ]άφ[ειν τὰς προγεγραμ-
μ]έν[α]ς ἐκ⟨κ⟩ τῶν ἐν [ημ - - - - - - - - - -
την· καὶ ἐγεγ[ρά]φει παρ[ακαλῶν - - - - - - -
ρ]ιον ἀ[π]ὸ - σ - [-]εν[ους - - - - - - - - -
με]ν αν - - - - - αις - - - - - - - - - - [κατὰ τὰ
βασ]ιλέως γ[ράμμ]α[τ]α [- - - - - - - - - -

Μόλις τοὺς στίχ. 1-2, 5 καὶ 8 θεώρησον ἀκριβῶς ἀναγνωσθέντας καὶ πιθανῶς συμπληρωθέντας· τῶν λοιπῶν τὰ σημειωθέντα γράμματα ἐνομίσαμεν ὅτι εἴδομεν καὶ λογίζομεν ὡς λίαν πιθανά, ὡς καὶ τὰς συμπληρώσεις τοῦ στ. 3· τῶν λοιπῶν οὐδ' ἐπεχειρήσαμεν τὴν συμπλήρωσιν, ἅτε μὴ διακρινομένων σαφῶς καὶ μὴ δυναμένων νὰ προσαρμοσθῶσι πρός τι γνωστὸν τυπικόν.

Ἐν στίχ. 4 φαίνεταί τις διττογραφία τοῦ Κ· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἄνω ἀριθ. 167 ὑπάρχει ὁ αὐτὸς διπλασιασμὸς τοῦ Κ ἐν τῇ αὐτῇ συμπτώσει τοῦ ἐπιφερομένου Τ, ὑποπτεύομεν ὅτι ὑπόκειται διαλεκτικόν τι ὑπόλειμμα κοινοτέρας προφορᾶς τοῦ Κ ἐν τοιαύτῃ θέσει· πρβ. ἀριθ. 64. 89 κττ..

Ὁ νοῦς τῆς ἐπιγραφῆς διαγιγνώσκεται ἀρκούντως πιθανῶς· πρόκειται δῆλα δὴ περὶ ἐκδόσεως ψηφίσματος ὑπὸ τῶν Γοννέων σχετικοῦ πρὸς αἰτιάσεις τῶν Ἡρακλειωτῶν· τοιαύτας **ἐγκλήσεις** ἢ **ἐγκλήματα** αὐτῶν συνηντήσαμεν ὄντως ἄνω ἀριθ. 173· αὗται θὰ ἦσαν σχετικαὶ πρὸς τὴν ἐν ἀριθ. 165 Β στίχ. 26 κέ. ἐπιβαλλομένην ἀπόδοσιν γαιῶν τοῦ τεμένους τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος καὶ πρὸς τὸ ἐπίταγμα διὰ βασιλικοῦ γράμματος; περὶ οὗ βλ. ἀριθ. 173.

Ἐν τέλει τοῦ στίχ. 4 καὶ ἐν στίχ. 6 ἐνεκλείσαμεν ἐντὸς ἀγκυλῶν γράμματα, ὧν ἐνομίσαμεν ὅτι εἴδομεν ἴχνη τινά, καίπερ ἀβέβαια.

Ἀριϑ. 176 (καταλ. ἀριϑ. 21). Τμημάτιον στήλης μαρμάρου ὑπομέλανος κυανίζοντος (πρβ. ἀριθ. 165. 170) πανταχόθεν ἀποκεκομμένον. Ὑψ. 0·05, πλ. 0·046, πάχ. 0·065.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη ἀβαθῶς καὶ καλῶς, ἑκάστου στίχου κειμένου μεταξὺ δύο ὁριζοντίων χαραγῶν ἡγμένων διὰ τοῦ κανόνος· ὕψ. γραμμ. 0·009, διάστιχ. 0·003.

ΛΧΕΙ	- -. Ἐ]νχει[ρίζειν - - -
ΤΑΟ	- - -] τὰ [ὄντα - - - -

Ἐπειδὴ οὐδενὶ τυπικῷ τῶν γνωστῶν ἁρμόττουσί που τὰ γράμματα ταῦτα, ἐτάξαμεν ἐνταῦθα τελευταῖα, μήπως ἀνήκωσί τινι τῶν εὐθὺς προηγουμένων ἐπιγραφῶν.

Ἀριϑ. 177 (εἰκ. 13· καταλ. ἀριϑ. 88). Στήλη μαρμάρου λευκοφαίου εὐθρύπτου ἐκ τῶν πλευρῶν

μόνον ἀκέραιος. Ὑψ. 0·365, πλ. 0·496, πάχ. 0·08. Ἡ ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη βαθέως καὶ οὐχὶ ἐπιμελῶς, ἑκάστου στίχου κειμένου μεταξὺ δύο ὁριζοντίων χαραγῶν ἠγμένων ἁδρῶς καὶ ἀμελῶς διὰ τοῦ κανόνος ἴσως, ἀπετρίβη δὲ τὰ πολλά, μάλιστα τὸ ἀριστερὸν ἥμισυ καὶ τὰ κατωτάτω αὐτῆς οὕτως, ὥστε τὰ γράμματα κατέστησαν λίαν ἀσαφῆ, ὧν ὕψ. 0·005-0·016, διάστιχ. 0·003.

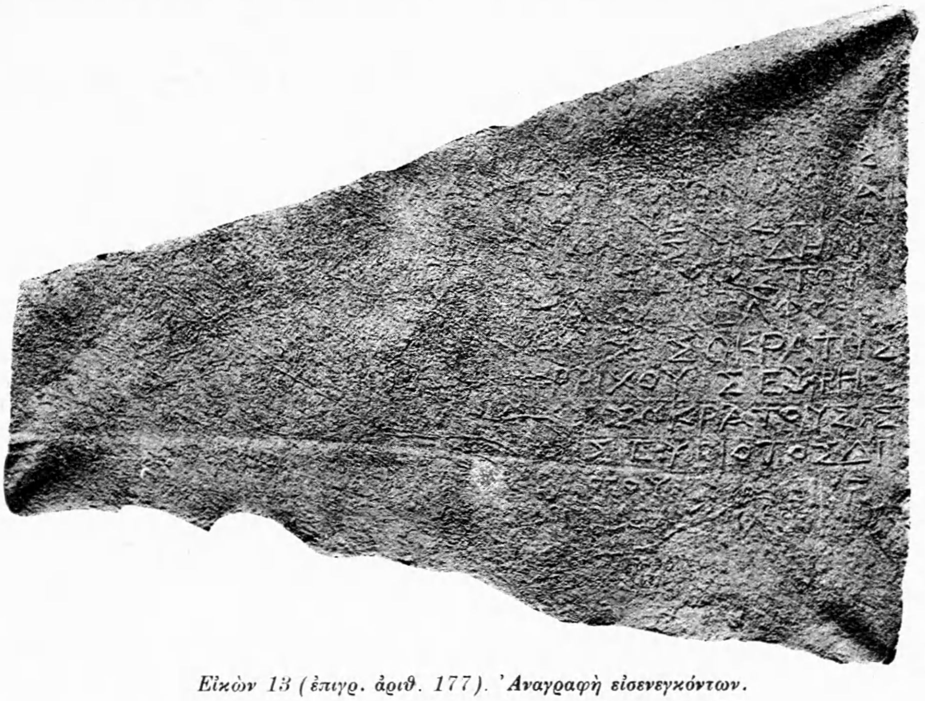

Εἰκὼν 13 (ἐπιγρ. ἀριθ. 177). Ἀναγραφὴ εἰσενεγκόντων.

\-]δ[- -
\- -· - - - - - - - - - - - - - δεῖνα Φιλο]λάου
\- -· - - - - - - - - - - - δεῖνα - -ς] Ἀσ[άν]δ[ρου
\- -· δεῖνα δεῖνος - - - - -· Ἀ]π[ο]λ[λω]νίδης Εὐπ-
ολέμου - -· Λυκόφρων Δαφ]να[ίου - -] Μάνι[γ]χος
δεῖνος - -· Εὐ]ρύλαος Ἀν[τιγ]όνο[υ - -· Ὡρ]αῖ-
ος δεῖνος . . . .]τ[ου - -· Δη]μαίνετ[ο]ς Δικαι-
\- - - - - - - -· δεῖνα Παρμ]ε[ν]ίωνος Τ· Δημο[κ-
ρ]ά[της Δημάρχου - -· Δη]μ[οκρά]της Εὐνόστου [Σ.
Ἀρ[ι- - - - δεῖνος - - - - - - - -κ]αὶ ὁ ἀδελφὸς ⟨**Σ**⟩.
Δ]η[μ- - - -Σ-· δεῖνα δεῖνος - - - -]ου -Σ-· Σωκράτης
Ἰ]σα[γόρου; - -· Πυρρίας] Πυρρίχου-Σ-· Εὔφη⟨**μ**⟩-
μος Ε]ὐ[δήμου - -· Δ(Ν)ικα]ῖ[ο]ς Σωκράτους Σ·
δεῖνα δεῖνος - - -]όνο[υ]:Σ:· Εὐβίοτος Δι-
κ- - - - - :-:· Ἀντίγο]νο[ς Εὐ]β[ιό]του [:-:]· Μενε-
κράτης Δικαιάρχου :-:· Ἀπολλ]ω[νί]δης [Φ]ιλ[ολάο]υ
:-:· - - - - - - - - - - - - - -]ος [· ·]ου [· ·]λ-
\-]ρι]· - - -
\-]ος[· - - - -
\-]α[· - - -

Ἐν τέλει τοῦ στίχ. 10 ἀπέξεσεν ὁ χαράκτης τὸ Σ, πιθανῶς ὡς ἀτόπως τεθέν· ἐπίσης τὸ Μ ἐν τέλει τοῦ στίχ. 12 διὰ τὸν αὐτὸν λόγον. Σημειωτέον πρὸς τούτοις ὅτι οἱ στίχ. 1-3 καὶ 17-20 εἶναι τοσοῦτον ἀπελπιστικῶς ἐφθαρμένοι, ὥστε ἀμφιβάλλομεν, ἂν καλῶς διεκρίναμεν τὰ σημειωθέντα γράμματα.

Ὁ νοῦς τῆς ἐπιγραφῆς εἶναι φανερός· ἐκ τῆς ἀναγραφῆς τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν ἀριθμητικῶν σημείων Σ καὶ Τ βεβαιοῦται ὅτι πρόκειται περὶ καταλόγου τινὸς εἰσφορῶν· ἐπειδὴ δὲ τὰ ὀνόματα ταῦτα φέρονται ἢ λανθάνουσιν ἐν τοῖς ψηφίσμασι τῶν Γοννέων ὡς ταγῶν καὶ ἄλλων ἀρχόντων, δυνάμεθα νὰ εἰκάσωμεν ὅτι οἵ τε ἄρχοντες ἐκεῖνοι καὶ οἱ ἐνταῦθα ὀνομαζόμενοι εἶναι τὰ αὐτὰ περίπου ὀνόματα τῶν τὰ πρῶτα ἐν Γόννοις φερουσῶν οἰκογενειῶν· διότι βεβαίως μόνον οἱ πλούσιοι τῶν κατοίκων ἠδύναντο νὰ εἰσφέρωσιν· οἱ αὐτοὶ δὲ θὰ ἐξελέγοντο καὶ ἄρχοντες, καίτοι αἱ ἀρχαὶ δὲν ὡρίζοντο πλουτίνδην· ἀλλ' οἱ πενέστεροι δυσχερῶς θὰ ἐδέχοντο τοιαῦτα ἀξιώματα.

Ἀλλὰ δὲν δηλοῦται τὸ εἶδος τῆς εἰσφορᾶς· τὰ σημεῖα εἶναι δύο μόνον, τὸ Σ καὶ Τ, ὧν τὸ μὲν πρῶτον ἀπαντᾷ δὶς μεταξὺ δύο κεραιῶν -Σ-, ἅπαξ μεταξὺ τεσσάρων στιγμῶν :Σ: καὶ ἅπαξ γυμνόν·

Ετυπ. 5·7·13.

τὸ δὲ δεύτερον ἅπαξ γυμνόν· ἂν πάντα τὰ Σ ἐδήλουν τὸ αὐτό, ἤτοι τὸ 200, δὲν θὰ κατενοεῖτο ἡ διάκρισις αὕτη ἐν τῇ γραφῇ· τὸ δὲ Τ δηλοῖ πιθανῶς τὸ 300· περὶ δὲ τῆς χρήσεως τῶν γραμμάτων ὡς ἀριθμητικῶν συμβόλων κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους βλ. τὴν ἐν Revue de Phil. 1911 136·138 μεγάλην ἐπιγραφήν, τῶν Γοννέων καὶ ταύτην οὖσαν πιθανῶς (πρβ. ἄνω σελ. 27), μετὰ τῶν παρατηρήσεων τοῦ Haussoullier· οὐχὶ ἀπίθανος εἰκασία θὰ ἦτο νὰ ὑπολάβωμεν ὅτι τὸ Σ δηλοῖ ἐνιαχοῦ *σῖτον* π.χ. καὶ ὅτι τὸ Τ ἠδύνατο νὰ δηλοῖ ἐνιαχοῦ γραφόμενον μεταξὺ κεραιῶν ἢ στιγμῶν τάλαντον ἤ τινα ὅμοια.

Στίχ. 4-6. Τὸ *Ἀπολλωνίδης* εἶναι συχνὸν ὄνομα ἄρχοντος ἢ πατρὸς αὐτοῦ· βλ. ἀριθ. 51· 70· 87· 132· 151· 155 κλ.· τοὐναντίον ὁ μετὰ πολλῆς πιθανότητος συμπληρωθεὶς πατὴρ αὐτοῦ ***Εὐπόλεμος*** ἐνταῦθα μόνον ἀπαντᾷ.

Τὸν μετ' αὐτὸν συνεπληρώσαμεν ἐκ τοῦ ἄνω ἀριθ. 134 ψηφίσματος τῇ συμφωνίᾳ τῶν περισωθέντων ἰχνῶν τοῦ πατρικοῦ· ὁ μετ' αὐτὸν ***Μάνιγχος*** ἀπαντᾷ πολλάκις (ἀριθ. 64· 69· 80 Α· 105· 132, πρβ. 139· 142· 150 κλ.) καὶ δὲν δύναται τούτου ἕνεκα νὰ συμπληρωθῇ πιθανῶς. Τὸ δὲ ὄνομα ***Ὡραῖος*** ἐθέσαμεν ἕνεκα ἰχνῶν ⌒Ι' πρὸ τοῦ ΑΙ.

Στίχ. 7-9. Καίτοι πολλάκις ἀπαντᾷ ἄρχων ἢ πατὴρ ἄρχοντος ***Δημαίνετος***, δὲν εὑρέθη μετὰ ***Δικαι*** - - - συναφὲς ἀλλαχοῦ. Τὸν δὲ ***Δημοκράτη*** ἀσφαλῶς συμπληρούμενον ἐθέσαμεν πατρὸς ***Δημάρχου***, διότι ἅπαξ μόνον ἀπαντῶσιν οὕτω συνημμένα τὰ ὀνόματα ταῦτα ἐν νεωστὶ εὑρεθέντι ψηφίσματι, ἔτι δὲ διότι εὕρηται ἐν ἀριθ. 80 Β ταμίας ***Δήμαρχος Δημοκράτου***.

Ὁ υἱὸς τοῦ ***Εὐνόστου*** περαιτέρω φαίνεται ὢν ἐκ τῶν ἰχνῶν καὶ τοῦ χώρου μᾶλλον ***Δημοκράτης*** ἢ ***Τιμοκράτης***. Ἐπίσης σῴζονται ἴχνη τοῦ ποσοῦ Σ μετὰ τὸ ***Εὐνόστου***.

Στίχ. 10-12. Ἐν τέλει τοῦ στίχ. 10 διέγραψεν ἐν μέρει ὁ χαράκτης τὸ Σ, πιθανῶς διότι οὐχὶ μόνος ὁ ***Ἀρι*** - - -, ἀλλὰ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ προσήνεγκαν Σ· διὸ ἐθέσαμεν μετ' αὐτὸν τὸ σημεῖον. Τὸν δὲ υἱὸν τοῦ ***Πυρρίχου*** συνεπληρώσαμεν ***Πυρρίαν***, διότι οὗτος μόνον ἀπαντᾷ μετ' αὐτοῦ ἄνω ἀρ. 80 Β καὶ 87.

Τὸν στίχ. 12-13 συνεπληρώσαμεν οὕτω κατὰ τὸν ἄνω ἀριθ. 94 ***Εὔφημον Εὐδήμου*** (βλ. καὶ ἀριθ. 149), τούτων προσαρμοζομένων πρὸς τὰ σωθέντα ἴχνη. Σημειωτέον ὅτι ὁ χαράκτης ἀπέξεσε τὰ πολλὰ τοῦ Μ τοῦ ***Εὔφημος*** ἐν τέλει τοῦ στ. 12.

Στίχ. 13-16. Τοῦ ***Δ(Ν)ικαίου*** σῴζονται ἴχνη τῆς παραληγούσης. Τὸν δὲ υἱὸν τοῦ ***Εὐβιότου*** ἐν στίχ. 15 συνεπληρώσαμεν ***Ἀντίγονον*** κατὰ τὸν ἄνω ἀριθ. 64 ταμίαν· τὸν δὲ ***Μενεκράτην Δικαιάρχου*** κατὰ τὸν ἀριθ. 78· ἀλλ' ἐνταῦθα ἠδύνατο νὰ κεῖται καὶ ἄλλος, τῶν ἰχνῶν μὴ ὄντων ἐπαρκῶν πρὸς πιθανὸν περιορισμὸν εἰς τὰ δύο ταῦτα ὀνόματα.

Τοῦ δὲ ***Φιλολάου*** ἐν στίχ. 16 ἐσώθησαν ἴχνη τοῦ πρώτου, τοῦ τετάρτου καὶ τοῦ προτελευταίου γράμματος ἐξ Ο πάντα προερχόμενα· ὅτι υἱὸς αὐτοῦ ἦτο πιθανώτατα ὁ ***Ἀπολλωνίδης***, δεικνύει ἡ συχνότης τοῦ ὀνόματος τούτου, ἐν ᾧ τὸ ***Φιλωνίδης*** κτλ., προσαρμοζόμενα πρὸς τὰ σωθέντα ἴχνη ἐπίσης, δὲν ἀπαντῶσιν· ὁ ἐν στίχ. 2 ***Φιλόλαος*** καὶ ἂν ἀνεγνώσθη καλῶς, θὰ ἔχῃ ἄλλον τινὰ υἱόν.

Νέα ὀνόματα ἐν ταῖς Θεσσαλικαῖς ἐπιγραφαῖς ἐμφανίζονται τὸ ***Εὐρύλαος, Πύρριχος, Ὡραῖος***.

Ἀριθ. 178 (καταλ. ἀριθ. 112). Στήλη μαρμάρου λίαν ὑπομέλανος, πανταχόθεν ἀποκεκομμένη, ὄπισθεν δ' ἀπεσχισμένη. Ὕψ. 0·13, πλάτ. 0·086, πάχ. 0·038.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη σχεδὸν βαθέως καὶ ἐπιμελῶς, ἑκάστου στίχου κειμένου μεταξὺ διπλῶν ὁριζοντίων χαραγῶν ἠγμένων ἀμελῶς διὰ τοῦ κανόνος καὶ λίαν ἀφανῶν· τὸ γεγονὸς ὅτι τὰ γράμματα τῶν δύο πρώτων στίχων εἶναι μείζονα (ὕψ. 0·015) ἐπιτρέπει νὰ εἰκάσωμεν ὅτι ἐντεῦθεν ἄρχεται ἡ ἐπιγραφή, ἥτις ἐξ ἄλλου ἐγένετο τὰ πολλὰ ἐξίτηλος, ἀποτριβείσης πάλαι τῆς ἐπιφανείας· ὕψ. γραμμ. 0·009-0·013, διάστιχ. 0·006.

ΝΙΙ
ΗΛΙΚΑ
ΣΤΗΛΑΣ/
ΙΛΤΗΝ
ΛΙΣΛ
ΛΙΣΔΕΚ
ΛΣΤΛΟ

Ἔδοξε τῆι πόλει τῆι Γο]ν[νέων ἑλέ-
σθαι ἀρχιτέκτονα Φ]ήλικα [(δεῖνος)
ποιῆσαι τὰς] σ[τ]ήλας[, ἃς - - - - - - - -
καὶ λίθον ἑλέσθαι νεωτά]την [- - - - - - - - -
- - - - - - - - - - - - - - - κ]αὶ ἑλ[όμενον
λίθον νεωτάτην . . . ταύτα]ις δεῖ [σχηματίζειν
--- ἐπειδὰν ποιήσηι πάσα]ς, τ[ὰ] ὅ[λικὰ - - -

Εὐνόητον εἶναι ὅτι αἱ συμπληρώσεις ἐποιήθησαν εἰκαστικῶς· εἰς τὴν ποίησιν αὐτῶν παρεκινήθημεν ἐκ τοῦ στ. 2, ἔνθα οὔτε τὸ ***ἡλίκα***, οὔτε τὸ ...***ηλικα***, οὔτε τὸ ***π]ηλίκα*** οὔτε τὸ ***-ηλικὰ*** παρὰ τὸ ***-ηλικὸς*** θὰ εἶχέ τινα νοῦν· ἐξ ἄλλου ἡ εὐδιάκριτος λέξις ***στήλας*** τοῦ στίχ. 3 ὑποδηλοῖ ὅτι πρόκειται περὶ ποιήσεως ἔργου τινὸς δημοσίᾳ δαπάνῃ· ἡ λέξις ***στήλη*** σπανίως κεῖται ἀντὶ τοῦ ***κίων*** (ἄνω ἀριθ. 79·107)· ἄξιον σημειώσεως εἶναι ὅτι ἐν ἀριθ. 88 Α στίχ. 8-9 φαίνεται ὅτι ὀνομάζονταί τινες περίφημοι ***Εὐρώπιαι κίονες***, ἤτοι στῆλαι· ἐν δὲ νεωστὶ εὑρεθέντι ψηφίσματι ἐπιτάσσεται τοῖς ταγοῖς νὰ ἀγοράσωσι δύο ***λιθίνας στήλας*** καὶ νὰ ἀναγράψωσιν ἐπ' αὐτῶν ψηφίσματα.

Ὁ δὲ ***Φῆλιξ*** θὰ ἦτό τις μηχανικὸς ἢ ἀρχιτέκτων ἢ σημαίνων ἐργάτης Ἕλλην ἐκρωμαϊσθεὶς (πρβ. ἄνω ἀριθ. 91), ἢ τηβεννοφορῶν Ἰταλιώτης· ἐκεῖθεν πολλοὶ βεβαίως ἐλαμβάνοντο ὡς τεχνῖται πρὸς ποίησιν σημαντικῶν ἔργων, ὡς καὶ σήμερον ἐν Ἑλλάδι πλεῖστοι Ἰταλοὶ τεχνῖται ἐργάζονται καὶ προτιμῶνται ὡς ἔμπειροι ἐκτελεσταὶ σπουδαίων ἔργων, π. χ. γεφυρῶν κττ..

Βλ. καὶ τὸν ἀριθ. 179, ἀναφερόμενον πιθανῶς εἰς συγγραφήν τινα, ὡς ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος.

Τὸ ὄνομα ***Φῆλιξ*** ἀπαντᾷ ὡς ἀπελευθέρου ἐν IG IX 2 856.

Ἀριθ. 179 (εἰκ. 14· καταλ. ἀριθ. 161). Στήλη λευκοῦ μαρμάρου, ἀριστερὰ μόνον ἀκέραιος, ὄπισθεν δ' ἀπεσχισμένη· κατωτάτω ἀπεκόπη νεωστὶ καὶ ἀπώλετο τμημάτιον ἀσήμαντον. Ὕψ. 0·09, πλ. 0·115, πάχ. 0·02.

Εὑρέθη κατὰ τὸ πέρας τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ 1910 ἐπὶ ἀπορριφθέντος σωροῦ λίθων τῆς βορείου πλευρᾶς τοῦ μεσαιωνικοῦ οἰκοδομήματος περὶ τὸν ναὸν (ΠΑΕ 1910 254) καὶ ἤχθη εἰς τὴν Συλλογήν.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη βαθέως καὶ ἐπιμελῶς· ὕψ. γραμμ. 0·009-0·016, διάστιχ. 0·007.

Εἰκὼν 14 (ἐπιγρ. ἀριθ. 179). Συγγραφή.

[1] [· - - - - - - - - - - - - - - - - - - τάς]
τ]ε [στήλας καὶ τὰ - - - - - - - - - - -
καινὰ [ποιῆσαι αὐτόν· λίθον δὲ νεωτάτην ἐλ[έσθαι - - - - - - - - - - - - - -
τῆς τ[ιμῆς - - - - - - - - - - - - αὐτό-
ς ἐν π[ᾶσι παρὼν - - - - - - - - - -

Καὶ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης αἱ εἰκαστικαὶ συμπληρώσεις ἐγένοντο ὡς ἐν ἀριθ. 178, διότι εἰς ἄλλο τι ψήφισμα ἢ τυπικὸν δὲν ἠδυνήθημεν νὰ προσαρμόσωμεν, οὐδ' εἰς τὸ τοῦ ἀριθ. 101, ἔνθα εὕρηται τὸ ***ἑλέσθαι***· δὲν ἀποκλείομεν ὅμως τὴν σχέσιν αὐτῆς τε καὶ τῆς προηγουμένης πρός τινα ἐκλογὴν καὶ ἔργα ***θεωροδόκων***, ἢ ὑποδοχῆς ***θεωρῶν*** κατά τε τὴν μνημονευθεῖσαν καὶ ἑτέραν νεωστὶ εὑρεθεῖσαν ἐπιγραφὴν καὶ κατὰ τοὺς κάτω ἀριθ. 180-181, οὓς βλέπε.

Ἀριθ. 180 (καταλ. ἀριθ. 47). Στήλη μαρμάρου λευκοφαίου εὐθρύπτου ἐκ τῶν πλευρῶν ἀκέραιος. Ὕψ. 0·355, πλ. 0·325, πάχ. 0·097

Ἡ ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη ἀβαθῶς καὶ σχεδὸν καλῶς, ἀλλ' ἡ ἐπιφάνεια τοσοῦτον ἀπετρίβη, ὥστε ἐλάχιστα ἀσφαλῆ ἴχνη γραμμάτων ὑπελείφθησαν, ὧν ὕψ. 0·011, διάστιχ. 0·007. Ἀντὶ τῆς ἀποδόσεως αὐτῶν ἐν εἰκόνι, ἔνθα τελείως οὐδὲν θὰ διεκρίνετο, προετιμήσαμεν νὰ παραθέσωμεν ὅσων γραμμάτων ἴχνη ἐνομίσαμεν ὅτι διεκρίναμεν· ἐννοεῖται ὅτι ἐλάχιστα τούτων θεωροῦμεν ἀσφαλῆ, καὶ δὴ τὰ κατὰ τοὺς στίχ 7-14.

ΗΙ
ΛΞ
ΣΤΑΥ Λ
ΛΟΥΣΙΝΓΟΝ
ΔΕΚΛΙΣ Ι
ΟΛΟΞΟΗ
ΞΙΜΥΑΙΛΙ
ΛΙΟΣΑΙ ΗΣΑΝΔΡΟ ΓΙΕ
ΓΠΕΥΣΟΣ ΝΑ
ΟΡΟΙΣ ΟΥΞΟΔΙΙ
ΑΙΕΙΣΤ
ΥΕΙΝΑΙ Ι Λ
ΔΕΑΝΛΛΟΜΑ
ΣΕΚΤΟΝΤΟΥ
ΗΜΩΝΟ
ΣΙ
ΛΙΣΛ
ΟΞ
ΛΙΝ
ΛΟ

ἔδοξε τῆι πόλει τ]ῆι [Γοννέων - - - - - - -
- - - - - - - - -]α[σ- - - - - - - - - - - - - - -
- - - - - - - εἰ]ς ταῦ[τα - - - - - - - - - - - -
- - παρακα]λοῦσιν Γο[ννέας - - - - - - - - - -
-- ἑλέσθαι] δὲ κ[α]ὶ ἐ[ξ ἑαυτῶν τοὺς - - - - - -
--πρὸς τὴν]Ὀλο[σ(σ)]ο[νίων πόλιν - - - - - -
- - - αἱ σ]ιμύαι δ[ιορίζουσιν - - - - - - - - - -
- - - - α]ῖος, Ἀ[γ]ήσανδρ[ος], Ε[ὐ]β[ίοτος (-ότου)- -
- - - - ἱπ]πεύσ[ωσι]ν ἀ[γένειοι - - - - - - - - -
- - τοῖς θεω]ροῖς [τ]οὺ[ς] ὁδ[ηγήσοντας - - -
- - - - διδόν]αι εἰς τ[αῦτα - - - - - - - - - -
- - - - - - θ]ύειν ἄ[ριστα - - - - - - - - -
- - - - - τὸ] δὲ ἀν[ά]λ[ω]μ[α εἰς ταῦτα διδό-
ναι τοὺς ταμία]ς· ἐκ τ[ού]τ[ο]υ [δὲ - - - -
ἵνα καὶ ἡ πόλις] ἡμῶν φ[αίνηται τὰς ἀνταξίας
χάριτας τοῖς εὐεργετοῦ]σι[ν ἀνταποδιδόναι - - -
- - - - - - - - - - - παύ]σ[αντες - - - - - - - -
- - - - - - - - - - - - -]ος[- - - - - - - - - - -
- - - - - - - - - τὴν πό]λιν [ἡμῶν - - - - - -
- - - - - - - - - - τοῦ ν]αο[ῦ - - - - - - - - -

Στίχ. 1-5. Εἶναι πιθανὸν ὅτι ἀπὸ τοῦ σημειωθέντος στίχου 1 ἄρχεται ἡ ἐπιγραφή. Ἐκ τοῦ ἱκανῶς εὐδιακρίτου στίχ. 4 φαίνεται ὅτι πρόκειται περί τινος νόμου ἱεροῦ· τοῦτο δύναταί τις νὰ ὑποπτεύσῃ καὶ ἐκ τῶν στίχ. 9. 10. 12· ἀλλὰ τὸ ***παρακαλοῦσιν*** δύναται νὰ ἀναφέρηται ἴσως εἴς τινα ἀποδοχὴν θεωρίας, ἀφ' οὗ ἐν τῷ γνωστῷ ψηφίσματι τῶν Γοννέων τῆς Μαγνησίας τῆς ἐπὶ Μαιάνδρῳ ***ἀπεδείχθη θεωροδόκος ἡ πόλις*** αὐτή· δύναται ὅμως νὰ συμπληρωθῇ κατὰ τὰ ἄνω ἐν ἀριθ. 175 ***περὶ ὧν ἐγκα]λοῦσιν Γο[ννεῖς Ἡρακλειώτας κτλ..***

Στίχ. 6-8. Ἀλλ' ἐνταῦθα διάγνωσίς τις τῆς πόλεως ***Ὀλοσσονίων*** φέρει τὴν ἐπιγραφὴν εἰς καθορισμὸν ὁρίων τοῦτο πάλιν δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ ἐκ τοῦ στίχ. 7· περὶ τῆς ἐν αὐτῷ ἱκανῶς πιθανῆς λέξεως ***σιμύαι*** (ἢ ***σιπύαι, σημύδαι;***) βλ. τὰ προειρημένα ἐν ἀριθ. 165 στίχ. 25· δυνατὸν ὅμως εἶναι νὰ ὁρίζηται θέσις τις τοῦ ἱεροῦ ἢ τῶν ἐξ Ὀλοσσσόνος θεωρῶν καὶ νὰ διαμείνῃ οὕτως ἡ ἐπιγραφὴ ὑπὸ τὸ ἀρχῆθεν πνεῦμα, ὅπερ ὡρίσαμεν ἄνω. Τὰ δὲ κύρια ὀνόματα δύνανται νὰ ἀνήκωσι θεωροῖς.

Στίχ. 9-12. Τὸ ***ἱππεύσωσιν*** δὲν εἶναι ἐντελῶς ἀσφαλές· καὶ τὸ ***θεωροῖς*** τοῦ στίχ. 10 δύναται νὰ ἀναγνωσθῇ ***ὅροις***. Τὸ ***θύειν*** τοῦ στίχ. 12 εἶναι πιθανώτατον· ἐκ τούτου ἄρα δυνάμεθα νὰ εἰκάσωμεν περὶ τοῦ ἐν γένει καθορισμοῦ τῆς ὅλης ἐπιγραφῆς.

Στίχ. 13-16. Πιθανώτατον εἶναι τὸ ***ἀνάλωμα***· ἴσως πρόκειται περὶ δαπανῶν θεωροδοκίας ἢ τελετῆς. Τὰ τοῦ στίχ. 15-16 ἁρμόζουσιν εἰς νοῦν, οἷον εἴδομεν ἐκφραζόμενον ἄνω ἀριθ. 91 καὶ ἄλλως συχνότατα ἐμφανιζόμενον ἐν προξενικοῖς ψηφίσμασι. Τὰ περαιτέρω εἶναι ὅλως ἀσαφῆ· δύνανται νὰ ἀνήκωσιν εἰς ὀνόματα ταγῶν π. χ. ***Εὐθ]ήμων[ος, Παυ]σ[ανίου*** κτλ..

Ἀριθ. 181· (καταλ. ἀριθ. 98). Στήλη μαρμάρου ὑπομέλανος κυανίζοντος ἐκ τῶν πλευρῶν ἀκέραιος. Ὕψ. 0·45, πλ. 0·31, πάχ. 0·075.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη βαθέως καὶ καλῶς, ἀλλ' ἀποτριβείσης πάλαι τῆς ἐπιφανείας ἐφθάρη οἰκτρότερον τῆς προηγουμένης· ὕψ. γραμμ. 0·006-0·011, διάστιχ. 0·005· ἀσφαλεῖς θεώρησον τὰς ἀναγνώσεις τῶν στίχ. 12-13, πιθανωτάτας τῶν στίχ. 10-11· 14· 26· 30-31, τὰς δὲ λοιπὰς μόλις μέν που πιθανάς, τὰ δὲ πολλὰ εἰκαστικὰς μόνον.

\Ε
ΤΟ ΙΓ
ΡΑΝ
ΟΙΙ
ΚΑΙ
Υ
ΟΥΜ
ΔΟΥΣ ΜΙΙΤ
ΟΙΟΙ
ΓΙΛΙΠΟΛΙΝΤ
ΠΡΟΣΤΗΝΚΟΝΔΛ
ΑΣΑΝΛΡΟΥΘΕΓΣΙΜ
ΟΥΤΟΥΟΠΛΩΝΘΓΑΣΥ
ΤΛΜΙ Ι ΝΟ Λ
Γ/ ΛΜΟΣ ΟΝΤΗΣ
ΛΟΧ
ΛΤΟΥ/ / Σ
ΟΙ
ΟΥ
ΛΙ
Ε Μ
Λ
ΔΙΕ
ΠΟ ΑΣ
ΑΙΟ
Ι / ΦΟΝΠΙ ΟΣ Ι ΙΙ Κ
ΟΣΠ
ΩΝΟΣ
ΛΜ Υ
ΤΕΘΗΕΙΣ
Ι ΟΠΣΛΙ Ι
ΑΓΟΡ

· · · · · α]ε[· - - - - - - - - - - - - - -
- - - - -]τ[ῶν] Γ[οννέων - - - - - - - - -
· · καὶ ἀνα]β[ά]ν[τες ἐπὶ τὸ ὄρος · · · · ·
- - τὸ ὀρθ]ὸν [- - - - - - - - - - - - - - - -
- - - - - -]κ[α]ὶ [ἀνέβημεν ἐγώ τε καὶ - - -
- - - - - - - ο]υ [μαρτυρεῖ; - - - - - - - · ·
- - - - - -]οὐ μ[έμνημαι - - - - - - - - -
μήτε ἀποδι]δοὺς [· -] μήτ[ε· - · · · · · · · -
· · · · · · ·]οιοι[· · · · · · · · · · · · · ·
- - - - · ·]γι[α]ι πόλ[ι]ν τ[ῶν · · · · · · · ·
- · · · · ·] πρὸς τὴν Κ[ο]νδ[αιέων πόλιν · ·
δεῖνα] Ἀσάνδρου, Θερσιμ[ένης δεῖνος
δεῖνα Κο]ρύτου, Ὅπλων Θρασυ[· - · · · · ·
τὸν] τ[α]μί[αν Ὀ]νο[μ]ά[κριτον · · · · · ·
δεῖνα - - - δ]αμος [· - -]ον τῆς [· - · · · · ·
· - - - - - - - - - - Εὐρυ]λόχ[ου - · · · · · ·
· · · - · · · · · · · · · α] τοῦ [Ἀλ· · ·]σ[- - -
- - - - - - - - - - - ·]οι[· - · · · · · · · · -
· · - - - - - - - - - - - - - τ]οῦ [· · · · · ·
- - · - - - - - - - - - -]λι[- · · · · · · · · ·
- - - - - - - - - - - - ·]ε[.]μ[· - - - - - - ·
· · · · · · · · · · · ·]λ[· - - - - - - - -
- - - - - - - - - - ·]διε[· - - - - - - - -
- -]πο[- - -]ασ[· - - - - - - - - - - - - -
- ·]αίο[υ· · · διαποστεῖλαι δὲ καὶ τοῦ ψηφίσματος τὸ ἀντί-
γρα]φον π[ρὸ]ς [τὴν] Κ[ονδαιέων πόλιν - -
- - -]ος π[- - - - - - - - - - - - - · τοῦ
- ·]ωνος [· προνοηθῆναι δὲ ὅπως τὸ ψήφισμα τοῦτο
τεθῆ εἰς [τὸ ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς τῆς ἐν
ἀκρ]οπόλ[ει· τὴν δὲ εἰς ταῦτα δαπάνην δοῦ-
ναι Ἰσ]αγόρ[αν; τὸν ταμίαν κτλ..

Τὰ ἀσφαλῶς ἀναγινωσκόμενα καὶ πιθανῶς συμπληρούμενα δὲν εἶναι δυστυχῶς ἐπαρκῆ, ἵνα γνωματεύσωμεν περὶ τοῦ ἐν γένει νοῦ τῆς στήλης ταύτης· πάντως ἀναφέρεται ἡ ἐπιγραφὴ πρὸς τοὺς **Κονδαιεῖς**, περὶ ὧν ἱκανὰ ἤδη εἴπομεν ἄνω ἀριθ. 110 καὶ ἐν ΠΑΕ 1910 260 κέ.· ὅτι δὲ δὲν πρόκειται καὶ ἐν στίχ. 11 περὶ διαποστολῆς ψηφίσματος, ἀποδεικνύει ὁ στίχ. 26-27, ἔνθα πιθανώτατα ἀναγράφεται διαποστολή τις πρὸς τὴν Κονδαιέων πόλιν.

Ἐκ τῶν στίχ 1-10 δύναταί τις νὰ ὑποπτεύσῃ ὅτι πρόκειται περὶ μαρτυριῶν ἕνεκα ἀμφισβητουμένων ὁρίων, ὡς ἄνω ἀριθ. 165 Α κέ. καὶ ὅτι ἄρα οἱ Γοννεῖς συνώρευον τῇ Κονδαίᾳ· ἀλλ᾽ ἐκ τῆς καταστάσεως τῶν στίχων τούτων μόλις ὡς ὑποψία δύναταί τι τοιοῦτο νὰ ἐξαχθῇ. Ἄλλοθεν ὅμως (IG IX^2 521) συμπεραίνεται ἀσφαλῶς ὅτι ἡ Κονδαία συνώρευε τῷ Μοψίῳ, οὗ ἡ θέσις εἶναι βεβαία (ΠΑΕ 1911 332 κέ.)· καλεῖται δ᾽ ἐκεῖ πρὸς τοῦτο καὶ μάρτυς τις **Ἀσκυριεύς**, πιθανώτατα ἐκ πολιχνίου παρὰ τὴν Ἀσκουρίδα λίμνην καταγόμενος· οὕτω δύνανται νὰ ὑποστηριχθῶσιν ἀσφαλῶς πως καὶ ἐντεῦθεν τὰ προειρημένα ἐν ἀριθ. 110 περὶ τῆς πιθανῆς θέσεως τῆς Κονδαίας.

Ἐν Παγασαῖς, τῇ 5ῃ ἰουνίου 1912.

Ἀπόστολος Σ. Ἀρβανιτόπουλλος.

Τοῦ Ἀθήνησιν Ἀσκληπιείου οἰκήματα

ὑπὸ

Φριδερίκου Βερσάκη.

Ἀναγράφιον: Α') ἀνατολικὴ στοά· Β') ναὸς πρὸ τῆς ἀνατολικῆς στοᾶς· Γ') νοτίας στοᾶς λείψανα· Δ') περιφεροῦς οἰκήματος λείψανα. Ε') δυσμικὴ στοά· **F**') ναοῦ λείψανα· Ζ') ναὸς Ἰωνικὸς ἐν παραστάσι.

Α'). Ἀνατολικὴ στοά.

Ἡ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ ἱεροῦ μεγάλη στοὰ (πρβ. ΑΕ 1912 πίν. 4 καὶ 5 Δ καὶ ἐνθάδε **εἰκ. 1**), εἶχε δύο ὀρόφους, ὧν ὁ μὲν πρῶτος ἦτο δωρικοῦ ρυθμοῦ, ὁ δὲ δεύτερος ἰωνικοῦ. Ἰωνικὴ κιονοστοιχία καὶ ἐν τοῖς δύο ὀρόφοις ἐχώριζε ταύτην κατὰ μῆκος εἰς δύο ἴσα τμήματα. Τὸ ἐξωτερικὸν μῆκος τῆς στοᾶς εἶναι 49·90, τὸ δὲ πλάτος ἀπὸ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τοῦ ὀπισθίου τοίχου μέχρι τῆς ἐξωτερικῆς ἀκμῆς τοῦ στυλοβάτου 9·90.

Οἱ τοῖχοι τῶν πεφραγμένων πλευρῶν τῆς στοᾶς, ἑδραζόμενοι ἐπὶ ἰδίων θεμελίων, ᾠκοδομήθησαν ἐκ πωρίνων δόμων μήκους περίπου 1·28-1·36, ὕψ.

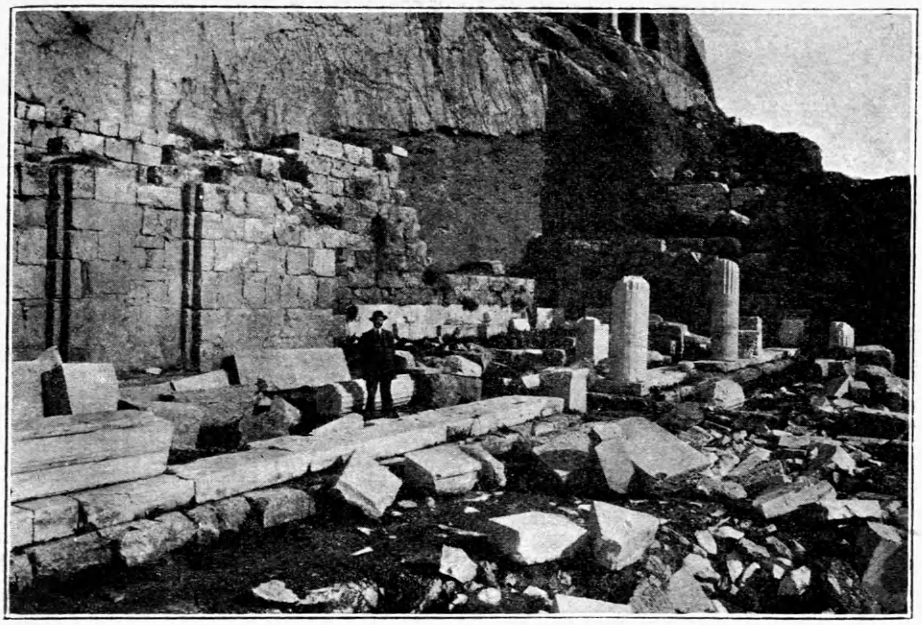

Εἰκὼν 1. Ἀνατολικῆς στοᾶς ἀνατολικὸν τμῆμα.

Εἰκὼν 2. Ἀνατολικῆς στοᾶς δυσμικὸν τμῆμα.

ἄξονος τῆς στοᾶς, ἐντεῦθεν δὲ στρέφεται πάλιν ὀρθογωνίως πρὸς δυσμὰς καὶ ἐξακολουθεῖ μέχρι τῆς δυσμικῆς πλευρᾶς τῆς στοᾶς. Πρὸς βορρᾶν βαίνει παραλλήλως πρὸς τὸ σκέλος τοῦτο καὶ ἕτερος τοῖχος ἀπέχων αὐτοῦ 9·26, τοῦ δὲ ὀπισθίου τοίχου τῆς στοᾶς 4·62 περίπου. Οἱ δύο οὗτοι παράλληλοι τοῖχοι προσαρμόζονται πρὸς τὴν δυσμικὴν πλευρὰν τῆς στοᾶς, ἐκτεινομένης μέχρι τοῦ βορειοτέρου σκέλους. Τὸ οὕτω σχηματιζόμενον ὀρθογώνιον τετράπλευρον περιβάλλει τὸν ἐν τῷ βράχῳ ὀρυχθέντα ἀρχαιότερον τῆς στοᾶς βόθρον (ΑΕ 1912 πίν. 4, 14 καὶ πίν. 5, 2· ἐνθάδε **εἰκ. 2** ἀριστερά).

Ὁ βόθρος ἔχει κυκλοτερὲς σχῆμα καὶ διάμετρον 2·50 περίπου, τὸ δὲ βάθος φαίνεται ὑπερβαῖνον τὰ 2 μέτρα. Ἡ ἀκριβὴς καταμέτρησις τούτου εἶναι δύσκολος ἄνευ ἐξαγωγῆς τῶν συσσωρευθέντων χωμάτων καὶ λίθων. Τὰ τοιχώματα κατεσκευάσθησαν ἐκ κυρτῶν δόμων ἐκ τιτανολίθου, πλὴν τῆς πρώτης στρώσεως συγκειμένης ἐκ τροχαλοπαγῶν δόμων σχήματος τραπεζίου, οἵτινες προσημμόσθησαν οὕτως, ὥστε νὰ σχηματίζωσιν ἐν κατόψει εὐθύγραμμον πολύγωνον.

Κατὰ τὰ ἄκρα κεῖνται 4 στρογγύλαι βάσεις ἐκ μαρμάρου (0·80), ἐφ' ὧν ἡδράζοντο ἄλλοτε πιθανῶς κίονες κρατοῦντες στέγην, καλύπτουσαν τὸν βόθρον.

Ἐκ τῆς ὑπάρξεως τοῦ τιτανολίθου ἀγόμεθα εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ βόθρος κατεσκευάσθη συγχρόνως πρὸς τὸ Ἐλευσίνιον, οὗ ὁ περίβολος περιέβαλλεν αὐτὸν ἐξ ἀνατολῶν, νότου καὶ δυσμῶν καὶ

0·49, πλάτ. 0·60-0·70. Εἶναι δὲ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας ἐξειργασμένοι καὶ προσηρμοσμένοι διὰ συνδέσμων I. Οἱ δόμοι οὗτοι ἔχουσιν ὁμοίαν κατασκευὴν πρὸς τοὺς πωρίνους δόμους τοὺς ἀποτελοῦντας τὴν ἐξωτερικὴν ἐπένδυσιν τοῦ δυσμικοῦ ἀναλήμματος καὶ τῶν παρόδων τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου.

Ὁ ὀπίσθιος τοῖχος τῆς στοᾶς ἐκτείνεται ὁμαλῶς ἐπὶ μῆκος 38·75 περίπου ἀπὸ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς, μεθ' ὃ κάμπτεται κατ' ὀρθὴν γωνίαν νοτίως προχωρῶν μέχρι τοῦ

ὅτι διετηρήθη καὶ ὕστερον μετὰ τὴν οἰκοδόμησιν τῆς στοᾶς, οὐ μόνον ἐξ εὐλαβείας, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ὁμοίας χθονίας φύσεως τῶν Ἐλευσινιακῶν θεοτήτων πρὸς τὸν Ἀσκληπιόν.

Κατὰ τὴν οἰκοδόμησιν τοῦ περιβόλου τοῦ Ἐλευσινίου ἠναγκάσθησαν νὰ παρεκκλίνωσιν ἐνταῦθα τῆς εὐθείας γραμμῆς, ὅπως περιβάλωσι τὸν βόθρον ἐκ τῶν τριῶν πλευρῶν. Διὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον καὶ ἡ στοὰ προσέλαβεν ἐνταῦθα τὸ περιγραφὲν ἀνώμαλον καὶ πολύπλοκον σχῆμα. Οἱ τροχμαλοπαγεῖς λίθοι καὶ αἱ βάσεις τῶν κιόνων προσετέθησαν ὅτε ᾠκοδομήθη ἡ στοὰ ἵνα ἡ ἄνω ἐπιφάνεια τοῦ βόθρου πλησιάσῃ πρὸς τὸ ἔδαφος τοῦ δευτέρου ὀρόφου.

Ἐκ τῶν παλαιῶν δόμων τῶν τοίχων σῴζονται ὀλίγοι ἐν ἑκάστῃ πλευρᾷ, διότι ὕστερον ἐπεσκευάσθησαν πολλαχῶς.

Εἰς ἀπόστασιν 2.43 περίπου ἀπὸ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς κεῖνται τὰ θεμέλια ἐκ πώρου ἐγκαρσίου τοίχου παραλλήλου πρὸς αὐτήν. Διὰ τούτου ἐσχηματίζετο πιθανῶς μικρὸν δωμάτιον χρησιμεῦον ὡς οἴκημα τοῦ προσωπικοῦ τοῦ ἱεροῦ ἢ δι' ἄλλον σκοπόν. Ὁ τοῖχος οὗτος ἐφηρμόζετο ἐπὶ τῆς βορείου πλευρᾶς τῆς στοᾶς ἐντὸς ἐντομῆς.

Ἀπὸ τοῦ ἐγκαρσίου τοίχου καὶ ἑξῆς ἐτέθησαν ἐν τῇ βάσει τοῦ ὀπισθίου τοίχου ὀρθοστάται ἐκ λίθου ὑμηττίου ὕψ. 1·17, πάχ. 0·32, μήκ. δὲ 1·30-1·62. Ὑπῆρχον δὲ κατ' ἀρχὰς μέχρι τοῦ ὀρθογωνίου τοῦ περιβάλλοντος τὸν βόθρον, νῦν ὅμως διατηροῦνται μέχρι τοῦ ἀνοίγματος τῆς θόλου (**εἰκ. 3·** πρβ. καὶ Judeich, Top. v. Ath. 177). Εἶναι δὲ οἱ ὀρθοστάται, ὅπως καὶ οἱ πώρινοι δόμοι τῶν τοίχων ἄριστα προσηρμοσμένοι διὰ συνδέσμων I. Ἐπὶ ἑκάστου ὀρθοστάτου παρατηρεῖται μία ὀπὴ ἐμπεριέχουσα λείψανα μολύβδου. Θὰ ἐχρησίμευον αὗται πιθανῶς πρὸς ἐξάρτησιν ἀναθημάτων.

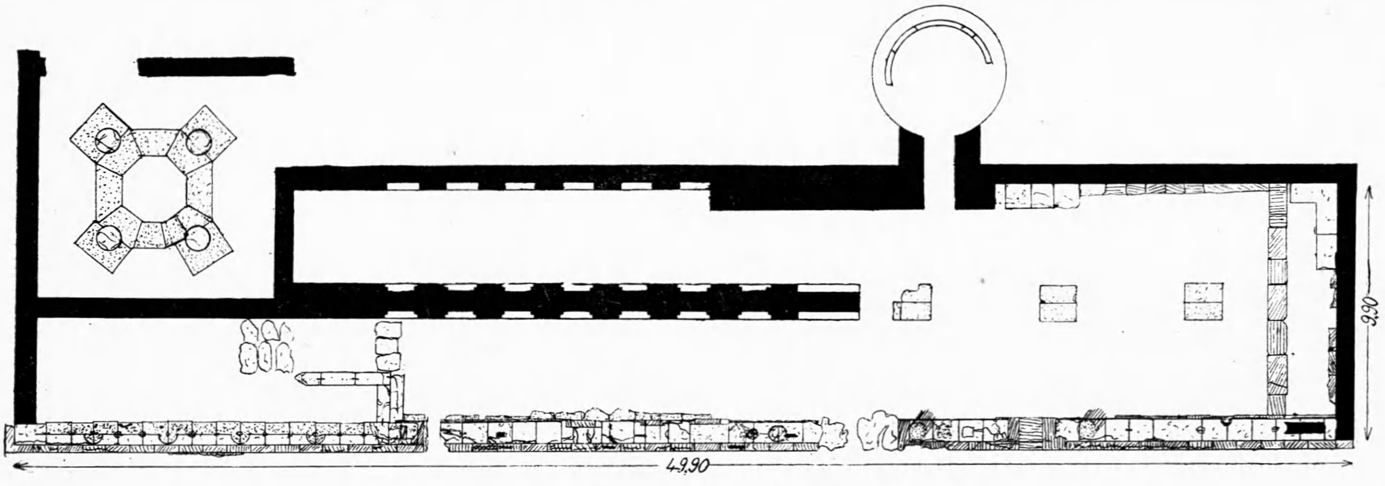

Εἰκὼν 3. Ἀνατολικῆς στοᾶς κάτοψις.

Τὸ τμῆμα τοῦ ὀπισθίου τοίχου, τοῦ ἐκτεινομένου ἀπὸ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς μέχρι τῆς θόλου εἶναι τὸ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς κατασκευασθέν, ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ δόμοι ἔχουσι νῦν ὑποστῆ μεγάλην φθοράν, ἀπατηθεὶς ἐνόμισα κατὰ τὴν πρώτην δημοσίευσιν τῆς στοᾶς (ΑΕ 1908 258), ὅτι ἦσαν μεταγενεστέρων χρόνων. Ἐξετάσας ὅμως νῦν μετὰ προσοχῆς τούς τε πωρίνους δόμους καὶ τοὺς ὀρθοστάτας ἐπείσθην ὅτι πρέπει νὰ ταχθῶσιν εἰς τοὺς χρόνους τῆς πρώτης τῆς στοᾶς κατασκευῆς. Οὕτω διὰ μικρᾶς λαξεύσεως ἐν τῷ τοίχῳ ἠδυνήθην νὰ ἐξακριβώσω τὸ σχῆμα I τῶν διατηρουμένων εἰσέτι συνδέσμων, δι' ὧν συνδέονται οἱ ὀρθοστάται. Ὁμοίως δὲ ἐξηκριβώθη ὅτι ἡ ὁρατὴ ἐπιφάνεια τῶν πωρίνων δόμων, ὅπου διατηρεῖται ἀβλαβής, δεικνύει ὁμοίαν ἐργασίαν πρὸς τοὺς σῳζομένους ἀρχαιοτέρους δόμους τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς (εἰκ. 1).

Ἀπὸ τῆς θόλου μέχρι τοῦ σκέλους τοῦ περιβάλλοντος τὸν βόθρον ἀντικατεστάθη ὁ ὀπίσθιος τοῖχος διὰ νεωτέρου ἰσοπαχοῦς περίπου, φέροντος θυροειδῆ ἀνοίγματα ἢ κόγχας (εἰκ. 2, 3). Ἐπὶ τούτου προσῳκοδομήθη βραδύτερον ἕτερος τοῖχος παχύτερός πως (0·80), ἀρχόμενος ὀλίγον ἀνατολικώτερον τῆς θόλου (1·43) καὶ ἐκτεινόμενος πρὸς

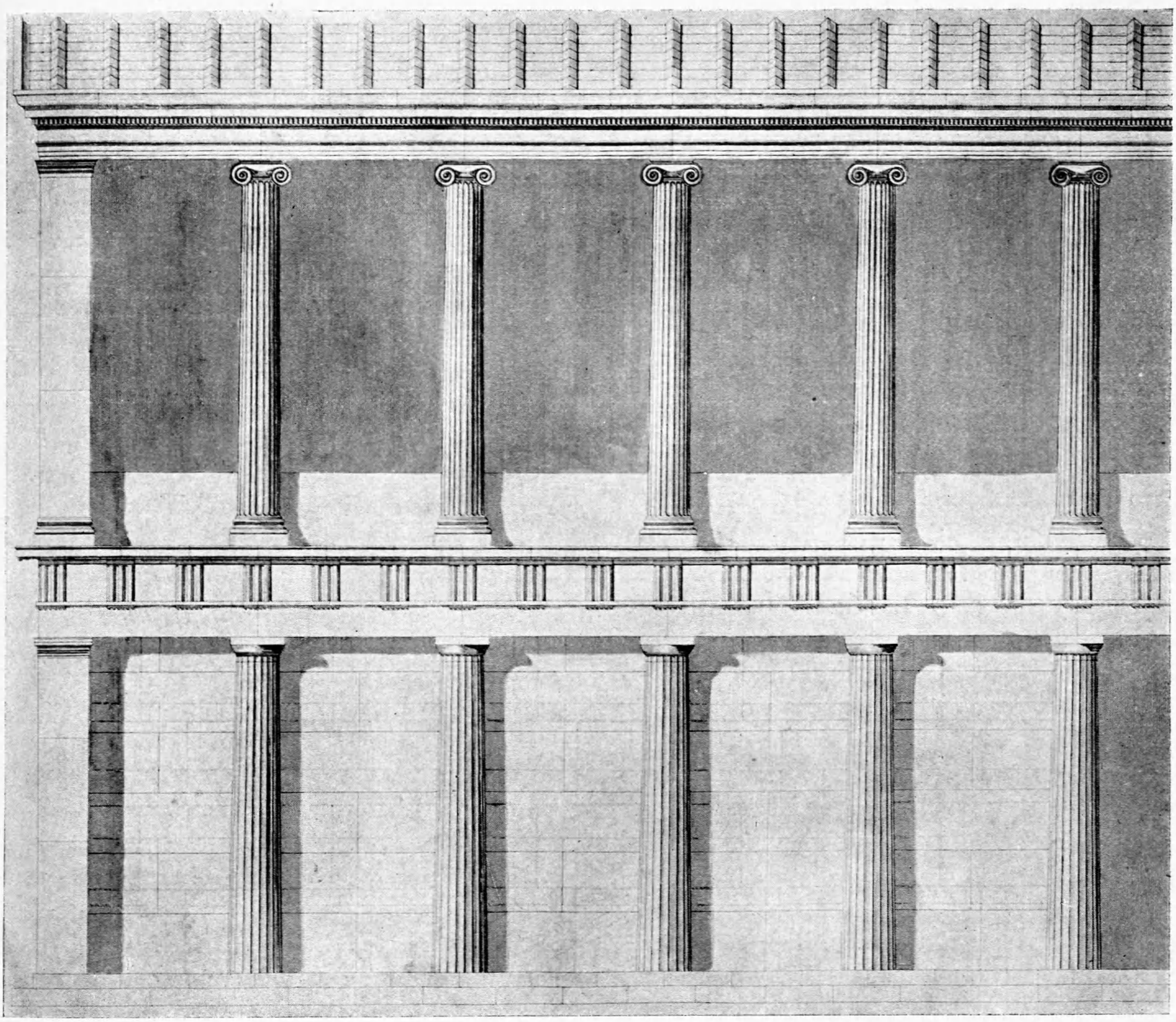

Εἰκὼν 4 Ἀνατολικῆς στοᾶς προσόψεως δυσμικὸν τμῆμα συμπεπληρωμένον.

δυσμὰς ἐπί τι μῆκος. Μεταγενεστέρως ἐπεσκευάσθησαν καὶ τὰ μέρη ταῦτα διὰ μικρῶν λίθων καὶ κονιάματος.

Ὁ μετὰ τῶν κογχῶν τοῖχος ἀπετέλει τὴν μίαν κατακόρυφον πλευράν, ἐφ᾽ ἧς ἐστηρίζετο ἀψιδωτὴ στέγη οἰκοδομηθεῖσα πιθανῶς ἐν τοῖς Ρωμαϊκοῖς χρόνοις πρὸς στερέωσιν τοῦ ὀπισθίου τοίχου καὶ τοῦ δευτέρου ὀρόφου, οἵτινες κατέστησαν ἑτοιμόρροποι. Τὸ ἕτερον κατακόρυφον σκέλος κατεσκευάσθη ἐξ ὁμοίου μετὰ κογχῶν τοίχου, διερχομένου διὰ τοῦ ἄξονος τῆς στοᾶς (εἰκ. 3 καὶ 2 ὄπισθεν τοῦ ἱσταμένου ἀνδρός).

Πρὸ τῆς θόλου κατεσκευάσθη ἐπὶ τοῦ μεταγενεστέρου τοίχου τοξωτὸν ἄνοιγμα ἐπιτρέπον τὴν εἰς αὐτὸν εἴσοδον. Ἐν τοῖς ἀρχαιοτέροις ὅμως χρόνοις τὸ ἄνοιγμα τοῦτο ἐφράσσετο ὑπὸ τῶν μνημονευθέντων ὀρθοστατῶν τῆς βάσεως, ἐκτεινομένων ἄνευ διακοπῆς καθ᾽ ὅλην τὴν ἔκτασιν τοῦ ὀπισθίου τοίχου. Τοῦτο ἐξάγεται σαφῶς ἐκ τοῦ λόγου ὅτι ὁ εἷς ὀρθοστάτης ἀπολήγει ἀκριβῶς εἰς τὸ ἄνοιγμα τῆς θόλου, ἐξ οὗ διακρίνεται ἡ μικρὰ αὐτοῦ πλευρά. Αὕτη δὲν φέρει οὔτε ἀναθύρωσιν, οὔτε πρὸς θέαν εἶναι ἐξειργασμένη, ἀλλ᾽ ἀπεκόπη εὐτελέστατα κατ᾽ ἀντίθεσιν πρὸς τὰς θαυμασίας ἁρμογὰς τῶν ὀρ-

θοστατῶν. Ἐκ τούτου συμπεραίνομεν ὅτι ὁ ἀποκοπεὶς ὀρθοστάτης ἐξετείνετο ἔτι πρὸς δυσμὰς προσαρμοζόμενος πρὸς ἕτερον, καὶ ὅτι κατὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ ἀνοίγματος ἀφῃρέθη ὁ πρῶτος καὶ ἀπεκόπη ἀγροίκως τὸ ὑπὲρ τὸ τοίχωμα τοῦ ἀνοίγματος ἐξέχον μέρος τοῦ δευτέρου. Ἐξάγεται λοιπὸν ὅτι ἐν τῇ ἀρχαιοτέρᾳ ἐποχῇ ἡ θόλος ἦτο πηγὴ παρέχουσα ἁπλῶς τὸ ἐν τῷ ἱερῷ ἀπαιτούμενον ὕδωρ, τὸ δὲ ἄνοιγμα αὐτῆς πλαισιούμενον διὰ θυρώματος θὰ εἶχεν ἀνάλογον μορφὴν πρὸς τὸ τῆς μεταγενεστέρας πηγῆς τῆς στοᾶς τοῦ Εὐμένους (ΑΕ 1912 πίν. 4). Ἐσωτερικῶς τὸ ὕδωρ συνέρρεεν ἐντὸς ὀχετοῦ περιθέοντος τὴν βάσιν τῆς θόλου. Ἀπετελεῖτο αὕτη ἐκ κυκλοτερῶν μαρμαρίνων πλακῶν ὕψ. 0·60, πάχ. 0·20, κειμένων δὲ εἰς 0·60 ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ βράχου ἐπὶ θεμελίων. Ἐκ τούτων σῴζονται νῦν τέσσαρες μόνον. Τὸ ἀνώμαλον λίθινον τοίχωμα τῆς θόλου ἐξωμαλύνθη ἐνιαχοῦ παρὰ τὴν βάσιν διὰ δόμων (Judeich ἔ. ἀ. 177, εἰκ. 19).

Φαίνεται ὅμως ὅτι τὸ ἐκρέον ἐκ τῆς πηγῆς ὕδωρ διωχετεύετο καὶ εἰς ἄλλα τοῦ ἱεροῦ μέρη πρὸς ἄλλας χρήσεις, ὡς μαρτυρεῖ ἡ ὕπαρξις μικροῦ ὀχετοῦ ἄγοντος ἐκτὸς τῆς θόλου. Ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις πρὸς τῇ χρήσει ταύτῃ τῆς θόλου θὰ προσετέθη καὶ ἡ χρῆσις τῆς πλύσεως τῶν ἀσθενῶν, οὗ ἕνεκεν κατεσκευάσθη τὸ ἄνοιγμα, ὅπως εἰσέρχωνται.

Ἡ θόλος μετὰ ταῦτα μετεβλήθη εἰς χριστιανικὸν παρεκκλήσιον (*Judeich*, ἔ.ἀ. 177, ***Κουμανούδης*** ἐν Ἀθηναίῳ τόμ. Ε΄ 527 κέ.).

Ὁ στυλοβάτης τῆς στοᾶς σύγκειται ἐκ πλακῶν ὑμηττίου λίθου ὕψ. 0·20, πλ. 0·81, μήκ. 0·88-0·93. Μία μόνον τῶν πρὸς ἀνατολὰς πλακῶν ἔχει μῆκος διπλάσιον, ἡ δὲ πρώτη ἐκ δυσμῶν μῆκος 1·16. Τρεῖς πλάκες ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὸ μεταξόνιον, αἱ δὲ ἁρμογαὶ τῶν δύο ἑκατέρωθεν πλακῶν συμπίπτουσι πρὸς τὸν ἄξονα τοῦ κίονος. Προσηρμόσθησαν δὲ ἐξαιρέτως καὶ συνεδέθησαν, πλὴν τινων, διὰ συνδέσμων **I**. Ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων πλακῶν διετηρήθησαν μόνον περὶ τὰς 36, αἱ δὲ λοιπαὶ ἀντικατεστάθησαν ἐν τοῖς μεταγενεστέροις χρόνοις. Ἐξ αὐτῶν ἐλλείπουσι νῦν 7 περίπου (εἰκ. 1-3).

Ὑπὸ τὸν στυλοβάτην κεῖται δευτέρα βαθμὶς ἐκ πώρου, ἧς ὁ ἀναβαθμὸς ἔχει ὕψ. 0·24 καὶ πλάτ. 0·29. Αἱ πλάκες, ἐξ ὧν ἀποτελεῖται ἡ βαθμὶς αὕτη, χρησιμεύουσα καὶ ὡς εὐθυντηρία, ἔχουσιν ἴσον μῆκος πρὸς ἐκείνας τοῦ στυλοβάτου, αἱ δὲ ἁρμογαὶ αὐτῶν ἐναλλάσσονται. Καὶ ἐκ τῶν πλακῶν τούτων ἐλλείπουσι νῦν τινες.

Πρὸ τῆς βαθμίδος ταύτης παρατηροῦνταί που ἴχνη ἐπαφῆς, προερχόμενα πιθανῶς ἐξ ὑδρορρόης τεθείσης πρὸ αὐτῆς, ὡς ἐσχεδίασα ἐν τῇ ἀναπαραστάσει ***εἰκ. 4, 5***.

Οἱ δωρικοὶ κίονες τῆς προσόψεως τοῦ πρώτου ὀρόφου κατεσκευάσθησαν ἐξ ὑμηττίου λίθου, ἐκ πεντελησίου δὲ τὰ κιονόκρανα. Ἡ κάτω διάμετρος αὐτῶν ἦτο 0·75, ἡ δὲ ἄνω 0·58· ῥαβδώσεις εἶχον 20. Ἐκ τῶν κιόνων σῴζονται δύο μόνοι σπόνδυλοι, ὧν εἷς τεθραυμένος ἔχει ὕψος 1·20 ***(εἰκ. 6)***.

Ἐκ τῶν κιονοκράνων σῴζεται μόνον ἕν, ἀλλὰ μεταγενεστέρας κατασκευῆς, ὡς δεικνύει ἡ ἐργασία καὶ ἡ ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας ὑπάρχουσα ὀπὴ γόμφου μετ' αὔλακος (ΑΕ 1909 234 εἰκ. 13). Διετήρησαν ὅμως τὸ πρῶτον σχῆμα, πλὴν τῶν μεταβληθέντων δακτυλίων.

Ἐκ λίθου ὑμηττίου κατεσκευάσθησαν ὡσαύτως καὶ τὸ ἐπιστύλιον καὶ τὸ τρίγλυφον ***(εἰκ. 7)*** ἔχοντα πλάτος 0·70 περίπου. Τὸ πλάτος τοῦτο κατορθώθη νὰ ἐξακριβωθῇ νῦν μόνον ἐκ τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ ἀπεικονιζομένου τριγλύφου, ἐξαχθέντος ἐκ μεγάλου σωροῦ ὀγκολίθων. Ἡ ἐσωτερικὴ ἐπιφάνεια τοῦ τριγλύφου εἶναι εὐτελῶς ἐξειργασμένη. Ἴσως νὰ προέρχηται τοῦτο ἐκ τῆς μεταγενεστέρας χρήσεως τοῦ λίθου. Δυνάμεθα ὅμως νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἔμεινεν ἀτελές. Πάντως ὅμως τὸ νῦν παρατηρούμενον πλάτος δὲν θὰ ἀπέχῃ πολὺ τοῦ ἀληθοῦς. Διότι τὸ πλάτος τοῦ θριγκοῦ τοῦ ἐν Τεγέᾳ ναοῦ τῆς Ἀλέας, ἔχοντος τὰς αὐτὰς ἀναλόγους, ἀλλὰ διπλασίας διαστάσεις, εἶναι 1·43· ὥστε ὁ θριγκὸς τῆς στοᾶς ἔπρεπε νὰ ἔχῃ πλάτος 0·715, ἐὰν ἠθέλομεν τηρήσει τὴν ἀναλογίαν. Ἐν τῇ προηγουμένῃ μου δημοσιεύσει δὲν ἐσημείωσα ἀκριβῶς τὸ πλάτος, διότι ἕνεκα τῆς συσσωρεύσεως τῶν λίθων καὶ τῆς λαβυρινθοειδοῦς μέχρι τότε καταστάσεως τοῦ ἱεροῦ οὐδὲν τεμάχιον ἠδυνάμην νὰ καταμετρήσω εὐχερῶς, ἐκ τούτου δὲ προέκυψε τὸ σφάλμα. Ἂν καὶ τὸ πλάτος ἦτο ἀσύνηθες, ἐνόμισα ὅτι εἴχομεν μίαν ἐξαίρεσιν.

Ετυπ. 6·7·13.

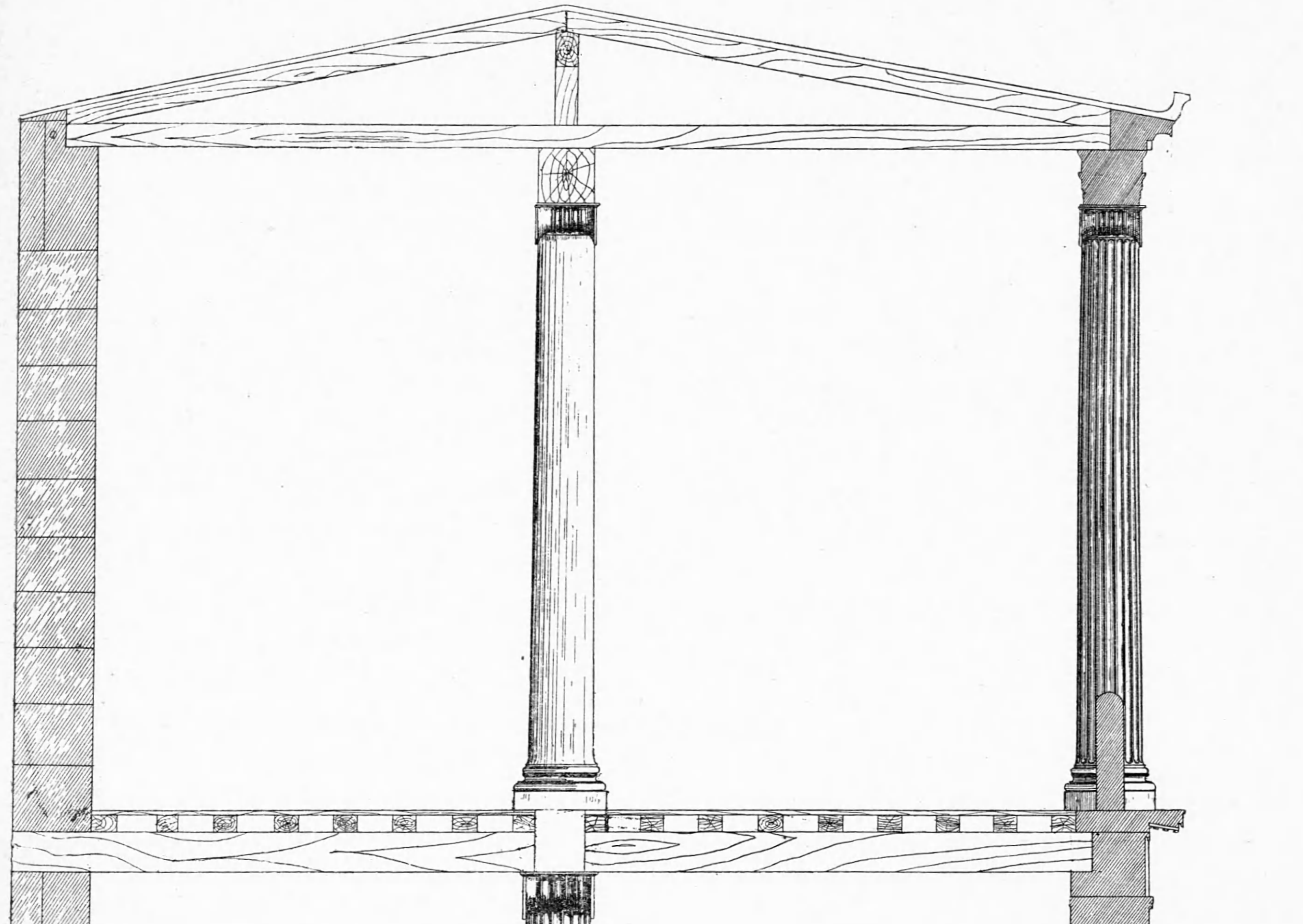

Εἰκὼν 5. Ἀνατολικῆς στοᾶς ἐγκαρσία τομή.

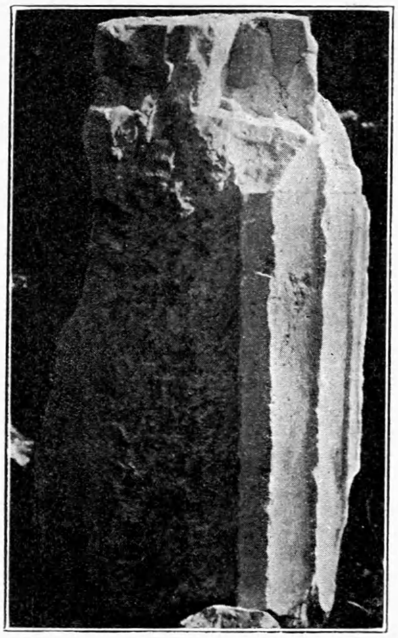

Εἰκὼν 6. Ἀνατολικῆς στοᾶς σφόνδυλος.

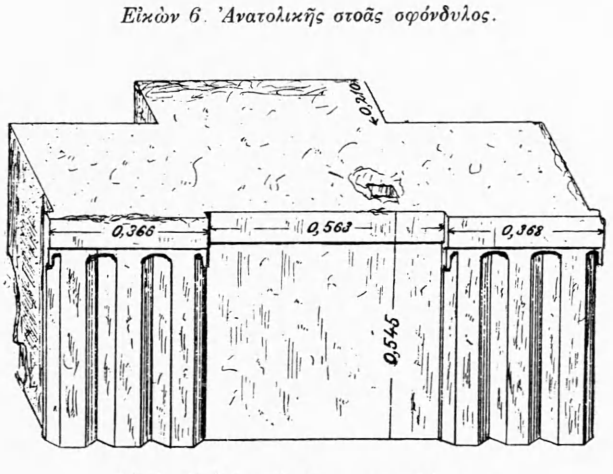

Εἰκὼν 7. Ἀνατολικῆς στοᾶς τρίγλυφον.

Ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τοῦ τριγλύφου εἶναι ἐξειργασμέναι δύο ἐντομαὶ βάθους 0·21 καὶ πλάτους 0·35, εἰς ἃς εἰσήρχοντο αἱ δοκοί.

Ἐκ τῆς διευθετήσεως τῶν ἐν τῷ ἱερῷ ἐρειπίων ἀνηυρέθη καὶ ὁ ἀπεικονιζόμενος δόμος **εἰκ. 8** φέρων κατὰ τὴν μίαν πλευρὰν ἐντομὴν ἴσου μεγέθους πρὸς τὰς τοῦ τριγλύφου. Ἐκ τῆς ἐντομῆς ταύτης ὁδηγούμενοι δυνάμεθα νὰ ὁρίσωμεν ἀκριβῶς τὴν θέσιν τοῦ δόμου τούτου ἐν τῷ οἰκοδομήματι. Ἐπέστεφε δηλαδὴ ὁ δόμος τὴν τελευταίαν στρῶσιν τοῦ ὀπισθίου τοίχου ἐν τῷ πρώτῳ ὀρόφῳ, ὥστε αἱ ἐπὶ τοῦ τριγλύφου ἑδραζόμεναι δοκοὶ νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὰς ἐντομὰς (εἰκ. 5). Αἱ δοκοὶ αὗται κατεσκευάσθησαν τόσον παχεῖαι, διότι ἐβάσταζον τὸ δάπεδον τοῦ δευτέρου ὀρόφου.

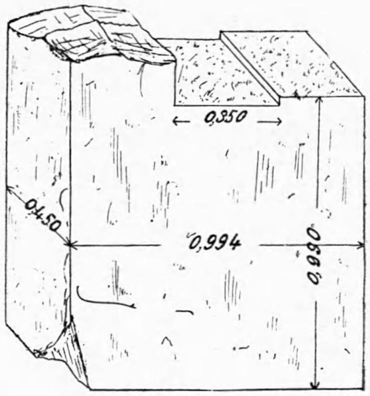

Εἰκὼν 8. Ἀνατολικῆς στοᾶς δόμος ὀπισθίου τοίχου τοῦ πρώτου ὀρόφου.

Τὸ πάχος τῶν δοκῶν ὑπελογίσθη καὶ τοῦτο ἐσφαλμένως ἐν τῇ προηγουμένῃ δημοσιεύσει, διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους. Τὰς πραγματικὰς διαστάσεις βλέπει ὁ ἀναγνώστης ἐν τῇ παρούσῃ ἀναπαραστάσει τοῦ θριγκοῦ **(εἰκ. 9)**.

Τὸ τρίγλυφον ἔχει ὕψος 0·545, τὸ δὲ ἐπιστύλιον 0·485. Ἡ μετόπη εἶναι σχεδὸν τετράγωνος (0·555×545). Ταύτης τὸ πλάτος ἐλήφθη ἐκ τοῦ μέσου ὅρου τῶν ὑπαρχουσῶν μεταγενεστέρων μετοπῶν, αἵτινες ἐξειργάσθησαν λίαν ἀνωμάλως. Τὸ πλάτος τῆς τριγλύφου εἶναι 0·367.

Ἕκαστον τεμάχιον τοῦ τριγλύφου σύγκειται ἐκ δύο μετοπῶν καὶ μιᾶς τριγλύφου ἢ ἀντιστρόφως. Ἐκ τῶν παλαιῶν τεμαχίων μόνον τὸ γωνιαῖον (ΑΕ 1908 259 εἰκ. 5) σῴζεται, πάντα δὲ τὰ λοιπὰ ὑπάρχοντα, περὶ τὰ 6, εἶναι μεταγενέστερα.

Τὸ σχῆμα τῶν ἀρχαιοτέρων συνδέσμων, δι᾽ ὧν τὸ τρίγλυφον συνηρμόζετο, ἦτο τὸ ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ Ϝ′ μέχρι τοῦ Δ′ π. Χρ. αἰῶνος ἐν χρήσει Ι. Τὸ τεμάχιον ὅμως ΑΕ 259 εἰκ. 5 φέρει πλὴν τῶν ἀρχαίων καὶ τόρμους μεταγενεστέρας μορφῆς. Οὗτοι προέρχονται ἐκ τοῦ λόγου ὅτι κατὰ διαφόρους χρόνους ἀντικατεστάθησαν τεμάχιά τινα δι᾽ ἄλλων, ἅτινα συνεδέθησαν πρὸς τὰ ἀρχαιότερα διὰ τῶν τότε ἐν χρήσει συνδέσμων.

Τὸ γεῖσον, ἔχον ὕψος 0·19 **(εἰκ. 10)**, κατεσκευάσθη ἐκ πεντελησίου μαρμάρου. Τὸ δὲ μῆκος τῶν τεμαχίων, ἐξ ὧν ἀποτελεῖται, εἶναι 0·92 περίπου· ἀντιστοιχοῦσι λοιπὸν τρία τεμάχια πρὸς ἕκαστον μεταξόνιον διάστημα, ὅπως καὶ ἐν τῷ στυλοβάτῃ.

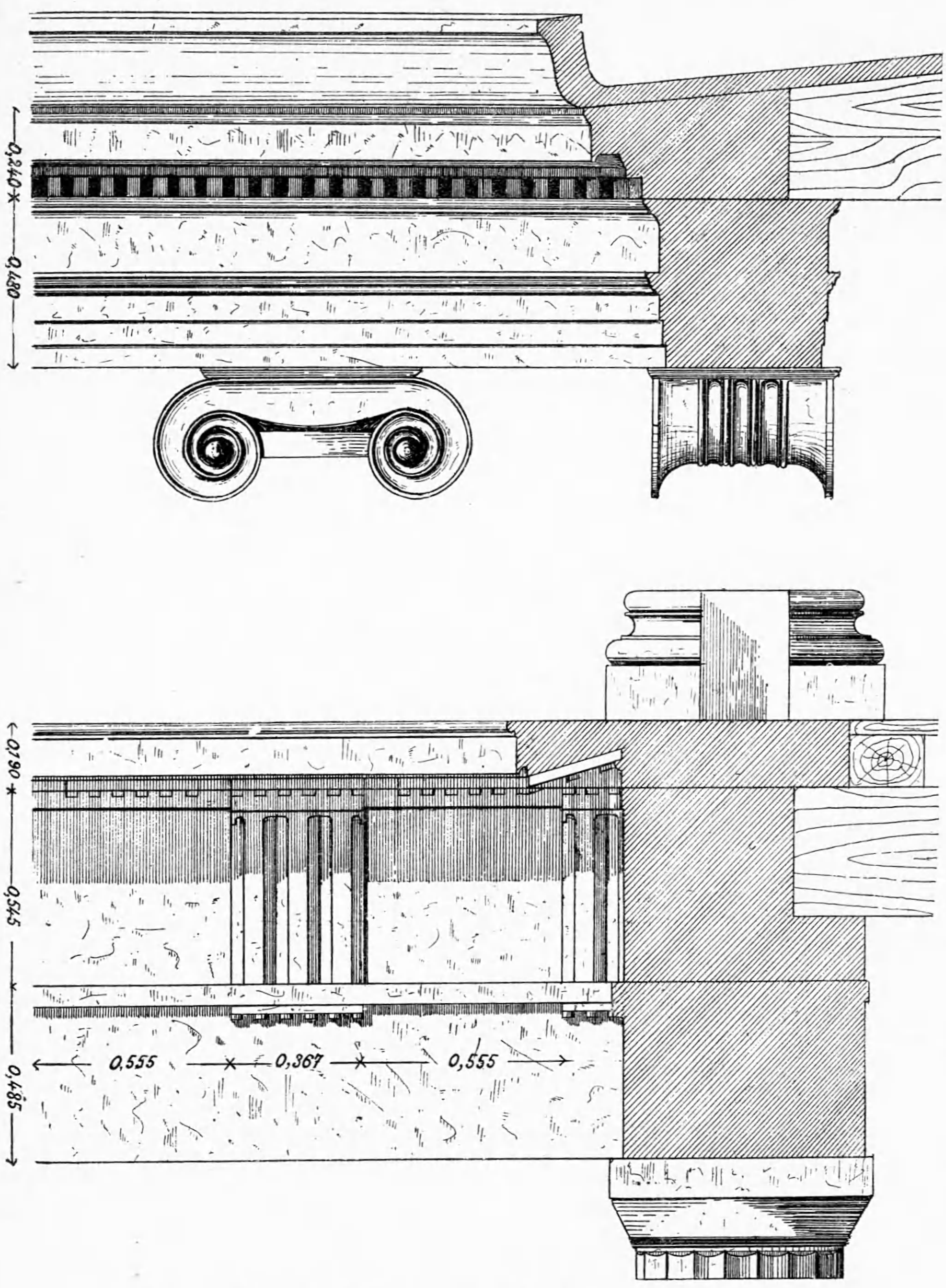

Εἰκὼν 9. Ἀνατολικῆς στοᾶς θριγκοί: α ἄνω ὀρόφου, β κάτω ὀρόφου.

Τὸ πλάτος τῆς ἐπὶ τοῦ τριγλύφου ἐρειδομένης ἐπιφανείας τοῦ γείσου εἶναι 0·63· ὑπάρχει δηλαδὴ διαφορὰ ἐπὶ ἔλαττον τοῦ πλάτους τοῦ τριγλύφου κατὰ 0·08-0·09. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἄνω ἐπιφάνεια τῶν ἐπὶ τοῦ τριγλύφου δοκῶν καὶ τοῦ τριγλύφου συμπίπτει, πρέπει νὰ θέσωμεν ἐπὶ τῶν πρώτων καὶ ἑτέρας καθέτους πρὸς αὐτάς, σχηματιζούσας μετὰ τῶν ἐπ' αὐτῶν σανίδων ἴσον ὕψος πρὸς τὸ γεῖσον. Ἐπὶ τῶν παχειῶν σανίδων ἐτέθη ἴσως καὶ ἐπίστρωσις χώματος πεπατημένου, σχηματίζοντος τὸ δάπεδον τοῦ δευτέρου ὀρόφου (εἰκ. 5, 9).

Ἐκ τοῦ γείσου σῴζονται περὶ τὰ 6-7 τεμάχια, ὧν δύο μόνον εἶναι τὰ ἀρχαιότερα (εἰκ. 10), τὰ δὲ ἄλλα μεταγενέστερα, παρουσιάζοντα τὰς αὐτὰς ἀνωμαλίας ἐν τῇ κατασκευῇ, ἃς καὶ τὸ τρίγλυφον. Πρὸς τοῦτο δὲ ἔχει ὁμοίους καὶ τοὺς τόρμους.

Ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας τοῦ γείσου εἶναι ἐγκεχαραγμένη ἡ θέσις τῶν κιόνων τοῦ δευτέρου ὀρόφου καὶ ἡ τῶν θωρακείων τῶν φραττόντων τὸ μετακιόνιον. Ἡ διάμετρος τῶν ἐπὶ τοῦ γείσου κύκλων εἶναι 0·49, ἀντιστοιχοῦσα ἴσως τῇ ἄνω διαμέτρῳ τοῦ κίονος. Διότι ὑπάρχουσι καὶ τεμάχιά τινα, ἐν οἷς ὁ κύκλος εἶναι μείζων, συμφωνῶν πρὸς τὴν κάτω διάμετρον τοῦ κίονος, οὖσαν περίπου ἴσην πρὸς τὴν ἄνω διάμετρον τοῦ κίονος τοῦ πρώτου ὀρόφου **(εἰκ. 11, 12)**.

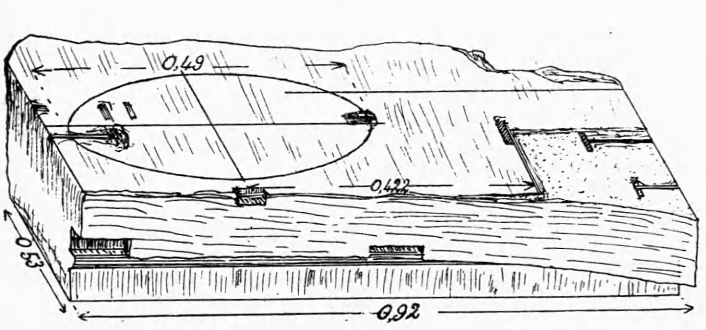

Εἰκὼν 10. Ἀνατολικῆς στοᾶς γεῖσον τοῦ πρώτου ὀρόφου.

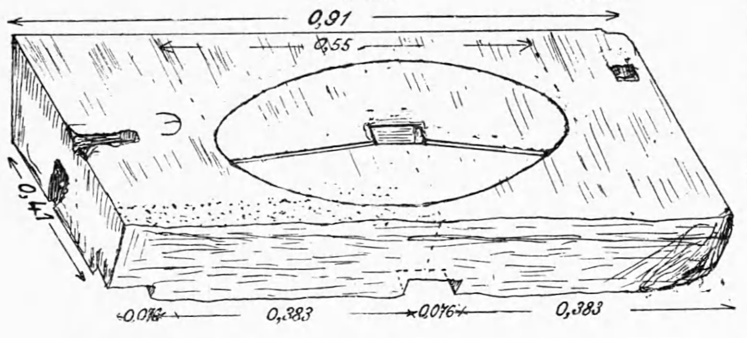

Εἰκὼν 11. Ἀνατολικῆς στοᾶς γεῖσον τοῦ πρώτου ὀρόφου.

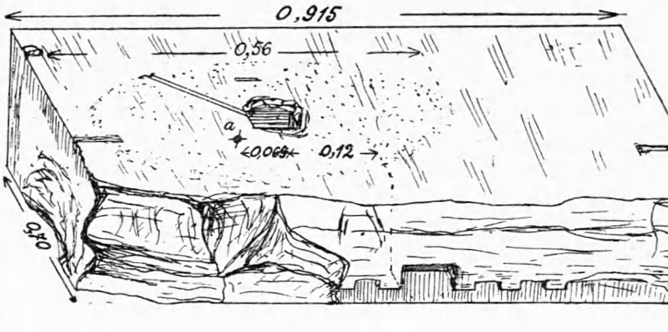

Εἰκὼν 12. Ἀνατολικῆς στοᾶς γεῖσον τοῦ πρώτου ὀρόφου.

Πάντα τὰ σῳζόμενα μέρη τοῦ θριγκοῦ τῆς στοᾶς ἐτέθησαν μετὰ τὴν τακτοποίησιν τῶν ἐρειπίων ἐν τῷ ἀνατολικῷ ἡμίσει αὐτῆς πρὸς τὸν τοῖχον (εἰκ. 1)· Αἱ σπεῖραι τῶν κιόνων ἔχουσιν ὕψος 0·21, ἐξωτερικὴν δὲ διάμετρον τοῦ δευτέρου τοροῦ 0·68. Πρὸς ταύτην ἁρμόζει κίων διαμέτρου 0·58. Ἡ πλίνθος ἔχει μέγεθος 0·78×0·16 περίπου. Αἱ σπεῖραι διαφέρουσιν ὅμως πολὺ κατὰ τὸ μέγεθος, διότι εἶναι πᾶσαι μεταγενεστέρας κατασκευῆς. Πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν θωρακείων ἐπὶ τῶν σπειρῶν ἐξειργάσαντο ἐντομὴν κατακόρυφον, εἰσχωροῦσαν μέχρι τοῦ δευτέρου τοροῦ.

Τὸ θωρακεῖον ἔχει πάχος κατὰ τὴν λάξευσιν τοῦ ἀρχαιοτέρου γείσου 0·24 περίπου, σῴζεται δὲ μικρὸν μόνον θραῦμα παρὰ τὰ προπύλαια τῆς Ἀκροπόλεως. Βραδύτερον κατεσκευάσθησαν λεπτότερα θωρακεῖα (0·16) καὶ ὕψους 0·70. Διατηροῦνται δὲ ἐκ τούτων τινά, ἃ ἐτοποθετήσαμεν ἐν τῷ δυσμικῷ ἡμίσει τῆς στοᾶς, ἐρειδόμενα ἐπὶ τοῦ νοτίου σκέλους τῆς ἀψιδωτῆς στέγης (εἰκ. 2).

Ἐκ τῶν κιόνων τοῦ μετώπου τοῦ δευτέρου ὀρόφου οὐδεὶς σῴζεται, διότι οὐδὲν τῶν ὑπαρχόντων τεμαχίων ἰωνικῶν κιόνων, τῶν ἐχόντων τὰς ἁρμοζούσας ταῖς σπείραις διαστάσεις, φέρει ἴχνη τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἐπαφῆς τῶν θωρακείων.

Ἰωνικὰ κιονόκρανα ὑπάρχουσι δύο ὁλόκληρα καί τινα θραύματα. Ἐκ τούτων τὸ ἓν εἶναι μεταγενεστέρων χρόνων, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς εὐτελεστέρας ἐργασίας.

Τὰ ἐπίκρανα τῶν ἀρχαίων οἰκοδομημάτων συνδέονται συνήθως πρὸς τὸ ἐπιστύλιον διὰ γόμφου ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἄνω ἐπιφανείας ἐμπεπηγότος. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς ἐπὶ τοῦ ἐπικράνου ἑδραζομένης ἐπιφανείας ἑκατέρου τῶν δύο ἐπιστυλίων ὑπάρχει παρὰ τὴν ἁρμογὴν ἐντομή, εἰς ἣν εἰσέρχεται κατὰ τὸ ἥμισυ ὁ γόμφος, ὁ συγκρατῶν τὰ τρία τεμάχια. Ἐὰν δὲ τὸ ἐπιστύλιον εἶναι μονόλιθον τὸ πλάτος, ὑπάρχει εἷς μόνον γόμφος, ἐὰν δὲ σύγκειται ἐκ πλειόνων τεμαχίων, τότε ὑπάρχουσιν ἀνὰ εἷς γόμφος ἐπὶ ἑκάστου τούτων. Ἀναφέρομεν ὡς παράδειγμα τῆς τελευταίας περιπτώσεως δωρικὸν κιονόκρανον τοῦ Παρθενῶνος κείμενον παρὰ τὴν νοτανατολικὴν γωνίαν τοῦ ναοῦ. Διασῴζει τοῦτο εἰσέτι τοὺς τρεῖς γόμφους, δι' ὧν συνεδέετο πρὸς τὰ τρία τεμάχια τοῦ ἐπιστυλίου. Τὰ λοιπὰ κιονόκρανα δεικνύουσι καὶ αὐτὰ τοὺς τόρμους, ἀλλ' ἀνέφερα τὸ ἐμπεριέχον εἰσέτι τοὺς γόμφους, ἵνα καταστῇ νοητὴ ἡ χρῆσις τῶν ὀπῶν. Ἕτερα τοιαῦτα παραδείγματα ἀνευρίσκομεν ἐν τῷ ἐπιστυλίῳ τῶν Προπυλαίων, ἐν τῷ τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου (*Dörpfeld* und *Reisch* D. gr. Theater 64 εἰκ. 21) καὶ ἀλλαχοῦ.

Τὸ μεταγενέστερον δωρικὸν κιονόκρανον τῆς στοᾶς φέρει ὡσαύτως ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας τόρμον, ἀλλὰ μετὰ τῆς αὔλακος (ΑΕ 1909 236 13). Τὰ δὲ ἰωνικὰ ἐπιστύλια ἔχουσιν ὡσαύτως τὰς παρὰ τὰς ἁρμογὰς ἐντομάς, δι' ὧν ἐστερεοῦντο πρὸς τὸ κιονόκρανον, ἐξ οὗ συνάγεται ὅτι καὶ τὰ πρὸς αὐτὰ προσαρμοζόμενα κιονόκρανα πρέπει νὰ φέρωσι τόρμον.

Ἐκ τῶν δύο μνημονευθέντων κιονοκράνων τὸ ἓν φέρει ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας βαθεῖαν ὀπὴν σχήματος τραπεζίου τὸ βάθος, ὀρθογωνίου δὲ τὴν κάτοψιν. Τὸ ἕτερον κιονόκρανον φέρει ὁμοίαν ὀπήν, ἀλλὰ καθέτως πρὸς τὸ ἄκρον αὐτῆς καὶ ἀβαθῆ ἐντομὴν οὕτως, ὥστε νὰ σχηματίζηται τὸ γράμμα Τ. Ἡ πρώτη ὀπὴ ἔχει βάθος περὶ τὰ 0·07, ἡ δ' ἑτέρα 0·008. Εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι αἱ ὀπαὶ σχήματος κατακορύφου τραπεζίου ἐχρησίμευον πρὸς στερέ-

ωσιν ἐν αὐταῖς ὀργάνου πρὸς ἄρσιν τῶν λίθων, τοῦ παρὰ τῶν Γερμανῶν Wolf καλουμένου (*Durm* Baukunst d. Griechen. 3, 1910 103 εἰκ. 111. Ἐνταῦθα (α α) παρατηρεῖται καὶ ὁ τρόπος τῆς συνδέσεως τριῶν τεμαχίων.

Πῶς ἐξηγεῖται ὅμως ἡ ὕπαρξις ὀπῆς σχήματος τραπεζίου ἐπὶ τῶν κιονοκράνων, ἐν οἷς θ' ἀνεμένομεν τὸν τόρμον διὰ τοὺς γόμφους; Πρὸς λύσιν τῆς ἀπορίας ταύτης ἀναφέρω τεχνικὴν λεπτομέρειαν παρατηρουμένην ἐν τῷ βορείῳ προπύλῳ τοῦ τεμένους τοῦ Ὀλυμπίου Διός. Ἐνταῦθα σῴζεται κατὰ χώραν τμῆμα τοῦ δυτικοῦ ὀρθοστάτου τῆς θύρας φέροντος ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας ὀπὴν σχήματος τραπεζίου, ἀλλὰ μετὰ τῆς γνωστῆς αὔλακος ἀγούσης πρὸς αὐτήν, δι' ἧς διωχετεύετο ὁ μόλυβδος πρὸς στερέωσιν τοῦ γόμφου ἐν τῷ τόρμῳ (Gusskanal). Ἐκ τῆς λεπτομερείας ταύτης πληροφορούμεθα ὅτι αἱ ὀπαὶ αὗται ἐχρησίμευον οὐ μόνον πρὸς ἄρσιν τῶν λίθων, ἀλλὰ καὶ πρὸς στερέωσιν τῶν γόμφων, ἦσαν δηλ. τόρμοι. Αἱ ὀπαὶ λοιπὸν τῶν δύο κιονοκράνων τῆς στοᾶς εἶχον πιθανῶς διπλοῦν σκοπόν, τὸν τῆς ἄρσεως καὶ τὸν τῆς στερεώσεως γόμφων. Οὕτω δύναται νὰ ἐξηγηθῇ καὶ ἡ ἐντομὴ τοῦ ἑτέρου κιονοκράνου· ἡ μὲν βαθυτέρα σχήματος τραπεζίου ἐχρησίμευε πρὸς ἄρσιν καὶ πρὸς στερέωσιν τοῦ ἑνὸς σκέλους γόμφου, ἡ δὲ ἄλλη ἴσως διὰ τὸ ἕτερον σκέλος μόνον. Καὶ εἶναι μὲν αὕτη ἀβαθής, ἀλλὰ παρατηροῦνται καὶ ἔν τισι τεμαχίοις ὅμοιαι περίπου ἐντομαί. Εἶναι ὅμως δυνατὸν νὰ προέρχηται τὸ δεύτερον κάθετον σκέλος ἐκ σφάλματος τοῦ λιθοξόου.

Ἡ ἐξακρίβωσις τῆς τεχνικῆς ταύτης λεπτομερείας ἐνέχει ποιάν τινα σπουδαιότητα διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς ἀρχαίας ἀρχιτεκτονικῆς, διὰ τοῦτο ἐνόμισα ὅτι δὲν ὤφειλον νὰ διέλθω αὐτὴν ἐν σιωπῇ.

Ἡ προσθία ἐπιφάνεια τοῦ κιονοκράνου δὲν φέρει ἐγγεγλυμμένα κυμάτια, ἀλλ' ἁπλῆν ταινίαν, ὑπεράνω δὲ αὐτῆς κατὰ τὴν μετὰ τοῦ κοχλίου σχηματιζομένην γωνίαν φυτικὰ κοσμήματα. Ταινίαν ἄνευ κυματίων φέρουσι καὶ τὰ πώρινα κιονόκρανα τῆς στοᾶς τοῦ ἐν Ὠρωπῷ Ἀμφιαρείου (AM 1908 πίν. XIV 1). Τινὲς ἤθελον ἴσως ὑπολάβει ὅτι ἔμειναν ταῦτα ἡμιτελῆ. Τότε ὅμως δὲν θὰ ἐλάξευον τόσον καλῶς τὴν ταινίαν, ἐὰν ἔμελλον μετὰ ταῦτα νὰ ἐξεργασθῶσι τὰ κυμάτια, δι' ἃ δὲν ὑπῆρχε καὶ βάθος ἱκανόν. Ἴσως ὅμως νὰ ἀνεπληρώθησαν τὰ κυμάτια διὰ χρώματος.

Τὸ ἐπιστύλιον καὶ ἡ ζῳφόρος εἶναι μονόλιθα καὶ ἔχουσιν ὁμοῦ ὕψος 0·48, πάχος δὲ κατὰ τὴν κάτω ἐπιφάνειαν 0·42. Σῴζονται δὲ περὶ τὰ 10 τεμάχια εὐτελεστάτης ἐργασίας τῶν τελευταίων ρωμαϊκῶν χρόνων.

Τὸ πλῆθος τῶν ἐπιστυλίων καὶ ὁ τρόπος τῆς εὑρέσεως αὐτῶν πείθουσιν ὅτι δὲν μετεκομίσθησαν ἐνταῦθα ἄλλοθεν, ἀλλ' ὅτι προέρχονται ἐκ τῆς στοᾶς. Τοῦτο ἄλλως τε ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ μήκους τινῶν ἐξ αὐτῶν, ὅπερ συμφωνεῖ πρὸς τὸ μεταξόνιον διάστημα τὸ ἐξαγόμενον ἐκ τῆς καταμετρήσεως τῆς ἀποστάσεως τοῦ κατὰ χώραν κειμένου μεταγενεστέρου κίονος. Περὶ τούτου θὰ ὁμιλήσωμεν κατωτέρω.

Τὰ ὀλίγα ὑφιστάμενα θραύσματα ἰωνικοῦ γείσου εἶναι καὶ αὐτὰ μεταγενεστέρων χρόνων.

Αἱ δοκοὶ τῆς ὀροφῆς διῆκον ἀπὸ τοῦ ἐπιστυλίου μέχρι τοῦ ὀπισθίου τοίχου, εἰσερχόμεναι εἰς ἐντομὴν ἐξεργασθεῖσαν ἐπὶ δόμου ὑμηττίου λίθου, ὃ ἐπέστεφεν, ὅπως καὶ ἐν τῷ πρώτῳ ὀρόφῳ, τὴν τελευταίαν σειρὰν τῶν πωρίνων δόμων. Καὶ οὗτος ἀνευρέθη νῦν ὑπὸ τὰ ἐρείπια **(εἰκ. 13)**.

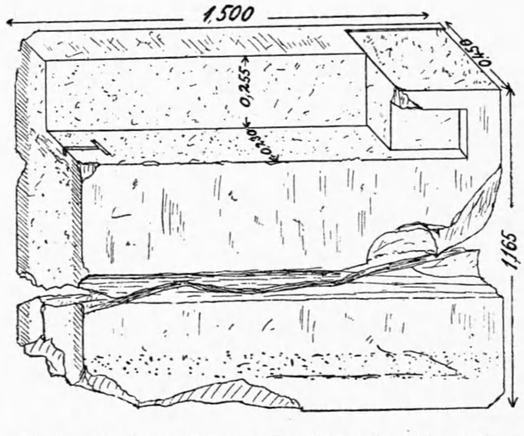

Εἰκὼν 13. Ἀνατολικῆς στοᾶς δόμος ὀπισθίου τοίχου τοῦ δευτέρου ὀρόφου.

Ὁμοίαν ἐντομὴν φέρουσι καὶ οἱ δόμοι οἱ ἐπιστέφοντες τοὺς τοίχους τῆς Χαλκοθήκης καὶ τοῦ Βραυρωνίου (*Versakis* Das Brauronion u. d. Chalkothek etc., 1910 εἰκ. 25).

Τὰ μνημονευθέντα τεμάχια ἰωνικῶν κιόνων θὰ ἔκειντο ἐν τῇ ἐσωτερικῇ σειρᾷ τοῦ δευτέρου ὀρόφου. Ἐκ τοῦ πλήθους τούτων εἰκάζομεν ὅσα καὶ

περὶ τῶν ἐπιστυλίων εἴπομεν. Ἡ γνώμη αὕτη ἐνισχύεται καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ὑπάρχουσιν ἐπὶ τῶν κιόνων μικραὶ τετράγωνοι ὀπαὶ μετὰ λειψάνων μολύβδου, ἐξεργασθεῖσαι κατὰ διαστήματα ἐπὶ τῆς αὐτῆς γραμμῆς. Ἐν ταύταις ἦσαν βεβαίως ἐμπεπηγότες ἧλοι πρὸς ἐξάρτησιν ἀντικειμένων τινῶν. Εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι, ἐπειδὴ αἱ στοαὶ τῶν Ἀσκληπιείων ἐχρησίμευον πρὸς στέγασιν τῶν θεραπευομένων, ἐλαμβάνετο πάντοτε πρόνοια νὰ χωρισθῶσιν οἱ ἄρρενες ἀπὸ τῶν θηλέων (ΑΜ 1908 29, Παυσαν. Α′ 34 5). Τοῦτο δὲ ἐπετυγχάνετο διὰ τῆς διαιρέσεως τοῦ οἰκοδομήματος διὰ παραπετασμάτων ἢ ἄλλως πως, εἰς διάφορα διαμερίσματα. Αἱ ὀπαὶ λοιπὸν τῶν κιόνων ἐχρησίμευον πρὸς στερέωσιν τῶν σιδηρῶν δακτυλίων, δι' ὧν ἐξηρτῶντο τὰ παραπετάσματα.

Οἱ ἀντίστοιχοι κίονες τοῦ πρώτου ὀρόφου ἡδράζοντο ἐπὶ θεμελίων κειμένων ἐν τῷ αὐτῷ ἐπιπέδῳ πρὸς τὰ θεμέλια τοῦ στυλοβάτου τῆς προσόψεως. Ἔπρεπε λοιπὸν ἢ νὰ τεθῶσι καὶ ἐπὶ τῶν θεμελίων τῶν κιόνων δύο λίθοι ἀντιστοιχοῦντες πρὸς τὸν στυλοβάτην καὶ πρὸς τὴν ὑπ' αὐτὸν πωρίνην βαθμίδα ἢ εἷς λίθος μόνον ἔχων ἴσον ὕψος πρὸς ἀμφοτέρους Ἐν τῇ ἀναπαραστάσει εἰκ. 5 ἠκολούθησα τὸν πρῶτον τρόπον. Ἀλλ' ἐν τοῖς μεταγενεστέροις χρόνοις ἐγένετο χρῆσις τοῦ δευτέρου διὰ παρενθέσεως μεταξὺ σπείρας καὶ θεμελίων τοῦ δόμου **εἰκ. 14**

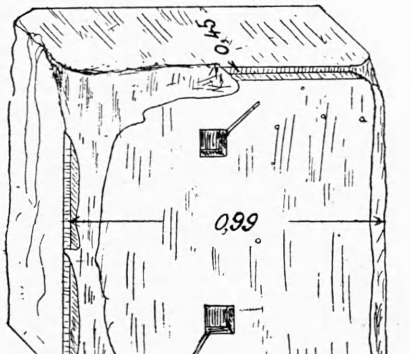

Εἰκὼν 14. Ἀνατολικῆς στοᾶς δόμος, ἐφ' οὗ ἡδράζοντο οἱ ἐσωτερικοὶ κίονες.

ἀνευρεθέντος μετά τινος ἄλλου πρὸ ὀλίγου. Ἡ θέσις τοῦ δόμου τούτου ὁρίζεται ἐκ τοῦ μεγέθους αὐτοῦ καὶ ἐκ τῆς ἰδιαιτέρας ἐξεργασίας. Διότι τὸ ὕψος εἶναι 0·54, τὸ δὲ πλάτος καὶ μῆκος 0·99. Μόνον ἡ ἄνω καὶ ἡ κάτω ἐπιφάνεια εἶναι καλῶς ἐξειργασμένη, ἐκ δὲ τῶν πλαγίων πλευρῶν μικρὸν μόνον κράσπεδον, ὡς ἐν τοῖς στυλοβάταις. Ἐκαλύπτοντο δηλ. αἱ πλευραὶ αὗται ὑπὸ τοῦ χώματος. Ὅμοιοι δόμοι πρὸς ὑποστήριξιν τῶν κιόνων εὑρίσκονται κατὰ χώραν ἐν τῷ ναῷ τῆς ἐν Τεγέᾳ Ἀλέας, προέρχονται δὲ καὶ αὐτοὶ ἐκ τῆς μεταγενεστέρας διασκευῆς τοῦ ναοῦ.

Ἐκ τῶν ἐσωτερικῶν κιόνων τοῦ πρώτου ὀρόφου δὲν ἔχομεν λείψανα βέβαια, ἀλλὰ μόνον θραύσματά τινα ῥαβδωτῶν τεμαχίων, ἔχοντα τὰς ἀπαιτουμένας διαστάσεις **(εἰκ. 15)**, δι' ὧν κατ' εἰκασίαν μό-

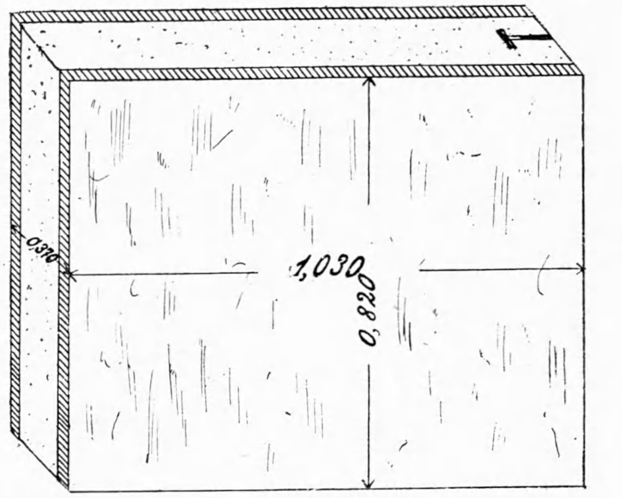

Εἰκὼν 15. Ἀνατολικῆς στοᾶς δόμος τῶν φραγμάτων τοῦ μετώπου.

νον συνεπλήρωσα τοὺς ἐλλείποντας κίονας (εἰκ. 5).

Ἐκ τῶν πολλῶν σπειρῶν τοῦ ἱεροῦ μία μόνον, στερουμένη τῶν διὰ τὰ θωρακεῖα ἐντομῶν, παρουσιάζει τὰς ζητουμένας διαστάσεις· ἔχει δηλ. διάμετρον ἐν τῷ δευτέρῳ τορῷ 0·725, πλίνθον δὲ 0·89 × 0·115 καὶ ὕψος 0·21.

Μεταξὺ τῶν κιόνων τῶν δύο ὀρόφων θὰ ἐτέθησαν βεβαίως λίθινα παρεμβλήματα ὡς ἐν τῇ στοᾷ τοῦ Εὐμένους (ΑΕ 1912 180 εἰκ. 23).

Ἐπειδὴ ἡ στοὰ εἶναι διόροφος ἔπρεπε φυσικῶς νὰ οἰκοδομηθῇ που ἡ εἰς τὸν πρῶτον καὶ δεύτερον ὄροφον ἄγουσα κλῖμαξ. Ἐὰν δὲ αὕτη κατεσκευάζετο ἐκτὸς τῆς στοᾶς, ἤθελεν ἀπαιτήσει μεγάλας δαπάνας καὶ χρόνον πολύν. Ἡ δυσχέρεια αὕτη ἐλύθη κατὰ πρακτικὸν τρόπον χρησιμοποιηθείσης τῆς ἐκ τῆς ὑπάρξεως τοῦ βόθρου προερχομένης ἀνωμαλίας. Ἐπειδὴ δηλ. μέγα τμῆμα τοῦ δυσμικοῦ ἡμίσεος τοῦ πρώτου ὀρόφου τῆς στοᾶς οὐδένα σχεδὸν ἐπλήρου σκοπὸν ὡς χῶρον, προσηρ-

μόσθη προσφυῶς διὰ τὴν ἀμέσως μετὰ τὸ ἕκτον μετακιόνιον κατασκευὴν τῆς κλίμακος. Διότι τὸ περὶ τὸν βόθρον ὕψωμα καταλλήλως χρησιμοποιούμενον διηυκόλυνε πολὺ τὴν κατασκευὴν ταύτην ἄνευ μεγάλης δαπάνης.

Ἡ λείανσις τοῦ στυλοβάτου ἐνταῦθα προέρχεται ἐκ τοῦ λόγου ὅτι ἐκεῖ εὑρίσκετο ἡ κλῖμαξ, προεκλήθη δὲ ἐκ τῆς προστριβῆς τῶν διερχομένων. Πλὴν τούτου καὶ τὰ κατὰ χώραν κείμενα λείψανα τῆς κλίμακος ἀποδεικνύουσι τὴν ὕπαρξιν αὐτῆς. Εἶναι δὲ ταῦτα θεμελίωσις ἐκ τιτανολίθων ἀποτελουμένη ἐκ δύο βραχιόνων, ὧν ὁ μὲν διευθύνεται πρὸς δυσμάς, ὁ δέ, κάθετος κατὰ τὸ δυσμικὸν ἄκρον τοῦ πρώτου, πρὸς βορρᾶν μέχρι τοῦ περιβάλλοντος τὸν βόθρον τοίχου. Ἐνταῦθα τὰ θεμέλια συγχωνεύονται πρὸς τὰ λείψανα τοῦ Ἐλευσινίου, χρησιμοποιηθέντα καὶ αὐτὰ ὡς θεμέλια τῆς κλίμακος. Ἐπὶ τῶν θεμελίων τούτων ἐτέθη ἡ κλῖμαξ, ἀποτελεσθεῖσα καὶ αὕτη ἐκ δύο ὁμοίων βραχιόνων. Ἡ ἀνατολικὴ καὶ ἡ βόρειος πλευρὰ τοῦ πρώτου σκέλους φέρει ἐπὶ τῶν μνημονευθέντων θεμελίων σειρὰν πλακῶν λίθου ὑμηττίου ὕψους 0·18 καὶ πλάτους 0·43-0·50. Τοιαύτην σειρὰν πλακῶν θὰ ἔφερε καὶ τὸ ἕτερον σκέλος ἐν τῇ ἀνατολικῇ πλευρᾷ. Ἐπὶ τούτων ἡδράζοντο ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ μὲν μέρους τοῦ πρώτου σκέλους ἡ πρώτη βαθμίς, ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων ἡ ἑτέρα πλευρὰ τοῦ βάθρου τοῦ βαστάζοντος τὰς λοιπάς, καὶ οὕτως, ὥστε νὰ ἀφίνωσιν αἱ τελευταῖαι μικρὸν κράσπεδον ἐπὶ τῶν πλακῶν. Πρὸ τῆς πρώτης βαθμίδος αἱ πλάκες αὗται ἐξεῖχον, ἀποτελοῦσαι πόδιον, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς ἀναθυρώσεως καὶ τῶν τόρμων τῆς πρώτης σειρᾶς πλακῶν. Αἱ πλάκες συνδέονται πρὸς ἀλλήλας καὶ πρὸς τὸν στυλοβάτην διὰ I συνδέσμων.

Ἕνεκα τῆς κλίμακος ἐκαλύφθη διὰ φραγμάτων τὸ μέρος τοῦτο τῆς στοᾶς. Ἀπετελοῦντο δὲ τὰ φράγματα ἐκ δόμων λίθου ὑμηττίου ὕψ. 0·82, πλ. δὲ 1·03 καὶ πάχ. 0·376 ***(εἰκ. 15)***.

Περὶ τῆς φράξεως τῶν μετακιονίων ἔχομεν τὰ ἑξῆς τεκμήρια: Ἐπὶ τοῦ στυλοβάτου εἶναι ἐγκεχαραγμένοι ἐν τῇ θέσει τῶν κιόνων κύκλοι ἑνούμενοι διὰ μιᾶς γραμμῆς διερχομένης διὰ τῆς διαμέτρου (εἰκ. 3). Ἡ γραμμὴ αὕτη ὁρίζει τὴν θέσιν τῶν διαφραγμάτων καὶ συμπίπτει πρὸς τὸ μέτωπον αὐτῶν, διέρχεται δὲ καὶ διὰ τοῦ μέσου τοῦ στυλοβάτου. Ἡ ἐσωτερικὴ ἀκμὴ τοῦ στυλοβάτου κατὰ τὸ μέρος, ἔνθα ὑπάρχει ἡ γραμμὴ αὕτη, εἶναι ἀνώμαλος κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ λοιπὸν μέρος, ὅπερ ἐξειργάσθη ὡς συνήθως ὁμαλῶς εἰς βάθος ὀλίγων ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου. Ἡ λεπτομέρεια αὕτη προέρχεται ἐκ τοῦ λόγου ὅτι τὸ δεύτερον μέρος τοῦ στυλοβάτου ἦτο ὁρατὸν καὶ ἐκ τούτου ἔπρεπε νὰ λαξευθῇ ὁμαλῶς, ἵνα τὸ χῶμα προσαρμοζόμενον πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν πλευρὰν δεικνύῃ εὐθεῖαν γραμμὴν κατὰ τὴν ἄνω ἀκμήν, ἐν ᾧ τὸ πρῶτον, ὃν κεκαλυμμένον, δὲν εἶχεν ἀνάγκην τῆς ἐξεργασίας ταύτης. Ἡ ἰσχυροτέρα ὅμως ἀπόδειξις τῆς φράξεως ἐξάγεται ἐκ τοῦ κατὰ χώραν κειμένου διαφράγματος τοῦ πρώτου ἐξ ἀνατολῶν μετακιονίου ἐφαρμοζομένου ἐπὶ τοῦ τοίχου καὶ τοῦ κίονος (ΑΕ 1908 266 εἰκ. 10 καὶ ἐνθάδε εἰκ. 1 δεξιά). Πλὴν τούτων ὅμως ὑπάρχει καὶ σπόνδυλος τῶν κιόνων τῆς στοᾶς φέρων τὴν ἐντομήν, πρὸς ἣν προσηρμόζοντο τὰ διαφράγματα (εἰκ. 6).

Ἐπειδὴ ἡ ἐπὶ τοῦ στυλοβάτου γραμμὴ διέρχεται διὰ τοῦ μέσου αὐτοῦ, πρέπει καὶ τὰ διαφράγματα νὰ ἔχωσι περίπου τὸ ἥμισυ τοῦ πλάτους τοῦ στυλοβάτου. Τὸ μέγεθος τοῦτο ἀκριβῶς ἔχουσι καὶ οἱ ἀπεικονισθέντες δόμοι, τὸ δὲ μῆκος αὐτῶν εἶναι ἴσον πρὸς τὸ ἥμισυ τοῦ μετακιονίου. Συνδέονται δὲ διὰ συνδέσμων I μόνον κατὰ τὴν μεταξὺ τῶν δύο δόμων κατακόρυφον ἁρμογήν, ἐπὶ δὲ τοῦ πρὸς τὸν κίονα ἐφαρμοζομένου ἀντιθέτου ἄκρου δὲν ὑπάρχει τόρμος (εἰκ. 15). Ἡ τελευταία λεπτομέρεια εἶναι ἰσχυρὸν τεκμήριον περὶ τῆς προελεύσεως τῶν δόμων τούτων ἐκ τῶν διαφραγμάτων.

Οἱ δόμοι ἔχουσι δύο διάφορα ὕψη, ὁ μὲν δηλ. 0·82, οἱ δὲ 0·49 ***(εἰκ. 16)***. Ἐπιτιθεμένων δὲ 5

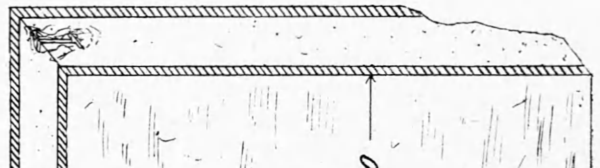

Εἰκὼν 16. Ἀνατολικῆς στοᾶς δόμος τῶν φραγμάνων τοῦ μετώπου.

ἐκ τῶν πρώτων καὶ ἑνὸς ἐκ τῶν ἄλλων, θέλομεν λάβει ὕψος 4·59. Τὸ ὕψος τοῦτο ἰσοῦται πρὸς τὸ ἑξαπλάσιον τῆς κάτω διαμέτρου τοῦ κίονος, ὅπερ εἶναι συνήθως τὸ ὕψος τῶν κιόνων τῶν ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ Ε΄ μέχρι τοῦ Δ΄ π. Χρ. αἰῶνος. Ὑπάρχει λοιπὸν τοιαύτη ἁρμονία μεταξὺ ἁπάντων τῶν μερῶν τούτων, ὥστε περιττεύει πᾶσα συζήτησις περὶ τῆς ἀκριβείας τῆς συμπληρώσεως.

Μόλις ἀνέβαινέ τις ἐκ τοῦ πρώτου εἰς τὸν δεύτερον ὄροφον εἶχε πρὸ αὐτοῦ τὸν βόθρον, περὶ οὗ ἀνωτέρω ὡμιλήσαμεν. Ὑπάρχουσι δὲ ἐν τῷ ἱερῷ 4 σπεῖραι μετὰ κυκλοτεροῦς πλίνθου ἔχουσαι τὸ ἁρμόζον πρὸς τὰς κατὰ χώραν βάσεις τοῦ βόθρου. Δὲν εἶναι ἀπίθανον ὅτι αἱ σπεῖραι αὗται προέρχονται ἐκ τῶν τεσσάρων κιόνων, οἵτινες ἐβάσταζον τὴν στέγην τοῦ βόθρου. Αἱ σπεῖραι φέρουσιν ἑκατέρωθεν λοξὰς ἐντομάς, δεικνυούσας ὅτι ἔκειντο ἐπὶ κυκλοτεροῦς οἰκοδομήματος, οὗτινος τὰ μετακιόνια ἐφράσσοντο μέχρι ὕψους τινὸς διὰ θωρακείων, προφυλασσόντων ἐκ τῆς εἰς τὸν βόθρον πτώσεως. Εἶνε δύσκολον νὰ ὁρισθῇ ἐὰν ὁ βόθρος περιελαμβάνετο ὑπὸ τῆς στοᾶς ἢ ἔμενεν ἐκτὸς αὐτῆς, διότι ἐλλείπουσι τὰ πρὸς ἀπόδειξιν ἀπαιτούμενα στοιχεῖα.

Ἡ στοὰ δὲν ἐπεσκευάσθη μόνον κατ' ἐπανάληψιν ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις, ἀλλὰ ἐπὶ τῶν πρώτων πιθανῶς Ρωμαίων Αὐτοκρατόρων μετεσκευάσθη ριζικῶς, αὐξηθέντος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κιόνων δι' ἄλλων λεπτοτέρων καὶ ἐχόντων τμῆμα κατὰ τὴν βάσιν ἀρράβδωτον. Ἡ μετασκευὴ ἐξάγεται ἐκ τοῦ κατὰ χώραν κειμένου μεταγενεστέρου κίονος (ΠΑΕ 1877 19 καὶ ἐνθάδε εἰκ. 1), ὅστις δὲν κεῖται ἐν τῇ θέσει τῶν ἀρχαιοτέρων, ἐπὶ τῆς ἁρμογῆς δηλ. τῶν πλακῶν τοῦ στυλοβάτου, ἀλλὰ ἐπὶ μιᾶς τούτων. Ἡ ἀπόστασις τοῦ ἄξονος τοῦ κίονος ἀπὸ τοῦ ἄξονος τῆς γωνιαίας τριγλύφου εἶναι 9·82. Διαιρουμένης δὲ ταύτης διὰ 4, λαμβάνομεν 2·455 ὡς μεταξόνιον. Τοῦτο χωρεῖ 20 εἰς τὴν ἀπόστασιν μεταξὺ τῶν δύο γωνιαίων τριγλύφων τῆς στοᾶς. Ἔχομεν λοιπὸν 20 μεταξόνια καὶ 19 κίονας μετὰ τῶν δύο ἄκρων παραστάδων.

Ἡ αὔξησις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κιόνων φαίνεται καὶ ἐκ τῶν ἐπὶ τοῦ μεταγενεστέρου γείσου εἰκ. 11, 12 κύκλων, οἵτινες δὲν συμπίπτουσι πρὸς τὸ μέσον τῶν προμόχθων, ἀλλ' εἶναι ἀκανόνιστοι. Διετηρήθησαν λοιπὸν καὶ κατὰ τὴν μετασκευὴν αἱ ἀρχαιότεραι διαστάσεις τοῦ δωρικοοῦ τριγλύφου καὶ τοῦ γείσου χωρὶς νὰ συμφωνῶσιν οἱ ἄξονες τῶν κιόνων πρὸς τὸ μέσον τῶν τριγλύφων. Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ κατὰ τὴν ἐπὶ Νέρωνος μετασκευὴν τοῦ λογείου τοῦ ἐν Ἀθήναις Διονυσιακοῦ θεάτρου. Διετηρήθη ὁ ἀρχαιότερος θριγκὸς πλὴν τοῦ γείσου, ἀντὶ δὲ τούτου ἀφῃρέθη ἐξ ἄλλου οἰκοδομήματος γεῖσον, ἔχον περίπου τὰς αὐτὰς διαστάσεις (Jahrb. 1909 205 εἰκ. 14), καὶ ἐτέθη ἐπὶ τοῦ θριγκοῦ μὴ ἐπιτευχθείσης τελείας συμφωνίας μεταξὺ τριγλύφων καὶ προμόχθων. Ἀλλ' ἡ δυσαρμοστία αὕτη φαίνεται ὅτι δὲν προσέκρουε πρὸς τὰς αἰσθήσεις τῶν κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἀνθρώπων. Διότι καὶ ὀλίγον βραδύτερον ἐπαναλαμβάνεται ἡ κακότεχνος αὕτη ἐφαρμογὴ ἐπὶ τῆς πύλης τοῦ Beulé. Ἐνταῦθα ἐτέθησαν τὰ λείψανα τοῦ ναοῦ τοῦ Νικίου, ἐπὶ δὲ τοῦ θριγκοῦ τὸ γεῖσον, καθ' ὅμοιον πρὸς τὸν προηγούμενον τρόπον. Οὐδ' ἐνταῦθα ἀντιστοιχοῦσιν ἀκριβῶς αἱ πρόμοχθοι τοῦ γείσου πρὸς τὰς τριγλύφους.

Περὶ τῆς μετασκευῆς τῆς στοᾶς πρβ. καὶ *Köhler* AM 1877 230.

Ἀνακεφαλαιοῦντες ἀναφέρομεν δι' ὀλίγων τὰ κυριώτερα στοιχεῖα, ἐφ' ὧν ἐστηρίχθη ἡ συμπλήρωσις τῆς στοᾶς. Ἐκ τῶν ἐπὶ τοῦ στυλοβάτου ἐγκεχαραγμένων κύκλων (εἰκ. 3) ἔχομεν δεδομένον τὸ μέγεθος τῆς κάτω διαμέτρου τῶν κιόνων τῆς προσόψεως καὶ τὸ μεταξόνιον διάστημα. Ἐκ τούτων εἶναι εὔκολον νὰ ὑπολογισθῇ κατ' ἀναλογίαν ἄλλων μνημείων καὶ ἡ ἄνω διάμετρος τῶν κιόνων καὶ νὰ ἐξακριβωθῇ ὅτι τὸ κιονόκρανον εἰκ. 13 (ΑΕ 1909 263) προσνέμεται πράγματι εἰς τοὺς κίονας τούτους. Ὡσαύτως διευκολύνεται ἐκ τῶν δεδομένων καὶ ὁ προσδιορισμὸς τοῦ θριγκοῦ τῆς στοᾶς ἐκ τῶν ἐν τῷ ἱερῷ ὑπαρχόντων. Ἐξάγεται δηλ. ὅτι τὸ τρίγλυφον αὐτοῦ εἶναι τὸ ἀπεικονισθὲν εἰκ. 7. Ἐνισχύεται δὲ ὁ προσδιορισμὸς οὗτος ἐκ τοῦ πλήθους τῶν τεμαχίων τούτων, ἐκ τοῦ τόπου τῆς εὑρέσεως καὶ ἐκ τρίτης τινὸς λεπτομερείας, ἣν θὰ ἀναγράψωμεν κατωτέρω.

Εὑρισκομένου τοῦ τριγλύφου ἐξακριβοῦται εὐκόλως ὅτι τὸ γεῖσον αὐτοῦ εἶναι τὸ ἀπεικονισθὲν εἰκ. 10.

Ετυπ. 23·7·13.

Ἐκ τῶν ἑνουσῶν τοὺς κύκλους τοῦ στυλοβάτου γραμμῶν καὶ ἐξ ἄλλων στοιχείων (σελ. 63) συμπεραίνομεν ὅτι τὰ πρῶτα μετακιόνια διαστήματα ἦσαν πεφραγμένα διὰ δόμων. Τούτους ἀνευρίσκομεν ἐκ τῶν διαστάσεων αὐτῶν (εἰκ. 15· 16). Διὰ τούτων πάλιν προσδιορίζομεν ἀκριβῶς τὸ ὕψος τοῦ πρώτου ὀρόφου τῆς στοᾶς (σελ. 64).

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐξάγεται ὅτι ὑπάρχουσιν ἅπαντα τὰ ἀπαιτούμενα στοιχεῖα ὅπως συμπληρωθῇ ἀκριβῶς ὁλόκληρον τὸ πρόσωπον τοῦ πρώτου ὀρόφου τῆς στοᾶς (εἰκ. 4. 5. 9).

Ἐὰν ἡ στοὰ ἦτο μονώροφος, τὸ γεῖσον αὐτῆς θὰ ἦτο ὡς συνήθως κεκλιμένον κατὰ τὴν ἄνω ἐπιφάνειαν. Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ὁριζόντιον καὶ φέρει ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας ἐγχαράκτους κύκλους καὶ γραμμὰς ἑνούσας αὐτούς. Ἐκ τούτων λοιπὸν ἀποδεικνύεται κατ' ἀναμφισβήτητον τρόπον ὅτι ἡ στοὰ εἶχε δύο ὀρόφους καὶ ὅτι τὰ μετακιόνια ἐφράσσοντο διὰ θωρακείων.

Ὁ ρυθμὸς τοῦ δευτέρου ὀρόφου τῶν στοῶν εἶναι συνήθως διάφορος τοῦ ἐν τῷ πρώτῳ, οἱ δὲ κίονες τοῦ δευτέρου κεῖνται ἐπὶ τῶν τοῦ πρώτου, παρεντεθειμένου τοῦ θριγκοῦ, καὶ ἔχουσι συνήθως μέγεθος τοσοῦτον, ὥστε νὰ σχηματίζηται ἀπὸ τῆς βάσεως τοῦ ὑποκειμένου κίονος μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ ὑπερκειμένου κόλουρος κῶνος. Τοῦτο παρατηρεῖται ἐκ τῶν πλαγίων ἐν τῇ στοᾷ τοῦ Ἀττάλου. Κατὰ ταῦτα ἡ κάτω διάμετρος τοῦ ἐν τῷ δευτέρῳ ὀρόφῳ κίονος ἔπρεπε νὰ εἶναι ὀλίγον τι ἐλάσσων τῆς ἄνω διαμέτρου τοῦ ὑποκειμένου κίονος. Οἱ ἐπὶ τοῦ μεταγενεστέρου γείσου (εἰκ. 11. 12) κύκλοι ἔχουσι τὸ μέγεθος τοῦτο περίπου, ἀλλ' οἱ ἐπὶ τοῦ ἀρχαιοτέρου (εἰκ. 10) εἶναι μικρότεροι. Δὲν γνωρίζομεν τοὺς λόγους τῆς διαφορᾶς ταύτης. Ἢ οἱ κίονες ἦσαν ἐν τῇ ἀρχαιοτέρᾳ κατασκευῇ λεπτότεροι ἢ ἦσαν ὅμοιοι πρὸς τοὺς μεταγενεστέρους καὶ τότε ὁ κύκλος οὗτος ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν ἄνω διάμετρον τοῦ κίονος, ἥτις ἔπρεπε κατὰ σύμπτωσιν νὰ ἔχῃ τὸ μέγεθος τοῦτο. Δυστυχῶς οὐδεμία ἀπάντησις δύναται νὰ λύσῃ τὴν ἀπορίαν ταύτην, διότι οὐδεὶς τῶν ἀρχαίων κιόνων σῴζεται. Περὶ τοῦ μεταγενεστέρου ὅμως μεγέθους τῶν κιόνων δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, διότι, ὡς εἴπομεν, οἱ κίονες προέρχονται ἐκ τῆς στοᾶς ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν ἐπ' αὐτῶν ὀπῶν. Οὗτοι δὲ οἱ κίονες ἔχουσιν ἀκριβῶς τὸ μέγεθος τῶν μεταγενεστέρων κύκλων, ὅπερ εἶναι καὶ τὸ σύνηθες. Ἕνεκα τῆς ἀμφιβολίας ταύτης συνεπλήρωσα καθ' ὑπόθεσιν ἐν τῇ ἀναπαραστάσει (εἰκ. 5) τοὺς ἀρχαιοτέρους κίονας κατὰ τὸ δεδομένον μέγεθος τῶν ὑπαρχόντων μεταγενεστέρων, ἀλλ' ἄνευ ραβδώσεων.

Ἐκ τοῦ ἀρχαιοτέρου θριγκοῦ τοῦ δευτέρου ὀρόφου δὲν εὑρέθη δυστυχῶς μέχρι τοῦδε τεμάχιόν τι, ἀλλὰ μόνον τὰ μεταγενέστερα λείψανα. Περὶ τούτων δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν μόνον ὅτι προέρχονται ἀσφαλῶς ἔκ τινος στοᾶς τοῦ Ἀσκληπιείου. Διότι εἶναι τόσον πολλὰ τὰ μέλη ταῦτα καὶ τὰ πλεῖστα τόσον βαρέα, ὥστε ἀποκλείεται ἡ ὑπόνοια ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ μετεκομίσθησαν ἄλλοθεν. Ἐπειδὴ δὲ δύο εἶναι αἱ μεγάλαι στοαὶ τοῦ Ἀσκληπιείου, συμπεραίνομεν ὅτι ταῦτα προέρχονται ἐκ τῆς ἑτέρας τῶν δύο, πρὸς ἃς ἐκ συμπτώσεως δύνανται νὰ προσαρμοσθῶσιν. Ἀλλ' ἐὰν παρατηρήσωμεν ὅτι ἡ ἐλάσσων στοὰ (ΑΕ 1912 πίν. 4 Γ) δεικνύει ἐξαίρετον ἐργασίαν καὶ οὐδεμίαν ἔνδειξιν παρέχει μεταγενεστέρας ἐπισκευῆς, τὰ δὲ περὶ ὧν ὁ λόγος ἀρχιτεκτονικὰ μέλη εἶναι ἐντελῶς εὐτελῆ, ἠθέλομεν μᾶλλον πιστεύσει ὅτι προέρχονται ἐκ τῆς μεγάλης στοᾶς, ἥτις ἐπεσκευάσθη κατ' ἐπανάληψιν. Διὰ τοὺς λόγους τούτους ἀφῆκα τὰ μέλη ταῦτα καὶ ἐν τῇ ἀρχαιοτέρᾳ συμπληρώσει (εἰκ. 4· 5· 9).

Πρέπει ὅμως νὰ σημειώσωμεν ὅτι ἐπιστύλιά τινα ἔχοντα διάφορον μῆκος μόνον εἰς τὰς μικρὰς πλευρὰς ἠδύναντο νὰ τεθῶσιν.

Τὸ ὕψος τοῦ δευτέρου ὀρόφου ἐλήφθη καθ' ὑπόθεσιν διὰ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῆς κάτω διαμέτρου τοῦ κίονος ἐπὶ 8-9, ἀριθμοῦ συνήθους ἐν τοῖς ἀρχαιοτέροις χρόνοις. Πρὸς τὸ ὕψος τοῦτο ὅμως συμφωνεῖ καὶ τὸ σῳζόμενον ὕψος τοῦ ὀπισθίου τοίχου, ἐὰν ἐπ' αὐτοῦ τεθῇ ὁ δόμος εἰκ. 13 καὶ ὁ θριγκός. Φαίνεται δὲ τοῦτο καὶ ἐκ τοῦ ἐξωμαλισμένου βράχου, δεικνύοντος εἰς τὸ ὕψος τοῦτο σημεῖόν τι ὁριζόντιον προερχόμενον πιθανῶς ἐκ τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἐπαφῆς τῆς στέγης.

Ἐξάγεται λοιπὸν ὅτι *βεβαία εἶναι μόνον ἡ συμπλήρωσις τοῦ πρώτου ὀρόφου, οὐχὶ δὲ πολὺ ἀπέχουσα τῆς ἀληθείας ἡ τοῦ δευτέρου.*

Β'). Ναὸς πρὸ τῆς ἀνατολικῆς στοᾶς.

Πρὸ τῆς μεγάλης στοᾶς κεῖνται τὰ θεμέλια ἐκ

πώρου οἰκοδομήματος ἔχοντος ἐν κατόψει σχῆμα ὀρθογωνίου τετραπλεύρου μήκους 10·55, πλάτους δὲ 6·00, τεμνομένου ἐγκαρσίως κατὰ τὰς πλαγίας πλευρὰς ὑπὸ ἑτέρου σκέλους (ΑΕ 1912 πίν. 4 καὶ 5 Ε καὶ ἐνθάδε **εἰκ. 17, 18)**. Ἐκ τῶν

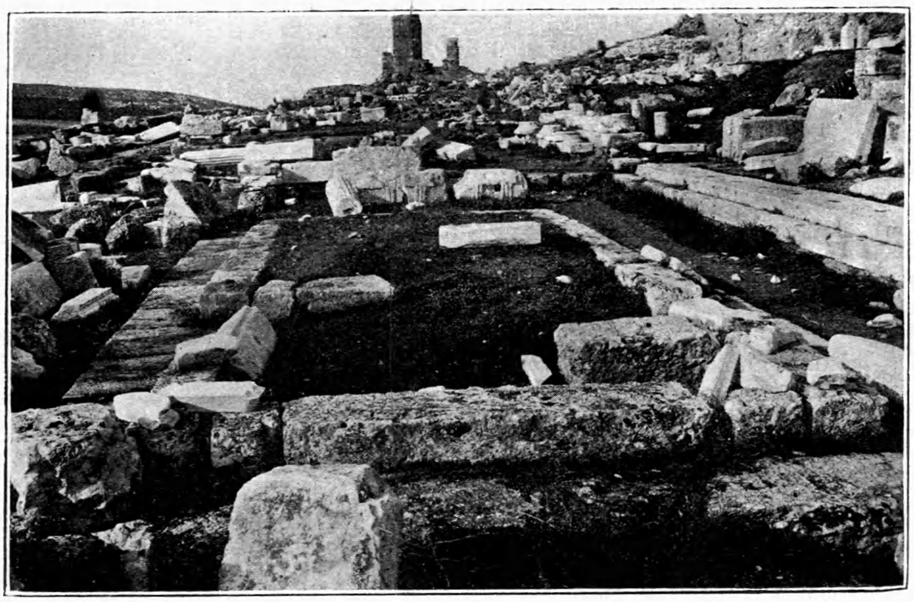

Εἰκὼν 17. Ναοῦ ἀνατολικοῦ λείψανα.

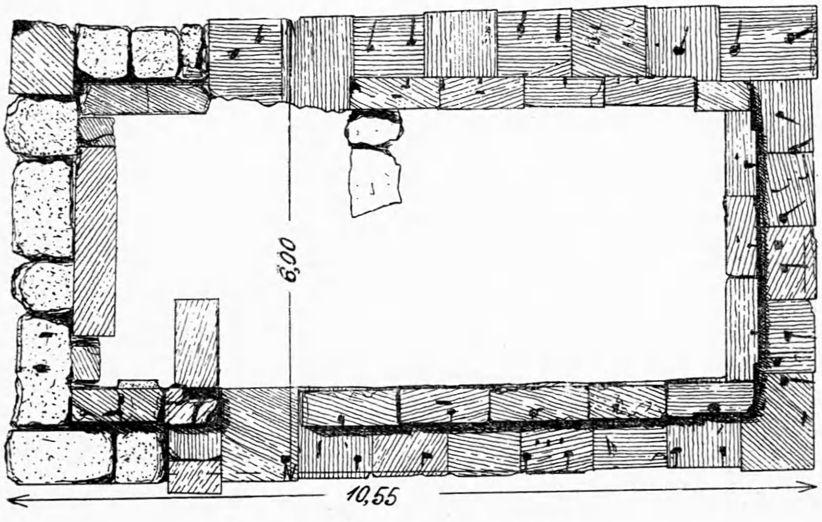

Εἰκὼν 18. Ναοῦ ἀνατολικοῦ κάτοψις.

θεμελίων σῴζονται δύο μόνον στρώσεις, ὧν οἱ δόμοι τῆς πρώτης ἐκ τῶν κάτω ἔχουσι μέγεθος 1·20 ×0·93 περίπου, οἱ δὲ τῆς δευτέρας 1·13-0·96 ×0·46, ὕψος δὲ 0·30. Δύο δόμοι τῆς δευτέρας στρώσεως παραλλήλως τεθειμένοι ἀπετέλουν τὸ πάχος τοῦ θεμελίου. Ἐκ τούτων δὲ μόνον οἱ ἐσωτερικοὶ δόμοι ἐσώθησαν, οἵτινες εἶναι πάντες ἐξειργασμένοι μετὰ ποιᾶς τινος ἐπιμελείας καὶ προσηρμοσμένοι διὰ γόμφων μετὰ τῆς αὔλακος (εἰκ. 18).

Ὁλόκληρος ἡ ἀνατολικὴ πλευρὰ καὶ μέρη τῶν πλαγίων ἀντικατεστάθησαν βραδύτερον διὰ τροχμαλοπαγῶν λίθων. Τὰ ἀντικατασταθέντα μέρη ἐξελήφθησαν ὡς μεταγενεστέρα προσθήκη. Τοῦτο ὅμως ἀναιρεῖται ὑπὸ τοῦ γεγονότος ὅτι αἱ μικραὶ πλευραὶ τῶν δύο πρώτων ἐξ ἀνατολῶν πωρίνων δόμων φέρουσιν ἀναθύρωσιν, δι' ἧς προσηρμόζοντο ἄλλοτε πρὸς ἑτέρους ἐξαφανισθέντας νῦν ὁμοίους δόμους. Ἄρα ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς κατασκευῆς ἐξετείνετο τὸ οἰκοδόμημα ἔτι περαιτέρω ἢ ἐκεῖ, ἔνθα ἀπολήγουσιν οἱ δόμοι οὗτοι. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἡ ἐξ ἀνατολῶν ἁρμογὴ τούτων ἤθελε συμπέσει ἐν τῇ αὐτῇ γραμμῇ, ὅπερ ὅμως δὲν συμβαίνει.

Ἐκ τοῦ σχήματος τοῦ οἰκοδομήματος ἐξάγεται ὅτι ἦτο ναός τις μετὰ προνάου. Ἐπειδὴ δὲ κεῖται ἀκριβῶς παραλλήλως πρὸς τὴν στοάν, προβάλλει ἀμέσως ἡ σκέψις μήπως ᾠκοδομήθη συγχρόνως πρὸς αὐτήν. Ἐὰν τοῦτο συνέβαινε θὰ ἀνέμενέ τις νὰ εὕρῃ τὸ αὐτὸ ἐν τοῖς θεμελίοις ὑλικὸν διατεταγμένον κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν, πώρους δηλ. ἐπὶ τροχμαλοπαγῶν λίθων. Ἀλλὰ ὁ ναὸς οὗτος θὰ ὑπέστη βεβαίως τὰς αὐτὰς περιπετείας τῆς στοᾶς, ἐπισκευασθεὶς πολλάκις καί ποτε ριζικῶς. Εἶναι δὲ πολὺ πιθανὸν ὅτι ἐν ἀρχῇ εἶχε πράγματι τὰ ζητούμενα θεμέλια καὶ ὅτι καταστραφέντα ταῦτα ἀντικατεστάθησαν βραδύτερον διὰ τῶν νῦν ὑπαρχόντων. Κατὰ τὴν ἐπισκευὴν ταύτην προσεπάθησαν νὰ διατηρήσωσι τὴν παράλληλον πρὸς τὴν στοὰν θέσιν διὰ γραμμῆς ἐγχαραχθείσης κατὰ τὴν βόρειον καὶ τὴν δυσμικὴν πλευράν. Οὐδόλως δὲ εἶναι ἀπίθανον ὅτι οἱ παρατηρούμενοι κατὰ τὸ ἀνατολικὸν μέρος τροχμαλοπαγεῖς δόμοι

προέρχονται ἐκ τῆς πρώτης κατασκευῆς τοῦ ναοῦ.

Ἡ γνώμη αὕτη ἤθελεν ὑποστηριχθῆ ἀσφαλῶς ἐὰν ἐσῴζοντο κατὰ χώραν καὶ ἄλλα μέρη τοῦ οἰκοδομήματος. Διότι ἐὰν ἦτο τοῦτο πράγματι σύγχρονον πρὸς τὴν στοάν, ἤθελεν ἔχει μέλη ἔχοντα πρῶτον μὲν τὰς αὐτὰς διαστάσεις καὶ δεύτερον ὄντα ὁμοίου ὑλικοῦ ἐν τοῖς καθ' ἕκαστον. Δηλαδὴ ὁ μὲν στυλοβάτης, οἱ κίονες καὶ τὸ τρίγλυφον θὰ ἦσαν ἐξ ὑμηττίου μαρμάρου, τὸ δὲ γεῖσον καὶ τὸ κιονόκρανον ἐκ πεντελησίου. Δὲν πρέπει δὲ νὰ φαντασθῶμεν ὅτι ἡ κατὰ ποικίλην ποσότητα χρῆσις διαφόρων ὑλικῶν ἐν τῷ οἰκοδομήματι ἦτο τυχαία, ἀλλ' ὅτι ὑπηγορεύετο ὑπὸ τῆς ἑκάστοτε κρατούσης συνηθείας.

Παραδεχόμεθα δὲ ὅτι ἡ χρῆσις τοῦ ὑμηττίου λίθου ἄρχεται ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ Ε' π. Χρ. αἰῶνος. Ἡ εἰσαγωγὴ ὅμως τοῦ λίθου τούτου ὅπως καὶ παντὸς ἄλλου ὑλικοῦ δὲν γίνεται διὰ μιᾶς, ἀλλὰ βαθμηδὸν χρησιμοποιουμένου κατ' ἀρχὰς εἰς ὀλίγα μέλη. Τὸ μνημεῖον τοῦ Νικίου, ὃ ἐγὼ τάσσω εἰς τὸ τέλος τοῦ Ε' π. Χρ. αἰῶνος, δὲν παρουσιάζει εἰσέτι τὸ ὑλικὸν τοῦτο, τὸ δὲ λογεῖον τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου, ὃ παραδέχομαι ὡς κατά τι νεώτερον, χρησιμοποιεῖ ἤδη ὑμήττιον λίθον ἐν τῷ στυλοβάτῃ καὶ τοῖς κίοσι μόνον. Ἡ δὲ στοά, ἥτις εἶναι μεταγενεστέρα τοῦ θεάτρου, παρουσιάζει τὸ ὑλικὸν τοῦτο κατὰ μείζονα βαθμόν. Ὡς βλέπομεν, ἡ εἰσαγωγὴ νέου ὑλικοῦ γίνεται, οὕτως εἰπεῖν, μετά τινος δειλίας, διότι καίτοι λόγοι χρηματικῆς φύσεως ὑπηγόρευσαν τὴν οἰκονομικωτέραν χρῆσιν τοῦ ἐκ τοῦ Ὑμηττοῦ λίθου, δὲν ἠδύναντο ὅμως νὰ ἀποσπασθῶσιν ἀποτόμως κτηθείσης πρὸ πολλοῦ ἕξεως.

Περὶ τῆς μακεδονικῆς καὶ ρωμαϊκῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν τὰ πλεῖστα οἰκοδομήματα ᾠκοδομήθησαν ἀναλώμασι πλουσίων δωρητῶν, δὲν δύναται νὰ γένηται λόγος, διότι φυσικῶς ἄλλαι συνήθειαι ἐκράτουν τότε.

Κατὰ ταῦτα ἐὰν ὑπάρχωσιν ἐν τῷ ἱερῷ ἀρχιτεκτονικά τινα μέλη πληροῦντα πρῶτον μὲν τοὺς ὅρους τούτους, δεύτερον δὲ προσαρμοζόμενα ἀκριβῶς πρὸς τὰ θεμέλια, δύναται νὰ γίνῃ συζήτησις ἐὰν ταῦτα προέρχωνται ἐκ τοῦ ναοῦ. Καὶ πράγματι εὑρίσκονται ἐν τῷ ἱερῷ τοιαῦτα μέλη. Εἶναι δὲ ταῦτα εἷς δόμος τοῦ στερεοβάτου ***(εἰκ. 19**, 17)*

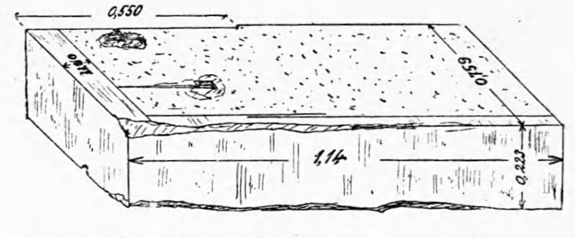

Εἰκὼν 19. Ναοῦ ἀνατολικοῦ δόμος τοῦ στερεοβάτου.

καὶ εἷς σπόνδυλος λίθου ὑμηττίου (εἰκ. 17 ἄνω), 3 κιονόκρανα πεντελησίου μαρμάρου, 3 θραύματα μονολίθου θριγκοῦ (εἰκ. 17 παρὰ τὸν σπόνδυλον καὶ **20)**, θραῦμα ἡμικίονος λίθου τοῦ Ὑμηττοῦ

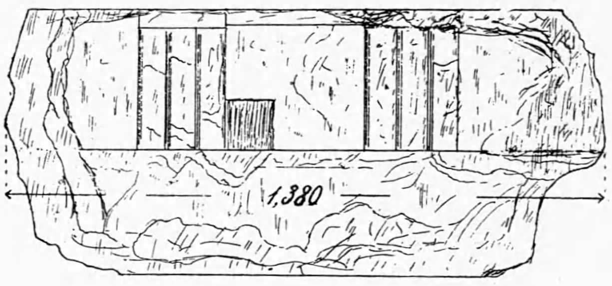

Εἰκὼν 20. Ναοῦ ἀνατολικοῦ τρίγλυφον.

καὶ θραύματα γείσου ἐκ πετελησίου λίθου (ΑΕ 1908 269 εἰκ. 13). Ἐτέθησαν δὲ ταῦτα παρὰ τὰ θεμέλια τοῦ ναοῦ, πρὸς δυσμάς.

Κατὰ τὴν πρώτην δημοσίευσιν τοῦ ναοῦ εἶχον ὑπ' ὄψει μικρὸν μόνον θραῦμα τριγλύφου (ΑΕ 1908 271 εἰκ. 14), ὅπερ δυστυχῶς δὲν δύναται νὰ προσνεμηθῇ πρὸς τὰ μέλη ταῦτα καὶ τὸ γεῖσον εἰκ. 13 (σ. 269 ἔ.ἄ.), διότι τὰ λοιπὰ μέλη δὲν εἶχον ἐξαχθῆ ἐκ τοῦ ἐδάφους.

Ἐπειδὴ τὸ ἀπεικονιζόμενον θραῦμα θριγκοῦ (εἰκ. 20) εἶχε τρεῖς τοὐλάχιστον ὁλοκλήρους τριγλύφους ἀποκρουσθείσας νῦν, ἐξάγεται ὅτι δὲν ἔκειτο ἐπὶ τῶν κιόνων, ἀλλὰ ἐπὶ μιᾶς κεκλεισμένες πλευρᾶς τοῦ οἰκοδομήματος. Ἐκ δὲ τῶν ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας ἐντομῶν τῶν δοκῶν τῆς ὀροφῆς συμπεραίνομεν ὅτι ἡ πλευρὰ αὕτη ἦτο μία τῶν πλαγίων, διότι ἐπ' αὐτῆς ἡδράζοντο καθέτως αἱ δοκοί. Τί ζητοῦμεν ὅμως ἡμεῖς διὰ τὴν πλαγίαν πλευρὰν τοῦ ναοῦ; Τρίγλυφον, περὶ οὗ μετὰ βεβαιότητος νὰ δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι προέρχεται ἐκ μιᾶς τοιαύτης πλευρᾶς, νὰ ἔχῃ δὲ τοιαύτας διαστάσεις, ὥστε νὰ προσαρμόζηται πρὸς τὰ θεμέλια καὶ νὰ πληροῖ προσέτι πάντας τοὺς ἀνωτέρω ἀναφερομέ-

νους ὅρους. Καὶ ἀφοῦ τοῦτο πληροῖ πάντα ταῦτα, δύναται νὰ ὑπάρχῃ ἀμφιβολία ὅτι προέρχεται ἐκ τοῦ ναοῦ; Κατ' ἐμὲ βεβαίως οὔ.

Ἡ μετόπη εἶναι τετράγωνος, ἡ δὲ τρίγλυφος ἔχει λόγον πρὸς αὐτὴν ὡς 2:3 καὶ τὸ ἐπιστύλιον πρὸς τὸ τρίγλυφον ὡς 1000 : 1103 ***(εἰκ. 21).***

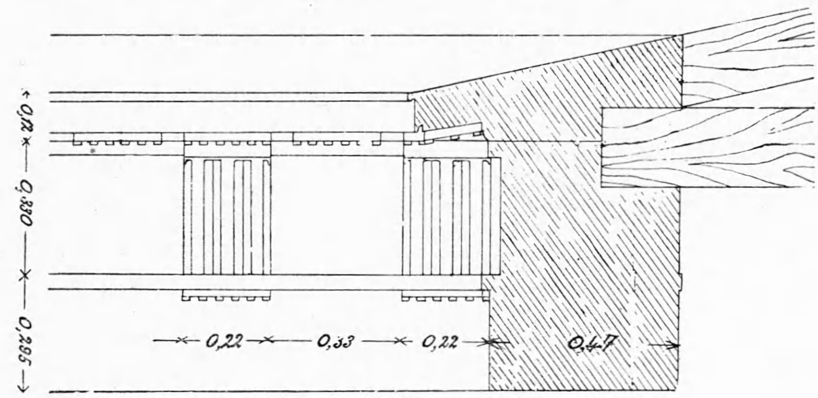

Εἰκὼν 21. Ναοῦ ἀνατολικοῦ θριγκὸς συμπεπληρωμένος.

Ἀκριβῶς ὅπως καὶ ἐν τῇ στοᾷ. Ἐπειδὴ τὰ θεμέλια ἔχουσι μῆκος 10·55 καὶ πλάτος 6·000, χωροῦσιν εἰς μὲν τὴν μακρὰν πλευρὰν τοῦ ναοῦ 17 μετόπαι καὶ 18 τρίγλυφοι, εἰς δὲ τὴν μικρὰν 8 ἐκ τῶν πρώτων καὶ 9 ἐκ τῶν δευτέρων, μένει δὲ καὶ χῶρος ἱκανὸς πρὸς τοποθέτησιν τῶν βαθμίδων τοῦ στερεοβάτου.

Ἐκ τοῦ γείσου τεμάχιά τινα προέρχονται ἐκ τῆς πλαγίας (εἰκ. 21), τινὰ δὲ ἐκ τῆς μικρᾶς πλευρᾶς.

Κατὰ ταῦτα δυνάμεθα νὰ θέσωμεν 4 κίονας εἰς τὸ πρόσωπον ἢ δύο μεταξὺ τῶν εἰς παραστάδας ἀποληγουσῶν δύο πλαγίων πλευρῶν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἡμικίων ἔχει τὰς αὐτὰς πρὸς τοὺς κίονας διαστάσεις καὶ ὅμοιον ὑλικόν, ἐνδέχεται νὰ προέρχηται ἐκ τοῦ ναοῦ, ὅπερ τότε ἤθελεν ἔχει σχῆμα ἀνάλογον πρὸς τὸν ἐν Ὠρωπῷ ναὸν τοῦ Ἀμφιαράου (ΑΜ 1908 πίν. ΧΙ, 1). Ἐν τοιαύτῃ ὅμως περιπτώσει τὸ μέσον μεταξόνιον θέλει ἔχει κατ' ἀνάγκην μεῖζον μῆκος κατὰ μίαν τρίγλυφον καὶ μίαν μετόπην, ὅπως καὶ ὁ μικρὸς ἰωνικὸς ναὸς ἐν παραστάσιν (ΑΕ 1912 πίν. 4· 5 Α ἐνθάδε δὲ εἰκ. 32), ἔχων τὸ μέσον μεταξόνιον μεῖζον τῶν δύο ἑκατέρωθεν, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν ἐπὶ τοῦ στυλοβάτου σημείων τῶν δύο κιόνων καὶ ἐκ τοῦ σῳζομένου ἐπιστυλίου τοῦ μέρους τούτου (εἰκ. 34). Συμφώνως πρὸς τὰ στοιχεῖα ταῦτα συνεπληρώθη καὶ τὸ διάγραμμα ἐν τῇ ΑΕ 1912 (ἔ. ἄ.), ἐν ᾧ ἐν τῇ πρώτῃ δημοσιεύσει διεπράχθη τὸ σφάλμα νὰ συμπληρωθῶσιν 6 κίονες ἐν τῷ προσώπῳ, καθ' ὃ δὲν θὰ ἠδύνατό τις νὰ εἰσέλθῃ εὐκόλως διὰ τοῦ μέσου μετακιονίου. Καὶ κατὰ τοῦτο ἔχει δίκαιον ὁ Dörpfeld (AM 1911 70).

Ὁ δόμος εἰκ. 19 προέρχεται ἀσφαλῶς ἐκ στερεοβάτου τινός, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς ἄνω αὐτοῦ ἐπιφανείας σημείων. Ἡδράζετο δηλ. ἐπ' αὐτοῦ ἀντικείμενόν τι, τοῖχος, καταλείπων μέρος τι ὡς μικρὰν βάσιν ἢ βαθμίδα. Ἡ ἐγκεχαραγμένη γραμμὴ συμπίπτει πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν πλευρὰν τοῦ τοίχου.

Ἡ προεξοχὴ τοῦ δόμου εἶναι 0·03, τὸ δὲ μῆκος αὐτοῦ 1·14, ἀφαιρουμένης δὲ τῆς πρώτης ἀπὸ τοῦ δευτέρου μένει 1·11 περίπου, ὅσον δηλ. εἶναι τὸ ἄθροισμα δύο τριγλύφων καὶ δύο μετοπῶν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ναοῦ. Ἐὰν λοιπὸν τεθῇ ὁ δόμος οὗτος εἰς μίαν γωνίαν τοῦ ναοῦ, τὴν νοτοδυσμικὴν λ.χ., καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἀκολουθήσωσιν οἱ λοιποὶ δόμοι τοῦ τοίχου, θέλει προκύψει ἰσοδομικὸν σύστημα τοιχοδομίας, καθ' ἣν ἐναλλάσσονται δόμοι ἴσου μήκους πρὸς τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος καὶ ἕτεροι βραχύτεροι, ἀνάλογοι δὲ πάντες πρὸς τὰς διαστάσεις τοῦ θριγκοῦ. Τὸ σύστημα τοῦτο παρατηρεῖται καὶ ἐν ἄλλοις ἀρχαίοις οἰκοδομήμασιν ὡς ἐν τῷ ναῷ τοῦ Νικίου.

Ἕνεκα τῆς συμφωνίας ταύτης κατέλεξα καὶ τὸν δόμον τοῦτον μεταξὺ τῶν μελῶν τοῦ ναοῦ. Ἀποδεικνυομένης ὅμως τῆς σχέσεως τούτου πρὸς τὸν ναὸν προκύπτει σπουδαῖον συμπέρασμα ἐκ τοῦ ἐπὶ τοῦ δόμου ὑπάρχοντος τόρμου I συνδέσμου. Βεβαιοῖ δηλ. τοῦτο τὴν ἀνωτέρω ἐκφρασθεῖσαν γνώμην ὅτι ὁ ναὸς κατεσκευάσθη συγχρόνως πρὸς τὴν στοὰν καὶ δὴ ἐν τῷ Δ' π. Χρ. αἰῶνι. Ἕτερον δὲ συμπέρασμα ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἑτέρου τόρμου μετ' αὔλακος, ὅτι δηλ. ὁ δόμος οὗτος ἐχρησιμοποιήθη καὶ εἰς μεταγενεστέρους χρόνους καθ' οὓς καὶ ὁ ναὸς ἐπεσκευάσθη.

Τὰ ἀνωτέρω ἐπικυροῖ καὶ τὸ κιονόκρανον διὰ τῆς θαυμασίας αὐτοῦ ἐργασίας. Διότι εἶναι τοῦτο καθ' ὅλα ὅμοιον τὸ σχῆμα πρὸς τὸ τῆς μεγάλης στοᾶς

ἀλλὰ διαφέρει μόνον κατὰ τὴν ἐργασίαν ὃν πρωτότυπον, ἐν ᾧ τὸ ἕτερον ἀντίγραφον τοῦ πρωτοτύπου. Λέγων δὲ ἀνωτέρω ὅτι τὸ μεγαλείτερον κιονόκρανον (ΑΕ 1909 234 εἰκ. 13) προέρχεται ἐκ τῆς στοᾶς καὶ ὅτι διετήρησε τὸ πρῶτον σχῆμα, πλὴν τῆς μορφῆς τῶν δακτυλίων, εἶχον κυρίως ὑπ' ὄψιν τὸ προκείμενον κιονόκρανον τοῦ ναοῦ. Τοῦτο δὲ δεικνύει καὶ τὴν πρώτην μορφὴν τοῦ δακτυλίου.

Ἐάν τις καλῶς μελετήσῃ πάντα τὰ ἀνωτέρω διὰ παραβολῆς αὐτῶν πρὸς τὰ ἐπὶ τόπου πράγματα, θέλει ἴσως πεισθῇ ὅτι δὲν προέβην κατὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ πολλῆς τόλμης. Ἐὰν ὅμως τολμήσῃ τις νὰ κρίνῃ περὶ τοῦ ὀρθοῦ ἢ μὴ τῶν ἐνταῦθα ἐκτεθειμένων ἐκ μόνης τῆς ἐν τῷ εὐκραεῖ γραφείῳ νωχελοῦς ἀναγνώσεως, τότε βεβαίως ἡ φαντασία τούτου ἐκτρεπομένη θέλει πλάσει ὅ,τι φαιδρόν. Ἀλλὰ πρὸς τὸν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐργαζόμενον μόνον ὁ εὐσυνείδητος ἀναγνώστης καὶ μελετητὴς τῶν πραγμάτων θέλει δώσει τὴν προσήκουσαν ἀπάντησιν.

Γ'). Νοτίας στοᾶς λείψανα.

Ἐν τῷ ἀνατολικῷ τμήματι τοῦ ἱεροῦ εὑρίσκονται δύο ἐκ Πεντελησίου μαρμάρου κορινθιακὰ ἐπίκρανα, ὧν τὸ ἓν ἔκειτο ἐπὶ κίονος **(εἰκ. 22)**, τὸ

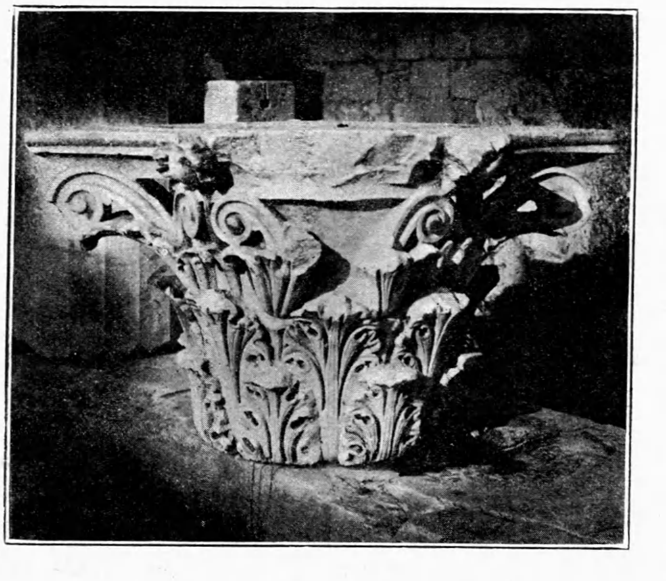

Εἰκὼν 22. Νοτίας στοᾶς κιονόκρανον κορινθιακόν.

δὲ ἐπὶ παραστάδος **(εἰκ. 23)**, ἔχουσι δὲ ὕψος 0·69.

Εἰκὼν 23. Νοτίας στοᾶς παραστάδος ἐπίκρανον κορινθιακόν.

Πλησίον τοῦ δευτέρου ἐπικράνου κεῖνται καὶ 4 ὁλόκληρα τεμάχια καὶ θραύματά τινα ὁριζοντίου γείσου ὁμοίου ὑλικοῦ καὶ ρυθμοῦ προερχομένου πιθανῶς ἐκ τοῦ αὐτοῦ οἰκοδομήματος (πρβ. ΑΕ 1908 278).

Μετὰ τοῦ γείσου εὑρίσκονται καὶ τεμάχια μονολίθου μετὰ τῆς ζῳφόρου ἐπιστυλίου **(εἰκ. 24)**.

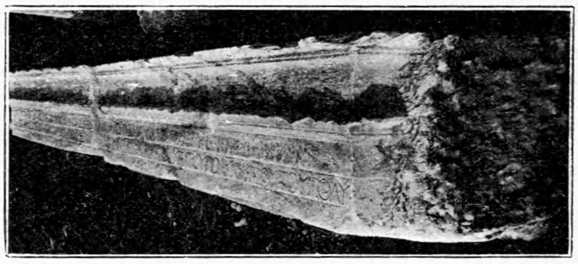

Εἰκὼν 24. Νοτίας στοᾶς ἐπιστύλιον.

Τὸ ἓν τούτων προέρχεται ἐκ τῆς γωνίας τοῦ οἰκοδομήματος, διότι ἐγλύφη καὶ κατὰ τὴν μικρὰν πλευρὰν εἰς βάθος μόνον 0·11 τοῦ λοιποῦ μέρους μείναντος ἀκατεργάστου καὶ ἐξέχοντος τοῦ πρώτου (πρβ. ΑΕ 1909 πίν. 10 34). Τὸ ἐπιστύλιον λοιπὸν μόνον ἐν τῷ προσώπῳ ἦτο λελαξευμένον, ἐν δὲ ταῖς μικραῖς πλευραῖς ἦτο ἀκατέργαστον. Ἐκ τῆς λεπτομερείας ταύτης ἐξάγεται ὅτι πρόκειται περὶ στοᾶς.

Ἐκ τῶν ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλίου ἐπιγραφῶν (IG III 68b, ΑΕ 1908 278), δι' ὧν γίνεται γνωστὸν ὅτι

ἀφιερώθησαν τῷ Ἀσκληπιῷ ἆθλα, τρίποδες, συμπεραίνομεν ὅτι ἡ στέγη τῆς στοᾶς ἦτο ὁριζοντία, ἵνα τοποθετηθῶσιν ἐπ' αὐτῆς τὰ ἀναθήματα. Καὶ ἐπειδὴ τὰ ὁριζόντια γεῖσα κεῖνται ὁμοῦ, εἶναι πολὺ πιθανὸν νὰ προέρχωνται μετὰ τῶν ἐπικράνων ἐκ τοῦ αὐτοῦ οἰκοδομήματος. Ἄρα πρόκειται περὶ στοᾶς κειμένης ἐν τῷ Ἀσκληπιείῳ καὶ οἰκοδομηθείσης ἐπὶ τῶν πρώτων Ρωμαίων Αὐτοκρατόρων.

Ὁ τόπος τῆς εὑρέσεως συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς ἐν τῷ ἀνατολικῷ τμήματι τοῦ ἱεροῦ τοποθετήσεως τῆς στοᾶς. Ἐνταῦθα δὲ ὑπάρχουσιν ἀπέναντι τῆς μεγάλης στοᾶς λείψανα τροχμαλοπαγῶν λίθων (ΑΕ 1912 πίν. 4 28) ἀπέχοντα τοῦ τοίχου 17 τοῦ παλαιοῦ περιβόλου περὶ τὰ 5 μέτρα. Ἐνδέχεται λοιπὸν νὰ προέρχωνται τὰ λείψανα ταῦτα ἐκ τῶν θεμελίων τοῦ προσώπου τῆς στοᾶς, ἧς οἱ λοιποὶ τοῖχοι θὰ κατεσκευάσθησαν ἐπὶ τοῦ τοίχου 17 καὶ κατὰ τὴν δυσμικὴν πλευρὰν ἐπὶ τοῦ ἀναλήμματος 18.

Ἐπειδὴ ἱκανὰ στοιχεῖα δὲν ὑπάρχουσι πρὸς ἀναπαράστασιν, ἐσχεδίασα διὰ στιγμῶν τὴν θέσιν ἁπλῶς τῆς στοᾶς ἐν τῷ πίνακι 5 28 τῆς ΑΕ 1912.

Δ'). Περιφεροῦς οἰκήματος λείψανα.

Ἐν τῷ αὐτῷ μέρει τοῦ ἱεροῦ παρατηροῦνται ἀπέναντι τῆς μεγάλης στοᾶς πρὸς τὸ ἀνατολικὸν αὐτῆς ἥμισυ ἴχνη περιφεροῦς τάφρου, δι' ἧς συμπληροῦται ἀκριβῶς κύκλος (ΑΕ 1912 πίν. 4 Ζ). Ἐν τῇ τάφρῳ ταύτῃ ἔκειντο προφανῶς θεμέλια καταστραφέντος οἰκήματος. Ταύτην ἀνέσκαψα μέχρι τινὸς καὶ ἐξήγαγον ἐξ αὐτῆς πολλὰ ἀρχιτεκτονικὰ μέλη τῶν ἐν τῷ ἱερῷ διαφόρων κτισμάτων.

Παρὰ τὴν τάφρον ταύτην καὶ εἰς ἄλλα πλησίον μέρη τοῦ ἱεροῦ εὑρίσκονται διάφορα ἀρχιτεκτονικὰ μέλη περιφερικοῦ διαγράμματος προερχόμενα ἄλλα μὲν ἐκ τοῦ στερεοβάτου, ἄλλα δὲ ἐκ τοῦ θριγκοῦ, τὰ πλεῖστα ὅμως εὐτελοῦς μεταγενεστέρας ἐργασίας. Ἐκ τῶν μελῶν τούτων τινὰ ἀπεικονίσθησαν ἐν ΑΕ 1908 280 εἰκ. 27· 28, νῦν δὲ ἐσχεδιογραφήσαμεν δύο ἐν κατόψει ***(εἰκ. 25, 26)*** καὶ φωτογραφήσαντες τὰ παρὰ τὴν τάφρον συναχθέντα δημοσιεύομεν αὐτὰ διὰ τῆς ***εἰκ. 27.*** Ἐκ τῶν στοιχείων τούτων εἰκάζομεν ὅτι ἐνταῦθα ᾠκοδομήθη περιφερές τι οἴκημα κατ' ἀναλογίαν τοῦ ἐν Ἐπι-

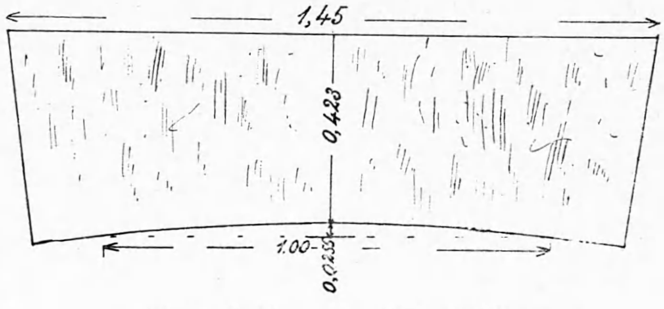

Εἰκὼν 25. Περιφεροῦς οἰκήματος λείψανα.

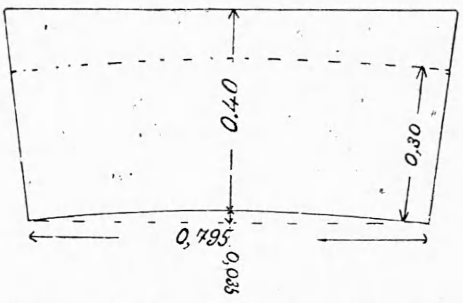

Εἰκὼν 26. Περιφεροῦς οἰκήματος λείψανα.

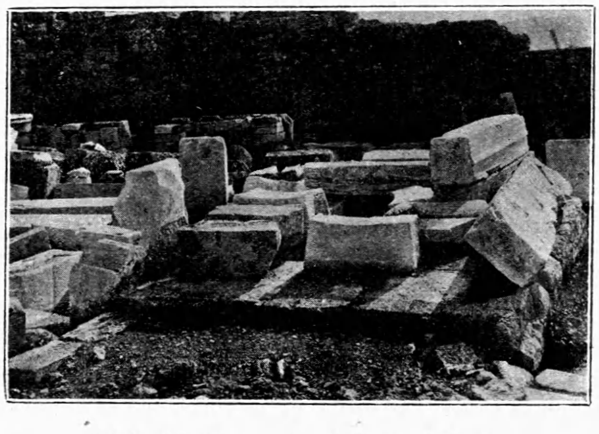

Εἰκὼν 27. Περιφεροῦς οἰκήματος λείψανα.

δαύρῳ, ἀλλὰ βεβαίως ἁπλουστέρας μορφῆς.

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω μελῶν ὑπάρχουσι καὶ σπεῖραι (ΑΕ 1908 281 εἰκ. 29) φέρουσαι λοξὰς ἐντομὰς πρὸς ἐφαρμογὴν διαφραγμάτων ἢ θωρακείων μεταξὺ τῶν κιόνων. Ἐνδέχεται λοιπὸν νὰ προέρχωνται καὶ αὗται ἐκ τοῦ αὐτοῦ οἰκοδομήματος, ὅπερ θὰ εἶχε πεφραγμένα τὰ μετακιόνια μέχρι ὕψους τινὸς ἢ ἐντελῶς.

Περὶ τοῦ μεγέθους τοῦ οἰκήματος δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι εἶχε κατὰ προσέγγισιν διάμετρον 9-10 μέτρων ἐν τῷ θριγκῷ, περὶ δὲ τοῦ σχήματος οὐδὲν εἶναι δυνατὸν νὰ λεχθῇ, καθ' ὅτι μέχρι τοῦδε δὲν

ἔχομεν ἱκανὰ στοιχεῖα. Ἐν ΑΕ 1912 5 Ζ ἐσχεδιογραφήθη διὰ στιγμῶν.

Ε'). Δυσμικὴ στοά.

Πρὸς δυσμὰς τῆς μεγάλης στοᾶς κεῖται ἑτέρα ἐλάσσων αὐτῆς μήκους 27·45-70 (πρβ. ΑΕ 1912 πίν. 4 καὶ 5, ἐνθάδε **εἰκ. 28, 29**). Κατὰ μῆκος διαιρεῖται αὕτη εἰς δύο τμήματα, τὸ προστῷον καὶ τὸν ὄπισθεν αὐτοῦ σηκόν, οὕτως εἰπεῖν, ὅστις ἀποτελεῖται πάλιν ἐκ τριῶν ἴσων διαμερισμάτων, ἐστρωμένων ἄλλοτε διὰ ψηφιδωτοῦ καταστραφέντος νῦν τὸ πλεῖστον. Τοῦ προστῴου σῴζεται μέρος τῶν θεμελίων μετὰ τοῦ στερεοβάτου τῆς νοτοδυσμικῆς γωνίας, τοῦ δὲ σηκοῦ μόνον τὰ θεμέλια συνιστάμενα ἐκ δόμων 1·26 × 1·60.

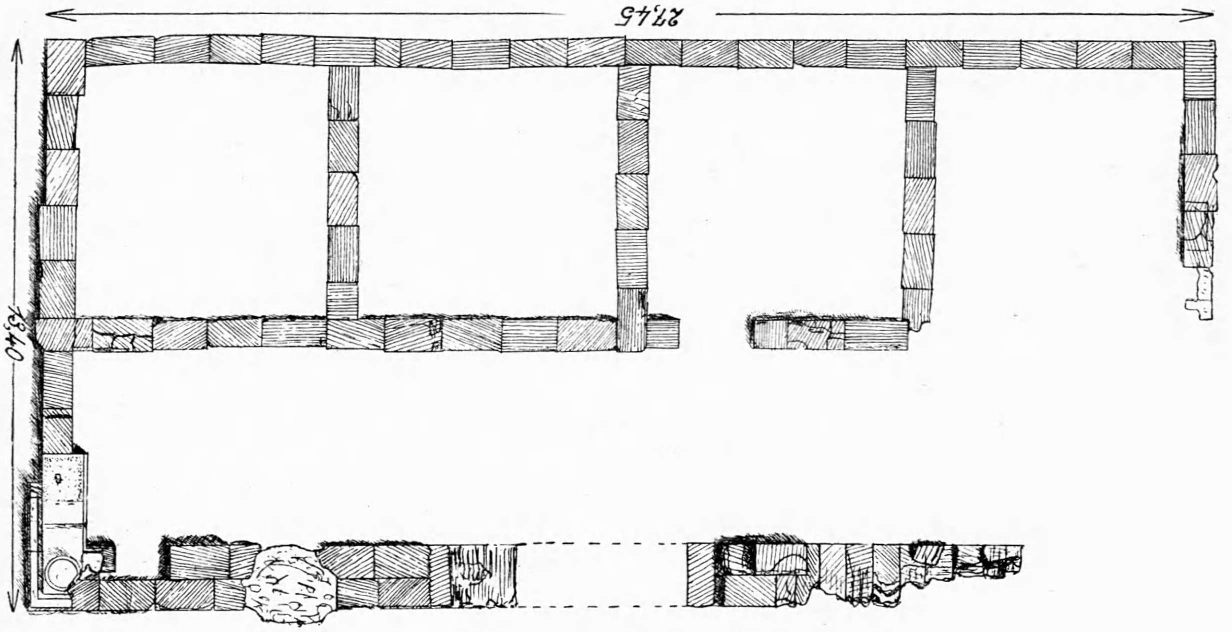

Εἰκὼν 28. Δυσμικῆς στοᾶς κάτοψις.

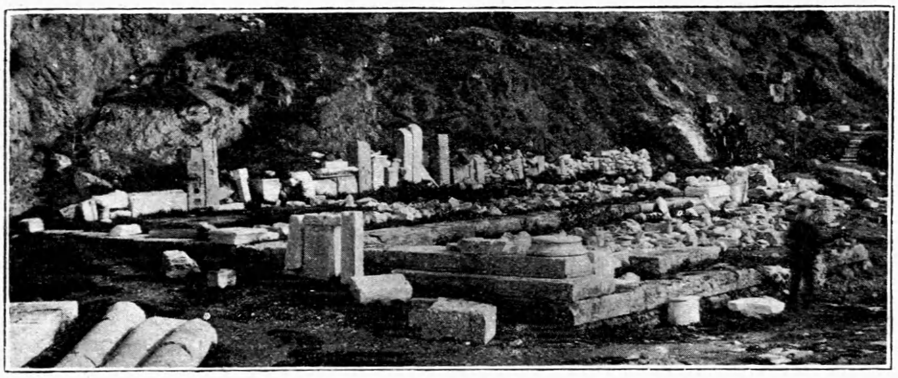

Εἰκὼν 29. Δυσμικῆς στοᾶς ἐρείπια.

Κατὰ χώραν σῴζεται ἡ ἄνευ πλίνθου ἰωνικὴ σπεῖρα τοῦ γωνιαίου κίονος ἔχουσα ὕψ. 0·24 καὶ ἄνω διάμετρον 0·69, πρὸς ἣν ἀντιστοιχεῖ κίων περίπου 0·58.

Οἱ πλάγιοι τοῖχοι ἀπολήγοντες εἰς παραστάδα κατέλειπον ἀνοικτὸν μέρος 2·54 μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ προσθίου μέρους τοῦ στυλοβάτου, ὡς ἐξάγεται ἔκ τινων ἐγχαράκτων γραμμῶν ἐπὶ τῆς δυσμικῆς παραστάδος, ὁριζουσῶν τὴν θέσιν αὐτῆς.

Τὸ κρηπίδωμα σύγκειται ἐκ δύο βαθμίδων λίθου ὑμηττίου ὕψους 0·25-2·58, ὁ δὲ στυλοβάτης ἐκ πλακῶν πλάτους 0·945 καὶ μήκους 1·26-1·60, ὧν δύο κεῖνται κατὰ χώραν ἐν τῇ μνημονευθείσῃ γωνίᾳ, αἱ δὲ σῳζόμεναι λοιπαὶ περὶ τὰς 7 ἐν τῷ ἱερῷ.

Κατὰ τὸ ἐσωτερικὸν ἄκρον τοῦ ἀναβαθμοῦ τῆς δευτέρας βαθμίδος ἐξειργάσθη αὖλαξ καμπτομένη εἰς τὸ τέλος τοῦ προστῴου πρὸς τὰ ἔξω πρὸς διοχέτευσιν τῶν ὀμβρίων ὑδάτων.

Ἐκ τῶν εἰκόνων 28, 29 βλέπει ὁ ἀναγνώστης

τὴν κατάστασιν τῆς στοᾶς, τὸ δὲ διὰ στιγμῶν σχεδιασθὲν μέρος εἶναι τὸ ὑπὸ τοῦ ἐν τῷ ἱερῷ φυλακείου καταλαμβανόμενον, διότι ἐκτίσθη ἀκριβῶς ἐπὶ τῆς στοᾶς. Νῦν ὅμως κατεδαφίσθη τὸ φυλακεῖον, ἀλλὰ τὸ σχεδιογράφημα μετὰ τοῦ ἀπεικάσματος εἶχον ἤδη κατασκευασθῆ.

Δυστυχῶς ἐλάχιστα εἶναι τὰ στοιχεῖα τῆς στοᾶς ταύτης, ἵνα προβῶμεν εἰς ἀναπαράστασιν αὐτῆς. Διὰ τοῦτο περιωρίσθην μόνον εἰς τὴν κατ' εἰκασίαν συμπλήρωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κιόνων ἐν ΑΕ 1912 πίν. 5. Κατ' εἰκασίαν ὡσαύτως συνεπληρώθη καὶ ἡ μία πλευρὰ ἐν ΑΕ 1908 πίν. 9 16 (πρβ. ΑΕ 1908 271 κέ.).

Εἰκὼν 31. Ναοῦ Β λείψανα.

F'). Ναοῦ λείψανα.

Πρὸς δυσμὰς τῆς μικρᾶς στοᾶς εὑρίσκονται λείψανα ναοῦ σχηματίζοντα ὀρθογώνιον τετράπλευρον 5·10×4·28 τεμνόμενον ὑπὸ ἐγκαρσίου σκέλους (ΑΕ 1912 πίν. 4 καὶ 5 καὶ ἐνθάδε **εἰκ. 30, 31**).

Εἰκὼν 30. Ναοῦ Β κάτοψις.

Σύγκειται δὲ ἐκ δόμων διαφόρου ὑλικοῦ ληφθέντων ἐξ ἀρχαιοτέρων καταστραφέντων οἰκοδομημάτων. Καὶ τὰ μὲν θεμέλια κατεσκευάσθησαν ἐκ τροχμαλοπαγῶν λίθων, ἡ δὲ δευτέρα ἐκ τῶν ἄνω βαθμὶς τοῦ κρηπιδώματος ἐν μὲν τῷ μετώπῳ καὶ ἐν μέρει ἐν ταῖς πλαγίαις πλευραῖς ἐκ δόμων τοῦ λατομείου Καρᾶ, ἐν δὲ τῷ λοιπῷ μέρει ἐκ τροχμαλοπαγῶν λίθων. Μετὰ τὴν βαθμίδα ταύτην ἀκολουθοῦσι καθ' ὅλην τὴν βορρανατολικὴν καὶ ἐπὶ μικρὸν τμῆμα τῆς νοτοδυσμικῆς πώρινοι δόμοι ἀποτελοῦντες τὴν βάσιν τῶν τοίχων, τοῦ δὲ στυλοβάτου διακρίνονται μόνον τὰ ἴχνη ἐπὶ τῆς ἄλλοτε κάτωθι αὐτοῦ βαθμίδος.

Ὄπισθεν τῆς πρώτης βαθμίδος τοῦ μετώπου προσετέθησαν πώρινοι δόμοι, ἵνα σχηματισθῇ εὐρυτέρα βάσις πρὸς τοποθέτησιν τοῦ στυλοβάτου.

Τὸ ἐγκάρσιον σκέλος, δι' οὗ ἐσχηματίζετο μικρὸς πρόναος, σύγκειται καὶ αὐτὸ ἐκ τροχμαλοπαγῶν δόμων ἀπεχόντων τοῦ μετώπου 1·80.

Ἐντὸς τοῦ σηκοῦ κεῖνται καὶ ἄλλοι δόμοι ἐκ πώρου σχηματίσαντες ἴσως τὸ δάπεδον τοῦ ναοῦ.

Ἕνεκα τῶν ἐκ τοῦ Καρᾶ λίθων ἐξελήφθη ὁ ναὸς οὗτος ὡς ὁ ἀρχαιότερος τῶν ἐν τῷ Ἀσκληπιείῳ, ἀλλ' οὗτοι ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ ἀρχαϊκοῦ ναοῦ τοῦ Διονύσου, ὡς ἤδη εἴπομεν (ΑΕ 1908 277-8).

Φαίνεται ὅτι ὁ ναὸς οὗτος εἶχεν ἀνάλογον μορφὴν πρὸς τὸν δυσμικώτερον κείμενον ναὸν ἐν παραστάσιν, ἀλλὰ δυστυχῶς οὐδὲν στοιχεῖον βοηθεῖ ἡμᾶς πρὸς συμπλήρωσιν αὐτοῦ.

Ἐν τῇ εἰκ. 30 ἐσχεδιάσθησαν οἱ πώρινοι δόμοι διὰ παραλλήλων γραμμῶν, οἱ τροχμαλοπαγεῖς λίθοι διὰ πυκνῶν στιγμῶν καὶ οἱ τοῦ Καρᾶ δι' ἀραιῶν γραμμῶν.

Ετυπ. 25·7·13.

Ζ'). Ναὸς ἰωνικὸς ἐν παραστάσι.

Τοῦ ναοῦ τούτου διεσώθη τὸ κρηπίδωμα μετὰ τῶν γωνιαίων σπειρῶν τοῦ μετώπου καὶ μικρόν τι τμῆμα τῶν θεμελίων τῆς βορειοδυσμικῆς γωνίας ὡς καὶ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς (ΑΕ 1912 πίν. 4 καὶ 5 Α καὶ ἐνθάδε **εἰκ. 32, 33**).

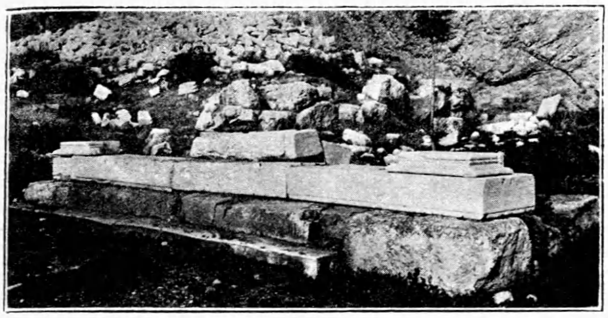

Εἰκὼν 32 Ναοῦ Α λείψανα.

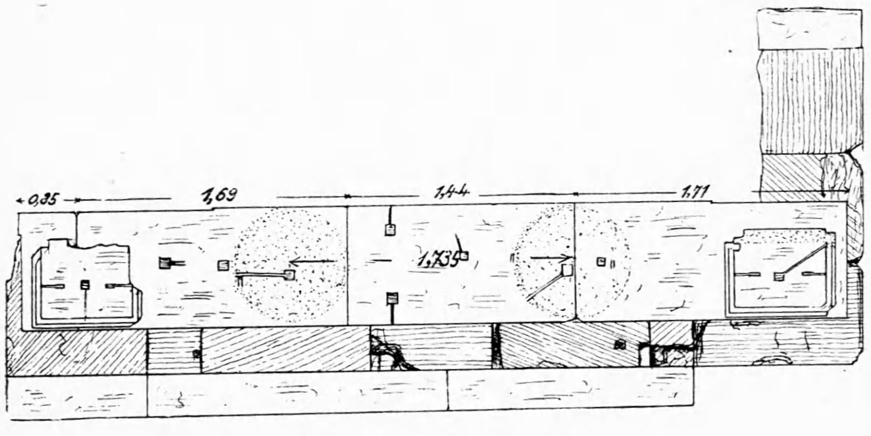

Εἰκὼν 33. Ναοῦ Α κάτοψις.

Ὑπὸ τὸν στυλοβάτην κεῖται δευτέρα βαθμὶς ἐκ πώρου προεξέχουσα τοῦ πρώτου 0·29. Φαίνεται δὲ ὅτι κατ' ἀρχὰς ἡ βαθμὶς αὕτη ἐκαλύπτετο μέχρι τινὸς διὰ χώματος καὶ ὅτι βραδύτερον προσετέθη πρὸ αὐτῆς ἑτέρα μικρὰ βαθμὶς ἐκ λευκοῦ μαρμάρου, ἧς μέγα μέρος διετηρήθη.

Ὁ στυλοβάτης ἀπετελεῖτο κατὰ τὴν πρώτην κατασκευὴν ἐκ τριῶν ἴσων περίπου πλακῶν ἐκ λίθου ὑμηττίου, ἀλλὰ καταστραφείσης τῆς μέσης ἀντικατεστάθη αὕτη δι' ἑτέρας ἐλάσσονος μήκους· τότε δὲ ὤθησαν κατ' ἀνάγκην τὴν πρὸς δυσμὰς ἄκραν πλάκα πρὸς τὰ δεξιὰ (ἀνατολικῶς), ἵνα προσαρμοσθῇ πρὸς τὴν νέαν, καὶ τὸ ἐκ δυσμῶν ὑπολειφθὲν τμῆμα τοῦ στυλοβάτου συνεπλήρωσαν διὰ μικροῦ τεμαχίου προερχομένου ἔκ τινος ἐπιγραφῆς ἢ βάθρου. Καὶ ἐπειδὴ τοῦτο ἦτο ταπεινότερον, ἔθεσαν ὑπ' αὐτὸ μικροὺς λίθους μετὰ κονιάματος. Ὅτι τοιοῦτόν τι συνέβη, ἐξάγεται ἐκ τῆς πρώτης ἐξ ἀνατολῶν καὶ ἐκ τῆς τρίτης πλακός, ἐχουσῶν πρὸς τὴν κατὰ τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ναοῦ πλευρὰν ἀναθύρωσιν εἰς μῆκος ἴσον πρὸς τὸ πάχος, ὃ ἤθελον ἔχει οἱ πλάγιοι τοῖχοι. Διὰ νὰ προσαρμόσωσι τοὺς τοίχους τούτους πρὸς τὰς ἀναθυρώσεις τῶν δύο ἄκρων πλευρῶν ἔπρεπε νὰ μετενεχθῇ ἡ τρίτη πλὰξ πρὸς δυσμὰς τόσον, ὅσον εἶναι τὸ μῆκος τοῦ ἐν τῷ ἄκρῳ τεθέντος τεμαχίου, διότι ἡ πλὰξ δὲν εὑρίσκετο κατὰ χώραν (ΑΕ 1908 274-5).

Ἕνεκα τῆς ἐπισκευῆς ταύτης συνεπέρανάν τινες ὅτι ὁ ναὸς οὗτος ἦτο βυζαντιακὸς (Judeich ἔ. ἀ.), μὴ λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὰς διαφόρους καταστροφὰς τοῦ ἱεροῦ, ἐξ ὧν πάντα τὰ ἐν αὐτῷ μνημεῖα ἐβλάβησαν.

Ἐπὶ τοῦ στυλοβάτου σῴζονται τὰ ἴχνη τῶν δύο μεταξὺ τῶν παραστάδων κιόνων, ἅτινα ἡδράζοντο ἐπὶ τοῦ πρώτου, οὕτως ὥστε οἱ ἄξονες αὐτῶν νὰ συμπίπτωσι πρὸ τῆς ἐπισκευῆς πρὸς τὰς ἁρμογὰς τῶν πλακῶν. Κατὰ τὴν ἐπισκευὴν μόνον ὁ ἀνατολικώτερος κίων ἔμεινε ὡς εἶχε πρίν, ἐν ᾧ ὁ δυσμικώτερος ἐτέθη πολὺ πέραν τῆς ἁρμογῆς.

Τὰ ἴχνη ταῦτα δίδουσιν ἀκριβῶς τὸ μεταξόνιον, ὅπερ ἐν τῷ μέσῳ ἦτο 1·735, ἐν δὲ τοῖς ἄκροις 1·315. Διαιρεῖται δηλ. ὁ στυλοβάτης εἰς τρία ἴσα περίπου μέρη, ὥστε τὸ μέσον μεταξόνιον νὰ ἔχῃ μῆκος ἴσον πρὸς τὴν ἀπὸ τοῦ ἄξονος τοῦ κίονος ἀπόστασιν μέχρι τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιφανείας τῶν πλαγίων τοίχων.

Ὑπάρχει ἐν τῷ ἱερῷ ἐπιστύλιόν τι **(εἰκ. 34)**

Εἰκὼν 34. Ναοῦ Α ἐπιστύλιον.

ἔχον μῆκος ἴσον πρὸς τὸ μέσον μεταξόνιον καὶ φέρον ἐπ' αὐτοῦ ἐπιγραφήν τινα (IG II 1204). Ἐκ τοῦ μήκους τούτου ἀναγκαζόμεθα νὰ πιστεύσωμεν ὅτι τὸ ἐπιστύλιον προέρχεται ἐκ τοῦ ναοῦ. Κατὰ ταῦτα θὰ εἴχομεν ἱκανὰ στοιχεῖα πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ μετώπου. Διότι τὸ μέγεθος τῶν παραστάδων καὶ τῶν κιόνων εἶναι δεδομένον ἐκ τῶν σπειρῶν καὶ ἐκ τῶν ἐπὶ τοῦ στυλοβάτου σημείων τῶν κιόνων, ἐχόντων σύνηθες μέγεθος ἴσον πρὸς τὰς πρώτας, τὸ δὲ ὕψος εὑρίσκηται κατ' ἀναλογίαν ἄλλων συγχρόνων ναῶν. Διὰ τῆς **εἰκ. 35** παραθέτω τὴν κατ' εἰκασίαν συμπλήρωσιν τοῦ ὑπολοίπου.

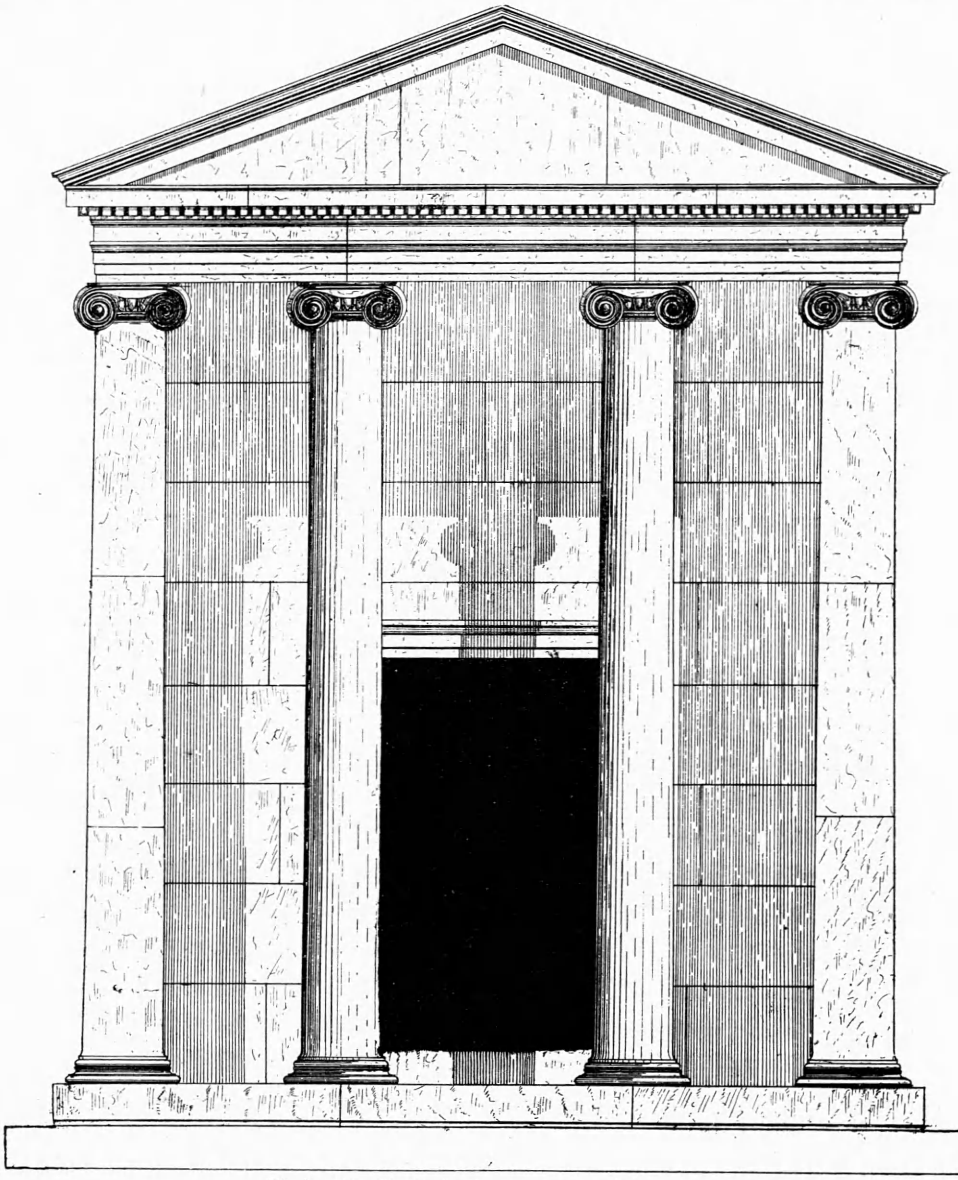

Εἰκὼν 35. Ναοῦ Α μέτωπον συμπεπληρωμένον.

Τὸ θραῦμα ΑΕ 1908 276 εἰκ. 22 δύναται νὰ προέρχηται ἐκ τοῦ ναοῦ, ὡς καὶ τὰ ὄπισθεν τῶν θεμελίων παρατηρούμενα κιονόκρανα, ἀλλὰ δὲν ἔχομεν σταθερὰν βάσιν ἵνα ἐπιβεβαιώσωμεν τοῦτο. Περὶ τῶν κιονοκράνων πρβ. εἰκ. 31.

Πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐργασίας εἶχον ἐρευνήσῃ καὶ τακτοποιήσῃ μέρος τοῦ ἐν τῷ Ἀσκληπιείῳ χώρου. Διεκόπη ὅμως ἡ ἐργασία ἐκ λόγων ἀνεξαρτήτων τῆς ἐμῆς θελήσεως. Νῦν δὲ συνεχίζεται ὑπὸ τοῦ ἐφόρου κ. Κ. Κουρουνιώτου, ὥστε, ἂν κατὰ ταύτην εὑρεθῶσιν ἀρχιτεκτονικὰ μέλη διαφωτίζοντα ἡμᾶς περὶ τῶν ἀλύτων εἰσέτι σημείων τῶν ἐν τῷ ἱερῷ κτισμάτων, θέλω βεβαίως προσπαθήσῃ νὰ μνημονεύσω ταῦτα διά τινος δημοσιεύσεως.

Φριδερίκος Βερσάκης.

Νικίου ναὸς

ὑπὸ

Φριδερίκου Βερσάκη.

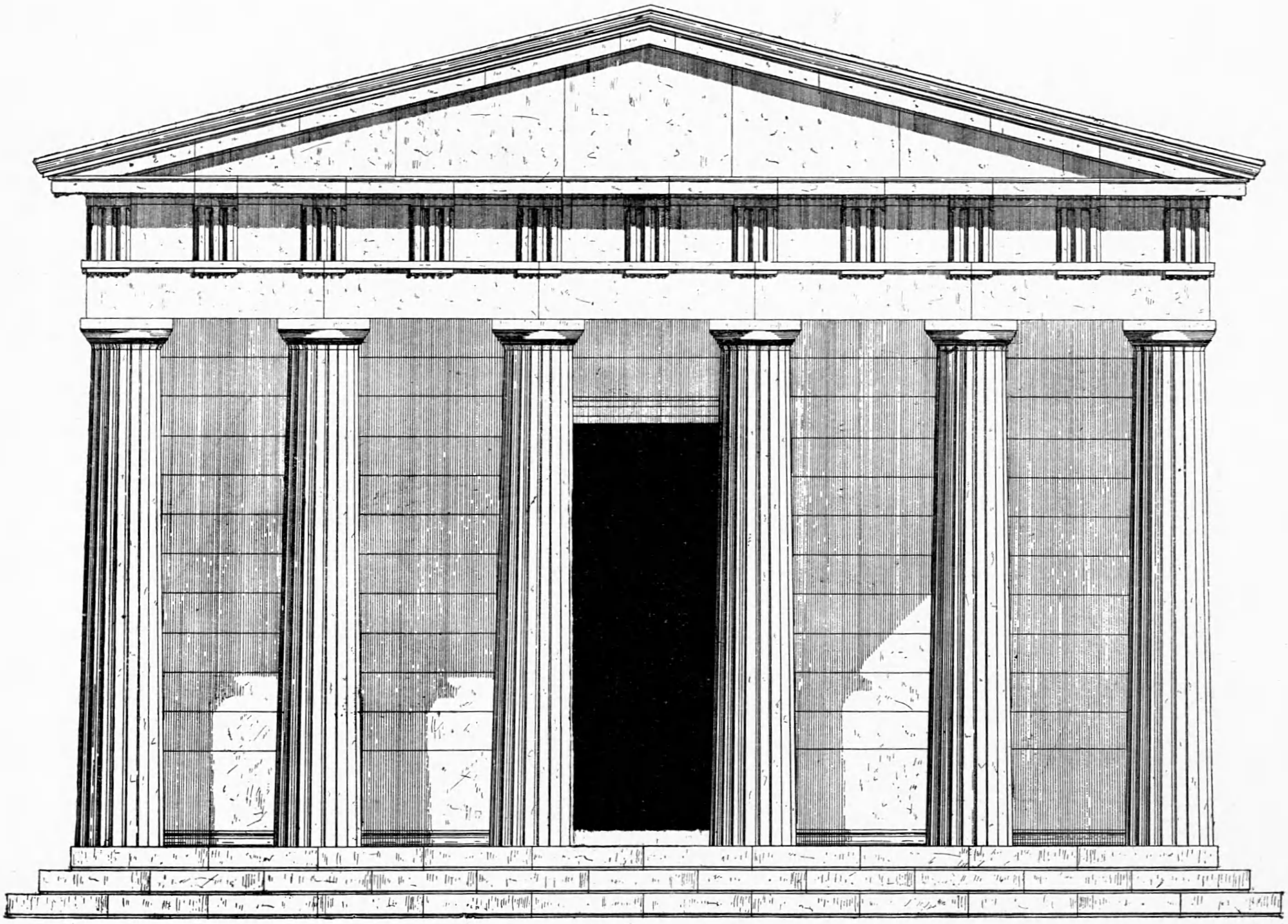

Εἰκὼν 1. Ναοῦ μέτωπον συμπεπληρωμένον.

Διὰ τῆς ἐν ΑΕ 1909 221 κέ. δημοσιευθείσης μικρᾶς μου διατριβῆς περὶ τοῦ μνημείου τοῦ Νικίου ἐπεχείρησα νὰ ἀποδείξω ὅτι τὰ ὑπεράνω τοῦ θεάτρου τοῦ Ἡρῴδου λείψανα τοίχων ἐκ τροχμαλοπαγῶν λίθων (ΑΕ 1922 πίν. 4, 2 α) οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουσι πρὸς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος οἰκοδόμημα καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἀναζητήσωμεν τὴν θέσιν τοῦ ναοῦ ἐν τῷ τεμένει τοῦ Διονύσου ὑπὸ τὴν Ἀκρόπολιν. Ὁ πρῶτος ἰσχυρισμὸς ἀπεδείχθη διὰ τοῦ καθορισμοῦ τῆς ἐκτάσεως τοῦ περιβόλου τοῦ Ἀσκληπιείου καθ' ὅλα ἀληθέστατος, ὁ δὲ δεύτερος ἐπηλήθευσε διὰ τῆς ἀνακαλύψεως τῶν παρὰ τὴν νοτανατολικὴν γωνίαν τῆς Εὐμενείου στοᾶς θεμελίων τοῦ ναοῦ (ΑΕ 1912 πίν. 4 Η).

Ἡ νοτία πλευρὰ τῶν θεμελίων, ἡ ἀνατολικὴ καὶ τμῆμα τῆς βορείου ἦσαν ἤδη ἀποκεκαλυμμένα κατὰ τὸν χρόνον τῆς δημοσιεύσεως τῆς μνημονευθείσης διατριβῆς, ὥστε μελετῶν τις ταῦτα ἠδύ-

νατο νὰ διαγνώσῃ τὴν μορφὴν τοῦ ἐπὶ τῶν θεμελίων οἰκοδομηθέντος κτίσματος. Μόνον τὸ μῆκος τῶν θεμελίων δὲν ἠδύνατο νὰ καθορισθῇ ἐκ τῆς μὴ παντελοῦς ἀποκαλύψεως τῆς βορείου πλευρᾶς, παρέμενεν δ' ἄγνωστον διὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ τὸ βάθος τοῦ προνάου. Ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ ἐδάφους ἐξέχοντα μέρη ἦσαν ἀρκούντως ἱκανά, ἵνα καταδείξωσιν ὅτι ἡ μορφὴ τοῦ ἐπὶ τῶν θεμελίων οἰκήματος ἦτο ναοῦ ὁμοίου πρὸς τὸν νεώτερον ναὸν τοῦ Διονύσου (*Dörpfeld* und *Reisch* D. gr. Theater 12). Ἔχων δὲ ὑπ' ὄψει ὅτι τὰ ἐπὶ τῆς πύλης τοῦ Beulé καὶ τὰ ἀλλαχοῦ διεσπαρμένα ἀρχιτεκτονικὰ μέλη προήρχοντο ἐκ παρεμφεροῦς οἰκήματος προέβην εἰς καταμέτρησιν τῶν θεμελίων, δι' ἧς εὗρον ὅτι τὰ μέλη ταῦτα προσηρμόζοντο εἰς τὰ θεμέλια ἀκριβέστατα. Συνεπέρανα λοιπὸν ὅτι εὑρέθημεν πρὸ τῆς σπουδαίας ἀνακαλύψεως τῆς θέσεως τοῦ ναοῦ τοῦ Νικίου, ἐνισχυθεὶς ἐν τῇ γνώμῃ ταύτῃ καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι πολλὰ μέλη τοῦ ναοῦ κατάκεινται ἐν τῷ περὶ τὰ θεμέλια χώρῳ (ΑΕ 1909 222). Μετὰ δὲ τὴν τελείαν ἀποκάθαρσιν τῶν θεμελίων, καθ' ἣν ἐξηκριβώθη ὅτι τὸ ὅλον μῆκος τῆς βορείου μεγάλης πλευρᾶς ἦτο ἴσον πρὸς τὸ πρότερον ἐκ τοῦ ἐδάφους ἐξέχον μῆκος τῆς νοτίας πλευρᾶς καὶ εὑρέθησαν ἐντὸς τῶν θεμελίων θραύματα κυματίου τοῦ γείσου ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς πύλης τοῦ Beulé, πᾶσα ἀμφιβολία περὶ τοῦ ὀρθοῦ τῆς γνώμης ταύτης ἐξέλιπε παντελῶς (ΑΕ 1912 46 κέ., *Dinsmoor* AJA 1910 459).

Τὰ θεμέλια ἀποτελοῦσιν ἐπίμηκες ὀρθογώνιον τετράπλευρον, οὗ αἱ δύο μεγάλαι πλευραὶ φέρουσιν ἔξωθεν ἐπὶ μήκους 4·08 ἀπὸ τοῦ μετώπου ἐξοχὴν πλ. 0·60, ἥτις χαρακτηρίζει αὐτὴ καὶ μόνη τὴν μορφὴν τοῦ οἰκοδομήματος (AJA ἔ.ἀ. 475 εἰκ.8).

Ἐπειδὴ ἐν μικρῷ βάθει τοῦ χώρου, ἔνθα ᾠκοδομήθη ὁ ναός, ἐμφανίζεται ὁ φυσικὸς βράχος λίαν ἀνώμαλος, ἐξωμαλύνθη ὁ χῶρος διὰ κλιμακωτῆς ἰσοπεδώσεως καὶ ἐπιθέσεως ἀλλεπαλλήλων ἀνισοϋψῶν στρωμάτων ἐκ τροχμαλοπαγῶν δόμων. Ἐκ τούτου προέκυψεν ὅτι στρώματά τινα ἡδράζοντο συγχρόνως καὶ ἐπὶ τοῦ βράχου καὶ ἐπὶ τῶν πρὸς ἰσοπέδωσιν τεθέντων δόμων (ΑΕ 1912 πίν. 4 Η καὶ σελ. 182 εἰκ. 34· AJA ἔ.ἀ. 477 εἰκ. 9).

Βαθυτέραν θεμελίωσιν ἔχει ἡ νοτία πλευρά, ἡ ἀνατολικὴ καὶ τὸ ἀνατολικὸν τμῆμα τῆς βορείου. Σῴζονται δὲ τὰ θεμέλια καθ' ὅλην τὴν περιγραφεῖσαν ἔκτασιν πλὴν μικροῦ χάσματος ἐν τῇ βορείῳ καὶ ἐν τῇ νοτίᾳ πλευρᾷ, διανοιχθέντος ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις πρὸς τοποθέτησιν ὑδραγωγείου.

Τμῆμα τοῦ πρώτου στρώματος τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς κατεσκευάσθη ἐκ τιτανολίθων στενωτέρων κατὰ 0·27 τῶν προηγουμένων. Ταῦτα ἐλήφθησαν ἐκ παλαιοτέρου οἰκήματος, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς λοξῆς λαξεύσεως τοῦ ἐν τῷ ἀνατολικῷ ἄκρῳ τῆς βορείου πλευρᾶς δόμου, ἥτις εἶχεν ἄλλοτε λόγον τινά, ἐν ᾧ νῦν εἶναι ἀκατανόητος.

Τὰ θεμέλια ἔχουσι μῆκος 16·46, πλάτος δὲ ἄνευ τῶν πλαγίων ἐξοχῶν 11·51. Ἐκ τῆς εὑρέσεως τοῦ μέσου ὀρθοστάτου τοῦ τυμπάνου κατέστη ἀναμφισβήτητον ὅτι ὁ ναὸς ἔφερεν ἐν τῷ μετώπῳ ἓξ κίονας, καθωρίσθη δὲ κατ' ἀκολουθίαν ὅτι τὸ πλάτος τοῦ θριγκοῦ ἦτο ἀκριβῶς 10·92 (5 μετακιόνια πρὸς 2·10 σὺν τῷ πλάτει μιᾶς τριγλύφου 0·42=10·92· πρβ. ΑΕ 1909 224). Τοῦ ἐπιστυλίου ἔχοντος πάχος 0·78, τῆς δὲ κάτω διαμέτρου τῶν κιόνων οὔσης 0·82 (ΑΕ 1909 223 καὶ 232), ἡ ἐξωτερικὴ ἀπόστασις τῶν γωνιαίων κιόνων θὰ εἶνε παρὰ τὴν βάσιν 10·96. Διότι ὁ ἄξων τοῦ ἐπιστυλίου συμπίπτει πρὸς τὸν ἄξονα τοῦ κίονος· ἀγομένης δὲ ἀπὸ τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς βάσεως τούτου κατακορύφου γραμμῆς μέχρι τοῦ ἐπιστυλίου, θέλει πέσει αὕτη 0·02 μακρὰν τῆς ἐξωτερικῆς πλευρᾶς τοῦ τελευταίου. Ἡ μικρὰ αὕτη ἀπόστασις ἐξισοῦται πρὸς τὴν ἀμφοτέρωθεν διαφορὰν τοῦ πλάτους τοῦ ἐπιστυλίου (0·02) ἀπὸ τῆς κάτω διαμέτρου τοῦ κίονος (διάμ. κ. 0·82 - πλ. ἐπ. 0·78 = 0·04).

Ἡ ἐκ 10·96 ἀπόστασις τῶν κιόνων αὐξανομένη κατὰ τὸ διπλάσιον τῆς ἑκατέρωθεν ἀποστάσεως (0·03) αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἀκμῆς τοῦ στυλοβάτου γίνεται 11·02. Καταλείπει δηλαδὴ ἡ διάστασις αὕτη 0·49 ἀπὸ τοῦ πλάτους τῶν θεμελίων (πλ. θεμ. 11·51 — 11·02 = 0·49). Τὸ ὑπόλοιπον τοῦτο διανεμόμενον ἑκατέρωθεν χρησιμεύει ὡς ἔρεισμα τῶν ὑπὸ τὸν στυλοβάτην βαθμίδων, αἵτινες ἐξεῖχον τοῦ πλαγίου τοίχου καὶ ἀπ' ἀλλήλων ὀλίγα μόνον ἑκατοστόμετρα (πρβ. ***εἰκ. 1, 2*** καὶ ***3***).

Ὑπολογιζομένων 15 τριγλύφων καὶ 14 μετο-

πῶν ἐν τῇ μεγάλῃ πλευρᾷ προκύπτει ἄθροισμα 15·19 (πλ. μετ. 0·63 καὶ τριγλ. 0·42). Διὰ δὲ τῆς προσθήκης πρὸς τὸ ἄθροισμα τοῦτο τοῦ ἐκ 0·30 περίπου πλάτους ἑκάστης τῶν δύο ὑπὸ τὸν στυλοβάτην βαθμίδων, τῆς διαφορᾶς τοῦ πάχους τοῦ ἐπιστυλίου ἀπὸ τῆς διαμέτρου τοῦ κίονος καὶ τῆς ἀποστάσεως τούτου ἀπὸ τοῦ στυλοβάτου λαμβάνομεν ὁλικὸν ἄθροισμα 15·89 (15·19 + 2 × πλ. βαθμ. 0·30 + διαφ. κίον. καὶ ἐπιστ. 0·02 × 2 + ἀποστ. κίον. ἀπὸ στυλ. 0·03 × 2 = 15·89).

Τιθεμένου ὅτι τὰ θεμέλια ἐξεῖχον ἐν τῷ μετώπῳ 0·10 μόνον, ἀπομένει ἐν τῇ ὀπισθίᾳ πλευρᾷ πλάτος 0·47, ἐφ' οὗ ἠρείδοντο αἱ δύο ὑπὸ τὸν στυλοβάτην βαθμίδες, καταλαμβάνουσαι ὁμοῦ χῶρον 0·20-0·25 καὶ καταλείπουσαι κατ' ἀκολουθίαν ὑπόλοιπον ἐξ 0·27-0·22. Τοῦτο ἰσοδυναμεῖ πρὸς

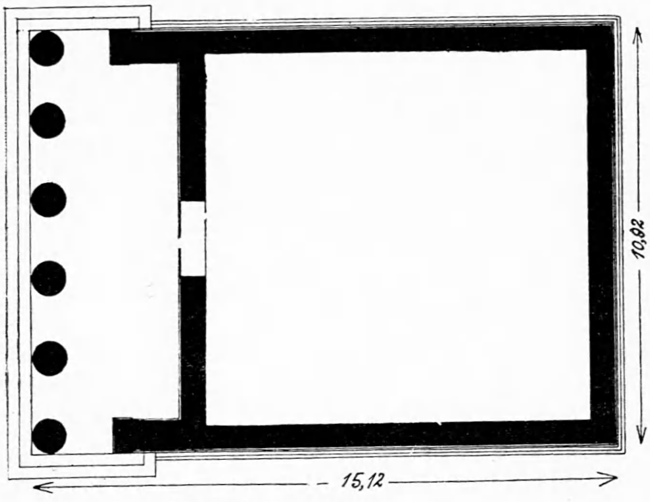

Εἰκὼν 2. Ναοῦ κάτοψις.

τὴν ἀπόστασιν τῆς ἐξωτερικῆς ἀκμῆς τοῦ ἐκ τροχαλοπαγῶν λίθων στρώματος ἀπὸ τῆς ἔξω ἀκμῆς τῆς ὑπερκειμένης στρώσεως ἐκ τιτανολίθων, δυναμένης νὰ ληφθῇ καὶ ὡς τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιφανείας τοῦ ναοῦ (ΑΕ 1912 πίν. 4 Η καὶ σ. 182 εἰκ. 34).

Ἡ κατὰ τὴν εἰκόνα 3 συμπλήρωσις τῆς μεγάλης πλευρᾶς τοῦ ναοῦ παρέχει τὰς ἑξῆς διαστάσεις. 2·10 εἰς τὸ ἀπὸ τοῦ μέσου τῆς ἐπὶ τοῦ κίονος γωνιαίας τριγλύφου διάστημα μέχρι τοῦ μέσου τῆς ἐπὶ τῆς παραστάδος τριγλύφου, 0·42 εἰς τὸ ἄθροισμα τῶν δύο ἑκατέρωθεν τῶν πρώτων ἡμίσεων τριγλύφων, 0·05 εἰς τὴν $\frac{1}{2}$ διαφορὰν τῆς διαμέτρου τοῦ κίονος ἀπὸ τοῦ ἐπιστυλίου (2·02) σὺν τῇ διπλασίᾳ ἀποστάσει τοῦ κίονος ἀπὸ τοῦ στυλοβάτου (0·03 × 2) καὶ 0·60 × 2 εἰς τὸ πλάτος τῶν δύο βαθμίδων τοῦ μετώπου καὶ τῶν παρὰ τὴν παραστάδα, ἐν συνόλῳ δηλ. 3·80. Τὸ ἄθροισμα τοῦτο πρέπει νὰ αὐξηθῇ κατά τινα ὑφεκατοστόμετρα, διότι ἡ παραστὰς εἶχε σπεῖραν κατέχουσαν μικρὸν χῶρον τῶν θεμελίων.

Τοῦ μήκους τοῦ προεξέχοντος μέρους τῆς μεγάλης πλευρᾶς ὄντος 4·08, συμπληροῦται αὕτη ὡς ἐν τῇ εἰκόνι 3 εὐχερέστατα.

Ὑπάρχει λοιπὸν μαθηματικὴ σχεδὸν καὶ οὐχὶ τυχαία ἁρμονία μεταξὺ τῶν διαστάσεων τῶν θεμελίων καὶ τοῦ ὑπ' αὐτῶν καὶ τῶν ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν δεδομένου τύπου ναοῦ. Δὲν πρόκειται δηλονότι περὶ ἐπιτευχθείσης ἐκ συμπτώσεως προσαρμογῆς τοῦ συστήματος τοῦ τριγλύφου πρὸς τὰ θεμέλια, ἀλλὰ περὶ τῆς ἐπιλύσεως τῆς ἀμοιβαίας, οὕτως εἰπεῖν, ἀπαιτήσεως θεμελίων καὶ ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν διὰ τῆς ἀποκαλύψεως ὅτι τὰ πρῶτα παρέχουσι τὸν ὑπὸ τῶν δευτέρων ὑποδεικνυόμενον τύπον ναοῦ, γνωστοῦ ὄντος καὶ τοῦ πρὸς ἐκεῖνα ἰσομεγέθους πλάτους τούτου. Ἡ παραδοχὴ ἁπλῆς συμπτώσεως καὶ ἐν τῇ τελευταίᾳ περιπτώσει θὰ ἦτο ἀποτέλεσμα ἀφελοῦς συλλογισμοῦ. Λαμβανομένου δὲ ὑπ' ὄψιν καὶ τοῦ ἐν τοῖς θεμελίοις εὑρεθέντος θραύματος τοῦ κυματίου καὶ τῶν παρὰ τὸν ναὸν κειμένων ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν, ὁμοίων πρὸς τὰ ἐπὶ τῆς εἰσόδου τῆς Ἀκροπόλεως, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ἀπεριφράστως ὅτι εὑρέθη ἡ θέσις τοῦ πολυπαθοῦς ναοῦ τοῦ Νικίου.

Ὡς ἀναφέρεται ἐν τῇ προηγουμένῃ μου πραγματείᾳ, ἀπεκαλύφθησαν ἱκανὰ ἀρχιτεκτονικὰ μέλη, ὧν ἡ ἐκ τοῦ προκειμένου ναοῦ προέλευσις ἐβεβαιώθη καὶ ἄλλοθεν (**AJA** 1910 459 κέ.). Ἐπειδὴ ὅμως τὰ μέλη ταῦτα ηὐξήθησαν καὶ δι' ἄλλων εὑρημάτων, ἔκρινα σκόπιμον νὰ δημοσιευθῇ πλήρης κατὰ τὸ ἐνὸν κατάλογος τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν.

Ἐκ τῶν μελῶν τούτων ὅσα σημειοῦνται διὰ λατινικῶν στοιχείων εἶνε ἐκεῖνα, ἅτινα ἀναφέρει καὶ ὁ **Dörpfeld** ἐν **AM** 1885 220 πίν. **VII** διὰ τῶν αὐτῶν γραμμάτων.

Ἡ πύλη τοῦ **Beulé** ἐπιστέφεται ὑπὸ 5 ἀλλεπαλλήλων στρωμάτων, συγκειμένων ἐκ τῶν μελῶν τοῦ θριγκοῦ τοῦ μνημείου τούτου. Ἐν τῷ

πρώτῳ ἐκ τῶν κάτω στρώματι τῆς ἐξωτερικῆς προσόψεως, ὃ καλοῦμεν *Π 1*, παρατηροῦνται 3 ὁλόκληρα ἐπιστύλια καὶ ἓν τμῆμα τούτων. Ἐν τῷ ἐπομένῳ στρώματι *Π 2* διακρίνεται τὸ τρίγλυφον καὶ ἐν τῷ ἑτέρῳ ***Π 3*** τὸ γεῖσον. Ἐν δὲ τῷ τετάρτῳ στρώματι ***Π 4*** βλέπομεν 3 ἐπιστύλια καὶ ἐν τῷ πέμπτῳ ***Π 5*** ἕτερα τρία τοῦ ἐσωτερικοῦ ἡμίσεος τοῦ θριγκοῦ, ὧν ἡ ὁρατὴ πλευρὰ εἶναι ἐστραμμένη πρὸς τὰ ἔξω τῆς πύλης.

Τὸ ἐσωτερικὸν ἥμισυ τοῦ πρώτου στρώματος ***Π 1***, ὃ καλοῦμεν ***Ε 1***, σύγκειται ἐκ τριῶν ἐπιστυλίων ἄλλων διαστάσεων.·

1. Ἐκ τῶν Π 1 ἐπιστυλίων τὸ 1 φέρει ἕνα ὁλόκληρον κανόνα καὶ 2 ½ κανόνος **(b)**.
2. » » » » τὰ 2 φέρουσι 2 ὁλοκλήρους κανόνας καὶ ἕνα ½ κανόνος **(a, e)**.
3. » » » » ἓν ἀποκεκομμένον τμῆμα φέρει 1 ὁλόκληρον κανόνα καὶ ἀπολήγει εἰς μετόπην, προσνέμεται δὲ τῇ κατηγορίᾳ **E1 (g)**.
4. » » Π4 » τὰ 2 φέρουσιν 1 ὁλόκληρον κανόνα καὶ δύο ½ κανόνος **(c, d)**.
5. » » » » τὸ 1 φέρει 1 ὁλόκληρον κανόνα καὶ ἕνα ½ κανόνος καὶ μικρὸν τμῆμα αὐτοῦ **(k)**.
6. » » E1 » τὰ 2 φέρουσι 2 ὁλοκλήρους κανόνας καὶ 3 μετόπας **(f, h)**.
7. » » » » τὸ 1 φέρει 3 ὁλοκλήρους κανόνας καὶ 2 μετόπας **(g)**.
8. ἐπιστυλίου θραῦμα ἀπολῆγον εἰς ὁλόκληρον κανόνα καὶ προσνεμόμενον τῇ κατηγορίᾳ 7. E 1 κεῖται πρὸς N τοῦ ναοῦ τῆς Νίκης **(4) 1)**.
9. ἐπιστύλιον, ἔνθεν μὲν εἰς ὁλόκληρον κανόνα, ἔνθεν δὲ εἰς ½ κανόνος ἀπολῆγον καὶ ἕτερον κανόνα μεταξὺ τούτων φέρον, κεῖται ἐκτὸς τῆς Ἀκροπόλεως πρὸς βορρᾶν τῆς εἰσόδου τοῦ **Beulé**.
10. γείσου ὁριζοντίου 8 τεμάχια κεῖνται ἐπὶ τῆς πύλης
11. » » 4 » » πρὸς N τοῦ ναοῦ τῆς Νίκης
12. » » 2 » » ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Διονύσου **(AE 1909 221)**.
13. » ἐπικλινοῦς 1 τεμάχιον κεῖται » » » » » » » »
14. » » 1 » » πρὸς N τοῦ ναοῦ τῆς Νίκης.
15. » » 1 » » ἐκτὸς τῆς Ἀκροπόλεως νοτοδυσμόθεν τῆς εἰσόδου εἰκ. **4**.
16. κιόνων 1 τεθραυμένος σπόνδυλος ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Διονύσου.
17. ὀρθοστατῶν τυμπάνου 1 δόμος τοῦ μέσου **(AE 1901 223 7** καὶ ἐνθάδε εἰκ. **5**.
18. » » 1 » τῷ προηγουμένῳ ἑπόμενος ἐν τῷ τυμπάνῳ ἐκτὸς τῆς Ἀκροπόλεως πρὸς βορρᾶν τῆς εἰσόδου κείμενος **(**εἰκ. **6)**.
19. ἐπικράνων παραστάδος 1 ἔσω τῆς πύλης τοῦ **Beulé (**εἰκ. **7)**.
20. κιονοκράνων 1 παρὰ τῇ βορειοανατολικῇ γωνίᾳ τοῦ Παρθενῶνος **(AE 1909 231 12)**.
21. στυλοβάτου 2 δόμοι ἐντετειχισμένοι ἐν τῇ πύλῃ **(**εἰκ. **8)**.
22. ὀρθοστατῶν τῶν τοίχων τοῦ σηκοῦ 2 δόμοι ἐντετειχισμένοι ἐν τῇ πύλῃ **(**εἰκ. **9)**.
23. τὴν τελευταίαν σειρὰν κατέχουσι 3 ὁλόκληρα καὶ ἓν τμῆμα ἐπιστυλίου τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ ναοῦ.

Τὰς ὑπὸ τοῦ **Dörpfeld** ἔ. ἄ. ἀναφερομένας πλάκας δὲν δύναμαι νὰ ταυτίσω πρὸς οὐδεμίαν τῶν ἀναφερομένων (. . . 3 andere Platten, welche fragmentiert sind, können dieser Gruppe nur mit Wahrscheinlichkeit zugeteilt werden). Ἴσως πρόκειται περὶ τῶν ἐπιστυλίων *9* καὶ τοῦ ἀποτμηθέντος τεμαχίου *3, Π 1*. Ἐκ τούτων τὸ δεύτερον προσνέμεται τῇ κατηγορίᾳ *3*) παρὰ **Dörpfeld** καὶ *6 **E1*** παρ' ἐμοί, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὸ πρῶτον. Τὸ τρίτον τεμάχιον παραμένει μοι ἄγνωστον.

Τὸ διὰ τοῦ *4*) (ἔ. ἄ. 221) ἀναφερόμενον θραῦμα (. . . **ein anderer fragmentierter Architrav war vermutlich ebenso gestaltet**) εἶναι τὸ παρ' ἐμοὶ διὰ τοῦ *8* σημειούμενον τεμάχιον.

Τὰ πρὸς N τοῦ ναοῦ τῆς Νίκης κείμενα τεμάχια ἦσαν γνωστὰ τῷ **Dörpfeld**, ἀλλὰ τὰ παρὰ τὴν εἴσοδον εὑρισκόμενα, ὁ ὀρθοστάτης τοῦ τυμπάνου *18* καὶ τὸ ἐπικλινὲς γεῖσον *15*, ὡς καὶ πάντα τὰ ὑπ' ἐμοῦ ἀναφερόμενα, παρέμειναν ἄγνωστα τοὐλάχιστον μέχρι τῆς δημοσιεύσεως τῆς μνημονευθείσης πραγματείας AE 1885 220 κέ..

Εἶνε δυνατὸν νὰ ὑπάρχωσι πολλὰ εἰσέτι ἄγνωστα θραύματα, ὧν ἡ ἀνεύρεσις τυγχάνει δύσκολος ἐκ τῆς συσσωρεύσεως τῶν ἀπείρων λίθων ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως καὶ περὶ αὐτήν.

Ἡ προέλευσις τῶν ὀρθοστατῶν *17* καὶ *18* ἐκ τοῦ ναοῦ πιστοποιεῖται ἐκ τῆς ὁμοίας κλίσεως πρὸς τὸ γεῖσον, ἐκ τῆς αὐτῆς ἐργασίας καὶ τοῦ ὑλικοῦ καὶ ἐκ τοῦ μεγέθους τῶν τόρμων.

Οἱ δόμοι τοῦ στυλοβάτου *21* κεῖνται ἐν τῇ βάσει τῆς πύλης, τὸ ἄνω δὲ μέρος τοῦ ἑνὸς φαίνεται ἐν τῇ εἰκόνι καὶ σημειοῦται διὰ τοῦ στοιχείου Β. Ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ φωτογράφου δὲν δύναμαι νὰ παραθέσω ἀπεικασμα ἐμφαῖνον ὁλόκληρα καὶ τὰ δύο τεμάχια.

Οὗτοι φέρουσι κατὰ τὴν κάτω ἀκμὴν ἐγγεγλυμμένην παρυφὴν 0·028 πλάτους, ἐπὶ δὲ τῆς ἄνω ἐπιφανείας διακρίνονται ἴχνη προσαρμογῆς ἑτέρων δόμων, καταλειπόντων ἀνέπαφον ταινίαν ἐπὶ μὲν τοῦ ἑνὸς 0·043 πλάτ. κατὰ τὴν πλευράν, ἔνθα ἡ

παρυφή, ἐπὶ δὲ τοῦ ἑτέρου 0·08 πλ.. Ἐκ τῆς ταινίας ταύτης καὶ ἐκ τῆς παρυφῆς ἐξάγεται σαφῶς ὅτι οὗτοι ἦσαν δόμοι στυλοβάτου οἰκοδομήματος παρεμφεροῦς πρὸς τὸν νεώτερον ναὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ (σελ. 58 εἰκ. 17).

Οἱ δόμοι οὗτοι κατεσκευάσθησαν ἐξ ὁμοίου ὑλικοῦ πρὸς τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ ναοῦ καὶ δεικνύουσι τὴν αὐτὴν ἐργασίαν καὶ τοὺς αὐτοὺς τόρμους. Ἔχουσι δὲ μῆκος τὸ μὲν 1·08, τὸ δὲ 1·22 καὶ τὸ μὲν πρῶτον εἶναι περίπου ἴσον πρὸς τὸ ἥμισυ τοῦ μεταξονίου (1·05) σὺν μικρᾷ προεξοχῇ, διότι ἔκειτο ἐν τῇ γωνίᾳ τοῦ οἰκοδομήματος. Εἶναι λοιπὸν κατάδηλον ὅτι οἱ δόμοι προέρχονται ἐκ τοῦ στυλοβάτου τοῦ προκειμένου ναοῦ.

Ἕνεκα τοῦ ἴσου μήκους, τοῦ ὁμοίου ὑλικοῦ καὶ τῆς ἐργασίας προσνέμονται τῷ ναῷ καὶ οἱ δόμοι *22* (εἰκ. 9) ὕψους 0·77, ἀποτελοῦντες τὴν πρώτην στρῶσιν τῶν τοίχων τοῦ σηκοῦ. Οἱ δὲ ἐπ' αὐτῶν κείμενοι δόμοι εἶχον βεβαίως, κατ' ἀναλογίαν τῶν δοκίμων μνημείων τῆς Ἀκροπόλεως καὶ ἄλ-

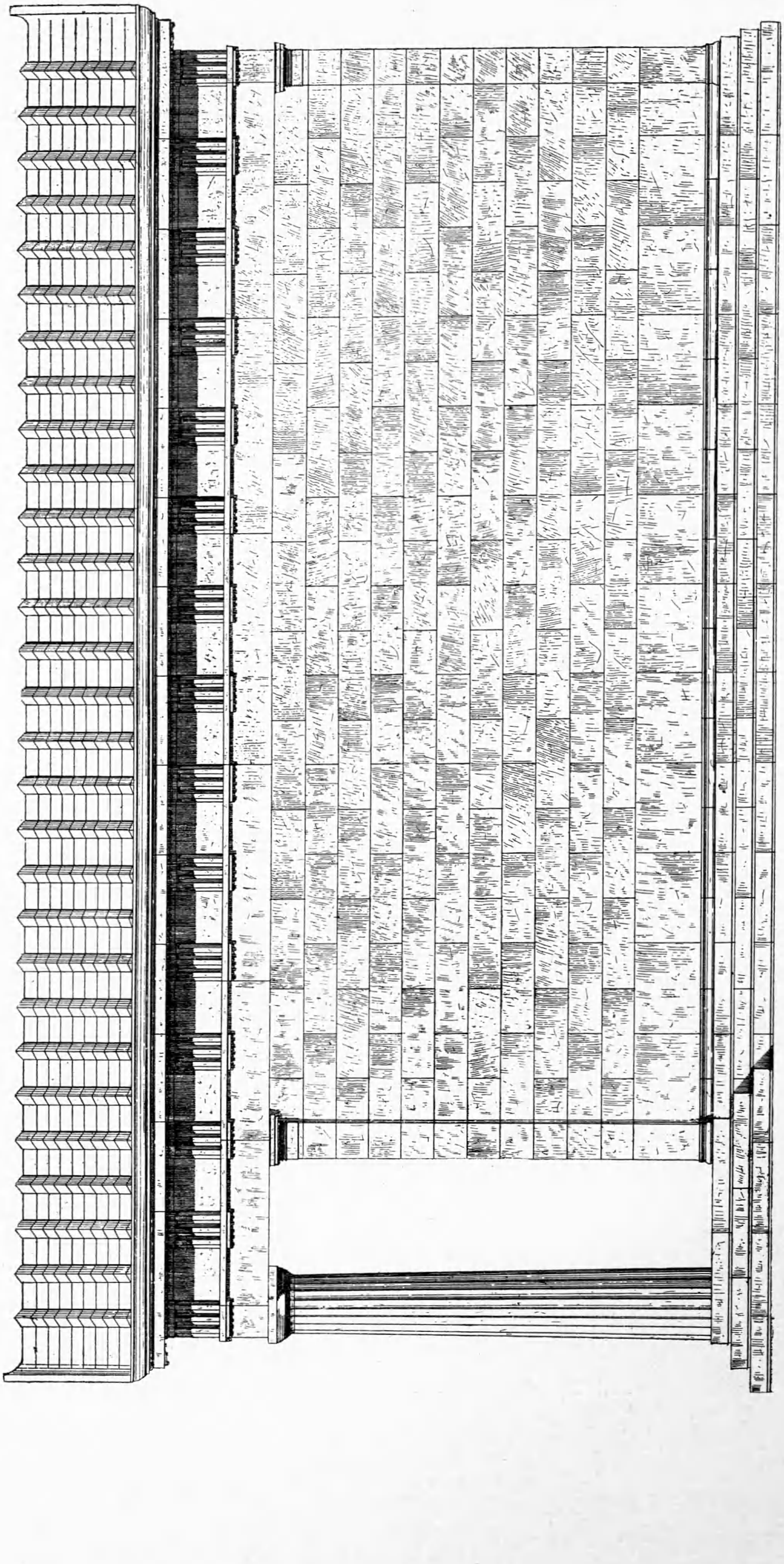

Εἰκὼν 3. Ναοῦ πλαγία πλευρὰ συμπεπληρωμένη.

λων, τὸ ἥμισυ τοῦ ὕψους τούτου περίπου (0·385). Τοῦ ἐπικράνου τῆς παραστάδος εἰκ. 7 ἔχοντος ὕψος 0·40, συνάγεται ὅτι τὸ ὕψος τῶν δόμων τούτων ἐκυμαίνετο μεταξὺ 0·385 καὶ 0·40. Διότι καὶ τὸ

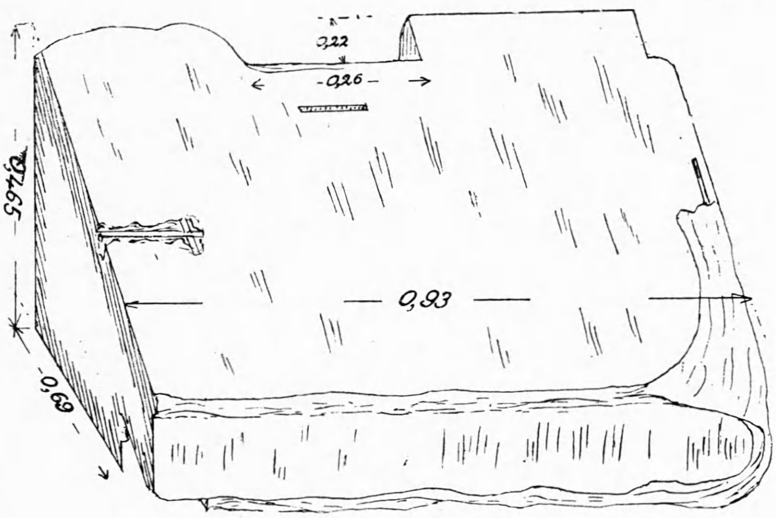

Εἰκὼν 4. Ναοῦ γεῖσον ἐπικλινές.

ἐπίκρανον ἐξισοῦται κατὰ τὸ ὕψος πρὸς μίαν στρῶσιν τῶν τοίχων.

Τὸ ἔκτυπον μέρος τοῦ ἐπικράνου ἔχει πλάτος ἴσον περίπου πρὸς τὸ πλάτος τῆς τριγλύφου (0·413).

Ἡ ἐσωτερικὴ πλευρὰ ἀπελαξεύθη κατὰ τὴν μεταγενεστέραν αὐτοῦ χρῆσιν.

Τὸ πάχος τοῦ ἐπικράνου συμπληροῦται διὰ τοῦ διπλασίου περίπου τῆς ἀποστάσεως τοῦ μεταξὺ τῶν δύο ἐπὶ τῆς ἄνω πλευρᾶς τόρμων μέσου ἀπὸ τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιφανείας (0·385 × 2 = 0·77). Διότι ὑποτίθεται ὅτι οἱ τόρμοι κεῖνται συμμετρικῶς. Τὸ πάχος τοῦτο συμπίπτει πρὸς τὸ πάχος τοῦ ἐπιστυλίου. Εἶνε ἄρα ἀναμφισβήτητον ὅτι τὸ ἐπίκρανον προέρχεται ἐκ τοῦ ναοῦ (πρβ. AJA 1910 461 εἰκ. 2).

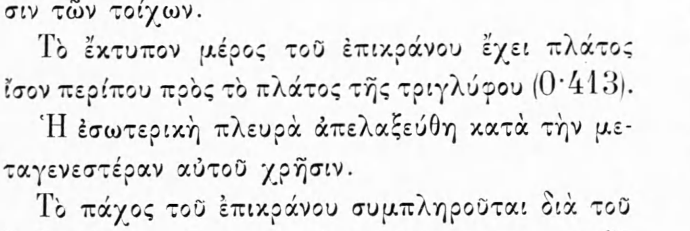

Εἰκὼν 5. Ναοῦ τυμπάνου μέσος δόμος.

Τούτου ἀποδειχθέντος, ἐξάγομεν τὸ συμπέρασμα ὅτι καὶ οἱ δόμοι *22* ἔχοντες διπλάσιον ὕψος τοῦ ἐπικράνου προσνέμονται ἀναντιρρήτως τῷ ναῷ.

Οἱ τελευταῖοι δόμοι καθορίζουσι καὶ τὸ πάχος τῶν τοίχων εἰς 0·61. Ἐπειδὴ δὲ ἀπολήγουσι κάτωθεν εἰς λύσιν, συμπεραίνομεν ὅτι μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ στυλοβάτου ἦτο παρεμβεβλημένη σπεῖρα τις ἀνάλογος πρὸς τὸν κοινῶς λεγόμενον ναὸν τοῦ Θησέως (πρβ. ἀναπαράστασιν εἰκ. 3).

Ἐν τῇ ἀναπαραστάσει ὑπελόγισα τὸ ὕψος λαβὼν τὸ ἑξαπλάσιον τῆς κάτω διαμέτρου τοῦ κίονος (4·92). Εἰς τὸ ὕψος τοῦτο εἰσέρχονται 12 στρώσεις δόμων ἐκ 0·40 περίπου, ὧν δύο ἰσοδυναμοῦσι πρὸς τοὺς ὀρθοστάτας τῆς βάσεως, καὶ τὸ ὕψος τῆς σπείρας.

Ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν θεμελίων, ἓν μόνον μετακιόνιον ὑπῆρχεν ἀνοικτὸν ἐν τῇ μεγάλῃ πλευρᾷ τοῦ ναοῦ. Κατ᾽ ἀκολουθίαν τὸ ἐπιστύλιον ***K*** ἔκειτο ἐπὶ τοῦ μετακιονίου τούτου, ἐν ᾧ τὸ *ι* ἐπὶ τοῦ κλειστοῦ τοίχου, κατὰ διάφορον δηλ. τρόπον τῆς συμπληρώσεως τοῦ **Dörpfeld** (**AM** 1885 πίν. VII).

Τὸ ἐπιστύλιον, *ι*, συμπληρούμενον κατ᾽ εἰκασίαν ὑπὸ τοῦ **Dörpfeld**, ὑπάρχει καὶ εἶνε τὸ ὑπ᾽ ἐμοῦ διὰ τοῦ *9* σημειούμενον.

Τὰ διὰ τῶν ἀριθμῶν *1, 2, 4, 5* σημειούμενα ἐπιστύλια, ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὰ ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ τὰ ἐπὶ τοῦ πλαγίου μεταξονίου ἔχουσι πάχος 0·385-0·39. Τὸ αὐτὸ πάχος καὶ τὸ αὐτὸ μῆκος ἔχουσι καὶ τὰ τρία ἐπιστύλια *23* τοῦ ἐσωτερικοῦ ἡμίσεος. Ἔκειντο λοιπὸν ἐν τῇ αὐτῇ θέσει, ἐν ᾗ καὶ τὰ προηγούμενα. Ἐκ τούτου ἐξάγεται ὅτι τὸ πάχος τοῦ ἐπιστυλίου ἐν τῷ μετώπῳ καὶ ἐν τῷ τμήματι τῶν πλαγίων πλευρῶν τῷ ἀπὸ τῆς προσόψεως μέχρι τοῦ τοίχου τοῦ χωρίζοντος τὸν πρόναον ἀπὸ τοῦ σηκοῦ ἦτο 0·78 περίπου, ὅσον δηλ. καὶ τὸ ἐπίκρανον. Τὸ δὲ ἐπιστύλιον *3* ἔχει μὲν πάχος 0·385, ἀλλὰ τὸ *6* καὶ *7*

μόνον 0·225. Τὰ ἐλλείποντα ἐσωτερικὰ ἐπιστύλια τῶν προηγουμένων θὰ εἶχον βεβαίως τὰς αὐτὰς ἐναλλασσομένας διαστάσεις, ὥστε πρὸς ἓν παχύτερον ἐπιστύλιον τῆς ἐξωτερικῆς πλευρᾶς (0·385) νὰ ἀντεστοίχει ἓν λεπτότερον τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας (0·225). Οὕτω δὲ συνεπληροῦτο τὸ πάχος τῶν τοίχων ἴσον πρὸς τὸ πάχος τῶν ὀρθοστατῶν *22* (0·61).

Ἡ λεπτομέρεια αὕτη παρατηρεῖται καὶ ἐν τῷ

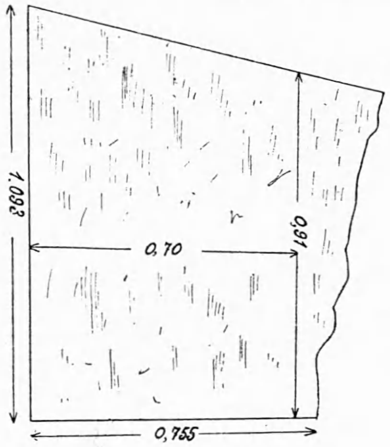

Εἰκὼν 6. Ναοῦ τυμπάνου δόμος.

Παρθεεῶνι, οὗ οἱ τοῖχοι τοῦ σηκοῦ εἶναι λεπτότεροι τοῦ πάχους τοῦ ἐπιστυλίου τοῦ προνάου. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον αἱ πώρινοι τρίγλυφοι τῆς πύλης τοῦ Beulé ἔχουσαι πάχος 0·68 καὶ 0·58 δὲν δύνανται νὰ προσνεμηθῶσιν οὐδεμιᾷ πλευρᾷ τοῦ ναοῦ (πρβ. ἀντίθετον γνώμην Diensmoor AJA 1910 467. Διότι ὑποτιθεμένου ὅτι τὸ τρίγλυφον 0·68 ἔκειτο ἐν τῷ μετώπῳ ἢ ἐν τῷ τμήματι τῆς μακρᾶς πλευρᾶς, τῷ κατὰ τὸν πρόναον, τὸ δὲ 0·58 ἐπὶ τῶν τοίχων, θὰ ἀπήτει τὸ μὲν πρῶτον ἐσωτερικὸν ἥμισυ μόνον 0·10, τὸ δὲ 0·09, ὅπερ ἀδύνατον. Ὅτι δὲ ἡ τρίγλυφος ἔχει λόγον πρὸς τὴν μετόπην ὡς 2 : 3, οὐδὲν σημαίνει, διότι ἡ σχέσις αὕτη παρατηρεῖται καὶ ἐν ἀρχαιοτέροις οἰκοδομήμασιν. Ἡ μεταξὺ ὅμως τριγλύφου καὶ τοῦ ὕψους τοῦ ἐπιστυλίου σχέσις εἶναι διάφορος ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις. Πάντα δὲ τὰ μνημεῖα, εἰς ἃ κατετάξαμεν καὶ τὸν ναὸν τοῦ Νικίου, δεικνύουσι σταθερὰν σχέσιν τοῦ πλάτους τῆς τριγλύφου πρὸς τὸ πλάτος τῆς μετόπης ὡς 2 : 3 καὶ τοῦ ὕψους τοῦ ἐπιστυλίου πρὸς τὸ ὕψος τῆς τριγλύφου ὡς 100 : 112, ἐξ οὗ ἡ μετόπη λαμβάνει σχῆμα σχεδὸν τετράγωνον. Δεδομένων δὲ τῶν τριῶν μερῶν τῆς σχέσεως δυνάμεθα νὰ εὕρωμεν καὶ τὸ ἄγνωστον ὕψος τοῦ τριγλύφου, ὅπερ εἶνε 0·63.

Αἱ διαστάσεις αὗται ἐπεκράτησαν κατὰ τὴν γνώμην μου ἐπὶ ³/₄ αἰῶνος, ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ Ε΄ μέχρι τῶν μέσων ἴσως τῆς Δ΄ π. Χρ. ἑκατονταετηρίδος. Ταύτας ἔχουσιν ἐν Ἀθήναις ὁ ἐκ πώρου ἀρχαιότερος ναὸς τοῦ Ἀσκληπιοῦ (ΑΕ 1909 282, 1912 57 εἰκ. 15) ὁ θριγκὸς τοῦ θεάτρου τοῦ Διονύσου (*Dörpfeld* u. *Reisch* Das griech. Theater 63 εἰκ. 20), ἡ μεγάλη στοὰ τοῦ Ἀσκληπιοῦ (σελ. 59), ὁ νεώτερος ναὸς τούτου (σελ. 68), ἡ Χαλκοθήκη (*Versakis* Das Brauronion u. d. Chalkothek 18 εἰκ. 16), ὁ ἐν Ὠρωπῷ ναὸς τοῦ Ἀμφιαράου (*Versakis* AM 1908 16 εἰκ. 6) ὁ ναὸς τῆς Ἀλέας ἐν Τεγέᾳ καὶ ἄλλα.

Διατρίψας πρό τινων ἐτῶν ἐν Τεγέᾳ προέβην εἰς ἰδίας καταμετρήσεις τοῦ ναοῦ τῆς Ἀλέας, οἰκοδομηθέντος ὡς γνωστὸν περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς Δ΄ π. Χρ. ἑκατονταετηρίδος. Ἐκ τῶν τριγλύφων τοῦ ναοῦ σῴζονται καί τινες μονόλιθοι τῶν γωνιῶν. Ἔχουσι δὲ αὗται διάφορον πλάτος κατὰ τὰς δύο πλευράς. Ἐκ καταμετρήσεως τῶν θεμελίων ἀποδεικνύεται ὅτι τὰ μεταξόνια τῶν μικρῶν πλευρῶν ἦσαν διαφόρου μεγέθους τῶν ἐν ταῖς μεγάλαις πλευραῖς. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐξάγεται ὅτι καὶ πᾶσαι αἱ τρίγλυφοι τῆς μεγάλης πλευρᾶς ἔδει νὰ εἶχον μεῖζον τῶν ἄλλων πλάτος. Τῆς γωνιαίας

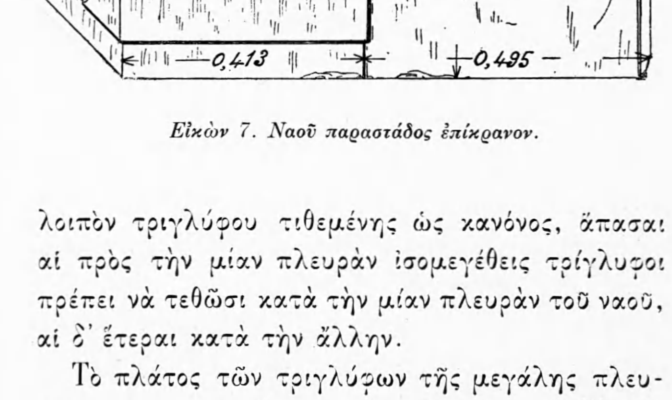

Εἰκὼν 7. Ναοῦ παραστάδος ἐπίκρανον.

λοιπὸν τριγλύφου τιθεμένης ὡς κανόνος, ἅπασαι αἱ πρὸς τὴν μίαν πλευρὰν ἰσομεγέθεις τρίγλυφοι πρέπει νὰ τεθῶσι κατὰ τὴν μίαν πλευρὰν τοῦ ναοῦ, αἱ δ' ἕτεραι κατὰ τὴν ἄλλην.

Τὸ πλάτος τῶν τριγλύφων τῆς μεγάλης πλευρᾶς τοῦ πτεροῦ εἶναι κατὰ μέσον ὅρον 0·72. Τὸ ὕψος τοῦ τριγλύφου εἶναι 1·087, τοῦ δὲ ἐπιστυλίου

0·77. Ἡ τρίγλυφος ἔχει κατ᾽ ἀκολουθίαν λόγον πρὸς τὴν μετόπην ὡς 2 : 3, τὸ δὲ ἐπιστύλιον πρὸς τὸ τρίγλυφον ὡς 100 : 112 καὶ προκύπτει μία μετόπη τετράγωνος. Σημειωτέον ὅτι μία τρίγλυφος καὶ μία μετόπη κατεσκευάσθησαν ἐξ ἑνὸς τεμαχίου, ἡ δὲ μετόπη τοῦ προηγουμένου τεμαχίου προσαρμόζεται ἐπὶ τοῦ ἀκολουθοῦντος ἐντὸς ἐντομῆς 0·02-3. Ὥστε ἀφαιρουμένου τοῦ ἐντὸς τῆς ἐντομῆς εἰσχωροῦντος μέρους τῆς μετόπης μένει τὸ μεταξὺ τῶν δύο τριγλύφων ὁρατὸν πλάτος ὡς ἄνω ἐμνημονεύθη.

Τὸ πάχος τοῦ θριγκοῦ εἶναι 1·43, τοῦ δὲ γείσου τὸ ὕψος 0·324. Παρουσιάζει λοιπὸν ὁ ναὸς οὗτος τὰς αὐτὰς ἀναλόγους διαστάσεις πρὸς τὰ ἀρχιτεκτονικὰ μέλη τῆς πύλης τοῦ Beulé. Μόνον τὸ κιονόκρανον διαφέρει ὀλίγον ὡς ἀρχαιότερον. Περὶ τούτου ὡμίλησα ἄλλοτε, ἀλλ᾽ ἐπειδὴ ἀπέμειναν ἀμφιβολίαι τινές, ὅτι δυνατὸν νὰ προέρχηται ἐκ τῆς ἐσωτερικῆς κιονοστοιχίας τοῦ Παρθενῶνος, παραθέτω ἐνταῦθα συγκριτικούς τινας ἀριθμούς. Ἐκ τῆς συγκρίσεως δηλ. τῆς ἄνω διαμέτρου τοῦ κίονος πρὸς τὸ μῆκος τοῦ ἀβακίου τοῦ κιονοκράνου δυνάμεθα νὰ εὕρωμεν τὴν σχετικὴν ἡλικίαν διαφόρων οἰκοδομημάτων.

Ἡ ἄνω διάμετρος τοῦ κίονος τοῦ Παρθενῶνος	ἔχει μῆκος 1·465,	τὸ δὲ ἀβάκιον 2·057
» » » » » τῶν Προπυλαίων	» » 0·832,	» » » 1·155
» » » » » τοῦ ναοῦ τοῦ Νικίου	» » 0·675,	» » » 0·903
» » » » » » » τῆς Ἀλέας	» » 1·21,	» » » 1·61
» » » » » τῆς στοᾶς τοῦ Ἀσκληπιοῦ	» » 0·58,	» » » 0·75

Λόγος δὲ τῆς διαμέτρου τοῦ κίονος πρὸς τὸ μῆκος τοῦ ἀβακίου εἶνε·

ἐν τῷ Παρθενῶνι	1000 : 1400	περίπου
» τοῖς Προπυλαίοις	1000 : 1387	»
» τῷ ναῷ τῆς Νίκης	1000 : 1337	»
» » » τῆς Ἀλέας	1000 : 1330	»
» τῇ στοᾷ τοῦ Ἀσκληπιοῦ	1000 : 1293	»

Ἡ σμίκρυνσις τοῦ μήκους τοῦ ἀβακίου βαίνει κανονικῶς ἀπὸ τοῦ ἀρχαιοτέρου κιονοκράνου τοῦ Παρθενῶνος μέχρι τοῦ νεωτέρου τῆς στοᾶς τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι ὁ ἐχῖνος τοῦ δωρικοῦ κιονοκράνου ἔχει ἐν τοῖς ἀρχαιοτέροις χρόνοις, πλὴν τοῦ λίαν κυρτοῦ περιγράμματος, καὶ μεγάλην προεκβολὴν ἐν σχέσει πρὸς τὴν κάτω διάμετρον τοῦ κίονος. Τὸ περίγραμμα πλησιάζει σὺν τῷ χρόνῳ πρὸς τὴν εὐθεῖαν γραμμήν, ἡ δὲ προεκβολὴ ἐλαττοῦται. Τὸ περίγραμμα τοῦ ἐχίνου τῶν τεσσάρων πρώτων κιονοκράνων εἶνε εἰσέτι ὀλίγον κυρτόν, τοῦ δὲ τελευταίου ἐγένετο ἐντελῶς εὐθύ. Συγκρίνων τὸ τελευταῖον κιονόκρανον ἔχω ὑπ᾽ ὄψει ὅτι τὸ μεταγενέστερον (ΑΕ 1909 234 εἰκ. 13) ἀποδίδει ἀκριβῶς τὸ σχῆμα τοῦ ἀρχαιοτέρου (σελ. 69). Παρατηρεῖται λοιπὸν συστηματικὴ καὶ κανονικὴ καὶ οὐχὶ τυχαία ἐξέλιξις τοῦ δωρικοῦ κιονοκράνου, ἐξ οὗ ἡ σμίκρυνσις δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ ἀσφαλεστάτη βάσις πρὸς χρονολογίαν τῶν δωρικῶν μνημείων.

Τὸ συμπέρασμα τῶν συγκρίσεων τούτων εἶναι ὅτι τὸ κιονόκρανον τοῦ ναοῦ τοῦ Νικίου, ὃν καὶ τῶν Προπυλαίων νεώτερον, δὲν δύναται νὰ εἶνε σύγχρονον πρὸς τὸν Παρθενῶνα. Εἶνε ὅμως ἀρχαιότερον τοῦ ἐν Τεγέᾳ ναοῦ τῆς Ἀλέας καὶ κεῖται κατ᾽ ἀκολουθίαν μεταξὺ τούτου καὶ τῶν Προπυλαίων. Ἡ δὲ ἐργασία τοῦ κιονοκράνου καὶ τὸ ὑλικὸν συνηγοροῦσιν ὑπὲρ τῆς ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ Νικίου προελεύσεως αὐτοῦ. Τοῦτο ἀνεγνωρίσθη καὶ ὑπὸ τοῦ Dinsmoor (ἔ. ἀ. 483 κἑ.).

Ἕτερον συμπέρασμα τῶν συγκρίσεων τούτων εἶνε ὅτι, ἀφ᾽ οὗ ὁ ναὸς τῆς Ἀλέας παρουσιάζει τὰς αὐτὰς διαστάσεις, πρέπει κατ᾽ ἀνάγκην νὰ ἐπεκτείνηται ἡ ἀναλογία αὕτη καὶ μέχρι τῆς μετόπης, ἥτις εἶνε ἐν Τεγέᾳ τετράγωνος. Φαίνεταί μοι λοιπὸν ὅτι, πλὴν τῶν ἐν προηγουμένῳ μνημονευθέντων λόγων (σελ. 61), καὶ ἡ τελευταία λεπτομέρεια συμβάλλει εἰς τὴν γνώμην ὅτι τὸ πώρινον τρίγλυφον δὲν προέρχεται ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ Νικίου.

Κατὰ τὰ ἀνωτέρω ὁ ναὸς τοῦ Νικίου θὰ κατεσκευάσθη περὶ τὰ τέλη τῆς Ε΄ π. Χρ. ἑκατονταετηρίδος.

Ἀναφέρω δὲ καὶ ἄλλους λόγους συνηγοροῦντας ὑπὲρ τῆς χρονολογίας ταύτης. Ἡ βαθμιαία δηλαδὴ χρῆσις τοῦ ὑμηττίου λίθου προεκλήθη ἐκ λόγων καθαρᾶς χρηματικῆς φειδοῦς. Ὁ ναὸς τοῦ Νικίου οὐδὲν μέλος ἔχει ἐκ τοῦ ὑλικοῦ τούτου, τὸ δὲ λογεῖον τοῦ ἐν Ἀθήναις Διονυσιακοῦ θεάτρου ἔχει μόνον τὸν στυλοβάτην ἐκ τοῦ λίθου τούτου, ἡ δὲ στοὰ τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ ὁ νεώτερος ναὸς πάντα τὰ μέλη

πλὴν τοῦ γείσου καὶ τοῦ κιονοκράνου. Δὲν παρατηρεῖται λοιπὸν μία βαθμιαία εἰσαγωγὴ τοῦ ὑλικοῦ τούτου, αὐξανομένη ἀπὸ τῆς ἐλαχίστης μέχρι τῆς καθολικῆς χρήσεως; Ἐν χρόνοις μείζονος εὐπορίας,

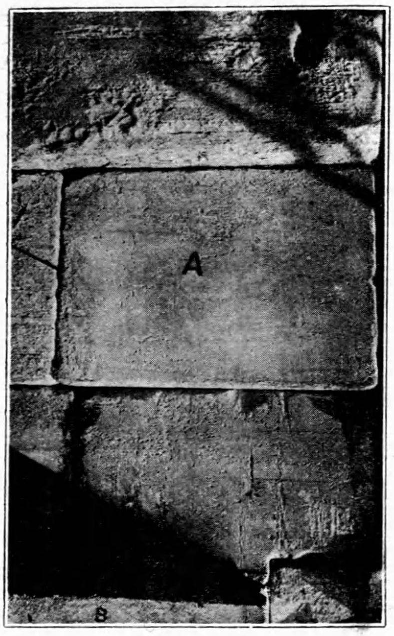

Εἰκὼν 8. Ναοῦ ὀρθοστάτου (Α) καὶ στυλοβάτου (Β) ἐν τῇ πύλῃ τοῦ Beulé *λείψανα.*

τοῖς Μακεδονικοῖς καὶ τοῖς πρώτοις Ρωμαϊκοῖς, ἡ σχέσις αὕτη χαλαροῦται, γενομένης ἀφθονωτέρας χρήσεως λευκοῦ μαρμάρου.

Οἱ τροχμαλοπαγεῖς πάλιν λίθοι δύνανται νὰ ἀναχθῶσι τοὐλάχιστον μέχρι τοῦ 421 π. Χρ. (ΑΕ 1912 58) ἢ καὶ πέραν (ΑΜ 1909 45), ἀλλὰ δυσκολεύομαι νὰ πιστεύσω ὅτι ἐξήχθησαν τῶν λατομείων ἐν χρόνοις νεωτέροις τοῦ ἡμίσεος τῆς Δ' π. Χρ. ἑκατονταετηρίδος. Διότι τὸ μνημεῖον τοῦ Λυσικράτους ἑδράζεται ἐπὶ θεμελίων ἐκ πώρου, λίθοι δέ τινες τροχμαλοπαγεῖς ἐν τῇ δυτικῇ πλευρᾷ προέρχονται ἐκ μεταγενεστέρας ἐπισκευῆς. Ἡ στοὰ τοῦ Ἀττάλου ἔχει τοιούτους λίθους μόνον ἐν τοῖς θεμελίοις τοῦ προσώπου, ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς ἔχει πώρους. Λόγος τῆς τοιαύτης κατασκευῆς εἶνε ὅτι μὴ ἐπαρκέσαντος τοῦ ἐξ ἄλλων καταστραφέντων ἀρχαιοτέρων μνημείων ληφθέντος τροχμαλοπαγοῦς λίθου, κατεσκευάσθησαν τὰ λοιπὰ θεμέλια ἐκ τοῦ ἐξαγομένου τότε ἐκ τῶν λατομείων πώρου. Ἐκ πώρου ὡσαύτως εἶνε τὰ θεμέλια τῆς Εὐμενείου στοᾶς, πλὴν μικροῦ τμήματος τοῦ ἀνατολικοῦ ἄκρου συγκειμένου ἐκ τροχμαλοπαγῶν λίθων ἀφαιρεθέντων ἐκ τοῦ κατερειπωθέντος ναοῦ τοῦ Νικίου. Ἐν πᾶσι δὲ τοῖς μεταγενεστέροις μνημείοις ἐχρησιμοποιήθη πῶρος, μόνον δὲ κατὰ τὰς διαφόρους ἐπισκευὰς ἐγένετο χρῆσις τοῦ ἑτέρου ὑλικοῦ ἀφαιρουμένου ἐξ ἀρχαιοτέρων οἰκοδομημάτων. Ὑπάρχει λοιπὸν διαφορὰ μεγάλη μεταξὺ τῆς χρήσεως ὑλικοῦ, ἀφαιρουμένου ἐκ παλαιοτέρων μνημείων, καὶ τῆς ἐκ τῶν λατομείων ἐξαγωγῆς λίθων. Μόνον δὲ ἡ τελευταία περίπτωσις δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς βάσις χρονολογήσεως. Φαίνεται δὲ ὅτι ἐν Ἀττικῇ οἱ τροχμαλοπαγεῖς λίθοι ἤρξαντο ἐξαγόμενοι τῶν λατομείων κατὰ τὸ δεύτερον ἥμισυ τῆς Ε' π. Χρ. ἑκατονταετηρίδος, διήρκεσε δὲ ἡ ἐξαγωγὴ αὕτη μέχρι τῶν μέσων τῆς Δ' ἢ καὶ ὀλίγῳ ὕστερον. Τὸ νεώτερον κτίριον τῆς περιόδου ταύτης εἶναι ἴσως ἡ μεγάλη στοὰ τοῦ Ἀθήνησιν Ἀσκληπιείου, ἔχουσα θεμέλια ἐν τῷ μετώπῳ καὶ ἐν τῇ ἐσωτερικῇ κιονοστοιχίᾳ ἐκ τροχμαλοπαγῶν λίθων. Περὶ τῶν ἀντιθέτων γνωμῶν πρβ. *Judeich* Top. 2, *Dörpfeld* AM 1889 64, Jb 1890 276 30 καὶ Das griech. Theater 12.

Αἱ παρατηρήσεις αὗται κωλύουσιν ἡμᾶς νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ὁ ναὸς τοῦ Νικίου κατεσκευάσθη

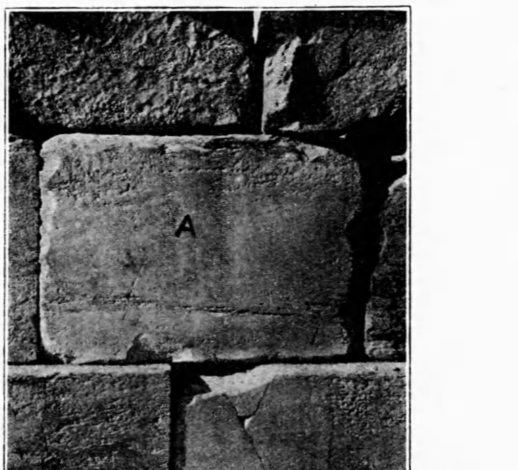

Εἰκὼν 9. Ναοῦ ὀρθοστάτου (Α) ἐν τῇ πύλῃ τοῦ Beulé *λείψανα.*

συγχρόνως τῷ μνημείῳ τοῦ Λυσικράτους.

Καὶ αὐτὸς ὁ Dörpfeld ἀνεγνώρισεν ἄλλως ὅτι ἡ ἐργασία τῶν ἐπὶ τῆς πύλης τοῦ Beulé ἀρχιτεκτονικῶν λειψάνων εἶναι ἐφάμιλλος πρὸς τὰ κτί-

σματα τῶν καλῶν χρόνων (AM 1885 227 «Was zunächst die Construction anbetrifft, so steht die Technik der Steinarbeitung und Steinfügung durchaus nicht hinter derjenigen an den Perikleischen Bauten zurück».

Σπουδαίαν συμβολὴν εἰς τὴν κατάταξιν τοῦ ναοῦ εἰς τὸ τέλος τῆς Ε´ π. Χρ. ἑκατονταετηρίδος παρέχει ἡ πληροφορία τοῦ Πλουτάρχου, καθ' ἣν ὁ Νικίας ὁ Νικηράτου ἵδρυσε, πλὴν τῶν ἄλλων ἀναθημάτων, καὶ ναόν, εἰς ὃν κατέθετον τοὺς ἑκάστοτε ὡς ἔπαθλον λαμβανομένους τρίποδας (Νικίου

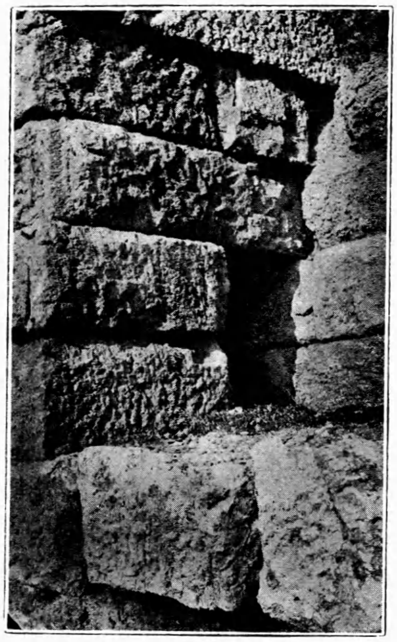

Εἰκὼν 10. Ὑδραγωγείου ὄπισθεν Εὐμενείου στοᾶς ἴχνη.

Γ´ 3 . . . *ὁ τοῖς χορηγικοῖς τρίποσιν ὑποκείμενος ἐν Διονύσου νεώς*). Ἡ τόσον σαφὴς μαρτυρία ἐδημιούργησε σύγχυσίν τινα, προκαλέσασα μακρὰν βιβλιογραφίαν. Ἐν ἔτει 1885 (AM 225) ἐπίστευσεν ὁ Dörpfeld ὅτι ἡ θέσις τοῦ ναοῦ τοῦ Νικίου εὑρίσκετο πρὸς Ν τοῦ ναοῦ τῆς Νίκης, ἐπειδὴ κάτωθεν τούτου ἔκειντο πλεῖστα ἀρχιτεκτονικὰ μέλη ἐκ τῶν τῆς πύλης τοῦ Beulé. Βραδύτερον (1889) ἀνήρεσε τὴν γνώμην ταύτην (AM 63) καὶ παρεδέχθη ὅτι τὰ θεμέλια τοῦ ναοῦ ἦσαν ἐκεῖνα, ἅτινα ἐγὼ ἐδέχθην ὡς μέλη τοῦ δυσμικοῦ προπύλου τοῦ Ἀσκληπιείου (ΑΕ 1912 πίν. 4). Εἰς τὴν δευτέραν γνώμην ἤχθη ὁ Dörpfeld, ἐπειδὴ ἐν τῷ ὑπὸ τὸν ναὸν τῆς Νίκης χώρῳ ἐτέθη ὑπὸ τοῦ Lolling (AM 1886 322) τὸ Ἡρῷον τοῦ Αἰγέως. Ἀλλὰ καὶ τὴν δευτέραν εἰκασίαν ἀνεκάλεσεν ὁ Dörpfeld πρό τινος, μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀκριβοῦς θέσεως τοῦ ναοῦ τοῦ Νικίου (AM 1911 55 κέ.).

Θέλων ὅμως τότε (AM 1885 226) νὰ συμβιβάσῃ τὰ πράγματα πρὸς τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πλουτάρχου παρεδέχθη δύο ναούς, ὧν τὸν μὲν ἐνόμισε κατασκευασθέντα ὑπὸ τοῦ Νικίου τοῦ Νικοδήμου καί, προσνείμας αὐτῷ τὰ γνωστὰ ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα, ἐτοποθέτησεν ἐπὶ τῶν θεμελίων τοῦ προπύλου τοῦ Ἀσκληπιείου, τὸν δὲ ἱδρυθέντα ὑπὸ τοῦ ἀρχαιοτέρου Νικίου ἔθηκεν ἐπὶ τῶν πρὸς Ν τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου ἐκ τροχμαλοπαγῶν λίθων θεμελίων. Πρὸς τὴν τελευταίαν γνώμην συνεφώνησε καὶ ὁ Reisch (Weihgeschenke 100), ἀνήρεσε δὲ αὐτὴν ὕστερον (Eranos Vindobon. 1893 2). Ὑπὲρ ταύτης ἐξεφράσθη καὶ ὁ Judeich (ἔ. ἄ. 283 σημ. 12). Διεφώνησε πρὸς τούτους ὁ Furtwängler (Berichte d. Münch. Akademie 1901 413 17) παραδεξάμενος ὅτι ἡ πρὸς τὸ Διονυσιακὸν θέατρον παράλληλος σχεδὸν θέσις τῶν ἐκ τροχμαλοπαγῶν λίθων θεμελίων ἐμαρτύρει ὑπὲρ τῆς συγχρόνου πρὸς τὸ θέατρον κατασκευῆς αὐτῶν καὶ τῆς ἐπ' αὐτῶν οἰκοδομήσεως ναοῦ τοῦ νεωτέρου Διονύσου, τοῦ φέροντος τὸ ὑπὸ τοῦ Παυσανίου ἀναφερόμενον ἄγαλμα τοῦ Ἀλκαμένους (Παυσ. Α´ 20 3). Διότι ἐκ τῆς πληροφορίας τοῦ Πλουτάρχου ἐξάγεται ὅτι ὁ ναὸς τοῦ Νικίου ἦτο ἁπλοῦς τις ναὸς ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Διονύσου καὶ οὐχὶ ὁ ναὸς τῆς κυρίας λατρείας τοῦ θεοῦ. Ἀσπαζόμενος πληρέστατα τὴν γνώμην τοῦ Furtwängler νομίζω ὅτι ἡ τελευταία ὑπόθεσις τοῦ Dörpfeld καταπίπτει παντελῶς. Ἀφ' οὗ ὅμως καὶ ὁ Dörpfeld συνεφώνησεν ἤδη ὅτι ὁ ναὸς τοῦ Νικίου ἔκειτο ἐπὶ τῶν πρὸς νότον τῆς Εὐμενείου στοᾶς θεμελίων, μένει πρὸς συζήτησιν ἡ γνώμη τοῦ Dinsmoor ὅτι ἐπὶ τῶν θεμελίων τούτων ἔκειτο ὁ ναὸς τοῦ Νικίου τοῦ Νικοδήμου, ἐξ οὗ προέρχονται πάντα τὰ μνημονευθέντα ἀρχιτεκτονικὰ μέλη, ὁ κατὰ 100 ἔτη δηλαδὴ νεώτερος ναός. Θὰ καταλήξωμεν τότε εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ὑπῆρχον δύο ναοί, ὁ ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου ἀναφερόμενος ἀρχαιότερος καὶ ὁ κατὰ τὴν ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλίου ἐπιγραφὴν νεώτερος. Διότι οὐδεμία δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία περὶ τῆς ἀληθείας τῆς πληροφορίας τοῦ Πλουτάρχου. Ἡ γνώμη δὲ ὅτι ἡ μαρτυρία τοῦ Πλουτάρχου προέ-

κυψεν ἐκ συγχύσεως διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῆς ἐπιγραφῆς καὶ ἀναφορᾶς αὐτῆς εἰς τὸν ἀρχαιότερον Νικίαν ἐλέγχεται ἐσφαλμένη, διὰ τὸν ἁπλούστατον λόγον ὅτι ὁ Πλούταρχος δὲν εἶδε τὸν φέροντα τὰ ἐπὶ τῆς πύλης τοῦ Beulé λείψανα ναόν, ὡς καταστραφέντα ἤδη ἐν τοῖς χρόνοις, ἐν οἷς ἔζησεν.

Ὀχετὸς διερχόμενος ὄπισθεν τῆς στοᾶς τοῦ Εὐμένους ἀποδεικνύει τοῦτο. Ὁ ὀχετὸς οὗτος προϋπῆρχεν, ὡς φαίνεται, κατὰ τὴν οἰκοδόμησιν τῆς στοᾶς· ὅτε κατεσκευάσθη αὕτη, μετηνέχθη πρὸς τὰ ὄπισθεν καὶ ἐτέθη ἐντὸς τετραγώνου κενοῦ τοῦ τοίχου τοῦ φέροντος τὰ τοξωτὰ ἀνοίγματα **(εἰκ. 10-11).** Τὸ τετράγωνον τοῦτο κενὸν ἐξικνεῖται εἰς

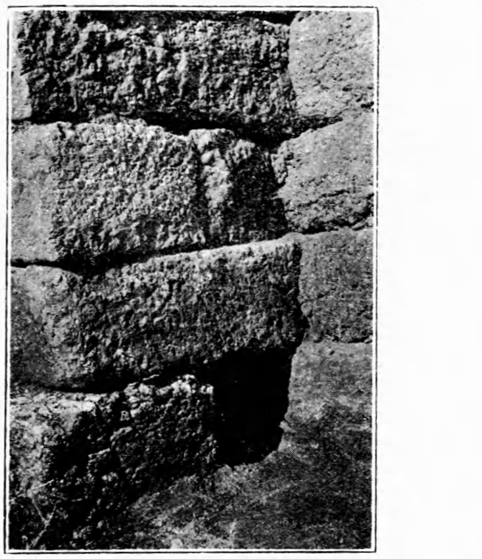

Εἰκὼν 11. Ὑδραγωγείου ὄπισθεν Εὐμενείου στοᾶς ἴχνη.

ὕψος τι ἀπὸ τοῦ ἐδάφους τῆς στοᾶς μέχρι τοῦ 8 τόξου ἐκ δυσμῶν, κατέρχεται δ' ἐνταῦθα μέχρι τῆς βάσεως τῆς στοᾶς κατακορύφως καὶ ἐντεῦθεν προχωρεῖ ὁριζοντίως μέχρι τῆς βορρανατολικῆς γωνίας τῆς στοᾶς. Μετὰ δὲ ταῦτα στρέφεται βορρανατολικῶς καὶ διερχόμενον διὰ τῶν θεμελίων τοῦ ναοῦ τοῦ Νικίου ἐξακολουθεῖ περαιτέρω κατὰ τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν, μέχρι ἐξαφανίσεως παντὸς ἴχνους αὐτοῦ. Εἶναι προφανὲς ὅτι ὁ ναὸς τοῦ Νικίου ἦτο ἤδη κατεστραμμένος, ὅτε ᾠκοδομήθη ἡ στοά· ἄλλως ὁ ἀρχιτέκτων ἤθελεν ἐξεύρει ἄλλην θέσιν, ὄπισθεν τοῦ ναοῦ βεβαίως, πρὸς τοποθέτησιν τοῦ ὀχετοῦ. Καὶ ἐπειδὴ ἡ στοὰ τοῦ Εὐμένους κατεσκευάσθη ἐν χρόνοις πολλῷ προγενεστέροις τοῦ Πλουτάρχου, προκύπτει ὅτι ὁ Πλούταρχος δὲν εἶδε τὸν ναὸν κατὰ χώραν.

Ἀλλά, καὶ ἂν εἶδε πάλιν τὰ λείψανα τοῦ ναοῦ διεσπαρμένα ἢ ἐπὶ τῆς πύλης τοῦ Beulé, δυσκόλως ἤθελεν ἀναγνώσῃ ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει τὸ φέρον τὴν ἐπιγραφὴν ἐπιστύλιον, ἢ καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν κατὰ τὴν δευτέραν περίπτωσιν οὐδαμόθεν ἠδύνατο νὰ πληροφορηθῇ ὅτι τὰ ἐπὶ τῆς πύλης ἀρχιτεκτονικὰ μέλη προήρχοντο ἐκ ναοῦ κειμένου ἄλλοτε ἐπὶ τῶν πρὸς Ν τῆς Εὐμενείου στοᾶς θεμελίων. Ἐκ πολλῶν παραδειγμάτων γνωρίζομεν ὁποίας δυσκολίας εὕρισκον περιηγηταὶ προσπαθοῦντες νὰ ἐξεύρωσι τὴν ἡλικίαν καὶ τὸν ἱδρυτὴν μνημείων σῳζομένων μὲν κατὰ χώραν ἐν ἀρίστῃ καταστάσει, ἀλλ' οἰκοδομηθέντων πολλὰς ἑκατονταετηρίδας πρὸ τῶν χρόνων τοῦ περιηγητοῦ. Αἱ δυσχέρειαι αὗται θὰ ἔφθανον βεβαίως εἰς τὸ ἀδύνατον ἢ τὸ ἀπίθανον, ὅτε τὸ μνημεῖον εὑρίσκετο, ἐν ᾗ καταστάσει θὰ εὗρεν ὁ Πλούταρχος τὸν ναὸν τοῦ Νικίου. Θὰ ἀπῃτεῖτο μεγάλη μαντικὴ δύναμις, ἵνα μαντεύσῃ ὅτι τὰ ἀρχιτεκτονικὰ μέλη τοῦ ναοῦ τοῦ Νικίου προήρχοντο πράγματι ἐκ τοῦ ναοῦ τούτου. Συμπεραίνομεν λοιπὸν κατ' ἀνάγκην ὅτι ὁ Πλούταρχος ἠρύσατο τὴν πληροφορίαν ἐκ παλαιοτέρας πηγῆς, πρὸς τούτοις δὲ ὅτι ὑπῆρξε πράγματι ναὸς ἱδρυθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀρχαιοτέρου Νικίου. Οὗτος κατὰ τὴν μαρτυρίαν ταύτην ἔκειτο ἐν τῷ τεμένει τοῦ Διονύσου καὶ ἐν τοιαύτῃ θέσει, ὥστε νὰ εὑρίσκηται κάτωθεν μέρους τινός, ἐφ' οὗ ἵσταντο τρίποδες. Τρίποδες ἵσταντο καὶ ἐπὶ τοῦ ὑπεράνω τοῦ θεάτρου μέρους τοῦ λόφου τῆς Ἀκροπόλεως καὶ ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ἀσκληπιείου ἐπὶ τῆς στέγης τῶν στοῶν (σελ. 70).

Τὸ τελευταῖον τοῦτο μέρος εὑρίσκεται ἀκριβῶς ἄνωθεν τοῦ ταπεινοτέρου ἐδάφους, ἐν ᾧ ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς τοῦ Νικίου. Ἀφ' οὗ λοιπὸν ὁ ἐπὶ τῶν θεμελίων τούτων ναὸς δὲν δύναται νὰ εἶνε νεώτερος τοῦ ἐν Τεγέᾳ ναοῦ τῆς Ἀλέας, ἀλλὰ ὀλίγῳ νεώτερος τῶν Προπυλαίων τῆς Ἀκροπόλεως (σελ. 82), θὰ ἀναγκασθῶμεν νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ὁ περιγραφεὶς ναὸς εἶνε ἐκεῖνος, ὃν ἀναφέρει ὁ Πλούταρχος καὶ ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλίου ἐπιγραφὴ ἐνεχαράχθη βραδύτερον ὑπὸ ἄλλου Νικίου. Τοῦτο δὲ συνέβη πολλάκις ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις.

Φριδερίκος Βερσάκης.

Αιγίνης μουσεῖον

ὑπὸ

Κωνσταντίνου Κουρουνιώτου.

Τὸ ἐν Αἰγίνῃ μουσεῖον ἔχει τὴν τιμὴν νὰ εἶνε τὸ πρῶτον ἐν Ἑλλάδι συσταθὲν μουσεῖον. Ἐν Αἰγίνῃ, ὡς πρωτευούσῃ τότε τῆς Ἑλλάδος, συνελέγοντο διὰ τοῦ Ἀ. Μουστοξύδη ἀπὸ τοῦ 1829 ἐκ τῶν διαφόρων Ἑλληνικῶν πόλεων, πρὸ πάντων δ' ἐκ τῶν περὶ αὐτὴν τόπων, παντοῖαι ἀρχαιότητες, ὧν βραχὺν κατάλογον ὑπὸ τοῦ ἐπιμελητοῦ τῆς συλλογῆς μέχρι τοῦ 1832 (ὁπότε ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ Ἰατρίδου), ἀρχιμανδρίτου Λεοντίου Καμπάνη συνταχθέντα ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ Καταλόγου τῶν Γλυπτῶν τοῦ Ἐθνικοῦ μουσείου Ἀθηνῶν ὁ Π. Καββαδίας (***Γλυπτὰ τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου*** σελ. 11 κέ. ἐν ὑποσημειώσει).

Σκοπὸς τοῦ σχόντος τὴν ἰδέαν τῆς ἱδρύσεως τοῦ μουσείου ἐν Αἰγίνῃ Κυβερνήτου Καποδιστρίου ἦτο νὰ καταστῇ τοῦτο τὸ Κεντρικὸν καὶ κύριον μουσεῖον Ἑλλάδι, ἀλλ' ἡ μετάθεσις τῆς πρωτευούσης εἰς ἐν Ἀθήνας, καὶ ἡ ἐκεῖσε μετατόπισις τῆς πνευματικῆς κινήσεως, ἐματαίωσαν τὸν σκοπὸν τοῦτον, καὶ τῷ 1837 (Καββαδίου ***Γλυπτ.*** σελ. 19) μετηνέχθησαν πλεῖσται καὶ σπουδαιόταται ἀρχαιότητες τοῦ μουσείου Αἰγίνης εἰς Ἀθήνας. Ὅ τι ὑπελείφθη τότε ἐν Αἰγίνῃ (Καββαδίου ἔ.ἄ. σελ. 21) καὶ παρεδόθη εἰς τὸν δῆμον Αἰγινητῶν, διεφυλάσσετο ἐν μέρει μὲν παρὰ τῷ δημάρχῳ, ἐν μέρει δ' ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ μεγάλου Καποδιστριακοῦ κτιρίου, ὅπερ ἱδρυθὲν ὑπὸ τοῦ Κυβερνήτου ὡς ὀρφανοτροφεῖον, χρησιμεύει σήμερον ὡς φυλακή, μέχρι οὗ πρὸ εἴκοσι περίπου ἐτῶν ὁ ἐνθουσιώδης φιλάρχαιος δημοδιδάσκαλος Ἀ. Πελεκᾶνος διορισθεὶς ἐπιμελητὴς τῶν ἀρχαιοτήτων Αἰγίνης, κατώρθωσε διὰ πολλῶν κόπων, νὰ συναγάγῃ ταῦτα ἐν τῷ ἰσογείῳ τοῦ Κυβερνείου, τῆς οἰκίας δηλαδή, ἐν ᾗ κατῴκει ἐν Αἰγίνῃ ὁ Κυβερνήτης Καποδίστριας. Ὅτι δὲν περιῆλθον πάντα τὰ ὑπολειφθέντα τότε ἀρχαῖα σῶα εἰς τὸ νέον αὐτῶν καταφύγιον θὰ φανῇ δυστυχῶς, ὅταν θὰ δημοσιευθῇ προσεχῶς ὁ κατάλογος τοῦ μουσείου Αἰγίνης, τότε δὲ θὰ φανῇ καὶ τί ὀφείλει τὸ μουσεῖον Αἰγίνης εἰς τὸν ἄμετρον ζῆλον τοῦ ἐπιμελητοῦ αὐτοῦ Ἀ. Πελεκάνου.

Σήμερον τὸ σπουδαιότερον μέρος τοῦ Αἰγινητικοῦ μουσείου ἀποτελοῦσι τὰ εὑρήματα (πλὴν τῶν κεφαλῶν τῶν ἀετωμάτων, αἵτινες κατετέθησαν ἐν τῷ Ἐθνικῷ μουσείῳ Ἀθηνῶν) τῶν Βαυαρικῶν ἀνασκαφῶν παρὰ τὸν ναὸν τῆς Ἀφαίας, παρὰ τὸν ναὸν τῆς Ἀφροδίτης, ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ἑλληνίου Διὸς καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Αἰγίνης. Τὰ εὑρήματα τοῦ ναοῦ τῆς Ἀφαίας ἐδημοσιεύθησαν πάντα ἐν τῷ βιβλίῳ *Aegina, Heiligtum der Aphaia* von Ad. Furtwängler, τὰ δὲ ἄλλα εὑρήματα εἶνε εἰσέτι κατὰ τὸ πλεῖστον ἀδημοσίευτα (πρβ. Furtwängler, Die Sphinx v. Aegina). Τὰ παλαιότερα εὑρήματα παρὰ τὸν ναὸν τῆς Ἀφροδίτης ἐν τῇ ὑπὸ Στάη ἐνεργηθείσῃ ἀνασκαφῇ τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας κατετέθησαν εἰς τὸ Ἐθνικὸν μουσεῖον Ἀθηνῶν (Στάης ΑΕ 1895 σελ. 235 κέ., Pallat AM 1897 σελ. 265 κέ.). Σπουδαία συλλογὴ μυκηναϊκῶν ἀγγείων ὑπάρχει ὡσαύτως ἐν τῷ μουσείῳ Αἰγίνης προερχομένη ἐκ τῆς ἀνασκαφῆς ἐν τῷ κτήματι Καναβαριώτου βορείως τοῦ ναοῦ τῆς Ἀφροδίτης ὑπὸ Ἀντ. Κεραμοπούλου (ΑΕ 1910 177 κέ.).

Αἱ λοιπαὶ ἀρχαιότητες τοῦ μουσείου Αἰγίνης εἶνε ἀρχαϊκὰ γλυπτά, ὧν τινα οὐ σμικρᾶς ἀξίας (AM 1883 πίν. XVII, Jahrb. 1907 116 εἰκ. 4 = Ant. Denk. I T. 33 3· πρόσθες τελευταῖον ΑΕ 1912 254, Σβορῶνος), πλεῖστα ἐπιτύμβια σήματα ἑλληνιστικῶν καὶ ῥωμαϊκῶν χρόνων, τῶν παραστάσεων τῶν ὁποίων μόνον ἐλάχισται ἔχουσι δημοσιευθῇ (Jahrb. 1907 129 εἰκ. 11. 1905 86 εἰκ. 17 ἐκ Ῥηνείας), ἐνῷ αἱ ἐπιγραφαὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἐδημοσιεύθησαν (IG IV 1-191 καὶ Add. 1580-1595. Fränkel, *Epigraph. aus Aegina*, RÉG 1902 138) καὶ πρὸς τούτοις πλεῖ-

σται ἐπιτύμβιοι καὶ ἄλλαι ἐπιγραφαί, ὧν αἱ μὲν πλεῖσται ἐδημοσιεύθησαν ἐν τοῖς ἀμέσως ἀνωτέρω μνημονευθεῖσι συγγράμμασι (πρβ. καὶ IG IV 840 καὶ 848 ἐκ Πόρου), ὀλίγαι δ' εἶνε εἰσέτι ἀδημοσίευτοι.

Αἱ ἐνταῦθα νῦν δημοσιευόμεναι ἀρχαιότητες τοῦ μουσείου Αἰγίνης ἀνήκουσι κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὰ διὰ τοῦ Πελεκάνου συλλεχθέντα νέα προσκτήματα, ὀλίγαι δ' ὅμως εἶναι καὶ ἐκ τοῦ παλαιοῦ περιεχομένου τοῦ μουσείου.

Ἀριθ. 1 *(καταλ. ἀριθ. 730).* *Ἄγαλμα ἀρχαϊκὸν τοξεύοντος Ἡρακλέους.* Ἐκτισμένον ἔν τινι τοίχῳ οἰκίας, πλησίον τοῦ Κυβερνείου εὑρέθη καὶ τῇ φροντίδι Ἀ. Πελεκάνου κατετέθη εἰς τὸ μουσεῖον Αἰγίνης τὸ ἐν ***εἰκ. 1-3*** παριστώμενον ἄγαλμα. Σῴζεται μέχρι που τῆς ἀρχῆς τῶν μηρῶν

Εἰκὼν 1-3. Ἡρακλῆς τοξεύων.

(κάτω εἶνε ὁριζοντίως ἐπίτηδες ἀποκεκομμένον, ἴσως ἕνεκα τῆς δευτέρας χρήσεως εἰς οἰκοδομήν), μήν), οἱ δὲ βραχίονες λείπουσι μέχρι σχεδὸν τῆς ῥίζης αὐτῶν. Δυστυχῶς ἡ διατήρησις εἶνε οἰκτρά, ἡ δ' ἐπιφάνεια τοῦ ἀγάλματος εἶνε τελείως κατεστραμμένη. Ἡ τραχεῖα φυσιογνωμία τοῦ ἥρωος μετὰ τῶν στρογγύλων ὀξέως περιγραμμένων ὀφθαλμῶν διακρίνεται ἔτι ἐπὶ τοῦ κάλλιον ὁπωσδήποτε σωθέντος ἀριστεροῦ ἡμίσεως τοῦ προσώπου. Ὁ δασὺς πώγων εἶνε κατὰ τὸ πλεῖστον κατεστραμμένος. Τὴν δριμύτητα τῆς ἐκφράσεως ηὔξανεν ἡ περιβάλλουσα τὴν κεφαλὴν τοῦ ἥρωος κεφαλὴ τῆς δορᾶς τοῦ λέοντος, ἧς τὸ μὲν ἀνώτερον λίαν φυσικῶς εἰκονισμένον μέρος καλύπτει δίκην κράνους τὸ κρανίον αὐτοῦ (τὸ ὄπισθεν ἥμισυ τοῦ κρανίου ἦτο ἐξ ἰδιαιτέρου τεμαχίου καὶ λείπει), ἡ δὲ χαίτη εἶνε κεχυμένη ἐπὶ τοῦ τραχήλου. Ἡ φορὰ τοῦ λοιποῦ μέρους τῆς δορᾶς προσδεδεμένης διὰ τῶν δύο προσθίων ποδῶν ἐπὶ τοῦ στήθους κάτωθεν τοῦ λαιμοῦ, ἔνθα φαίνεται ὁ κόμβος μετὰ τῶν ὀνύχων τοῦ λέοντος ἑκατέρωθεν, δὲν εἶνε πλέον δυνατὸν νὰ διακριθῇ μετ' ἀκριβείας· τὸ πλεῖστον αὐτῆς κατέπιπτεν ἐπὶ τῶν νώτων, ὀλίγον δὲ μέρος ἐφέρετο ἴσως καὶ ἐπὶ τοῦ προσθίου σώματος.

Ὁ ἥρως εἶχε βραχύν, μέχρι τῶν μηρῶν φθάνοντα, χιτῶνα, οὗ ὀλίγαι μακραὶ πτυχαὶ καὶ μικρὸν μέρος τοῦ κεκολπωμένου κάτω ἄκρου διακρίνονται ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ τοῦ σώματος.

Εἶνε αὐτὴ ἡ τυπικὴ μορφὴ τοῦ ἀρχαϊκοῦ Ἡρακλέους, ὅπως ἀπαντᾷ συνήθως ἐπὶ τῶν μελανομόρ-

1 φων καὶ αὐστηρῶν ἐρυθρομόρφων ἀγγείων [1].

Τὸ σῶμα εἶνε ἐλαφρῶς ἐστραμμένον πρὸς τὰ δεξιά, ἐνῷ ἡ κεφαλὴ τρέπεται μεθ' ὁρμῆς κατ' ἀντίθετον διεύθυνσιν. Ἐκ τῆς θέσεως τῶν ὤμων καὶ τοῦ μικροῦ σῳζομένου μέρους τῶν βραχιόνων φαίνεται, ὅτι οὗτοι εἶχον ὁριζοντίαν διεύθυνσιν καὶ ἐφέροντο τεταμένοι πρὸς τὰ ἐμπρός. Ὡς φαίνεται ἐκ τῆς θέσεως τοῦ ὀλίγου σωθέντος μέρους τοῦ ἀριστεροῦ μηροῦ, τὸ ἀριστερὸν σκέλος ἦτο ἰσχυρῶς κεκαμμένον, ἐπ' αὐτοῦ δ' ἔκλινε ὀλίγον τὸ σῶμα τοῦ ἥρωος.

Περὶ τοῦ δεξιοῦ σκέλους ὀφείλομεν νὰ δεχθῶμεν ὅτι ἦτο καὶ τοῦτο κεκαμμένον, ἀλλ' ὁ μηρὸς ἐφέρετο πρὸς τὰ κάτω, ὡς φαίνεται ἐκ τῆς τάσεως τοῦ δεξιοῦ μέρους τοῦ σώματος.

Πῶς παρίστατο ὁ Ἡρακλῆς, εἰς ὃν ἐδόθη ἡ στάσις αὕτη, δὲν εἶνε δύσκολον νὰ ἀναγνωρίσωμεν, ἀναλογιζόμενοι τὰς γνωστὰς ἰδιότητας αὐτοῦ, καὶ παραβάλλοντες πρὸς ἄλλας γνωστὰς παραστάσεις. Ὁ ἥρως παρίσταται τοξεύων, ἐν θέσει γονυπετοῦντος.

Ἡρακλῆς, ὡς ὁ ἡμέτερος, τοξεύων δὲν εἶνέ τι
2 ἀσύνηθες ἐν ἀρχαϊκαῖς παραστάσεσιν [2]· ὑπάρχει ἐν τούτοις μία παράστασις, ἧς ἡ ἀπόλυτος ὁμοιότης πρὸς τὸν Ἡρακλῆ ἡμῶν δὲν δύναται νὰ εἶνε ἐντελῶς τυχαία. Εἶνε αὕτη ἡ ἐπὶ τοῦ ἐκ Θάσου ἀναγλύφου τοῦ Μουσείου Κωνσταντινουπόλεως, ὅπερ
3 ἐδημοσίευσεν ὁ Joubin [3]. Ἂν παραβάλωμεν τὰς εἰκόνας 1-3 τοῦ Αἰγινητικοῦ Ἡρακλέους, μετὰ τὰ λεχθέντα περὶ τῆς συμπληρώσεως τῆς παραστάσεως αὐτοῦ, πρὸς τὴν **εἰκ. 4** τοῦ Ἡρακλέους τοῦ Θασίου ἀναγλύφου ληφθεῖσαν ἐκ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ Joubin, συμπληρουμένην καὶ διὰ τῆς **εἰκ. 5** νομίσματος ἐκ Θάσου μετ' εἰκόνος τοῦ Ἡρακλέους ληφθεῖσαν ὁμοίως ἐκ τῆς αὐτῆς δημοσιεύσεως, δὲν θὰ ἔχωμεν ἀνάγκην πολλῶν λόγων, ὅπως ἀποδείξωμεν τὴν μεγάλην συγγένειαν τῶν δύο παραστάσεων. Ὁ αὐτὸς περίπου τρόπος ἐνδυμασίας, ἡ αὐτὴ κίνησις καὶ ἡ ἰδία βαθμὶς ἀναπτύξεως τῆς τέχνης.

Ἐξ Αἰγίνης εἶνε γνωστὸς καὶ ἄλλος Ἡρακλῆς τοξεύων, ὁ περίφημος τοῦ ἀνατολικοῦ ἀετώματος

Εἰκὼν 4. Θάσου ἀνάγλυφον.

τῆς Ἀφαίας (*Aegina* πίν. 95 86), ἐκεῖνος ὅμως εἶνε πολλῷ μᾶλλον ἀνεπτυγμένος τοῦ ἡμετέρου Ἡρακλέους. Εἶνε ἀγένειος, ἡ δ' ἔκφρασις τοῦ προσώπου δὲν ἔχει πλέον τὴν τραχύτητα, ἣν ἔχουσιν αἱ εἰκόνες τοῦ ἀρχαιοτέρου Ἡρακλέους, καὶ τὸ σῶμα δ' αὐτοῦ εἶνε πολλῷ δεξιώτερον εἰκονισμένον, οὐδ' ἔχει πλέον τὸ συμβολικὸν ἔνδυμα τῆς ἀπὸ τῆς κεφαλῆς φερομένης λεοντοδορᾶς. Ὁ Ἡρακλῆς ἡμῶν εἶνε κατά τι ἀρχαιότερος τούτου, νομίζω δ' ὅτι δικαιούμεθα κάλλιστα νὰ δεχθῶμεν καὶ περὶ αὐτοῦ τὴν ὑπὸ τοῦ Joubin προταθεῖσαν περὶ τοῦ Θασίου Ἡρακλέους χρονολογίαν περὶ τὸ τέλος τοῦ 6ου αἰῶνος.

Εἰκὼν 5. Θασίων νόμισμα.

Οἱ Θάσιοι θέλοντες νὰ ἀφιερώσωσιν ἄγαλμα Ἡρακλέους ἐν Ὀλυμπίᾳ κατέφυγον εἰς τὸν ἐν Αἰγίνῃ γλύπτην Ὀνάταν (**Παυσ.** Ε' 25 12). Ὁ ἡμέτερος Ἡρακλῆς νομίζω, ὅτι ἀποδεικνύει, ὅτι ἡ καλλιτεχνικὴ σχέσις τῆς Θάσου πρὸς τὴν Αἴγιναν ἦτο ἀρχαιοτέρα καὶ ἔτι μεγαλειτέρα ἢ ὅσον φαίνεται μόνον ἐκ τῆς μαρτυρίας τοῦ Παυσανίου περὶ τῆς διὰ τοῦ Ὀνάτα κατασκευῆς ὑπὸ τῶν Θασίων τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀφιερωθέντος ἀγάλματος τοῦ Ἡρακλέους.

Ἀριθ. 2· εἰκ. 6-7 (καταλ. ἀριθ. 1382). Μαρμαρίνη λήκυθος μετὰ γραπτῆς παραστάσεως (ὕψ. 0·56, μέχρι τοῦ τραχήλου 0·42, ὕψος εἰκόνος 0·23). Εὑρέθη ἐντὸς τάφου ἐκ τῶν ἐχόντων φρεατοειδὲς στόμιον καταλῆγον εἰς δύο ἀντιστοί-

[1] Πρβ. π. χ. Daremberg - Saglio - Pottier *Dict.* III σελ. 100 εἰκ. 3773, σελ. 101, εἰκ. 3774 καὶ σελ. 107 εἰκ. 3779.

[2] Olympia IV πίν. XXXVIII καὶ XL.

[3] BCH 1894 66 κέ. πίν. XVI, Jh 1903 181 εἰκ. 107. Πρβ. καὶ Daremberg - Saglio - Pottier *Dict.* III σελ. 119.

Ετυπ. 29·7·13.

Εἰκὼν 6 *Γραπτὴ μαρμαρίνη λήκυθος.*

Εἰκὼν 7. *Γραπτὴ μαρμαρίνη λήκυθος.*

χους ὑπογείους θαλάμους, οὓς πληρέστερον περιέγραψε μέχρι τοῦδε ὁ Ἠρειώτης (***Πρόγραμμα τοῦ ἐν Αἰγίνῃ Ἑλλ. Σχολ.*** 1892-3 σελ. 10 κέ., ***Αἰγινητικὰ*** Γ' σελ. 81, πρβ. Κεραμοπούλου ΑΕ 1910 178-9), ἐν τῷ κτήματι τοῦ μακαρίτου Γ. Βενιζέλου ἐν θέσει Πλακάκια ἢ Κάμπος, καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἐδωρήθη εἰς τὴν συλλογὴν Αἰγίνης. Μάρμαρον πεντελήσιον.

Οἱ τάφοι τοῦ εἴδους τούτου, καθ' ἃ καὶ ἐξ ἰδίων μελετῶν ἐπείσθην, κατεσκευάζοντο πρὸ πάντων κατὰ τὸ πρῶτον ἥμισυ τῆς Ε' π. Χρ. ἑκατονταετηρίδος, εὑρίσκονται δ' ἐν αὐτοῖς συνήθως ἀγγεῖα μελανόμορφα καὶ ἐρυθρόμορφα, ὡς καὶ σπανιώτερον λευκαὶ λήκυθοι. Περὶ τοῦ κάτωθεν τοῦ χείλους αὐτῶν ἀναγεγραμμένου ἐνίοτε ὀνόματος τοῦ κυρίου τοῦ τάφου ἰδὲ κατωτέρω.

Τὸ σχῆμα τῆς ληκύθου δὲν εἶνε τὸ σύνηθες εἰς τὰς πλείστας μαρμαρίνας ἐπιτυμβίους ληκύθους, ὧν ἡ κοιλία εἶνε συνήθως ἄνω μὲν παχυτέρα, ὀξύνεται δὲ πολὺ καὶ ἀποτόμως πρὸς τὴν βάσιν, ἀλλ' εἶναι κομψότερον καὶ χαριέστερον, ἀπομίμημα πιστὸν τῶν πηλίνων λευκῶν ληκύθων [1]. Τοῦ λαιμοῦ διατηρεῖται μικρὸν μόνον μέρος δεικνῦον τὸν κομψότερον σχηματισμὸν καὶ τούτου· ἡ βάσις λείπει.

Ἡ σπουδαιότης τῆς ληκύθου ἡμῶν ἔγκειται εἰς τὴν γραπτὴν παράστασιν ἥτις διαγράφεται εἰσέτι σαφῶς ἐπὶ τοῦ προσθίου ἡμίσεος.

Τὰ χρώματα ἠφανίσθησαν τελείως· κηλῖδες μόνον ἐλάχισται ἐρυθροῦ διακρίνονται ἀμυδρῶς εἰς ὀλίγας θέσεις, καὶ ἓν μικρὸν ἴχνος κυανοῦ ἐπὶ τῆς ἐν ἀριστερᾷ μορφῆς. Ἐν τούτοις ἐκ τῆς διαφόρου διατηρήσεως τῆς ἐπιφανείας τοῦ μαρμάρου εἶνε εὐτυχῶς δυνατὸν νὰ διακρίνωμεν τελείως τὴν παράστασιν.

Ἐν τῷ μέσῳ, ἐπὶ μεγάλης διβάθμου κρηπῖδος, ὑψοῦται στήλη ἔχουσα ἀετωμάτιον, οὗ ἐπὶ μὲν τῶν ἄκρων ὑπάρχουσι τριγωνικὰ ἐπὶ δὲ τοῦ μέσου ἡμικυκλικὸν ἀκρωτήριον [2]· ἐπὶ τῆς στήλης εἰκονίζεται ὀρθία μακρὸν ἔνδυμα φέρουσα μορφὴ βλέπουσα πρὸς δεξιά, ἀνάγλυπτος ἴσως ἢ γραπτὴ ἐν τῇ πραγματικότητι. Ἡ ἐπιφάνεια τῶν βαθμίδων πλὴν τῆς γραμμῆς τῆς χωριζούσης ταύτας ἀπ' ἀλλήλων καὶ ἀπὸ τῆς στήλης, ὡς καὶ ὅλη ἡ ἐπιφάνεια ἣν κατέχει ἐπὶ τῆς στήλης ἡ εἰκονιζομένη μορφή, τὸ ἐσωτερικὸν περίγραμμα τοῦ ἀετωματίου καὶ τὸ περιθώριον (παραστάδες;) τῆς στήλης εἶνε διαβεβρωμένα, ἐνῷ κατὰ τὰ λοιπὰ διατηρεῖται ἐν τῇ θέσει τῆς ληκύθου, ἣν κατέχει ἡ στήλη, ἡ ἐπιφάνεια τοῦ μαρμάρου· λοιπὸν φαίνεται, ὅτι τὰ ὡς ἄνω μέρη ἦσαν γεγραμμένα διὰ χρώματος διαφόρου ἢ τὰ μέρη ἐκεῖνα ἐν οἷς διετηρήθη ἡ ἐπιφάνεια τοῦ μαρμάρου, εὐκολώτερον δ' ἀποπίπτοντος καὶ ἀφίνοντος τὸ μάρμαρον ἀφύλακτον εἰς τὴν καταστρεπτικὴν ἐπίδρασιν τοῦ περιβάλλοντος.

[1] **AGR** III σελ. 359.

[2] Πρβ. διὰ τὸ σχῆμα τῆς κορυφῆς τῆς στήλης τὰς ληκύθους τοῦ Ἐθνικοῦ μουσείου Ἀθηνῶν ἀριθ. **1816**, **2013**, **1752** (**Couve-Collignon** ἀρ. **1670**, **1718**, **1752**) καὶ ἄλλας.

Μικρὸν μέρος τῆς ἐπιφανείας τοῦ μαρμάρου διατηρεῖται καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς ἐπὶ τῆς στήλης εἰκονιζομένης μορφῆς δεικνύον, ὅτι ἡ κόμη ταύτης ἦτο διαφόρως ἢ τὸ σῶμα κεχρωματισμένη.

Δεξιὰ παρὰ τὴν στήλην ἵσταται ἑτέρα μορφὴ φέρουσα ὁμοίως μακρὸν ἔνδυμα μετὰ βραχείας χειρίδος (;)· ὑψοῖ αὕτη τὴν δεξιὰν προσαγορεύουσα τὴν στήλην. Ἡ μορφὴ αὕτη διακρίνεται, διότι ἐν τῇ θέσει, ἣν κατέχει αὕτη διετηρήθη ἡ ἐπιφάνεια τοῦ μαρμάρου, ἐνῷ ὅλον σχεδὸν τὸ μὴ κεκαλυμμένον ὑπὸ γραφῆς σῶμα τῆς ληκύθου ἔχει διαβεβρωμένην τὴν ἐπιφάνειαν. Φαίνεται πρὸς τούτοις, ὅτι τὸ χρῶμα δι' οὗ εἰκονίζετο ἡ μορφὴ αὕτη ἦτο διάφορον τοῦ χρώματος τῆς ἐπὶ τῆς στήλης εἰκονισμένης μορφῆς, διότι ἐκεῖ, ὡς εἴδομεν, ἡ ἐπιφάνεια τοῦ μαρμάρου διεβρώθη ὁμοίως. Καὶ ἀριστερὰ τῆς στήλης ὑπάρχει ἑτέρα ὁμοία μορφή. Μαρμάριναι λήκυθοι φέρουσαι γραπτὰς παραστάσεις ὑπῆρχον ἐν τῇ ἀρχαιότητι [1], ἀλλ' οὐδεμία τῶν εἰς ἡμᾶς περιελθουσῶν σῴζει τὴν παράστασιν οὕτως, ὥστε νὰ δύναται αὕτη νὰ διακριθῇ. Λοιπὸν κατὰ τοῦτο εἶνε λίαν πολύτιμος ἡ ἡμετέρα λήκυθος. Ἐπὶ τῶν μαρμαρίνων λυκήθων εἶνε σπανιώταται αἱ ἄμεσον σχέσιν πρὸς τάφους ἔχουσαι σκηναί [2]· ἀντικαθιστῶσαι αὗται τὰ ἄλλα ἐπιτύμβια σήματα φέρουσιν ὅπως καὶ ἐκεῖνα σκηνὰς ἐνθυμιζούσας συνήθως τὴν ἐν τῷ κόσμῳ ζωὴν τοῦ θανόντος [3], ἀλλ' ἡ ἡμετέρα λήκυθος καὶ ὡς ἐκ τῆς θέσεως, ἐν ᾗ εὑρέθη, ἐντὸς τοῦ τάφου, καὶ ὡς ἐκ τοῦ μικροῦ σχετικῶς μεγέθους αὐτῆς, δὲν προωρίζετο εἰς ἐπιτύμβιον σῆμα, ἀλλὰ κατετέθη ἐν τῷ τάφῳ ὡς πολυτιμότερον ὁμοίωμα τῶν συνήθως κατατιθεμένων πηλίνων λευκῶν ληκύθων, διὰ τοῦτο δὲ ὅπως καὶ εἰς τὸ σχῆμα ὁμοιάζει πρὸς ταύτας καὶ ὡς πρὸς τὴν εἰκονιζομένην σκηνὴν τῆς λατρείας τοῦ μνήματος τοῦ νεκροῦ ὑπὸ δύο μορφῶν ἱσταμένων ἑκατέρωθεν τούτου [4].

Περὶ τὴν κορυφὴν τοῦ σώματος τῆς ληκύθου ἦτο γεγραμμένον κῦμα ᾠῶν, ἀμέσως δὲ κάτωθεν τῆς παραστάσεως γραμμὴ μαιάνδρου, οὗτινος αἱ κοιλότητες πληροῦνται διὰ τεσσάρων στιγμῶν, κόσμημα ἀπαντῶν ἐν τῇ θέσει ταύτῃ καὶ ἐπί τινων τῶν πηλίνων λευκῶν ληκύθων. Κάτωθεν τοῦ μαιάνδρου ὑπάρχει γραμμὴ μετὰ κυματοειδῶν σχημάτων, πρὸς ἣν φέρουσι τριγωνικαὶ ἀκτῖνες ἀπὸ τῆς βάσεως. Ἐπὶ τοῦ τραχήλου εἰκονίζετο ὡραῖον ἀνθέμιον, διὰ χρώματος δὲ φαίνεται ὅτι ἐκαλύπτετο καὶ ἡ λαβή.

Ἡ λήκυθος ἡμῶν, διαφέρουσα ἀπὸ τῶν λοιπῶν μαρμαρίνων ληκύθων κατά τε τὸ σχῆμα καὶ τὴν παράστασιν, εἶνε πιθανώτατα διάφορος καὶ ὡς πρὸς τὴν χρονολογίαν. Ἡ εὕρεσις αὐτῆς ἐντὸς τάφων, ὧν ἡ χρονολογία, ὅπου εἶνε δυνατὸν νὰ ὁρισθῇ, ἢ ἐκ τῶν ἐπὶ τοῦ στομίου ἐπιγραφῶν (Ἠρειώτης, ***Πρόγραμμα*** σελ. 11, πρβ. καὶ κατωτέρω ἀριθ. 4), ἢ ἐκ γνωσθέντων εὑρημάτων [5], δὲν εἶνε νεωτέρα τοῦ πρώτου ἡμίσεος τῆς Ε΄ ἑκατονταετηρίδος π. Χρ., ἀποδεικνύει ὅτι καὶ ἡ λήκυθος ἡμῶν περὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους κατεσκευάσθη, τοῦθ' ὅπερ προσεπικυροῦται καὶ διὰ τῆς ἀπολύτου ὁμοιότητος τοῦ τε σχήματος αὐτῆς καὶ τῆς παραστάσεως πρὸς τὰς συγχρόνους πηλίνας λευκὰς ληκύθους.

***Ἀριθ. 3 (εἰκ. 8· κατ. ἀριθ. 1331).** Στρογγύλος βωμὸς ὑπὲρ Ἀττάλου ἀνατεθειμένος μετ' ἐγχρώμου ἐπιγραφῆς.* Εὑρέθη ἔμπροσθεν τῆς παρὰ τὸν λιμένα Αἰγίνης κειμένης ἐκκλησίας τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου (Παναγίτσα), ἔνθα κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ περισώσαντος τοῦτον εἰς τὸ μουσεῖον ἐπιμελητοῦ Ἀ. Πελεκάνου ἐφάνησαν καὶ λείψανα πωρίνων κτιρίων. Εἶνε κατεσκευασμένος ἐκ πώρου μαλακοῦ καὶ ἔχει ὕψος 0·48, διάμ. 0·285. Ἡ ἐπιφάνεια τῆς κορυφῆς δὲν εἶνε ἐπιμελῶς λελειασμένη καὶ ἔχει περίπου ἐν τῷ κέντρῳ ὀπὴν τετραγωνικὴν μετρίου πλάτους καὶ βάθους. Ἡ βάσις τοῦ βωμοῦ ὡς καὶ ἡ κορυφὴ εἶνε ἀρχιτεκτονικῶς διεσκευασμέναι, πλὴν τούτων δὲ χωρίζεται ὑπὸ τὴν κορωνίδα τῆς κορυφῆς πλατεῖα ταινία ἐλαφρῶς ἐξέχουσα περὶ τὸ ἀνώτερον μέρος τοῦ σώ-

[1] AGR III σ. 360 ἀρ. 1690, κέ.. Milchhöfer AM V σ. 191.

[2] Brueckner, *Von den gr. Grabr.* 22 κέ.. Πρβ. AGR ἀρ. 873.

[3] Brueckner ἔ. ἄ.

[4] Ἡ τοιαύτη παράστασις δὲν εἶνε σπανία ἐπὶ τῶν λευκῶν ληκύθων· πρβ. π. χ. Ἐθν. Μουσ. Ἀθηνῶν ἀριθ. 2021 (Couve-Collignon 1677), 1761 (Couve-Coll. 1678, JHS 1899 σ.182), 1789 (Couve-Coll. 1681, Benndorf Griech. u. Sicil. Vb. πίν. 20 2), Murray Smith, White Ath. Vases πίν. 5 καὶ 27 καὶ ἄλλας.

[5] Ἀγγεῖα ἐκ Πειραιῶς μελανόμορφα πρὸ πάντων, ἀλλὰ καὶ ἐρυθρόμορφα παρὰ τῷ ἐξ Αἰγίνης συμβολαιογράφῳ Ἰ. Ἀθανασιάδῃ εὑρεθέντα κατ' ἐξηκριβωμένας μαρτυρίας ἐντὸς τοιούτων τάφων· τεμάχια μελανομόρφων ληκυθίων, ἐρυθρομόρφων ἀγγείων, ὡς καὶ τεμάχια λευκῆς ληκύθου ἐν τῷ μουσείῳ Αἰγίνης συλλεγέντα ὑπ' ἐμοῦ ἐν ὁμοίῳ τάφῳ παρὰ τὰς σημερινὰς φυλακὰς Αἰγίνης.

Εἰκὼν 8. Βωμὸς μετ' ἐπιγραφῆς γραπτῆς.

ματος τοῦ βωμοῦ. Ἡ ἐπιφάνεια τοῦ βωμοῦ ἦτο ἐπικεχρισμένη διὰ λεπτοῦ κονιάματος ἀποπεσόντος κατὰ τὸ πλεῖστον.

Ὁμοίου περίπου σχήματος βωμοὶ δὲν ἦσαν σπά-
1 νιοι ἐν τῇ ἀρχαιότητι[1]. Ὡς δηλοῦται ἐκ τῆς ἐπὶ
τῆς κορυφῆς ὀπῆς ὁ ἡμέτερος βωμὸς θὰ ἔφερεν
2 ἰδιαίτερον ἐπίθημα, πύραυνον[2] πρὸς καῦσιν τῶν
θυμάτων, ἢ λεκανοειδές τι πρὸς ὑποδοχὴν τῶν σπονδῶν ἢ τῶν καρπῶν καὶ λοιπῶν ἀναιμάκτων προσφορῶν. Μικρὰν ὀπὴν ἐν τῷ κέντρῳ τῆς ἄνω ἐπιφανείας ἔχει καὶ ὁ ἐπίσης στρογγύλος βωμὸς τοῦ Εὐμένους τῆς Περγάμου (*Pergamon Inschriften* ἀρ. 131).

Ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ βωμοῦ, ἀμέσως ἐπὶ τοῦ πώρου, εἶνε δι' ἐρυθροῦ χρώματος γεγραμμένη ἡ ἐπιγραφὴ

Διὶ καὶ Ἀθηνᾶι
ὑπὲρ βασιλέως
Ἀττάλου
Σατυρῖνος, Καλλίμαχος
καὶ οἱ ὑπ' αὐτοὺς ἡγεμόνες
καὶ στρατιῶται.

Τὰ γράμματα διατηροῦνται κατὰ τὸ πλεῖστον ζωηρά, ὀλίγα δὲ μόνον ἠμαυρώθησαν, ἀλλὰ καὶ ταῦτα διακρίνονται καλῶς, πρὸ πάντων ὅταν ὑγρανθῶσιν ὀλίγον. Ἡ καλὴ διατήρησις τῆς ἐπιγραφῆς ὀφείλεται εἰς τὴν ἐπίχρισιν τοῦ βωμοῦ, ἥτις ἐπεκάλυψε τὰ γράμματα λίαν ταχέως, ὡς φαίνεται.

Ἐπιγραφαὶ ἐπὶ λίθων διὰ χρώματος γεγραμμέναι
εἶνε ἐν Ἑλλάδι σπανιώταται[3], συνειθίζετο δὲ τὸ 3
εἶδος τοῦτο τῆς ἐπιγραφῆς, ἐξ ὅσων τοὐλάχιστον δύναταί τις νὰ κρίνῃ ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε περισωθεισῶν, εἰς τὴν ἀναγραφὴν ἐπεξηγηματικῶν ὀνομάτων ἐπὶ ἀναγλύφων (π.χ. *Delphes* IV πίν. XXI-XXIII, ἔνθα ὅμως προηγήθη τοῦ χρωματισμοῦ ἐλαφρὰ χάραξις καὶ πίν. IV 1), ὡς καὶ εἰς τὴν ἀναγραφὴν ὀνομάτων ἢ ἄλλων ὁδηγιῶν ἐπὶ λίθων
πρὸς διευκόλυνσιν τῆς οἰκοδομῆς[4]. Μεγάλη ἐπι- 4
γραφὴ γεγραμμένη διὰ χρώματος ἐπὶ λίθου πρώτην φορὰν ὅσον γνωρίζω, παρουσιάζεται ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου βωμοῦ.

Ὁ *βασιλεὺς Ἄτταλος* τῆς ἐπιγραφῆς, εἶνε ὁ βασιλεύσας ἀπὸ 241 μέχρι 197 π. Χρ. Ἄτταλος Α', διότι οὗτος μόνος ἐκ τῶν Ἀτταλιδῶν δὲν προσέγραφε τὸ πατρικὸν ὄνομα, ἑπομένως ὁ βωμὸς καὶ ἡ ἐπιγραφὴ ἀνήκουσιν εἰς τοὺς περὶ τὸ τέλος τῆς 2ας ἑκατονταετηρίδος π. Χρ. χρόνους, συμφωνεῖ δ' εἰς τοῦτο καὶ τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων, ἅτινα, ἂν ἐξαιρέσωμεν τὸ C καὶ Є, ἅτινα ἐξηγοῦνται ἐκ τῆς διὰ τοῦ χρωστῆρος καὶ οἱονεὶ τροχάδην ἀναγραφῆς τῆς ἐπιγραφῆς, ἔχουσι τὸ τυπικὸν σχῆμα τῶν ἐπιγραφῶν τῶν χρόνων τοῦ Ἀττάλου τοῦ Α'.

Εἶνε δὲ γνωστὸν (***Πολύβιος*** 32 1 [23 8]), ὅτι ὁ Ἄτταλος ὁ Α' ἠγόρασεν ἀντὶ 30 ταλάντων τὴν
Αἴγιναν παρὰ τῶν Αἰτωλῶν[5] τῷ 210 π. Χρ. καὶ 5

[1] **Pauly-Wissowa** I 1675, Daremberg-Saglio, *Dict.* I 352 εἰκ. 426, Clarac, *Mus.* πίν. 121, 156. Στρογγύλοι φαίνονται νὰ εἶνε καὶ οἱ βωμοὶ ἐν *Él. Céram.* II 107 καὶ 108. Ὁμοίως λευκοὶ στρογγύλοι μικροὶ βωμοὶ εἰκονίζονται ἐπὶ κρατήρων ὡς Ἐθν. Μουσ. Ἀθ. 12255 καὶ 12491. Πρβ. καὶ βωμὸν ἐπὶ τοῦ Βοιωτικοῦ ἀναγλύφου AM 1879 πίν. XVII.

[2] **Pauly-Wissowa** I 1677.

[3] Πρβ. ὡς πρὸς τὰ τεχνικὰ μέσα τῆς γραφῆς τῶν ἐπιγραφῶν **Larfeld**, *Epigr.* I σελ. 149.

[4] Ἐσχάτως κατὰ τὴν ἀνίδρυσιν τῶν κιόνων τῶν Προπυλαίων εὑρέθη, ὅτι ἐπὶ τῶν σφονδύλων τῶν κιόνων εἶνε δι' ἐρυθροῦ χρώματος γεγραμμένα ὀνόματα καὶ ἀριθμοί, οἵτινες διετηρήθησαν εἰσέτι ἐπὶ τῶν μὴ καταπεσόντων κιόνων.

[5] ***Pergamon Inschr.*** I σελ. 40 εἰς ἀρ. 47. **Pauly-Wissowa** ἐν λ. **Aegina** σελ. 967 ἐκτίθενται ὀλίγον ἐσφαλμένως τὰ σχετικὰ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. Ἰδὲ Αὐτόθι ἐν λ. **Attalos** σ. 2164.

ὑπήγαγεν ὑπὸ τὸ κράτος τῆς Περγάμου· διῳκεῖτο δ' αὕτη ὑπὸ διοικητοῦ ἀποστελλομένου ἑκάστοτε ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Περγάμου μέχρι τοῦ τέλους τοῦ Περγαμηνοῦ κράτους. Τοιοῦτοι διοικηταὶ εἶνε μέχρι τοῦδε δύο γνωστοί, ὁ Ἱκέσιος Μητρο- 1 δώρου (IG VII 15) [1] καὶ ὁ Κλέων Στρατάγου (IG IV 1). Ἔν τινι Περγαμηνῇ ἐπιγραφῇ ἀναφέρεται ἀφιέρωμα τοῦ Ἀττάλου τοῦ Α' εἰς τὴν Ἀθηνᾶν ὡς ἀπαρχὴ ἀπὸ ***τῶν ἐξ Αἰγίνης*** (*Pergamon Inschriften* ἀριθ. 47).

Ὡς πρὸς τὸν τύπον τῆς ἀφιερώσεως πρβ. τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ ἐκ Σηστοῦ βωμοῦ (AM 1881 209) ***ὑπὲρ βασιλέως Πτολεμαίου*** κλ., ὡς καὶ τὴν ἐκ Περγάμου ἐπιγραφὴν (*Pergamon Inschriften* 29) ***Βασιλέα Ἄτταλον Ἐπιγένης καὶ οἱ ἡγεμόνες καὶ στρατιῶται*** . . . .

Οἱ ***Σατυρῖνος*** καὶ ***Καλλίμαχος***, στρατηγοὶ πιθανώτατα, δὲν εἶνε ἄλλοθεν γνωστοί, ἐν γένει δὲ τὸ ὄνομα Σατυρῖνος πρῶτον ἐνταῦθα ἀπαντᾷ. Ἂν οὗτοι ὡς καὶ οἱ ὑπ' αὐτοὺς ἡγεμόνες καὶ στρατιῶται ἦσαν ξένοι καὶ ἀπετέλουν εἶδος φρουρᾶς ἐν Αἰγίνῃ, ἢ ἦσαν Αἰγινῆται ὑπηρετήσαντες ὑπὸ τὸν Ἄτταλον κατά τινα τῶν πολλῶν αὐτοῦ πολέμων δὲν δύναται νὰ βεβαιωθῇ. Τὸ πρῶτον ὅμως εἶναι πιθανώτερον, διότι καὶ οἱ θεοί, εἰς οὓς εἶνε ἀνατεθειμένος ὁ βωμός, μολονότι ἡ λατρεία καὶ αὐτῶν δὲν ἦτο ἄγνωσοος, δὲν ἦσαν ἐν τούτοις οἱ κατ' ἐξοχὴν 2 ἐν Αἰγίνῃ [2], ἀλλὰ τοὐναντίον οἱ κυρίως ἐν Περγάμῳ λατρευόμενοι θεοί, καὶ πρὸς τούτοις ἂν οἱ ἀναθέσαντες εἶχον ὑπηρετήσει ἐν πολέμῳ τινὶ ὑπὸ τὸν Ἄτταλον, θὰ ἀνεγράφετο ἐν τῇ ἀφιερώσει καὶ ὁ πόλεμος οὗτος, ὡς ἦτο ἄλλως συνήθεια (πρβ. *Pergamon Inschr.* ἀρ. 29).

Ἀριθ. 4 (εἰκ. 9). ***Χεῖλος τάφου μετ' ἐπιγραφῆς τοῦ κυρίου τοῦ τάφου.*** Περιεγράψαμεν ἀνωτέρω ἐν ὀλίγοις τὸ εἶδος τῶν Αἰγινητικῶν τάφων, οἵτινες ἀποτελοῦνται ἐκ καθέτου τετραγωνικοῦ στομίου ἐσκαμμένου ἐν τῷ βράχῳ, καὶ φέροντος κάτω εἰς δύο ἀντιστοίχους θαλάμους **(εἰκ. 10-11),** ἐν οἷς συνήθως ἐν σαρκοφάγοις λιθίνοις κατετίθεντο οἱ νεκροί.

Τὸ ἔδαφος τῆς Αἰγίνης ἀποτελεῖται κατὰ τὸ πλεῖστον ἐξ ἑνὸς πολὺ ἀβαθοῦς στρώματος ἀροσίμου γῆς, ὅπερ ἐν πολλοῖς τόποις καὶ λείπει τελείως, ὑπὸ τὸ ὁποῖον ὑπάρχει σκληρὸν στρῶμα πώρου ἐν εἴδει παχέος φλοιοῦ, καλύπτοντος ἕτερον, μεγαλειτέρου συνήθως πάχους, στρῶμα μαλακῆς γῆς, κάτωθεν τοῦ ὁποίου εὕρηται πάλιν ὁ σκληρὸς βράχος. Τὸ φρεατοειδὲς στόμιον τῶν ὡς ἄνω τάφων ἐσκάπτετο ἐντὸς τοῦ βραχώδους φλοιοῦ, εἶχε πλάτος μεταξὺ 0·80 καὶ 1·00 καὶ μῆκος μέχρι 1·50, τὸ δὲ βάθος αὐτοῦ ἦτο ἴσον πρὸς τὸ πάχος τοῦ φλοιοῦ παραλλάσσον μεταξὺ 1·00-2·00 καὶ πλέον μέτρων· ἐντὸς τοῦ κάτωθεν τοῦ βραχώδους φλοιοῦ στρώματος μαλακῆς γῆς ἐσκάπτοντο οἱ θάλαμοι, ὧν τὸ ὕψος ἔφθανε μέχρι 1·80, τὸ δὲ μῆκος καὶ πλάτος ἦτο μεταξὺ 2·50 καὶ 3·00 μέτρων. Τὸ στόμιον ἐκαλύπτετο συνήθως διὰ δύο πολὺ μεγάλων πώρων. Ὑπὸ τὸ χεῖλος τῶν τάφων τούτων ἐγράφετο ἐνίοτε τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου τοῦ τάφου, ἢ ἐν γένει ἐπιγραφαὶ σχετικαὶ πρὸς τὴν κυριότητα αὐτοῦ [3]. Ἐξ ἑνὸς τοιούτου τάφου κειμένου 3 ἐν θέσει Ὄμορφη Ἐκκλησιὰ ἢ Σκουρμπούρη πρὸς Β τῆς πόλεως, ὃν κατέστρεψεν ὁ ἰδιοκτήτης, κατώρθωσεν ὁ Α. Πελεκᾶνος νὰ περισώσῃ εἰς τὸ μουσεῖον Αἰγίνης τὸ ἔχον τὴν ἐπιγραφὴν μέρος τοῦ χείλους, ὅπερ παρίσταται ἐν εἰκ. 9.

Ἡ ἐπιγραφὴ ***Αἰσχύλο τõ Περίλο*** ἐδημοσιεύθη ἤδη ἐν IG IV, Add. ἀριθ. 1590 κατὰ δημοσίευσιν τοῦ Πελεκάνου ἐν τῇ καθημερινῇ ἐφημερίδι *Ἄστυ*.

Ἡ ἐπιγραφὴ εἶνε τοῦ πρώτου ἡμίσεος τῆς 5ης π. Χρ. ἑκατονταετηρίδος, ἔχουσι δὲ τὰ γράμματα ὕψ. μέχρι 0·18. Τῶν πλευρῶν τοῦ χείλους μῆκος κατὰ τὸ ἐσωτερικὸν μέρος εἶνε 0·95 × 1·33.

Ἀριθ. 5 (εἰκ. 12· κατ. ἀριθ. 700). ***Μικρὰ σαρκοφάγος Κλ(αυδίου) Καπίτωνος καὶ Φλαβίας Τύχης.*** Ἐκ λευκοῦ νησιωτικοῦ μαρμάρου. Εὑρέθη ΒΔ τῆς πόλεως ἐν θέσει Πετρόμπεη. Ἵσταται ἐπὶ δύο χαμηλῶν ἐξοχῶν δίκην ποδῶν κατὰ μῆκος τῶν δύο ἄκρων τῆς βάσεως. Μῆκος ἔχει 0·51, πλάτ. 0·32 καὶ ὕψ. 0·29. Τοῦ κοίλου μέρους μήκ. 0·38, πλ. 0·25. Ἡ ἐπιφάνεια τοῦ χείλους εἶνε τριγωνικῶς ηὐλακωμένη, ὅπως ἀσφαλίζηται κάλλιον τὸ λεῖπον νῦν πῶμα.

Τελείως κατειργασμένη καὶ κεκοσμημένη εἶνε μόνον ἡ προσθία πλευρά, ἐφ' ἧς εἶνε ἀναγεγλυμ-

[1] Πρβ. τελευταῖον ΑΕ 1912 248-9.

[2] Πρβ. ἐν τούτοις τὴν ὁμοίως ἐν Αἰγίνῃ εὑρεθεῖσαν ἐπιγραφὴν *LeBas* II 1383 = IG IV 11.

[3] Ἡρειώτης, *Αἰγινητικὰ* Γ' σελ. 11.

Εἰκὼν 9. Χεῖλος τάφου μετ' ἐπιγραφῆς.

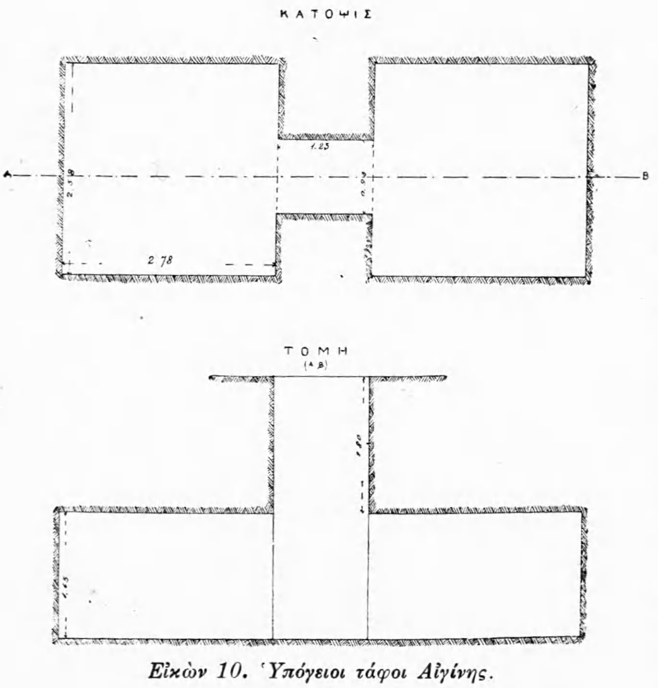

Εἰκὼν 10. Ὑπόγειοι τάφοι Αἰγίνης.

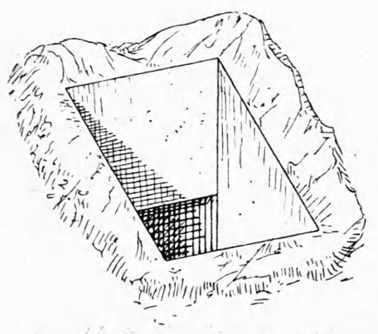

Εἰκὼν 11. Στόμιον ὑπογείου τάφου.

μένη βαρεῖα ταινία ἐκ πλέγματος ἀνθέων, κώνων καὶ φύλλων κισσοῦ, ἐξηρτημένη κατὰ μὲν τὸ μέσον ἀπὸ προσωπείου Σατύρου μετὰ ὀξέων ζῳωδῶν ὤτων, ἐστεμμένου διὰ φύλλου κισσοῦ καὶ ἀμπέλου, κατὰ δὲ τὰ ἄκρα ἀπὸ κεφαλῶν ἰσχυρῶν κριῶν γεγλυμμένων ἐπὶ τῶν γωνιῶν τῆς σαρκοφάγου. Ἡ βαρεῖα καὶ ἄτεχνος ἐργασία τοῦ ἀναγλύφου μαρτυρεῖ τοὺς ὑστέρους ῥωμαϊκοὺς χρόνους, ἐν οἷς κατεσκευάσθη ἡ σαρκοφάγος, τοῦτο δὲ προσμαρτυρεῖται καὶ ἐκ τῆς μορφῆς τῶν γραμμάτων τῶν ἐπιγραφῶν

Κλ(αυδίου) Καπίτωνος ζῆ,

καὶ

Φλαβίας Τύχης ζῆ,

αἵτινες δύνανται νὰ ἀνήκωσιν εἰς τὴν 2αν μ. Χρ. ἑκατονταετηρίδα.

Ἕνεκα τῶν μικρῶν διαστάσεων τῆς σαρκοφάγου θὰ εἴμεθα ἠναγκασμένοι νὰ δεχθῶμεν, ὅτι ἐχρησίμευσεν αὕτη εἰς ταφὴν μικροῦ παιδίου, ἀλλ' αἱ ἐπιγραφαὶ δηλοῦσαι ὅτι κατεσκευάσθη ὑπὸ ζώντων ἔτι τῶν κατόχων αὐτῆς [1], μαρτυροῦσιν ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ἦτο ἐν αὐτῇ τεθαμμένον παιδίον, καὶ δι' αὐτὸ πιστεύω, ὅτι περιεῖχε μόνον τὰ κεκαυμένα ὀστᾶ τῶν νεκρῶν. Τῶν δύο ἐπιγραφῶν τὰ γράμματα διαφέρουσιν, ἀλλ' ἡ ἀπ' ἀλλήλων χρονικὴ διαφορὰ δὲν εἶνε μεγάλη.

Ἡ ***Φλαβία Τύχη*** ἠδύνατο κάλλιστα νὰ εἶνε ἡ σύζυγος τοῦ ***Κλ(αυδίου) Καπίτωνος***, ἥτις μετὰ τὸν θάνατον τούτου ἐπέγραψε καὶ τὸ ἑαυτῆς ὄνομα ἐπὶ τῆς σαρκοφάγου, διότι ταύτης ἡ ἐπιγραφὴ εἶνε κατὰ τὰ φαινόμενα ὑστερωτέρα.

Τὰ κοσμήματα τῆς σαρκοφάγου εἶνε μετ' ἀρκετῆς ἀδεξιότητος ἀντιγεγραμμένα ἐκ τύπων συνήθων εἰς ῥωμαϊκὰ ἐπιτύμβια σήματα τοῦ 1ου μ.Χρ. αἰῶνος (πρβ. π. χ. τὸ ἐν Λούβρῳ κιόνιον παρὰ Altmann, *Architektur und Ornamentik der antiken Sarkophage* σελ. 69 εἰκ. 27, ὡς καὶ ἐν σελ. 72 περὶ τοῦ κοσμήματος ἐν γένει).

Ἐπὶ τῶν πλαγίων πλευρῶν, αἵτινες δὲν εἶνε λελειασμέναι, εἶνε ἡμιτελῶς ἀναγεγλυμμένον τοξοειδὲς πλέγμα, παρομοία δὲ περίπου πρὸς τὴν τῆς προσόψεως, ἀλλὰ μόνον ἡμιτελῶς εἰργασμένη διακόσμησις ὑπάρχει καὶ ἐπὶ τῆς ὀπισθίας πλευρᾶς ***(εἰκ. 13)***.

[1] Πρβ. καὶ AM 1900 211 τὴν μικρὰν σαρκοφάγον ἐκ Σάμου μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς ***Ἀγαθήμερος τοῦ Εὐφράνορος ζῇ***.

Εἰκὼν 12. Σαρκοφάγος Κλ. Καπίτωνος καὶ Φλαβίας Τύχης.

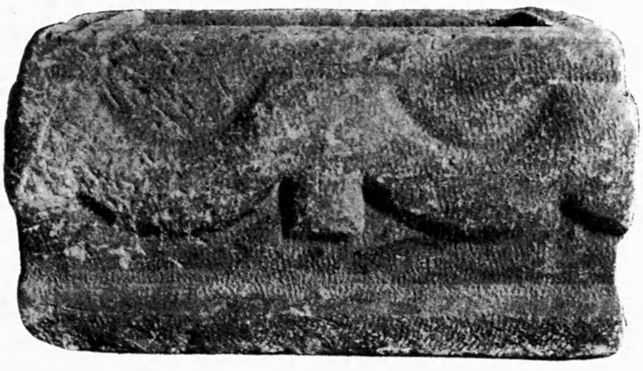

Εἰκὼν 13. Σαρκοφάγου ὀπίσθιον.

Ἀριθ.* 6 α-γ·** *Νεκρόδειπνα λίαν μεταγενεστέρων χρόνων:* ***α). Εἰκ. 14 *(κατ. ἀριθ. 727).* Μάρμαρον λευκὸν νησιωτικόν. Ὕψ. 0·60, πλ. 0·58, πάχ. 0·19. Κατὰ τὰ ἄκρα τῆς ἄνω καὶ τῶν δύο πλαγίων πλευρῶν τῆς πλακὸς ἐξέχει λεπτὴ ταινία σχηματιζομένου οὕτω πλαισίου περὶ τὸ ἀνάγλυφον. Ἥ τε πλὰξ καὶ τὸ ἀνάγλυφον ἐν πολὺ κακῇ καταστάσει. Ἐπὶ τῆς κλίνης ἀνὴρ καὶ γυνὴ ἐπὶ στρωμάτων ἐξηπλωμένοι· τῷ ἀριστερῷ ἀγκῶνι ἐρείδονται ἐπὶ προσκεφαλαίου. ἀπὸ τῆς δεξιᾶς τῆς γυναικὸς ἐξήρτηται ταινία· πρὸ τῆς κλίνης κατὰ τὸ μέσον μικρὰ τράπεζα μετ' ἐδεσμάτων, καὶ ἑκατέρωθεν δύο παιδικαὶ μορφαί· ἡ μικρὰ κόρη ἀριστερὰ προτείνει μέγα σχετικῶς, ἀνοικτὸν κιβωτίδιον. Οἱ πόδες τῆς κλίνης καὶ τῆς τραπέζης εἶνε τεχνηέντως τετορνευμένοι, ἀλλὰ μετὰ μεγίστης ἀδεξιότητος παρεστημένοι.

Κάτω ἐν τῷ μέσῳ περίπου τοῦ ἀναγλύφου ὑπάρχει κύκλος, ὅστις ἴσως προωρίζετο εἰς τὴν αναγραφὴν ἀφιερώσεώς τινος.

β). Εἰκ. 15 *(κατ. ἀριθ. 739·* Καμπάνης, Καβ-

Εἰκὼν 14. Νεκρόδειπνον.

Εἰκὼν 15. Νεκρόδειπνον Ὡροτύχου καὶ Νείκης.

6αδ. 16 99. Fränkel, *Epigraph. aus Aegina* σελ. 34 110, ἔνθα ἀναφέρεται ἐσφαλμένως, ὅτι ἡ γυνὴ ἔχει βρέφος ἐν τῇ ἀριστερᾷ). Μάρμαρον λευκὸν νησιωτικόν. Ὕψ. 0·40, πλ. 0·41, πάχ. 0·06. Μέρος ἄνω μετὰ τῶν κεφαλῶν τῶν μορφῶν δὲν ἐσώθη. Ἐπὶ κλίνης ἐστρωμένης εἶνε ἐξηπλωμένοι ἀνὴρ καὶ γυνή, παρὰ δὲ τὸ ἀριστερὸν ἄκρον τῆς κλίνης ἐπὶ ἰδιαιτέρας ἕδρας κάθηται μικροτέρα πως γυναικεία μορφὴ πατοῦσα ἐπὶ μικροῦ δίφρου τεθειμένου ἐπὶ ἰδιαιτέρου ὑψώματος. Πρὸ τῆς κλίνης μικρὰ στογγύλη τράπεζα μετὰ καρπῶν. Κατὰ τὸ κάτω ἄκρον τῆς πλακὸς μικρὸν μέρος ἀκατέργαστον διὰ τὴν ἔνθεσιν ταύτης εἰς τὴν βάσιν, ἀνωτέρω δὲ τούτου ἐν ὁπωσδήποτε λελειασμένῳ πεδίῳ ἡ ἐπιγραφὴ

Ὡρότυχος Ζωσίμου.
Νείκη Δωρίδος.

γ). **Εἰκ. 16** (*κατ. ἀριθ. 702*· Καμπάνης-Καβ-

Εἰκὼν 16. Νεκρόδειπνον Θερμοξένας.

6αδ. 15 92. Fränkel, *Epigr. aus Aeg.* 33 109). Μάρμαρον νησιωτικόν. Ἡ πλὰξ εἶνε ἄνω πλαγίως ἀποκεκομμένη. Ὕψ. δεξιὰ 0·42, ἀριστερὰ 0·37, πλάτ. 0·40, πάχ. 0·095. Ἐπὶ κλίνης ὁμοίας ταῖς προηγουμέναις, παρ' ᾗ ὅμως ἡ τόρνευσις τῶν ποδῶν μόλις δηλοῦται· ἀνὴρ καὶ γυνὴ ἐξηπλωμένοι. Παρὰ τὴν γυναῖκα εἶνε ὁμοίως ἐξηπλωμένον ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτῆς ἀγκάλῃ μικρὸν παιδίον [1] ἐρεῖδον ὁμοίως 1
τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ἀγκῶνος. Τὴν ἐπιγραφὴν ἀναγινώσκει ὁ Fränkel ἔ.ἄ. *Θερμοξένα ἐρωΐς.* Ἡ ὀπὴ ὑπὸ τὸ δεξιὸν ἄκρον τῆς κλίνης εἶνε πάντως νεωτέρα.

Ἀξία σημειώσεως ἐπὶ τῶν τριῶν λίαν ἀτέχνων καὶ ἐκ χρόνων πολὺ μεταγενεστέρων προερχομένων ἀναγλύφων τούτων [2] εἶνε ἡ μορφὴ τῆς κλίνης με- 2
θ' ὑψηλοῦ ἐρείσματος καὶ ἐπὶ τῶν τριῶν πλευρῶν, ὁμοιαζούσης οὕτω πρὸς τοὺς σημερινοὺς *σοφάδες*. Ἡ ὕπαρξις τοιούτων κλινῶν ἐν τοῖς κλασικοῖς χρόνοις δὲν μαρτυρεῖται τοσοῦτον σαφῶς (Becker-Gell *Char.* III 72 κέ.. I. v. Müller, *Gr. Privatalt.* σ. 59. Blümner, *Technol. u. Term.* I 206. Guhl und Koner, *Leben d. Griech. und Römer* I σ. 174. Ἐκ τοῦ *Πολυδ.* Ι' 32 κέ. οὐδὲν ἐξάγεται περὶ ὀπισθίου ἐρείσματος κλίνης), τοὐναντίον δὲ φαίνεται, ὅτι ὑπῆρχον τοιαῦται ἐν τοῖς Ῥωμαϊκοῖς χρόνοις (Blümner-Marquart. *Röm. Privatalt.* σελ. 113. Daremberg-Saglio-Pottier, *Dict.* ἐν λ. *lectus* σ. 1021). Ἐπὶ ἀρχαιοτήτων ἐν Ἑλλάδι εὑρεθεισῶν εὕρηται τοιαύτη κλίνη ἐπὶ τοῦ ἐκ Πάρου νεκροδείπνου ἐπὶ τοῦ λίθου τοῦ Ἀρχιλόχου (AM 1900 πίν. 1) [3]. 3

Ἀριθ. 7 (**εἰκ. 17**· *κατ. ἀριθ. 749*). ***Ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον Σωκρατέας.*** (Καμπάνης-Καββ. 24 214. Ἐξ Ἑρμιόνης). Μάρμαρον λευκὸν Πεντέλης. Ὕψ. 0·76, πλ. 0·36. Λήγει ἄνω εἰς ἀετωμάτιον μετ' ἀτέχνων ἀκρωτηρίων, ὧν τὸ μεσαῖον ἐθραύσθη. Ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ ἀετωματίου δισκοειδές τι, ἀσπίδιον βεβαίως. Τὸ ἀνάγλυφον εὕρηναι ἐντὸς ἀψιδοειδοῦς κοιλώματος, ὡς εἶνε σύνηθες ἐν τοῖς ἐπιτυμβίοις ῥωμαϊκῶν χρόνων. Εἰκονίζεται γυνὴ καθημένη ἐπὶ δίφρου, πρὸ ταύτης δὲ μορφή, ἧς ἡ φύσις μετὰ δυσκολίας δύναται νὰ ὁρισθῇ, ἴσως παιδίσκη. Πρωτοφανὴς διὰ τὴν κακοτεχνίαν καὶ τὴν ἀδεξιότητα εἶνε ἡ παράστασις τῆς στήλης ταύτης.

[1] Oest. Jahresh. 1903 Beibl. σελ. 118 εἰκ. 39. Νεκρόδειπνον μετὰ λατινικῆς ἐπιγραφῆς. Γυνὴ μετὰ παιδίου ἐν τῇ δεξιᾷ ἀγκάλῃ.

[2] Περὶ νεκροδείπνων ὡς ἐπιτυμβίων πρβ. τελευταῖον Phuhl, *Jahrb.* 1905 143-4.

[3] Πρβ. τὸ νεκρόδειπνον τοῦ μουσείου τῆς Προύσης BCH 1909 σελ. 308 εἰκ. 27, ἔνθα ἡ ὄπισθεν τῶν κεφαλῶν τῶν καθημένων γραμμὴ εἰκονίζει τὴν ἄνω γραμμὴν τοῦ ἐρείσματος τῶν νώτων τῆς κλίνης. Ὁμοίως τὸ νεκρόδειπνον Oest. Jahresh. 1903 Beibl. σελ. 118 εἰκ. 99, ὅπερ ὅμως ἔχει λατινικὴν ἐπιγραφήν.

Εἰκὼν 17. Ἐπιτύμβιον Σωκρατέας.

Εἰκὼν 18. Ἐπιτύμβιον Αὐρ. Ἀφροδιτοῦς.

Προέρχεται πάντως ἐκ τῶν τελευταίων χρόνων πρὸ τῆς τελείας ἐξαφανίσεως τῆς τέχνης τῶν ἀρχαίων ἀναγλύφων, ἡ δ' ἀμελὴς κατεργασία τῆς ἐπιφανείας τῆς στήλης ἐπιτείνει τὴν κακότεχνον ὄψιν αὐτῆς.

Ἐν τῇ γραφῇ τῆς ἐπιγραφῆς *Σωκράτεα χαῖρε* κατεβλήθη προσπάθεια νὰ ὁμοιωθῶσι τὰ γράμματα πρὸς ἀρχαιότερα τοιαῦτα.

Ἀριθ. 8 (εἰκ. 18.** κατ. ἀριθ. 765). **Ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον Αὐρηλίας Ἀφροδιτοῦς (Fränkel, *Epigr. aus Aeg.* 23 50. Ἐκ Σπάρτης). Μάρμαρον λευκόν. Ὕψ. 0·45, πλ. 0·32.

Ἀνάλογον κατὰ τὴν ἀδεξιότητα καὶ τὴν βαρβαρότητα τῆς τέχνης πρὸς τὸ προηγούμενον εἶνε καὶ τοῦτο τὸ ἀνάγλυφον. Ἐπὶ τῆς τετραγωνικῆς στήλης ἄνευ τινὸς περιβλήματος, καὶ οἱονεὶ ἱδρυμέναι ἐπὶ ὀρθογωνικῆς βάσεως ἐξεχούσης κάτω εἰκονίζονται κατενώπιον ἀνὴρ καὶ γυνὴ ἔχοντες ἐν τῷ μέσῳ παιδίον. Αἱ μορφαὶ δὲν παρίστανται πλέον ὁλόκληροι, ἀλλὰ μόνον αἱ προτομαὶ αὐτῶν· περίεργος πρὸ πάντων εἶνε ἡ προτομὴ τοῦ παιδίου, οὗ καὶ τῶν βραχιόνων μόνον μικρὸν μέρος εἶνε εἰκονισμένον. Ὁ ἀνὴρ φέρει χιτῶνα καὶ ἱμάτιον, ὁμοίως δ' ὡς φαίνεται καὶ τὸ παιδίον. Ἐπὶ τῆς ἐξεχούσης βάσεως εἶνε ἀναγεγραμμένη ἡ ἐπιγραφὴ

Αὐρηλία Ἀφροδιτὼ **ἑαυτῇ**
καὶ τῷ ἰδίῳ ἀνδρὶ Βείθυϊ
καὶ τέκνῳ Περυλλίωνι
μ]νείας χάριν.

Ἐν τῷ α' στίχῳ ὁ Fränkel ἀναγινώσκει ἐσφαλμένως ἐν τῇ πρώτῃ λέξει *Ἄννα*. Ἐν τῷ β' στίχῳ τὸ ὄνομα τοῦ ἀνδρός μοι φαίνεται, ὅτι εἶνε μᾶλλον ***Βείθυϊ*** ἢ ***Κείθυϊ*** καὶ ἐν τῷ γ' στίχῳ μᾶλλον ***Περυλλίωνι*** ἢ ***Γερυλλίωνι***, ὡς ἀναγινώσκει ὁ Fränkel. Ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τὰ γράμματα ἔχουσι πλέον τὸ σχῆμα τῶν χριστιανικῶν ἐπιγραφῶν.

Ὁμοίως κακότεχνα ἔργα ὡς τὰ δύο προηγηθέντα εἶνε ὁπωσδήποτε σπάνια. Πρβ. AGR ἀριθ. 1866 καὶ πρὸ πάντων Kieseritzky-Watzinger, *Südr. Gr.* πίν. XLI 730· 732 καὶ XLII 614 καὶ πρὸς τούτοις πίν. XXII ἀριθ. 318 μετὰ προτομῆς γυναικός.

Ἀριθ. 9 (εἰκ. 19** κατ. ἀριθ. 775). **Ἐπιτύμβιον μετὰ πρῴρας πλοίου (Fränkel, *Epigr. aus Aeg.* 18· 31. Ἐξ Ἐλευσῖνος). Μάρμαρον λευκὸν Πεντέλης. Ὕψ. 0·24, πλ. 0·30, πάχ. κάτω 0·205.

Τὸ ἀριστερὸν ἥμισυ τῆς κορυφῆς ἐπιτυμβίου στήλης μετ' ἀετωματίου, ἐν τῷ σῳζομένῳ μέρει

Ετυπ. 12·8·13.

Εἰκὼν 19. Ἐπιτύμβιον μετὰ πρῴρας πλοίου.

πρῷρα πλοίου μετὰ λειψάνου κωπηλάτου καὶ πρὸ ταύτης δελφὶν κατὰ τὴν γωνίαν. Τὰ γράμματα τῆς ἐπιγραφῆς

. . . ικὸς Διονυσ[ίου
Χο]λαργεὺς

μαρτυροῦσιν ὅτι τὸ ἀνάγλυφον προέρχεται ἐκ τῆς 1ης μ. Χρ. ἑκατονταετηρίδος. Κάτω φαίνεται ὅτι εἶνε ὁριζοντίως ἀποκεκομμένον.

Περὶ πλοίων ἢ πρῴρας πλοίων ἐπὶ νεκρικῶν ἀναγλύφων πρβ. τελευταῖον Jb 1905 149 καὶ σημ. 370, ὡς καὶ AGR πίν. CXXII ἀρ. 623.

Ἀριθ. 10 (**εἰκ. 20**· *κατ. ἀριθ. 743*). Ἐπι-

Εἰκὼν 20. Ἐπιτύμβιον Κέρδωνος καὶ Παρθενίου.

τύμβιον ἀνάγλυφον Κέρδωνος καὶ Παρθενίου. Μάρμαρον λευκὸν Πεντέλης. Ὕψ. 0·21, πλ. 0·47. Εὑρέθη ἐντετειχισμένη ἐν τῇ οἰκίᾳ παρὰ τὸν λιμένα Αἰγίνης, ἥτις ἐχρησίμευεν ἐν παλαιοτέροις χρόνοις ὡς τυπογραφεῖον.

Σῴζεται μόνον ἡ κορυφὴ μετὰ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους τοῦ ἀετωματίου, ἐν ᾧ εἶνε ἀναγεγλυμμένον σεῖστρον καὶ ἐν τῷ μέσῳ πλεκτὸς κάλαθος μετὰ κωνικοῦ πώματος ἢ στρογγύλη πλεκτὴ κίστη, ἱστάμενος ἐπὶ μικρᾶς δισκοειδοῦς βάσεως.

Ἡ ἐπιγραφὴ

Κέρδων Ῥόδωνος. Παρθένιν Κέ[ρδωνος;

μαρτυρεῖ τοὺς χρόνους τοῦ 1ου ἢ 2ου μ.Χρ. αἰῶνος.

Σεῖστρα κρατοῦσι συνήθως ἐπὶ νεκρικῶν ἀναγλύφων καὶ αἱ ὡς ἱέρειαι τῆς Ἴσιδος εἰκονιζόμεναι γυναῖκες, περὶ δὲ τῆς σημασίας τοῦ καλάθου ἢ τῆς κίστης παριστωμένης εἰς ἀνάμνησιν τῶν οἰκιακῶν ἀσχολιῶν τῆς θανούσης πρβ. Jb 1905 61.

Ἀριθ. 11 (**εἰκ. 21**· *κατ. ἀριθ. 763*). Ἐπι-

Εἰκὼν 21. Ἐπιτύμβιον Γαΐου Ὠφελίου.

τύμβιον ἀνάγλυφον ἱππέως (Fränkel, *Epigr. aus Aeg.* 29· 95). Μάρμαρον λευκὸν νησιωτικόν. Ὕψ. 0·87, πλάτ. 0·47. Κάτω μικρὸν ἔμβολον ἐν τῷ κέντρῳ πρὸς ἔνθεσιν εἰς τὴν βάσιν. Ἄνω τρίγωνον, ἐν ᾧ ἀνάγλυπτον ἀετωμάτιον μετὰ μεγάλου ἐλλειψοειδοῦς ἀκρωτηρίου ἐπὶ τοῦ κέντρου καὶ ἀσπιδίου ἐν τῷ τυμπάνῳ. Ἐντὸς ἀρχιτεκτονικῶς διεσκευασμένης ἀψῖδος εἰκονίζεται ὁ ἀποθανὼν ὡς ἱππεὺς βαίνων πρὸς δεξιά, ἔνθα ὑπάρχει δένδρον, οὗ περὶ τὸν κορμὸν ἑλίσσεται δράκων προβάλλων τὴν κεφαλὴν μεταξὺ τῶν κλάδων. Παρὰ τὴν ῥίζαν ὁ θεράπων τοῦ ἱππέως παῖς μετὰ βραχέος χλαμυδίου.

Ἡ ἐπιγραφὴ

Γάιε Ὠφέλιε Πο-
πλίου υἱὲ χρη-
στὲ χαῖρε

μαρτυρεῖ τοὺς χρόνους τῆς 1ης μ. Χρ. ἑκατονταετηρίδος.

Περὶ δράκοντος μετὰ δένδρου ἐπὶ ἀναγλύφου ἰδὲ Pfuhl, *Jahrb.* 1905 93.

Ἀριθ. 12 (εἰκ. 22). *Ἐπιτύμβιος στήλη Τιμαρίστας Ἀκανθίας.* Μάρμαρον λευκόν. Ὑψ. 0·39, πλ. 0·21, πάχ. 0·09. Fränkel, *Epigr. aus Aeg.* 22· 48. Ἡ ἐπιγραφὴ *Τιμαρίστα Ἀκανθία χαῖρε* εἶνε τῆς 2ας π. Χρ. ἑκατονταετηρίδος. Ἄνωθεν ταύτης ὑπάρχει ἐπὶ τῆς στήλης ἀναγεγλυμμένος ὁριζοντίως κλαδίσκος μύρτου, ἐν δὲ τῷ ἀετωματίῳ ἄκανθος. Ἡ ἀσυνήθης μορφὴ τοῦ ἐν τῷ ἀετωματίῳ ἀκάνθου μὲ παρακινεῖ νὰ ὑποθέσω ὅτι οὗτος δὲν ἔχει μόνον τὴν θέσιν τοῦ συνήθους κοσμήματος, ἀλλ' εἶνε τὸ σύμβολον τῆς πατρίδος τῆς Τιμαρίστης τῆς *Ἀκάνθου*. Περὶ συμβόλων ἐπὶ στηλῶν Lechat, BCH 1896 549 κέ..

Εἰκὼν 22. Στήλη Τιμαρίστας Ἀκανθίας.

Κωνσταντῖνος Κουρουνιώτης.

Σφραγῖδες Κρητικαὶ

[εις ΑΕ 1912 257-260]

(πίναξ 2)

ὑπὸ

Στεφάνου Ξανθουδίδου.

Ὁ κ. W. Gaerte ἐν μικρᾷ μελέτῃ αὐτοῦ ὁμιλῶν περὶ τῆς ὑπ' ἐμοῦ γενομένης δημοσιεύσεως 166 σφραγίδων Μινωικῆς ἐποχῆς, λέγει ὅτι ἡ ἐμὴ ἑρμηνεία ἐνίων λίθων ἀλλαχοῦ μὲν εἶναι *ἐπισφαλής*, ἀλλαχοῦ δὲ τελείως *σφαλερά*. Αἱ σφραγῖδες, ἐν αἷς εὑρίσκει ἐλαττωματικὴν ἑρμηνείαν, εἶναι ἐκ τῶν 166 (ὧν τινες τρίπλευροι ἢ δίπλευροι) αἱ ἑξῆς δέκα τέσσαρες, περὶ ὧν θὰ ὁμιλήσω βραχύτατα, ἵνα καταδείξω ὅτι οὐδὲν ἐξ ὅσων λέγει περὶ αὐτῶν ἔχεται ἀληθείας.

Ὁ κ. Gaerte αὐτὸς ὁμολογεῖ ὅτι οὔτε τὰς λίθους εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν, ὅτε ἔγραφε τὸ ἄρθρον, οὐδὲ ἀποτυπώματα αὐτῶν (πρᾶγμα εὐκολώτατον καὶ πρόχειρον) ἐζήτησε νὰ λάβῃ, ἀλλ' ἐστηρίχθη ἐπὶ τῶν τριῶν πινάκων τῆς Ἀρχ. Ἐφημερίδος τοῦ ἄρθρου μου (ΑΕ 1907, πίν, 6· 7· 8). Ἀλλ' ἀτυχῶς οἱ φωτοτυπικοὶ πίνακες τῶν μικρῶν τούτων ἀντικειμένων ὑπολείπονται πολὺ κατὰ τὴν εὐκρίνειαν καὶ αἱ παραστάσεις ἐνίων ἰδίως σφραγίδων εἶναι τόσον ἀμυδραὶ καὶ ἀσαφεῖς, ὥστε παρέσυραν τὸν κ. Gaerte εἰς τὴν πρωτοφανῆ ταύτην ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ ζητήσει παραπλάνησιν.

Ἵνα ὁ ἔλεγχος τῶν ὑπ' ἐμοῦ καὶ αὐτοῦ εἰρημένων εἶναι ἄμεσος καὶ πρόχειρος εἰς πάντα συναποστέλλω γύψινα ἐκμαγεῖα αὐτῶν, ἵνα νέαι σαφέστεραι τούτων εἰκόνες κατασκευασθῶσιν, εἰς ἃς καὶ παραπέμπεται ἑκάστοτε ὁ ἀναγνώστης.

Σφραγὶς 5 α, β. Εἶναι μικρὰ δίπλευρος σφραγὶς ἐκ μέλανος στεατίτου· ἔλεγον, «εἰς τὴν μίαν πλευρὰν ἔχει ἄνθος μετὰ φύλλων, εἰς τὴν β' κλάδον βελονοφύλλου φυτοῦ. Τὸ τελευταῖον τοῦτο θεωρούμενον ἀνεστραμμένον φαίνεται ὡς παράστασις

σκορπίου», καὶ παρέπεμψα εἰς ἄλλας παραστάσεις σφραγίδων φερουσῶν σκορπίον. Ἡ περιγραφὴ τῆς παραστάσεως εἶναι ἀκριβὴς καὶ δὲν δύναμαι καὶ μετὰ ἑπτὰ ἀπὸ τότε ἔτη νὰ μεταβάλω τι. Ὁ κ. G. εὑρίσκει ἐν τῇ 6΄ παραστάσει ὅτι «*ἔπρεπε* νὰ ὑπάρχῃ ἀνθρωπίνη μορφὴ ἱκετεύουσα, καὶ αὕτη νομίζω ὅτι πράγματι εἰκονίζεται ἀριστερόθεν τοῦ θάμνου· εἶνε δ' αὕτη γυνὴ κλίνουσα ὑπὲρ τὸν θάμνον μεθ' ὑψωμένων τῶν χειρῶν. Ἀξιοσημείωτος εἶνε ἡ θέσις τῶν δακτύλων, διότι ἐνῷ ὁ δείκτης καὶ ὁ μικρὸς δάκτυλος εἶνε τεταμένοι, αἱ ἄκραι τοῦ μεγάλου δακτύλου καὶ τοῦ μέσου ἑνοῦνται». Περιττὸν νὰ προσθέσω ὅτι οὐδὲν ὑπάρχει ἐξ αὐτῶν ἐν τῇ σφραγῖδι· παραπέμπω μόνον εἰς τὴν εἰκόνα τὸν ἀναγνώστην ἵνα θαυμάσῃ ποῦ εὑρέθησαν πάντα ὅσα ἐφαντάσθη ὁ κ. Gaerte.

Σφραγὶς 10 α, β, γ. Καὶ τῆς τριπλεύρου σφραγῖδος ταύτης ἡ περιγραφή, ἣν ἔδωκα, εἶναι καὶ σαφεστάτη καὶ ἀναμφισβήτητος καὶ σήμερον, ἀρκεῖ νὰ ἔχῃ τις πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ ἀποτύπωμα ἢ σαφῆ εἰκόνα αὐτῆς. Ἐπὶ τῆς γ΄ πλευρᾶς, ὅπου καθαρῶς φαίνονται αἱ πέντε ***πρόχοι*** ἤτοι δύο καὶ τρεῖς (ἀναστρεφομένης τῆς σφραγῖδος), ὁ κ. G. βλέπει παράστασιν θρησκευτικήν, ἤτοι θεότητα, πρὸς ἣν γίνεται θυσία, διότι, λέγει, αἱ τρεῖς μορφαὶ ἄνωθεν τῶν οἰνοχοῶν ἐπὶ τῆς εἰκ. 10 *γ* ἐνθυμίζουσι τὸ εἴδωλον μετὰ τῆς ὀκτωειδοῦς ἀσπίδος τοῦ ἐκ Μυκηνῶν χρυσοῦ δακτυλίου. Ὁ κ. G. δηλ. λαμβάνει τὰ τρία ἀγγεῖα ὡς τρεῖς θεότητας ἀσπιδηφόρους. Καὶ ὅσα λέγει γενικῶς περὶ τῶν λίθων τούτων, ὅτι δηλ., ὅταν αἱ παραστάσεις δὲν εἶναι γράμματα, σχεδὸν πάντοτε εἰκονίζονται σκηναὶ ἔχουσαι χαρακτῆρα θρησκευτικὸν καὶ μυθολογικόν, καὶ ὅτι καὶ ἡ ἀντωπὸς παράστασις τῆς πλευρᾶς α΄ συντελεῖ μᾶλλον νὰ δεχθῶμεν, ὅτι οὗτοι εἶναι δαίμονες κρατοῦντες ἀγγεῖα πρὸς θυσίαν, εἶναι τελείως ἀνακριβῆ καὶ φανταστικά· ὁ βουλόμενος περὶ τούτου νὰ πεισθῇ ἂς ῥίψῃ ἓν βλέμμα εἰς τὸ βιβλίον τοῦ κ. Evans Cretan Pictographs σελ. 21· 68· 69· 70· 71· 75, καὶ τοῦ αὐτοῦ Further Discoveries σελ. 334 καὶ τοὺς πίνακας τούτου **I, II**, ὅπου εὑρίσκονται αἱ αὐταὶ παραστάσεις ἀνδρὸς κρατοῦντος πρόχους, ἔπειτα μόνον τὰ ἀγγεῖα αὐτὰ εἰς σειρὰς ἢ ἀπὸ ἀναφόρου κρατούμενα. Ὁ κ. Evans λέγει περὶ αὐτῶν ὅτι αἱ παραστάσεις ἀναφέρονται εἰς τοὺς κατόχους τῶν σφραγίδων, καὶ ὅτι ἐκεῖ ὅπου εἰκονίζεται ἄνθρωπος κρατῶν ἢ αἴρων τοιαύτας πρόχους εἶναι πιθανῶς κύριος ποιμνίων ἢ ἀγελῶν, καὶ τὰ ἀγγεῖα ταῦτα εἶνε γαλακτοδόχα. Ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, ἓν μόνον εἶναι βέβαιον, ὅτι θεότητες καὶ ἀσπίδες, ἃ βλέπει ὁ κ. G., δὲν ὑπάρχουσιν ἐν τῇ σφραγῖδι.

Σφραγὶς 13. Ὁ κ. G. βλέπει καὶ ἐνταῦθα «πολεμιστὴν μετὰ μεγάλης στρογγύλης ἀσπίδος, ὅστις τείνων ὑψηλὰ πρὸς τὰ ἄνω τὴν μίαν ἢ τὰς δύο χεῖρας κλίνει τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ βλέπει πρὸς τὸ ἐπὶ τοῦ πασσάλου ὑπάρχον σφαιρικὸν πρᾶγμα. Τοῦτ' αὐτὸ πράττει καὶ ἡ γυνὴ («ζῷον»), ἀλλὰ ταύτης οἱ βραχίονες δὲν εἶνε τόσον πολὺ τεταμένοι». Παρὰ πᾶσαν τὴν καλὴν θέλησιν δὲν βλέπω οὐδὲν ἐξ αὐτῶν ἐπὶ τῆς λίθου εἰμὴ μόνον τὰ τρία δυσόριστα σύμβολα, ὅπως καὶ ἐν τῇ περιγραφῇ μου εἶπον.

Σφραγὶς 14 γ. Εἶπον ἁπλούστατα ὅτι εἰκονίζει τετράποδον. Ὁ G. βλέπει καὶ πάλιν θεοὺς καὶ δαίμονας, ἤτοι πάσσαλον, ἐφ' οὗ «εἶνε ἐξηρτημένη ἀσπὶς καὶ πλαγίως πρὸ ταύτης ἐρείδεται δόρυ. Τὰ σύμβολα ταῦτα συμφωνοῦσι πλήρως πρὸς τὰς λοιπὰς παραστάσεις τοῦ λίθου, διότι ἡ ἐν λόγῳ θεότης σχετίζεται συχνάκις πρὸς ζῷα τοῦ ἀέρος, τοῦ ὕδατος καὶ τῆς γῆς». Θαυμάζω διὰ πάντα ταῦτα τὰ πράγματα, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει εἰμὴ τὸ ταλαίπωρον τοῦτο ἄτεχνον ζῷον.

Σφραγὶς 22 α. Ὁ G. παραδέχεται τὴν ἐμὴν περιγραφήν, ἀλλὰ προσθέτει ὅτι «ὁ χορεύων ἀνὴρ ἔχει προδήλως κεφαλὴν ζῴου». Δὲν ἔχει δίκαιον· διότι εἶναι γνωστὸν ἐκ τῶν Μινωικῶν καὶ Μυκηναϊκῶν σφραγίδων πόσον ἀτελῶς πολλάκις εἰκονίζεται ἡ κεφαλὴ εἰς τὰ μικρὰ ταῦτα μνημεῖα, ὥστε νὰ φαίνηται πτηνόμορφος· πρβ. καὶ κατωτέρω τοὺς ἀριθ. 86 καὶ 111.

Σφραγὶς 24 β. Εἶπον· «εἰκονίζονται δύο ἄνδρες καθήμενοι (;), ἀλλὰ τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ πρὸς ἀριστερὰ ἠφανίσθη ἀποκρουσθέντος τοῦ λίθου». Ἐπιμένω καὶ σήμερον εἰς ταύτην τὴν ἑρμηνείαν· ὅσα λέγει ὁ G. «Μινώταυρος καὶ γυνὴ ἱκετεύουσα» καὶ παραπέμπει εἰς παράστασιν σφραγίσματος ἐκ Ζάκρου (**JHS** 1902 πίν. **VI** 5) καὶ **Dussaud** Civil. préhistor. εἰκ. 180 εἶναι ἄλλα πράγματα.

Σφραγὶς 36 α. Ἐγὼ εἶδον «ἄνθρωπον τερατώδους μορφῆς, ὅπως ἄλλως εἶναι συχνὸν εἰς τὰς σφραγῖδας τῆς τάξεως ταύτης, ἱστάμενον πρὸς δεξιὰ ἐνώπιον δένδρου ἢ κλάδου» καὶ παρέπεμψα εἰς ἐντελῶς ὁμοίαν παράστασιν Evans, Pictogr. εἰκ. 65 α. Κατὰ τὸν G. «εἰκονίζεται γυνὴ φέρουσα βραχὺν χιτῶνα καὶ κύπτουσα ἄνωθεν θάμνου, ἐνῷ κινεῖται ὡς πρὸς ἱκεσίαν ἢ πρὸς χορόν, ἐκεῖ ἵσταται ἀριστερόθεν τοῦ θάμνου πτηνὸν ἐστραμμένον πρὸς ἀριστερὰ καὶ στρέφον ὁμοίως πρὸς τὰ ὀπίσω τὴν κεφαλήν». Ὁ G. τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀνθρώπου λαμβάνει ὡς πτηνόν.

Σφραγὶς 39 α. Οὐδὲν ἄλλο ἔχει ἡ σφραγὶς ἢ ὅ,τι εἶπον, ἤτοι τρεῖς ἄνδρας βαδίζοντας πρὸς ἀριστερά, καὶ εἶναι ἐντελῶς ὅμοιαι αἱ μορφαὶ αὐτῶν πρὸς τὰς τῶν εἰκονιζομένων παρ' Evans, Pictogr. εἰκ. 55· 56· 57· 59 κτλ.. Ὁ G. παρεξηγῶν τὸν τριγωνικὸν σχηματισμὸν τοῦ στήθους καὶ τὴν πτηνόμορφον κεφαλὴν θέλει ἀσπιδηφόρους φέροντας μέγα κράνος μετὰ θυσάνου βαδίζοντας πρὸς δεξιά, καὶ παραβάλλει τὸν τρίτον μὴ φέροντα ἀσπίδα πρὸς τὸν προπορευόμενον τῆς πομπῆς ἐν τῷ ἀγγείῳ τῆς Ἁγ. Τριάδος, πρὸς ὃν οὐδεμίαν ἔχει ὁμοιότητα.

Σφραγὶς 50. Εἰς τὸ σαφέστατα φαινόμενον ἄνωθεν τοῦ λέοντος πληρωματικὸν ἀντικείμενον (Füllmotiv), ἐγὼ μὲν εἶδον πτηνὸν ἢ ἄνθος (τοῦτο πιστεύει ὁ Gilliéron), ὁ δὲ G. βλέπει πάλιν θεὰν φέρουσαν ἄγνωστόν τι ἀντικείμενον ἐν ταῖς χερσὶν (sic). Ἴδε καὶ σφρ. 57.

Σφραγὶς 57. Εἶναι φακοειδὴς ἐκ στεατίτου γαλόπετρα τῶν τελευταίων Μυκηναϊκῶν χρόνων τροχάδην ἐργασίας καὶ προχείρου τέχνης, οἷαι εὑρίσκονται πολλαὶ ἐκ τοιούτου λίθου καὶ κακότεχνοι· τοῦ πράγματος ἔχουσι πεῖραν οἱ ἐν Κρήτῃ ἐργασθέντες ἀρχαιολόγοι· ἡ λίθος εἶναι ἄλλως βεβλαμμένη κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν ἀπὸ τοῦ μέσου τῆς παραστάσεως καὶ κάτω· ἡ παράστασις ὅμως ἀρκετὰ σαφὴς καὶ ἀναμφισβήτητος· εἶναι, ὡς εἶπον, «λέων πρὸς δεξιά, καὶ ὑπὲρ τὴν ῥάχιν αὐτοῦ φοινικοειδὲς φυτόν· ἔμπροσθεν τοῦ λέοντος κρέμαται ὡσεὶ κλάδος δένδρου καταλήγων εἰς δισχιδὲς ἄνθος» (ὁ ζωγράφος Gilliéron πιστεύει ὅτι ὁ τεχνίτης ἠθέλησε νὰ παραστήσῃ τὸ σκέλος ζῴου, τὴν λείαν δηλ. τοῦ λέοντος). Οὐδὲν ἄλλο ἔχει ἡ λίθος· καὶ ὅμως καὶ ἐν ταύτῃ ἀνεκάλυψεν ὁ G. θαυμαστὰ πράγματα, τρεῖς ὁλοκλήρους σκηνὰς *ταυροκαθαψίας*, ἤτοι 1) ἄνδρα ἐξηρτημένον ἐκ τῶν κεράτων ταύρου· 2) σύλληψιν ἄλλου ταύρου· 3) ταῦρον ἠρέμα ἱστάμενον. Μετὰ ταῦτα ὅμως ὡσεὶ μετανοῶν διὰ τὴν ὑψηλὴν τῆς φαντασίας πτῆσιν ἐκφράζει δισταγμόν, καὶ προτρέπει πρὸς νέαν τῆς λίθου ἐξέτασιν.

Σφραγὶς 86. Οὐδὲν προσθέτει εἰς τὴν ἐμὴν περιγραφήν, ἢ ὅτι ὀνομάζει τὴν παράστασιν «σκηνὴν λατρείας», ἐν ᾧ ἐγὼ λέγω αὐτὴν «θρησκευτικὴν παράστασιν».

Σφραγὶς 109. Οὐδὲν ἔχω νὰ μεταβάλω καὶ ἐν τῇ περιγραφῇ τῆς λίθου ταύτης· ὅσα λέγει ὁ G. περὶ θεοῦ εἶναι ὅλως ἀπίθανα, λέων δὲ καὶ οὐρὰ δὲν ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῇ.

Σφραγὶς 111. Ἡ προσθήκη τοῦ G. περὶ ὄφεως εἶναι φανταστική, ἀφ' οὗ δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ σφραγῖδι. Τὸ ἐν τῇ ἀριστερᾷ ἀντικείμενον, ὅπερ δὲν ἠθέλησα νὰ ὁρίσω, δὲν ἀποκλείεται μὲν νὰ εἶναι καὶ ἔνδυμα, ὅπως θέλει ὁ G., πιθανώτερον δ' ὅμως εἶναι θαλάσσιος τρίτων (dolium triton), ὅπως παρίσταται γυνὴ κρατοῦσα αὐτὸν πρὸ βωμοῦ κεραούχου ἐν τῇ γνωστοτάτῃ ἐκ τοῦ Ἰδαίου ἄντρου κρυσταλλικῇ λίθῳ (Evans, Tree and pillar cult εἰκ. 25), εἴτε καὶ ἄλλο τι ὅμοιον.

Σφραγὶς 113. Ὁ G. παραδέχεται τὴν ἐμὴν ἑρμηνείαν, ἀλλὰ προσθέτει ὅτι ἡ δεξιὰ τῆς θεοῦ ἱσταμένη μορφὴ εἶναι ***παιδίον ὄρθιον ἐπὶ ὑψώματος***. Ἡ τροποποίησις αὕτη εἶναι τελείως ἀνακριβής· ὅ,τι ὀνομάζει ὕψωμα ὁ G. οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ τὸ κάτω μέρος τῆς ἐσθῆτος (ἡ φούστα) τῆς γυναικὸς (οὐχὶ παιδίου), ἥτις κατ' οὐδὲν διαφέρει τῆς ἄλλης ἢ κατὰ τὴν ἀτελεστέραν ὑπὸ τοῦ τεχνίτου ἐπεξεργασίαν.

Ταῦτα εἶναι πάντα ὅσα ὁ G. εἶπε περὶ τῶν Κρητικῶν σφραγίδων, ἃς ἐδημοσίευσα, καὶ δι' ὧν ἐνόμισεν ὅτι ἀποδεικνύει τὸ σφαλερὸν τῶν ἐμῶν ἑρμηνειῶν. Εἶναι λυπηρὸν ὅτι τόσος κόπος αὐτοῦ κατηναλώθη μάτην, καὶ ἐδέησε χάριν τῆς ἐπιστημονικῆς ἀληθείας νὰ γραφῶσι τὰ ἀνωτέρω πρὸς ὑποστήριξιν πραγμάτων ὀρθῶς λεχθέντων πρὸ ἑπταετίας.

Ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης, 15ῃ μαΐου **1913**.

Στέφανος Ἀ. Ξανθουδίδης.

Εις Θεσσαλίας επιγραφὰς

(ΑΕ 1911 129· 135· 144 καὶ ΑΕ 1912 63· 74· 101· 253· 253 καὶ ΑΕ 1913 39· 44)

ὑπὸ

Αποστόλου Αρβανιτοπούλου.

Α΄). Ἐν τῷ ὑπὲρ *δικαστῶν Φεραίων* ὑπ᾽ ἀριθ. 64 Α ψηφίσματι ΑΕ 1911 129 στίχ. 2 παρεισέφρησεν ἐκ τυπογραφικοῦ ἀβλεπτήματος τὸ *τοῦ*, ὅπερ ἐξαλειπτέον.

Β΄). Τὸ ἐν στίχ. 22 τοῦ ὑπ᾽ ἀριθ. 70 ψηφίσματος ΑΕ 1911 135 *παρεισιώπησαν* δύναται νὰ ἑρμηνευθῇ θεωρουμένης τῆς προφορᾶς τοῦ ε κατὰ τρόπον κλειστότερον, οὗ ἕνεκα ἐγράφη ει· ὁμοίως ἐν ἐπιγραφαῖς τῆς Εὐβοίας γράφεται *βασιλεία, Ἐρετριείων* ἀντὶ *βασιλέα, Ἐρετριέων* κτλ., καθ᾽ ἃ ἑρμηνεύει ὁ A. Wilhelm καὶ ὁ Γ. Χατζιδάκις παρ᾽ αὐτῷ ἐν ΑΕ 1912 236.

Γ΄). Ἐν τῷ ψηφίσματι ἀριθ. 82 ΑΕ 1911 144 στίχ. 7 εἶναι πιθανὸν ὅτι ἐν τοῖς ὑπολειφθεῖσι γράμμασι ΔΙΚΟ ὑπόκειται ὁ μὴν *Ξανδικός*, ὃν εὕρομεν ἐν νέῳ ψηφίσματι τῶν Γοννέων προσεχῶς ἐκδοθησομένῳ· εἶναι δ᾽ ὁ μὴν οὗτος τῶν καθαρῶς Μακεδονικῶν.

Δ΄). Τοὺς στίχ. 6-8 τοῦ ὑπ᾽ ἀριθ. 90 ψηφίσματος ΑΕ 1912 63 συμπληρωτέον κάλλιον ὧδε·

ἐκκλησίας] ἐννό[μο]υ· προστ[ατευ-
όντων τῆς ἐκκ]λησίας [τ]ῶν ταγῶ[ν
καὶ τοῦ ἱερέως Στ]ρ[ατ]ονίκου·

αἱ συμπληρώσεις αὗται φαίνονται βεβαιούμεναι ὑπὸ νέου ψηφίσματος τῶν Γοννέων, προσεχῶς δημοσιευθησομένου.

Ε΄). Τὰ περὶ ἐκλεγέντος προξένου ἅμα καὶ *θεωροδόκου* ἐν τῷ ψηφίσματι ἀριθ. 101 ΑΕ 1912 74 λεχθέντα ἑρμηνεύονται καὶ κανονίζονται ἀσφαλέστερον διὰ νέου πλήρους ψηφίσματος τῶν Γοννέων καὶ Ἀθηναίων περὶ *θεωροδόκων* καὶ *προξένων*, δημοσιευθησομένου ἐν τοῖς κάτω.

Ϛ΄). Ἐν στίχ. 7 τοῦ ὑπ᾽ ἀριθ. 163 ψηφίσματος ΑΕ 1912 101 παρελείφθη ἐκ τυπογραφικῆς ἀβλεψίας τὸ *τῶν*· γραπτέον ἄρα

ταμίαι ἀπὸ τῶν τῆς πόλε[ως προσό-
δων·

ἐπὶ τῆς εἰκόνος διακρίνεται σαφῶς τὸ *τῶν*.

Ζ΄). Τὴν εἰκασίαν τοῦ A. Wilhelm ἐν ΑΕ 1912 253 περὶ τῆς ὑπ᾽ ἀριθ. 57 ἀναθηματικῆς ἐκ Γόννων ἐπιγραφῆς ὅτι εἶναι ἔμμετρος θεωρῶ ἀσφαλῆ· περιέργως δ᾽ ἐν τῷ προχείρῳ ἡμερολογίῳ μου εἶχον σημειώσει ὅτι τὸ ἐπίθετον *ὁπλοφόρος* τῆς Ἀθηνᾶς φαίνεται ποιητικώτερον· τὸ ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας τοῦ βάθρου τούτου σωθὲν μέρος τόρμου δύναται νὰ περιλάβῃ γόμφον στήλης ἀναγλύφου, ἐξ οὗ γεγονότος εὐαρμοστεῖ καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ Wilhelm τεθὲν πρὸς συμπλήρωσιν *τύπον*.

Η΄). Περὶ τῆς ἑρμηνείας τῶν ἐν τοῖς ψηφίσμασι τῶν Γοννέων τὸ πρῶτον ἐμφανιζομένων *βολίμων* δικῶν ἐν ΑΕ 1911 130 ἔγραψα μετ᾽ ἀμφιβολικοῦ σημείου τὸ «***ἤτοι τὰς ἀπὸ συμβόλων***»· ἀπόδειξις δὲ τοῦ ὅτι δὲν εἶχον πεποίθησίν τινα περὶ τῆς ὀρθότητος τῆς ἑρμηνείας ταύτης, εἶναι τὸ ὅτι ἔγραψα εὐθὺς μετ᾽ ὀλίγον τάδε: «Λεπτομερέστερον περὶ πάντων τούτων, ***μάλιστα περὶ τῶν δικῶν,*** διαλαμβάνομεν *ἐν τέλει* τῆς μελέτης ἡμῶν ταύτης ἐν τοῖς περὶ τῆς Γοννέων πολιτείας»· δὲν ἐξήνεγκα ἄρα ἄχρι τοῦδε τὴν πλήρη γνώμην μου περὶ αὐτῶν, ἀλλ᾽ ἐπεφύλαξα ἐμαυτῷ περαιτέρω τὴν ἑρμηνείαν.

Τοῦτο λαβὼν ὑπ᾽ ὄψιν ὁ B. Haussoullier ἔγρα-

ψέ μοι τῇ 29ῃ μαΐου 1911 ἐπιστολήν, ἐν ᾗ λέγει μοι τὰς ἑαυτοῦ ἀντιρρήσεις καὶ ἑρμηνεύει ὀρθῶς τὰς *βολίμους* δίκας ὡς ***ἀναβολίμους***, καθ' ἃ κατόπιν ἡρμήνευσεν ὁ A. Wilhelm ἐν ΑΕ 1912 253.

Ἐπειδὴ περαιτέρω δημοσιεύω καὶ ἕτερα νέα ψηφίσματα τῶν Γοννέων ὑπὲρ δικαστῶν καὶ βολιμοδικαστῶν, περιέλαβον ἐν αὐτοῖς τὰς σοφὰς καὶ καθ' ὅλα ἑρμηνευούσας τὸ ζήτημα παρατηρήσεις τοῦ Haussoullier, ἀφεὶς πάλιν τὰς ἐμὰς προσθήκας εἰς ὑπέρθεσιν, ἵνα καταχωρίσω ἐν τέλει, καθ' ἃ ὑπεσχόμην, τῆς μελέτης μου, μετὰ τὴν περάτωσιν τῆς δημοσιεύσεως τῶν ἐπιγραφῶν Γόννων.

Ἐν Ἐλασσόνι, τῇ 7ῃ ἰουνίου 1913.

Θ'). ΑΕ 1913 39 ἀριθ. 167. Ἐν *στίχ.* 11 τὸ πρῶτον διακρινόμενον γράμμα εἶναι πιθανῶς Ρ· οὕτω συμπληρωτέον κάλλιον αὐτὸν

ὑπ]ολαμ[βάνον-
τες εἶναι τὰ οἰκόπεδα Κρατεύου τοῦ Φιλομβρ]ότου
[καὶ Καλλίου κτλ..

Ὁ αὐτὸς ***Φιλόμβροτος*** ἀπαντᾷ ἐν ἀριθ. 165 Α στίχ. 7· 21-22.

Ι'). ΑΕ 1913 44 ἀριθ. 173. Ἐν *στίχ.* 8 ἐν τῷ ·/· αἱ ἑκατέρωθεν τῆς λοξῆς κεραίας δύο στιγμαὶ μόλις διακρίνονται· μετὰ τὸ ΕΤ διετηρήθη μὲν χῶρος διὰ δύο τουλάχιστον γράμματα, δὲν βεβαιοῦται δὲ ἂν ὑπῆρχον ὄντως καὶ ἀπετρίβησαν, ἢ ἔμεινε κενὸς χῶρος· ἡ ἐμὴ ἐντύπωσις ὑπῆρξεν ὑπὲρ τῆς πρώτης ἰδέας· ἐνόμισα δ' ὅτι διέκρινα σκιώδη τινὰ ἴχνη Υ καὶ μετ' αὐτὸ ὑπόλοιπα ἑτέρου γράμματος, ἴσως Π· ἂν ὄντως εἶχον οὕτω ταῦτα, ὑποχρεούμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὑποκειμένην βραχυγραφίαν ***ἔτ(ους)*** καὶ μετ' αὐτὴν ἀρκτικὰ γράμματα μηνός, καὶ δὴ «***Ὑπ[ερβερεταίου*** δεῖνι»· κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐκφέρεται ἡ πρὸς τοὺς Λαρισαίους ἐπιστολὴ τοῦ βασιλέως IG IX² 517, ἤτοι ἐν *στίχ.* 9 ***ἔτους β' Ὑπερβερεταίου κα'***. Ὑπὸ τὸν *στίχ.* 12 διεκρίναμεν ἐπὶ τοῦ διαστίχου τρία ἢ τέσσαρα μικρότατα γράμματα ΟΝΗΜ λέξεως, ἣν εἶχε βεβαίως παραλίπει ὁ χαράκτης (***ἐω]νημ[ένους;***) καὶ ἔγραψεν ἐκ δευτέρας φροντίδος, καθ' ἃ ὁ ὁμότεχνος αὐτῷ ἐν ἀριθ. 165 Α καὶ ἄλλοι.

Ἐν Ἐλασσόνι, τῇ 18ῃ ἰουνίου 1913.

Ἀπόστολος Σ. Ἀρβανιτόπουλλος.

Εις Περαίας επιγραφὰς

(ΑΕ 1911 58 [40]· 68 [70 καὶ 71] καὶ IG XII¹ 49)

ὑπὸ

Νικήτα καὶ Μιχαὴλ Χαβιαρᾶ.

Ἐν τῷ ὑφ' ἡμῶν ἐν ΑΕ 1911 58 ἀρ. 40 δημοσιευθέντι ἐπιγράμματι, οὗ ἐν τῷ 1ῳ στίχῳ ὁ κ. Wilhelm ὀρθῶς ἀνέγνω ***Ἁγήνακτος Ἀπολλόδοτο[ς]*** (ΑΕ 1912 251, πρβ. ΑΕ 1913 2 ἀρ. 85) ἀντὶ τοῦ ὑφ' ἡμῶν ἀναγνωσθέντος ***Ἁγήνακτος Ἀπολλοδότο[υ]***, τὰ τοῦ 3ου στίχου ληπτέον ὡς ἑνὸς ἀνδρὸς ὄνομα ***Κτησιφῶν Ἁγήνακτος*** καὶ οὐχί, ὡς ἀνέγνωμεν παραχθέντες ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἐν τῷ ἐπιγράμματι ὀνόματος, ὡς δύο ***Κτησιφῶν· Ἁγήνακτος***. Κατὰ ταῦτα ὁ Κτησιφῶν Ἁγήνακτος ἦτο ἀδελφὸς τοῦ Ἀπολλοδότου Ἁγήνακτος καὶ διασκευαστέα ἡ ἡμετέρα περὶ τοῦ τρίτου στίχου σημείωσις. Ἡ ἀνάγνωσις αὕτη τοῦ τρίτου στίχου δικαιολογεῖ ἔτι τὴν διόρθωσιν τοῦ κ. Wilhelm, ὅστις εὑρίσκει καὶ οἰκογενειακὴν σχέσιν μεταξὺ τοῦ Ἀπολλοδότου Ἁγήνακτος ἀποθανόντος τῇ 4ῃ πΧ ἑκατονταετηρίδι καὶ τοῦ [***Ἁγη]σιάνακτος Ἀπολλοδότου καθ' ὑοθεσίαν δὲ Γόργωνος***, στρατηγοῦ, ἀναφερομένου ἐν Ροδιακῇ ἐπιγραφῇ IG XII¹ 49 τῆς 1ης πΧ ἑκατονταετηρίδος. Καὶ περὶ τῆς συγγενικῆς μὲν σχέσεως, ἂν ὑπῆρξε μεταξὺ τῶν δύο τούτων προσώπων, θὰ κρίνῃ ὁ ἀναγνώστης ἐκ τῶν λεχθησομένων, παρέσχε δὲ διὰ τούτου νύξιν ὁ κ. Wilhelm εἰς διόρθωσιν τῆς μνημονευθείσης

ἐπιγραφῆς Ρόδου καὶ δύο ἄλλων τῆς ἐν Περαίᾳ Τύμνου.

Ἐν ΑΕ 1911 68 ἀρ. 70 καὶ 71 ἐδημοσιεύσαμεν δύο ἐκ Τύμνου ἐπιγραφὰς ὡς ἑξῆς·

ἀριθ. 70

Δάμ]ατρι καὶ [Κόραι
Πεισιάναξ Ἀ[πολλοδώρου
καθ' ὑοθ[εσίαν δὲ
Γόργω[νος
Τύμ[νιος.

ἀριθ. 71

Διὶ πατρώι]ωι
Πεισιάναξ Ἀ]πολλο[δώρου
καθ' ὑο]θεσίαν δὲ
Γόρ]γωνος
Τ]ύμνιος.

Ἐν ἐπιγραφῇ Ρόδου IG XII¹ 49 ἀναγράφεται μεταξὺ ἄλλων στρατηγῶν κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν ἐκδοτῶν γενομένην συμπλήρωσιν τῶν στίχων 20-21 καὶ ὁ

Ἀγη]σιάναξ Ἀπολλοδότου
κα]θ' ὑοθεσίαν δὲ Γόργωνος.

Ἐκ τῆς παραλλήλου ἐξετάσεως τῶν τριῶν τούτων ἐπιγραφῶν πείθεταί τις ἀδιστάκτως ὅτι ἐν αὐταῖς πρόκειται περὶ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ προσώπου, οὗ τὸ ἀληθὲς ὄνομα εἶνε *Πεισιάναξ Ἀπολλοδότου καθ' ὑοθεσίαν δὲ Γόργωνος*, καὶ κατὰ ταῦτα διορθωτέαι αἱ ἐπιγραφαί.

Ἐν Σύμῃ.

Νικήτας καὶ Μιχαὴλ Δ. Χαβιαρᾶ.

Εις Νισύρου ψήφισμα

(ΑΕ 1913 7)

Στίχ. 4· *χρε]ί[α]ν [πα]ρεχόμενος* (πρβ. λ. χ. *Dittenberger* SIG 928 στ. 24) *ἐμ παντὶ [καιρῶι*. Στίχ. 6· --τ.. *π]ατρ[ίδ-;] ἐπο[ι]ή[σα]το*, πρβ. *ἐπιμέλειαν, πρόνοιαν, σπουδὰν ποιεῖσθαι*. Στίχ. 7· *εὐπ]ορία*, πρβ. OGI 194 στίχ. 13 κλπ. καὶ SIG 325 (στ. 39 κέ.)· 503· 548, IG XII³ 169 (= SIG 502)· 170 κλπ..

Ἐν Σύμῃ.

Μιχαὴλ Δ. Χαβιαρᾶς.

Εις Πειραιῶς επίγραμμα

(ΑΕ 1010 73)

ὑπὸ

Γεωργίου Παπαβασιλείου.

ο]ὖ τὸ χ(**ρ**)εὼν εἴμ(**α**)ρται· ὅρα | τέλος ἡμέτερον νῦν·
ἡμεῖς γὰρ τρεῖς ὄντε, | [π]ατὴρ ὑὸς (**ϑ**)υγ(**ά**)τηρ τε,
ϑ]νήισκομεν Αἰγ(**α**)ίου | κύμασι πλαζόμενοι.

Οὕτως ἐξέδωκε τὸ ἐπίγραμμα τοῦτο ὁ κ. Δραγάτσης (ΑΕ 1910 73). Ἡ κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν ὅμως ταύτην ἑρμηνεία δὲν παρέχει τὸν προσήκοντα νοῦν. Τούτου ἕνεκα ὁ μὲν ἐπὶ δυσεπανορθώτῳ ζημίᾳ τῆς Λατινικῆς τε καὶ Ἑλληνικῆς φιλολογίας προώρως ἀποθανὼν Σπυρίδων Βάσης προέτεινε νὰ ἀναγνωσθῇ ἡ πρώτη λέξις τοῦ πρώτου στίχου *ὦ]ι* ἢ *ο]ὖ* (ΑΕ 1910 399, ΑΕ 1911 211)· ὁ δὲ κ. Ἀ. Σκιᾶς (ΑΕ 1911 207, ΑΕ 1912 256) ἀποδεχόμενος τὴν τοῦ κ. Δραγάτση ἀνάγνωσιν ὑπολαμβάνει τὸ *τὸ χρεὼν* ταυτόσημον πρὸς τὸ *τὸ προσῆκον*, διότι φρονεῖ ὅτι αὕτη εἶνε *ἡ πρώτη καὶ κυρία* σημασία τοῦ *τὸ χρεών*. Ὁ δὲ κ. Δραγούμης (ΑΕ 1911 122) ὑπολαμβάνων ὅτι ἐν τῷ ἐπιγράμματι τούτῳ δηλοῦται πικρὰ εἰρωνεία κατὰ τοῦ πεπρωμένου ἢ γαλήνη φιλοσόφου ψυχῆς τῶν οὕτω τελευτησάντων ἀναγινώσκει *εὖ* ἀντὶ τοῦ *οὖ*. Τελευταῖος ὁ κ. Π. Παπαγεωργίου (ΑΕ 1912 125 καὶ 264) προτείνει νὰ ἐκφωνηθῇ ἡ φράσις *οὖ τὸ χρεὼν εἵμαρται* ἐρωτηματικῶς, ὥστε νὰ ἰσοδυναμῇ πρὸς ἔντονον κατάφασιν.

Οὐδεμία τῶν γενομένων ἑρμηνειῶν φαίνεται ἡμῖν

ἀποδίδουσα τὸ προσῆκον νόημα, διότι, ἐν ᾧ, ὡς γνωστόν, ἐν τῷ ἐπιγράμματι πρέπει νὰ ὑπάρχῃ κέντρον τι ἢ κυρία τις ἔννοια, περὶ ἣν τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ στρέφεται, κατὰ τὰς γενομένας ἑρμηνείας τοῦτο ἢ σαφῶς δὲν φαίνεται ἢ παρανοεῖται.

Καὶ κατὰ μὲν τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ κ. Παπαγεωργίου ὁ τὸ ἐπίγραμμα γράψας ποιεῖ τοὺς ἀποθανόντας οὐχὶ δηλοῦντας τῷ παροδίτῃ τὸ ὄντως μοιραῖον τέλος αὐτῶν, ἀλλ' ὑπομιμνήσκοντας αὐτὸν ἀλήθειαν, ἣν δὲν ἀγνοεῖ οὐδὲ ἀμφισβητεῖ, ὅτι δῆλα δὴ εἵμαρται καὶ αὐτῷ ἀποθανεῖν. Ἡ δὲ τοῦ κ. Δραγούμη ἑρμηνεία δὲν εὐαρμοστεῖ, ὡς λέγει καὶ ὁ κ. Σκιᾶς, τοῖς χρόνοις ἐν οἷς τὸ ἐπίγραμμα ἐποιήθη (ΑΕ 1911 208). Ἂν δὲ γένηται ἀποδεκτὴ ἡ ἀνάγνωσις **οὗ**, ὁμολογουμένως, ὡς λέγει καὶ ὁ Βάσης, ἡ ἔννοια τῆς φράσεως, ***οὗ τὸ χρεὼν εἵμαρται***, εἶνε παράλογος. Ὀρθῶς εἶπεν ὁ Βάσης ὅτι ἔναρθρον τὸ ***χρεὼν*** οὐδαμοῦ εὕρηται σημαῖνον τὸ ***προσῆκον***[1] καὶ ὅτι ὁ ***γὰρ*** δὲν εἶνε αἰτιολογικός, ὡς ἑρμηνεύει αὐτὸν ὁ κ. Σκιᾶς, ἀλλὰ διασαφητικός, οὐδὲ ὅτι ἡ ***πρώτη*** καὶ ***κυρία*** σημασία τοῦ ***χρεὼν*** εἶνε ἡ τοῦ προσήκοντος ἀλλ' ἡ τοῦ ἀναγκαίου, λαμπρότατα δ' ἀπέδειξε δι' ὁμοιοτάτων παραδειγμάτων, ὅτι ἡ χρῆσις τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως κειμένης ἀντὶ τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας ***ἐγὼ*** ἢ ***σὺ*** δὲν εἶνέ τι ἄηθες οὐδὲ ἀλλότριον τῇ Ἑλληνικῇ συντάξει (ΑΕ 1911 212).

Τὴν ὑπὸ Βάση ἀνάγνωσιν τοῦ ΟΥ ὡς ἀναφορικοῦ καὶ οὐχὶ ὡς ἀποφατικοῦ ἀποδεχόμεθα, ἀλλὰ δὲν ἐγκρίνομεν τὴν ἐκδοχὴν αὐτοῦ ὡς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας, διότι ὡς κέντρον τοῦ ἐπιγράμματος τότε χρησιμεύει ἡ πρὸς τὸν παροδίτην ὑπόμνησις τῶν ἀποθανόντων νὰ προσδοκᾷ βλέπων τὸ τέλος ἐκείνων καὶ τὸ ἑαυτοῦ. Ἀλλ' ἦτο ἆρά γε ἀνάγκη ὁ ἐπιγραμματοποιὸς νὰ ὑπομνήσῃ θνητὸν ἄνδρα πρᾶγμα, ὅπερ γινώσκει καλῶς ὅτι θὰ πάθῃ;

Καθ' ἡμᾶς ὁ ποιητὴς τοῦ τριστίχου τούτου ἐπιγράμματος δὲν προέθετο νὰ ὑπομνήσῃ τὸν παροδίτην οὔτε ὅτι εἶνε θνητός, διότι τοῦτο κάλλιστα γινώσκει, οὔτε ὅτι τὸ μοιραῖον δὲν εἶναι μοιραῖον(!), οὔτε νὰ εἰρωνευθῇ πικρῶς τὸ πεπρωμένον, οὔτε νὰ δείξῃ τὴν χριστιανικὴν γαλήνην τῆς ψυχῆς τῶν ἐν τοῖς κύμασι τοῦ Αἰγαίου ἀποθανόντων, ἀλλὰ λαβὼν ὡς κέντρον τὸν τόπον, ἔνθα τὸ χρεὼν κατέλαβεν ὅλην οἰκογένειαν, καὶ τὸν τραγικὸν τρόπον, καθ' ὃν τοῦτο ἐγένετο, ἠθέλησε νὰ δείξῃ, ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ γινώσκῃ οὔτε ποῦ οὔτε πῶς θὰ ἀποθάνῃ, ὡς μαρτυρεῖ ὁ θάνατος ὅλης οἰκογενείας, ἥτις ἀντὶ νὰ ἀποθάνῃ θάνατον φυσικόν, ἐν ᾧ τόπῳ ἐγεννήθη ἢ ἔζη, ἀπέθανε πνιγεῖσα ἐν τοῖς κύμασι τοῦ Αἰγαίου.

Ἀναγνωστέον λοιπὸν καὶ στικτέον τὸν α' στίχον ὧδε·

Οὗ τὸ χρεὼν εἵμαρται, ὅρα τέλος ἡμέτερον νῦν·

ὅπερ ταυτὸν τῷ

παροδῖτα, ποῦ τὸ χρεὼν εἵμαρται, εἰδείης ἂν ὁρῶν ἡμέτερον τέλος νῦν

ἢ τῷ

οὐδεὶς ἂν εἰδείη, ποῦ εἵμαρται ἀποθανεῖν, ὁρῶν ἡμέτερον τέλος νῦν.

Ὀρθῶς μὲν ὁ μακαρίτης Βάσης ἀντικρούων τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Σκιᾶ λεγόμενα περὶ τοῦ ΟΝΤΕ ὡς στηριζόμενα ἐπὶ παραδειγμάτων ἀναρμόστων (ΑΕ 1911 212) λέγει, ὅτι ἡ χρῆσις τοῦ δυϊκοῦ ἀντὶ τοῦ πληθυντικοῦ εἶνε ***ἀνάρμοστος ποιητῇ ἐπιμελεστάτῳ, ὡς δεικνύει τὸ μετὰ τοῦ ἀνεκφωνήτου ι γεγραμμένον*** **ϑνήισκομεν**, ἀλλὰ δὲν ἀποδεχόμεθα τὴν γνώμην αὐτοῦ ὅτι τὸ ΟΝΤΕ πρέπει νὰ διορθωθῇ εἰς ΟΙΔΕ, διότι δὲν δυνάμεθα νὰ πεισθῶμεν, ὅτι ὁ χαράκτης ἤθελε χαράξει ἐκ παραναγνώσεως ΟΝΤΕ ἀντὶ τοῦ ΟΙΔΕ. Ἡμεῖς οὐδόλως ἀμφιβάλλομεν, ὅτι ὁ μὲν ποιητὴς ἔγραψεν ΕΝΤΕ, ὁ δὲ χαράκτης παραναγνοὺς ἐχάραξεν ΟΝΤΕ.

Ἀναγνωστέον λοιπὸν τὸ ὅλον ἐπίγραμμα ὧδε·

Ο]ὗ τὸ χρεὼν εἵμαρται, ὅρα τέλος ἡμέτερον νῦν·
ἡμεῖς γὰρ τρεῖς *ἕν τε*, πατὴρ ὑὸς θυγάτηρ τε,
θνήισκομεν Αἰγαίου κύμασι πλαζόμενοι.

Οὕτως ἀναγινωσκομένου τοῦ ἐπιγράμματος, οὐ μόνον ἐκλείπει ἡ ἀσύγγνωστος δοκίμῳ ἐπιγραμματοποιῷ ἀσυνταξία, ἀλλὰ καὶ ἐκλάμπει ἡ κυρία ἔννοια, ἣν διάνοια ποιητικὴ ἐνέκλεισεν ἐν αὐτῷ.

Τὸ *ἕν τε* (=μία οἰκογένεια) σαφηνίζεται ἐν τοῖς ἑπομένοις, ***πατήρ, ὑὸς θυγάτηρ τε***. Πρβ. τὸ τῆς συνηθείας ***ὅλοι ἡμεῖς εἴμεθα ἕνα***, ὅπερ λέγεται ἐπὶ πολλῶν ἀποτελούντων μίαν οἰκογένειαν ἢ μίαν ὁμάδα.

Γεώργιος Ἀ. Παπαβασιλείου.

Ετυπ. 16·8·13.

[1] Ὁ κ. Σκιᾶς καὶ μετὰ τὰ γραφέντα περὶ τῆς σημασίας τοῦ ***τὸ χρεὼν*** ἐπιμένει ἐν τῇ γνώμῃ αὐτοῦ, ἀλλ' οὐδὲν παράδειγμα ἐπάγεται, καθ' ὃ τὸ σύναρθρον ***τὸ χρεὼν*** κεῖται συνωνύμως τῷ ***τὸ προσῆκον*** **(ΑΕ 1912 236)**.

Εις Πειραιῶς επίγραμμα

(ΑΕ 1910 73)

ὑπὸ

Γρηγορίου Βερναρδάκη.

Ἐρωτηθεὶς γνώμην περὶ τοῦ πολυθρυλήτου ἐκ Πειραιῶς ἐπιγράμματος, περὶ οὗ τοσάκις ἐγένετο λόγος ἐν τῇ ΑΕ, διατυπῶ αὐτὴν διὰ βραχυτάτων ὧδε.

Ὁ ποιητὴς τοῦ τριστίχου ἐπιγράμματος διὰ τοῦ πρώτου στίχου ὡς προεισαγωγικοῦ ἠθέλησε νὰ ἐκφράσῃ τὸ κοινὸν καὶ παντὶ ἀνθρώπῳ, ἐπὶ παρομοίαις συμφοραῖς, ἐπερχόμενον νόημα: «Ὅπου εἶνε πεπρωμένον, ἐκεῖ θὰ ἀποθάνῃ τις». Προτάξας δ' ὁ ἐπιγραμματοποιὸς τὸ νόημα τοῦτο ἐπιφέρει ἐν τοῖς ἐφεξῆς δύο στίχοις ὡς παράδειγμα τὴν θαυμασίως ἐπικυροῦσαν τὰ εἰρημένα ἀθλίαν τύχην τῶν τριῶν νεκρῶν, οἵτινες μίαν οἰκογένειαν συναποτελοῦντες συναπώλοντο καὶ οἱ τρεῖς ἐν τοῖς κύμασι τοῦ Αἰγαίου.

Καὶ τὸ μὲν νόημα τοῦ πρώτου στίχου (ἐν τούτῳ δὲ κυρίως ἡ δυσκολία) θά μοι συνομολογηθῇ, πιστεύω, ὅτι εἶνε ἀναντίρρητον. Ἀλλ' ἐκ ποίας συντάξεως ποριζόμεθα τὸ νόημα τοῦτο; Πῶς ἔχει ἡ σύνταξις; Αὕτη προηγουμένη τοῦ νοήματος εἶνε οὐχ ἧττον σπουδαία δυσκολία.

Ὁ ποιητὴς ἠναγκασμένος νὰ ἐκφράσῃ τὸ προεισαγωγικὸν τοῦτο νόημα ἐν ἑνὶ τῷ πρώτῳ στίχῳ μετεχειρίσθη βραχυλογίαν τινά· ἔγραψε λοιπὸν

«οὗ τὸ χρεὼν εἵμαρται, ὅρα τέλος ἡμέτερον νῦν»,

τ. ἔ. ποῦ εἶνε πεπρωμένον ν' ἀποθάνῃ τις, βλέπε τὸ ἡμέτερον τέλος νῦν (καὶ κρῖνε). Ἐν ἄλλαις λέξεσι: Ἵνα μάθῃς, ὅτι ἕκαστος θ' ἀποθάνῃ ὅπου εἶνε πεπρωμένον, βλέπε τὸ ἡμέτερον τέλος νῦν.

Ἀφ' οὗ λοιπὸν καὶ τὸ νόημα εἶνε ἀναντίρρητον καὶ ἡ σύνταξις καθίσταται φανερά, οὐδεμιᾶς (διότι καὶ τὸ *ὄντε* τοῦ δευτέρου στίχου δὲν εἶνε ἀνεξήγητον) διορθώσεως ἔχει ἀνάγκην τὸ ἐπίγραμμα, ἀλλ' ἑρμηνείας.

Γρηγόριος Ν. Βερναρδάκης.

Εις Πειραιῶς επίγραμμα

(ΑΕ 1910 73)

ὑπὸ

Γεωργίου Γαρδίκα.

Ἡ μὲν γραφὴ καθ' ἡμᾶς ἐστιν

οὗ τὸ χρεὼν εἵμαρται, ὅρα τέλος ἡμέτερον νῦν·

ἡ δὲ ἑρμηνεία ἔχει ὧδε·

οὗ τὸ χρεὼν εἵμαρται, (ἐκεῖ) ὅρα τὸ τέλος ἡμῶν νῦν (συμβαῖνον)· ἤτοι «ὅπου εἵμαρται ἡμᾶς ἀποθανεῖν, ἐκεῖ ὅρα ἡμᾶς νῦν τελευτῶντας».

Κατὰ ταῦτα «τὸ χρεὼν εἵμαρται» = «τὸ εἱμαρμένον εἵμαρται», ἤτοι ἔχομεν σύστοιχον ὑποκείμενον κατὰ τὸ συνώνυμον.

Πρὸς τὴν γνωμικὴν ῥῆσιν «τὸ χρεὼν εἵμαρται» παραβλητέον καὶ τὸ γνωμικόν, ὅπερ ὁ Πλούταρχος (Ἠθ. 103 Β') πρὸς παραμυθίαν τοῦ φίλου Ἀπολλωνίου ἐπὶ τῷ τοῦ υἱοῦ θανάτῳ ἐχρήσατο·

τό τοι χρεὼν οὐκ ἔστι μὴ χρεὼν ποιεῖν.

Ὁ στίχος οὗτος, ὃς ὑπὸ Nauck ἐν τοῖς ἀδεσπότοις ἀποσπάσμασι (σ. 697, 301) τέτακται, προδήλως εὐριπιδίζει, προσεοικὼς ταῖς ἄλλαις τοῦ τραγικοῦ γνωμοτυπίαις· τὸ αὐτὸ τοῦτο ἀποφαίνεται ὁ φιλόσοφος ποιητὴς καὶ ἐν τῷ Ἱππολύτῳ (στ. 1256) διὰ τοῦ χοροῦ γνωμολογῶν·

οὐδ' ἔστι μοίρας τοῦ χρεών τ' ἀπαλλαγή·

ἔνθα *μοῖρα* καὶ *χρεὼν* συνωνύμως ἐρρήθησαν, ἡ μὲν *μοῖρα* ὥς τι εἱμαρμένον καὶ μερίδιον τῷ ἀνθρώπῳ, τὸ δὲ *χρεὼν* (ὃ *χρὴ* γενέσθαι) ὥς τι ἀναγκαῖον, ἀναπόφευκτον ἄρα καὶ ἀναπότρεπτον.

Διττῶς δὲ τὸ *χρεὼν* ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων λαμβάνεται, ὡς πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἰδίᾳ καὶ ὡς πρὸς τὴν φύσιν καθόλου· διὸ περὶ μὲν τοῦ ἀνθρώπου τὸ χρεὼν σημαίνει ***τὴν τοῦ βίου μοῖραν*** καὶ τὸ ***μοιραῖον τέλος***· ὡς πρὸς δὲ τὴν φύσιν τὸ ***χρεὼν*** δηλοῖ τοὺς αἰωνίους, ***τοὺς φυσικοὺς νόμους, τὴν ἐν τῇ φύσει ἀνάγκην*** (πρβ. Ξεν.'Απομν. Α', α' 11 ***τίσιν ἀνάγκαις ἕκαστα γίγνεται τῶν οὐρανίων***). Πρὸς τὴν ***ἀνάγκην ταύτην*** ἀντίκειται ἡ τοῦ ἀνθρώπου τέχνη ἢ ὁ νοῦς, ὃς λίαν ἀπολείπεται αὐτῆς, ἀφ' οὗ πρὸς τὸ χρεὼν ἢ τὴν ἀνάγκην οὐδ' αὐτοὶ οἱ θεοὶ μάχονται.

Διόπερ ὁ Εὐριπίδης ἐν μὲν τῷ ἀποσπάσματι (737 N) λέγει

τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποισι κατθανεῖν μένει
κοινὸν δ' ἔχοντες αὐτὸ κοινὰ πάσχομεν
πάντες· *τὸ γὰρ χρεὼν μεῖζον ἢ τὸ μὴ χρεών*·

(= τὸ χρ. μεῖζον πάσης ἄλλης δυνάμεως)·

ἐν δὲ τῇ Ἰφιγενείᾳ τῇ ἐν Ταύροις (στίχ. 1453) εἰσάγει αὐτὴν τὴν Ἀθηνᾶν λέγουσαν πρὸς τὸν Θόαντα·

αἰνῶ· *τὸ γὰρ χρεὼν σοῦ τε καὶ **θεῶν** κρατεῖ.*

Σύμφωνα δὲ τούτοις ὁ τραγικὸς καὶ ἐν τῇ Ἀλκήστιδι (στίχ. 962) διὰ τοῦ χοροῦ ᾄδει·

ἐγὼ καὶ διὰ μούσας
καὶ μετάρσιος ᾖξα
καὶ πλείστων ἁψάμενος λόγων
κρεῖσσον οὐθὲν ἀνάγκας
ηὗρον·

οἷς συνᾴδει καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ Αἰσχύλου (Προμ. 514) λεχθέν·

Τέχνη δ' ἀνάγκης ἀσθενεστέρα μακρῷ·
τίς οὖν ἀνάγκης ἐστὶν οἰακοστρόφος;
Μοῖραι τρίμορφοι μνήμονές τ' Ἐρινύες.

Γεώργιος Κ. Γαρδίκας.

Εις Πειραιώς επίγραμμα

(ΑΕ 1910 73).

[5]ο]ῦ τὸ χρ(ε)ών, εἴμ(α)ρται· ὅρα | [6]τέλος ἡμέτερον νῦν·
[7]ἡμεῖς γὰρ τρεῖς ὄντε⟦ς,⟧ | [8][π]ατὴρ ὑὸς (**θ**)υγ(**ά**)τηρ τε,
[9]θ]νήισκομεν κτλ..

Εν τῷ δευτέρῳ ἑξαμέτρῳ γραπτέον, ὡς καὶ ΑΕ αὐτ. προτιμᾶται, ***ὄντε***⟦***ς***⟧, ἄλλως τε καὶ επειδὴ παρὰ τὸ άκρον τοῦ λίθου μετὰ τὸ ***ὄντε*** ὑπάρχει ενὸς γράμματος κενὸν (ὅρα φωτογράφημα ΑΕ αυτ.), εφ' οὗ ὁ λιθουργὸς παρέλιπε νὰ χαράξῃ τὸ αυτόθι, ὡς εικάσαι, προσεσημειωμένον ς (ὅρα καὶ άλλας αυτόθι τε καὶ αλλαχοῦ παραλείψεις ΑΕ αυτ.), μετρικὴ δ' ανωμαλία απαντᾷ αλλαχοῦ τε (ΑΕ αυτ.) καὶ παρ' Ὁμήρῳ (πρὸ τῶν λέξεων ***Ζάκυνθος, Ζέλεια, Σκάμανδρος, σκέπαρνον***), Πινδάρῳ κλπ. (*Kühner-Blass* Gramm. I 303 κέ., ***Σεμιτέλος*** Μετρικῇ 158 κέ., πρβ. περὶ κυρίων ονομάτων *EHoffmann* SEG 26).

Β. Δ.

Αγγελίαι.

Αναγράφιον: **Α')** Αθηνών· ὑπὸ ***Κ. Κουρουνιώτου***. **Β)** Περραιβίας καὶ ἄνω Ἑστιαιώτιδος· ὑπὸ ***Α. Αρβανιτοπούλου***. **Γ')** Μακεδονίας· ὑπὸ ***Γ. Οικονόμου***.

Α'). Αθηνῶν.

α'). Κεραμεικοῦ φρέαρ. Κατὰ τὸν παρελθόντα χειμῶνα ἐκ τυχαίας καθιζήσεως τοῦ ἐδάφους ἕνεκα ἰσχυρᾶς βροχῆς ἀνεκαλύφθη φρέαρ βάθους περίπου 7 μέτρων ἐν τῷ νεκροταφείῳ τοῦ Ἠριδανοῦ παρὰ τὸν Κεραμεικόν, πρὸς Δ τοῦ μνημείου τῆς Διονυσίας καὶ Παμφίλης, ἀκριβῶς ἐντὸς τῆς γωνίας τῶν τοίχων MN καὶ NO ἐπὶ τοῦ σχεδίου τοῦ νεκροταφείου ἐν *Brueckner* Friedhof am Eridanos. Τὸ φρέαρ εἶνε κατὰ τὸ κατώτερον ἥμισυ ἐσκαμμένον ἐν τῷ βράχῳ καὶ καταλήγει εἰς ὑπόνομον διευθυνομένην πρὸς Δ καὶ Α. Πλὴν τῶν συνήθως ἐν τῇ ἐπιχώσει τοῦ Κεραμεικοῦ ἐν γένει εὑρισκομένων τεμαχίων μελαμβαφῶν ἀγγείων εὑρέθη ἐν τῇ πληρούσῃ τὸ φρέαρ γῇ πλησίον τοῦ πυθμένος τὸ κάτω ἥμισυ Ρωμαϊκοῦ ἐπιτυμβίου ἀναγλύφου.

β'). Ὑδραγωγεῖον παρὰ τὸ Διονυσιακὸν θέατρον. Ὁμοίως ἐκ τυχαίας καθιζήσεως ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου πρὸς ΝΔ τοῦ θεάτρου καὶ οὐχὶ πολὺ μακρὰν τῆς σῳζομένης γωνίας τοῦ ἀρχαιοτέρου ναοῦ τοῦ Διονύσου ἐδόθη ἀφορμὴ νὰ ἐξετασθῇ μικρὸν μέρος ὑπονόμου ὑδραγωγείου. Εἶνε αὕτη συνέχεια τῆς ὑπονόμου, ἥτις φέρει εἰς τὴν Ἐννεάκρουνον πρὸς Δ τῆς Ἀκροπόλεως. Τὸ ὑδραγωγεῖον ἐν τῇ θέσει ἐκείνῃ εἶνε κατεστραμμένον, ἀλλ' ἐφαίνετο μικρὸν μέρος, ἔνθα ἐγένετό ποτε ἐπισκευὴ διὰ μικρῶν λίθων ἐκτισμένων δι' ἀσβέστου. Ἡ ὑπόνομος ἀκολουθοῦσα ἐπὶ μικρὸν τὴν γραμμὴν ἐκ Δ πρὸς Α στρέφεται εἶτα πρὸς Β διευθυνομένη πρὸς τὴν σκηνὴν τοῦ θεάτρου, πρὸς ἣν διεύθυνσιν μόνον ἐπὶ μικρὸν διάστημα ἦτο δυνατὸν ὡς ἐκ τῆς στενότητος νὰ ἐξετασθῇ.

γ'). Ἀσκληπιείου ὀχετός. Κατὰ τὸν καθαρισμὸν τοῦ Ἀσκληπιείου ἐγένετο μικρὰ σκαφὴ πλησίον τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τῆς δυσμικῆς στοᾶς, καθ' ἣν ἐφάνη ὀχετὸς ἐκ πηλίνων σωλήνων ὀρθογωνικῆς τομῆς, ὅστις φαίνεται ὅτι ἄρχεται ὄπισθεν τῆς βορείου πλευρᾶς τῆς αὐτῆς στοᾶς καὶ προχωρεῖ παραλλήλως πρὸς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς στοᾶς, ἀλλὰ σῴζεται μόνον μικρὸν μέρος αὐτοῦ, ὥστε οὔτε πόθεν ἀκριβῶς ἄρχεται οὔτε ποῦ καταλήγει εἶνε δυνατὸν νὰ ὁρισθῇ.

Κωνσταντῖνος Κουρουνιώτης.

Β'). Περραιβίας καὶ ἄνω Ἑστιαιώτιδος.

Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ ἔτους τούτου ὁρισθεὶς ὑπὸ τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ ἀντιπροσώπου τῆς Κυβερνήσεως ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης κ. Ῥακτιβὰν ὡς προσωρινὸς ἔφορος τῶν ἀρχαίων τοῦ νομοῦ ***Ἐλιμείας*** **(**Κοζάνης**)** μετὰ τῆς ἐντολῆς τοῦ νὰ ἀναλάβω μετέπειτα καὶ τὴν ἐποπτείαν τῶν ἐν τῇ Μέσῃ καὶ Δυσμικῇ Μακεδονίᾳ ἀρχαίων, ἠσχολήθην κατὰ πρῶτον λόγον εἰς τὴν περισυλλογὴν τῶν διεσπαρμένων καὶ κινδυνευόντων ἀρχαίων μνημείων τῆς Περραιβίας καὶ ἄνω Ἑστιαιώτιδος· συνέλεξα δὲ ἄχρι τοῦδε 132 ἀρχαῖα, ὧν τὰ 130 εἶναι λίθινα, μάλιστα ἐπιγραφαὶ καὶ ἀνάγλυφα, τὸ πλεῖστον νέα καὶ ἀνέκδοτα, δύο δὲ εἶναι μεγάλοι καὶ ἀκέραιοι πίθοι ἐξ ἀρχαϊκῆς πόλεως κειμένης ὑψοῦ ἐπὶ βουνοῦ τοῦ Ὀλύμπου ὑπὲρ τὴν νῦν Τσαριτσάνην, ὧν ὁ ἕτερος φέρει τέσσαρα ἔντυπα γράμματα τῶν λεγομένων Κρητικῶν ἱερογλυφικῶν τοῦ προελληνικοῦ ἀλφαβήτου.

Τὰ ἀρχαῖα ταῦτα συνεκέντρωσα ἐν τῷ πρώτῳ ἱδρυθέντι ἐν ταῖς ἀπελευθερωθείσαις χώραις ***μουσείῳ Ἐλασσόνος***, μεταβαλὼν τὸ πρῴην Τουρκικὸν τελωνεῖον εἰς μουσεῖον· κατέγραψα δ' αὐτὰ ἐν εὑρετηρίῳ, οὗ ἀντίγραφον ἔστειλα τῷ εἰρημένῳ ἐν Θεσσαλονίκῃ κ. ἀντιπροσώπῳ.

Αἱ ἐν τῷ μουσείῳ τούτῳ ἀντιπροσωπευόμεναι ἀρχαῖαι πόλεις εἰσὶν ἐν τῷ παρόντι αἱ ἑξῆς: τῆς ἄνω Ἑστιαιώτιδος αἱ ***Μύλαι*** **(**νῦν Δαμάσι καὶ Δαμασοῦλλι**)**, ἡ ***Μονδαία*** **(**; Παλαιόκαστρον δυσμόθεν τῆς Μολόγουστας**)**, αἱ ***Κυρετίαι*** παρὰ τὸ Δομένικον καὶ τὸ ***Ἐρίτειον*** **(**; Παλαιόκαστρον ὑπὲρ τὴν Σικυάν**)**· τῆς Περραιβικῆς Τριπόλεως ἡ ***Δολίχη*** **(**Παλαίκαστρον πρὸς Ν τῆς Βουβάλας**)**, ἡ ***Ἄζωρος*** **(**Καστρὶ νοτόθεν τῆς Δούκλιστας**)** καὶ τὸ ***Πύθιον*** **(**Κάστρο παρὰ τὸ Σέλος**)**· τῆς Περραιβίας ἡ ***Ὀλοοσσὼν*** καὶ ἡ ὑπὲρ τὴν Τσαριτσάνην ἄγνωστος πόλις.

Μνημεῖα ἀκίνητα σημαντικὰ εὗρον τάδε: τάφον καμαρωτὸν ὑπὸ μέγαν τύμβον παρὰ τὸ Παλαίκαστρον Βουβάλας, οὗ ἡ δίφυλλος μαρμαρίνη θύρα εἶχε νεωστὶ διαρρηχθῆ, οἱ δὲ θολότυποι ἔχουσιν ἀπὸ αἰώνων καταπέσει καὶ οὕτως ὁ θάλαμος ἐβύσθη ὑπὸ χωμάτων· θολωτὸν μέγαν τάφον, ἕνα ἢ πλείονας, παρὰ τὴν ἄγνωστον πόλιν ὑπὲρ τὴν Τσαριτσάνην· τούτων φαίνεται ὅτι ὀλίγον τῆς θόλου ἔχει διαρραγῆ· τάφους ἱστορικῶν χρόνων παρὰ τὴν Ὀλοοσσόνα· ἐρείπια ναοῦ ἐν Τοπόλιανῃ τοῦ Ὀλύμπου καὶ ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως τῶν Κυρετιῶν.

Πρὸς τούτοις ἐποίησα πρόχειρα διαγράμματα τινῶν τῶν μνημονευθεισῶν πόλεων· περὶ τῆς σημασίας τῶν περισυλλεγέντων μνημείων θὰ ἀνακοινώσω τὰ δέοντα προσεχῶς.

Ἐν Ἐλασσόνι, τῇ 7ῃ ἰουνίου 1913.

Ἀπόστολος Σ. Ἀρβανιτόπουλλος.

Γ'). Μακεδονίας.

Θεσσαλονίκης. Ἡ ἐν ταῖς διὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ ἀνακτηθείσαις Μακεδονικαῖς χώραις ἐγκατασταθεῖσα Γενικὴ Διοίκησις μίαν τῶν πρώτων αὐτῆς φροντίδων ἐθεώρησε καὶ τὴν ἵδρυσιν ἀρχαιολογικῆς ὑπηρεσίας, διηυκόλυνε δὲ ταύτην τὸ Γενικὸν Στρατηγεῖον τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως ἀποσπάσαν βαθμηδὸν εἰς τὴν Γενικὴν Διοίκησιν Μακεδονίας τοὺς ἐν τῇ ἐκστρατείᾳ εὑρισκομένους εἰδικοὺς ἐπιστήμονας καὶ οὕτω τῇ μὲν 9ῃ νοεμβρίου 1912 συνεστάθη ἡ ἐφορεία τῶν ἀρχαιοτήτων τοῦ νομοῦ Θεσσαλονίκης, τῇ δὲ 29ῃ δεκεμβρίου προσετέθη ἡ ἐφορεία τῶν ἀρχαιοτήτων τοῦ δευτέρου νομοῦ ἔχουσα ἕδραν τὴν Ἐλασσόνα καὶ ἔφορον τὸν Ἀρβανιτόπουλον καὶ τέλος τῇ 18ῃ μαΐου 1913 ὡρίσθη τρίτη ἀρχαιολογικὴ περιφέρεια ἡ τοῦ νομοῦ δυτικῆς Μακεδονίας ὑπὸ τὸν ἔφορον **Παππαδάκην** ἑδρεύοντα ἐν Φλωρίνῃ. Ἀπὸ τοῦ δεκεμβρίου 1912 μέχρι τέλους μαΐου 1913 ἠργάσθη παρὰ τῇ ἐφορείᾳ Θεσσαλονίκης καὶ ὁ ἔφεδρος ἀνθυπολοχαγὸς ἀρχιτέκτων **Ἀ. Ὀρλάνδος**. Ὡς εἰσηγητὴς δὲ τῆς ἀρχαιολογικῆς ὑπηρεσίας Μακεδονίας παρὰ τῷ Ὑπουργῷ Γενικῷ Διοικητῇ χρησιμεύει ὁ ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων Θεσσαλονίκης.

Ἡ Γενικὴ Διοίκησις Μακεδονίας ἔχουσα τὴν γνώμην ὅτι πρώτιστον ἔργον ἀρχαιολογικῆς ὑπηρεσίας ἐγκαθισταμένης ἐν χώρᾳ, ἥτις ἀπὸ ἀρχαιολογικῆς ἀπόψεως δὲν εἶχε τύχει ἢ ἐλαχίστης μᾶλλον δὲ οὐδεμιᾶς κυβερνητικῆς προνοίας, θὰ ἦτο ἡ περισυλλογὴ καὶ ἡ διάσωσις τῶν τῇδε κἀκεῖσε διεσπαρμένων ἀρχαίων, εἰς τοῦτο ἔστρεψε τὴν προσοχὴν αὐτῆς γινώσκουσα σαφῶς ὅτι ἡ ἐργασία αὕτη θὰ ἐγίνετο ἀφορμὴ πρὸς

περιοδείαν καὶ πρὸς τοπογραφικὴν ἀναγνώρισιν τῆς χώρας, ἥτις εἶναι ἡ βάσις πάσης ἐπιστημονικῆς ἀρχαιολογικῆς ἐργασίας προπαρασκευαστικὴ τῆς ἀνασκαφικῆς ἐξερευνήσεως

Καὶ ἡ ἐν τῷ νομῷ **Θεσσαλονίκης** ἐργασία ἄρα περιωρίσθη μέχρι τοῦδε εἰς περισυλλογὴν ἀρχαίων, συνεκεντρώθησαν δὲ ἐν τῇ προσωρινῶς ἐν τῷ Διοικητηρίῳ Θεσσαλονίκης ἐγκατασταθείσῃ ἀρχαιολογικῇ συλλογῇ ἀρχαῖα ἐκ Θεσσαλονίκης, ἐξ Ἀκάνθου, ἐκ Λήτης, ἄλλα συνεκεντρώθησαν ἐν Αἰκατερίνῃ ἐκ Πύδνης καὶ Δίου, ἄλλα ἐν Βερροίᾳ κ. ἄ. ἐν Ἀμφιπόλει, μετακομισθησόμενα μετ' οὐ πολύ, ἐλπίζω, εἰς τὸ ἐν Θεσσαλονίκῃ προωρισμένον νὰ γίνῃ μουσεῖον οἰκοδόμημα, εὐθὺς ὡς τοῦτο δὲν ἤθελε πλέον χρησιμεύει εἰς ἔκτακτον πολεμικὴν ἀνάγκην. Τὰ συγκεντρωθέντα ἀρχαῖα εἶναι πλαστικὰ ἔργα ἀγάλματά τε καὶ ἀνάγλυφα, ἀγγεῖα (μελανόγραφα ἐξ Ἀκάνθου) καὶ πήλινα εἰδώλια, καὶ τέλος ἐπιγραφικὰ μνημεῖα, ἀναθηματικὰ καὶ ἐπιτύμβια.. Μικρά τις ἔρευνα ἐν τῇ ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου ἔφερεν εἰς φῶς ἀξίας λόγου ἐζωγραφημένας ἐπιγραφὰς τοῦ 15ου αἰῶνος, περὶ ὧν γράφω ἐκτενέστερον ἀλλαχοῦ.

Γεώργιος Π. Οἰκονόμος.

***Εκδοθήσεται τόδε τὸ τεῦχος** (1ον **καὶ** 2ον = **σελ.** 1-108) **τῇ** 28·8·13.*

Ετυπ. 22·8·13.

Περὶ τοῦ ἔτους τοῦ ἄρχοντος Αρχίππου (318|7 πΧ) καὶ τοῦ τύπου μετ᾽ εικάδας

ὑπὸ

Κωνσταντίνου Μαλτέζου.

Ἐν τῇ μελέτῃ μου «Τὸ ἀρχαῖον ἀττικὸν ἡμερολόγιον καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἐννεακαιδεκαετηρίδος ἐν Ἀθήναις» (ΑΕ 1908), ἐξήτασα καὶ τὸ ἐν τῷ Ἀρχαιολογικῷ Δελτίῳ (1892) ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ *Λόλλιγκ* ψήφισμα, ἔχον οὕτω κατὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἐκδότου·

I.

Ἐπὶ Ἀρχίππου ἐπὶ τῆς Ἀ[καμαντίδος τετάρ-
της πρυτανείας, ἧι Θέρ[σ]ιππος [Ἱππο - - - -
ὺς ἐγραμμάτευε· Μαιμακτηριῶνος [ἕνει καὶ νέαι πέν-
πτει καὶ τριακοστεῖ τῆς πρυτανεία[ς κλπ..

Τὸ ψήφισμα τοῦτο, τῆς συμπληρώσεως τοῦ 3ου στίχου «ἕνει καὶ νέαι», οὔσης μόνης δυνατῆς λόγῳ τῆς στοιχηδὸν γραφῆς, παρέχει τὸ ἔτος τοῦ ἄρχοντος *Ἀρχίππου* (318/7 πΧ) ἐμβόλιμον, ἀλλ᾽ ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ θεωρήσωμεν τοὺς τέσσαρας τῶν πέντε πρώτων μηνῶν τοῦ ἔτους ἐκείνου συγκειμένους ἐκ
1 30 ἡμερῶν, ὅπερ ὁπωσδήποτε δύσκολον [1], τὰς δὲ τρεῖς πρώτας πρυτανείας πρυτανευούσας ἀνὰ ***38*** ἡμέρας.

Ἐπειδὴ ὅμως τὸ ἔτος ἐκεῖνο κατὰ τοὺς χρονολόγους καὶ κατ᾽ ἐμὲ (ΑΕ 1908 285) ἦτο κοινόν, ἀπέδωκα ἐκεῖ τὴν ἀνωμαλίαν ταύτην εἴτε εἰς ἀνακριβῆ χάραξιν, καθόσον καὶ ἀλλαχοῦ τοῦ ψηφίσματος τούτου παρατηρεῖται ἐσφαλμένη ἢ πεπυκνωμένη γραφή, ἢ εἰς τὰς πολιτικὰς ἀνωμαλίας τὰς λαβούσας χώραν κατὰ τὸ προηγηθὲν ἔτος, τὸ ἐπὶ Ἀπολλοδώρου (319/8 πΧ). Καὶ ὄντως κατὰ τὸ ἔτος τοῦ Ἀπολλοδώρου καὶ δὴ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 318 πΧ ἐγένετο ἐπάνοδος τοῦ πολιτεύματος πρὸς τὸ δημοκρατικόν· κατὰ δὲ τὸν *Διόδωρον* (ΙΗ´ 65) ὁ δῆμος τὰς μὲν ὑπαρχούσας ἀρχὰς κατέλυσεν, «κατέστησε δὲ τὰ ἀρχεῖα ἐκ τῶν δημοτικωτάτων».

Τότε δὲ ἐξελέγη ἐκ νέου ἄρχων ὁ ***Ἀπολλόδωρος***, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ἑπομένης ἐπιγραφῆς (συμπλήρ. τοῦ *G. F. Unger* ἐν Philol. 1879)·

II.

Ἐπὶ Ἀπολλ]οδώρου ἄρχοντος δεύτε[ρο-
ν, ἀναγρα]φέως δὲ Ἐπικούρου τοῦ Π[άχη-
τος Φυλα]σίου ἐπὶ τῆς Πανδιο[νίδος ἕ-
κτης πρ]υτανείας, Μουνιχιῶν[ος εἰκά-
πέμπτ
δι ἢ ἑβδόμ]ει τῆς πρυτανείας· [ἐκκλησί-
ἢ δεκάτ
α] - - -.

Ἐκ δὲ τῆς συμπληρώσεως «ἕκτης πρυτανείας» πρυτανευούσης ἐν μηνὶ Μουνιχιῶνι, συνεπέρανε πρῶτος ὁ *Unger* (πρβ. Λόλλιγκ ἐν ΑΔ 1892 64) ὅτι κατὰ τὴν νέαν ἐκλογὴν διενεμήθησαν ἐκ νέου αἱ φυλαί, ἡ δὲ ἀρχὴ τοῦ νέου πολιτικοῦ προσκαίρου ἔτους ἐλήφθη ὑπ᾽ ἐμοῦ (ΑΕ 1908 286) ἡ 25η τοῦ Γαμηλιῶνος τοῦ 318 πΧ. Συνεπέρανα δὲ ἐκεῖ ὅτι ἐπεμηκύνθη τὸ πολιτικὸν ἔτος τοῦ ***Ἀπολλοδώρου*** κατὰ 7 ἡμέρας, ληφθείσας ἐκ τοῦ ἔτους τοῦ ἑπομένου ἄρχοντος, τοῦ ***Ἀρχίππου***, οὕτως ὥστε ἑκάστη τῶν δέκα φυλῶν ἐπρυτάνευσε κατὰ τὸν ὑπολειφθέντα χρόνον ἀνὰ 16 ἡμέρας. Τοιουτοτρόπως δ᾽ ἐξηγεῖται καὶ ἡ χρονολογικὴ ἀνωμαλία, ἡ ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς (Ι) προκύπτουσα.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος τῆς δημοσιεύσεως τῆς ἐμῆς Μελέτης (1908) ἐδημοσιεύθη ἐν Jahreshefte μελέτη τοῦ *A. Wilhelm* ὑπὸ τὸν τίτλον Beschlüsse der Athener aus dem Jahre des Archon Apollodoros 319/8 v. Ch.. Ἐν ταύτῃ ὁ *Wilhelm* δέχεται μετὰ τοῦ *Ad. Schmidt* (Handbuch der

[1] Κατὰ τὸν πίνακα (Α) τῆς ῥηθείσης Μελέτης μου εἰς οὐδὲν ἔτος τοῦ κύκλου δύναται νὰ συμβῇ τοῦτο.

Griech. Chronologie) ὅτι ἁρμόζει κάλλιον ὡς συμπλήρωσις τῆς ἐπιγραφῆς (II) «ἐνάτης πρ.», τῆς στοιχηδὸν γραφῆς διαταραχθείσης κατὰ ἓν γράμμα, καὶ ὅτι ἐκ ταύτης δὲν συνάγεται ὅτι ἐγένετο νέα κατανομὴ τῶν πρυτανειῶν κατὰ τὸ 319/8 πΧ. Τοῦτο ἐπιβεβαιοῦται ἐκ τῆς ἑπομένης, ὑπὸ τοῦ *Wilhelm* δημοσιευθείσης, ἐπιγραφῆς

(III).

Ἐ]πὶ Ἀπολλοδώρου [ἄρχοντος καὶ ἀναγ-
ρ]α[φέ]ως Εὐκάδμου [Κολλυτέως, ἐπὶ τῆς
Ἐρεχ]θεῖδος ὀγδό[ης πρυτανείας, ἧι Φ-
ιλ]οκτήμων Κηφισ[ιεὺς ἐγραμμάτευε-
ν·] Ἐλαφηβολιῶνο[ς ἕνει καὶ νέαι, μιᾶι
καὶ εἰκοστεῖ τῆ[ς πρυτανείας - - -,

ὡς καὶ ἐκ τῆς κατὰ τὴν (III) συμπληρωθείσης

(IV).

Ἐπὶ Ἀπολλοδώρ]ου ἄ[ρχοντο-
ς, ἐπὶ τῆς ἑβδό]μης π[ρυτανε-
ίας· γραμματεὺ]ς Ἀφόβητος [Κο-
θωκίδης· ἀναγρα]φεὺς Εὔκα[δμ-
ος Κολλυτεὺς κλπ..

Ἐκ τῶν δύο τούτων ἐπιγραφῶν συνάγεται ἀσφαλῶς, ὡς παρατηρεῖ ὁ *Wilhelm*, ὅτι ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ἀναγραφέως καὶ ἑπομένως ἡ νέα ἐκλογὴ τῶν ἀρχῶν ἐγένετο μετὰ τὴν 21ην ἡμέραν τῆς 8ης πρυτανείας καὶ πρὸ τῆς 5ης ἡμέρας τῆς ἐνάτης πρυτανείας, ἴσως δὲ ἡ ἐγκατάστασις τῶν νέων ἀρχῶν, **τὸ πρωϊμώτατον**, τὴν 1ην τοῦ Μουνιχιῶνος μηνός. Καὶ τὰ λοιπὰ δὲ συμπεράσματα τοῦ *Wilhelm*, ὡς πρὸς τὸν χρόνον μεταξὺ τῆς φυγῆς τοῦ **Φωκίωνος** καὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ (19 Μουνιχιῶνος), μοὶ φαίνονται πιθανά.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἡ ἐξήγησις, ἣν παρέσχον, τῆς χρονολογικῆς ἀνωμαλίας, τῆς παρουσιαζομένης ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς (I), ἀγνοῶν τὴν ἐπιγραφὴν (III), φυσικῶς καταπίπτει, παραμενούσης ὡς πιθανῆς ἐξηγήσεως τοῦ σφάλματος περὶ τὴν χάραξιν τοῦ ψηφίσματος τούτου[1]. Τὸ σφάλμα τοῦτο ἴσως ὀφείλεται εἰς παρεξήγησιν τοῦ χαράκτου· ἴσως δηλαδὴ τὸ ψήφισμα ἐδόθη πρὸς χάραξιν κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ ἑπομένου μηνός, τοῦ Ποσιδεῶνος, φέρον «Μαιμακτηριῶνος ἐνάτει μετ' εἰκάδας», ὁ δὲ χαράκτης μετέτρεψε τοῦτο εἰς «ἕνει καὶ νέαι». Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἀφ' ἑνὸς πρέπει ὁ μὴν Μαιμακτηριὼν τοῦ 318/7 πΧ νὰ συνέκειτο ἐξ 29 ἡμερῶν. Τοῦτο δὲ συνάγεται ἀκριβὲς ἐκ τοῦ πίνακος (A) τῆς μελέτης μου (αὐτ. σελ. 299 -300), τοῦ ἔτους 318/7 ὄντος **δεκάτου** τοῦ **ἕκτου** Μετωνικοῦ κύκλου (ἀρχῆς τῆς ἐν τῷ πολιτικῷ ἡμερολογίῳ τῶν Ἀθηνῶν ἐφαρμογῆς τῆς ἐννεακαιδεκαετηρίδος οὔσης τοῦ 422/1 πΧ, ὡς ἔχω ἀποδείξει).

Ἀφ' ἑτέρου δὲ πρέπει ἡ ἔκφρασις «μετ' εἰκάδας» νὰ ἦτο ἀμφίβολός πως τὴν ἔννοιαν ὥστε νὰ δύναται νὰ παρεξηγηθῇ ὑπὸ τοῦ χαράκτου. Πρὸς τοῦτο θὰ ἐρευνήσωμεν ἂν τὸ τοιοῦτο ἐπικυροῦται ὑπὸ τῶν πραγμάτων.

Γνωστὸν τυγχάνει ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι τὰς ἡμέρας τῆς τρίτης δεκάδος τοῦ μηνὸς ἠρίθμουν ἀντιστρόφως, καλοῦντες αὐτὰς **φθίνοντος** ἢ καὶ **ἀπιόντος**, ἀρχόμενοι ἀπὸ τῆς τελευταίας ἡμέρας, **τῆς ἕνης καὶ νέας** μέχρι τῆς εἰκοστῆς πρώτης, ἣν ἐκάλουν καὶ **δεκάτην ὑστέραν**[2]. Οὕτως ἡ προτελευταία ἡμέρα ἐκαλεῖτο δευτέρα φθίνοντος, ἡ προηγουμένη αὐτῆς τρίτη φθ., ἡ δὲ 21η ἐνάτη ἢ δεκάτη φθ. ἐν κοίλῳ ἢ ἐν πλήρει μηνί. Παραλλήλως ἐγίνετο μεγάλη χρῆσις τῆς φράσεως «μετ' εἰκάδας». Ὁ *Usener* ἐφρόνει (Rhein. Mus. 1879) ὅτι ὁ τύπος «μετ' εἰκάδας» εἶνε ἰσοδύναμος πρὸς τοὺς λοιποὺς δύο, καὶ ἑπομένως ἡ μὲν **δευτέρα μετ' εἰκάδας** ἐδήλου τὴν προτελευταίαν τοῦ μηνός, ἡ δὲ 21η τοῦ μηνὸς καὶ **ἐνάτη** ἢ **δεκάτη** μετ' εἰκάδας ἐκαλεῖτο.

Ἀλλ' ὁ *Unger* (Ph. suppl. V) ἠμφεσβήτησε

[1] Ὁ *Sundwall* (Zur Frage von dem neunzehnjährigen Schaltcyklus in Athen. 1909-1910) δέχεται μὲν τὸ συμπέρασμα τοῦ *Wilhelm*, περὶ τῆς μὴ ἐκ νέου διανομῆς τῶν πρυτανειῶν κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος (σελ. 15), ἀλλὰ δεχόμενος τὴν διάρκειαν τῶν δύο πρώτων πρυτανειῶν τοῦ κοινοῦ ἔτους 318/7 πΧ ἐκ 37 ἡμερῶν (ὅπερ ὑπ' οὐδεμιᾶς ἐπιγραφῆς βεβαιοῦται), εὑρίσκει διαφορὰν τῆς 21ης ἡμέρας τῆς IV πρυτανείας ἀπὸ τῆς ἕνης καὶ νέας τοῦ Μαιμακτηριῶνος τοῦ ἔτους τοῦ ***Ἀρχίππου***, μόνον 3 ἡμερῶν. Τὴν διαφορὰν ταύτην ἀποδίδει εἰς τὰς κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους πολιτικὰς ἀνωμαλίας. Ἰδοὺ ἐπὶ λέξει: «Wenn man die Zeitumstände betrachtet, darf diese kleine Unregelmässigkeit uns kein Wunder nehmen, denn in diesem Jahr trat der Rat der restaurierten Demokratie wieder zusammen, und wir können also ruhig das Jahr für ein Gemeinjahr erklären».

[2] Ὁ Δημοσθένης μάλιστα καλεῖ τὴν 22αν ἐνάτην ὑστέραν καὶ τὴν 23ην ὀγδόην ὑστέραν: «ὑστέρα τοίνυν δεκάτη, ἐνάτη, ὀγδόη· ταύτῃ ἐγίγνονθ' αἱ σπονδαί» (Περὶ *Παραπρεσβείας* 57).

τὴν γνώμην ταύτην, ὁ δὲ *Ad. Schmidt* (Griech. Chronol.), ἐκτενῶς πραγματευθεὶς τὸ θέμα τοῦτο, ἐνόμισεν ὅτι ἀπέδειξε τὴν γνώμην τοῦ *Usener* ἐσφαλμένην, καὶ ἐπομένως ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι διὰ τοῦ τύπου «*μετ᾽ εἰκάδας*» ἐδήλουν τὴν ἀπ᾽ εὐθείας ἀρίθμησιν, ἀντιθέτως πρὸς τοὺς δύο ἄλλους τύπους (ὅρα καὶ *Dittenberger* Syll. 205 σημ. 1). Σήμερον ὅμως, εἰ καὶ ἐπικρατεῖ ἔτι ἡ γνώμη τοῦ *Ad. Schmidt*, δέχονταί τινες ἐνίοτε καὶ τὴν ἀντίστροφον ἔννοιαν τῆς μορφῆς «μετ᾽ εἰκάδας» ἐπί τινων ἐπιγραφῶν (ὅρα *Sundwall* ἔ. ἄ. καὶ *Οἰκονόμος* ΑΕ 1910).

Ὡς ἐκ τούτου θὰ ἐξετάσωμεν ἐνταῦθα τὰς γνωστὰς ἀττικὰς ἐπιγραφάς, τὰς πΧ, ἐν αἷς ἀπαντᾷ ὁ τύπος «μετ᾽ εἰκάδας», ταξινομοῦντες αὐτὰς α᾽) εἰς ὅσας ὁ τύπος οὗτος δηλοῖ ἀσφαλῶς κατ᾽ εὐθεῖαν ἀρίθμησιν, β᾽) εἰς ὅσας οὗτος δηλοῖ ἀσφαλῶς τὴν ἀντίστροφον ἀρίθμησιν καὶ γ᾽) εἰς τὰς καθ᾽ ἡμᾶς ἀμφιβόλους.

Σημ. I. Οἱ πρὸ τῶν ἐπιγραφῶν ἀριθμοὶ εἶνε οἱ τῶν IG II^1 καὶ II^5. Ἐπιγραφῆς δ᾽ ἄλλοθεν εἰλημμένης προηγεῖται ἡ μνεία τῆς πηγῆς.

Σημ. II. Τὰ διὰ παχέων στοιχείων γεγραμμένα εἶνε ἐμαὶ συμπληρώσεις.

α᾽). Κατ᾽ εὐθεῖαν ἀρίθμησις.

1). 128 c. «[Πυθοδήλου?]» (336/5 πΧ) «[δεκάτης πρ]υτ[ανείας], Θαρ[γηλιῶνος δευτέρ]αι μετ᾽ εἰκάδ[ας, **δευτέραι** τῆς] πρυτανείας».

Τὸ ἔτος τοῦ Πυθοδήλου, ἂν ὄντως πρόκηται περὶ τούτου ἐνταῦθα, ἦτο ἐμβόλιμον, συνέκειτο δὲ ὁ μὲν Θαργηλιὼν ἐξ 29 ἡμερῶν, ὁ δὲ Σκιροφοριῶν ἐκ 30 ἡμ. (κατὰ τὸν ἡμέτερον πίνακα Α).

Πρέπει ἄρα νὰ συμπληρωθῇ **δευτέραι**, περισσεύοντος τοῦ χώρου δι᾽ ἓν ἔτι γράμμα. Ἡ δὲ τελευταία πρυτανεία εἶχε 39 ἡμέρας.

2). 169. «[ἐπὶ Νι]κοκράτου[ς ἄρχοντος, ἐπὶ τῆς Παν]διονίδ[ος δευτέρας πρυτανεί]ας» «[Μεταγειτνιῶ]νος ἕκτ[ηι μετ᾽ εἰκάδας, ἐνάτηι κα]ὶ δ[εκάτηι τῆς πρυτ.]».

Τὸ ἔτος τοῦ Νικοκράτους (333/2 πΧ) ἦτο ἐμβόλιμον, ἔχον ἀμφοτέρους τοὺς πρώτους μῆνας πλήρεις (κατὰ τὸν πίν. Α). Διὰ τὴν σύμπτωσιν τῆς ἡμέρας τῆς πρυτανείας μετὰ τῆς $26^{ης}$ τοῦ Μεταγειτνιῶνος, ἁρμόζει ἡ συμπλήρωσις ***ὀγδόηι καὶ*** δ[εκάτηι τῆς πρυτ.].

3). *J. Sundwall* (Zur Frage κτλ. σελ. 19. Ὑποσημείωσις. Ἔτος 299/8 πΧ.).

Ἐπὶ Εὐκτήμονο[ς ἄρχοντος ἐ- 22
πὶ τῆς Ἀκαμαντ[ίδος ἑνδεκά- 22
της πρυτανεία[ς, ἧι Θεόφιλο- 22
ς Ξενοφῶντος [Κεφαλῆθεν ἐγ- 22
ρ]αμμάτευεν· [Θαργηλιῶνος ἐ- 22
ν]άτει μετ᾽ ε[ἰκάδας, ἐν- 17
ά]τει καὶ ϝ[ἰκοστεῖ τῆς πρυτ- 22
α]νείας ἐκκλησία - - -.

Ἔτος κοινόν. Ἡ συμπλήρωσις τοῦ *Sundwall* χρονολογικῶς φαίνεται ὀρθή. Ἀλλὰ τοῦ $6^{ου}$ στίχου συγκειμένου ἐκ *17* γραμμάτων ἀντὶ τῶν *22* ἀσφαλῶν τοῦ $1^{ου}$ στίχου, ἡ στοιχηδὸν χάραξις δὲν ἐτηρήθη ἐπ᾽ ἀκριβές, εἶνε ἐπομένως δυναταὶ καὶ ἕτεραι συμπληρώσεις τῆς ἐπιγραφῆς. Ἐὰν δὲ λάβωμεν ὑπ᾽ ὄψιν τὸν πίνακα (Α) τῆς Μελέτης μου, ὁ Θαργηλιὼν μὴν τοῦ ἔτους ἐκείνου συνέκειτο ἐξ 29 ἡμερῶν· ἡ ἄνω ἄρα συμπλήρωσις δὲν εἶνε ὀρθή. Φρονῶ ὅτι ἡ μᾶλλον πιθανὴ εἶνε [**τετάρ**]της πρ. [**Πυανεψιῶνος**].

4). 323 καὶ *Ditt.* 205, «Ἐπὶ Πολυεύκτου ἄρχοντος» (277/6 πΧ· ὅρα ἐμὴν Μελέτην σελ. 291) «Ἐπὶ τῆς Αἰγεῖδος ἐνάτης πρυτανείας» «Ἐλαφηβολιῶνος ἐνάτει μετ᾽ εἰκάδας, τριακοστεῖ τῆς πρυτανείας».

Ἔτος κοινόν, $13^{ον}$ τοῦ κύκλου, ἔχον τὸν Ἐλαφηβολιῶνα πλήρη (ΑΕ 1908 202). Αἱ τρεῖς τῶν ὀκτὼ πρώτων πρυτανειῶν συνέκειντο ἐκ 30 ἡμερῶν.

5). 431. ***I.*** «[ἐπ᾽] Ἀρχ[ελά]ο[υ ἄρχ]ο[ν]τ[ος, ἐπὶ τῆς Λεωντ]ίδος τρίτης πρυτανε[ία]ς» «Βοηδρο[μι]ῶ[νος - - - καὶ εἰ]κο[στεῖ τῆς π]ρυτανεί[ας]».

II. «Ἐπ᾽ Ἀρχελά[ο]υ ἄρχ[ον]τος [ἐπὶ τῆς] Αἰαντίδος τ[ετ]άρτης πρυτανείας» «Βο[η]δρομιῶνος [- - - - τρίτ]ει τῆς πρυτανείας. Βουλὴ ἐ[νβ]ου[λευτηρίῳ καὶ ἐκ] τοῦ βουλευτηρίου ἐν τῶι Ἐλε[υ]σινίωι».

Ἡ γραφὴ δὲν εἶνε ἡ στοιχηδόν. Ὁ ***Köhler*** συμπληροῖ ἐν τῷ II μέρει: [ἑβδόμηι φθίνοντος, τρίτ]ει τῆς πρυτ. Ὁ ***Reusch*** συμπληροῖ ἐν μὲν τῷ I: «[ἕκτηι μετ᾽εἰκάδας ἐνάτηι καὶ εἰ]κο[στεῖ τῆς πρ.]» ἐν δὲ τῷ II· «[ἐνάτει μετ᾽ εἰκάδας, τρίτ]ει τῆς πρυτ.». Ὁ ***Unger*** συμπληροῖ ἐν μὲν τῷ I: «[δε-

κάτηι ὑστέραι, τρίτηι καὶ εἰ]κο[στεῖ]» ἐν δὲ τῷ ΙΙ: «[ὀγδόει μετ' εἰκάδας, πρώτ]ει» μετὰ τῆς προσθήκης ὅτι ὁ Μεταγειτνιὼν εἶχε μίαν ἐμβόλιμον ἡμέραν.

Πάντως αἱ συμπληρώσεις τοῦ *Unger* εἶναι ἐσφαλμέναι, ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν αἱ τοῦ ***Reusch*** φαίνονται πιθανώτεραι, τῆς ἀριθμήσεως λαμβανομένης κατ' εὐθεῖαν.

6). 416.

Ἐ]πὶ Συμμάχου ἄρχον[τος, ἐπὶ τῆς ***Αἰγηΐ-*** ἢ ***Οἰνηΐ***δος δεκάτης πρυτα[νείας, ἧι Ἀρ***χικλῆ***ς
Θεοδώρου Θορίκιος ἐγ[ραμμάτευε· Μου-
νιχι[ῶνο]ς δευτέραι μετ' [εἰκάδας ***μιᾶι***
καὶ εἰκοστεῖ τῆς πρυτανείας.

417 c.

Ἐπὶ Συμμάχου ἄρχο]ν[τος ἐ]πὶ τῆς Ἀντιοχίδος δωδεκάτης πρυτανείας, ἧι Ἀρ]χικλῆς Θεοδώρου Θορίκιος ἐγραμμάτευεν· Σκιρο]φοριῶνος ἕκτει ἐπὶ [δ-]
έκα, - - καὶ δεκάτ]ει τῆς πρυτανείας.

Ἐκ τῶν δύο τούτων ἐπιγραφῶν συνάγεται τὸ ἔτος ***κοινόν***, ἐκ 355 ἡμερῶν· ἐκ τῶν 9 δὲ πρώτων πρυτανειῶν, αἱ 6 εἶχον ἀνὰ 30 ἡμέρας.

Τὸ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ 417 c κενὸν δύναται νὰ συμπληρωθῇ μόνον εἴτε ***ἕκτει καὶ δεκάτ***ει, εἴτε ***πέμπτει καὶ δεκάτ***ει.

7). Ἐκ τούτων συνάγεται ὡς πιθανώτατον ὅτι καὶ ἡ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ 417 «Ποσιδεῶνος ἕκτῃ μετ' εἰκάδας» πρέπει νὰ λογισθῇ κατ' εὐθεῖαν ὡς ἡ 26η τοῦ μηνός.

8). 436.

Ἐ]πὶ Τυχάνδρου ἄρχοντος ἐπὶ τῆς Ἀκαμ[αντίδος
ἕκτης πρυτ-
α]νείας, ἧι Σωσιγ[έν]νης Μενεκράτου Μαρ[αθώνιος
ἐγραμμάτευ-
ε,] Ποσιδεῶνος δευτέραι μετ' εἰκάδας, ἐ[- - τῆς πρυ-
τανείας.

Ὁ *Usener* συνεπλήρωσε τὸν 3ον στίχον ἐ[νάτει], ἡ συμπλήρωσις δ' αὕτη συμφωνεῖ πρὸς τὸν χῶρον καὶ πρὸς ἔτος ἐμβόλιμον, καὶ δὴ 11ον Μετωνικοῦ κύκλου (κατὰ τὸν πίνακα Α), ὅτε ἡ 22α τοῦ Ποσιδεῶνος εἶνε ἡ 169η ἡμέρα τοῦ ἔτους καὶ ἡ 9η τῆς VI πρυτανείας. Κατὰ ταῦτα πιθανὸν τὸ ἔτος τοῦ Τυχάνδρου ἦτο τὸ 32/1 πΧ..

9). 390 I. «[Ἐπὶ - - ἀρχ.], ἐπὶ τῆς Ἱπποθωντίδος ἑβδόμης πρυ[τανείας]» «Ποσιδεῶνος δευτέρου - - μετ' εἰκάδας, - δ]εκάτει τῆς πρυτανείας».

II. «- - - Ποσιδεῶνος δευτέ[ρου - -]».

Ὁ ***Reusch*** τὸ Ι συμπληροῖ [ἕκτηι μετ' εἰκάδας, ἑνδ]εκάτει τῆς πρυτανείας. Ἂν λοιπὸν δεχθῶμεν τὴν συμπλήρωσιν ταύτην, ἡ ἀρίθμησις εἶνε κατ' εὐθεῖαν, ἑκάστης πρυτανείας ἐχούσης 32 ἡμέρας.

β'). Ἀντίστροφος ἀρίθμησις.

10). 256 καὶ 256 IV². «Ἐπὶ Φερεκλέους ἄρχοντος» (304/3 πΧ.) «ἐπὶ τῆς Λεοντίδος ἕκτης πρυτ.» «Ποσιδεῶν[ος ὀγδόηι μετ'] εἰ[κ]άδας, τετ[άρτε]ι κ[αὶ εἰκοστεῖ τῆς π]ρυτανείας».

Τὸ ἔτος ἦτο κοινόν, 5ον τοῦ κύκλου, τοῦ Ποσιδεῶνος κατ' αὐτὸ ἔχοντος 30 ἡμέρας, ἡ δὲ ὀγδόη μετ' εἰκ.=23η. Ἄρα μία τῶν 5 πρώτων πρυτανειῶν εἶχε 30 ἡμέρας.

11). 256 b. «Ἐπὶ Φερεκλέους ἀρχ., ἐπὶ τῆς Οἰνεῖδος ἑβδόμης πρυτανείας» «Γαμηλιῶνος δευτέραι μετ' εἰκάδας, ἐνάτει καὶ εἰκοστεῖ τῆς πρυτανείας».

Ἐπειδὴ ὁ Γαμηλιὼν εἶχεν 29 ἡμέρας, ἡ δευτέρα μετ' εἰκ.=28η, ἄρα ἡ VI πρυτανεία συνέκειτο ἐκ 30 ἡμερῶν.

12). 257. «[Ἐ]πὶ Φερεκλέους ἀρχ., ἐπὶ τῆς [ἑν]δεκάτης πρυ[τανείας]» «[Θαργηλιῶνος πέμπ]τει μετ' εἰκ[άδας, πέμπτει καὶ εἰκοστεῖ τῆς πρυτ]ανείας».

Τοῦ Θαργηλιῶνος τοῦ ἔτους ***τοῦ Φερεκλέους*** ἔχοντος 29 ἡμέρας, ἡ κατ' εὐθεῖαν καὶ ἡ ἀντίστροφος ἀρίθμησις παρέχουσι τὴν αὐτὴν ἡμέραν, ἤτοι τὴν 25ην τοῦ μηνός. Ἂν δὲ δεχθῶμεν τὰς συμπληρώσεις τῆς ἐπιγραφῆς τῶν *Usener* καὶ *Unger*, ἤτοι: [τετάρ]τει μετ' εἰκ[άδας, ἑβδόμει καὶ εἰκοστεῖ τῆς πρυτ.], ἡ ἀρίθμησις θὰ εἶνε ἀσφαλῶς ἀντίστροφος, ἀμφότεραι δὲ αἱ τελευταῖαι πρυτανεῖαι συνέκειντο ἐκ 30 ἡμερῶν.

13). 269.

Ἐπὶ Νικοκλέου[ς] ἄ[ρχοντος ἐπὶ τῆς Οἰνεῖδος ὀ- 36
γδοίης πρυτανε[ίας, ἧι Νίκων Θεοδώρου Πλωθ⟨ε⟩- 36
εὺς ἐγραμμ[ά]τ[ε]υ[εν· Ἀνθεστηριῶνος........ 28+[8]
μετ' εἰκάδας, ὀγ[δόηι καὶ εἰκοστεῖ τῆς πρυταν- 36
είας.

Τὸ ἔτος τοῦτο (302/1 πΧ) εἶνε κοινὸν καὶ 7ον

τοῦ κύκλου κατ' ἐμέ. Ἐν τῷ $3^{ῳ}$ στίχῳ ὁ *Usener* συνεπλήρωσε *τρίτηι* (ἀντίστροφος ἀρίθμησις), ὁ δὲ *Schmidt ὀγδόηι* ἢ μᾶλλον *ὀγδοίηι* (ἀρίθμησις κατ' εὐθεῖαν). Ἐὰν ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ταύτῃ ἴσχυεν ἡ ὑπόθεσις τοῦ *Usener*, ἔδει κατὰ τὸν *Schmidt* νὰ ὑπάρχῃ *δευτέρᾳ* (μετ' εἰκάδας). Ἀλλ' ἐν τῇ στοιχηδὸν γραφῇ περισσεύουσιν ἀκριβῶς ὀκτὼ γράμματα, ὅσα δηλ. εἰσέρχονται ἐν τῇ λέξει «δευτέραι». Ἡ συμπλήρωσις αὕτη ἀποδεικνύεται ὀρθή, ὡς παρατηρεῖ καὶ ὁ *Οἰκονόμος* (ΑΕ 1910 403) ἐκ τῆς ὑπ' αὐτοῦ τὸ πρῶτον δημοσιευομένης ἐπιγραφῆς: «ἐπὶ Νικοκλέους ἄρχοντος» «[τῆς Οἰ-]νεῖδος ὀγδόης πρυτανείας, τρίτηι μετ' εἰκάδας, ἑβδόμει καὶ εἰκοστεῖ τῆς πρυτανείας».

Καθ' ὅμοιον τρόπον ἀναγινώσκεται καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἄρχοντος ἐπιγραφή:

15). 269 b.

Ἐπὶ Νικοκλέο]υς ἄρχοντος ἐπὶ τῆς Λεοντίδος δεκάτης] πρυτανείας, ἧι Νίκων Θεοδώρου Πλωθεὺ]ς ἐ[γρα]μμ(ά)τευεν· Μουνιχ[ι]ῶν[ος ἐνάτηι μετ'] εἰκάδας, δευτέραι καὶ εἰκοστεῖ τῆς πρ]υτανείας.

16). 278.

Ἐρεχθηΐ-
Ἐπὶ Φιλοκράτους ἄρχοντ]ος ἐπὶ [τῆς Κεκροπί- 35
Ἀντιοχί-
δος δευτέρας πρυτανεία]ς, ἧι Ἡγήσ[ιππος Ἀρι- 35
στομάχου Μελιτεὺς ἐγρα]μμάτευε[ν· Μεταγει- 35
τνιῶνος ὀγδόηι μετ' εἰκά]δας, τετάρ[τηι καὶ ***ε-*** 35
ἰκοστεῖ τῆς πρυτανείας]· ἐκκλησία κυρία τῶ 35

Ἡ γραφὴ εἶνε ἡ στοιχηδόν. Ὁ *Köhler* συμπληροῖ τετάρ[τηι καὶ δεκάτει τῆς πρυτ.], ὅπερ οὔτε χρονολογικῶς ὀρθὸν εἶνε, οὔτε πρὸς τὴν στοιχηδὸν γραφὴν συμφωνεῖ. Ἂν ὄντως ὁ ἄνω πίναξ ἀνήκει εἰς τὸ ἔτος τοῦ Φιλοκράτους, καὶ ἂν ἡ ἀρχοντεία αὐτοῦ ἦτο κατὰ τὸ ἔτος 270/69 πΧ, ἀμφότεροι οἱ πρῶτοι μῆνες εἶχον ἀνὰ 30 ἡμέρας, ἡ δὲ πρώτη πρυτανεία διήρκεσεν 29 μόνον ἡμέρας, τοῦ ἔτους ὄντος κοινοῦ.

17). 372. «Ἐπὶ Ἁγνίου ἄρχοντος» (c. a. 250 ***Kirchner*** PA) «Βοηδρομιῶνος τετράδ[ι μετ' εἰκάδας]» «βουλὴ ἐν τῶ[ι Ἐλευσινίωι]».

Ἡ τετρὰς μετ' εἰκάδας δὲν δύναται νὰ δηλοῖ ἐνταῦθα τὴν $24^{ην}$ τοῦ Βοηδρομιῶνος, διότι, ὡς γνωστόν, αὕτη ἦτο ἡμέρα ἑορτῆς καθ' ἣν ἐτελοῦντο ἀγῶνες ἐν Ἐλευσῖνι (κατὰ τὴν τριετηρίδα καὶ τὴν πεντετηρίδα), ἢ καθ' ἣν ἐπανήρχετο ἡ πομπὴ εἰς Ἀθήνας κατὰ τὰ κοινὰ ἔτη ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Δημοσθένους, ἡ δὲ βουλὴ συνήρχετο ἐν τῷ Ἐλευσινίῳ τὴν ἑπομένην ἡμέραν ἤτοι τὴν $25^{ην}$ ἢ τὴν $26^{ην}$ τοῦ μηνός. Ἐπὶ δὲ τῶν μακεδονικῶν χρόνων εἰς οὓς ἀνήκει ἡ ἄνω ἐπιγραφή, καὶ αὐτὴ ἡ $25^{η}$ Βοηδρομιῶνος ἦτο ἡμέρα ἀγώνων κατὰ τὴν τριετηρίδα ἢ τὴν πεντετηρίδα τῶν Ἐλευσινίων. Ἡ βουλὴ ἄρα κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα συνήρχετο πιθανώτατα τὴν $27^{ην}$ τοῦ μηνὸς (ὅρα ἄρθρ. ***Ἐλευσίνια Lenormant*** [Pottier] ἐν Saglio-Daremb. DdA. Ὥστε καὶ ἐν τῇ ἄνω ἐπιγραφῇ ἡ τετρὰς μετ' εἰκάδ· δηλοῖ ***πιθανώτατα*** τὴν $27^{ην}$, τοῦ μηνὸς ὄντος πλήρους, ἐξ οὗ συμπεραίνομεν ὅτι κατὰ τὸ ἔτος τοῦ ***Ἁγνίου*** συνέπεσε μία τριετηρὶς ἢ μία πεντετηρὶς Ἐλευσινιακή. Ἀλλ', ὡς ὁ ***Τσούντας*** φρονεῖ (ΑΕ 1883 257), τῷ 331/0 πΧ συνέπεσε μία τριετηρὶς ἢ μία πεντετηρίς· ὅθεν καὶ κατὰ τὸ διάστημα 254/3-250/49, καθ' ὃ τίθεται τὸ ἔτος τοῦ ***Ἁγνίου***, ἔχομεν τοιαύτας κατὰ τὰ ἔτη 253/2 καὶ 251/0 πΧ. Ἑπομένως, κατὰ τὸν ἡμέτερον πίν. (A), τὸ ἔτος τοῦ ***Ἁγνίου*** ἦτο πιθανῶς τὸ ἔτος 253/2 πΧ, ἔχον τὸν Βοηδρομιῶνα πλήρη.

18). 381. (226/5; πΧ)..

Ἐπὶ] Ἐρ[γοχάρου ἄρχοντ]ος ἐπὶ τῆς Ἱπποθωντ[ί- 35
δος τρί[της πρυτανεία]ς, ἧι Ζώϊλος Διφίλο[υ] 34
Ἀλωπεκ[ῆθεν ἐγραμμάτ[ευεν· Μεταγειτνιῶ- 33
νος ἐνάτ[ηι *καὶ* δεκάτηι δ]ευτέραι ἐμβολί- 33
μωι, εἰκοσ[τῆι τῆς πρυτα]νείας· ἐκκλησί[α ἐν] 34
τῶι θεάτρ[ωι σύνκλητος]. . .

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη εἶχε χαραχθῇ ἐσφαλμένως. Κατὰ τὸν ***Köhler*** ἔδει νὰ γραφῇ «Βοηδρομιῶνος», ὅτε αἱ δύο πρῶται πρυτανεῖαι εἶχον ἀνὰ 29 ἡμέρας. Κατὰ τὸν ***Reusch*** (De diebus cont. ord. apud Athen. Argentoratenses III 1880) ἡ συμπλήρωσις τοῦ $4^{ου}$ στίχου ἴσως εἶνε ἐνάτ[ηι μετ' εἰκάδας], ὅτε ἡ ἀρίθμησις κατ' ἀνάγκην ἔσται ἡ ἀντίστροφος καὶ θὰ σημαίνῃ τὴν $21^{ην}$ τοῦ Βοηδρομιῶνος, τοῦ μηνὸς ὄντος κοίλου, τοῦ Ἑκατομβαιῶνος ἐπίσης ὄντος κοίλου, τοῦ δὲ Μεταγειτνιῶνος πλήρους, ἀμφοτέρων δὲ τῶν πρώτων πρυτανειῶν ἐχουσῶν ἀνὰ 30 ἡμέρας, ἵνα συμβῇ ἡ σύμπτωσις τῆς $20^{ῆς}$ τῆς γ' πρυτανείας μετὰ τῆς $21^{ης}$ τοῦ

Βοηδρομιῶνος. Ἀλλὰ κατὰ τὴν 21ην Βοηδρομιῶνος δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ συγκληθῇ ἐκκλησία τοῦ δήμου, λόγῳ τῆς ἑορτῆς. Ἡ συμπλήρωσις ἄρα τοῦ *Reusch* δὲν εἶνε ἡ ὀρθή, ἐνῷ ἡ τοῦ *Köhler* εἶνε λίαν πιθανή, ἑκατέρας τῶν δύο πρώτων πρυτανειῶν ἐχούσης ἀνὰ 29 ἡμέρας.

19). 385 e.

Ἐπὶ Ἡρακλείτου [ἄρχοντος ἐπὶ τῆς - - - πρυτανείας, ἧι Διονυσ[- - - ἐγραμμάτευεν· Γαμηλιῶνος τρίτει μ[ετ' εἰκάδας - - - τῆς πρυτανείας ἐκκλησία ἐμ Πειραιεῖ.

Τὸ ἔτος τοῦ Ἡρακλείτου ἦτο τὸ 213/2 (;) πΧ, πάντως δὲ κοινόν, μετὰ 13 φυλῶν. Ἡ μόνη κατ' ἐμὲ δυνατὴ συμπλήρωσις, συμφώνως πρὸς τὸ μῆκος τῶν στίχων καὶ τὰ χρονολογικὰ δεδομένα τῆς ἐπιγραφῆς εἶνε τοῦ μὲν 1ου στίχου **Ἱπποθωντίδος ὀγδόης**, τοῦ δὲ 3ου στίχου **ἕκτηι καὶ δεκάτηι**, τοῦ Γαμηλιῶνος ὄντος πλήρους καὶ τῆς τρίτης μετ' εἰκάδας δηλούσης ἑπομένως τὴν 28ην τοῦ μηνός.

20). 441 b. «[Ἐ]πὶ Εὐνίκου ἄρχοντος, ἐπὶ τῆς Οἰνεῖδος ἑβδόμης πρυτανείας» «Γαμηλιῶνος ἕκτει μετ' εἰκάδας, δευτέραι [καὶ εἰκοστεῖ] τῆς πρυτανείας».

Τὸ ἔτος τοῦ ***Εὐνίκου*** εἶνε τὸ 169/8 πΧ (Homolle BCH 1886 καὶ 1893), κοινόν, ἕβδομον τοῦ κύκλου. Ἂν ἐλαμβάνετο ἡ ἕκτη μετ' εἰκάδας = 26η, αὕτη θὰ ἦτο ἡ 203η ἡμέρα τοῦ ἔτους· ἐνῷ, καὶ ἂν δεχθῶμεν τὰς 6 πρώτας πρυτανείας ἐχούσας ἀνὰ 30 ἡμέρας, ἡ 22α τῆς VII πρυτανείας θὰ ἦτο ἡ 202α ἡμέρα τοῦ ἔτους. Ὥστε ἐπιβάλλεται ἐνταῦθα νὰ ληφθῇ ἡ ἀρίθμησις ἀντιστρόφως. Ἐπειδὴ δὲ ὁ μὴν κατὰ τὸν πίνακα (Α) ἦτο πλήρης, ἡ ἕκτη μετ' εἰκάδας = 25η τοῦ Γαμηλιῶνος, δηλ. ὄντως αἱ ἓξ πρῶται πρυτανεῖαι εἶχον ἀνὰ 30 ἡμέρας.

21). 489 b. «Ἐπὶ Λυσάνδρου τοῦ Ἀπολήξιδος ἄρχοντος, ἐπὶ τῆς Πανδιονίδος δωδεκάτης πρυτανείας» «Σκιροφοριῶνος ὀγδόηι μετ' εἰκάδας, τρίτηι καὶ εἰκοστῆι τῆς πρυτανείας».

Ἡ τελευταία πρυτανεία εἶχεν 29 ἢ 30 ἡμέρας τοῦ μηνὸς ὄντος κοίλου ἢ πλήρους.

22). 441 f.

- - Μουνιχιῶνο]ς δευτέραι μετ' ε[ἰκάδας ***πέμπτηι*** τῆς πρυτανείας· βουλὴ σύ]νκλητος.

Πρόκειται προφανῶς περὶ ἔτους ἐμβολίμου, μετὰ 12 φυλῶν. Δευτέρα δὲ μετ' εἰκάδας = 29η ἢ 28η.

23). 373 c. «[ἐπὶ - - ἄρχ]οντος, ἐπὶ τῆς Αἰαντίδος δωδεκάτης πρυτανείας» «[Σκιροφοριῶν]ος ὀγδόει μετ' εἰκάδας, τρίτει καὶ εἰκοστεῖ τῆς πρυτανείας».

Ἡ τελευταία λοιπὸν πρυτανεία εἶχε 30 ἡμέρας.

24). 179. «[ἐπὶ Ἀντι]κλείο[υ]ς ἄρχοντος» (325/4 πΧ) «ἐπὶ τῆς Ἀκαμαν[τίδος δε]κάτης πρυτανείας» «Θαργηλιῶν]ος ὀγδόηι μετ' εἰκάδας, πέμπτ[ηι τῆς πρυταν]είας».

Ἐκ πρώτης ὄψεως πρέπει νὰ ἀναγνωσθῇ «ὀγδόη μετ' εἰκάδας» = 28η, ὡς ὁ *Köhler* ἐν τῷ IG II[1] συμπεραίνει, ὅτε ἡ Χ πρυτανεία θὰ συνέκειτο ἐκ 36 ἡμερῶν, τὸ δὲ ἔτος ἦτο κοινόν. Ἐπειδὴ ὅμως ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς 179 b (II[5]) «ἐπὶ Ἀντικλ(έ)ους ἄρχοντος» ***καταδηλοῦται*** τὸ ἔτος τοῦτο ἐμβόλιμον (ὅρα *Usener* Rhein. Mus. 34 καὶ *Köhler* Mitth. 1883 «Attische Psephismen», ἡ ὀγδόη μετ' εἰκάδας Θαργηλιῶνος πρέπει ν' ἀναγνωσθῇ ὡς ἡ 23η αὐτοῦ, ὅτε ἡ 10η πρυτανεία συνέκειτο ἐκ 41 ἡμερῶν, ἐκτὸς ἂν ἐγένετο μικρὸν λάθος περὶ τὴν χάραξιν (ὅρα καὶ ἐμὴν Μελέτην σελ. 287 ὑποσ. 1).

γ'). Ἀμφίβολος ἀρίθμησις.

25). *Δημοσθένης* Περὶ τοῦ στεφάνου 115: «Ἄρχων Δημόνικος Φλιεύς, Βοηδρομιῶνος ἕκτει μετ' εἰκάδας». — Ἂν ὁ μὴν ἦτο κοῖλος, ἀσφαλῶς εὐθεῖα ἀρίθμησις, ἂν δὲ ἦτο πλήρης πιθανῶς ἀντίστροφος ἀρίθμησις (ὅρα ἀνάλυσιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 17 [372] ἐπιγραφῆς].

26). 135 c.

- - ἄρχο]ντος ἐπὶ τῆς Αἰγηΐδος πέμπτης πρυτανείας, Μαιμα]κτηριῶνος ἕκτηι - - -.

Ὁ *Köhler* συμπληροῖ τὸν 3ον στίχον ἕκ[τει καὶ εἰκοστεῖ], ὁ *Reusch* ἕκ[τηι μετ' εἰκάδας], ὁ δὲ *Unger* ἕκ[τηι φθίνοντος].

Πάντως πρόκειται περὶ κοινοῦ ἔτους. Τὸν πρῶτον στίχον ὁ *Reusch* συμπληροῖ [ἐφ' Ἡγησίου] (324/3 πΧ), ὅτε ὁ τρίτος στίχος δύναται νὰ συμπληρωθῇ: ἕκ[[τηι μετ' εἰκάδας, **δευτέραι / τρίτει / τετάρτηι** τῆς πρυ-

τανείας], μετ' ἀμφιβόλου ἀριθμήσεως. Ἀφ' ἑτέρου ὁ *Unger* συμπληροῖ τὸν 1ον στίχον [ἐπὶ Ἀρχίου] (346/5 πΧ), ὅτε ἡ πιθανωτέρα συμπλήρωσις τοῦ 3ου στίχου, ἡ συμφωνοτέρα πρὸς τὸν χῶρον, εἶνε ἕκ|**τει μετ' εἰκάδας, πέμπτει τῆς πρυτανεία**|**ς**, τῆς ἀριθμήσεως οὔσης κατ' εὐθεῖαν, τῶν δὲ τεσσάρων πρώτων πρυτανειῶν ἐχουσῶν ἀνὰ 35 ἡμέρας. Δὲν ἀποκλείεται ὅμως καὶ ἡ συμπλήρωσις «τετάρτῃ» ἢ «τρίτῃ» ἢ «δευτέραι» τῆς πρυτανείας ἐν τῇ κατ' εὐθεῖαν ἀριθμήσει, μηδὲ ἡ ἀντίστροφος ἀρίθμησις, ὅτε αἱ μόναι δυναταὶ συμπληρώσεις εἶνε «δευτέραι» ἢ «τρίτηι» τῆς πρυτανείας.

27). 163 b.

Ἐπὶ] Κτησικ[λέους ἄρχοντο] 21
ς] ἐπὶ τῆς Ἀκ[αμαντίδος τρί-] 21
της] πρυτανε[ίας, ἧι Μνησίφ-] 21 ἔτος 334/3 πΧ.
ι]λος Μνήσ[ω]ν[ος........ ἐ-]
γρ]αμμάτευε· [Βοηδρομιῶνο] 21
ς] ἕκτηι με[τ' εἰκάδας· ἐκκλη-]
σ]ία.

Τὸ ἔτος τοῦ Κτησικλέους ἦτο κοινόν, ἔχον τὸν Βοηδρομιῶνα πλήρη (κατὰ τὸν πίν. Α), ὥστε ὑφίσταται ἀμφιβολία περὶ τὴν ἀρίθμησιν τῆς ἄνω ἐπιγραφῆς.

28). 271 b.

ἐπὶ Κλεάρχο]υ ἄρχοντος ἐπὶ τῆς Ἱπποθωντίδος δευτέ]ρας πρυτανείας, ἧι Μνήσαρχος - - -]ου Προβαλίσιος ἐγραμμάτευεν· Μεταγειτ]νιῶνος ὀγδόει μετ' εἰκάδας, μιαῖ καὶ εἰκ]οστεῖ τῆς πρυτανείας.

Τὸ ἔτος τοῦ Κλεάρχου (301/0 πΧ) ἦτο ὄγδοον τοῦ κύκλου, ἑπομένως ἐμβόλιμον, τοῦ Ἑκατομβαιῶνος ἔχοντος 30 ἡμέρας. Εἰς τὴν συμπλήρωσιν τοῦ *Köhler*, μιαῖ καὶ εἰκ]οστεῖ, ἁρμόζει ἡ ἀντίστροφος ἀρίθμησις, τῆς πρώτης πρυτανείας ἐχούσης μόνον 31 ἡμέρας, ὅπερ δύσκολον νὰ γίνῃ δεκτόν. Προτιμωτέρα εἶνε ἡ συμπλήρωσις τοῦ *Wilhelm* (He 1889), ὅτε ἰσχύει ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ἡ κατ' εὐθεῖαν ἀρίθμησις.

29). 312. «Ἐπὶ Διοτίμου ἄρχοντος» (286/5 πΧ), «ἐπὶ τῆς Πανδιονίδος δωδεκάτης πρυτανείας» «Σκιροφοριῶνος ἕκτει μετ' εἰκάδας, πέμπτει καὶ εἰκοστεῖ τῆς πρυτανείας».

Ἔτος κοινόν. Ἐάν, ὡς συχνάκις ἀπαντᾷ, ἡ τελευταία πρυτανεία διήρκεσε 30 ἡμέρας, πρέπει ἡ ἐπιγραφὴ νὰ ἀριθμηθῇ ἀντιστρόφως. Τῆς αὐτῆς δὲ χρονολογίας ψήφισμα εἶνε καὶ τὸ 313.

30). 316. «Ἐπὶ Νικίου τοῦ Ὀτρυνέως» (περὶ τοῦ ἔτους τοῦ ***Νικίου*** ὅρα ἐμὴν Μελέτην ΑΕ 1908 289) «ἐπὶ τῆς Ἀκαμαντίδος τρίτης πρυτανείας» «Βοηδρομιῶ[νος ἕκτ]ει μετ' εἰκάδας, ἕκτει καὶ εἰκ[οστεῖ τῆς πρυτανείας».

Ἔτος κοινόν. Ἐν τῇ κατ' εὐθεῖαν ἀριθμήσει ἡ ἕκτει μετ' εἰκάδας=26η Βοηδρομιῶνος, καὶ ἡ μία τῶν δύο πρώτων πρυτανειῶν συνέκειτο ἐκ 30 ἡμερῶν. Ἐν δὲ τῇ ἀντιστρόφῳ ἀριθμήσει, πάντως ὁ Βοηδρομιὼν ὤφειλε νὰ εἶνε πλήρης, ἵνα μὴ ἡ ἕκτη μετ' εἰκάδας ἰσοδυναμῇ τῇ 24ῃ τοῦ Βοηδρομιῶνος ὅπερ ἀποκλείεται ἀφ' ἑνὸς λόγῳ τῆς ἑορτῆς τῶν Ἐλευσινίων (ὅρα ἀνάλυσιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 17 [372] ἐπιγραφῆς), ἀφ' ἑτέρου λόγῳ τῆς 29ημέρου τοὐλάχιστον διαρκείας ἑκατέρας τῶν δύο πρώτων πρυτανειῶν.

31). 381 b.

Ἐπὶ] Θεοφίλου ἄρχοντος ἐπὶ τῆς Κεκροπίδ[ος τρίτης] 41 γράμμ.
πρυτ]ανείας, ἧι Φίλιππος Κηφισοδώρου Α[........ 32 + [9]
ἐγρα]μμάτευσεν· Βοηδρομιῶνος ἕκτει μετ' [εἰκάδας, **τετάρτ**ει καὶ εἰκοστεῖ τῆς πρυτανείας.

Ἡ γραφὴ εἶνε ἡ στοιχηδόν. Ἡ δὲ ἐπιγραφὴ εἶνε ἐπὶ ἄρχοντος ***Θεοφίλου*** ἐξ Οἴου (κατὰ τὸν *Kirchner* τῷ 227/6 πΧ), κατὰ τὴν ἀρχοντείαν τοῦ ὁποίου ἦσαν 12 πρυτανεῖαι. Αἱ μόναι δυναταὶ συμπληρώσεις τοῦ 2ου στίχου, σύμφωνοι πρὸς τὸν χῶρον καὶ τοὺς ***γνωστοὺς*** δήμους τῆς Ἀττικῆς, τοὺς ἀρχομένους ἐκ τοῦ ***Α***, εἶνε Ἀ**λωπεκῆθεν** ἢ Ἁ**λιμούσιος**. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ φυλὴ τοῦ Γραμματέως κατὰ τὴν πρυτανείαν ἐπὶ τοῦ ***Ἐργοχάρου*** ἄρχοντος, τοῦ ἐγγύτατα τῷ ***Θεοφίλῳ*** εἶνε ἡ Ἀντιοχὶς (381), εἰς ἣν ἀνῆκεν ὁ δῆμος Ἀλωπεκῆς, διὰ τοῦτο ἡ συμπλήρωσις περιορίζεται εἰς Ἁ**λιμούσιος**, τῆς φυλῆς Λεωντίδος (VI). Ὥστε ἂν δεχθῶμεν τὸν νόμον καὶ τὴν σειρὰν τῶν ἐτῶν τοῦ *Ferguson*, ἔδει τὸ ἔτος τοῦ Θεοφίλου νὰ ᾖ τὸ 228/7 πΧ. Ἀλλὰ πρόκειται ὄντως περὶ Ἁλιμουσίου;

Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἐκ τῆς ἄνω ἐπιγραφῆς συνάγεται τὸ ἔτος τοῦ ***Θεοφίλου*** ἔχον 12 φυλάς, καὶ ***κοινόν***, τοῦ Βοηδρομιῶνος ὄντος πλήρους καὶ τῆς

ἀριθμήσεως οὔσης τῆς ἀντιστρόφου. Δύναται ὅμως ἡ συμπλήρωσις τῶν στ. 3-4 νὰ γίνῃ ἴσως **ἑβδόμει** καὶ εἰκοστεῖ κατὰ μικρὰν διατάραξιν τῆς στοιχηδὸν γραφῆς, ὅτε θὰ πρόκειται περὶ τῆς κατ' εὐθεῖαν ἀριθμήσεως, ἑκατέρας τῶν δύο πρώτων πρυτανειῶν ἐχούσης 29 ἡμέρας.

32). 304. «[Ἐπ' Ἀντιμάχου] ἄρχοντος ἐπὶ τῆς Αἰ[αντίδος τετά]ρτης πρυτανεί[ας]» «Πυανοψιῶνος [ἕκτ]ει μετ' εἰ[κάδας, πέμπ]τει καὶ εἰκοστεῖ τῆς πρυτ[ανείας]». Ἔτος πάντως κοινόν.

33). 459. «[Ἐπὶ Ἐ]πικλέους ἄ[ρχοντος ἐπὶ τῆς - -]της πρυτανείας, ἧι [- - - - - -]ῶνος ὀ[[γ']]δόει μετ' εἰ[κάδ]ας, ἕκτει καὶ εἰκοστεῖ [τῆς πρυτανείας]».

Κατὰ τὸν *Usener* ἁρμόζει «δωδεκά]της πρυτανείας», τοῦ μηνὸς ὄντος Σκιροφοριῶνος, ὅτε τὸ ἔτος εἶνε ἐμβόλιμον, τῆς ἀριθμήσεως λαμβανομένης κατὰ τὴν ἀντίστροφον τάξιν. Ἡ δὲ τελευταία πρυτανεία διήρκεσε 33 ἡμέρας. Ἀλλ' ὁ *Ad. Schmidt* προτείνει ἑτέρας δυνατὰς συμπληρώσεις, συμφώνους πρὸς τὴν ἀπ' εὐθείας ἀρίθμησιν. Αὗται εἶνε ἐν κοινῷ ἔτει: «Μαιμακτηριῶνος» «πέμπτης πρυτανείας», ὅτε αἱ τέσσαρες πρῶται πρυτανεῖαι εἶχον ἀνὰ 30 ἡμέρας, ἢ «Ἐλαφηβολιῶνος» «ἐνάτης πρυτανείας», ὅτε αἱ ἓξ τῶν 8 πρώτων πρυτανειῶν εἶχον ἀνὰ 30 ἡμέρας, ἢ τέλος «Μουνιχιῶνος» «δεκάτης πρυτανείας», ὅτε αἱ ἑπτὰ τῶν ἐννέα πρώτων πρυτανειῶν εἶχον ἀνὰ 30 ἡμέρας.

Ἀλλ' ἐν κοινῷ ἔτει δύναται καὶ κατὰ τὴν ἀντίστροφον ἀρίθμησιν νὰ ἀναγνωσθῇ «Ποσιδεῶνος» «ἕκτης πρυτανείας», τῶν πέντε πρώτων πρυτανειῶν ἐχουσῶν ἀνὰ 29 ἡμέρας.

34). 245 d. « - - - ος ἐγ[ραμμάτευεν· Πυανεψιῶνος] δευτέρ[αι μετ' εἰκάδας, τετάρτηι τῆς] πρυταν[είας]».

Ἂν αἱ συμπληρώσεις αὗται εἶναι ὀρθαί, πρόκειται περὶ τῆς τετάρτης ἡμέρας τῆς IV πρυτανείας· δείκνυται δὲ χρονολογικῶς ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ εἶνε τῆς Δ' πΧ ἑκατονταετηρίδος, τῶν φυλῶν οὐσῶν 10. Ἂν μὲν ληφθῇ ἡ δευτέρα μετ' εἰκάδας = 22α, τὸ ἔτος ἦτο κοινόν, μιᾶς τῶν τριῶν πρώτων πρυτανειῶν ἐχούσης 36 ἡμέρας. Ἂν δὲ τοὐναντίον ληφθῇ ἡ δευτέρα μετ' εἰκάδας = 28η ἢ 29η, τὸ ἔτος ἦτο ἐμβόλιμον, ἑκάστης τῶν τριῶν πρυτανειῶν ἐχούσης 38 ἡμέρας.

35). 244. «[Ἐπὶ - - ἄρχοντος ἐπὶ τῆς Ἐρεχ]θηΐδος δεκάτ[[ης πρυτανείας, ἧι - - -]ος Ραμνούσιο[[ς ἐγραμμάτευεν· Μουνιχιῶνος -]τει μετ' εἰκά[δας - -]».

Ὁ *Larfeld* θέτει τὴν ἐπιγραφὴν κατὰ τὸ (306/5 πΧ)? δηλ. πιθανῶς κατὰ τὸ ἔτος τοῦ ἄρχοντος **Κοροίβου**, λόγῳ τοῦ κατὰ τὴν πρυτανείαν γραμματέως ὅστις ἦτο ὁ Πάμφιλος Θεογείτονος Ραμνούσιος. Ἡ τοιαύτη ὅμως κατάταξις δὲν εἶνε ἀκριβής, διότι δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὴν ἐπιγραφὴν 247, τὴν ἐπὶ **Κοροίβου**, ἐξ ἧς ἐξάγεται ὅτι δεκάτη πρυτανεία ἦτο ἡ Οἰνηῒς καὶ οὐχὶ ἡ Ἐρεχθηΐς.

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη, καὶ τελείως σῴα ἂν ἀνευρίσκετο, θὰ κατέλιπεν ἀμφιβολίας περὶ τὴν ἀρίθμησιν, λόγῳ τῆς ἀτελείας αὐτῆς.

37). 456. «Ἐπὶ Ἀναξικράτους ἄρχοντος» (307/6 πΧ). «Γαμηλιῶνος δευτέραι ἐμβολίμωι, ὀγδόηι μετ' εἰκάδας ἡμερολεγδόν, μιᾶι καὶ εἰκοστεῖ τῆς πρυτανείας».

Πιθανωτέρα ἡ ἀντίστροφος ἀρίθμησις. Ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης θὰ ἀσχοληθῶμεν ἐν ἑτέρᾳ ἐργασίᾳ.

Ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς ἐν αἷς ἡ ἀρίθμησις μένει καθ' ἡμᾶς ἀμφίβολος κατατάσσω πρὸς τὸ παρὸν καὶ τὰς ἑξῆς.

38). 408. «Ἐπὶ Μητροφάνου» «Ἐλαφηβολιῶνο[ς] ἐνάτει μετ' εἰκάδας κατ' ἄρχοντα, κατὰ θεὸν [δ]ὲ [Μ]ουνυχι(ῶ)νος δ[ωδ]ε[κά]τει».

39). «Ἐπὶ Ἀχαιοῦ» «Ἀνθεστηριῶνος δευτέρα[ι, κατὰ θεὸν δὲ Ἐλα]φηβολιῶνος τετράδι μετ' εἰκάδας.

Ἐπίσης τὰς ὑπ' ἀριθ. 377 καὶ 437 ὡς ἀγνώστων συμπληρώσεων. Τέλος δὲ τὰς ὑπ' ἀριθ. 352 b 401, 458 b, 479 II καὶ 496 c λόγῳ χρονολογικῶν ἀτελειῶν τῶν ἐπιγραφῶν.

Ἐκ τῆς προηγουμένης λοιπὸν ἐρεύνης συνάγομεν ὅτι ἐν Ἀθήναις ὁ τύπος «μετ' εἰκάδας» ἐσήμαινεν ὁτὲ μὲν τὴν κατ' εὐθεῖαν ἀρίθμησιν, ὁτὲ δὲ τὴν ἀντίστροφον· ἑπομένως ἡ ὑπ' ἐμοῦ προτεινομένη ἐξήγησις τῆς χρονολογικῆς ἀνωμαλίας τοῦ ἐπ' **Ἀρχίππου** (318/7 πΧ) ψηφίσματος καθίσταται λίαν πιθανή.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 27ῃ δεκεμβρίου 1912.

Κωνσταντῖνος Μαλτέζος.

Ἡ εννεακαιδεκαετηρὶς εν Ἀθήναις

ὑπὸ

Κωνσταντίνου Μαλτέζου.

Ἐν τῇ Μελέτῃ μου «Τὸ ἀρχαῖον Ἀττικὸν ἡμερολόγιον κλπ.» (ΑΕ 1908) ἀπέδειξα ὅτι τὰ κατὰ τὸν Δ΄ πΧ αἰῶνα ἔτη ἐν Ἀθήναις δὲν συμφωνοῦσι πλέον πρὸς τὰς ὀκταετηρίδας (σελ. 293), συνεπέρανα δὲ μετὰ μεγίστης πιθανότητος ὅτι ὁ κύκλος τοῦ Μέτωνος ἐφηρμόσθη ἐν τῷ πολιτικῷ ἡμερολογίῳ τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ τοῦ 422 πΧ. Ἐπίσης ὡς σειρὰν τῶν 7 ἐμβολίμων ἐτῶν ἐν τῇ ἐννεακαιδεκαετηρίδι συνεπέρανα τὴν ἑξῆς (σελ. 298): 3, 6, 8, 11, 14, 17, 19. Ἐδημοσίευσα δὲ καὶ πίνακα (πίν. Α σελ. 299-300) παρέχοντα τὴν διάρκειαν τῶν ἐτῶν καὶ τῶν μηνῶν ἐν τῇ ἐννεακαιδεκαετηρίδι.

Ὁ *W. Ferguson* κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐδημοσίευσε Μελέτην ἐπὶ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ ἡμερολογίου (The Athenian calendar Classical Philology 1908), ἧς προτάσσει χρονολογικὸν πίνακα ἀρχόμενον αὐθαιρέτως ἀπὸ τοῦ 337/6 πΧ, ἤτοι λαμβάνει ὡς ἀρχὴν μὲν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ κύκλου τοῦ Μέτωνος ἐν τῷ πολιτικῷ ἡμερολογίῳ τὸ ἔτος ἐκεῖνο, ὡς πρώτην δὲ ἀρχὴν τοῦ κύκλου τὸ ἔτος 432/1 πΧ. Οὗτος ὡς ***θεωρητικὴν*** μὲν σειρὰν τῶν 7 ἐμβολίμων ἐτῶν λαμβάνει τὴν τοῦ *Ad. Schmidt* ἤτοι: 2, 5, 8, 11, 14, 16, 18, συμπεραίνει ὅμως ὅτι προσπάθεια κατεβλήθη ὅπως λαμβάνωνται γενικῶς ἐν τῷ κύκλῳ 7 ἐμβόλιμα καὶ 12 κοινὰ ἔτη, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἐν κανονικῇ διατάξει, οὕτως ὥστε ***πρακτικῶς***, κατὰ τὸν πίνακα τοῦ *Ferguson*, ὑπῆρξαν δύο συνεχῆ ἔτη ἐμβόλιμα ὡς καὶ τρία ἢ καὶ τέσσαρα ἔτη συνεχῆ κοινά.

Ἀφ' ἑτέρου ὁ *Sundwall* ἐν τῇ Μελέτῃ αὐτοῦ «Zur Frage von dem neunzehnjährigen Schaltcyklus in Athen» (1909-10), ἀρχόμενος τὸν πολιτικὸν κύκλον αὐθαιρέτως ἀπὸ τοῦ 338/7 πΧ, ἤτοι ἀνάγων τὴν ἀρχὴν τοῦ κύκλου τοῦ Μέτωνος εἰς τὸ 433/2 πΧ, δέχεται ὡς πραγματικὴν σειρὰν τῶν 7 ἐμβολίμων ἐτῶν ἐν τῷ κύκλῳ τὴν θεωρητικὴν τοῦ *Ferguson*, μετατιθεὶς τὸ κοινὸν ἔτος ἐκ τοῦ τέλους τοῦ κύκλου εἰς τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, ἤτοι τὴν ἑξῆς: 3, 6, 9, 12, 15, 17, 19. Δημοσιεύει δὲ χρονολογικὸν πίνακα τῶν ἀπὸ τοῦ 338/7 μέχρι τοῦ 301/0 πΧ ἐτῶν.

Ἕνεκα τούτου ὑφίστανται διαφοραὶ ὡς πρὸς τὸ εἶδος ἐτῶν τινων, οὐ μόνον ἐκείνων, ἐφ' ὧν δὲν ἀνευρέθησαν μέχρι τοῦδε ἐπιγραφαὶ παρέχουσαι τὰ στοιχεῖα δι' ὧν θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ἀποφανθῶμεν, ἀλλὰ καί τινων ἐξ ἐκείνων δι' ἃ ἔχουσιν ἤδη ὑερεθῇ τοιαῦται. Παρατίθημι ἐνθάδε πίνακα τῶν ἀπὸ τοῦ 338/7 μέχρι τοῦ 300/99 πΧ ἐτῶν, σημειῶν ἔναντι ἑκάστου ἔτους τὸ χρονολογικὸν εἶδος κατὰ *Ferguson*, κατὰ *Sundwall* καὶ κατ' ἐμέ. Τὰ κεφαλαῖα γράμματα ***Κ, Ε***, παριστῶσι τὰ ἀσφαλῶς κοινὰ καὶ ἐμβόλιμα ***κατὰ τὸν συγγραφέα***. Τὰ δὲ μικρὰ ***κ, ε***, τὰ πιθανὰ κατὰ τὸν αὐτὸν συγγραφέα. Τέλος οἱ ἐν παρενθέσει ἀριθμοὶ δηλοῦσι τὴν σειρὰν τοῦ ἔτους ἐν τῷ κύκλῳ κατὰ τὸν συγγραφέα.

Ἔτος		*Ἄρχων*	*Ferguson*	*Sundwall*	*Μαλτέζος*
338/7	πΧ	Χαιρώνδας	—	Κ (1)	Κ (9)
337/6	»	Φρύνιχος	Κ (1)	Κ (2)	Κ (10)
336/5	»	Πυθόδηλος	Ε (2)	Ε (3)	Ε (11)
335/4	»	Εὐαίνετος	Κ (3)	Κ (4)	Κ (12)
334/3	»	Κτησικλῆς	Κ (4)	Κ (5)	Κ (13)
333/2	»	Νικοκράτης	Ε (5)	Ε (6)	Ε (14)
332/1	»	Νικήτας	Κ (6)	Κ (7)	Κ (15)
331/0	»	Ἀριστοφάνης	Κ (7)	Κ (8)	Κ (16)
330/29	»	Ἀριστοφῶν	Ε (8)	Ε (9)	Ε (17)
329/8	»	Κηφισοφῶν	Κ (9)	Κ (10)	Κ (18)
328/7	»	Εὐθύκριτος	Κ (10)	Κ (11)	ε (19)
327/6	»	Ἡγήμων	ε (11)	ε (12)	κ (1)
326/5	»	Χρέμης	Κ (12)	Κ (13)	Κ (2)
325/4	»	Ἀντικλῆς	Κ (13)	Κ (14)	Ε (3)

Ἔτος		*Ἄρχων*	*Ferguson*	*Sundwall*	*Μαλτέζος*
324/3	»	Ἡγησίας	Κ (14)	Ε (15)	Κ (4)
323/2	»	Κηφισόδωρος	Κ (15)	Κ (16)	Κ (5)
322/1	»	Φιλοκλῆς	Ε (16)	Ε (17)	Ε (6)
321/0	»	Ἄρχιππος	κ (17)	κ (18)	κ (7)
320/19	»	Νέαιχμος	Ε (18)	Ε (19)	Ε (8)
319/8	»	Ἀπολλόδωρος	κ (19)	Κ (1)	Κ (9)
318/7	»	Ἄρχιππος	Ε (1)	Κ (2)	Κ (10)
317/6	»	Δημογένης	ε (2)	ε (3)	ε (11)
316/5	»	Δημοκλείδης	κ (3)	κ (4)	κ (12)
315/4	»	Πραξίβουλος	κ (4)	κ (5)	κ (13)
314/3	»	Νικόδωρος	Ε (5)	Ε (6)	Ε (14)
313/2	»	Θεόφραστος	Ε (6)	Κ (7)	Κ (15)
312/1	»	Πολέμων	κ (7)	κ (8)	κ (16)
311/0	»	Σιμωνίδης	κ (8)	ε (9)	ε (17)
310/9	»	Ἱερομνήμων	Κ (9)	Κ (10)	Κ (18)
309/8	»	Δημήτριος	κ (10)	κ (11)	ε (19)
308/7	»	Καίριμος	ε (11)	ε (12)	κ (1)
307/6	»	Ἀναξικράτης	Κ (12)	Κ (13)	Ε (2)
306/5	»	Κόροιβος	Κ (13)	Κ (14)	Κ (3)
305/4	»	Εὐξένιππος	Ε (14)	Ε (15)	κ (4)
304/3	»	Φερεκλῆς	Κ (15)	Κ (16)	Κ (5)
303/2	»	Λεώστρατος	Ε (16)	Ε (17)	Ε (6)
302/1	»	Νικοκλῆς	Κ (17)	Κ (18)	Κ (7)
301/0	»	Κλέαρχος	Ε (18)	Ε (19)	Ε (8)
300/299	»	Ἡγήμαχος	κ (19)	κ (1)	κ (9)

Ὡς ἐκ τοῦ πίνακος τούτου ἐμφαίνεται, αἱ διαφοραὶ πρὸς τὸ εἶδος τοῦ ἔτους ἐν τῷ διαστήματι 338/7-300/299 πΧ ὑφίστανται ὡς πρὸς τὰ ἑξῆς ἕνδεκα ἔτη: 328/7, 327/6, 325/4, 324/3, 318/7, 313/2, 311/0, 309/8, 308/7, 307 6 καὶ 305/4. Ἐκ τούτων ἐπὶ τῶν ἐτῶν 327/6, 311/0, 309/8 καὶ 308/7 δὲν ὑφίστανται μαρτυρίαι συγγραφέως τινός, οὐδ' ἀνευρέθη ἐπιγραφή τις παρέχουσα τὰ χρονολογικὰ στοιχεῖα, δι' ὧν νὰ ἀποφανθῶμεν περὶ τοῦ χρονολογικοῦ εἴδους αὐτῶν, ὥστε μένουσι κατὰ σειρὰν τὰ ἑξῆς ἀμφισβητουμένου εἴδους ἔτη: 328/7, 325/4, 324/3, 318/7, 313/2, 307/6 καὶ 305/4 πΧ.

Ἀλλὰ καὶ ἐκ τούτων περὶ μὲν τοῦ 318/7 πΧ ἐδημοσίευσα Μελέτην (Περὶ τοῦ ἔτους τοῦ ἄρχοντος Ἀρχίππου κλπ. ΑΕ 1913), ἐν ᾗ παρέχω ἐξήγησιν πιθανήν, ὡς φρονῶ, τῆς χρονολογικῆς ἀνωμαλίας τῆς ἐπιγραφῆς I (IG II 231 b), ἐφ' ἧς στηριζόμενος ὁ *Ferguson* θεωρεῖ τὸ ἔτος τοῦτο ἐμβόλιμον. Περὶ δὲ τοῦ ἔτους τοῦ Ἀντικλέους (325/4 πΧ), ἔν τε τῇ αὐτῇ Μελέτῃ ὡς καὶ ἐν τῇ προγενεστέρᾳ (Τὸ ἀρχαῖον ἀττικὸν ἡμερολόγιον ΑΕ 1908), ἐκτίθημι τοὺς λόγους, δι' οὓς θεωρῶ αὐτὸ ἐμβόλιμον. Μὴ ὑπάρχοντος νέου τινὸς στοιχείου ἐπὶ τῶν ἐτῶν τούτων, κρίνω ἄσκοπον νὰ ἀσχοληθῶ ἐπὶ πλέον ἐν τῷ παρόντι περὶ αὐτῶν.

Θὰ ἐξετάσωμεν ἤδη κατὰ σειρὰν τὸ εἶδος τῶν πέντε ὑπολοίπων ἐτῶν.

α'). *Ἄρχων Εὐθύκριτος (328/7 πΧ).*

Εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦτον ἀναφέρεται ἡ ἑξῆς ἐπιγραφὴ (IG II⁵ 178 b, *Κουμανούδης* ἐν Ἀθηναίῳ 1877. *Wilhelm*, Hermes 1889)·

Ἐπ' Εὐθυκρίτου ἄρ]χοντος, ἱερείως δὲ Ἀνδρο- 34
κλέους ἐκ Κεραμ]έως, ἐπὶ τῆς Ἀντιοχίδος ὀγ- 34
δόης πρυτανεία]ς, ἧ: Πυθόδηλος Πυθοδήλου 34
. . . . ἐγρα]μμάτευεν· ἕνηι καὶ νείαι [Π-
ροτέραι, εἰκοστ]ῆι τῆς πρυτανείας· ἐκκλησ- 34
ία].

Ἡ ἐπιγραφὴ εἶνε κεχαραγμένη στοιχηδόν. Ταύτην ἐθεώρησεν πρῶτος ἀνήκουσαν εἰς τὸν ἄρχοντα Εὐθύκριτον ὁ *Reusch* (Hermes 1880), ὁ δὲ *W. Larfeld* (HGE II 96), δεχόμενος τὴν ἄνω συμπλήρωσιν, θεωρεῖ τὴν χρονολογίαν παριστῶσαν τὴν 29ην Ἐλαφηβολιῶνος. Κατὰ τὴν συμπλήρωσιν ταύτην τὸ ἔτος τοῦ Εὐθυκρίτου ἦτο κοινόν, ὡς ὅ τε *Ferguson* καὶ ὁ *Sundwall* δέχονται.

Κατὰ τὴν ἄνω ἐπιγραφὴν ὁ Ἐλαφηβολιὼν μὴν (9ος τοῦ ἔτους) εἶχε 30 ἡμέρας. Ἐπειδὴ δὲ ἐκ τῶν ἐννέα συνεχῶν μηνῶν οἱ τέσσαρες τοὐλάχιστον ἦσαν κοῖλοι, ἡ 29η τοῦ Ἐλαφηβολιῶνος ἦτο ἡ 265η ἡμέρα τοῦ ἔτους, συμπίπτουσα πρὸς τὴν 20ὴν τῆς ὀγδόης πρυτανείας· αἱ ἑπτὰ ἄρα πρῶται πρυτανεῖαι εἶχον ἀνὰ 35 ἡμέρας. Μέχρι τέλους δὲ τοῦ ἔτους, συγκειμένου ἐκ 354 ἢ 355 ἡμερῶν, ὑπολείπονται ἡμέραι 89 ἢ 90 πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ὀγδόης πρυτανείας καὶ διανομὴν εἰς τὰς δύο τελευταίας. Ἡ διανομὴ αὕτη, ὡς παρατηροῦμεν, δὲν εἶνε ὁμαλή.

Ἐπανερχόμενοι εἰς τὴν ἄνω ἐπιγραφὴν παρατηροῦμεν ὅτι ἐν τῇ θέσει τοῦ τελευταίου γράμματος τοῦ 4ου στίχου σῴζεται ἓν Γ, ὅπερ δύναται νὰ ἀνήκῃ καὶ εἰς τὸ γράμμα Ε. Ἐν δὲ τῇ ἐκδοχῇ ταύτῃ ἡ ὀρθὴ συμπλήρωσις τῆς ἐπιγραφῆς, σύμφωνος πρὸς τὴν στοιχηδὸν χάραξιν, εἶνε: ἕνηι καὶ νέαι **ἕ|κτηι καὶ εἰκοστ**εῖ τῆς πρυτανείας. Τὸ ἔτος ἄρα τοῦ Εὐθυκρίτου ἦτο ἐμβόλιμον κατὰ τὴν συμπλήρωσιν ταύτην, τεσσάρων ἐκ τῶν ἑπτὰ πρώ-

των πρυτανειῶν ἐχουσῶν ἀνὰ 39 ἡμέρας, τῶν δὲ τριῶν τελευταίων πρυτανειῶν ἐχουσῶν ἀνὰ 38 ἡμέρας.

β'). Ἄρχων Ἡγησίας (324/3 πΧ).

Εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦτον ἀναφέρεται ἡ ἑξῆς ἐπιγραφὴ (IG II⁵ 180 c, *A. Wilhelm* Hermes 1889)·

Ἐ]φ' Ἡγησίου ἄρχ[οντος ἐπὶ τῆς Ἐρεχ-
θ]εῖδος ἐνάτης [πρυτανείας, ἧι Διόγνη?
το]ς Φρύνωνος Ρ[αμνούσιος ἐγραμμά-
τ]ευε· Θαργηλ[ιῶνος ὀγδόηι ἐπὶ δέκα
ἐ]νάτει καὶ ε[ἰκοστεῖ τῆς πρυτανεία
ς]· ἐκκλησί[α κυρία.

Ἡ συμπλήρωσις τοῦ 4ου στίχου «ὀγδόηι ἐπὶ δέκα» ὀφείλεται εἰς τὸν *Wilhelm*, παρέχουσα τὸ ἔτος τοῦ Ἡγησίου κοινόν. Ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἔτους μέχρι τῆς 29ης τῆς ἐνάτης πρυτανείας παρῆλθον ἡμέραι 309 + χ, τοῦ ἀκεραίου χ μὴ ὑπερβαίνοντος τὸ 5, πιθανῶς δ' ὄντος μείζονος τοῦ 2. Ἀφ' ἑτέρου διὰ τοὺς 10 πρώτους μῆνας ἔχομεν ἡμέρας 295, αἵτινες ἀφαιρούμεναι ἐκ τῶν 309 + χ, δίδουσιν ἡμέρας 14 + χ. Κατὰ δὲ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ *Wilhelm* εἶνε χ = 4, ἤτοι τέσσαρες τῶν ὀκτὼ πρώτων πρυτανειῶν εἶχον ἀνὰ 36 ἡμέρας.

Ὁ *Sundwall* ὅμως προέτεινε συμπλήρωσιν τοῦ 4ου στίχου τῆς ἄνω ἐπιγραφῆς «τρίτει ἐπὶ δέκα», ἐξ ἧς συνήγαγε τὸ ἔτος τοῦ Ἡγησίου ἐμβόλιμον. Ἀλλὰ ἡ τρίτη ἐπὶ δέκα τοῦ Θαργηλιῶνος ἐν ἐμβολίμῳ ἔτει τοῦ Μετωνικοῦ κύκλου εἶνε πάντοτε ἡ 338η ἡμέρα τοῦ ἔτους (ὅρα πίν. Α). Ἀφ' ἑτέρου αἱ ἡμέραι τῶν ὀκτὼ πρώτων πρυτανειῶν ἀνέρχονται εἰς 304 + χ, τοῦ ἀκεραίου χ μὴ ὑπερβαίνοντος τὸ 4. Ἑπομένως ἡ 29η τῆς ἐνάτης πρυτανείας θὰ ἰσῶται **τὸ πολὺ** πρὸς τὴν 337ην ἡμέραν τοῦ ἔτους καὶ οὐχὶ πρὸς τὴν 338ην. Ἡ συμπλήρωσις ἄρα τοῦ *Sundwall* χρονολογικῶς δὲν εἶνε ὀρθή. Ἀλλὰ καὶ ἄλλως ἡ συμπλήρωσις «ὀγδόηι ἐπὶ δέκα» εἶνε πιθανωτέρα τῆς «τρίτει ἐπὶ δέκα», καθόσον ἡ χρονολογία τῆς ***τρίτης ἐπὶ δέκα*** τοῦ Θαργηλιῶνος εἰς οὐδεμίαν τῶν γνωστῶν ἐπιγραφῶν ἀπαντᾷ. Τὸ ἔτος λοιπὸν τοῦ Ἡγησίου ὑπῆρξε κοινόν.

Εἰς τὸν αὐτὸν ἄρχοντα, ὡς εἴδομεν (Περὶ τοῦ ἔτους τοῦ ἄρχοντος Ἀρχίππου κλπ. ΑΕ 1913), ἀναφέρει ὁ *Reusch* καὶ τὴν ἐπιγραφὴν IG II⁵ 135 c, ἐν ᾗ πάντως πρόκειται περὶ ἔτους κοινοῦ.

γ'). Ἄρχων Θεόφραστος (313/2 πΧ).

Εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦτον ἀναφέρεται ἡ ἑξῆς ἐπιγραφὴ (IG II¹ 236)·

Ἐπὶ Θεοφράσ]του ἄρχοντος
ἐπὶ τῆς Ἀκαμαντίδ]ος ἕκτης πρυτανε[ίας, ἧι - - -
- - - - -]ου Ἀγνούσιος [ἐ]γρ[αμμάτευ
εν, Γαμηλιῶνος ἕκτ]ει ἐπὶ δέκα, [μ]ι[ᾶ]ι κ[αὶ τριακ-
οστεῖ τῆς πρυτανε]ίας· ἐκκλη[σία κυρία.

Κατὰ ταῦτα τὸ ἔτος τοῦ Θεοφράστου θὰ ἦτο ***ἐμβόλιμον***, ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸ προηγούμενον ἔτος, τοῦ ἄρχοντος Νικοδώρου, ὑπῆρξεν ἀσφαλῶς ἐμβόλιμον, θὰ εἴχομεν δύο ἔτη συνεχῆ ἐμβόλιμα, ὅπερ, ὡς φρονῶ ἀδιστάκτως, ἦτο ἀδύνατον νὰ συμβῇ καὶ δὴ ἄνευ σοβαρωτάτου πολιτικοῦ λόγου. Συναφῶς πρὸς τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην ὅρα καὶ «Ἀρχαῖον Ἀττικὸν ἡμερολόγιον κλπ.» ΑΕ 1908 287.

Τὸν 4ον στίχον τῆς ἄνω ἐπιγραφῆς συνεπλήρωσεν ὁ *Unger* εἰς «Γαμηλιῶνος ἐνάτ]ει ἐπὶ δέκα», ἀλλ' ὡς ὀρθῶς ὁ *Larfeld* παρατηρεῖ, ἡ τοιαύτη συμπλήρωσις παρέχει τὰς πέντε πρυτανείας μετὰ 33 ἡμερῶν καὶ τὰς ἑτέρας πέντε μετὰ 38 ἡμερῶν ἑκάστην, ὅπερ ἄτοπον.

Ἀλλ' ὁ *Sundwall* (αὐτόθι σελ. 17) συμπληροῖ τὸν 4ον στίχον «[Γαμηλιῶνος ἐνάτ]ει ἐπὶ δέκα, [μ]ι[ᾶ]ι κ[αὶ εἰκοστεῖ τῆς πρυτανείας]». Ἡ συμπλήρωσις δ' αὕτη τοῦ *Sundwall* εἶνε ἡ πιθανωτέρα. Διὰ ταύτης δὲ συνάγεται τὸ ἔτος τοῦ Θεοφράστου κοινόν, τῆς μιᾶς τῶν πέντε πρώτων πρυτανειῶν ἐχούσης 36 ἡμέρας, τῶν δὲ λοιπῶν τεσσάρων ἀνὰ 35 ἡμέρας.

δ'). Ἄρχων Ἀναξικράτης (307/6 πΧ).

Περὶ τοῦ ἔτους τούτου ἔγραφον ἐν ΑΕ (1908 288). «Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἔτους ἐκείνου, καὶ δὴ τὸν Ποσιδεῶνα μῆνα, ἀνῆλθεν εἰς Ἀθήνας ὡς Ἐλευθερωτὴς Δημήτριος ὁ Πολιορκητής. Πρὸς τιμὴν αὐτοῦ οἱ Ἀθηναῖοι προσέθηκαν εἰς τὰς ὑπαρχού-

σας 10 φυλὰς ἑτέρας δύο, τὴν Δημητριάδα καὶ τὴν Ἀντιγονίδα, ὧν αἱ πρυτανεῖαι ἤρχισαν τάχιστα, ἀμέσως μετὰ τὴν λῆξιν τῆς πέμπτης πρυτανείας τοῦ ἔτους. Ἵνα δὲ ἐπαρκέσῃ ὁ χρόνος διὰ τὰς 7 ἐν ὅλῳ ὑπολοίπους πρυτανείας, μετέτρεψαν, *ὡς γνωστόν*, τὸ ἔτος 307/6 πΧ εἰς ἐμβόλιμον, λαβόντες ἕνα μῆνα ἐκ τοῦ ἑπομένου ἔτους, τοῦ ἄρχοντος Κοροίβου, ὅπερ οὕτω κατέστη κοινόν».

«Τὸν μῆνα τοῦτον εἰσήγαγον οἱ Ἀθηναῖοι **ὡς Γαμηλιῶνα ὕστερον**, ὡς συνάγεται ἐκ τῆς ὑπ' ἀρ. 733 τῶν IG II⁵ ἐπιγραφῆς» (ἣν κατωτέρω ἀντιγράφω).

Ἀλλ' ὁ ***Ferguson*** καὶ ὁ ***Sundwall*** θεωροῦσι τὸ ἔτος τοῦ Ἀναξικράτους κοινόν, ἔχον ἐξ ἀρχῆς ἱδρυμένας τὰς 12 φυλάς. Ἕνεκα τούτου θὰ ἐξετάσωμεν ἐνταῦθα ***ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ*** τὰ συμβάντα κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἐν Ἀθήναις, ὡς καὶ τὰ ἐξ ὅλων τῶν σῳζομένων ἐπιγραφῶν συναγόμενα.

Ὡς γνωστὸν ὁ Δημήτριος, σταλεὶς ὑπὸ τοῦ πατρός του Ἀντιγόνου πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, ἔπλευσε τὸ πρῶτον εἰς τὸν Πειραιᾶ, κατὰ ***Πλούταρχον*** (Δημήτριος VIII) «τῇ πέμπτῃ φθίνοντος Θαργηλιῶνος» ἐπὶ ἄρχοντος Χαρίνου ἢ κάλλιον Καιρίμου, ἤτοι, κατὰ τὸν πίνακα τοῦ ***Ideler*** (καὶ καθ' ἡμᾶς), τῇ 12ῃ Ἰουνίου 307 πΧ. Ἀμέσως οἱ περὶ τὸν Φαληρέα ἔστειλαν αὐτῷ πρέσβεις εἰς Πειραιᾶ, ὁ δὲ Δημήτριος δὲν ἀνῆλθεν εὐθὺς εἰς Ἀθήνας, ἀλλὰ τῇ Μουνιχίᾳ χαράκωμα καὶ τάφρον περιβαλὼν διὰ μέσου κατὰ ***Πλούταρχον***, καὶ ἀφήσας μέρος τοῦ στρατοῦ του πολιορκοῦν αὐτήν, «Μεγάροις ἐπέπλευσεν ὑπὸ Κασσάνδρου φρουρουμένοις». Τὰ Μέγαρα κατέλαβε κατὰ τὸν ***Φιλόχορον*** (***Διονύσιος Ἁλικαρν.*** Περὶ Δεινάρχου 3) «τοῦ Ἀναξικράτους ἄρχοντος εὐθύ», ἤτοι, ὡς ὀρθῶς ὁ ***Niese*** (Gesch. der griech. und maked. Staaten σ. 314) προστίθησι, κατὰ τὸν Ἑκατομβαιῶνα μῆνα τοῦ 307 πΧ. Μετὰ δὲ τὴν ἅλωσιν τῶν Μεγάρων ἐπελήφθη αὐτοπροσώπως τῆς πολιορκίας τῆς Μουνιχίας, ἧς καταληφθείσης κατέσκαψε τὸ φρούριον. ***Τότε δέ***, τῶν Ἀθηναίων δεχομένων καὶ καλούντων, παρελθὼν εἰς τὸ ἄστυ καὶ συναγαγὼν τὸν δῆμον, ***ἀπέδωκε τὴν πάτριον πολιτείαν***. Ταῦτα θὰ συνέβησαν κατὰ τὸν αὔγουστον ἢ σεπτέμβριον τοῦ 307 (ὅρα ***J. Droysen*** Ἱστορία τῶν Διαδόχων [Gesch. des Hellenismus II] σελ. 467)[1].

Εὐθὺς δὲ τότε, δηλ. πάντως μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ φρουρίου τῆς Μουνιχίας καὶ τὴν ἀπόδοσιν τῆς ***πατρίου*** πολιτείας, οἱ Ἀθηναῖοι ἀφ' ἑνὸς ἐτράπησαν εἰς τὴν καταδίωξιν τῶν φίλων τοῦ Φαληρέως καὶ τοῦ καταλυθέντος καθεστῶτος[2], ἀφ' ἑτέρου δέ, κυρίως τῇ εἰσηγήσει τοῦ Στρατοκλέους, ἐψηφίσαντο ὑπὲρ τοῦ Ἀντιγόνου καὶ τοῦ Δημητρίου ἀμέτρους τιμάς. Οὕτω πλὴν ἄλλων τιμῶν πρῶτοι οἱ Ἀθηναῖοι προσηγόρευσαν αὐτοὺς βασιλεῖς, εἰσήγαγον δὲ νέας φυλὰς τὴν Ἀντιγονίδα καὶ τὴν Δημητριάδα, τὰ (μεγάλα) ***Διονύσια*** μετωνόμασαν ***Δημήτρια***, τὸν μῆνα ***Μουνιχιῶνα***, λόγῳ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Μουνιχίας, μετωνόμασαν ***Δημητριῶνα*** καὶ τὴν ἕνην καὶ νέαν ***Δημητριάδα ἡμέραν***.

Ἐντεῦθεν λοιπὸν φαίνεται ὅτι ἡ εἰσαγωγὴ τῶν δύο νέων φυλῶν ἐγένετο διαρκοῦντος τοῦ ἔτους τοῦ Ἀναξικράτους καὶ ὅτι αἱ νέαι αὗται φυλαὶ πρυτανεύουσιν ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους (307/6), ***μετὰ τὴν νέαν κατανομὴν τῶν δήμων εἰς τὰς δώδεκα φυλάς***, ὡς ἐμφαίνεται ἄλλως τε καὶ ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν. Εἶνε δὲ ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ δεχθῶμεν ὅτι ταῦτα συνέβησαν πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἔτους τοῦ Ἀναξικράτους, ὥστε νὰ θεωρήσωμεν τὸ ἔτος τοῦτο ***κοινόν***, ἔχον δώδεκα ἐξ ἀρχῆς ἱδρυμένας φυλάς, ὡς θέλουσιν οἱ ***Ferguson*** καὶ ***Sundwall***.

Ὡς ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς 733 τυγχάνει γνωστόν, τὸ ἔτος τοῦ Ἀναξικράτους κατέστη ἐμβόλιμον, τοῦ ἐμβληθέντος μηνὸς ὀνομασθέντος ***Γαμηλιῶνος ὑστέρου*** καὶ οὐχὶ Ποσιδεῶνος ὑστέρου, ὡς εἰς τὰ ἡμερολογιακῶς ἐμβόλιμα ἔτη συνέβαινε. Θεωρεῖται δηλ. ὅτι ὁ Γαμηλιὼν ὕστερος διεδέξατο τὸν Γαμη-

[1] Ὁ ***Διόδωρος*** (**Κ' 45**) περιγράφει διαφόρως πως τὴν σειρὰν τῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ Δημητρίου. Λέγει δηλ. ὅτι κατὰ πρῶτον καὶ πολὺ ταχέως ἐξεπολιόρκησε τὴν Μουνιχίαν καὶ εἶτα ἐξεπολιόρκησε τὰ Μέγαρα, ἀλλὰ ταῦτα πάντα ***ἐπ' ἄρχοντος Ἀναξικράτους***. Ἡ διήγησις τοῦ ***Διοδώρου*** φαίνεται ἧττον φυσικὴ τῆς τοῦ ***Πλουτάρχου***.

[2] ***Διονύσιος Ἁλικαρνασσεὺς*** Περὶ Δεινάρχου 2: «καὶ διατετέλεκεν (δηλ Δείναρχος) ἐτῶν πεντεκαίδεκα χρόνον λόγους συγγράφων τοῖς βουλομένοις, ἕως Κάσσανδρος τὴν πόλιν κατέσχεν. Ἐπὶ δὲ Ἀναξικράτους ἄρχοντος, ἐφ' οὗ κατέλυσαν τὴν ἐν Μουνιχίᾳ φρουρὰν ὑπὸ Κασσάνδρου κατασταθεῖσαν οἱ περὶ τὸν Ἀντίγονον καὶ Δημήτριον ⟦τοὺς⟧ βασιλεῖς, αἰτίαν ἔχων ἅμα τοῖς ἐπιφανεστάτοις Ἀθηναίων, καίτοι ξένος ὤν, καταλῦσαι τὸν δῆμον, ὁρῶν ἠρεθισμένους Ἀθηναίους . . . εἰσελθεῖν μὲν εἰς δικαστήριον οὐχ ὑπέμεινεν, ἐξελθὼν δὲ τῆς πόλεως καὶ ἐλθὼν εἰς Χαλκίδα τὴν ἐν Εὐβοίᾳ, τὸν ἀπ' Ἀναξικράτους χρόνον ἕως Φιλίππου (**293/2 πΧ.**), πεντεκαιδεκαετῆ γενόμενον, ἐκεῖ διέτριψεν».

λιῶνα. Ἀλλ' ἐκ τῆς μελέτης τῶν ἐπιγραφῶν συνάγω ὅτι ἡ ἐπέκτασις τοῦ ἔτους τοῦ Ἀναξικράτους κατὰ ἕνα μῆνα δὲν ἐγένετο κατὰ τὸν ἁπλοῦν τοῦτον τρόπον, ἀλλ' ὡς ἑξῆς. Ἐν Ἀθήναις διατρίβων ὁ Δημήτριος ἔλαβε σύζυγον τὴν νεαρὰν χήραν τοῦ Κυρηναίου Ὀφέλλου ***Εὐρυδίκην***, οὖσαν ἢ θεωρουμένην ἀπόγονον τοῦ Μιλτιάδου. «Οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι τὸν γάμον τοῦτον εἰς χάριν ἔθεντο
1 καὶ τιμὴν τῆς πόλεως» κατὰ τὸν Πλούταρχον[1]. Ἴσως λοιπὸν ὁ μήν, καθ' ὃν ἐτελέσθη ὁ γάμος οὗτος, ὠνομάσθη Γαμηλιὼν ἢ ***Γαμηλιὼν πρότερος***, συμπίπτων, ὡς φρονῶ, εἴτε πρὸς τὸν Πυανοψιῶνα (12 ὀκτωβρίου -10 νοεμβρίου 307), εἴτε μᾶλλον πρὸς τὸν Μαιμακτηριῶνα (11 νοεμβρίου -10 δεκεμβρίου 307), κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸν ἡμερολογιακὸν Γαμηλιῶνα, καθ' ὃν ἑωρτάζετο ὁ ἱερὸς γάμος τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἥρας, ὁ δὲ μὴν τοῦ ἡμερολογίου, καθ' ὃν ἐγένετο ἡ ὀνομασία αὕτη, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ μῆνες τοῦ ἔτους μετετοπίσθησαν κατὰ 30 ἡμέρας.

Ὁ Δημήτριος ταχέως ἀνεκλήθη ὑπὸ τοῦ πα-
2 τρὸς Ἀντιγόνου, ἀρχομένου τοῦ ἔτους 306 πΧ[2] (***Droysen***), κατὰ τοῦ Πτολεμαίου. Πότε δὲ ἀκριβῶς ἀπῆλθεν τῶν Ἀθηνῶν ὁ Δημήτριος δὲν εἶνε γνωστόν. Ἀλλὰ δυνάμεθα μετ' ἀσφαλείας νὰ συμπεράνωμεν ὅτι εἶχεν ἤδη ἀπέλθῃ πρὸ τῆς τελετῆς τῶν ἐν Ἄγραις μυστηρίων, ἤτοι πρὸ τῆς 19^{ης} τοῦ (***νέου*** καθ' ἡμᾶς) Ἀνθεστηριῶνος μηνός. Καὶ ὄντως, ὡς γνωστόν, ὁ Δημήτριος ἐμυήθη, κατὰ παράβασιν τῶν εἰωθότων, τὰ μυστήρια, ἀπὸ τῶν μικρῶν (τῶν ἐν Ἄγραις) ἄχρι τῶν ἐποπτικῶν ***κατὰ τὸν Μουνιχιῶνα μῆνα*** τοῦ ἔτους 303/2, ἤτοι τῷ ἔαρι τοῦ 302 πΧ, ἐνῷ, ἂν παρέμενεν ἐν Ἀθήναις κατὰ τὸν Ἀνθεστηριῶνα τοῦ 306, θὰ ἐμυεῖτο τότε τὰ μικρὰ μυστήρια οὕτως ὥστε, ἡ κατὰ τὸ 302 παράβασις θὰ ἦτο ἥττονος σημασίας.

Ἐκ τῆς ἱστορίας λοιπὸν συνάγομεν ὅτι ἡ προσθήκη τῶν δύο φυλῶν ἐγένετο διαρκοῦντος τοῦ ἔτους τοῦ Ἀναξικράτους, ὅτι τὸ ἔτος τοῦτο ὑπῆρξεν ἐμβόλιμον καὶ ὅτι ὁ Δημήτριος εἶχεν ἀπέλθῃ τῶν Ἀθηνῶν πρὸ τῶν ἐν Ἄγραις μυστηρίων· ἐπίσης συνάγομεν πιθανῶς ὅτι ὁ μὴν Πυανοψιὼν ἢ ὁ Μαιμακτηριὼν ὠνομάσθη Γαμηλιὼν (πρότερος), μετατοπισθέντος οὕτω τοῦ τακτικοῦ μηνὸς ὡς καὶ τῶν ὑπολοίπων κατὰ 30 ἡμέρας.

Ἐρευνήσωμεν ἤδη τὰς ἐπιγραφὰς τὰς ἀναφερομένας εἰς τὸ ἔτος τοῦ Ἀναξικράτους τούτου. Ἐν ταύταις τὰ διὰ παχέων γραμμάτων εἶνε ἐμαὶ συμπληρώσεις.

Πρώτη ἐπιγραφὴ εἶνε ἡ ἑξῆς (IG II^{5} 240 b)·

Ἔδοξε τῆι βουλῆι καὶ τῷι δ]ήμωι ἐπὶ Ἀναξικράτους
ἄρχοντος ἐπὶ τῆς ***Αἰγηΐδος*** / ***Οἰνηΐδος*** π]έμπτης πρυτανείας, ἧι
ΛυσίαςΝοθίππουΔιομεεὺςἐ]γραμμάτευεμ·Μαιμακτ[ηριῶνος ***δέκάτηι ὑστέραι, ἕκτει***] καὶ εἰκοστεῖ τῆς [πρυτανείας. ἐκκλησία κυρία· τῶν π]ροέδρων ἐπεψήφιζ[εν
- - - - - - - - - - - - - -]· Στρατοκλῆς Εὐθυ[δήμου Διομεεὺς εἶπεν]

Συμφώνως πρὸς τὴν ἀναπτυχθεῖσαν ὑπόθεσίν μου, προηγήθη τοῦ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ Μαιμακτηριῶνος ὁ Γαμηλιὼν (α'), ἔχων 30 ἡμέρας, ὥστε ὁ ἀναφερόμενος ἤδη Μαιμακτηριὼν κατέχει τὴν θέσιν τοῦ Ποσιδεῶνος. Τρεῖς δὲ τῶν τεσσάρων πρώτων πρυτανειῶν εἶχον ἀνὰ 36 ἡμέρας. Κατὰ δὲ τὴν ὑπόθεσιν ὅτι τὸ ἔτος ἦτο κοινόν, ἔχον ἀπ' ἀρχῆς 12 φυλάς, τὸ ἐν τῷ 4^{ῳ} στίχῳ κενὸν πρέπει νὰ συμπληρωθῇ «***δεκάτηι ὑστέραι, μιᾶι*** καὶ εἰκοστεῖ» ὅτε δύο τῶν τεσσάρων πρώτων πρυτανειῶν εἶχον ἀνὰ 30 ἡμέρας.

Δευτέρα ἐπιγραφὴ εἶνε ἡ ἑξῆς (IG II^{5} 320 b)·

Ἐπ' Ἀναξ[ικράτους ἄρχοντος] ἐ[π]ὶ
τῆς Ἀντιγονίδ[ος ἑβ]δ[όμη]ς [πρ]υτανείας, ἧι Λυσίας [Ν]οθ[ίππ]ου Διομεεὺς ἐγρα[μμ]άτευεν· Γαμηλιῶν-
ος δευτ[έ]ραι ἐ[μ]βολίμωι, ὀγδόε[ι
μετ' εἰκάδας ἡμερολεγδόν, μιᾶ[ι
καὶ εἰκοστεῖ τῆς πρυτανε[ίας.

Ἂν ληφθῇ ἡ ὀγδόη μετ' εἰκάδας = 28^{η}, αὕτη ἐν κοινῷ ἔτει εἶνε ἡ 205^{η} ἡμέρα τοῦ ἔτους· ***ἀφ'*** ἑτέρου ἡ 21^{η} τῆς ἑβδόμης πρυτανείας, τοῦ ἔτους ἔχοντος 12 ἐξ ἀρχῆς ἱδρυμένας φυλάς, εἶνε ἡ $195 + \chi$ ἡμέρα, ἔνθα χ ἰσοῦται τὸ πολὺ πρὸς *6*.

[1] *Κ. Παπαρρηγόπουλος* Ἱστορία τοῦ Ἑλλην. ἔθνους (ἔκδοσις 4η, τόμος 2ος σελ. 253) «Ὁ γάμος οὗτος ἐθεωρήθη ὡς γεγονὸς μέγιστον κτλ.».

[2] Κατὰ τὸν *Niese* (Gesch. der gr. und mak. Staat. 316) ὁ Δημήτριος διῆλθε τὸν χειμῶνα τοῦ 307/6 ἐν Ἀθήναις.

Ἡ $21^{η}$ ἄρα τῆς VII πρυτανείας εἶνε τὸ πολὺ ἡ $201^{η}$ τοῦ ἔτους καὶ οὐχὶ $205^{η}$. Ἂν δὲ ὑπολογίσωμεν κατὰ τὴν ἡμετέραν ὑπόθεσιν, αἱ 3 τῶν 5 πρώτων πρυτανειῶν εἶχον ἀνὰ 36 ἡμέρας, αἱ δὲ δύο ἀνὰ 35 ἡμέρας, ἡ δὲ VI πρυτανεία 30 ἡμέρας, ὥστε ἡ $21^{η}$ τῆς VII πρυτανείας θὰ ἦτο ἡ $229^{η}$ ἡμέρα τοῦ ἔτους. Ἀφ' ἑτέρου μέχρι τέλους τοῦ (νέου) Ποσιδεῶνος ἔχομεν ἡμέρας 207, εἰς ἃς προστιθέμεναι αἱ 28 τοῦ Γαμηλιῶνος παρέχουσιν ἡμέρας 235, ὥστε καὶ ἐν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ δὲν ἔχομεν σύμπτωσιν.

Ἂν τοὐναντίον ληφθῇ ἡ ὀγδόη μετ' εἰκάδας = $22^{α}$ (τοῦ Γαμηλιῶνος ἔχοντος 29 ἡμέρας), ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ὑποθέσει ἡ σύμπτωσις εἶνε τελεία, διότι ἡ $22^{α}$ τοῦ (ν.) Γαμηλιῶνος εἶνε ἡ $229^{η}$ ἡμέρα τοῦ ἔτους. Ἐνῷ ἐν τῇ ὑποθέσει ἔτους ***κοινοῦ*** ἔχοντος 12 φυλὰς ἐξ ἀρχῆς, ὧν δύο τῶν 4 πρώτων πρυτανειῶν εἶχον ἀνὰ 29 ἡμέρας, ἡ $21^{η}$ τῆς VII πρυτανείας συμπίπτει πρὸς τὴν $197^{ην}$ ἡμέραν τοῦ ἔτους ἂν ἡ V καὶ ἡ VI πρυτανεία εἶχον ἀνὰ 29 ἡμέρας, πρὸς τὴν $198^{ην}$ ἂν μία τούτων εἶχε 30 ἡμέρας, τέλος πρὸς τὴν $199^{ην}$ ἂν ἀμφότεραι αὗται εἶχον ἀνὰ 30 ἡμέρας. Ἡ δὲ $22^{α}$ Γαμηλιῶνος εἶνε ἡ $199^{η}$ ἡμέρα τοῦ ἔτους [1].

Ὥστε ἐν τῇ ἀντιστρόφῳ ἀριθμήσει ἡ μὲν ἐμὴ ὑπόθεσις ἀληθεύει τελείως, ἡ δὲ τοῦ κοινοῦ ἔτους κατὰ προσέγγισιν ἢ ὑπὸ ὅρους.

Τρίτη ἐπιγραφὴ εἶνε ἡ περὶ ἧς ἐγένετο προηγουμένως μνεία (733)·

Ἐπ' Ἀναξικ[ράτους ἄρχοντος - - - Γ
αμηλιῶνος ὑστ[έρου - - -

ἥτις δὲν συμβιβάζεται πρὸς ἔτος κοινόν.

Τετάρτη ἐπιγραφὴ εἶνε ἡ ἑξῆς (IG II^{5} 345 b)·

Ἐπ' Ἀναξικράτους ἄρχοντος ἐπὶ τῆς ***Ἱπποθω***]ν-(κενὸν) ***τίδος ὀγδόης*** πρυτανείας, ἧι Λυσίας Νοθί]ππου Διομεεὺς ἐγραμμάτευεν· ***Ἀνθεστηριῶνος ἐνάτε***]ι ἱσταμένου, ***ὀγδόει*** τῆς πρυτανείας· ἐκκλησία· τῶν πρ]οέδρων ἐπεψήφιζεν - - - - - - - - - - - - - - ε]ὺς καὶ συνπρόεδροι. Ἔδοξε τῆι βουλῆι καὶ τῶι δήμωι (κενὸν) ***Στρατοκλῆς Εὐθυδήμου Διομεεὺς*** εἶπεν ἐπε]ιδὴ ὁ δῆμο

[1] Κατὰ τὸν ἡμέτερον πίν. Α ὁ Γαμηλιὼν τοῦ 307/6 θὰ εἶχε 30 ἡμέρας, ὅθεν ἡ ὀγδόη μετ' εἰκάδας, κατὰ τὴν ἀντίστροφον ἀρίθμησιν, δίδει τὴν ***200ὴν*** ἡμέραν τοῦ ἔτους.

Τῆς $21^{ης}$ τῆς VII πρυτανείας συμπιπτούσης πρὸς τὴν $22^{αν}$ τοῦ Γαμηλιῶνος (ὑστέρου), ἡ VII πρυτανεία εἶχεν ἡμέρας 29, καὶ ἡ ὀγδόη τῆς VIII πρυτανείας συμπίπτει πρὸς τὴν $9^{ην}$ ἱσταμένου (ν) Ἀνθεστηριῶνος, ἢ (κατὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ κοινοῦ ἔτους) τοῦ κοινοῦ Ἀνθεστηριῶνος. Ὁ (νέος) Ἀνθεστηριὼν εἶχεν ἡμέρας 30, ὥστε ἡ $29^{η}$ τῆς VIII πρυτανείας πίπτει κατὰ τὴν ἕνην καὶ νέαν αὐτοῦ.

Σημ. Ὁ *Larfeld* HGE II 941, συμπληροῖ τὴν ἄνω ἐπιγραφὴν «[Ἱπποθω]ν[τίδος δευτέρας πρυτ]ανείας» «[Μεταγειτνιῶνος ἐνάτη]ι ἱσταμέν[ου, ἑβδόμει τῆς πρυτανείας]». Ἐντεῦθεν συνάγεται ἡ διάρκεια τῆς πρώτης πρυτανείας 31 ἢ 32 ἡμερῶν, ἤτοι τὸ ἔτος ἐμβόλιμον μετὰ 12 φυλῶν ἐξ ἀρχῆς, ὅπερ οὔτε πρὸς τὴν ἱστορίαν οὔτε πρὸς τὰς πλείστας τῶν ἐπιγραφῶν τοῦ ἔτους συμφωνεῖ.

Πέμπτη ἐπιγραφὴ εἶνε ἡ ἑξῆς (IG II 493)·

Ἐπὶ Ἀναξικράτους ἄ]ρχοντος ἐπὶ τ[ῆς 29
Λεωντίδος ἢ ***Αἰαντίδος*** ***ἐνάτ***]η[ς] πρυτανείας, ἧι [Λυ- 29
σίας Νοθίππου Δι]ομεεὺς ἐγραμ[μάτ- 29
ευε· ***Ἐλαφηβολιῶνος***] ὀγδόει καὶ [εἰκο- 29
στεῖ τῆς πρυτανεία]ς· ἐκκλησί[α· τῶν π-. 29

Ὁ (ν) Ἐλαφηβολιὼν εἶχεν 29 ἡμέρας. Ἂν λοιπὸν ἡ VIII πρυτανεία εἶχεν ἡμέρας 30, ἡ $28^{η}$ τῆς IX πρυτανείας συμπίπτει πρὸς τὴν ἕνην καὶ νέαν τοῦ Ἐλαφηβολιῶνος, δηλαδὴ τὴν μετονομασθεῖσαν *Δημητριάδα*. Ἴσως δὲ ὁ χαράκτης, θέλων νὰ ἀποφύγῃ τὴν χρῆσιν τῆς Δημητριάδος, δὲν ἐχάραξε τὴν ἡμέραν τοῦ μηνός.

Ἡ πρώτη τῆς δεκάτης πρυτανείας ἄρχεται τῇ $2^{α}$ τοῦ (ν) Μουνιχιῶνος, ἤτοι τοῦ Δημητριῶνος μηνός. Ἀτυχῶς ἐπιγραφὴ τῆς πρυτανείας ταύτης δὲν ἀνευρέθη. Ὁ Δημητριὼν εἶχε 30 ἡμέρας, ὁ (ν) Θαργηλιὼν 29 ἡμέρας καὶ ὁ (ν) Σκιροφοριὼν 30 ἡμέρας. Ἡ δεκάτη καὶ ἡ ἑνδεκάτη πρυτανεία εἶχον ἀνὰ 29 ἡμέρας, ἡ δὲ δεκάτη 30 ἡμέρας, ἀρχομένη ἀπὸ τῆς $1^{ης}$ Σκιροφοριῶνος, ὡς δεικνύει ἡ ἑξῆς *ἕκτη* ἐπιγραφὴ IG II^{5} 238 b)·

Ἐπὶ Ἀνα]ξικράτο[υς ἄρχοντος ἐπὶ τῆς ***Αἰαντίδ-*** (ἢ) ***Λεωντίδ-***
ος ***δω***δε]κάτης πρυ[τανείας, ἧι Λυσίας Νοθίππο-
υ Διομε]ιεὺς ἐγραμ[άτευεν· ***Σκιροφοριῶνος ἐ-
νάτει***] ἱσταμένου, ἐ[***νάτει*** τῆς πρυτανείας· ἐκ-
κλησία].

Τέλος ὑπάρχει καὶ ἡ ἑξῆς *ἑβδόμη* ἐπιγραφὴ (IG II 241)·

Ἐπὶ] Ἀναξικρ[άτους - - -
- - -]ας ανο[- - -
- - -]ν· ογδ[- - -
ἐκκλ]η[σ]ί[α - - -.

Κατὰ τὸν *Köhler* ἡ συμπλήρωσις αὐτῆς ἔχει ὧδε: « - -]ας Ἀνο[πόνπου Ποτάμιος ἐγραμμάτευε]ν· ὀγδ[όηι - - ῶνος· ἐκκλ]η[σ]σί[α]».

Ἀλλ' ἐν IG II⁵, ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν 240 b ὁ αὐτὸς σημειοῖ ὅτι ὁ Ρῶσσος Stschukareff (1889) συνεπλήρωσε τὴν ἐπιγραφὴν οὕτως: «[πρυτανεί]ας· Ἀνθ[εστηριῶνος - - - ἡμερολεγδὸ]ν· ὀγδ[όηι - - τῆς πρυτανείας· ἐκκλ]η[σ]ί[α]», ἣν συμπλήρωσιν δέχεται ὁ *Köhler* ὡς καὶ ὁ *Larfeld*.

Εἰς τὸν αὐτὸν ***Ἀναξικράτην*** ἄρχοντα ἀναφέρεται καὶ ἡ ἐπιγραφὴ IG II 240 «Ἐπὶ Ἀναξικράτους ἄρχοντ]ος· ἔδοξεν τῶι δήμωι· Στρατοκλῆς Εὐθυδήμου Διομεεὺς εἶπε . . .», ἣν ἀναγράφει καὶ ὁ Πλούταρχος (*Ψηφίσματα* Γ') οὕτως: «Ἐπὶ Ἀναξικράτους ἄρχοντος, ἐπὶ ⟨τῆς⟩ Ἀντιοχίδος ἕκτης (?) πρυτανείας, Στρατοκλῆς Εὐθυδήμου Διομεεὺς εἶπεν κτλ.» (ἔκδοσις τοῦ κατὰ Λεωκράτους λόγου τοῦ Λυκούργου ὑπὸ *Fr. Blass* 1907 59). Τὸ μετὰ «τῆς ἕκτης» σημεῖον (?) εἶνε τοῦ ἐκδότου. Ὁ δὲ *Fr. Dübner* ἐν τῇ λατινικῇ μεταφράσει τοῦ ψηφίσματος (ἔκδοσις ***Firmin Didot*** II 1038 1866) γράφει «in praesidio *sexto* (vel *nono*) Antiochidis tribus». Ἀλλ' ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς προηγουμένης (IG II 493) ἐπιγραφῆς ἡ Ἀντιοχὶς δὲν ἠδύνατο νὰ ᾖ ἡ *ἐνάτη* πρυτανεία. Ἂν δὲ δεχθῶμεν ταύτην ὡς *ἕκτην* πρυτανείαν, βλέπομεν ὅτι τὸ ὑπὲρ τοῦ *Λυκούργου* καὶ ἐν γένει τὰ ὑπὲρ τῶν ὁμοφρόνων ψηφίσματα ἐγένοντο κατὰ τὰ μέσα τῆς ἀρχοντίας τοῦ ***Ἀναξικράτους***. Ἀλλὰ εἶνε φυσικὸν νὰ δεχθῶμεν ὅτι τὰ τοιαῦτα ψηφίσματα ἐγένοντο ***ὀλίγον μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν*** τῶν πραγμάτων καὶ οὐχὶ πολλοὺς μῆνας βραδύτερον καὶ ἐπομένως νὰ δεχθῶμεν ὅτι ἡ ἄνοδος τοῦ Δημητρίου καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ ψηφίσματα, ἅτινα φυσικῶς ἦσαν προγενέστερα τοῦ ἄνω ψηφίσματος, δὲν προηγήθησαν αὐτοῦ κατὰ πολὺν χρόνον.

Ἀνακεφαλαιοῦντες λοιπὸν βλέπομεν ὅτι ἡ μὲν ἐπιγραφὴ *733* δεικνύει τὸ ἔτος ἐμβόλιμον, αἱ δὲ λοιπαὶ ἐπιγραφαὶ 240 b, 320 b, 345 b, 493 καὶ 238 b συμφωνοῦσιν εἴτε πρὸς ἔτος κοινόν, μετὰ 12 ἐξ ἀρχῆς ἱδρυμένων φυλῶν, εἴτε πρὸς ἔτος καταστὰν ἐμβόλιμον διὰ τῆς ἐπεκτάσεως αὐτοῦ ἐπὶ ἕνα μῆνα ληφθέντα ἐκ τοῦ ἑπομένου ἔτους, ὅτε αἱ μὲν 3 τῶν 5 πρώτων πρυτανειῶν διήρκεσαν ἀνὰ 36 ἡμέρας, αἱ δὲ δύο ἕτεραι ἀνὰ 35, ἡ ἑβδόμη 29, ἡ ὀγδόη 30, ἡ ἐνάτη, ἡ δεκάτη καὶ ἡ ἑνδεκάτη ἀνὰ 29 ἡμέρας καὶ ἡ δωδεκάτη 30 ἡμέρας· τὸ ὅλον δὲ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἔτους ἀνῆλθεν εἰς 384.

Ἐκ τῆς ἄνω ἐκτεταμένης ἱστορικῆς τε καὶ ἐπιγραφικῆς ἐρεύνης δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν, ὡς φρονῶ, ὅτι τὸ ἔτος τοῦ Ἀναξικράτους ***κατέστη ὄντως ἐμβόλιμον***, τοῦ ἔτους τοῦ ἄρχοντος Κοροίβου (306/5) ***καταστάντος οὕτω κοινοῦ.***

ε'). Ἄρχων Εὐξένιππος (305/4 πΧ).

Εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦτον ὁ *Köhler* ἐθεώρησε δυνατὸν νὰ ἀποδοθῶσιν αἱ ἐν IG II Add. 252 b καὶ II⁵ 252 c ἐπιγραφαί, ἀνήκουσαι εἰς τὴν ἐποχὴν τῶν 12 φυλῶν, φέρουσαι δὲ γραμματέα κατὰ πρυτανείαν ἐκ τοῦ δήμου Ἀλωπεκῆς (φυλῆς Ἀντιοχίδος XII). Ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν τούτων συνάγεται τὸ ἔτος κοινόν. Ἀλλ' ὁ ***Reusch*** (Hermes 1880) ἐθεώρησεν αὐτὰς ὡς ἀναφερομένας εἰς τὸν ἄρχοντα Ἀντιφάτην (297/6 πΧ).

Ἀμφισβητουμένη εἶνε ἐπίσης ἡ ἑξῆς ἐπιγραφὴ (IG II 238)·

1 Ἐπὶ - - -] ἄρχοντος ἐπὶ [τ
2 ῆς - - - πέμ]πτης πρυτανε[ί-
3 ας, ἧι - - -] Ἀνοπόν[πο]υ Π[ο]τ[ά-
4 μιος ἐγραμμάτευ]εν· Π[ο]σ[ιδε]ῶνος 26 γραμμ.
5 - - ἱσταμένο]υ· ἐκκλη[σί]α κυ-
6 ρία] κλπ..
18 - - βασιλ]έα Ἀντίγο[νον - -.

Τὸν 5ον στίχον ὁ *Unger* συμπληροῖ «πέμπτη» ἢ «ἑβδόμη» ἢ «δεκάτη» λόγῳ τῆς στοιχηδὸν γραφῆς, τοῦ 4ου στίχου συγκειμένου ἀσφαλῶς ἐξ 26 γραμμάτων. Ἀλλὰ πρόκειται ὄντως περὶ στοιχηδὸν γραφῆς;

Τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην ἐν IG II¹ συνεπλήρωσεν

ὁ *Köhler* [*ἐπ' Ἀναξικράτους*] (307/6 πΧ), ὅτε καὶ ὁ 1ος στίχος θὰ συνέκειτο ἐξ 26 γραμμάτων. Τὴν συμπλήρωσιν δὲ ταύτην ἐδέχθησαν ὅ τε *Droysen* καὶ ὁ *Niese*. Κατὰ τὸν *Droysen* (Gesch. des Hell. II = Ἱστορία τῶν Διαδόχων σ. 467, ὑποσημ.). Τὸ ψήφισμα 238, τῆς πέμπτης πρυτανείας, δηλ. κατὰ δεκέμβριον τοῦ 307 πΧ, ἀφορᾷ εἰς τὸν ἐπιστρέψαντα ἐκ τῆς πρὸς τὸν Ἀντίγονον πρεσβείας Ἀριστόδημον τὸν Μιλήσιον, τὸν φίλτατον τοῦ Δημητρίου, ἐπικυροῖ δὲ πάσας τὰς ὑπ' αὐτοῦ προσαχθείσας προτάσεις. Καὶ κατωτέρω ὁ *Droysen* ἐπιφέρει· «Τέλος ὠνόμασαν τὸν Ἀντίγονον καὶ τὸν Δημήτριον βασιλεῖς (IG II 238)». Ὁ δὲ *Niese* (Gesch. der griech. und maked. Staaten 315) λέγει ὅτι πρῶτοι οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Ἀντίγονον καὶ τὸν Δημήτριον ὡς βασιλεῖς προσηγόρευσαν, ὡς ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ VI μηνὸς τοῦ ἔτους 307/6 πΧ (238) ἐμφαίνεται.

Ἀλλ' ἡ συμπλήρωσις αὕτη φαίνεται ἀντιτιθεμένη πρὸς τὴν ἐπιγραφὴν IG II5 240 b, ἥτις οὖσα *τῆς πέμπτης ἐπίσης πρυτανείας*, ἐπὶ Ἀναξικράτους, ἔχει ἕτερον *γραμματέα* κατὰ πρυτανείαν, καὶ ἀφορᾷ εἰς τὸν Μαιμακτηριῶνα μῆνα (*νέον* κατ' ἐμέ, ἤτοι πραγματικῶς τὸν Ποσιδεῶνα). Ὡς ἐκ τούτου ὁ *Köhler* ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν 240 b σημειοῖ ὅτι ὅσα περὶ τῆς ἐπιγραφῆς *238* εἶχε σημειώσει ἐν IG II δὲν ἔχουσιν ὀρθῶς.

Ὁ *Sundwall* (Acta Soc. sc. Fennicae 1907) ἀναφέρει τὴν ἄνω ἐπιγραφὴν εἰς τὸν ἄρχοντα Εὐξένιππον (305/4), τὴν συμπλήρωσιν δὲ ταύτην δέχεται καὶ ὁ *Ferguson* (The Att. calendar), εἰ καὶ ὁ ἀναγραφόμενος γραμματεὺς κατὰ πρυτάνεων εἶνε τῆς Λεωντίδος φυλῆς (VI), ἐνῷ ὁ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος, ἐπὶ Κοροίβου, γραμματεὺς ἦτο τῆς Αἰαντίδος φυλῆς (XI), ἀντιθέτως πρὸς τὸν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ *Ferguson* προταθέντα νόμον, ὅστις πάντως ἔδει νὰ εἶχε τεθῇ ἐκ νέου ἐν ἰσχύϊ ἀπὸ τοῦ ἔτους τοῦ Ἀναξικράτους, ἢ τοὐλάχιστον ἀπὸ τοῦ ἐπομένου ἔτους, δηλαδὴ τοῦ ἄρχοντος Κοροίβου.

Ἐὰν ἐδεχόμεθα τὴν συμπλήρωσιν τοῦ *Sundwall*, θὰ προέκυπτε τὸ ἔτος τοῦ Εὐξενίππου ἐμβόλιμον. Ἀλλ' ἡ συμπλήρωσις αὕτη ἀμφιβάλλω ἂν εἶνε ἡ ὀρθή. Δὲν εἶνε ἀπίθανον ὅτι ἡ περὶ ἧς πρόκειται ἐπιγραφὴ ἀνήκει εἰς ἕτερον ἄρχοντα ἐκείνων, περὶ ὧν ὑφίστανται αἱ ἀντιγνωμίαι, καὶ ὅτι ὁ ἐν αὐτῇ ἀναφερόμενος βασιλεὺς Ἀντίγονος εἶνε Ἀντίγονος ὁ Δημητρίου (ὁ Γονατᾶς), ὅστις τῷ 279 πΧ (ἐπὶ τοῦ νεωτέρου Ἀναξικράτους ἄρχοντος), εἶχεν ἀποστείλῃ εἰς Θερμοπύλας 500 στρατιώτας ἐπικουρίαν τοῖς Ἀθηναίοις κατὰ τῶν Γαλατῶν. Δυστυχῶς δὲν εὑρέθη ἑτέρα ἐπιγραφὴ τοῦ ἔτους ἐκείνου παρέχουσα τὰ χρονολογικὰ στοιχεῖα τὰ ἀπαιτούμενα πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου.

Συμπέρασμα. Ἐκ τῶν ἄνω συμπεραίνομεν ὅτι ἐκ τῶν πέντε ἐτῶν, ἐφ' ὧν αἱ διαφοραί, τὰ μὲν 324/3 καὶ 313/2 πΧ ὑπῆρξαν ἀσφαλῶς κοινά, τὸ δὲ 307/6 πΧ κατέστη ἐμβόλιμον διὰ τῆς ἐπεκτάσεως αὐτοῦ ἐπὶ ἕνα μῆνα ληφθέντα ἐκ τοῦ ἐπομένου ἔτους, τὸ δὲ 328/7 πΧ πιθανώτατα ὑπῆρξεν ἐμβόλιμον, συμφώνως πρὸς τὸ ἡμέτερον χρονολογικὸν σύστημα. Τέλος τὸ ἔτος τοῦ Εὐξενίππου (305/4) μένει ἀμφίβολον, τῆς προταθείσης ὑπὸ τοῦ *Sundwalt* συμπληρώσεως τῆς ἐπιγραφῆς *238* μὴ θεωρουμένης ἀσφαλοῦς.

Ἰανουάριος 1913.

Κωνσταντῖνος Μαλτέζος.

Εις Επιδαύρου επιγραφὰς

(IG IV 946 A κλπ.)

ὑπὸ

Χρίστου Γιαμαλίδου.

Α΄.

IG IV **946 A** (*καταλ. ἀριθ. 84*)· στίχ. 7 ἀντὶ ΤΗCΕΥ ἐν τῷ λίθῳ εὕρηται ΤΗCΔΕΥ.

Β΄.

IG IV **1028** (*καταλ. ἀριθ. 149*)· ἄνωθεν τῆς ἐπιγραφῆς κεχάρακται προσέτι καὶ ὁ ἀριθμὸς Η̄. Περὶ τῶν ἀριθμῶν τούτων, οὓς πολλαὶ τῶν ἐν τῷ Ἀσκληπιείῳ βάσεων φέρουσιν, ἰδὲ IG IV σ. 186.

Γ΄.

IG IV **1030** (*καταλ. ἀριθ. 93*)· κάτωθεν τῆς ἐπιγραφῆς, μεταξὺ τῶν κύκλων 51 καὶ 49, εὕρηται ὁ ἀριθμὸς ΚΗ.

Δ΄.

IG IV **1057** (*καταλ. ἀριθ. 421*)· ἐν τῇ ἀντιθέτῳ ἐπιφανείᾳ τοῦ λίθου κεχάρακται ἡ ἑξῆς ἐπιγραφή·

ΝΥΣΙΟΣΔΙΟ	Διο]νύσιος Διο-
ΝΙΣΙΟΥΠΥΡΟΦΟ	νυσίου πυροφο-
ΡΗΣΑΣ	ρήσας.

Ε΄.

IG IV **1065** (*καταλ. ἀριθ. 577*)· στ. 7-8 ἀντὶ *ἐπὶ ἱερέως Πειρία τοῦ Πειρία* μετὰ βεβαιότητος ἀναγινώσκω *ἐπὶ ἱερέως Νεικία τοῦ Νεικία.*

F΄.

IG IV **1093** (*εἰκ. 1· καταλ. ἀριθ. 85*)· ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ἐπιφανείας τοῦ λίθου κεχάρακται ἡ λέξις ΗΚΩΔΙΟΣ. Ὕψ. γραμμ. 0·01-0·015

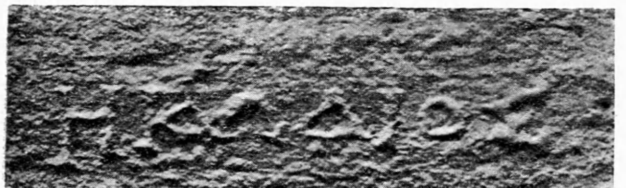

Εἰκὼν 1 Ἀναθηματικῆς ἐπιγραφῆς ἀριστερὰ ἐπιφάνεια.

Ηκώδιος.

Νομίζω ὅτι πρόκειται περὶ κυρίου ὀνόματος, ὅπερ ὅμως ἐγὼ οὐδαμοῦ ἀνεῦρον.

Ζ΄.

IG IV **1115** (*καταλ. ἀριθ. 67*)· τὸ δὶς ἀπαντῶν ὄνομα *Σχέμαχος* (στίχ. 1) *Σχεμάχου* (στίχ. 2), ἀναγινώσκω μετὰ πάσης βεβαιότητος ἐπὶ τοῦ λίθου *Ἰσχέμαχος, Ἰσχεμάχου*. Ὁ συνήθης τύπος τοῦ ὀνόματος εἶναι *Ἰσχόμαχος*.

Η΄.

IG IV **1137** (*καταλ. ἀριθ. 547*). Στίχ. 2 ἀντὶ *Ἐχαρέτα* ἀναγνωστέον ***Εὐαρέτα***.

Στίχ. 4 ἀντὶ ***πενθάς***, ἣν λέξιν ὁ ἐκδότης νομίζει ἐσπευσμένως χαραχθεῖσαν ἀντὶ τῆς λέξεως ***πενθεράς***, ἐν τῷ λίθῳ εὕρηται ***γενεάς***.

Στίχ. 4 ἀντὶ ***Δαμυλονία[ν*** ἐν τῷ λίθῳ ὑπάρχει ***Δαμύλον καί***.

Ἀναγνωστέον ἄρα τὴν ὅλην ἐπιγραφὴν ὧδε·

Ἀριστοκράτης Δαμύ[λ]ου
καὶ Εὐαρέτα Ξενοδόκου
Ἐπιδαύριοι τὰς αὑτῶν
γενεὰς Δαμύλον καὶ
5 Δαμὼ Ἀπόλλωνι, Ἀσκλα-
πιῶι, Ὑγιείαι.

Τὸ ὄνομα τοῦ τεχνίτου, ὃ κεχάρακται ὑπὸ τὴν ἐπιγραφήν, ὡς περιττὸν ἐν τῷ προκειμένῳ παραλείπω.

Οὐχὶ λοιπὸν περὶ τῶν πενθερῶν, ἀλλὰ περὶ τῶν τέκνων Ἀριστοκράτους καὶ Εὐαρέτας πρόκειται, ὧν τὸ ἄρρεν φέρει τὸ τοῦ πρὸς πατρὸς πάππου ὄνομα.

Θ΄.

IG IV **1158** (*εἰκ. 2· καταλ. ἀριθ. 73*)· ἐν τῇ δεξιᾷ ἐπιφανείᾳ τοῦ λίθου διακρίνω τὸν ἑξῆς κύκλον·

Εἰκὼν 2. Ἀναθηματικῆς ἐπιγραφῆς σῆμα.

Ἐπειδὴ ὅμως ἐπὶ τῆς βάσεως ταύτης κεῖται

ἄλλος βαρὺς λίθος, δέν μοι ἦτο δυνατὸν νὰ ἴδω ἐὰν καὶ ἐν τῇ πλευρᾷ ταύτῃ ὑπάρχουσι γράμματα. Περὶ τῶν κύκλων, οὓς φέρουσιν αἱ ἐπιγραφαὶ τοῦ Ἀσκληπιείου ἰδὲ IG IV σελ. 186-190.

Ι΄.

IG IV 1179 Α καὶ Β καὶ ***1510*** **(*εἰκ.* 3** καὶ **4** καὶ **5·** *καταλ. ἀριθ.* ***193*)**. Τὰ τρία ταῦτα μαρμάρινα τεμάχια προέρχονται ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιγραφῆς, ὡς τοῦτο δῆλον γίνεται οὐ μόνον ἐκ τοῦ σχήματος τῶν γραμμάτων καὶ τῆς ταυτότητος τοῦ μαρμάρου, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ κοινοῦ πάχους αὐτῶν.

Εἰκὼν 3. Ἀναθηματικῆς ἐπιγραφῆς ἀπόκομμα.

Ἀπόλλωνι Μα[λεάται
ἐκ θεμελ[ίων ....
ια καὶ πυρια[τήρια ....
μένοις πᾶσ[ιν ...
ὑπάτου Ῥ[ωμαίων ...
σ]ίας Τι[βέριος
αγ - - -
μ - - -

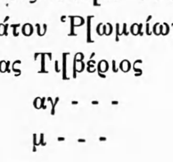

Μυ |
ς |

Εἰκὼν 4. Ἀναθηματικῆς ἐπιγραφῆς ἀπόκομμα.

Εἰκὼν 5. Ἀναθηματικῆς ἐπιγραφῆς ἀπόκομμα.

Ἀντ]ωνιν[ο
α]ντος τη -
Σ]υρίας ἀν-
- - - ς. Χαιρ-
τοῦ

Φαίνεται ὅμως ὅτι ἡ ἐκ τῶν τεμαχίων τούτων ἀποτελουμένη πλὰξ εἶχε μέγα μῆκος, δι' ὃ καὶ ἡ συμπλήρωσις τῶν μεταξὺ τούτων χασμάτων εἶναι λίαν δύσκολος. Τὴν ἀπόπειραν τῆς διὰ συμπληρώσεων προσαρμογῆς αὐτῶν καταλείπω τοῖς εἰδημονεστέροις.

ΙΑ΄.

IG IV 1248. Ἡ ἐπιγραφὴ κεχάρακται ἐπὶ τεσσάρων ἐρεισινώτων ἐξέδρας. Ὁ Fränkel, διαγνοὺς τὴν ἔλλειψιν δύο ἔτι ἐρεισινώτων, μετέγραψεν οὕτω τὸν πρῶτον στίχον·

Ἀριστοκλῆς Σωσι - - Ἐπιδαύρι[ος Ἀπόλλων]ι, Ἀσκλαπιῶι.

Εὐτυχῶς ἠδυνήθην ν' ἀνεύρω τὸ ἐρεισίνωτον τὸ περιέχον τὸ ὄνομα τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἐνῳκοδόμηται τοῦτο ἐν τοίχῳ ῥωμαϊκῶν χρόνων, δυσμικῶς τοῦ οἰκοδομήματος ὅπερ ἐν τῷ σχεδιογραφήματι τοῦ βιβλίου τοῦ Καββαδίου «Τὸ Ἱερὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ» σημειοῦται διὰ τοῦ γράμματος Δ. Καὶ ἐξεκάθηρα μὲν τὴν ἐπιγραφὴν ἐκ τῆς ἀμμοκονίας, δι' ἧς αὕτη ἐκαλύπτετο, ἀλλὰ δὲν ἐξετόπισα αὐτὴν ἐκ τοῦ τοίχου, ὅπως μὴ ἐπενέγκω χάσμα ἐν αὐτῷ.

Μετὰ τὴν ἀνεύρεσιν καὶ τοῦ πέμπτου ἐρεισινώτου, ὁ πρῶτος στίχος τῆς ἐπιγραφῆς ἀναγνωστέος

ὧδε·

Ἀριστοκλῆς Σωσι - - Ἐπιδαύριος Ἀπόλλωνι Ἀσκλα-
πιῶι.

ΙΒ΄.

IG IV 1263 (εἰκ. 6· καταλ. ἀριθ. 468). Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη προσαρμόζει κάλλιστα μετὰ τοῦ ἐν IG IV 1251 (καταλ. ἀριθ. 468) ἐκδεδομένου τεμαχίου ἐπιγραφῆς. Τὰ δύο τεμάχια συνηρμοσμένα ἔχουσιν ὧδε·

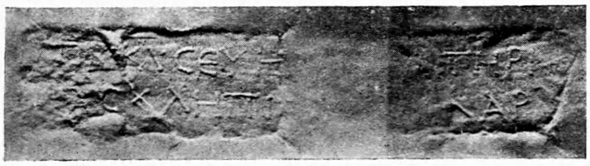

Εἰκὼν 6. Ἀναθηματικὴ ἐπιγραφή.

Τιβ(έριος) Κλ(αύδιος) Σευῆ[ρος τῶι σω]τῆρι
Ἀσκλαπι[ῶι κατ' ὄ]ναρ.

Προφανῶς πρόκειται καὶ ἐνταῦθα περὶ τοῦ ἐν IG IV 956 Τιϐ. Κλ. Σευήρου «ὃν ὁ θεὸς εἰάσατο ἐν τῷ ἐνκοιμητηρίῳ, χοιράδας ἔχοντα ἐπ[ὶ] τοῦ τραχ[ήλου]».

ΙΓ΄.

IG IV 1314 (καταλ. ἀριθ. 214) ἐξεδόθη ἡ ἑξῆς ἐπιγραφή·

ΛΔ	λδ΄
ϟΟ–	Σο[τ - - -
ΤΑ	Πα[νακείαι.

Ἡ συμπλήρωσις αὕτη τοῦ Fränkel εἶναι πλημμελής, καθ' ὅτι, ὡς ἐξηκρίϐωσα, ἡ προκειμένη ἐπιγραφὴ εἶναι συμπληρωτικὸν τεμάχιον τῆς ἐν IG IV 1277 (καταλ. ἀριθ. 252) ἐκ δύο τεμαχίων ἀποτελουμένης ἐπιγραφῆς. Τὰ τρία τεμάχια συναπτόμενα ἀποτελοῦσι τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν·

ΛΔ	λδ΄.
ΔΙΟΝ` ϟΟ`	Διον[ύ]σο[υ
ϟΑΩΤΑ	Σαώτα.

Βωμὸς τοῦ Διονύσου Σαώτα ὑπῆρχε καὶ ἐν Τροιζῆνι (Παυσ. Β΄ 31 5) ὡς καὶ ξόανον αὐτοῦ ἐν τῷ ἄλσει τῆς Λέρνης (αὐτ. Β΄ 37 2). Τὴν ἐπίκλησιν ταύτην ἔφερε καὶ ὁ Ζεὺς (αὐτ. Θ΄ 26 7. Πιθανῶς δὲ καὶ ἐν IG IV 1088).

ΙΔ΄.

IG IV 1319 (καταλ. ἀριθ. 537). Κάτωθεν καὶ ἀντιστρόφως τῆς ἐπιγραφῆς, ὑπάρχει ἑτέρα ἐπιγραφή. Ἔχει δ' αὕτη ὧδε·

ϟΩΡΗΡΙΑΙ

Πιθανῶς ὁ χαράκτης πρῶτον ἐχάραξε τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην, ἀλλ' ἀντιληφθεὶς τὸ σφάλμα αὐτοῦ ἐν τῷ γράμματι Ρ, ἀντέστρεψε τὸν λίθον καὶ ἐχάραξε ἐκ δευτέρου ὀρθῶς τὸ ὄνομα.

ΙΕ΄.

IG IV 1389 (καταλ. ἀριθ. 285), 1435 (καταλ. ἀριθ. 218), 1458 (καταλ. ἀριθ. 583)· εἰκ. 7. Ἡ ὁμοιότης τῶν γραμμάτων τῶν τριῶν τούτων ἐπιγραφῶν ὡς καὶ ἡ ταυτότης τοῦ μαρμάρου, ἐφ' οὗ αὗταί εἰσι κεχαραγμέναι, εἶχον ἤδη πείσει ἐμὲ ὅτι αὗται ἀπετέλουν μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐπιγραφήν, ἀλλὰ δέν μοι ἦτο δυνατὸν νὰ συναρμολογήσω αὐτὰς πρὸς ἀλλήλας. Ἀναζητήσας πρὸς τοῦτο ἐπὶ πολὺ μεταξὺ τῶν ἐπιγραφῶν τοῦ Ἀσκληπιείου ἠδυνήθην εὐτυχῶς ν' ἀνεύρω καὶ τέταρτον τεμάχιον (ὕψ. 0·10, πλ. 0·25), ὅπερ συνδέει τὰ τρία προηγούμενα καὶ ἀποτελεῖ ὁλόκληρον σχεδὸν τὴν ἐπιγραφήν. Τὸ τεμάχιον τοῦτο (καταλ. ἀριθ. 339) ἔχει ὧδε·

ΝΔΑΜ	- - - ν Δαμ - - -
ΝΑΡΕΤΑ	- - - ν ἀρετᾶ[ς - -

Συναρμολογοῦντες νῦν τὰ τέσσαρα τεμάχια ἔχομεν τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν·

Ἁ π]όλις [ἁ τῶν Ἐπιδαυ]ρίων
Σώδαμον Δαμοφάνεος
Ἐπιδαύριον ἀρετᾶ[ς] ἕνεκ[α
κ]αὶ καλοκα[γαθίας
τᾶς εἰ[ς αὐτάν.

Προχωρήσας ἐν τῇ ἐρεύνῃ μου περὶ τὴν προκειμένην ἐπιγραφήν, ἠδυνήθην νὰ ἐξαγάγω ἄλλα σπουδαῖα πορίσματα περὶ τοῦ προσώπου τοῦ Σωδάμου.

Καὶ πρῶτον ἔλαϐον ὑπ' ὄψιν τὴν ἐν IG IV 1430 (καταλ. ἀριθ. 582) μεγάλην μαρμαρίνην πλάκα ἔχουσαν ὡς ἑξῆς·

Ἁ π]όλις ἁ [τ]ῶν Ἐπιδαυρίων
Νικάταν Σωδάμου
Ἐπιδαύριον, ἄριστα
πολειτευόμενον.

Περὶ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης ὁ Fränkel αὐτόθι σημειοῖ «Magna tabula marmorea, quae tege-

bat basim. Titulus in parte dextra extrema; in parte sinistra, cuius superficies deleta alterum fuise titulum duosque honoratos esse homines monstratur et tituli servati collocatione et vestigiis statuarum utrimque conspicuis». Ἡ ἐπιγραφή, ἣν ὁ Fränkel διέγνω ὑπάρξασαν πρὸς ἀριστερὰ τῆς πλακὸς ταύτης, εἶναι ἡ ὑπ' ἐμοῦ νῦν τῇ συναρμογῇ τῶν τεσσάρων τεμαχίων ἀποτελεσθεῖσα, καθ' ὅτι πάντα τὰ τεμάχια ταύτης προσαρμόζουσιν ἀκριβέστατα ἐπὶ τῆς προκειμένης πλακός. Ἵδρυντο ἄρα ἐπὶ τῆς βάσεως ταύτης δύο ἀγάλματα, ἀριστερὰ μὲν τὸ τοῦ Σωδάμου Δαμοφάνεος, δεξιὰ δὲ τὸ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Νικάτα Σωδάμου. Γνωρίζομεν ἀφ' ἑτέρου (IG IV 1431-2) ὅτι ὁ Νικάτας εἶχε τὸ πρωωνύμιον Γναῖος καὶ τὸ ὄνομα Κορνήλιος καὶ ὅτι ἐκ τούτου ἐγεννήθη ὁ Γναῖος Κορνήλιος Ποῦλχρος.

Καθορισθείσης οὕτω τῆς συγγενικῆς σχέσεως τοῦ Σωδάμου Δαμοφάνεος μετὰ τοῦ Γν. Κορν. Νικάτα, ἐλέγχεται τὸ πλημμελὲς τοῦ ὑπὸ τοῦ Fränkel ἐν IG IV σελ. 264 σχεδιασθέντος γενεαλογικοῦ πίνακος, καθ' ὅτι οὔτε Σώδαμος Εὐάνθους ὑπάρχει, ὡς οὗτος ὑποτίθησιν ἐν τῷ εἰρημένῳ πίνακι κακῶς στηριζόμενος εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 1435 ἐπιγραφήν, οὔτε ὁ Γν. Κορν. Νικάτας κατάγεται ἐκ τῆς οἰκογενείας τοῦ Εὐκλίππου τοῦ ἀναφερομένου ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς 1124, 1126, 1127 καὶ 1129, ἀλλ' ὡς ἐκ τῆς συναρμογῆς τῶν ἀνωτέρω τεσσάρων τεμαχίων ἀποδεικνύεται, οὗτος ἕλκει τὸ γένος ἐκ τοῦ Δαμοφάνους.

Πλὴν τούτων ὁ γενεαλογικὸς οὗτος πίναξ καὶ ἄλλας περιέχει ἀνακριβείας. Ἐκ τῆς ἐπιγρ. 1438 οὐδόλως ἀποδεικνύεται ὅτι ὁ Δαμέας ἦτο υἱὸς τοῦ Κλεαιχμίδου Β' καὶ Λαφάντης Γ' οὐδὲ ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν 932, 1126, 1403 καὶ 1429 ἀποδεικνύεται ὅτι ὁ Εὐάνθης Γ' ἦτο πατὴρ τοῦ Εὐνόμου Γ' καὶ πάππος τοῦ Τιβ. Κλαυδίου Νικοτέλους. Ἐκ τῆς 1128 ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ Λαφάντα Τηλεμάχου ἦτο θυγάτηρ τῆς Χαρικοῦς Α' καὶ οὐχὶ ἐγγόνη αὐτῆς, ὡς ὁ Fr. εἰκάζει. Ἔτι δὲ ὁ συγγενικὸς δεσμὸς τοῦ Τηλεφάνους Α' μετὰ τοῦ Νικαρέτου εἶναι ὅλως αὐθαίρετος ἐν τῷ σχεδιογραφήματι τοῦ Fränkel.

Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι καὶ μετὰ τὴν ἐξακρίβωσιν τῶν ἀμέσων συγγενῶν τοῦ Σωδάμου Δαμοφάνεος δύσκολος τυγχάνει ἡ μετὰ βεβαιότητος ἀναπαράστασις τοῦ γενεαλογικοῦ πίνακος τῆς πολυκλάδου ταύτης οἰκογενείας, νομίζω δ' ὅμως ὅτι τὸ ἑξῆς σχεδιογράφημα πλησιάζει μᾶλλον πρὸς τὴν ἀλήθειαν. Ἐν αὐτῷ σημειῶ ὡς Σώδαμον Β' τὸν ἐκ τῆς προσαρμογῆς τῶν ἀνωτέρω τεσσάρων τεμαχίων προκύψαντα Σώδαμον Δαμοφάνεος.

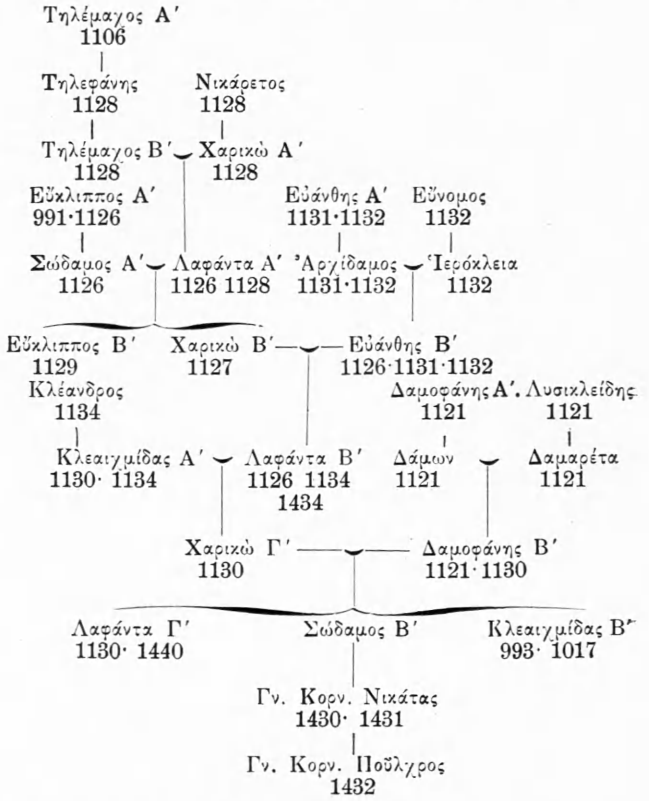

Ἄλλο σπουδαῖον ζήτημα εἶναι ὁ καθορισμὸς τοῦ χώρου, ἐν ᾧ τὸ μεγαλοπρεπὲς τοῦτο μνημεῖον τοῦ Σωδάμου καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἀνηγείρετο.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 1430 πλὰξ κεῖται νῦν 8 μέτρα μακρὰν τῆς βορρανατολικῆς γωνίας τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ἔνθα, ὡς εἰκάζω, καὶ εὑρέθη, διότι ὁ διευθύνων τότε τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ Ἀσκληπιείου, πάνυ εὐλόγως ποιῶν, κατέλειπε τὰς δυσκινήτους ἐπιγραφὰς ὡς καὶ τὰ ἀρχιτεκτονικὰ τεμάχια ἐν ᾧ χώρῳ ταῦτα ἀνεκαλύπτοντο. Ἐν τῇ αὐτῇ γωνίᾳ τοῦ ναοῦ καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς αὐτοῦ κεῖται κατὰ χώραν ἄλλη ὡραία ἀνεπίγραφος μαρμαρίνη πλάξ, πλουσίῳ πλαισίῳ κεκοσμημένη, ἔχουσα ὕψ. 0·21, πλ. 2·05, πάχ. 1·00. Ἔχει δηλαδὴ αὕτη τὸ αὐτὸ πλάτος ὃ καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 1430 ἐπιγραφή, συμπεπληρωμένη διὰ τῶν τεσσάρων τεμαχίων αὐτῆς. Τὸ πάχος αὐτῶν

ἐμφαίνει μικρὰν διαφοράν, τῆς ἐπιγεγραμμένης οὔσης κατὰ 0·09 στενωτέρας τῆς ἄλλης πλακός, ἀλλ᾽ ἡ διαφορὰ αὕτη προέρχεται προφανῶς ἐξ ἀποκρούσεως τοῦ μαρμάρου κατὰ τὴν ὀπισθίαν ἐπιφάνειαν.

᾽Αποβλέποντες νῦν εἰς τὸ κοινὸν πλάτος τῶν πλακῶν, εἰς τὴν ταυτότητα τοῦ μαρμάρου καὶ εἰς τὸν κοινὸν χῶρον τῆς εὑρέσεως αὐτῶν, δυνάμεθα μετ᾽ ἀσφαλείας νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι αὗται προέρχονται ἐκ τοῦ αὐτοῦ μνημείου, ἐν ᾧ ἐχρησίμευον ὡς περιθώρια μεγάλης ὀρθογωνίου βάσεως, ἐφ᾽ ἧς ἵδρυντο τὰ προειρημένα ἀγάλματα. Εὐτυχῶς δὲ καὶ ὁ ὀρθογώνιος λίθος, ὃς ἀπετέλει τὴν κυρίαν βάσιν τοῦ μνημείου, συνεχόμενος μεταξὺ τῶν δύο ἀνωτέρω πλακῶν, κεῖται πρὸς τῇ ὑπ᾽ ἀρ. 1430 ἐπιγραφῇ. Εἶναι δὲ οὗτος μάρμαρον ὑπόφαιον, ἔχον ὕψ. 0·79, πλ. 1·79, πάχ. 0·55. Τὸ πλάτος αὐτοῦ συμφωνεῖ κάλλιστα πρὸς τὸ τῆς ἀνωτέρω ἀνεπιγράφου πλακός, μὴ συμπεριλαμβανομένων ἐν αὐτῇ τῶν περιθωρίων, ἃ ἐξεῖχον κατὰ 0·13 τῆς ὀρθογωνίου βάσεως. Ὡς πρὸς τὸ πάχος αὐτοῦ, ὅπερ διαφέρει κατὰ πολὺ τοῦ πάχους τῶν δύο πλακῶν, δύο τινά, νομίζω, δύναταί τις εὐλόγως νὰ εἰκάσῃ· ἢ ὅτι ἡ βάσις αὕτη ἀπετελεῖτο ἐκ δύο συνηρμοσμένων πλακῶν, ἤ, ὅπερ καὶ πιθανώτερον, ὅτι τὸ ὄπισθεν αὐτῆς μέρος συνετρίβη κατὰ μικρόν, διότι λίαν ἀνώμαλος εἶναι ἡ ὀπισθία αὐτῆς πλευρά. Κατὰ ταῦτα ὁλόκληρος ἡ βάσις ἔχει ὧδε·

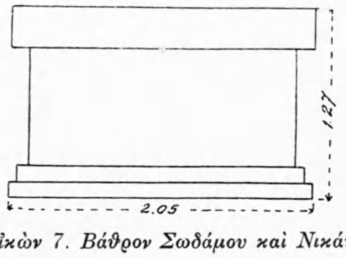

Εἰκὼν 7. Βάθρον Σωδάμου καὶ Νικάτα.

᾽Εκ πάντων τούτων συνάγομεν ὅτι τὸ λαμπρὸν μνημεῖον τοῦ Σωδάμου Δαμοφάνεος καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Νικάτα Σωδάμου ἔκειτο ἐν τῇ ἐπιφανεστάτῃ θέσει τοῦ ᾽Ασκληπιείου, πρὸ τῆς προσόψεως τοῦ ναοῦ τοῦ ᾽Ασκληπιοῦ καὶ πρὸς τῇ ἱερᾷ κρήνῃ ἐν ᾗ ἐλούοντο οἱ ἀσθενεῖς οἱ μέλλοντες νὰ κατακλιθῶσι τὴν νύκτα ἐν τῷ ἀβάτῳ (ΠΑΕ 1905 46).

ΙϜ΄.

***IG IV 1456** (καταλ. ἀριθ. 272).* Τὰ τρία πρῶτα γράμματα (Α, Ν, Θ), ἅπερ συμπληροῦνται καθέτως ἐν τῇ μεταγραφῇ, ἀνεῦρον ἐν τῷ δεξιῷ ἄκρῳ τοῦ λίθου, ἐφ᾽ οὗ ἡ ἐν IG IV 1433 (καταλ. ἀριθ. 569) ἐπιγραφή, παραλειφθέντα ὑπὸ τοῦ ἐκδότου. ᾽Αμφότεροι ἄρα οἱ λίθοι, κείμενοι πλησίον ἀλλήλων, ἐχρησίμευον ὡς ἐρεισίνωτα ἐξέδρας κειμένης ἀνατολικῶς τοῦ ναοῦ τοῦ ᾽Ασκληπιοῦ, ἔνθα νῦν εὑρίσκεται ἡ ὑπ᾽ ἀριθ. 1433 ἐπιγραφή.

Κατὰ ταῦτα ἀναγνωστέα ἡ ἐπιγραφὴ ὧδε·

῾Α πόλις [ἁ τῶν - - -
Νικοστ[ράταν - - -
θυγατέρας - - -.

ΙΖ΄.

***IG IV 1455**·* στίχ. 1 ἀντὶ τοῦ

- - - τὸν ᾽Επ - - -

διορθωτέον καὶ συμπληρωτέον ὧδε·

῾Α πόλις ἁ] τῶν ᾽Επ[ιδαυρίων.

ΙΗ΄.

***IG IV 1457** (εἰκ. 8· καταλ. ἀριθ. 463).* Μικρὸν συμπληρωτικὸν τεμάχιον τῆς ἐπιγραφῆς, κυματίῳ κεκοσμημένον, ἀνεῦρον ἐν τῷ ᾽Ασκληπιείῳ καὶ ἔγραψα ἐπ᾽ αὐτοῦ τὸν ἀριθ. 511, συμφώνως τῷ ὑπ᾽ ἐμοῦ συνταχθέντι καταλόγῳ τοῦ μουσείου.

Τὰ δύο τεμάχια ὁμοῦ ἔχουσιν ὧδε.

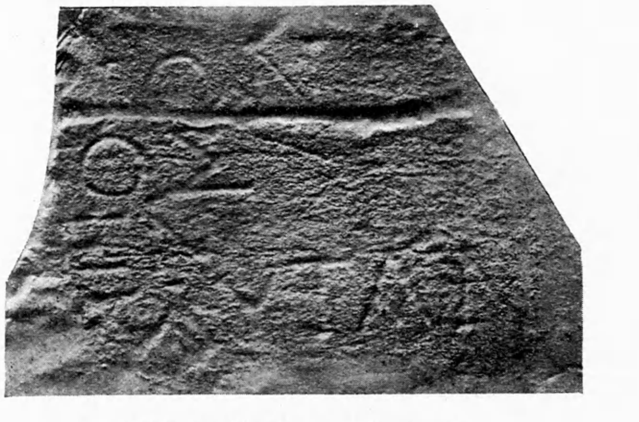

Εἰκὼν 8. ᾽Αναθηματικὴ ἐπιγραφή.

[῾Α πόλις ἁ τῶν ᾽Επιδαυρ]ίων
- - - - - - - - ε]ος
ἀρετᾶς ἕνεκ]εν
τὰς εἰς] αὐτάν.

Χρῆστος ᾽Α. Γιαμαλίδης.

Αττικῆς Βυζαντιακοὶ ναοὶ

[Α΄) ναΐδιον Παναγίας ἐν Γουδίῳ. Β΄) ναὸς Μεταμορφώσεως ἐν Ἀθήναις]

ὑπὸ

Ανδρέου Ξυγγοπούλου.

Ἐκτὸς τῶν μεγαλειτέρων καὶ μᾶλλον γνωστῶν
βυζαντινῶν μνημείων ἅτινα εἶναι διεσπαρμένα ἀνὰ
τὰς Ἀθήνας καὶ τὸ ἀττικὸν ἔδαφος ὑπάρχουσι καὶ
ἄλλα μικρότερα σχεδὸν ἄγνωστα.

Περὶ τῶν μεγαλειτέρων τούτων μνημείων ἔχουσι
γραφῆ μονογραφίαι ἀξιόλογοι, ἐξ ὧν, ἵνα μνημονεύ-
σωμεν τὰς γνωστοτέρας, πλὴν τοῦ πεπαλαιωμέ-
1 νου ἀλλ᾽ εἰσέτι ἐν χρήσει ἔργου τοῦ Couchand [1],
πρωτίστην θέσιν κατέχει ἡ περι τῆς μονῆς Δαφνίου
2 μελέτη τοῦ Millet [2]. Εἰς ταύτην ἀνάγκη νὰ προσ-
3 τεθῇ ἡ περὶ Καισαριανῆς τοῦ Strygowski [3], μι-
κρὸν ἐπίσης ἄρθρον τοῦ αὐτοῦ περὶ ἧς μονῆς τοῦ
Κυνηγοῦ τῶν Φιλοσόφων [4] καὶ ἡ ἐργασία τοῦ 4
Michel καὶ τοῦ Struck περὶ τῆς ἐν Ἀθήναις ἐκ-
κλησίας τῆς Παναγίας Γοργοεπηκόου (Ἁγίου Ἐ-
λευθερίου) [5]. 5

Ἀλλὰ περὶ τῶν μικρῶν ναϊδίων τῶν οὐχ ἧττον
ἀξιολόγων οὐδεμία σχεδὸν ἐργασία ἐγένετο, οὐδὲ
κἂν μνεία αὐτῶν γίνεται. Ἕνεκα τούτου δὲν νομί-
ζομεν ἄσκοπον νὰ δώσωμεν ὀλίγας σημειώσεις περὶ
δύο μικρῶν μέν, ἀλλ᾽ ἀξιολογωτάτων ναϊδίων.

Εἰκὼν 1. Ναΐδιον Παναγίας· ΒΔ ἄποψις.

[1] Choix d'églises byzantines en Grèce· Paris 1842.
[2] Le Monastère de Daphni· Paris 1899.
[3] Μετάφρασις Σ. Λάμπρου ἐν ΑΕ 1902 51 κἑ..
[4] Ἐν Δελτίῳ τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας 1899 117 κἑ..
[5] ΑΜ 1906 279 κἑ.

Α'). Ναΐδιον Παναγίας.

Ὀλίγα βήματα πέραν τῶν παρὰ τὴν θέσιν Γουδὶ στρατώνων τοῦ ἱππικοῦ καὶ ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης χειμάρρου ἐντελῶς νῦν ξηροῦ ἐγείρεται μικρὸν ἠρειπωμένον ναΐδιον **(εἰκ. 1)**. Τὸ ναΐδιον τοῦτο, ὅπερ, ὡς λέγουσιν οἱ περίοικοι, ἐτιμᾶτο ἐπ' ὀνόματι τῆς Παναγίας, εὑρίσκεται ἐντὸς τοῦ κτήματος τοῦ κ. Δρακοπούλου.

Ἡ σημερινὴ κατάστασις τοῦ ναΐσκου εἶναι ἀληθῶς οἰκτρά. Καὶ ὁ μὲν νάρθηξ ἔχει τελείως καταπέσῃ, μόλις δὲ ὀλίγα ἴχνη τούτου διακρίνονται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ἐξ ἄλλου δὲ καὶ ὁ τοῖχος ὁ χωρίζων τὸν νάρθηκα ἀπὸ τοῦ κυρίως ναοῦ ἔχει καὶ αὐτὸς καταπέσῃ. Ἀλλὰ καὶ μέρη τῆς στέγης καὶ πρὸ πάντων ἐκ τοῦ μέρους τοῦ στεγάζοντος τὸ ἱερὸν ἔχουσι καταρρεύσῃ.

Τὸ διάγραμμα τοῦ ναϊδίου **(εἰκ. 2)** παρουσιάζει σπουδαίας ἀναλογίας πρὸς τὸ σχῆμα βασιλικῆς τῶν πρώτων χριστιανικῶν αἰώνων. Τρεῖς καμάραι ἀποτελοῦσι τὸ ὅλον οἰκοδόμημα διευθυνόμεναι ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς καὶ καταλήγουσαι εἰς τρεῖς κόγχας περιφερικὰς μὲν ἔσωθεν, τριπλεύρους δ' ἔξωθεν.

Ἐκ τῶν καμαρῶν τούτων ἡ μεσαία εἶναι, ὡς συνήθως, πολὺ εὐρυτέρα τῶν δύο ἄλλων, ὅπως ἐπίσης εἶναι μεγαλυτέρα καὶ ἡ μεσαία κόγχη, εἰς ἣν ἡ καμάρα αὕτη καταλήγει.

Τὰ οὕτω πως ἀποτελούμενα τρία διαμερίσματα συγκοινωνοῦσι πρὸς ἄλληλα διὰ τριῶν ἑκατέρωθεν τοξοειδῶν ἀνοιγμάτων **(εἰκ. 3)**. Ἡ τοιχοδομία τοῦ ναοῦ ἐν τῷ μέρει τῆς κόγχης παρουσιάζει δύο εἰδῶν ἐργασίαν. Ἡ μὲν βόρειος κόγχη τῆς ἀψῖδος εἶναι ᾠκοδομημένη κατὰ τὸ ἄριστον βυζαντινὸν σύστημα τοιχοδομίας τὸ ἀποτελούμενον ἐξ ἐπαλλήλων στρωμάτων λίθων καὶ κεράμων [1]. Τὸ δὲ τοξοειδὲς παράθυρον τῆς κόγχης ταύτης φέρει πλουσίαν ἐκ κεράμων διακόσμησιν διαθεόμενον γύρῳ ὑπὸ κατὰ σειρὰν τεταγμένων κεράμων, ἐν ᾧ ἄλλαι κέραμοι εἶναι παρεντεθειμέναι μεταξὺ τῶν σφηνοειδῶν λίθων τῶν σχηματιζόντων τὸ τόξον τοῦ παραθύρου **(εἰκ. 4)**. Ἡ μεσαία ὅμως κόγχη ὡς καὶ ἡ νοτία παρουσιάζουσιν ἐν γένει ἀμελεστέραν κατασκευήν. Καὶ ἐμφανίζονται μὲν ἐνιαχοῦ τεμάχια κεράμων, ταῦτα ὅμως δὲν εἶναι τεθειμένα εἰς τὴν πρέπουσαν θέσιν, ὡς τοῦτο συμβαίνει ἐν τῇ βορείῳ κόγχῃ. Τὸ περιεργότερον ὅμως ἐν τῇ τοιχοδομίᾳ τοῦ ναϊδίου εἶναι τὸ ἑξῆς. Ὡς δεικνύει καὶ τὸ διάγραμμα, ἐν τῷ ἐσωτερικῷ ὀλίγον ἐντεῦθεν τῶν δύο μικροτέρων ἀνοιγμάτων, τῶν πλησιεστέρων πρὸς τὰς κόγχας, διακρίνονται ἐπὶ τῶν τοίχων σαφέστατα τὰ ἴχνη δύο διαφόρων τοιχοδομιῶν, ὧν νομίζω ὅτι παλαιοτέρα εἶναι ἡ πρὸς ἀνατολάς, ἤτοι τὸ πρὸς τὰς κόγχας μέρος, νεωτέρα δὲ ἡ ἄλλη, ἡ πρὸς δυσμάς. Ἐν τῷ μέρει δὲ ἐκείνῳ, ἔνθα οἱ δύο διαφόρου ἐποχῆς καὶ κατασκευῆς τοῖχοι συναντῶνται καὶ μάλιστα ἐπὶ τοῦ παλαιοτέρου τοίχου φαίνονται

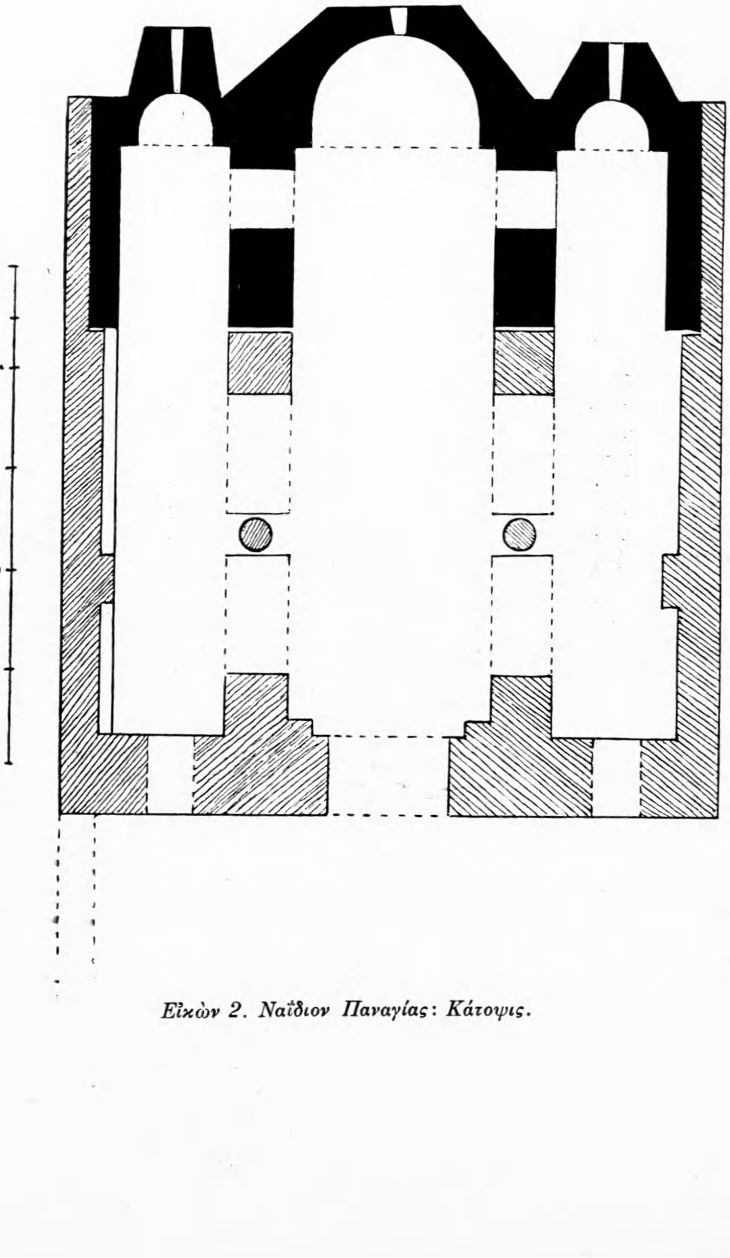

Εἰκὼν 2. Ναΐδιον Παναγίας: Κάτοψις.

[1] Περὶ τοῦ συστήματος τούτου τῆς τοιχοδομίας βλ. *Choisy* L'art de bâtir chez les Byzantins, Paris 1883 12 κέ.. Προσέτι *Strzygowski* ἐν ΑΕ 1902 61 κέ..

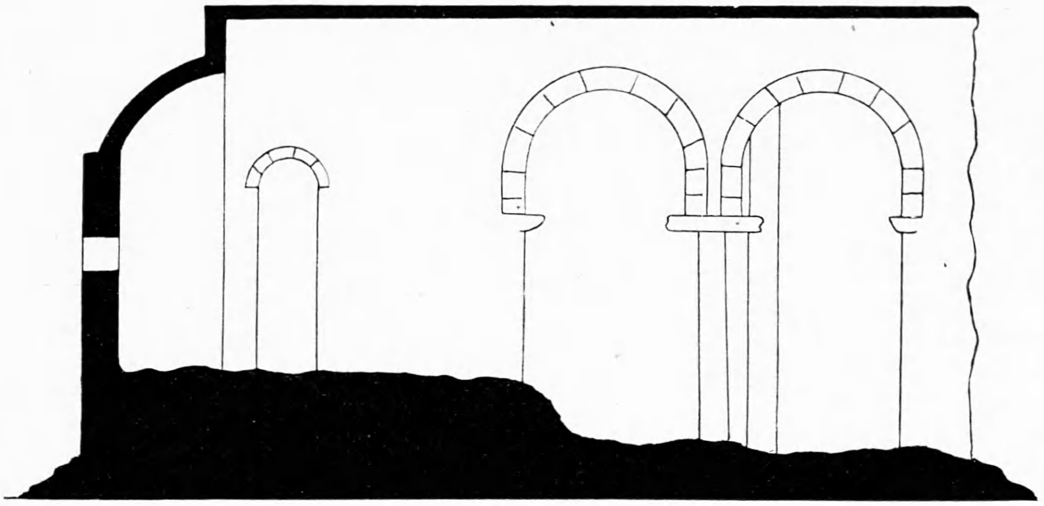

Εἰκὼν 3. Τομὴ κατὰ μῆκος πρόχειρος.

τὸν παλαιὸν μὴ ἔχων οὐδένα πρὸς ἐκεῖνον σύνδεσμον. Τὸ ἔτι δὲ περιεργότερον εἶναι ὅτι ὁ νεώτερος τοῖχος ἐσωτερικῶς ἐν τῷ κάτω μέρει ὀλίγον ὑπὲρ τὸ ἔδαφος παρουσιάζει τὴν αὐτὴν πρὸς τὸν παλαιότερον κατασκευήν. Ἐπὶ τῆς προεκτάσεως δ' οὕτως εἰπεῖν τοῦ παλαιοτέρου τοίχου ἐγείρεται ὁ νεώτερος. Ἐξωτερικῶς ὅμως οὐδὲν σημεῖον δεικνύει τὰ ὅρια τῶν δύο τοίχων, οὐδὲ τὴν προέκτασιν τοῦ παλαιοτέρου ὑπὸ τὸν νεώτερον. Ὁμολογοῦμεν ὅτι εὑρισκόμεθα ἐν πολὺ δυσκόλῳ θέσει ἐνώπιον τῶν πολυπλόκων τούτων ζητημάτων. Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξηγηθῇ ἡ ὕπαρξις τριῶν μόνον κογχῶν; διότι αὗται μόνον ἀπομένουσι μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ λοιποῦ οἰκοδομήματος, ὅπερ φαίνεται, ὡς νεωτέρα προσθήκη. Ἐξ ἄλλου τί σημαίνει ἡ προέκτασις τοῦ κάτω μέρους τοῦ τοίχου τῶν παραλλήλων πλευρῶν τοῦ παλαιοτέρου τμήματος; Ζητήματα, εἰς ἃ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ δοθῇ ὁριστικὴ ἀπάντησις. Κρίνοντες περιττὸν νὰ ἀπαριθμήσωμεν πάντα τὰ προβλήματα καὶ πάσας τὰς ἀπορίας, ἅτινα ἐγείρει τὸ περίεργον τοῦτο κτίσμα ἐκτίθεμεν ὑπὸ πᾶσαν ἐπιφύλαξιν τὴν ἡμετέραν γνώμην. Νομίζομεν δηλαδὴ ὅτι δίδομεν πρόχειρον ἐξήγησιν εἰς τὸ πρᾶγμα παραδεχόμενοι ὅτι ἀρχικῶς ὁ ναὸς λίθινον εἶχε μόνον τὸ ἱερόν, τὸ δὲ λοιπὸν οἰκοδόμημα ἦτο πιθανῶς πλινθόκτιστον ἢ καὶ ἁπλῶς ξύλινον. Ἀλλ' ἐπειδὴ αἱ πλίνθοι ἢ αἱ σανίδες αἱ ἀποτελοῦσαι τοὺς τοὺς τοίχους, ἐὰν εὑρίσκοντο ἐν ἀμέσῳ ἐπαφῇ πρὸς τὸ ἔδαφος, θὰ κατεστρέφοντο ἐκ τῆς ὑγρασίας, ἔκριναν φρόνιμον νὰ ἐγείρωσι χαμηλὸν τοῖχον, ὀλίγον ἐκ τοῦ ἐδάφους ὑπερέχοντα, ἐφ' οὗ ἐστήριξαν τὸ οἰκοδόμημα. Ὅτε δέ ποτε κατεστράφη ἐκ πυρκαϊᾶς ἢ ἐξ ἄλλης τινὸς αἰτίας τὸ πλίνθινον ἢ ξύλινον τμῆμα τοῦ κτίσματος ἀνήγειραν αὐτὸ ἐκ νέου οὐχὶ πλέον ἐκ πλίνθων ἢ σανίδων ἀλλὰ λίθινον στηρίξαντες τὸ νέον τοῦτο κτίσμα ἐπὶ τοῦ παλαιοῦ λιθίνου τοίχου τοῦ χρησι-

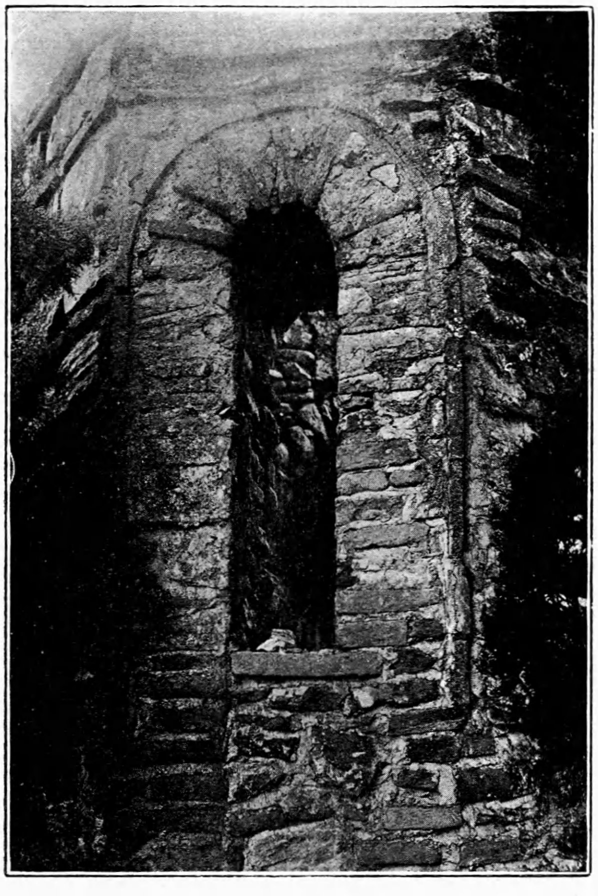

Εἰκὼν 4. Κόγχης μικρᾶς παράθυρον.

καὶ ἀκρογωνιαῖοι λίθοι δηλοῦντες τὸ πέρας τοῦ παλαιοτέρου τούτου τοίχου. Ἀπὸ δὲ τῶν ἀκρογωνιαίων λίθων καὶ ἐντεῦθεν ἐκτείνεται ὁ νεώτερος τοῖχος, ὅστις φαίνεται σχεδὸν ὡς παρατεθειμένος πρὸς

μεύοντος ὡς βάσις τοῦ προϋπάρχοντος οἰκοδομήματος καὶ ὅστις λίθινος ὢν οὐδὲν ἔπαθε κατὰ τὴν καταστροφήν. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν πρόχειρον ταύτην ἐξήγησιν μένουσι πολλὰ σκοτεινὰ σημεῖα καὶ μάλιστα τὸ ζήτημα διατί ἔξωθεν οὐδὲν φαίνεται ἴχνος δεικνύον τὴν διαφορὰν τῆς τοιχοδομίας. Μόνον μίαν ὑπόθεσιν δυνάμεθα νὰ ποιήσωμεν διαλευκαίνουσαν τὸ ζήτημα κατά τι. Ὅτι δηλαδὴ κατὰ τὴν ἐκ λίθων ἀνοικοδόμησιν τοῦ νεωτέρου τμήματος ἔκριναν ἀναγκαῖον νὰ αὐξήσωσι καὶ τὸ πάχος τοῦ παλαιοτέρου μέρους τῶν μακρῶν πλευρῶν. Τοῦτο ἄλλως τε ἦτο λίαν ἐπάναγκες εἰς τὴν ἀσφάλειαν τοῦ κτίσματος, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ γεγονότος ὅτι ἐσωτερικῶς οὐδεὶς σύνδεσμος ὑπάρχει μεταξὺ τῶν δύο τμημάτων τοῦ οἰκοδομήματος. Τὸ δὲ γεγονὸς τῆς μὴ κανονικότητος ὡς πρὸς τὸ ὕψος τῶν τριῶν κογχῶν ὁμοίως δὲ καὶ τὴν μὴ συμμετρίαν ὡς πρὸς τὸ σχῆμα αὐτῶν, ἐπίσης δὲ καὶ τὸ ὅτι τὰ παράθυρα τῆς μεσαίας καὶ τῆς νοτίας κόγχης εἶναι μικρότερα καὶ ἀμελέστερον ἐκτισμένα τοῦ τῆς βορείου μὴ ἔχοντα μάλιστα οὐδὲ τὴν κεραμοπλαστικὴν διακόσμησιν ἐκείνου, ἐξηγοῦμεν παραδεχόμενοι πτῶσιν ποτὲ τοῦ μέρους τούτου, ἄγνωστον ἕνεκα τίνος αἰτίας, καὶ ἀνοικοδόμησιν ἐν χρόνοις πολὺ μεταγενεστέροις.

Ἀλλὰ καὶ ἡ στέγη τοῦ ναοῦ παρουσιάζει περίεργον διάταξιν. Τὸ μέρος αὐτῆς τὸ στεγάζον τὸν κυρίως ναὸν εἶναι σαγματοειδὲς ὡς τὸ τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν ναῶν, ἐν ᾧ τὸ ὑπεράνω τοῦ ἱεροῦ μέρος αὐτῆς ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν κατὰ σειρὰν κυλινδρικῶν ῥάχεων, αἵτινες ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὰς τρεῖς
1 ἐσωτερικὰς καμάρας [1]. Ἡ δὲ ἀκμὴ τῆς διπλεύρου γωνίας τῆς σαγματοειδοῦς στέγης εὑρίσκετο ἐν τῷ αὐτῷ ὕψει, ἐν ᾧ καὶ ἡ μεσαία κυλινδρικὴ ῥάχις. Ὡς ἐκ τῆς κλίσεως ὅμως τῆς σαγματοειδοῦς στέγης τὰ πρὸς δυσμὰς πλευρὰ τῶν δύο ἄλλων, ἑκατέρωθεν τῆς μεσαίας, κυλινδρικῶν ῥάχεων ἔμενον ἀνοικτὰ καὶ διὰ τοῦτο ἠναγκάσθησαν νὰ φράξωσι ταῦτα διὰ τοίχου ἀφήσαντες μόνον, ὡς νομίζομεν, μικρὸν ἄνοιγμα χρησιμεῦον, ἵνα φωτίζῃ τὸ ἐσωτερικόν. Ἡ δὲ ἔξαρσις αὕτη τῆς στέγης ἀντιστοιχεῖ ἀκριβῶς πρὸς τὸ παλαιότερον μέρος τοῦ οἰκοδομήματος, τὸ ἱερόν, καὶ ἑπομένως ἡ σαγματοειδὴς στέγη καλύπτει μόνον τὴν μεταγενεστέραν προσθήκην. Τὸ παλαιότερον τοῦτο μέρος τῆς στέγης δὲν γνωρίζομεν τίνι τρόπῳ ἐκαλύπτετο ἄνωθεν, φαίνεται δ' ὅμως πιθανώτατον ὅτι διὰ κεράμων ἐκαλύπτετο, δηλαδὴ εἶχε σαγματοειδῆ καὶ τοῦτο τὴν μορφὴν τῆς στέγης **(εἰκ. 5)**. Ἀλλ' ἤδη γεννᾶται τὸ ζήτημα: διατί, ὅτε ἐκτίσθη τὸ νεώτερον τμῆμα τῆς στέγης, δὲν ἐμιμήθησαν καὶ ἐν τῇ κατασκευῇ αὐτοῦ τὸ σχῆμα τῆς παλαιοτέρας;

Δυνάμεθα μόνον νὰ ὑποθέσωμεν πρὸς ἐξήγησιν τούτου, ὅτι σκοπίμως ἐκτίσθη οὕτω ἡ στέγη, ἵνα ἀφεθῶσιν ἀνοικτοὶ οἱ δύο ἐκεῖνοι φεγγῖται, οἵτινες, ὡς φαίνεται, ἦσαν ἀπαραίτητοι εἰς τὸν φωτισμὸν τοῦ ἐσωτερικοῦ. Πιθανὸν ὅμως ἡ διάταξις αὕτη νὰ ἔχῃ καὶ ἄλλον λόγον, ὃν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γνωρίζωμεν.

Ἐντὸς τοῦ ναοῦ ὑπάρχουσι δύο κίονες ὑποστηρίζοντες ἕκαστος δύο τόξα, εἶναι δὲ οὗτοι χαμηλοὶ μονοσπόνδυλοι ἐξ ὑποκυάνου μαρμάρου, φαίνεται δ' ὅτι ἔχουσι ληφθῆ ἐξ ἀρχαίου οἰκοδομήματος ὡς ἄλλως τε τοῦτο εἶναι λίαν σύνηθες ἐν τοῖς βυζαντινοῖς ναοῖς. Ἀρκεῖ ἵνα ἀναφέρωμεν π. χ. τὸν ἐν Δαφνίῳ ναόν, εἰς ὃν ὑπῆρχον ἐν τῷ μεταγενεστέρῳ νάρθηκι δύο ἰωνικοὶ κίονες ἐκ τοῦ ἐκεῖ πρότερον ὑπάρχοντος ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος προερχόμενοι, οὓς ὅμως ἀπήγαγεν ὁ Elgin (*Millet* Daphni σ. 58). Ἀντὶ κιονοκράνων ἔχουσιν οἱ κίονες τοῦ ναϊδίου ἁπλᾶς τετραγώνους πλάκας. Ἐπὶ τῶν κιόνων δὲ διακρίνονται καὶ χαράγματά τινα, ἀλλ' ὡς ἐκ τοῦ χρώματος τοῦ μαρμάρου καὶ τῆς ἀμυδρότητος αὐτῶν δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ ἀναγνωσθῶσι ταῦτα.

Περὶ τοῦ νάρθηκος δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχωμεν σαφῆ ἰδέαν, οὔτε περὶ τοῦ σχήματος αὐτοῦ οὔτε περὶ τῆς ἐκτάσεως, καθ' ὅσον, ὡς εἴδομεν, ἴχνη μόνον τούτου διακρίνονται ὀλίγον ὑπὲρ τὸ ἔδαφος ὑψούμενα καὶ ταῦτα μόνον εἰς τὴν βόρειον γωνίαν.

Ὁ νάρθηξ δὲ οὗτος συνεκοινώνει πρὸς τὸν κυρίως ναὸν διὰ θύρας, ἧς σῴζονται σαφῆ τὰ ἴχνη.

Ἐπίσης διακρίνονται ἑκατέρωθεν τῆς θύρας καὶ τὰ ἴχνη παραθύρων. Ἦσαν δέ, ὡς φαίνεται, ἀπαραίτητα ταῦτα εἰς τὸν φωτισμὸν τοῦ ἐσωτερικοῦ, καθ' ὅσον ὁ κύριος ναὸς οὐδὲν ἔχει παράθυρον πλὴν τῶν δύο ἀνοιγμάτων ἐπὶ τῆς στέγης, ὧν τὴν ὕπαρξιν ἐθεωρήσαμεν πιθανήν.

Μελετῶντες τὸ σχῆμα τοῦ ναοῦ παρατηροῦμεν

[1] Ἡ νοτία κόγχη δὲν φέρει νῦν στέγην, ἀλλ' οὕτω πρέπει νὰ συμπληρωθῇ αὕτη ἐν ἀναλογίᾳ πρὸς τὴν βόρειον.

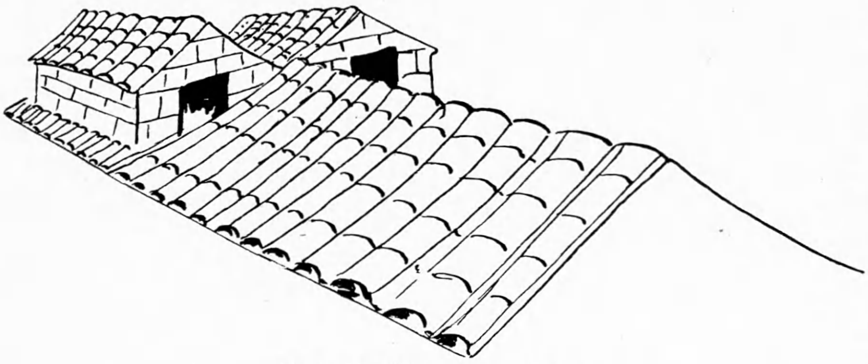

Εἰκὼν 5. Στέγης ἀναπαράστασις.

ὅτι τοῦτο εἶναι κοινὸς ἐπαρχιακός, οὕτως εἰπεῖν, τύπος οἰκοδομῆς, ὃν ἀπαντῶμεν καὶ ἐν ἄλλοις μέρεσι τῆς Ἑλλάδος. Ὁ τύπος οὗτος ἁπλοποιεῖται ἔτι μᾶλλον, παράδειγμα δὲ τῆς ἁπλοποιήσεως ταύτης ἔχομεν ἐν Μυστρᾷ τὸ ναΐδιον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, ὅπερ ἀνέρχεται εἰς τὸν ΙΔ' αἰῶνα. Ἐκεῖ τὸ διάγραμμα εἶναι ἁπλούστατον, διότι τὸ ἐσωτερικὸν ἀποτελεῖται ἐκ μιᾶς καὶ μόνης καμάρας, τὸ δὲ ἱερὸν μόνον διαιρεῖται εἰς τρία μέρη, ἔξωθεν δὲ ἡ ἁψὶς
1 ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν κογχῶν [1].

Καὶ ταῦτα μὲν ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀρχιτεκτονικήν. Γλυπτικὴν δὲ διακόσμησιν δὲν εὑρίσκομεν ἐν τοῖς τοῦ ναοῦ ἐρειπίοις. Τὰ κιονόκρανα, ὡς εἴπομεν, ἀποτελοῦνται ἐξ ἁπλῆς πλακός. Ὑπάρχουσιν ὅμως ἐντὸς τοῦ ναοῦ δύο τεμάχια μαρμάρου μετὰ γλυπτῶν κοσμημάτων. Τὸ ἓν τούτων εἶναι τεμάχιον ὑπερθύρου καὶ εὑρίσκεται ἐσφηνωμένον ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ὄψεως τῆς μεσαίας καμάρας. Τὰ κοσμήματα αὐτοῦ ἀποτελοῦνται ἐκ φύλλων ἀκάνθου καὶ ἐκ πλατέων ὀξυνομένων πρὸς τὰ ἄνω φύλλων ἐχόντων ὁμιότητα πρὸς τὰ τῶν ὑδροβίων φυτῶν. Τὰ δύο δὲ ταῦτα εἴδη τῶν φύλλων εἶναι γεγλυμμένα ἐναλλὰξ **(εἰκ. 6)**. Τὸ ἕτερον μάρμαρον εἶναι μικρὸν ἐπίθημα χρησιμεῦον ἄλλοτε ὡς κιονόκρανον εἰς μικρὸν κιονίσκον ἐκ τῶν χρησιμοποιουμένων πρὸς χωρισμὸν διλόβων παραθύρων καὶ ἐντετοιχισμένον νῦν ὡς κιονόκρανον τῆς δεξιᾷ τῷ εἰσιόντι παραστάδος.

Τὸ ἀρχιτεκτονικὸν ὅμως τοῦτο μέλος εἶναι τόσον ἐμπεπηγμένον εἰς τὸν τοῖχον, ὥστε αἱ δύο στεναὶ πλευραὶ αἱ φέρουσαι τὰ κοσμήματα εἶναι ἐντελῶς κεκαλυμμέναι. Τυχαῖον δὲ ῥῆγμα τοῦ τοίχου ἀπεκάλυψε μέρος τῶν κοσμημάτων τῆς μιᾶς πλευρᾶς, ἅτινα ὅμως φαίνονται ἀμυδρότατα ὡς ἐκ τῶν ἐπ' αὐτῶν χωμάτων, ἑπομένως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ αὐτῶν· τοῦτο μόνον προστίθημι ὅτι κατώρθωσα νὰ παρατηρήσω ἐγχάρακτον σταυρὸν καὶ ἄλλα τινὰ ἁπλούστατα κοσμήματα. Δὲν δύναμαι δὲ νὰ γινώσκω, εἰ καὶ τὰ ἄλλα μάρμαρα τὰ χρησιμεύοντα ὡς κιονόκρανα τῶν

Εἰκὼν 6 Γλυπτὸν ἐντετειχισμένον.

παραστάδων φέρουσιν εἰς τὰς ἐντετειχισμένας πλευρὰς κοσμήματα γλυπτά.

Ὁ γραφικὸς κόσμος τοῦ ναΐδίου φαίνεται ὅτι ἦτο πλουσιώτατος. Τοῦτο δὲ συνάγεται ἐκ τῶν σῳζομένων τεμαχίων κονιάματος μετ' ἰχνῶν τοιχογραφιῶν. Τὰ τεμάχια ταῦτα σῴζονται πανταχοῦ τοῦ ναοῦ, ἐπί τε τῶν καμαρῶν καὶ ἐπὶ τῶν τοίχων. Καθιστᾷ δὲ τοῦτο τὴν συγγένειαν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ναΐδίου ἔτι ἐμφανεστέραν πρὸς τὸ ἐν Μυστρᾷ ναΐδιον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, ὅπερ ἐπίσης εἶναι πλῆρες τοιχογραφιῶν [2]. Ἐκτὸς 2

[1] *A. Struck* Mistra. Wien und Leipzig 1910 σ. 110 καὶ τὸ ἐν σ. 109 διάγραμμα.

[2] Τὰς τοιχογραφίας τοῦ ναΐδίου τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου ἐξέδωκεν ὁ *Millet*, Monument byzantines de Mistra. Paris 1910. Album πίν. 105-107.

τῶν μικρῶν καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἀσημάντων τεμαχίων τῶν τοιχογραφιῶν σῴζονται ἐν τῷ ναϊδίῳ καὶ μεγαλείτερά τινα. Ἐν τῇ μεσαίᾳ κόγχῃ σῴζονται τεμάχιά τινα τῆς παραστάσεως τῆς Παναγίας τῆς Πλατυτέρας, ἥτις παρίσταται κρατοῦσα ἐπὶ τῶν γονάτων τὸν Ἰησοῦν, ὡς συνήθως, ἑκατέρωθεν δὲ αὐτῆς ἵστανται ἄγγελοι. Ἐπὶ τοῦ βορείου τοίχου σῴζεται μέγα τεμάχιον κονιάματος, ἀλλ' ἡ ἐπ' αὐτοῦ τοιχογραφία ἔχει τελείως ἐξαφανισθῆ ὡς ἐκ τοῦ εὐρῶτος, ὅστις ἔχει ἐπικαλύψει τὴν ἐπιφάνειαν ὅλην. Ἐπὶ τοῦ νοτίου τέλος τοίχου διασῴζεται τεμάχιον, ἐφ' οὗ παρίστανται ἀμυδρῶς δύο ἅγιοι ὄρθιοι ἱστάμενοι. Ἡ τοιχογραφία ὅμως εἶναι λίαν βεβλαμμένη ἐκ τῆς ἐπηρείας τοῦ χρόνου καὶ τῶν ἀνθρωπίνων βανδαλισμῶν. Ἀλλὰ τὸ σπουδαιότατον πάντων τεμάχιον τοιχογραφίας εὑρίσκεται ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ νοτίου τοίχου παραπλεύρως τῶν δύο ἁγίων, χωριζόμενον ἀπ' αὐτῶν διὰ τῆς παραστάδος. Ἐπ' αὐτοῦ διακρίνεται ἀμυδρότατα, ὡς ἐκ τῆς ἐξασθενήσεως τῶν χρωμάτων καὶ τῆς βλάβης τῆς εἰκόνος, μορφή τις κρατοῦσα ἐν ταῖς χερσὶ παιδίον, τὸν Ἰησοῦν, ὡς δηλοῦται ἐκ τῆς ἄνωθεν αὐτοῦ ἐπιγραφῆς IC X[C] διὰ λευκοῦ χρώματος ἐζωγραφημένης. Ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τῆς μορφῆς ταύτης διακρίνονται τὰ ἑξῆς διὰ λευκοῦ ἐπίσης ἐζωγραφημένα γράμματα ***(εἰκ. 7)***, ἤτοι:

Εἰκὼν 7. Ἐπιγραφή.

[Ὁ Σ]υμεών.

Ὑπεράνω δὲ ἀμφοτέρων τῶν μορφῶν, ὧν τὰ πρόσωπα εἶναι τελείως κατεστραμμένα, διακρίνονται
1 ἀμυδρῶς στέγαι καὶ στοαὶ οἰκοδομημάτων [1]. Ἡ ἐπιγραφὴ ὡς καὶ τὰ ἴχνη τῶν οἰκοδομημάτων πείθουσιν ἡμᾶς ὅτι πρόκειται περὶ τῆς παραστάσεως τῆς Ὑπαπαντῆς. Ἡ μορφὴ ἡ κρατοῦσα τὸν Ἰησοῦν εἶναι, ὡς δηλοῦται ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς, ὁ Συμεών, τὰ δὲ οἰκοδομήματα ὑποδηλοῦσι τὸν τόπον, ἐν ᾧ γίνεται ἡ τελετή, ἤτοι τὸ ἱερόν. Λείπουσιν ὅμως ἐκ τῆς παραστάσεως τὰ τρία ἄλλα ἀπαραίτητα πρόσωπα, ἡ Παναγία, ὁ Ἰωσὴφ καὶ ἡ προφῆτις Ἄννα ἡ θυγάτηρ τοῦ Φανουήλ. Ποῦ δὲ ἦσαν ἐζωγραφημένα τὰ τρία ταῦτα πρόσωπα δὲν δύναμαι νὰ γινώσκω, καθ' ὅσον τὸ πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῷ θεατῇ μέρος τοῦ τοίχου, ἐφ' οὗ ἔπρεπε κανονικῶς νὰ εὑρίσκωνται αἱ μορφαὶ αὗται, κατέχεται ὑπὸ τῆς παραστάδος, ἐφ' ἧς οὔτε ἐχώρουν οὔτε ἦτο φυσικὸν νὰ ζωγραφηθῶσιν.

Ἐὰν νῦν παραβάλωμεν τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος παράστασιν πρὸς ὁμοίας ἐπὶ ἄλλων μνημείων εὑρισκομένας, θὰ παρατηρήσωμεν ὅτι μεγάλη συμφωνία ὑπάρχει μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῶν ὁμοίων παραστάσεων τοῦ Μυστρᾶ καὶ τοῦ Ἁγίου Ὄρους [2]. Πα- 2
ρατηροῦμεν δὲ προσέτι ὅτι αὕτη συμφωνεῖ πληρέστατα πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Ἑρμηνείας διδομένην περιγραφήν [3]. Ἐὰν δὲ πρὸς τούτοις ἐξετάσωμεν ἀνα- 3
δρομικῶς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ εἰκονογραφικοῦ τούτου θέματος τῆς Ὑπαπαντῆς ἐν τοῖς περισωθεῖσι μνημείοις τῆς βυζαντινῆς τέχνης διὰ μέσου τῶν αἰώνων θὰ ἴδωμεν ὅτι μέχρι τῆς τελευταίας ἀναγεννήσεως τῆς τέχνης ἐπὶ τῶν Παλαιολόγων, τὸ παιδίον Ἰησοῦς παρίσταται πάντοτε ἐν ταῖς χερσὶ τῆς Παναγίας, ἥτις τείνει τοῦτο πρὸς τὸν Συμεῶνα. Μόνον δὲ εἰς τὰς τοιχογραφίας τῆς τελευταίας ἀναγεννήσεως, ὧν ἄριστοι ἀντιπρόσωποι εἶναι αἱ τῶν ναῶν τοῦ Μυστρᾶ καὶ τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ὁ Χριστὸς παρίσταται ἐν ταῖς ἀγκάλαις τοῦ Συμεῶνος. Τοιαύτη ἔκτοτε ἐξηκολούθησεν ἡ διάταξις τῶν μορφῶν, διὰ τοῦτον δὲ τὸν λόγον ἡ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΗ' αἰῶνος ἀλλ' ἐκ πηγῶν τοῦ ΙϜ' γραφεῖσα ἑρμηνεία συμφωνεῖ ἐν τῇ περιγραφῇ πρὸς τὰς παραστάσεις τῆς τελευταίας ταύτης περιόδου [4]. 4

[1] Δυστυχῶς ἡ ἀμυδρότης τῆς εἰκόνος εἶναι τοιαύτη ὥστε νὰ μὴ εἶναι δυνατὴ ἡ φωτογράφησις αὐτῆς ἢ καὶ ἡ διὰ σχεδίου ἀναπαράστασις.

[1] ***Millet*** **Monuments byzantins de Mistra** πίν. **88 1** (Μητρόπολις), **171 1** (Περίβλεπτος), **140 1** (Παντάνασσα). ***Diehl*** **Manuel d'art byzantin, Paris 1910** σ. **769** εἰκ. **396** (τοιχογραφία τοῦ ναοῦ τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει μονῆς τοῦ Διονυσίου).

[2] Διονυσίου τοῦ ἐκ Φουρνᾶ. Ἑρμηνεία τῆς ζωγραφικῆς τέχνης· ἔκδοσις Παπαδοπούλου Κεραμέως, Πετρούπολις **1909** σ. **87 § 8**.

[3] Παραδείγματα προγενεστέρων τῆς ἐποχῆς τῶν Παλαιολόγων παραστάσεων τῆς Ὑπαπαντῆς παρέχει ὁ ***Rohanlt de Fleury***, **L'Evangile Tours 1874** τόμ. **Ι'** σ. **51** κέ.. Προσέτι ὁ ***Pokrowski*** Τὸ Εὐαγγέλιον ἐν τοῖς βυζαντινοῖς καὶ ῥωσσικοῖς εἰκονογραφικοῖς μνημείοις. Πετρούπολις **1892** (ῥωσσιστὶ) σ. **101** κέ.. ***Diehl*** ἔ. ἄ. σ. **460.** ***Dalton*** **Byzantine art and archæology, London 1911 240. 431. 241** (ἀνάγλυφον ἐπὶ στεατίτου παριστῶν τὰς δώδεκα μεγά-

Ἐὰν νῦν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς γενομένης περιγραφῆς τοῦ ναϊδίου καὶ τῶν πορισμάτων, ὅσα ἐκ τῆς μελέτης αὐτοῦ ἐξηγάγομεν, θελήσωμεν νὰ ἐξετάσωμεν τὴν χρονολογίαν τῶν ἐρειπίων τοῦ περιέργου τούτου κτίσματος θὰ στηρίξωμεν τὴν ἔρευναν ἡμῶν ἐπὶ δύο κυρίως βάσεων. Εἶναι δ' αὗται ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸ γλυπτὸν κόσμημα, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰ ἴχνη τῆς τοιχογραφίας τῆς Ὑπαπαντῆς. Τὸ γλυπτὸν κόσμημα ὑπὸ ἕνα μόνον ὅρον θὰ ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ἡμῖν ὡς χρονολογικὴ ἀφετηρία, ὑπὸ τὸν ὅρον δηλαδὴ νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι τοῦτο δὲν μετηνέχθη ἐκεῖ ἀλλαχόθεν ἀλλ' ὅτι εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐγένετο χρῆσις αὐτοῦ πρὸς διακόσμησιν ἄλλου προγενεστέρου ναοῦ ἐκεῖ ὑπάρχοντος, ὡς θὰ ἴδωμεν. Ἡ γνώμη αὕτη, ὅτι δηλαδὴ δὲν μετηνέχθη τοῦτο ἀλλαχόθεν, φαίνεται ἡμῖν λίαν πιθανὴ λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ἀπομεμακρυσμένης θέσεως, εἰς ἣν τὸ ναΐδιον ὑπάρχει.

Τὸ φέρον τὰ ἐκ φύλλων ἀκάνθης καὶ πλατέων τοιούτων κοσμήματα τεμάχιον τοῦ ὑπερθύρου παραβαλλόμενον πρὸς τεμάχιον ὑπερθύρου ὅμοια φέρον κοσμήματα εὑρεθὲν ἐν Δαφνίῳ παρέχει μεγάλας πρὸς ἐκεῖνο ὁμοιότητας. Ἡ μόνη διαφορὰ ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι ἐπὶ τοῦ τεμαχίου τοῦ Δαφνίου τὰ πλατέα φύλλα καλύπτονται ἐν μέρει ὑπὸ τῶν τῆς ἀκάνθης, ἐνῷ ἐν τῷ ὑπ' ὄψιν τεμαχίῳ ταῦτα εἶναι
1 τοποθετημένα κατὰ σειράν [1]. Τὸ θραῦμα ἐκεῖνο τοῦ Δαφνίου ὁ Millet ἀνάγει εἰς τὸν Ε' αἰῶνα (*Millet,* Daphni σ. 9). Ἐπίσης τὸ αὐτὸ κόσμημα περίπου φέρει καὶ ἐπίθημά τι (imposte) εὑρεθὲν ἐν Δελφοῖς καὶ τὸ ὁποῖον ὁ Laurent, βασιζόμενος ἐπί τινος ἐπ' αὐτοῦ γεγλυμμένου μονογράμματος, ἀναβιβάζει
2 εἰς τὰ περὶ τὸ 450 μΧ ἔτη [2]. Περὶ τοῦ ἄλλου ἀρχιτεκτονικοῦ μέλους τοῦ μικροῦ ἐπιθήματος δὲν δυνάμεθα νὰ ὁμιλήσωμεν διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν τοῦτο εὑρίσκεται καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς τῆς Βυζαντινῆς τέχνης καὶ ἐξ ἄλλου τὸ κόσμημα ὅπερ θὰ διεφώτιζεν ἡμᾶς εἶναι ἐπικεκαλυμμένον. Ἐν τούτοις ἐλλείψει πάσης ἄλλης ἐνδείξεως δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ ἀπίθανον ὅτι τοῦτο εἶναι σύγχρονον πρὸς τὸ τεμάχιον τοῦ παραθύρου.

Ἐκ τῶν ἐρευνῶν τούτων ἐξάγεται ὅτι πρὸ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ παλαιοτέρου μέρους τοῦ νῦν ὑπάρχοντος ναοῦ ἐν τῇ αὐτῇ θέσει, ἢ ἐκεῖ που πλησίον ὑπῆρχεν ἄλλος παλαιότερος, ὃν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ διασωθέντος γλυπτοῦ κοσμήματος δυνάμεθα νὰ θέσωμεν περὶ τὸν Ε' ἢ Ϝ' αἰῶνα. Ἐπαναλαμβάνομεν ὅμως ὅτι τὰ πορίσματα ταῦτα δύνανται νὰ στηριχθῶσιν ἐφ' ὅσον παραδεχόμεθα ὅτι τὰ γλυπτὰ ἐκεῖνα δὲν μετεφέρθησαν ἀλλαχόθεν. Ἡ εἰκασία ἡμῶν περὶ ὑπάρξεως πλινθίνου κτίσματος ἔχει ὑπὲρ ἑαυτῆς τὸ ἀνάλογον παράδειγμα τοῦ ἐν Ἀθήναις ναοῦ τῶν ἁγίων Θεοδώρων. Ἐν ᾗ δηλαδὴ θέσει ἐγείρεται ὁ μέχρι ἡμῶν περισωθεὶς κομψότατος ναὸς εὑρίσκετο προηγουμένως ἄλλος ἐκ πλίνθων ὃν ἐκ βάθρων ἀνεκαίνισεν ὁ σπαθαροκανδιδᾶτος Καλόμαλος. Τοῦτο δὲ μανθάνομεν ἐκ τῆς μεγαλειτέρας τῶν δύο ὑπὲρ τὴν εἴσοδον τοῦ ναοῦ ἐντετοιχισμένων ἐπιγραφῶν (CIG 8803).

Καὶ ταῦτα μὲν ὡς πρὸς τὸν παλαιότερον ναόν. Ἐκ δὲ τῶν μέχρι ἡμῶν διασωθέντων ἐρειπίων μόνον τοῦ νεωτέρου τμήματος ἔχομεν ἀσφαλεῖς ὁπωσοῦν ἐνδείξεις περὶ τῆς ἡλικίας αὐτοῦ. Περὶ τοῦ παλαιοτέρου ὅμως οὐδένα δυνάμεθα νὰ ποιήσωμεν λόγον.

Περὶ τῆς ἡλικίας τοῦ νεωτέρου ἔνδειξις χρονολογικὴ εἶναι ἴσως ἡ παράστασις τῆς Ὑπαπαντῆς. Ὡς εἴδομεν, ἡ παράστασις αὕτη ἐξ εἰκονογραφικῶν λόγων δὲν δύναται νὰ εἶναι παλαιοτέρα τῆς ἐπὶ τῶν Παλαιολόγων ἀναγεννήσεως (μέσα ΙΓ'- μέσων ΙϜ' αἰῶνος). Βοηθούμενοι ὅμως καὶ ἐκ τοῦ σχήματος τῶν γραμμάτων τῆς ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τοῦ Συμεῶνος ἐπιγραφῆς μάλιστα δὲ τοῦ Μ καὶ τοῦ Ν ἀγόμεθα εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ δύναται μετὰ πολλῆς πιθανότητος νὰ ἀναχθῇ εἰς τὸν ΙΔ' αἰῶνα [3]. Ἐν τούτοις δὲν γνωρίζομεν ἐὰν ἡ μέ- 3

λας ἑορτὰς ἐν τῇ ἁγιορειτικῇ μονῇ τοῦ Βατοπεδίου). Ἡ χρονολογία (ΙΔ' αἰών), ἣν εἰς τὸ τελευταῖον τοῦτο ἔργον δίδει ὁ ***Millet*** (La collection chretienne et byzantine des Hautes Études, Paris 1903 Nº G 192 34) καὶ τοῦτον ἀκολουθῶν ὁ ***Dalton*** δὲν εἶναι πιθανή. Τὸ ἔργον φαίτεται παλαιότερον.

[1] Τὸ τεμάχιον τοῦ Δαφνίου παρὰ ***Millet,*** Daphni σ 8 εἰκ. 1.

[2] ***Laurent,*** Delphes chrétien ἐν BCH τόμ. XXIII (1899) σ. 218 καὶ ἡ εἰκ. σ. 215. Ὁ ***Brehier*** (Études snr l'hlstoire de la sculpture byzantine ἐν Missions scientifiques Nouv. Serie 1911 facs. 3 σ. 80 καὶ ἰδιαιτέρου τεύχους σ. 64) λέγει ὅτι χρῆσις τῶν κοσμημάτων τούτων ἐγένετο ἐν τῇ βυζαντινῇ τέχνῃ ἀπὸ τοῦ Ϛ' αἰῶνος, ἐνῷ ἀπὸ τοῦ Ε' δυνάμεθα νὰ χρονολογήσωμεν ταῦτα μετ' ἀσφαλείας. ἴσως δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ Δ'. Πρβ. ***Strzygowski*** ΛΕ 1902 79 κέ. εἰκ. 16.

[3] Παραδείγματα ἐπιγραφῶν τοῦ ΙΔ' αἰῶνος βλέπε παρὰ ***Millet,*** Inscriptions byzantines de Mistra ἐν BCH 1899 119. 121 καὶ πίν. XIV-XV. ***Ζησίου*** ἐν ΒΒΕ 1909 448-449 καὶ ΒΒΕ 1911

χρις ἡμῶν διασωθεῖσα εἰκονογράφησις τῆς ἐκκλησίας ἐγένετο ἀμέσως μετὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ νεωτέρου τούτου τμήματος ἢ ἐὰν πρὸ αὐτῆς ὑπῆρχε ἄλλη παλαιοτέρα καὶ ἐκείνης φθαρείσης ἐζωγραφήθη ἐκ νέου ἡ ἐκκλησία, ὡς τοῦτο εἶναι συνηθέστατον μάλιστα ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει, τῆς νεωτέρας δὲ ταύτης ἀπὸ τοῦ ΙΔ´ αἰῶνος πιθανῶς εἰκονογραφήσεως προέρχεται τὸ μέχρις ἡμῶν διασωθὲν τεμάχιον.

Συνάγοντες ἐν τέλει πάντα ταῦτα τὰ πορίσματα ἀναπλάττομεν τὴν ἱστορίαν τοῦ κτίσματος κατὰ προσέγγισιν οὕτω περίπου. Ἔχομεν ἐν πρώτοις ἐνδείξεις περὶ παλαιοτάτου ναοῦ τοῦ Ε´ ἢ ϝ´ αἰῶνος. Μετὰ τοῦτον καταστραφέντα ἔχομεν τὸ παλαιότερον μέρος τοῦ σημερινοῦ ναοῦ ἀποτελοῦν μόνον τὸ ἱερόν, ἐνῷ ὁ ἄλλος ναὸς ἦτο πλίνθινος ἢ ξύλινος. Ὅμως δὲν γνωρίζομεν ἂν μεταξὺ τοῦ παλαιοτάτου ἐκείνου κτίσματος καὶ τοῦ παλαιοτέρου μέρους τοῦ μέχρις ἡμῶν διασωθέντος πρέπει νὰ σημειώσωμεν τὴν ὕπαρξιν ἄλλου ναοῦ, οὗτινος οὐδὲν διεσώθη ἴχνος.

Τοῦ πηλίνου ἢ ξυλίνου τέλος μέρους καταστραφέντος ἢ καὶ καέντος, ἀνῳκοδομήθη τοῦτο ἐκ λίθων. Ἡ δὲ ἀνοικοδόμησις ἐκείνη ἐγένετο κατὰ τὸν ΙΔ´ αἰῶνα περίπου, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς τοιχογραφίας, ἐάν, ἐννοεῖται, παραδεχθῶμεν ὅτι αὕτη εἶναι σύγχρονος τῆς οἰκοδομῆς τοῦ τμήματος τούτου.

Τελευτῶντες προστίθεμεν ὅτι δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἐντελῶς ἀνυπόστατος ἡ ἰδέα τῆς ὑπάρξεως ἐκεῖ μικρᾶς μονῆς, ἧς τὸ ναΐδιον ἀπετέλει μέρος, τῆς θέσεως ἄλλως τε λίαν προσφόρου οὔσης πρὸς ἵδρυσιν μονῆς. Ἐκ τῆς παραδοχῆς δὲ τῆς ὑπάρξεως μικρᾶς ἐκεῖ μονῆς θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξηγηθῇ καὶ ἡ φροντὶς τῶν ἐπισκευῶν καὶ ἀνεγέρσεων τοῦ ναϊδίου μετὰ τόσης φροντίδος γενομένων.

Β´). Ναὸς Μεταμορφώσεως.

Παρὰ τοὺς βορείους πρόποδας τῆς Ἀκροπόλεως καὶ κάτω περίπου τοῦ Ἐρεχθείου εὑρίσκεται χαριέστατος ναΐσκος ἐπ᾽ ὀνόματι τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος τιμώμενος ***(εἰκ. 8)***.

-12 166, 168. Ἐπίσης *Millet Pargoire Petit*, Recueil des inscriptions chretiennes de l'Athos. Paris 1904 πίν. VI N° 1.

Ὁ ναΐσκος οὗτος, ὅστις εἶναι ἀξιοσημείωτος διὰ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν αὐτοῦ, ἔμεινε μέχρι τοῦδε ἐντελῶς ἀπαρατήρητος [1]. Περίεργον μόνον εἶναι ὅτι 1
ὁ Couchand, ὅστις περιέγραψε τὰ ἐρείπια τοῦ ὀλίγα βήματα ἀπέχοντος καὶ πολὺ ἁπλουστέρου ναϊδίου τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου, δὲν ἠξίωσε προσοχῆς τὸν πολὺ τελειότερον καὶ κομψότερον ναΐσκον, περὶ οὗ ποιούμεθα λόγον.

Ἡ κάτοψις τοῦ ναοῦ ***(εἰκ. 9)*** παρουσιάζει τὸ γνωστὸν σχῆμα τοῦ σταυροῦ τὸ ἀποτελούμενον ἐκ δύο καμαρῶν καθέτων πρὸς ἀλλήλας καὶ διασταυρουμένων ἐν τῷ μέσῳ, ὅπου ἐγείρεται ὁ τροῦλλος. Ὁ οὕτω ἐκ τῶν δύο καμαρῶν σχηματιζόμενος σταυρός, οὗ ὅμως τὰ πρὸς ἀνατολὰς καὶ δυσμὰς σκέλη εἶναι ὀλίγον μεγαλείτερα, περικλείεται ἐντὸς τετραγώνου [2]. 2

Τὸ σύστημα τοῦτο τῆς οἰκοδομίας εἶναι πλαιότατον, ἐν τῇ τελείᾳ δὲ αὐτοῦ μορφῇ ἐμφανίζεται κατὰ τὸν δέκατον αἰῶνα ἐν τῷ ἐν Κωνσταντινουπόλει ναῷ τῆς Παναγίας τοῦ Λιβὸς (Μεφᾶ τζαμί) [3]. 3
Κατὰ τὸ σύστημα δὲ τοῦτο εἶναι ἐκτισμέναι πᾶσαι σχεδὸν αἱ ἐν Ἀθήναις καὶ Ἀττικῇ βυζαντιναὶ ἐκκλησίαι. Χαρακτηριστικὸν τοῦ συστήματος τούτου εἶναι ὅτι αἱ διασταυρούμεναι καμάραι ὑψοῦνται ὑπεράνω τῆς στέγης τοῦ λοιποῦ ναοῦ, οὕτω δὲ περὶ τὸν τροῦλλον σχηματίζεται ὁ σταυρός. Αἱ καμάραι αὗται στεγάζονται συνήθως δι᾽ ἀμφικλινοῦς στέγης ἔξωθεν, διὰ τοιαύτης δὲ στέγης ἐκαλύπτοντο καὶ αἱ καμάραι τοῦ ὑπ᾽ ὄψει ναοῦ.

Ἐξετάζοντες τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ναοῦ ***(εἰκ. 10)*** παρατηροῦμεν ὅτι ὁ τροῦλλος στηρίζεται ὑπὸ τεσσάρων κιόνων. Τὰ κιονόκρανα τῶν κιόνων τούτων ***(εἰκ. 11)*** εἶναι λίαν περίεργα καὶ ἀξιοπαρατήρητα διὰ τὸ σχῆμα καὶ τὴν διακόσμησιν αὐτῶν. Ὡς φαίνεται καὶ ἐν τῇ εἰκόνι, κοσμοῦνται ταῦτα ὑπὸ ἐντομῶν αἵτινες δίδουσιν εἰς τὸ ὅλον κιονόκρανον τὴν ἐντύπωσιν περιστροφῆς, τὸ κάτω δὲ μέρος διαθέει λέσβιος ἀστράγαλος. Δυστυχῶς ἡ χρονολόγησις τῶν κιονοκράνων τούτων εἶναι δυσκολω-

[1] Δὲν γινώσκω ἐὰν ἡ ἐκκλησία τοῦ Σωτῆρος, ἣν ὁ Mommsen (Athenae christianae. Lipsiae 1868) σημειοῖ ὑπ᾽ ἀρ. 2, πρέπει νὰ ταυτισθῇ πρὸς τὴν ὑπὸ μελέτην.

[2] Καθέκαστα περὶ τοῦ συστήματος βλέπε παρὰ Diehl ἔ. ἄ. σ. 411 καὶ τὴν ἐκεῖ βιβλιογραφίαν· προσέτι *Millingen*. Byzantine churches in Constantinople, London 1912 σ. 1 κέ..

[3] *Millet*, Art byzantin σ. 147. *Diehl* ἔ. ἄ. σ. 408.

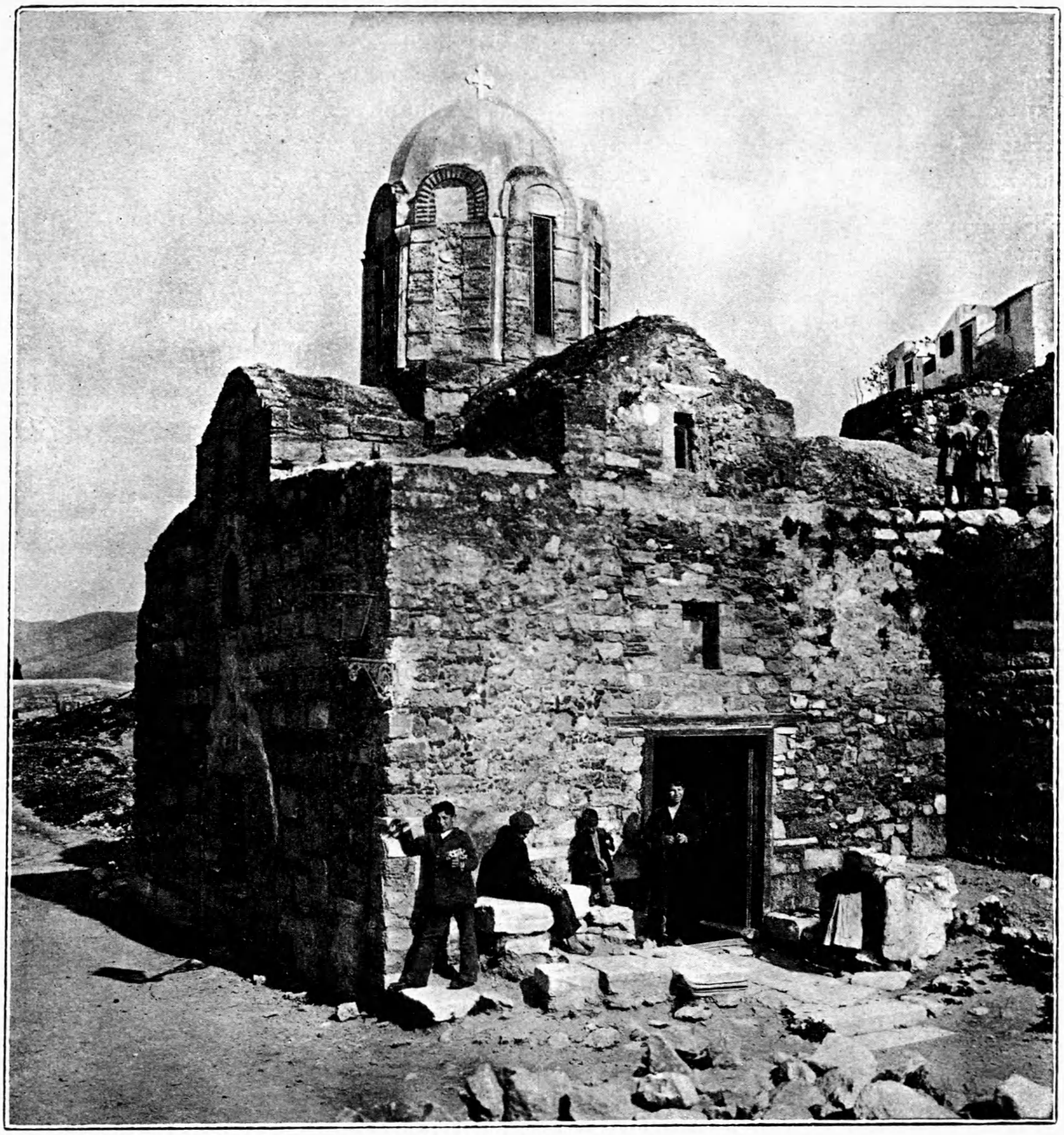

Εἰκὼν 8. Ναὸς Μεταμορφώσεως. ΒΔ ἄποψις.

τάτη, ἂν μὴ ἀδύνατος, ἐπειδὴ τὸ σχῆμα αὐτῶν, καθ' ὅσον τοὐλάχιστον γινώσκω, εἶναι πρωτοφανὲς καὶ δὲν ὁμοιάζει πρὸς οὐδεμίαν ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν μορφῶν. 'Αλλ' οὐδ' ὁ λέσβιος ἀστράγαλος δύναται νὰ διαφωτίσῃ ἡμᾶς εἰς χρονολογίαν τῶν κιονοκράνων, διότι τὸ κόσμημα τοῦτο εὑρίσκεται ἐπὶ βυζαντινῶν μνημείων πα-
1 σῶν τῶν ἐποχῶν[1], καὶ ἐπὶ μικροτεχνημάτων ἐξ ἐλεφαντόδοντος[2]. 2

Δύναται ὅμως νὰ θεωρηθῇ βέβαιον ὅτι τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος κιονόκρανα δὲν εἶναι σύγχρονα τῇ οἰκοδομῇ τοῦ ναοῦ ἀλλὰ παλαιότερα. Φαίνεται δὲ ὅτι ἐλήφθησαν ἐκ παλαιοτέρου χριστιανικοῦ οἰκοδο-

[1] ***Strzygowski*** ἐν ΑΕ 1902 87 καὶ ἐν ΑΜ 1899 293. ***'Αντωνιάδου*** Ἔκφρασις Ἁγίας Σοφίας τόμ. II 'Αθῆναι 1908 21. 301. ***Millingen*** ἔ. ἄ. πίν. IV 2. XII σελ. 245. ***Dalton*** ἔ. ἄ. 158.

696. 705. ***Diehl*** ἔ. ἄ. σ. 265. ***Millet,*** Daphni σ. 13. ***Schultz and Bærusley*** The monastery of S. Luke of Stiris in Phokis. London 1901 37 πίν. 25. 28. ***Schmit*** Καχριὲ-Τζαμὶ (Δελτίον τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ρωσσικοῦ ἀρχαιολογικοῦ ἰνστιτούτου). Λεύκωμα πίν. LXXXVI 2. LXXXVIII. 1. 2. ***Millet*** Mistra πίν. 60. 13.

[2] ***Dalton*** ἔ. ἄ. 201. 211. 229. ***Diehl*** ἔ. ἄ. 612. 613. ***Venturi*** Storia dell' arte Italiana II, Milano 1902 589.

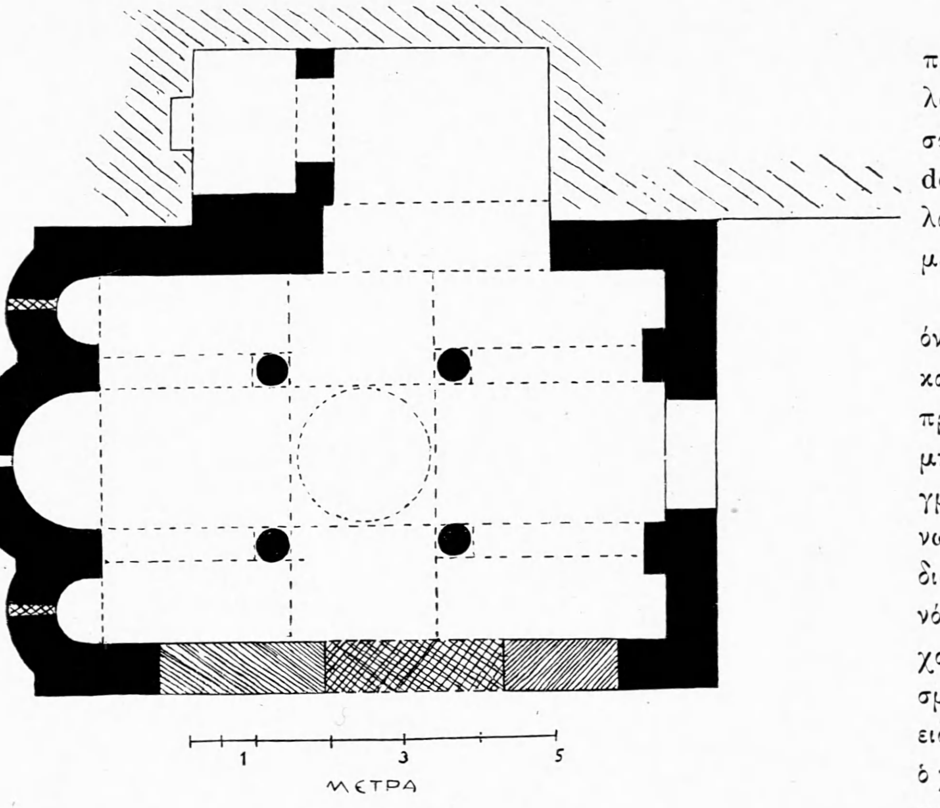

Εἰκὼν 9. Κάτοψις.

Ἡ ἀπὸ τῶν κιόνων εἰς τὴν περιφερικὴν βάσιν τοῦ τρούλλου μετάβασις γίνεται διὰ σφαιρικῶν τριγώνων (Pendentifs)[1] κατὰ σύστημα παλαιότατον καὶ λίαν διαδεδομένον.

Ἐπὶ τοῦ ἐν δεξιᾷ τῷ εἰσιόντι τοίχου ὑπάρχει χαμηλὸν καμαρωτὸν διαμέρισμα, οὗ πρὸς ἀνατολὰς εὑρίσκεται χαμηλὸν τοξοειδὲς ἄνωθεν ἄνοιγμα τιθὲν τοῦτο εἰς συγκοινωνίαν πρὸς ἄλλο μικρότερον διαμέρισμα ἐντελῶς σκοτεινόν. Ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ τοίχου τοῦ μικροτέρου διαμερίσματος ὑπάρχει μικρὰ τοξοειδὴς ἄνω κόγχη. Ὅλος οὗτος ὁ χῶρος ὁ ἐκ δύο διαμερισμάτων ἀποτελούμενος εἶναι ἐσκαμμένος ἐν μέρει ἐν τῷ βράχῳ καὶ ἐν μέρει ἐν τῷ χώματι. Αἱ δὲ παρειαὶ εἶναι ἔσωθεν ἐπενδεδυμέναι χάριν στερεότητος διὰ τοίχου. Ἡ τοιχοδομία ὅμως τοῦ μέρους τούτου εἶναι ἀνώμαλος καὶ οὐχὶ λίαν ἐπιμεμελημένη. Καὶ εἰς τί μὲν ἐχρησίμευε τὸ προσάρτημα τοῦτο, δὲν γινώσκω. Τοῦτο μόνον παρατηρῶ, ὅτι ἡ ἐν γένει κατασκευὴ αὐτοῦ φαίνεται παλαιοτέρα τοῦ λοιποῦ οἰκοδομήματος.

Ὁ ναὸς βεβαίως θὰ ἔ-

Εἰκὼν 10. Τομὴ κατὰ μῆκος πρόχειρος.

μήματος ἐξ ὧν πλεῖστα ἐπὶ τῆς βορείου κλιτύος ὑπῆρχον.

[1] Ἀναγκαζόμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν περίφρασιν ταύτην πρὸς ἀπόδοσιν τοῦ ὅρου Pendentifs καθ' ὅσον μέχρι τοῦδε, ὅσον τοὐλάχιστον γνωρίζομεν, δὲν ἐπεκράτησεν ὡρισμένη τις λέξις δηλοῦσα τὸ πρᾶγμα. Ἡ Ἑρμηνεία (ἔκδ. Παπαδοπούλου Κεραμέως σ. 215) μεταχειρίζεται τὸν ὅρον «γωνίαι τῶν καμαρῶν», οἱ δὲ νεώτεροι διαφόρους ἄλλας.

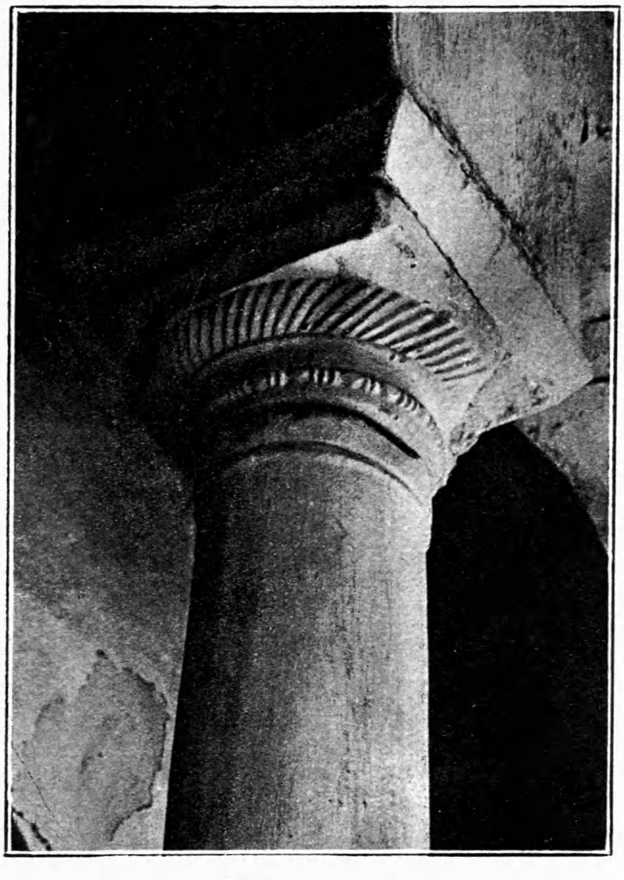

Εἰκὼν 11. Κιονόκρανον.

φερε καὶ τοιχογραφίας, δὲν σῴζεται ὅμως νῦν οὐδὲν ἴχνος αὐτῶν, διότι ὅλος ὁ ναός, οὐδὲ τῶν κιόνων ἐξαιρουμένων, ἔχει ἐπιχρισθῆ δι' ἀσβέστου.

Ἐν τῇ βορειοδυτικῇ μόνον γωνίᾳ περισῴζονται τοιχογραφίαι τινές, ἀλλ' αὗται φαίνονται πολὺ μεταγενέστεραι.

Ἐξωτερικῶς ὁ ὅλος ναὸς στηρίζεται διὰ τῆς νοτίου πλευρᾶς ἐπί τινος ἐξέχοντος βράχου, ἡ δὲ ὄψις αὐτοῦ εἶναι ἁπλουστάτη καὶ μόνον ὅσον ἀφορᾷ τὴν τοιχοδομίαν παρουσιάζει λεπτομερείας τινὰς ἐνδιαφερούσας. Ὁ τροῦλλος ἔχει λίαν ὑψηλὸν ὀκτώπλευρον τύμπανον. Ἐπὶ ἑκάστης δὲ πλευρᾶς τὸ τύμπανον φέρει κομψότατον τοξοειδὲς πρὸς τὰ ἄνω παράθυρον, προσέτι δὲ ἑκάστη πλευρὰ ἀπολήγει ἄνω εἰς τόξον ὑπερβαῖνον τὴν βάσιν τοῦ σφαιρικοῦ ἐπικαλύμ-
1 ματος, τοῦ κυρίως καλουμένου τρούλλου [1]. Ὑπὸ τὸν τροῦλλον ὑπάρχουσιν αἱ δύο διασταυρούμεναι καμάραι αἱ σχηματίζουσαι τὸν σταυρόν, αἵτινες ἐστεγάζοντο δι' ἀμφικλινοῦς, ὡς εἴπομεν, στέγης. Αἱ τρεῖς κόγχαι τοῦ ἱεροῦ εἶναι καὶ ἔξωθεν κυλινδρικαί, ὡς καὶ ἔσωθεν. Τούτων, ὡς συνήθως, ἡ μεσαία εἶναι μεγαλειτέρα τῶν δύο ἄλλων **(εἰκ.12)**.

Ἡ εἴσοδος τοῦ ναοῦ φαίνεται ὅτι ἐν ἀρχῇ ἦτο ἐπὶ τῆς βορείου πλευρᾶς, διότι ἐπ' αὐτῆς διακρίνονται σαφῶς τὰ ἴχνη τοξοειδοῦς θύρας, ἥτις ὅμως
νῦν εἶναι τετοιχισμένη [2]. Παράδοξον φαίνεται ὅτι 2
ἡ πρὸς βορρᾶν αὕτη εἴσοδος δὲν ἔχει ἀνοιχθῇ κανονικῶς, ἐν ἀναλογίᾳ δηλαδὴ πρὸς τὴν ὑπερκειμένην καμάραν. Ἔξωθεν, ὑπεράνω τῆς τετοιχισμένης εἰσόδου, διακρίνονται ἴχνη τοιχογραφίας παριστανούσης τὸ ἐκ τῆς Ἀποκαλύψεως ληφθὲν εἰκονογραφικὸν θέμα τῆς ἑτοιμασίας τοῦ θρόνου, ὡς δηλοῖ ἡ λίαν ζωηρῶς διατηρουμένη διὰ λευκοῦ χρώματος γεγραμμένη ἐπιγραφή:

Η ЄΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΘΡΟΝΟΥ

Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ τοίχου τοῦ φράττοντος τὴν εἴσοδον ταύτην εὑρίσκεται μικρὸν παράθυρον· ὑπεράνω δὲ τῆς τοιχογραφίας ὑπάρχει ἄλλο τοιοῦτον τοξοειδὲς καὶ τέλος ὑπεράνω τούτου ἄλλο μικρὸν κομψότατον δίλοβον παράθυρον, ὅπερ ὅμως ἔχει καὶ αὐτὸ νῦν φραχθῇ. Γεννᾶται νῦν τὸ ζήτημα ἐὰν πρὸ τῆς κεκλεισμένης ταύτης εἰσόδου ὑπῆρχέ ποτε πρόπυλον, ὡς θὰ ἠδύνατό τις νὰ εἰκάσῃ ἐκ τῆς ὑπὲρ αὐτὴν ὑπάρξεως τῆς τοιχογραφίας. Φαίνεται ὅμως ὅτι οὐδὲν τοιοῦτον ὑπῆρχε, καθ' ὅσον οὐδὲν ἴχνος ἐπὶ τοῦ τοίχου διεσώθη. Ἡ ὕπαρξις δὲ τοιχογραφίας ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς πλευρᾶς τοῦ ναοῦ εἶναι μὲν σπανία ἀλλ' οὐχὶ καὶ πρωτοφανής. Οὐδὲ εἶναι τὸ παράδειγμα μοναδικόν, καθόσον ἔχομεν καὶ ἄλλο παράδειγμα τούτου καὶ μάλιστα ἐν Ἀθήναις. Ὁ Νεροῦτσος ἀναφέρει [3] ὅτι μέχρι τοῦ 1852 ἐσῴζοντο ἴχνη τοιχογραφιῶν ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς τῆς Παναγίας Γοργοεπηκόου. Πολλαχοῦ τοῦ οἰκοδομήματος εἶναι ἐντετοιχισμένα τεμάχια γλυπτῶν κοσμημάτων καὶ ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν ληφθέντα ἐκ παλαιοτέρων χριστιανικῶν ναῶν, μεταξὺ δὲ μάλιστα τῶν λίθων τῶν χρησιμοποιηθέντων πρὸς ἔμφραξιν τῆς πρὸς βορρᾶν εἰσόδου ὑπάρχει τεμάχιον φαιοῦ μαρμάρου φέρον μονόγραμμα ὅμοιον

[1] Τὸ σφαιρικὸν ἐπικάλυμμα τοῦ ὑπ' ὄψει τρούλλου ἔχει πολλάκις ἐπισκευασθῆ, διὸ καὶ δὲν παρουσιάζει τὴν ἀρχέγονον μορφήν.

[2] Ἐν τῷ διαγράμματι παρίσταται αὕτη διὰ διασταυρουμένων γραμμῶν.

[3] Χριστιανικαὶ Ἀθῆναι (ΔΙΕΕ 1892 83).

Ετυπ. 12·10·13.

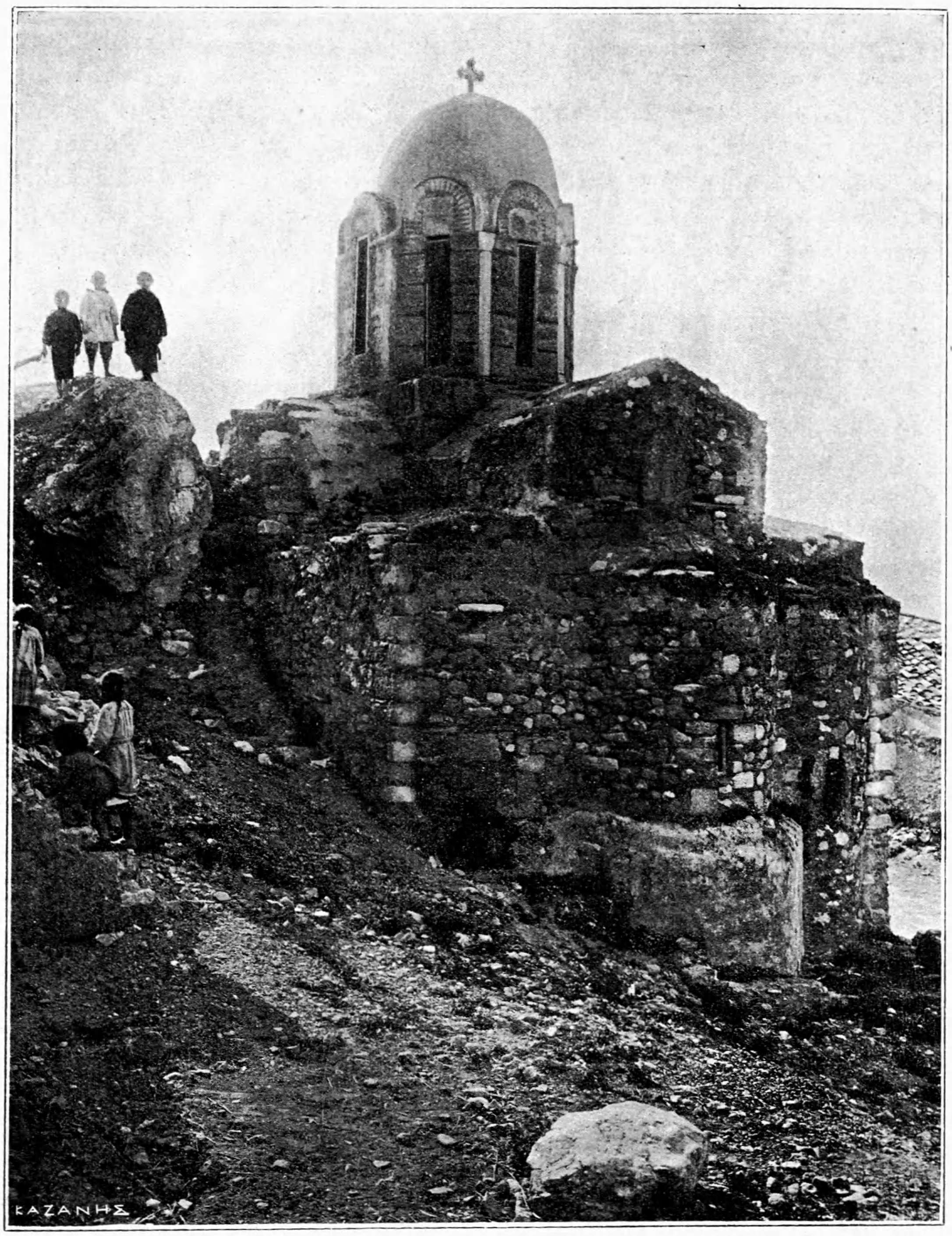

Εἰκὼν 12. Ναὸς Μεταμορφώσεως.

πρὸς τὸ ὑπάρχον ἐπὶ πλείστων τεμαχίων παλαιῶν χριστιανικῶν μαρμάρων, ἐξ ὧν ἄφθονα εὑρέθησαν ἐν Δελφοῖς ἀνερχόμενα εἰς τὸν Ε΄ μΧ αἰῶνα (*Laurent* Delphes chrétien ἔ.ἀ. σ. 238). Ἡ τοιχοδομία, ὡς εἴπομεν, τοῦ ναοῦ εἶναι ἀρκούντως περίεργος. Ἡ δυσμικὴ πλευρὰ ὡς καὶ ἡ ἀνατολική, τὸ ἱερὸν δηλαδή, εἶναι ἐκτισμέναι ἀκανονίστως διὰ τεμαχίων λίθων καὶ κεράμων, οὐδόλως δὲ παρουσιάζουσι τὴν ἁρμονικὴν διάταξιν, ἣν παρουσιάζουσιν οἱ τοῖχοι ἄλλων βυζαντινῶν ναῶν, ἣν εἴδομεν καὶ ἐν τῷ ναϊδίῳ τῆς Παναγίας. Ἡ βόρειος ὅμως πλευρά, ἐφ᾽ ἧς ὑπῆρχε πρότερον ἡ εἴσοδος, εἶναι θαυμασίως διὰ κεράμων κεκοσμημένη. Ἡ κεραμοπλαστικὴ αὕτη διακόσμησις ἀποτελεῖται ἐκ σει-

ρῶν κεράμων καὶ ἐξ ἄλλων κοσμημάτων, μάλιστα
1 δὲ ἐκ σειρᾶς γωνιωδῶς τεθειμένων κεράμων [1]. Ἀλλὰ καὶ ἡ πλευρὰ αὕτη κατὰ τὰ δύο ἄκρα παρουσιάζει δύο λωρίδας, αἵτινες εἶναι ἐκτισμέναι κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, καθ' ὃν καὶ αἱ δύο αὗται πλευραί,
2 ἀνατολικὴ καὶ δυσμική [2]. Ἡ διαφορὰ αὕτη τῆς τοιχοδομίας φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως ἀληθῶς παράδοξος· δύναται ὅμως νὰ ἐξηγηθῇ πως, ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονὸς ὅτι ἐπὶ τῆς δυσμικῆς πλευρᾶς καὶ ἀριστερόθεν τῆς σημερινῆς εἰσόδου πρὸς τὸ κάτω μέρος τοῦ τοίχου σῴζεται τεμάχιον κονιάματος μετὰ χρώματος. Τὸ τεμάχιον τοῦτο δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι διαφωτίζει ὀλίγον τὸ ζήτημα.

Αἱ πλευραὶ δηλαδή, ἐφ' ὧν δὲν ὑπάρχει κεραμοπλαστικὴ διακόσμησις, ἦσαν φαίνεται ἐπενδεδυμέναι δι' ἐπιχρίσματος ὅπερ πιθανῶς ἦτο κεχρωσμένον. Ἀλλὰ παρ' ὅλα ταῦτα μένουσιν εἰσέτι σημεῖά τινα πρὸς διαλεύκανσιν, πρὸ πάντων δὲ ἐγείρεται ἡ ἀπορία διὰ τί ἓν μέρος μόνον τοῦ βορείου τοίχου φέρει κεραμοπλαστικὴν διακόσμησιν, ἐν ᾧ δύο λωρίδες τοῦ αὐτοῦ τοίχου καὶ αἱ ἄλλαι πλευραὶ φέρουσι κονιάματα. Εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι πολὺ δύσκολον νὰ ἀπαντήσῃ τις. Μετὰ πάσης δὲ ἐπιφυλάξεως προτείνομεν τὴν γνώμην, ἣν περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἐσχηματίσαμεν.

Νομίζομεν δηλαδὴ ὅτι ἐν χρόνοις, οὓς δὲν εἶναι εὔκολον νὰ προσδιορίσωμεν, πάντως ὅμως πολὺ μεταγενεστέροις ἐγένετο εὔρυνσις τοῦ ναοῦ πρὸς τὰς δύο διευθύνσεις ἀνατολικὴν καὶ δυσμικήν. Ὑποστηρίζεται δ' ἔτι μᾶλλον ἡ γνώμη ἡμῶν αὕτη ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ ναοῦ τὰ τόξα τὰ συνδέοντα τοὺς κίονας μετὰ τῶν παραστάδων τῶν δύο πλευρῶν ἀνατολικῆς καὶ δυσμικῆς εἶναι κατὰ τὰ πρὸς τὰς παραστάδας ἄκρα λίαν ἀκανόνιστα, αἱ δὲ παραστάδες πολὺ πλατύτεραι τῶν τόξων καὶ χαμηλότεραι τῶν κιόνων, καθιστῶσαι τὴν δυσαναλογίαν λίαν αἰσθητήν. Βεβαίως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γνωρίζωμεν τοὺς λόγους τοὺς προκαλέσαντας τὴν τοιαύτην μετασκευὴν τοῦ ναοῦ. Ἴσως αὕτη ἐγένετο ἕνεκα κρημνίσεως τῶν πλευρῶν ἐκείνων, ἴσως καὶ δι' ἄλλους λόγους. Ἵνα μὴ φαίνηται δὲ ἡ ἀσχημία ἡ προερχομένη ἐκ τῆς τοιαύτης τοιχοδομίας, ἐπέστρωσαν ἐξωτερικῶς τοὺς τοίχους, οὓς ἐχρωμάτισαν. Ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ γινώσκωμεν, ἅτε μὴ περισωθείσης οὐδεμιᾶς ἐνδείξεως, ἐὰν καὶ ἡ πρὸς ἀνατολὰς πλευρά, τὸ ἱερὸν δηλαδή, ἔφερεν ὁμοίως ἐπίχρισμα, φαίνεται δ' ὅμως τοῦτο λίαν πιθανόν. Τότε δὲ ἢ ἴσως καὶ πολὺ κατόπιν φαίνεται ὅτι ἐζωγραφήθη καὶ ἡ ἑτοιμασία τοῦ θρόνου ὑπεράνω τῆς πρὸς βορρᾶν κεκλεισμένης εἰσόδου, διότι τὸ κονίαμα, ἐφ' οὗ εἶναι ἐζωγραφημένη ἡ παράστασις, καλύπτει τὰ ἐκ κεράμων παλαιὰ κοσμήματα. Ἐπίσης δὲν γινώσκομεν ἐὰν καὶ ἡ στέγη ἔπαθε μεταβολὰς κατὰ τὴν ἐπισκευὴν ταύτην. Φαίνεται ὅμως ὅτι, ἐὰν ἐγένετο μεταβολή τις, αὕτη θὰ συνέβη κατὰ τὰ ἄκρα τῶν καμαρῶν καὶ ὅτι τὸ κέντρον τοῦ οἰκοδομήματος ἔμεινεν ἄθικτον. Συνάγομεν δὲ τοῦτο καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι τὸ τύμπανον τοῦ τρούλλου φέρει ἐπίσης κοσμήματα ἐκ κεράμων ὅμοια πρὸς τὰ ὑπάρχοντα ἐπὶ τῆς βορείου πλευρᾶς.

Τὸ ζήτημα τῆς χρονολογίας τοῦ κτίσματος εἶναι λίαν δύσκολον, καθ' ὅσον μόνον ἐπὶ ἀρχιτεκτονικῶν ἐνδείξεων, ἐλλείψει πάσης ἄλλης, θὰ στηρίξωμεν τὰς εἰκασίας ἡμῶν. Καὶ τὸ μὲν σχῆμα τοῦ σταυροῦ, καθ' ὃ εἶναι ἐκτισμένον τὸ οἰκοδόμημα, εἶναι συνηθέστατον ἁπαντῶν ἐν πάσαις ταῖς ἐποχαῖς τῆς βυζαντινῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ἑπομένως οὐδεμίαν ἔνδειξιν χρονολογικὴν παρέχει. Σπουδαιότατος ὅμως εἰς τὴν χρονολογίαν εἶναι ὁ τροῦλλος καὶ μάλιστα τὸ τύμπανον τοῦ τρούλλου. «Χαρακτηριστικὸν γνώρισμα, λέγει ὁ Diehl (σελ. 4181), τῆς ἐξελίξεως τῆς βυζαντινῆς τέχνης εἶναι ὅτι, καθ' ὅσον προχωρεῖ τις χρονικῶς, οἱ τροῦλλοι γίνονται στενώτεροι καὶ ὑψηλότεροι, φερόμενοι ἐπὶ τόξων ραδινωτέρων καὶ βασταζόμενοι ὑπὸ τυμπάνων ὑψηλοτέρων». Τῷ ὄντι δέ, ἐὰν παραβάλωμεν τὸν τροῦλλον τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας πρὸς τοὺς τῶν ἄλλων ἐν Ἀθήναις καὶ Ἀττικῇ βυζαντινῶν ναῶν, θὰ παρατηρήσωμεν ὅτι οὗτος ἔχει τὸ τύμπανον πολὺ λεπτότερον. Ἐὰν δὲ προσέτι παραβάλωμεν αὐτὸν πρὸς τοὺς τρούλλους τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ ναοῦ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων (βλ. εἰκόνας τούτου προχείρως παρὰ Diehl ἔ.ἄ. σ. 711 καὶ 724), κτί-

[1] Ἐν τῷ διαγράμματι παρίσταται τὸ κεκοσμημένον μέρος διὰ πλαγίων γραμμῶν.

[2] Περὶ τῆς νοτίας πλευρᾶς οὐδένα ποιουμεθα λόγον καθ' ὅσον αὕτη εἶναι σχεδὸν ἐντελῶς κεκαλυμμένη ὑπὸ τοῦ βράχου, ἐφ' οὗ ἐπερείδεται ἡ ἐκκλησία καὶ φυσικῶς δὲν ἠδύνατο νὰ φέρῃ κεραμοπλαστικὰ κοσμήματα.

σματος τοῦ ΙΔ' αἰῶνος (*Diehl* σ. 705. *Millet* Art byzantin μέρος II ἐν τῷ III τόμῳ τῆς τοῦ Michel Histoire générale de l'art σ. 931, *Tafrali* Topographie de Thessalonique, Paris 1913 179 κέ καὶ τοῦ αὐτοῦ Thessalonique au XIV siècle, Paris 1913 165 κέ. · λίαν ἀπιθάνως ὁ Jackson [Byzantine and Romanesque architecture, Cambridge 1913, τόμ. I σ. 139] ἀνάγει τὴν κτίσιν αὐτοῦ εἰς τὸν ΙΒ' αἰῶνα), βλέπομεν μεγάλην πρὸς αὐτοὺς ὁμοιότητα. Ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων ἐνδείξεων δὲν φαίνεται ἀπίθανος ἡ γνώμη νὰ ἀποδώσωμεν τὴν κτίσιν τοῦ ἡμετέρου ναοῦ, τοὐλάχιστον τοῦ παλαιοτέρου μέρους, εἰς τὸν ΙΓ'-ΙΔ' αἰῶνα. Δὲν δυνάμεθα ὅμως νὰ μὴ παρατηρήσωμεν ὁμοιότητά τινα τῆς διακοσμήσεως τοῦ ἡμετέρου τυμπάνου πρὸς τὰ τῶν ἄλλων ἐν Ἀθήναις βυζαντινῶν ἐκκλησιῶν. Η ὁμοιότης ὅμως αὕτη εἶναι ἁπλῶς ἀνάμνησις τῆς παλαιοτέρας ἀρχιτεκτονικῆς ἢ καὶ ἐλαφρὰ ἴσως μίμησις, καὶ ἑπομένως δὲν δύναται, νομίζω, νὰ ἀλλοιώσῃ τὰ ἐκ τοῦ σχήματος τοῦ τυμπάνου ἐξαγόμενα πορίσματα. Ἄλλως τε καὶ ὁλόκληρον τὸ οἰκοδόμημα παρέχει ἀναμνήσεις τῆς παλαιοτέρας βυζαντινῆς ἀρχιτεκτονικῆς.

Προσέτι λίαν παράδοξος εἶναι ἡ ὁμοιότης τοῦ τρούλλου τοῦ ἡμετέρου ναοῦ πρὸς τὰς ἐπὶ τοῦ Μακεδονικοῦ ἐδάφους διεσπαρμένας σερβικὰς ἐκκλησίας ἀνερχομένας σχεδὸν πάσας εἰς τὸν ΙΔ' αἰῶνα (*Millet*, Art. byzantin II σ. 936). Τὴν πρὸς τὰς σερβικὰς ἐκκλησίας ὁμοιότητα ταύτην εἶχε παρατηρήσει καὶ ὁ κ. Ἀδαμαντίου ὁμιλῶν ὡς ἐν παρόδῳ περὶ τοῦ ναϊδίου (ΠΑΕ 1910 233 σημ. 3) καὶ μάλιστα πρὸς τὴν μικρὰν ἐκκλησίαν τῶν Ἀρχαγγέλων πλησίον τῶν Σκοπίων (βλ. εἰκόνα ταύτης παρὰ Diehl ἔ. ἄ. σ. 718). Ἐκ τῆς ὁμοιότητος ταύτης δὲν πρόκειται νὰ ἐξαγάγωμεν ἄλλα συμπεράσματα εἰμὴ μόνον νὰ δείξωμεν ὅτι τὸ σχῆμα τοῦ τρούλλου τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας ἔχει μεγάλην ὁμοιότητα πρὸς τοὺς τρούλλους τοῦ ΙΔ' αἰῶνος τῶν τε Βυζαντινῶν καὶ τῶν Σερβικῶν ἐκκλησιῶν, αἵτινες κατὰ τὸ αὐτὸ σχεδὸν σύστημα εἶναι ᾠκοδομημέναι.

Τελευτῶντες τὴν περιγραφὴν τοῦ ναϊδίου προστίθεμεν ὅτι ὑπάρχει περὶ αὐτοῦ θρῦλος, καθ' ὃν εἶναι καὶ τοῦτο μία ἐκ τῶν δώδεκα ἐκκλησιῶν τῶν ὑπὸ τῆς Εὐδοκίας τῆς συζύγου τοῦ Θεοδοσίου ἀνεγερθεισῶν, ἐν αἷς εἶναι καὶ ἡ τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου. Δὲν εἶναι ὅμως ἀνάγκη, νομίζομεν, οὐδὲ νὰ εἴπωμεν κἂν ὅτι πρόκειται περὶ μύθου, καθ' ὅσον ἤδη ὁ Σουρμελῆς (Κατάστασις συνοπτικὴ τῆς πόλεως Ἀθηνῶν, ἔκδ. 2α, Ἀθῆναι 1842 26) λέγει ὅτι μόνον ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Νικοδήμου δύναται νὰ εἶναι κτίσμα τῆς αὐτοκρατείρας ἐκείνης, πᾶσαι δὲ αἱ ἄλλαι εἶναι πολὺ νεώτεραι. Περιττὸν δὲ νὰ προστεθῇ ὅτι ὁ ναὸς τοῦ ἁγίου Νικοδήμου (Ρωσσικὴ ἐκκλησία) εἶναι οἰκοδόμημα τοῦ ΙΑ' αἰῶνος (Diehl ἔ. ἄ. σ. 435). Ἐκ δὲ τῶν νεωτέρων ὁ Hertzberg (Ἀθῆναι, μεταφρ. Λόντου Ἀθήνησι 1888 212) παραδέχεται ἀνεπιφυλάκτως τὴν παράδοσιν ταύτην.

Ἀνδρέας Ξυγγόπουλος.

Εις Θεσσαλίας επιγραφὰς

(συνέχεια· ὅρα ΑΕ 1913 265)

ὑπὸ

Αποστόλου Αρβανιτοπούλου.

Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ παρόντος ἔτους, ἀνατεθείσης μοι, διαταγῇ τοῦ Γενικοῦ Στρατηγείου καὶ ἐγκρίσει τῆς Μεραρχίας μου, ὑπὸ τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ Ἀντιπροσώπου τῆς Κυβερνήσεως καὶ Γενικοῦ Διοικητοῦ Μακεδονίας τῆς ἐφορείας τῶν ἀρχαίων, τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις Ἐλασσόνος, Σερβίων, Κοζάνης, Ἀνασελίτσης, Γρεβενῶν, ἠρξάμην ἀπὸ τῆς πρώτης, συναγαγὼν καὶ περισυλλέγων ἤδη τὰ κατ' αὐτὴν διεσπαρμένα ἀρχαῖα καὶ ἱδρύων αὐτὰ προχείρως ἐν τῷ πρώην Τουρκικῷ τελωνείῳ, ὅπερ μετέτρεψα εἰς *μουσεῖον Περραιβίας καὶ Ἄνω Ἑστιαιώτιδος*.

Τὰ συναγόμενα κατέγραψα ἐν ἰδίῳ *καταλόγῳ τοῦ μουσείου* τούτου, ἀποκειμένῳ παρὰ τῷ ἐν Θεσσαλονίκῃ Διοικητῇ, οὗ ἀντίγραφον θὰ ἀπεστέλλετο τῷ ἐν Ἀθήναις Ὑπουργείῳ τῆς Παιδείας· θὰ ὑπάρχῃ δ' ἕτερον καὶ ἐν τῷ Ἀθανασακείῳ Μουσείῳ Βόλου μετὰ τῶν ἐκτύπων τῶν ἐπιγεγραμμένων λίθων, περὶ ὧν ὁ λόγος ἐνθάδε καὶ περαιτέρω.

Τὰ δημοσιευθέντα ἤδη ἐν ΑΕ 1912 265 φέρουσι τοὺς ἑξῆς ἀριθμοὺς τοῦ μνημονευθέντος καταλόγου:

IG IX² 1295 καταλ. ἀριθ. 1 α. 6
» 1296 » » 3 α
» 1300 » » 2 α.

Περὶ τούτων γενήσεται καὶ ἐν τοῖς κάτω ὁ προσήκων λόγος.

Α'). Ἑστιαιῶτις.

α'). Μητρόπολις τῆς ἄνω Θετταλίας.

Αἱ ἐπιγραφαὶ IG IX² 332-337 καταριθμοῦνται ταῖς *Μύλαις*· ἀλλ' ἐκ ψηφίσματος, ὅπερ εὕρομεν ἐκεῖ καὶ δημοσιεύομεν ἐν τῇ *Revue Épigraphique* 1913/4, ἀποδεικνύεται ὅτι τὰ ὑπὲρ τὸ νῦν χωρίον Δαμασοῦλλι καὶ Δαμάσι σημαντικὰ ἐρείπια ἀρχαίας πόλεως ἀνήκουσι τῇ *Μητροπόλει*, ἑτέρᾳ τῆς γνωστῆς ἐν Παλαιοκάστρῳ Καρδίτσης, περὶ ἧς βλ. ΠΑΕ 1911 337-345· τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος, Στέφ. ὁ Βυζάντιος καλεῖ πρὸς διάκρισιν, τῆς *ἄνω Θετταλίας*· αἱ δὲ *Μύλαι* κεῖνται τούτου ἕνεκα βορειότερον ἐπὶ τοῦ ὀχυροῦ φρουρίου, τοῦ μεταξὺ τῶν χωρίων *Βλαχογιάννη* καὶ *Μολόγουστας* ὑπάρχοντος· βλ. ΠΑΕ 1912 236.

IG IX² 332 (εἰκ. 1). Μετεκόμισα εἰς τὸ *μουσεῖον Τυρνάβου*· ἡ ἐπιφάνεια, ἀφ' οὗ χρόνου μετεγράφη ὑπὸ τοῦ Kern ἡ ἐπιγραφή, φαίνεται ὅτι ἐφθάρη ἔτι ἱκανῶς ἐκ τῆς ἐν ὑπαίθρῳ παραμονῆς, ἰδίως τὰ κάτω, καὶ τὰ γράμματα κατέστησαν μᾶλλον δυσδιάγνωστα. Εἶναι δὲ βάθρον κυβικὸν μαρμάρου ὑπομέλανος, κάτω μόνον ἀποκεκομμένον, λῆγον ἄνω καθ' ἁπάσας τὰς ἕδρας, ὁμοίως λείας ἐξειργασμένας, εἰς πλατὺ προεξέχον μέτωπον, λεῖον ἐπίσης· ἡ ἄνω ἐπιφάνεια εἰσέχει κατὰ 0·045 καὶ διατηρεῖ τόρμον μικρὸν τετράγωνον πρὸς γόμφωσιν ἀγάλματος, πιθανῶς μαρμαρίνου. Ὕψ. 0·40, πλ. 0·34, πάχ. 0·26. Διαφόρως ἢ ὁ Kern ἀναγινώσκω τοὺς στίχ. 2. 4. 6. 7. 8. 9.

Ἀ]πόλλωνι Ἀγρεῖ·
Ἀ]ντ[ιφ]άνεις [Θ]ερσίτου
κα]ὶ ο[ἱ] σύ[νσ]ιτοι· [Ἔπ]αιν[ος
Λ]υ[σ]ανίου, [Ε]ὔ[ξ]ενος Ἀ[ρ-
ισ[τ]άρ[χου], Νι[κ]ά[ν]ωρ
Μ]νάσωνος, [Μ]άρδυλις
Πυθ]αγ[όρο]υ, Ἁ[ρ]μόδι[ος
Θρα]συλ[ά]ο[υ, Θ]υ[μίλος;
Πτολ]εμ[αί]ο[υ, Ἀ]γρ[έστας;
δεῖνος, - - - ι]ο[- - - - - -.

Εἰκὼν 1 (ἐπιγρ. ἀριθ. 332). Ἀνάθεσις Ἀπόλλωνι Ἀγρεῖ.
(Αἱ εἰκόνες ἐγένοντο ἐκ τῆς ὀπισθίας ὄψεως ἐκμαγμάτων· μόνον ἡ **εἰκὼν 1** ἐποιήθη ἐκ φωτογραφίας τῆς προσθίας ὄψεως τοῦ ἐκμάγματος.)

Ἐν στίχ. 2 ὑπάρχει κατάληξις διαλεκτικὴ εἰς ΕΙ≼ ἀντὶ *ης*· τὸ τοῦ Kern ***Ἀριστοφάνης*** οὐδὲ χωρεῖ· τοῦ πατρικοῦ αὐτοῦ τὸ πρῶτον γράμμα ἔχει ἔμφασιν Χ μᾶλλον ἢ Θ. Ἐν στίχ. 3 πρὸ τῶν ἰχνῶν τοῦ ***Επ*** φαίνεται χῶρος δι' ἓν γράμμα· ἀλλ' ἡ ἀνάγνωσις τοῦ Kern δεικνύει ὅτι οὐδὲν ὑπῆρχεν· ἐν στίχ. 6 ἔχουσι μὲν ἀπατηλὴν ἔμφασιν τὰ γράμματα, ὡς κεῖνται παρὰ Kern, ἀλλ' ἡ ἀνάγνωσίς μου εἶναι βέβαιος· οὐχὶ ἄρα ***Ἀναξίωνος***· ἐν στίχ. 7 δὲν χωρεῖ ***Ἀρισταγόρου***, διέκρινα δὲ καὶ ἴχνος Θ· ἐν στίχ. 8 ἀσφαλῶς μὲν δὲν ὑπάρχει ***Πυθιονίκας***, ἴσως δὲ τὸ ὑπ' ἐμοῦ, διότι ὑπάρ-

χουσιν ἴχνη τινὰ ἁρμόζοντα ΜΙΛ· ἐν στίχ. 9 εἶναι ἐπίσης πιθανώτερον τὸ ἐμόν, διότι διέκρινα ἴχνη Α· τὸ ἴχνος τοῦ στίχ. 10 εἶναι μόλις πιθανόν.

Λυποῦμαι, διότι ἡ εἰκὼν δὲν ἀπεδόθη, ὅσον ἔδει, εὐδιακρίτως, τοῦ ἐκτύπου πτυχωθέντος ἐνιαχοῦ κατὰ τὴν φωτογράφησιν.

β'). Χυρετίαι.

Πάντες οἱ ἐντεῦθεν ἀριθμοὶ ἀναφέρονται εἰς τὸν *Κατάλογον* τοῦ *μουσείου Ἐλασσόνος.*

IG IX² 338 (εἰκ. 2· καταλ. ἀριθ. 112 α). Ἀναγινώσκω διαφόρως τάδε: στίχ. 1 ***Χυρετιέων***, οὐχὶ ***Κυρετιέων***· τοῦ Χ ἐσώθησαν σαφῆ ἴχνη Χ· στίχ. 6 ***μηδὲ ἐν***, οὐχὶ ***μηδ' ἐν***· ἐν στίχ. 18 μετὰ τὸ ***αὐτοῖς*** ἀφείθη κενὸν ὕψ. 0·09 καὶ ἐγράφησαν κατὰ τὸν αὐτὸν στίχον καὶ ὑπ' αὐτὸν τάδε: ΕΡΡ/////////
ΕΡΡΩΣΘΕ
ἤτοι τῆς λέξεως ταύτης τὰ τρία ἢ τέσσαρα πρῶτα γράμματα ἐχαράχθησαν δίς.

Ὁ λίθος οὗτος φέρει καὶ ἐπὶ τῆς ὀπισθίας ἐπιφανείας μακρὰν ἀπελευθερωτικὴν ἐπιγραφὴν καὶ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς σημαντικώτατον ψήφισμα, ἅτινα θὰ δημοσιεύσω προσεχῶς ἐν ταῖς ***ἀνεκδότοις Θεσσαλικαῖς ἐπιγραφαῖς***.

Τὸ ὅλον δ' εἶναι κυβόλιθος λευκοῦ καλοῦ μαρμάρου ἐκ κίονος παραστάδος· ἡ ἄνω, κάτω καὶ ἀριστερὰ ἕδρα ἐξειργάσθησαν ἁδρῶς διὰ τῆς σφύρας πρὸς ἁρμογὴν ἑτέρων ὁμοίων, φέρουσι δὲ πλαίσιον προσαρμογῆς. Ὕψ. 0·57, πλάτ. 0·62, πάχ. 0.33· ὕψ. γραμμ. 0·009-0·015, διάστιχ. 0·012· τὰ γράμματα ἦσαν πάντα βεβαμμένα πορφυρᾶ, ὑπελείφθη δὲ φθορά τις τῆς βαφῆς ταύτης· ἕνεκα τῆς σπουδαιότητος τῆς ἐπιγραφῆς καὶ τῆς ἐπιδείξεως τοῦ ἀληθοῦς σχήματος τῶν γραμμάτων καὶ τῆς νῦν καταστάσεως αὐτῆς, δημοσιεύομεν τὴν ἐκ τοῦ ἡμετέρου ἐκτύπου εἰκόνα, ἄνευ μεταγραφῆς, μὴ οὔσης ἀναγκαίας.

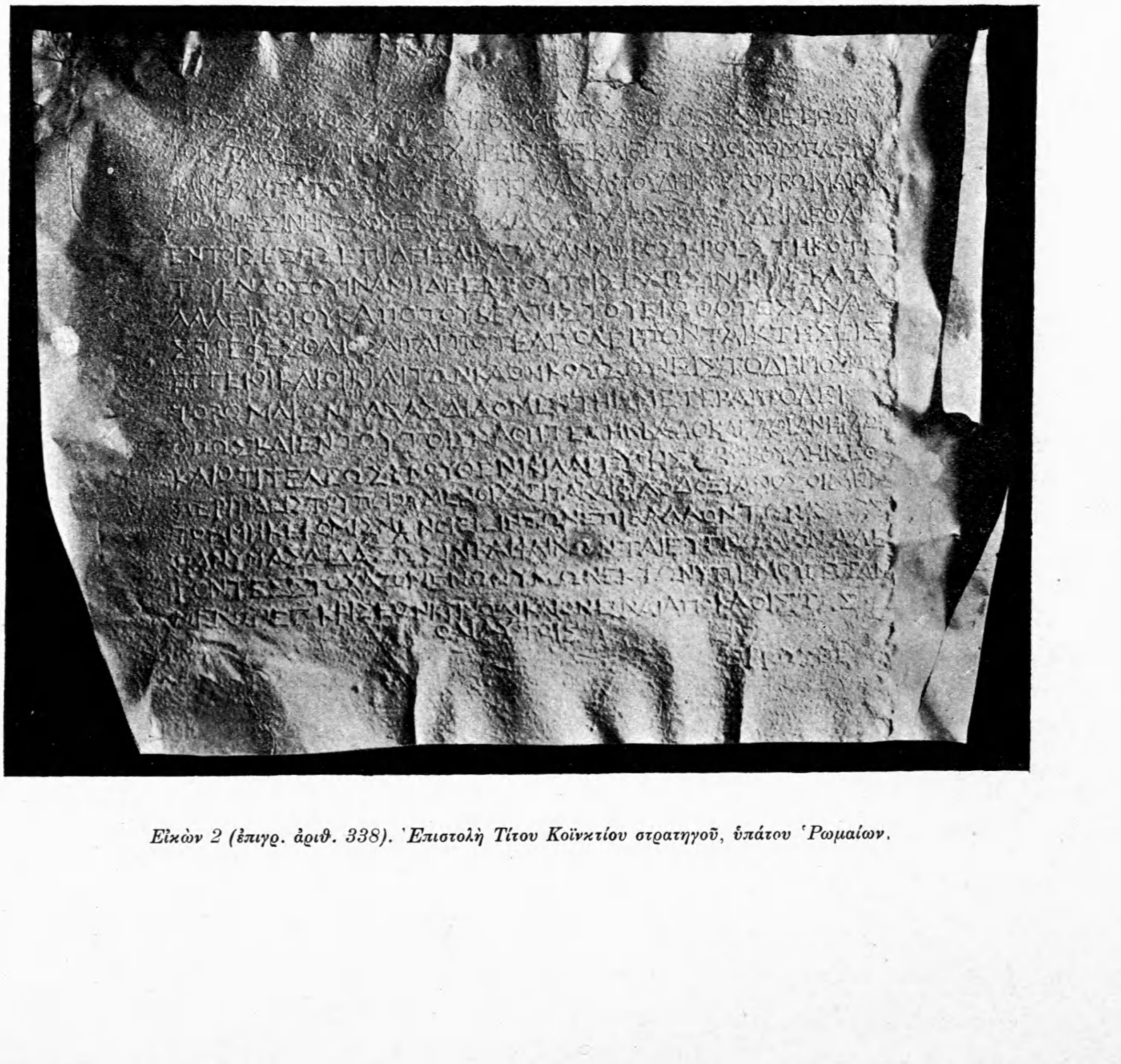

Εἰκὼν 2 (ἐπιγρ. ἀριθ. 338). Ἐπιστολὴ Τίτου Κοϊνκτίου στρατηγοῦ, ὑπάτου Ῥωμαίων.

IG IX² 339 (εἰκ. 3· καταλ. ἀριθ. 81). Βάθρον λευκοῦ μαρμάρου, ἄνω, κάτω καὶ δεξιὰ ἀκέραιον· ὥστε μόνον ἀριστερὰ ἐλλείπει, ὡς δὲ εἰκάζομεν ἐξ ἄλλων ὁμοίων, ἱκανόν· ἡ ἄνω ἐπιφάνεια εἶναι λεία, ὀπίσω ἔχει ἀποκοπῆ νεωστί, ἡ ὑποκάτω εἶναι κοίλη πανταχοῦ, ὡς ἵνα δεχθῇ πλίνθον μαρμαρίνου ἀγάλματος· κατωτάτω ἀπεκόπη κατὰ τὴν ἀποτείχισιν σχίζα, πάλαι διερρηγμένη, ἀλλὰ διετηρήθη. Ὕψ. 0·25, πλάτ. 0·49, πάχ. 0·20.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη βαθέως καὶ καλῶς· ὕψ. γραμμ. 0·011-0·03, διάστ. 0·012· διαφοραὶ τῶν ἐμῶν ἀναγνώσεων καὶ συμπληρώσεων πρὸς τὰς τοῦ Leake, Ussing, Bergk, Kern ὑπάρχουσι κατὰ πάντας τοὺς στίχους.

Εἰκὼν 3 (ἐπιγρ. ἀριθ. 339). Ἀπελευθερώσεις ἐπὶ στρατηγοῦ Σωπάτρου.

Ταγεύοντος δεῖνος (τοῦ δεῖνος), ἱππαρχοῦντο]ς [Π]αραμόνου, ταμιεύ-
οντος δεῖνος (τοῦ δεῖνος), στρατηγ]οῦντος Σωπάτρου·
δεῖνα ἡ ἀπελευθε]ρωθῖσα ὑπὸ Θερσύ[λ]ης
τῆς δεῖνος ἔδωκεν τῆι πόλει] δη(νάρια) ΚΒ⟨΄. καὶ Εὐφράντα⟨ι⟩ κα[ὶ
τὰ ἑαυτῆς τέκνα ἀπ]ελευθερωθέντα ξενικῆ ὑπὸ Π[υ-
- - - - - - τοῦ - - - -]μο[κ]ράτου ἔδωκαν τῆ πόλι ἕκαστος [δη(νάρια) ΚΒ⟨΄.
καὶ δεῖνα ὁ ἀπελευθερωθεὶ]ς [ὑπ]ὸ [. - - - τοῦ - - -] κ[. .
ἔδωκεν τῆ] πό(λει) — δη(νάρια) ΚΒ⟨΄.

Τὸν στίχ. 1 συνεπλήρωσα κατὰ τὸν ἀριθ. 340· τὸ ἐν τέλει τοῦ στίχ. 3 ὄνομα μετεγράφη ἐσφαλμένως ὑπὸ τοῦ Kern καὶ τούτου ἕνεκα ἤκασεν ὁ Wilamowitz *Θέρσυ*[*ο*]⟨*ι*⟩*ς*· τὸ μὴ διακρινόμενον καλῶς Λ ἔχει ἔμφασιν Β, ἀλλὰ τοῦτο προέρχεται ἐκ τῆς φθορᾶς.

Ὁ στρατηγὸς ***Σώπατρος*** ἀπαντᾷ καὶ ἐπὶ ἀνεκδότου ἐπιγραφῆς· φαίνεται στρατηγήσας κατὰ τὸ πρῶτον ἥμισυ τῆς Α΄ μΧ ἑκατονταετηρίδος.

Ἐν στίχ. 4 ὁ Kern ἀναγινώσκει ***Εὐφράντα***[*ς*]?· ἀλλὰ τὸ τελικὸν γράμμα φαίνεται ὂν κεραία κάθετος τοῦ ἀκολουθοῦντος Κ, ἀφεθεῖσα· ἐν τέλει τοῦ στίχ. 6 ὁ Leake μετέγραψεν ὀρθῶς ΠΥ, οὐχὶ δὲ ὀρθῶς ὁ Kern ΕΥ· τὸ τελευταῖον γράμμα ἔχει ἔμφασιν Υ, ἀλλ' ἴσως εἶναι Ο διαστραφὲν ἐκ τῆς τριβῆς· ὁ δὲ στ. 7, ἀφεθεὶς κενὸς τὰ πολλὰ ὑπὸ τοῦ Kern, εἶναι πιθανὸν ὅτι ἔφερεν ἐπιγραφὴν ἀποτριβεῖσαν.

Οὕτως ἐπὶ στρατηγοῦ Σωπάτρου ἀπηλευθερώθησαν ἐνταῦθα ***γυνή*** τις ὑπὸ ***Θερσύλης***, ἡ ***Εὐφράντα*** καὶ τὰ ἑαυτῆς ***τέκνα*** ὑπὸ ***Πυ*** - - - ἢ ***Πο*** - - - καί ***τις*** ἕτερος ὑπὸ - - - ***κ*** - - · οὕτω κατανοεῖται ἐπαρκῶς ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη, ὑπὸ μιᾶς χειρὸς χαραχθεῖσα ἅπασα.

IG IX² 340 (εἰκ. 4· καταλ. ἀριθ. 127 β). Ἀναγινώσκω καὶ συμπληρῶ διαφόρως ἢ ὁ Kern

τοὺς στίχ. a 1. 3. 4. 6. 7. 8. 9 καὶ b 2. 3. 8 (= νῦν στίχ. 11. 12. 17)· τὸ ὅλον εἶναι κυβόλιθος φαιοῦ μαρμάρου, ἄνω δεξιὰ καὶ ὄπισθεν ἀριστερὰ ἀποκεκομμένος· ἡ ὄπισθεν ἐπιφάνεια φέρει κατὰ τὸ ἄκρον κάθετον βάθυσμα ἁρμογῆς, ἡ ἀριστερὰ ἐξειργάσθη ἀδρῶς διὰ τοῦ λιθογλυφικοῦ κτενός, ἡ ἄνω καὶ κάτω διὰ τῆς σφύρας· ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιγραφὴ κεῖται ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ἕδρας, βαθέως καὶ οὐχὶ ἐπιμελῶς κεχαραγμένη· ὑπάρχει καὶ ἐπὶ τῆς ἔμπροσθεν ἐπιφανείας ἑτέρα ἐπιγραφή, ἣν θὰ ἐκδώσω εὐθέτως. Ὕψ. 0·76, πλ. 0·49, πάχ. 0·47· ὕψ. γραμμ. 0·008-0·027, διάστιχ. 0·012.

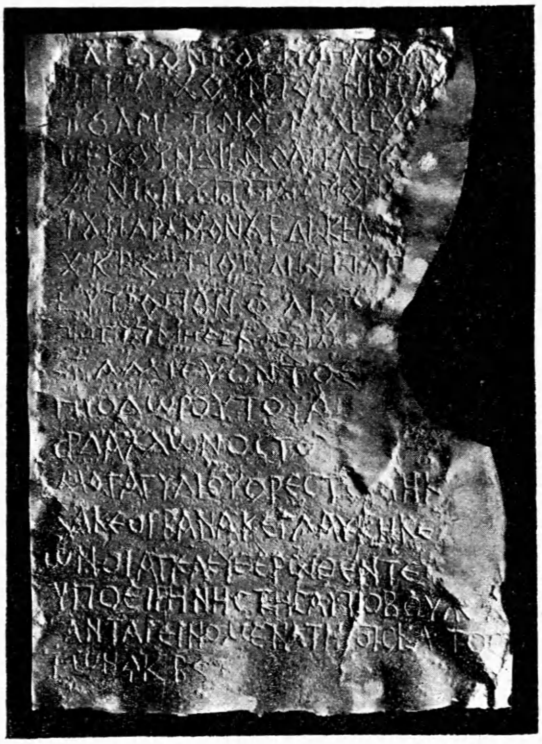

Εἰκὼν 4 (ἐπιγρ. ἀριθ. 340). Ἀπελευθερώσεις ἐπὶ ταγοῦ Ποπλίου καὶ στρατηγοῦ Δάμωνος.

Ταγεύοντος Ποπλίου τοῦ [Εὐτρόπου,
ἱππαρχοῦντος Ἡγησά[νδρου
τοῦ Ἀρίστωνος, μ[η(νὸς)] Λεσχ[ανορίου·
Σεκουνδίων ὁ ἀπελευθ[ερωθεὶς
ξενικῇ ὑπὸ Παραμόν[ου (καὶ δεῖνος)
τ]οῦ Παραμόνου ἔδωκεν [τὰ ἐκ τοῦ νόμου
(δηνάρια) ΚΒ<′ Ποπλίῳ τῷ ταγ[ῷ τῷ
Εὐτρόπου (ἐ)ν στρ(ατηγῷ) Διογ[(ένει),
τῆς πό(λεως) μὴ θ[είσ]ης δι[χ]ασ[μόν;
Ταμιεύοντος [τῆς πόλεως Ἀσκλη-
πιοδώρου τοῦ Ἀ[ν - - - - -·
στρ(ατηγοῦντος) Δάμωνος τοῦ [...]ο[σ...
μη(νὸς) Ἀγαγυλίου· Ὀρεστϝ[ίν]η κ[ὲ - - -
χα κὲ Ὀρβάνα κὲ Γλαύκη κὲ [- - - -
ων οἱ ἀπελευθερωθέντε[ς (ξενικῇ)
ὑπὸ Εἰρήνης τῆς Αὐτοβούλ[ου ἔδω
καν τὰ γεινόμενα τῇ πό(λει) (ἕ)καστος [αὐ-
τῶν δη(νάρια) ΚΒ<′.

Τὸν στίχ. 1 συνεπλήρωσα ἐκ τοῦ 7-8· ἐν στίχ. 8 ὁ χαράκτης ἔγραψεν ἀντιστρόφως τὸ συμπίλημα ΝΕ ἀντὶ ƎΝ = *ἐν*· περαιτέρω ὑπάρχει τὸ σύνηθες, ἀλλ' ἀμελῶς ἀποδιδόμενον, γνωστὸν συμπίλημα πρὸς δήλωσιν τοῦ στρατηγοῦ· τὸ ὄνομα αὐτοῦ δύναται ποικίλως νὰ συμπληρωθῇ, πιθανώτατα *Διογένης* ἢ *Διογείτων*· εἶναι δὲ ἄγνωστος ὑπὸ τοιοῦτον ὄνομα στρατηγός.

Ὁ στίχ. 9 ἐγράφη διὰ μικροτέρων γραμμάτων, λίαν ἀμελῶς καὶ μετὰ συμπιλημάτων, ἀποτριβεὶς ἱκανῶς· κατ' ἀρχὰς εἶχον ἀναγνώσει ***τῆς ὑπο(τι)μηθείσης μνᾶς***· ἀλλὰ τὸ ΤΙ δὲν συγκομίζεται, οὐδ' εἶναι πιθανὸν ὅτι παρελείφθη· ἐπίσης τὸ συμπίλημα τοῦ στίχ. 9 φαίνεται ἐκ φθορᾶς μᾶλλον προελθόν· ἀσφαλέστερον εἶναι τὸ ⊓͞· τὸ *εισ* τοῦ ***θείσης*** ἐδηλώθη διά τινος συμπιλήματος· τὸ *χ* τοῦ ***διχασμὸν*** φθαρὲν φαίνεται ὡς Χ· ὁ δὲ νοῦς εἶναι ὅτι ἐδόθησαν τὰ δηνάρια τῷ ταγῷ, ὡς μὴ ὑπαρχούσης διαφορᾶς αὐτοῦ ἀπὸ τῆς πόλεως (πρβ. κάτω εἰς ἀρ. 1283), ἢ ὡς μὴ ἐγκριθείσης τῆς εἰς δύο (;) δόσεις πληρωμῆς, ἤ τι ὅμοιον.

Ἐν στίχ. 17 ὁ χαράκτης ἔγραψε C ἀντὶ Є.

IG IX² 341 (εἰκ. 5 καὶ ***5 α· καταλ. ἀριθ. 94 καὶ 106).*** Τὸν λίθον δὲν εὗρεν ὁ Kern· ὁ Leake, Ussing καὶ ὁ Bergk δὲν ἀνέγνωσαν ἐπιτυχῶς τὰς ἐπ' αὐτοῦ ἐπιγραφάς· εὕρομεν καὶ ἕτερον τμῆμα ἀνῆκον αὐτῷ. Τὸ ὅλον εἶναι βάθρον φαιοῦ μαρμάρου, δεξιὰ καὶ ὀπίσω ἀποκεκομμένον· ἐτμήθη ὑπὸ τῶν νεωτέρων εἰς δύο τεμάχια, ἐπεξεργασθέντα κατὰ τὴν τομὴν διὰ τῆς σφύρας· μεταξὺ αὐτῶν ἐλλείπει ἱκανόν· ἔμπροσθεν εἶναι ἐσχηματισμένον εἰς μέτωπον προεξέχον καὶ γεῖσον μετὰ διπλοῦ κυματίου κατὰ τὸ κάτω σχῆμα ***α***·

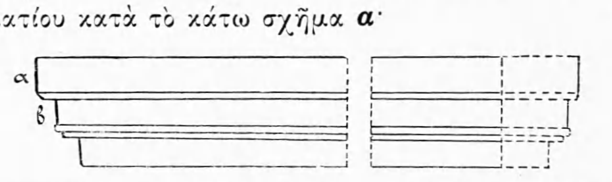

Εἰκὼν 5 (αἱ στιγμαὶ δηλοῦσιν ἐν μέσῳ μὲν τὰ ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἐπεξεργασθέντα, δεξιὰ δ' ἐν τέλει τὰ ἐλλείποντα τοῦ λίθου).
Σχῆμα τῆς εἰκ. 5 α.

Τοῦ *106* ὕψ. 0·26, πλάτ. 0·47, πάχ. 0·70· τοῦ *94* ὕψ. τὸ αὐτό, πλάτ. 0·38, πάχ. 0·365. Ἡ ἐπιγραφὴ *α* εἶναι ἡ ἀρχῆθεν τῆς ἀναθέσεως τοῦ ἐπὶ τοῦ βάθρου ἀγάλματος· ἐχαράχθη βαθέως καὶ καλῶς· ὕψ. γραμμ. 0·018-0·03, διάστιχ. 0·008· ἡ δὲ *β*, ἐξ ὑστέρας χρήσεως τοῦ βάθρου προερχομένη, ἐχαράχθη ἐπίσης βαθέως καὶ καλῶς· ὕψ. γραμμ. 0·013-0·023, διάστιχ. 0·006.

Εἰκὼν 5 α (ἐπιγρ. ἀριθ. 341). Ἀνάθεσις καὶ ἀπελευθέρωσις ἐπὶ στρατηγοῦ Κοκκηΐου Λύκου.

α

Αὔτ]οβούλ[α Α]ἴνη[σί(δαμον) τὸν πάππο;]ν καὶ [Μ- - τὸν ἑαυ-
τῆς πατέρα ψηφισα[μένου τοῦ δ]ήμου (κενόν).

β

Στρ(ατηγοῦντος) Κοκκηΐου Λύκου· μη(νὸς) Λεσχα[νορίου· ταμιεύοντ]ος τῆς πό(λεως) Σωσυβίου τυ[ῦ δεῖνος· δεῖνα ἡ ἀπη-
λευθερωμένη ὑπὸ Ἀπολλο[- - - - - τοῦ δεῖνος ἔδ]ωκεν τὰ γεινόμενα τῇ πό[λει δη(νάρια) ΚΒ<΄.

Ὁ ἐν στίχ. 1-2 τύπος τῆς ἀναθέσεως εἶναι κοινότατος ἐν τοῖς μεταγενεστέροις τούτοις χρόνοις· ὁ ἐν στίχ. 3 στρατηγὸς ἀπαντᾷ καὶ ἐν IG IX² 16· 546 καὶ φαίνεται διάφορος τοῦ ἁπλῶς φερομένου στρατηγοῦ *Λύκου*. Ἡ ἐν στίχ. 3 γραφὴ *Σωσύβιος* φαίνεται ἔχουσα αἰτίαν τὴν ἀδιάφορον προφορὰν τοῦ *ι* καὶ *υ* ἤδη ἐν τοῖς περὶ τὸ 132 μΧ χρόνοις.

***IG IX² 342** (καταλ. ἀριθ. 117).* Εἶναι βάθρον λευκοῦ μαρμάρου, πανταχόθεν πιθανῶς ἀποκεκομμένον καὶ ἐπεξειργασμένον ὑπὸ τῶν νεωτέρων· ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας διατηρεῖται τόρμος δεξιοῦ πέλματος χαλκοῦ ἀγάλματος φυσικοῦ μεγέθους (μῆκ. πέλμ. 0·22) καὶ περὶ αὐτὸν ἕτεροι τέσσαρες κυκλικοὶ καὶ δύο περαιτέρω ὅμοιοι μείζονες. Ὕψ. 0·26, πλάτ. 0·75, πάχ. 0·49· ὕψ. γραμμ. 0·015-0·04, διάστιχ. 0·01· χάραξις βαθεῖα καὶ καλή.

Ὑπὲρ τὴν ἐπιγραφὴν ὑπάρχουσι γράμματά τινα μεταγενεστέρως χαραχθέντος ὀνόματος, κατὰ δὲ τὸ δεξιὸν τέρμα τοῦ στίχ. 1 ὑπάρχει μεμονωμένον γράμμα ἀρχαῖον Τ, ἴσως ὑπομνηστικὸν τοῦ ἀνδριαντοποιοῦ πρὸς ἵδρυσιν ἐκεῖ ὡρισμένου μέρους τοῦ ἀγάλματος.

***IG IX² 343** (εἰκ. 6· καταλ. ἀριθ. 107).* Ὀρθῶς μετεγράφη ἡ ἐπιγραφὴ ὑπὸ τοῦ Kern πλὴν τοῦ στ. 1, ἔνθα ὑπάρχει ΠΙ οὐχὶ συμπίλημα, καὶ τοῦ μεταξὺ τοῦ 1-2 στίχ. κατὰ τὸ τέρμα, ἔνθα ὑπάρχουσιν ἴχνη ἑνὸς ἢ δύο γραμμάτων· ἐν ἀρχῇ τοῦ τελευταίου στίχου δὲν ὑπάρχει Α· ἀλλ' αἱ συμπληρώσεις αὐτοῦ δὲν εἶναι πανταχοῦ εὔστοχοι· ἐν πρώτοις σημειωτέον ὅτι ὑπῆρχον δύο ἀπελευθερώσεις, ὑπὸ δύο διαφόρων χαρακτῶν γραφεῖσαι, ὧν ἡ μὲν περιλαμβάνει τὸν στίχ. 1, ἡ δὲ τοὺς λοιπούς· κατὰ ταῦτα ἀναγινώσκω καὶ συμπληρῶ ὡς ἑξῆς·

5

Εἰκὼν 6 (ἐπιγρ. ἀριθ. 343). Ἀπελευθερώσεις ἐπὶ στρατηγῶν . . . Ετυπ. 30·10·13.

[. . . . . . ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ δεῖνος τοῦ]
Δρωπίωνος ἔ[δωκε τὰ γινόμενα τῆι πόλει δη(νά-
ρια) ΚΒ<´.
(κενόν). Τ[αμιεύοντος τῆς πόλεως
Νικάνδρου τοῦ Ἀπολ[λ . . . . τὴν πρώ-
την ἑξάμηνον ἐν στ[ρατηγῶι δεῖνι
τὸ β΄· μηνὸς Ἀπολλων[ίου - - - - -· δεῖνα ἡ ἀ-
πηλευθερωμένη ὑπὸ [δεῖνος (τοῦ δεῖνος) ἔδωκεν τῆι
πόλει δη(νάρια) ΚΒ<´.

Ἐν Corrigenda σελ. XIII συνεπλήρωσεν ὁ Kern τὸν στίχ. 4. Τὸ ἐν στίχ. 1 ὄνομα *Δρωπίων* δύναται νὰ ἔχῃ καὶ ἄλλως, π. χ. - - - *δρωπίων*.

IG IX² 344 (εἰκ. 7· καταλ. ἀριθ. 122 α). Τὸ ὅλον εἶναι βάσις κίονος μετὰ σπείρας λευκοῦ μαρμάρου ἀκέραιος, ἐκ δύο τμημάτων συναρμοσθεῖσα· ἐπὶ τῆς ἄνω κυκλικῆς ἐπιφανείας ἔφερεν ἄγαλμα χαλκοῦν φυσικοῦ μεγέθους· ἐπὶ τῆς μιᾶς τῶν στενῶν ἑδρῶν ὑπάρχει ἀναθηματικὴ ἐπιγραφή, ἐπὶ τῶν δύο ἑτέρων ἀπελευθερωτικαί· ταύτας θὰ ἐκδώσω προσεχῶς. Ὑψ. 0·17, πλ. 0·84, πάχ. 80.

Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη ἐπὶ τῆς ὑποκάτω ἐπιφανείας τῆς πλίνθου ἀβαθῶς καὶ ἀμελῶς, οἰκτρῶς δὲ νῦν ἀπετρίβη· ὕψ. γραμμ. 0·012-0·02, διάστιχ. 0·023· διέκρινα ἱκανὰ διαφόρως τοῦ Kern καὶ συμπληρῶ ὧδε·

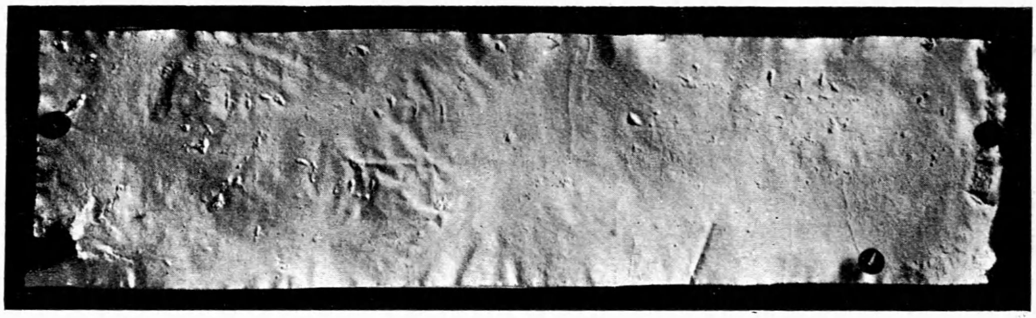

Εἰκὼν 7 (ἐπιγρ. ἀριθ. 344). Ἀπελευθερώσεις.

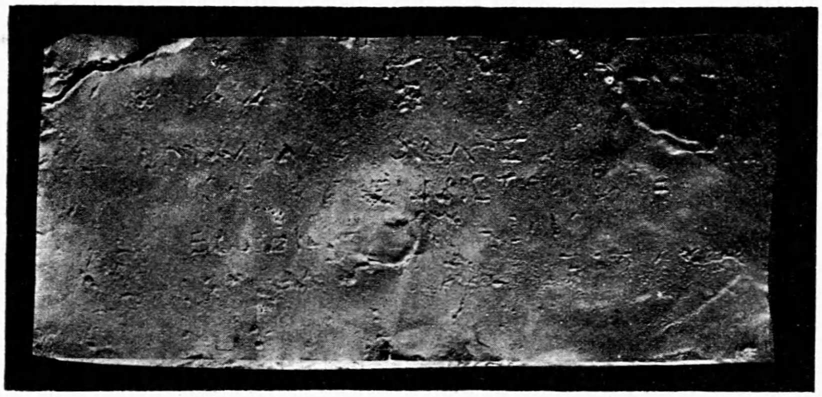

Εἰκὼν 7 α (ἐπιγρ. ἀριθ. 344). Ἀπελευθερώσεις ἐπὶ στρατηγοῦ . . .

(στίχ. 1-8 ἀποτετριμμένοι ὅλως)
- - - η] ἡ [ἀπηλευθερωμέ]νη [ὑπὸ - - -]ασ[- - -
- - - - - η - - - - - - - - - - - - - - - - - - -
- - - - π - - π - - - α - - - - - - - - - - - -
(στίχ. 12-16 ἀποτετριμμένοι ὅλως)
ἔτους ὀγ]δ[ό]ου Καίσαρος [Σεβαστοῦ· ταμιευόντω]ν Τ[ι]μολά[ου τ]οῦ [Ἀ]λ[ε]ξ[άνδρου - - -
- - - - - -]κ[α] τ[οῦ Θε;]μιστ[ο - - -]ε[- - δεῖνα ὁ
ἀπε]λευ[θ]ερ[ωθ]εὶ[ς ὑπὸ Πολ]υ[ξ]έ[νου τοῦ - - -
- - α]ι[- - - - ἔδ]ω[κεν τῆ] π[ό(λει)] δη(νάρια)
ΚΒ<´.
(τέρμα τῆς ἐπιγραφῆς.)

Σημειωτέον ὅτι τὰ ἔξω τῶν ἀγκυλῶν γράμματα εἶναι βέβαια, μόνον δέ τινα ἐν ἀρχῇ τοῦ στίχ. 19 καὶ ἐν τέλει τοῦ στίχ. 20 εἶναι ἁπλῶς πιθανά. Περὶ τοῦ ἔτους βλ. κάτω εἰς ἀρ. 349.

IG IX² 345 (εἰκ. 8· καταλ. ἀριθ. 123). Ὁ λίθος ἀπετρίβη ὄντως οἰκτρῶς, ἀλλὰ δύνανται νὰ συγκομισθῶσι γράμματά τινα καὶ ὑπὲρ τὸν στίχ. 1 τοῦ Kern, ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὸν ἐμὸν 2ον, καὶ ὑπὸ τὸν στίχ. 9 τοῦ αὐτοῦ, νὰ ἀναγνωσθῶσι δέ τινα ὀρθότερον τῶν ὑπ' αὐτοῦ καθ' ἅπαντας τοὺς στίχους. Τὸ ὅλον εἶναι κυβόλιθος φαιοῦ μαρμάρου ἀκέραιος· μόνον ἀριστερὰ ἐλλείπει καὶ εἶναι ἐπεξειργασμένος ὑπὸ τῶν νεωτέρων, ἄνω δ' ἐσφυρηλατημένος· ἡ ὑποκάτω ἕδρα ἐξειργάσθη ἀρχῆθεν λεία διὰ τοῦ λιθογλυφικοῦ κτενός, αἱ δὲ λοιπαὶ εἶναι διὰ τῆς σφύρας ἀδρῶς εἰργασμέναι. Ὕψ. 0·835, πλάτ. 0·485, πάχ. 0·23.

Ἐπὶ τῆς ἔμπροσθεν πλατείας ἕδρας, ἔνθα φέρει ἐπίσης ἱκανὰς νεωτέρας σφυρηλασίας, ἐχαράχθησαν ὑπὸ διαφόρων χειρῶν ἐπιγραφαί, τὰ πολλὰ βαθέως καὶ σχεδὸν καλῶς, ἀποτριβεῖσαι οἰκτρῶς, περὶ τὸ μέσον μάλιστα· ὕψ. γραμμ. 0·014-0·025, διάστιχ. 0·007.

Εἰκὼν 8 (ἐπιγρ. ἀριθ. 345). Ἀπελευθερώσεις ἐπὶ στρατηγῶν Ἀντιγένους, Ἀγαθάνορος κλπ.

- - - τ]α[μιεύο]ν[τος τῆς] πό(λεως) Ὀ.ν.[γ.-
- - - - - - - - - -]τ[- - -]ν μη(νὸς) Ἀ[π-
ολλωνίου - - - - ἀ]πὸ Ἀρ[χε - - - - - - -]η[- - -]σ[-
- - - - - - δ]ρον [- - - - - - - - - - - - - - -
- - - - - -]κη[- - - - - ϑ]α[ν - - - - - - - - - -
- - - - - - ν]ον[- - - - - - - - - - - -]τ[- - -
- - - - - -εμ]α ἐ[κ . τ]ὴν [π]ο[. . . μαρ]τυριο[- -
- - - - -]ν[ ]κε[τ.]υ[- - - - - - - - - -]κ[α]ρ[-
- - - - -]η[. . .]υο[- - - - - - - - - - - - - - -
- - - - -]τα[μιεύοντος - - - - - - - - - - - -]ϑε[.
- - - - - τ]οῦ Ν[- - - - - - - - - - - - - - - - -
- - - - - δ]α[π - - - - - - - - - - - - -]η[σι]λ[υμ-
- - - - - - τ]οπ[- - - - - - - - - - - - - ἔδωκε] τ[ῆ πό-
λει τὰ γινό]μ[ενα τῆς ἀπελευθερώσεως
ἀργυρίου δη]ν[άρια ΚΒ ‹'.
(οἱ στίχ. 16-19 εἶναι τελείως ἀποτετριμμένοι.)
Ταμ[ιεύο]ν[τος] τ[ῆ]ς [πό(λεως) Τιμ]οξένο[υ,
στρατηγοῦντος Ἀντιγένους το]ῦ Εὐδήμου τὸ [-·
μηνὸς - - - - - - - - - -]μ[ι]ς ἡ [ἀ]πηλευθε-
ρω]μέν[η ὑπὸ .]ε[το]λα[ΐδος τῆ[ς
- - - - -]ολά[ου ἔ]δωκ[εν] τ[ῆ π]όλι δη(νάρια) ΚΒ[‹'·
Ταμ]ιεύο[ντος τῆ]ς [πόλεως] Ἀνδρ[ονί-
κου τοῦ Ε]ὐβιότ[ου, στρ(ατηγοῦντος)] Ἀγ[αθάνο-]
ρος· Ἀσία [δεῖ-
νος ἡ ἀπη]λευ[θερωμ]έν[η ὑπὸ] Μνησι[μ-
άχ]ου τ[οῦ Φ]ιλ[ώτ]ου [ξ]ενι[κ]ῆ ἔ-
δωκε]ν τῆ [πό(λει)] δη(νάρια) ΚΒ‹'.

(κενὸν ὕψ. 0·05.)

Σημειωτέον ὅτι τὰ τεθέντα ἐκτὸς ἀγκυλῶν γράμματα εἶναι βέβαια μὲν ἀπὸ τοῦ στίχ. 20 κέ., βέβαια δὲ ἢ πιθανώτατα μέχρι αὐτοῦ· τῶν δ' ἐν ἀγκύλαις τεθέντων μέχρι τοῦ στίχ. 13 σῴζονταί τινα ἴχνη. Πολλὰ ἐν τοῖς στίχ. 1-15 ἠδύνατό τις νὰ συμπληρώσῃ, π. χ. στίχ. 5 ξενι]κῆ, στίχ. 8 τοῦ ἑαυτῶ]ν [οἰ]κέ[το]υ κτλ., ἀλλ' εἶναι ἀνεπαρκῆ τὰ πρὸς τοῦτο ἴχνη.

Ὁ ἐν στίχ. 21 στρατηγὸς υἱὸς τοῦ ***Εὐδήμου***, ἄγνωστος ἄλλοθεν, φαίνεται ὅτι εἶναι ὁ ἐν ἀνεκδότῳ ἐπιγραφῇ τῆς Ὀλοοσσόνος ἀπαντῶν ***Ἀντιγένης ὁ Εὐδή[μου***.

Τὸ ἐν στίχ. 23 ὄνομα ἔχει δεύτερον συνθετικὸν τὸ ***λαΐς***, φαίνεται δὲ περίεργον· (***Μενε***)(***Σθενε-***)***λαΐς*** δὲν ἐγκρίνεται ὑπὸ τῶν περισωθέντων ἰχνῶν· ἐγκρίνεται δὲ τὸ περίεργον ἄλλως ὄνομα ***Γετολαΐς*** (ἐκ τοῦ ***Γέτης***).

Περὶ τοῦ ἐν στίχ. 26 στρατηγοῦ ***Ἀγαθάνορος***, ὄντος ἀσφαλοῦς ἐκ τῶν περισωθέντων, καίπερ ἀπο-

τετριμμένων, γραμμάτων καὶ τοῦ χώρου, βλ. κάτω εἰς IG IX² 1295· 1304.

IG IX² 346. Δὲν ἠδυνήθην νὰ ταὐτίσω τὸν λίθον τοῦτον πρὸς τοὺς ἀποτειχισθέντας· ἀπίθανον εἶναι τὸ νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι οὗτος ἐπεχρίσθη μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Kern ἀντιγραφήν, διότι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκείνῃ δὲν ἐγένοντο ἐπισκευαὶ ἀπὸ δύο ἢ τριῶν δεκάδων ἐτῶν, ὡς λέγουσιν· ἐν στίχῳ 6 δύναται νὰ ὑπόκειται τὸ ὄνομα *Ἀβρί*]*ου τοῦ Μνησιμ*[*ά*]-*χου*], λίαν γνωστοῦ καὶ συχνότατα ἀπαντῶντος ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς ταύταις (βλ. κάτω εἰς ἀρ. 349).

IG IX² 347 (καταλ. ἀριθ. 90). Τὸν λίθον τοῦτον δὲν εὗρεν ὁ Kern· φέρει καὶ ἐπὶ τῶν τεσσάρων ἑδρῶν μακρὰς ἀπελευθερωτικὰς ἐπιγραφάς, ἃς θέλω ἐκδώσει προσεχῶς. Οἱ ὑπὸ τοῦ Ussing ἀναγραφέντες τρεῖς στίχοι εἶναι οἱ τῆς πλευρᾶς *β* στίχ. 18-20 καὶ ἀνεγνώσθησαν ὑπ' αὐτοῦ ὅλως ἐσφαλμένως· ἔχουσι δὲ ὀρθῶς ὧδε·

Σώπα-
τρος ὁ ἀπελευθερωθὶς ὑπὸ Δηδήμου τοῦ
Καλλίππου ἔδωκεν τῇ πόλι τὰ ἐκ τοῦ νόμου
δη(νάρια) ΚΒ<′.

Ἀξία σημειώσεως εἶναι ἡ σύμπτωσις τῆς προφορᾶς τοῦ *ι, υ, η* ὡς *ι* κατὰ τοὺς οὐχὶ πολὺ μΧ χρόνους, οἷς ἀνήκει ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη (ὡς πρὸς τὸ *Δηδήμου* = *Διδύμου*).

IG IX² 348. Οὐδὲ ἐγὼ εὗρον τὸν λίθον τοῦτον· πιθανῶς ἐπεχρίσθη διὰ κονιάματος πρὸ πολλῶν ἐτῶν, καὶ δὲν φαίνεται ἤδη· θὰ ἐρευνήσωμεν περαιτέρω, ἀποξέοντες αὐτό, πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ λίαν σημαντικοῦ τούτου μνημείου.

IG IX² 349 (εἰκ. 9· καταλ. ἀριθ. 119). Εἶναι ὄντως κιονόκρανον λευκοφαίου μαρμάρου, ἀλλ' ἐποιήθη οὐχὶ πρὸς ἀρχιτεκτονικὸν σκοπόν, ἀλλὰ πιθανώτατα ὡς βάθρον χαλκοῦ ἀγάλματος φυσικοῦ μεγέθους ἐνδεδυμένης μορφῆς, ὡς ὑπολογίζομεν ἐκ τῆς ἄνω ἐπιφανείας, φερούσης μεγάλην κοιλότητα μετὰ δώδεκα τόρμων μικρῶν· τὸ ἄγαλμα θὰ ἦτο τοῦ ***Σευήρου*** βεβαίως, ὡς μηνύει ἡ ἐπὶ τῆς πλευρᾶς *α* ἐπιγραφή· ἀλλ' ἴσως πρὸ αὐτοῦ ἔφερεν ἕτερον ἀνδριάντα, οὗ ἡ ἀνάθεσις ἔκειτο ἐπὶ τῆς ἀπολεσθείσης στενῆς ἕδρας τοῦ ἄβακος, ἤτοι τῆς τετάρτης. Ὑψ. 0·22, πλ. 0·72, πάχ. 0·55.

Αἱ ἐπιγραφαὶ ἐχαράχθησαν βαθέως καὶ τὰ πολλὰ οὐχὶ ἐπιμελῶς.

Μόνον ἡ πλευρὰ *α* ἀντεγράφη ὀρθῶς ὑπὸ τοῦ Leake-Kern· αἱ συμπληρώσεις ὅμως ἐν αὐτῇ φαίνονται ἄλλως ἔχουσαι· αἱ δὲ λοιπαὶ πλευραί, μὴ οὖσαι εὐδιάκριτοι ἕνεκα τῆς θέσεως τοῦ λίθου, ἀνεγνώσθησαν καὶ μετεγράφησαν ὑπ' αὐτῶν μετὰ πολλῶν σφαλμάτων· ἐγώ, ἀποτειχίσας τὸν λίθον, ἠδυνήθην εὐχερέστερον νὰ ἀναγνώσω καὶ κάλλιον νὰ συμπληρώσω τὰ ἐπ' αὐτοῦ, ὡς ἑξῆς·

Εἰκὼν 9, α (ἐπιγρ. ἀριθ. 349, α). Ἀνάθεσις ἀνδριάντος τῷ Σεπτιμίῳ Σευήρῳ.

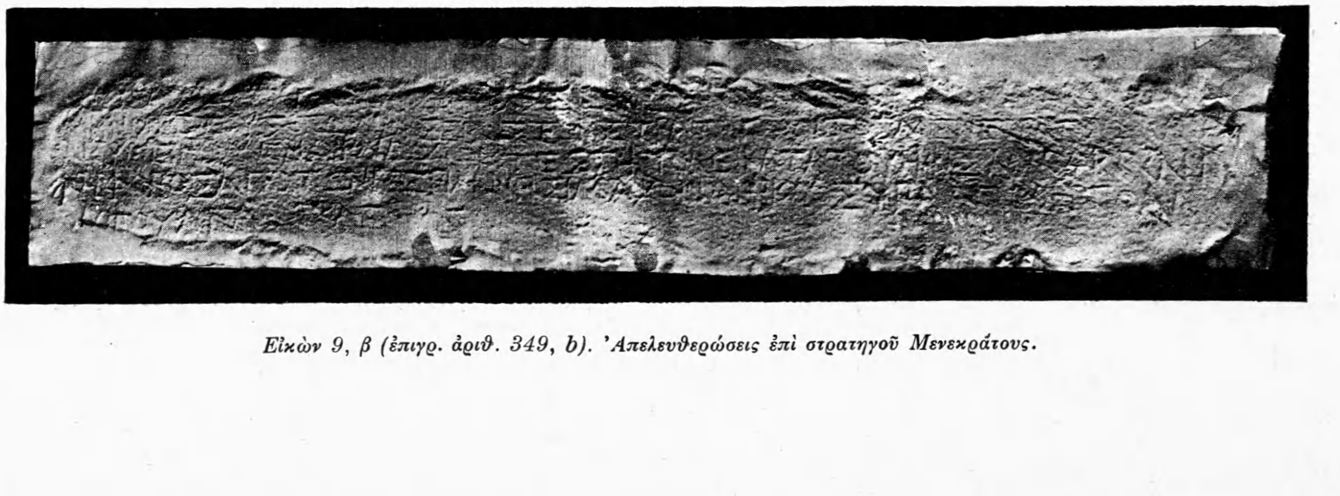

Εἰκὼν 9, β (ἐπιγρ. ἀριθ. 349, b). Ἀπελευθερώσεις ἐπὶ στρατηγοῦ Μενεκράτους.

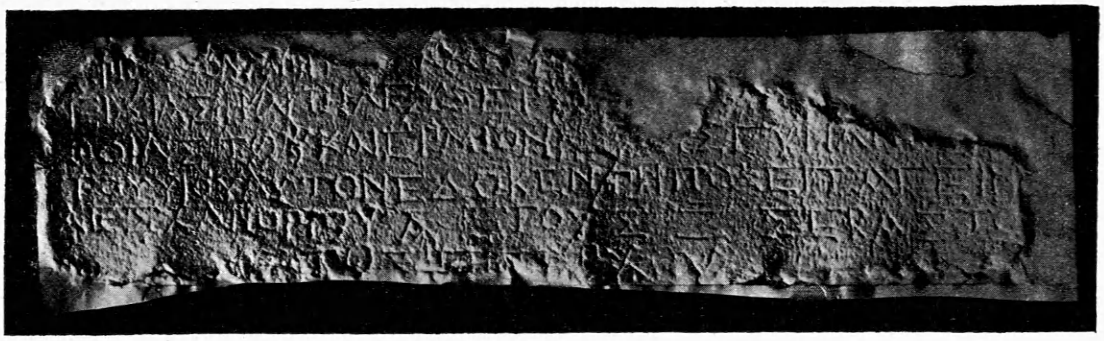

Εἰκὼν 9, γ (ἐπιγρ. ἀριθ. 349, c). Ἀπελευθέρωσις ἐπὶ στρατηγοῦ Ἱππάρχου.

α

Αὐτοκράτορα Καίσαρα Λούκ]ιον Σεπτίμιον Σευῆ-
ρον Περτίνακα Σεβαστὸν ἡ πόλ]ις ἡ Χυρετιαίων
τὸν ἑαυτῆς εὐεργέτην· ἐπιμεληθέν]τος Διονυσίου τοῦ Λυκώτου.

β

Ἀσάν[δρου τοῦ Εὐ]δ[ή]μο[υ Σεβ[ασ]τή[ου ταμι]ε[ύοντος τ]ὴ[ν πρώτην ἑξά-
μηνον [ἔ]τους [ὀ]γδ[ό]ου Σεβαστοῦ· στρατηγ[ο]ῦντος Μεν[εκ]ράτους· [οἱ] ἀπη-
λευθε[ρω]μένοι καὶ δεδ[ω]κότες τῇ πόλει κατὰ τὸ ψήφισμα δη(νάρια) ΚΒ<'· Νι-
κ]ηφόρος [ἀ]πὸ τῶν περὶ Μνησίμαχον Ἀβρίου· Σύρα ἀπ[ὸ Κ]ριτολ[ά-
ου τ]οῦ Ἀγαθοκλέους.

γ

Ἁβρ;]ίο[υ τ]οῦ Μ[ν]η[σιμ]άχ[ου ταμιεύοντος τὴν — ἑξάμηνον·
Εἶ[λ]ιὰς ἡ ἀπηλευθερ[ωμένη ξενικῆι ὑπὸ δεῖνος τοῦ δεῖνος Πυ-
θοιαστοῦ καὶ Ἑρμιόν[ης τῆ]ς γυνα[ικὸς αὐτοῦ καὶ δεῖνος
τοῦ υἱοῦ αὐτῶν ἔδωκεν τῇ πόλει τὰ γει[νόμενα δη(νάρια) ΚΒ<'. μηνὸς
Λεσχανορίου α', ἔτους ζ' Σεβαστο[ῦ (Καίσαρος Γερμανικοῦ τοῦ καὶ λ' καὶ ζ'),
στρατηγοῦν]τος [Ἱππά]ρχου.

Στίχ. 1-3. Ἐπειδὴ ἀριστερὰ ἐλλείπει ἱκανόν, ἐθέσαμεν πλείονα ὀνόματα διὰ τὴν συμμετρίαν· ἡ γραφὴ ***Χυρετιαίων*** ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ ***Χυρετιέων*** φαίνεται ὅτι λόγον ἔχει τὴν ἀναλογίαν πρὸς τὰ συχνὰ εἰς -*αῖος* ἐθνικά, οὐχὶ δὲ τὴν κακὴν γραφὴν τοῦ *ε* διὰ τοῦ *αι*, καίτοι κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους εἶχε συμπέσει καὶ τούτων ἡ προφορά. Ἀντὶ τοῦ ***ἐπιμεληθέντος*** ὀρθότερον θὰ ἦτο, ἂν εἶχε τεθῇ ***ἐπιμελησαμένου***· ἀλλὰ καὶ τούτων ἡ σύμπτωσις τότε δὲν εἶναι ἀπίθανος.

Στίχ. 4-5. Πρὸ τοῦ Α τοῦ ***Ἀσάνδρου*** φαίνονται ἴχνη τινά, ἅπερ εἶναι ἀβέβαιον, ἂν προέρχωνται ἐκ γραμμάτων ἢ ἀποτριβῶν· τὸ ***Σεβαστήου*** θεωρῶ ἀσφαλές· σημαίνει δὲ ***Σεβάστηος*** καὶ ***Σεβαστήα*** τοὺς ἀπελευθέρους τοῦ αὐτοκράτορος. Ἴχνη γραμμάτων, προσαρμοζόμενα εἰς τὴν λέξιν ***πρώτην***, ὑπάρχουσί τινα, καίπερ οὐχὶ βέβαια ὅλως. Τὸ ***ἔτους ὀγδόου*** φαίνεται διαγνοὺς ὁ Rensch ἐν Corrig. σελ. XIII καὶ ὁ Hiller ἐν τῷ πίνακι σελ. 317 στήλ. 1. Ὁ στρατηγὸς ***Μενεκράτης*** εἶναι ἀμφιβόλως γνωστὸς ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς IG IX² 14· φαίνεται ὅμως διάφορος τοῦ ἐνταῦθα, περὶ οὗ ὁ λόγος, ἀνήκοντος τοῖς περὶ τὰ μέσα τῆς Α' μΧ ἑκατονταετηρίδος χρόνοις.

Στίχ. 6-8. Ἡ σημασία τοῦ ***κατὰ τὸ ψήφισμα*** δὲν διαγινώσκεται ἀσφαλῶς, ἀφ' οὗ τὰ δηνάρια εἶναι τὰ συνήθη 22 ½· ἴσως εἶχόν ποτε αὐξηθῇ ἢ ἄλλως μετατραπῇ καὶ διὰ ψηφίσματος ἐπηνωρθώθησαν· ὁ ***Μνησίμαχος Ἁβρίου*** φαίνεται σχετικὸς τῷ ***Ἁβρίᾳ Μνησιμάχου***, ἀπαντῶντι ἐπὶ στήλης τῆς Ὀλοοσσόνος, ἣν ἐκδίδομεν ἐν τῇ Revue Épigraphique 1913· ἐν στίχ. 9 φαίνεται ὑπάρχων ***Ἁβρίας Μνησιμάχου***· οὗτοι εἶναι βεβαίως τῆς αὐ-

τῆς μεγάλης οἰκογενείας, ἀπαντῶντες καὶ ἐπὶ ἄλλων ἀνεκδότων ἐπιγραφῶν· αἱ ἐν στίχ. 6 εἰκασίαι τοῦ Wilamowitz καὶ Hiller *νεώνητος* ἢ *νεωτέρα* ὀφείλονται εἰς ἀνακριβῆ ἀπόδοσιν τῶν γραμμάτων.

Στίχ. 9-11. Καὶ ἀλλαχοῦ ἀπαντᾷ ὁ αὐτὸς ταμίας· ἐνταῦθα εἶναι πιθανός· ἐν στίχ. 11 ὑπάρχει καθαρὸν *θοιαστου* οὐχὶ *θοινίστου*· συνεπληρώσαμεν δὲ αὐτὸ δι' ἐθνικοῦ τοῦ *Πυθίου* κατὰ τὸ *Ἀζωριαστής, Φαλωρειαστής, Πυθιαστής*, καίτοι οὕτω μένει ἀνερμήνευτος ἡ γραφὴ τοῦ Ι δι' ΟΙ· ἐκτὸς ἂν ὑπόκειται κύριον ὄνομα παρὰ τὸ *Θόας* κτῦ. *Θο(ι)άστης*, ὅπερ πιθανώτερον· διότι εὐαρμοστεῖ ἡ συμπλήρωσις: [ὑπὸ *δεῖνος* τοῦ | Θο(ι)άστου κτλ..

Στίχ. 12-14. Ἐπειδὴ ἐλλείπει ἱκανὸν δεξιά, ὑποθέτομεν ὅτι τὸ ἔτος ἀριθμεῖται μᾶλλον ἀπὸ τοῦ *Γερμανικοῦ Καίσαρος*· καὶ ἡ ἐν στίχ. 5 ἀρίθμησις ἀπὸ *Σεβαστοῦ* ἁπλῶς δὲν εἶναι βέβαιον ὅτι νοεῖται ἀπὸ τοῦ *Αὐγούστου Καίσαρος*. Ὁ δὲ στρατηγὸς *Ἵππαρχος*, ἀσφαλῶς συμπληρούμενος, νῦν τὸ πρῶτον καθίσταται γνωστός, στρατηγήσας ἴσως τῷ 47 μΧ· ὁ αὐτὸς *Ἵππαρχος* ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ καὶ ἐν IG IX² 13· ἀλλ' ἐκεῖ λήγει εἰς ---*νου* ὁ στρατηγός· σημειωτέον ὅμως ὅτι ἡ χρονολογία αὕτη καὶ αἱ ὅμοιαι κανονίζονται ἄλλως ὑπὸ τοῦ Wilhelm. Αἱ ἐπιγραφαὶ *β γ* φαίνονται ἀρχαιότεραι τῆς *α*.

***IG IX² 350* (*καταλ. ἀριθ. 128*)**. Στήλη λευκοῦ μαρμάρου ἄνω μόνον ἀποκεκομμένη, ἔνθα ὑπῆρχε πιθανῶς προτομὴ ἀνάγλυφος· ἔμπροσθεν δεξιὰ καθέτως ἔχει σφυρηλατηθῆ ὑπὸ τῶν νεωτέρων. Ὑψ. 0·85, πλ. 0·565, πάχ. 0·145.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη βαθέως καὶ καλῶς· ὕψ. γραμμ. 0·027-0·03, διάστιχ. 0·013· ὑπ' αὐτὴν ὑπάρχει λεῖον διάστημα διὰ γραπτὴν παράστασιν ἢ ταινίαν, καὶ ὑπ' αὐτὴν ἀβαθῶς ἀναγεγλυμμένος ἑρμῆς Ἑρμοῦ χθονίου.

***IG IX² 351* (*καταλ. ἀριθ. 129*)**. Στήλη ἐρυθροφαίου μαρμάρου κροκαλοπαγοῦς, ἐκ τῶν πλευρῶν ἀκέραιος· ἄνω διετηρήθη βάθυσμα περιβεβλημένον δι' ἐπιμελῶς ἐξειργασμένου πλαισίου μετὰ κυματίου, πρὸς ὑποδοχὴν γραπτῆς παραστάσεως· μιμεῖται πλαίσιον πίνακος· ἐπὶ τῆς ὁριζοντίου βάσεως τοῦ πλαισίου ὑπάρχει ἐπιγραφή, λίαν βαθέως καὶ ἐπιμελῶς κεχαραγμένη· ὕψ. γραμμ. 0·014-0·019, διάστιχ. 0·003·

Ἡρακλέων Κο[υάρτ]ας τ[ῆς ἑ-
αυτοῦ γυναικὸς [μνή]μης χ[άριν.

Ἡ κατὰ γενικὴν ἀναγραφὴ τοῦ ὀνόματος τῆς ἀποθανούσης, ἀντὶ αἰτιατικῆς ἢ δοτικῆς, εἶναι σπανία· συνεπλήρωσα κατά τινα ἴχνη Υ σωθέντα καὶ συμφώνως τῷ χώρῳ· τὸ ὑπὸ τοῦ Kern προτεινόμενον *Κο[ρίνν]ας* ἀντίκειται πρὸς τὰ πρῶτα.

Ὑπ' αὐτὴν ὑπάρχει ἕτερον βάθυσμα μετὰ πλαισίου ἁπλουστέρου, ἐφ' οὗ τοῦ μέσου ἀπεδόθη ἀνάγλυφος κεφαλὴ νέας γυναικὸς κατενώπιον, πλουσίας κόμης. Ὑψ. 0·70, πλ. 0·555, πάχ. 0·17.

***IG IX² 352* (*καταλ. ἀριθ. 96*)**. Στήλη λευκοῦ χονδροκόκκου μαρμάρου, κάτω μόνον ἀποκεκομμένη καὶ καθ' ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν ἀποτετριμμένη· ἄνω λήγει εἰς πλατὺ γεῖσον καὶ ἀνθέμιον μετ' ἀβαθῶς καὶ οὐχὶ ἐντέχνως ἀναγεγλυμμένων συνήθων κοσμημάτων. Ὑψ. 0·86, πλάτ. 0·54, πάχ. 0·15.

Ὑπὸ τὸ γεῖσον ἐχαράχθη βαθέως καὶ καλῶς ἡ ἐπιγραφή· ὕψ. γραμμ. 0·02-0·03, διάστ. 0·015.

[δεῖνα δεῖνος]
[καὶ δεῖνα]
Ἡρακλείδου τὸν ἑατ(ῶ)ν
[υἱὸν δεῖνα]
[(μνήμης χάριν)].

Ἡ ὑπὸ τοῦ Kern προτεινομένη συμπλήρωσις *τὸν ἑατ[ῶ]ν | εὐεργέταν, πάτρωνα]* δὲν εἶναι ἐπιτυχής, ὡς ὅλως ἀσυνήθης ἐπὶ στηλῶν ἐπιτυμβίων· πιθανώτερον εἶναι νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ μνημονεύουσι κατὰ τὸ σύνηθες τὸν ἑαυτῶν υἱὸν ἀποθανόντα.

Περὶ τῆς γραφῆς *ἑατοῦ*, ἐξ οὗ νῦν τὸ παρ' ἡμῖν ἐν τῇ κοινῇ γλώσσῃ *ἀτός* (μου, σου, του κττ.), βλ. κάτω εἰς ἀριθ. 1296.

Ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν ὑπάρχουσι δύο ῥόδακες ἀβαθῶς ἔκτυποι καὶ ὑπ' αὐτοὺς ὁμοίωμα στήλης ἐν εἴδει ναΐσκου μετ' ἀετώματος, ἀκρωτηρίων καὶ κυκλικῆς ἐκτύπου ἀσπίδος ἐπὶ τοῦ μέσου τοῦ τυμπάνου· ἐν τῷ βαθύσματι θὰ ὑπῆρχέ ποτε γραπτὴ παράστασις.

***IG IX² 353** (καταλ. ἀριθ. 92)*. Τὸ λίαν σημαντικὸν τοῦτο ἀνάγλυφον εἶχον θεωρήσει, τὸ κατ' ἀρχάς, ἀρχαϊστικόν· ἀλλ' ἡ ἐπιγραφή, ἥτις ἐγράφη ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς προτέρας, ἐξαλειφθείσης, οὐδὲν κοινὸν ἔχει πρὸς τὴν παράστασιν. Εἰκόνα αὐτοῦ θὰ ἐκδώσω ἐν τοῖς *Πλαστικοῖς μνημείοις Θεσσαλίας*, ἅτινα θὰ δημοσιεύσω προσεχῶς.

***IG IX² 354** (καταλ. ἀριθ. 105)*. Στήλη μαρμάρου λευκοφαίου συμπαγοῦς, ἀκέραιος πλὴν ἄνω μικρᾶς ἀποκοπῆς· ἄνω λήγει εἰς ἀέτωμα μετὰ μεγάλων ἀκρωτηρίων, κεκοσμημένων δι' ἀναγλύφων ἑλίκων, ὧν ἐσώθη τὸ ἀριστερὸν καὶ ἡ βάσις τοῦ δεξιοῦ· κατὰ τὰς λοξὰς πλευρὰς τοῦ ἀετώματος ἔσω ἐδηλώθησαν γεισόποδες, ἐπὶ δὲ τοῦ μέσου τοῦ τυμπάνου ὑπάρχει ἔκτυπος φιάλη σπονδικὴ μετ' ἐξέχοντος ὀμφαλοῦ. Ὕψ. 0·89, πλάτ. 0·50, πάχ. 0·18.

Ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλίου ἐχαράχθη λίαν βαθέως καὶ καλῶς ἡ ἐπιγραφή, ὁμοιότατα τῇ τῆς προηγουμένης στήλης· ὕψ. γραμμ. 0·01-0·023, διάστιχ. 0·006· ἡ ἔσω κεραία τοῦ πρώτου Η τοῦ *μνήμης* ὑπάρχει· ἡ ὑπὸ τοῦ Wilamowitz μετ' ἀμφιβολίας προτεινομένη διόρθωσις εἶναι ἀπίθανος.

Ὑπ' αὐτὴν ὑπάρχουσι λίαν ἐκτύπως ἀναγεγλυμμένη δεξιὰ τῷ θεατῇ γυνή, ἡ μήτηρ ***Φιληματίς***, ὀρθὴ ἱσταμένη κατ' ἐνώπιον, φοροῦσα χιτῶνα ποδήρη ἀχειρίδωτον καὶ ἱμάτιον, ἠρμένον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ὡς πέπλον, ὃν κρατεῖ διὰ τῆς ὑψωμένης δεξιᾶς, φέρουσα τὴν ἀριστερὰν ὁριζοντίως πρὸς τὸ ἕτερον πλευρόν, ἔνθα κρατεῖ ἠπίως τὸ ἱμάτιον, καὶ ἀριστερὰ αὐτῷ κοράσιον, τὸ τέκνον ἡ ***Φιλοκράτε[ι]α***, ὁμοίως ἱστάμενον, φοροῦν ποδήρη χιτῶνα καὶ ἱμάτιον καὶ κρατοῦν δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν πρὸ τοῦ μέσου τοῦ σώματος πτηνὸν ἴσως, ἐφθαρμένον καὶ ἀπεσχισμένον. Ὑπ' αὐτὰς ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ μέσου μικρότατος ἀνάγλυφος ἑρμῆς Ἑρμοῦ χθονίου.

Ἔργον μέτριον τῆς Α' πΧ ἑκατονταετηρίδος.

***IG IX² 355** (καταλ. ἀριθ. 108)*. Στήλη μαρμάρου λευκοῦ, ὀλίγον ὑπομέλανος, κάτω μόνον ἀποκεκομμένη· ἄνω λήγει εἰς ἀνθέμιον μετ' ἀβαθῶν ἀναγλύφων συνήθων κοσμημάτων, ἀποτριβέντων. Ὕψ. 0·92, πλάτ. 0·48, πάχ. 0·145.

Ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλίου ὑπάρχει ἐπιγραφή, ἀβαθῶς καὶ ἀμελῶς κεχαραγμένη καὶ λίαν ἐφθαρμένη· ὕψ. γραμμ. 0·017-0·027· ἴχνη τοῦ C τοῦ ***Φιλώτας*** διακρίνονται.

Ὑπὸ τὸ γεῖσον ἀπεδόθησαν δύο ἔκτυποι ῥόδακες μετὰ τεσσάρων ἀκτίνων, καὶ ὑπ' αὐτοὺς ἀψιδοειδὲς βάθυσμα, λεῖον τὰ ἔνδον, πρὸς ὑποδοχὴν γραπτῆς παραστάσεως.

Β'). Περραιβία.

α'). Τρίπολις. 1) Δολίχη.

Ὅτι αἱ ἐπιγραφαὶ IG IX² 1268-1280 ἀνήκουσιν ὄντως τῇ *Δολίχῃ*, λέγομεν ἐν τῇ Revue Épigraphique 1913· φαίνεται δ' ὅτι προσμαρτυρεῖ τῇ γνώμῃ μου, καθ' ἣν αἱ ἐπιγραφαὶ IG IX² 1296· 1301· 1305· 1307· (1309)· 1313· 1315· (1316) ἀνήκουσιν ὄντως τῇ *Ἀζώρῳ*, ἄλλα τε καὶ ὁ τῆς κάτω ἐπιγραφῆς IG IX² 1296 στίχ. 20, ὡς ἀναγινώσκεται καὶ συμπληροῦται ὑπ' ἐμοῦ [1].

***IG IX² 1268** (εἰκ. 10· καταλ. ἀριθ. 40)*. Ὁ λίαν σημαντικὸς οὗτος λίθος εἶναι μαρμάρου ἐρυθροφαίου κροκαλοπαγοῦς λίαν εὐθρύπτου, ὁμοιάζοντος, πλὴν τῆς σκληρότητος καὶ τοῦ χρώματος, τῷ ἀτραγίῳ· πᾶσαι αἱ ἕδραι εἶναι λεῖαι· ἀφ' οὗ χρόνου ἀντεγράφη ὑπὸ τοῦ Heuzey καὶ Kern, ἔπαθεν ἔτι ἱκανά, ἐκτεθειμένος ὤν· ἡμεῖς ἐξηγάγομεν αὐτὸν ἐκεῖθεν, ὡς δὲ ἦτο ἐκ τοῦ ἐπικειμένου βάρους καὶ τῆς ἐπηρείας τῆς ἀτμοσφαίρας διερρωγώς, ἀπεκόπη εἰς δύο μεγάλα καὶ δώδεκα μικρὰ τμήματα διατηρηθέντα, πλὴν ἑνὸς μικροῦ δεικνυ-

[1] **Οἱ** λόγοι, ὧν ἕνεκα νομίζω ὅτι ἡ μὲν ***Δολίχη*** κεῖται ἐπὶ τοῦ Κάστρου τοῦ νῦν χωρίου Δούκλιστας, ἡ δὲ ***Ἄζωρος*** ἐπὶ τοῦ Παλαικάστρου τοῦ νῦν χωρίου Βουδάλας, εἶναι οἱ ἑξῆς· **α')** ὅτι διὰ τοῦ ἄνω ἐν σελ. **144** καθορισμοῦ τῆς ἑτέρας ***Μητροπόλεως*** καὶ τῶν ***Μυλῶν***, ὑποχρεούμεθα νὰ θεωρήσωμεν τὰ ἐν Παλαιοκάστρῳ ὑπὲρ τὸ νῦν χωρίον Συκιὰν ἐρείπια ὡς ὄντα τῆς ***Μονδαίας***, μὴ ὑπαρχόντων ἑτέρων· **β')** ἐπειδὴ οἱ ***Μονδαιεῖς*** ἀγωνίζονται περὶ ὅρων πρὸς τοὺς ***Ἀζωριαστὰς*** ἐν τῷ ψηφίσματι τῶν Κορκυραίων **IG IX¹ 689 = *Dittenb.* Syll.² 453**, ἡ Ἄζωρος δὲν δύναται νὰ κῆται παρὰ τὴν Δούκλισταν, ἀλλ' ἐν Παλαικάστρῳ Βουδάλας, διότι ἄλλως θὰ παρενέβαινον οἱ Ὀλοοσσόνιοι. **γ')** ἐπειδὴ ἐν **IG IX² 1296** στίχ. **20 (**ὡς ἀναγινώσκεται ὑπ' ἐμοῦ**)** ἀναφέρεται ἀπελευθερωτὴς οἰκῶν ἐν ***Δολίχῃ*** ἐπὶ λίθου εὑρεθέντος ἐν Παλαικάστρῳ Βουδάλας, **τὸ** Παλαίκαστρον τοῦτο δὲν εἶναι ἡ Δολίχη· ἐπειδὴ δ' οὐδὲ τὸ Πύθιον ἢ ἄλλο τι δύναται νὰ εἶναι, ἀναγκαίως θὰ εἶναι ἡ Ἄζωρος· **δ')** ἐν τῇ περὶ ὅρων Λατινικῇ ἐπιγραφῇ τῇ εὑρεθείσῃ παρὰ τὸ Χάνι Χατζηζώγα, ἀναφέρονται συνορεύοντες τοῖς Ἐλιμειώταις οἱ Δολιχηνοὶ καὶ Ἀζωριασταὶ κατὰ τρόπον καθιστῶντα πιθανωτάτην τὴν ἐκδοχὴν ὅτι ἡ Ἄζωρος κεῖται, ἔνθα ἐτέθη ἐν τοῖς προειρημένοις.

Εἰκὼν 10 (ἐπιγρ. ἀριθ. 1268 [ἀνωτάτω ἀποδίδονται τῆς ὄψεως α οἱ στίχ. 21-24, ἀλλ' ἀντεστραμμένοι ἐξ ἀβλεψίας τοῦ φωτογράφου· τὰ κατωτέρω εἰσὶν ἡ ὄψις β]). Ἀπελευθερώσεις ἐπὶ στρατηγῶν Ἀργείου τὸ β', Λεοντοκράτους, Γραικηΐου, Κάλλωνος.

ομένου ἐν τῇ εἰκόνι διὰ σταυροῦ κατὰ τὴν ἀριστερὰν ἀκμήν, ἀποτριβέντος ὅλως εἰς κόνιν. Κατὰ τὴν περαιτέρω δ' ἐκ τοῦ φρουραρχείου εἰς τὸ μουσεῖον μεταφορὰν ἀπεκόπη πάλιν εἰς πλεῖστα τμήματα, διατηρηθέντα ἐπίσης.

Ἡ ἐπιγραφὴ τῆς ἐπιφανείας *α* ἐχαράχθη βαθέως καὶ καλῶς, ἀλλ' ἀπετρίβη ὀλίγον κατὰ τὸ μέσον· ἐνιαχοῦ ὑπάρχουσιν ὁριζόντιοι χαραγαὶ ἠγμέναι διὰ τοῦ κανόνος· ὕψ. γραμμ. 0·012-0·025, διάστιχ. 0·007· ἡ τῆς *β* ἐχαράχθη βαθέως καὶ λίαν ἐπιμελῶς ἐπὶ ὁριζοντίων, ἐνιαχοῦ διπλῶν, χαραγῶν, ἠγμένων διὰ τοῦ κανόνος, ὧν τινες συνέπεσον ἐπὶ τοῦ μέσου τῶν γραμμάτων· ὕψ. γραμμ. 0·008-0·017, διάστιχ. 0·007. Ὕψ. τοῦ ὅλου λίθου, ὡς εὑρέθη τὸ πρῶτον, 0·83, πλ. 0·46, πάχ. 0·525.

Ἡ ἀνάγνωσις αὐτοῦ, ὡς ἔκειτο, παρεῖχεν ἱκανὰς δυσχερείας· ἡμεῖς, καθαρίσαντες αὐτὸν καὶ λαβόντες ἔκτυπον, ἠδυνήθημεν, ὡς εἰκός, νὰ ἀναγνώσωμέν τινα ὀρθότερον, καὶ δὴ τοὺς στίχ. 14· 22-29· 31· 35-38· 40· 43-45· 47-50.

Τῆς πλευρᾶς *α* οἱ στίχοι 1-19 ἀνεγνώσθησαν ὑπὸ τῶν εἰρημένων ὀρθῶς πλὴν τοῦ στίχ. 14, ἔνθα ἀνάγνωθι *α*]*νορίου γ' Λεοντὶς κτλ* · περὶ τῶν λοιπῶν παρατηρητέον τάδε:

Στίχ. 22. Τὸ συμπληρωθὲν *Κίσ*[*σος* ἀπηντήσαμεν, ἂν καλῶς ἐνθυμώμεθα, ἐν ἀνεκδότῳ Θεσσαλικῇ ἐπιγραφῇ *Κίττος*.

α

Ταμ]ιε[ύ]οντος τῆς πό(λεως) Σ[τρα]τονείκου τοῦ Φιλίππου,
στρ(ατηγοῦντος) Ἀργε]ίου τ[ὸ] β'· μη(νὸς) Ἑρμαίου ζι'. Εὐτύχης, Κίσ[σος;, δεῖνα,
δεῖνα καὶ . . . . .]τῶ οἱ ἀπελευθερω[θέντες ὑπὸ δεῖνος τοῦ
δεῖνος, δεῖνος τοῦ Ε]ὐφόρβου, Εὐτύ[χους (-ίδου κττ.) τοῦ δεῖνος κτλ..

β

24α - - στρ(ατηγοῦντος) Λεοντ]ο[κράτ]ο[υς; μη(νὸς)
Ὁμ]ο[λώου —· Φιλί]ππα ἡ ἀ[π]ε[λευ-
θερ]ωθεῖσ[α] ὑπ[ὸ] Ἀν[τι]γόνου τοῦ
Σω]π[ά]τ[ρ]ου ἔδωκε[ν] τῇ πό(λει δηνάρια) ΚΒ<'.
Τ]α[μιε]ύοντος τῆς πό(λεως) τὴν β' ἑξά-
μην]ον Δημοχάρο[υς] τοῦ Ἀριστο-
τ[έλ]ους, στρ(ατηγοῦντος) Λεο[ντοκ]ράτους· μη(νὸς) Ὁ-
μ]ολώου κ'. Πα[ρ]άμονος [κ]αὶ Σαμβα-
τ]ίων οἱ ἀπελευθερωθέντες ὑπὸ Φ[ί-
λ]ας τῆς Εὐβιότου ξενικῇ ἔδωκαν τῇ
πό(λει) ἕκαστος (δηνάρια) ΚΒ<'.
Τ]αμιεύοντος τῆς πό(λεως) τὴν α' ἑξά[μη]νον Εὐφ[όρ-

βο[υ] τοῦ [Ἀσ]άνδρου, στρ(ατηγοῦντος) Ἀρ[γ]είο[υ· μη(νὸς)] Ἀγαγυλίου [κ'.
Π]αράμονος [ὁ ἀ]πελευθερωθ[εὶς ὑ]πὸ Φιλίπ[⟨α-⟩
π]ας τῆς Λάρετ[ο]ς ἀ[πελ]ευθέρα[ς ἔδωκε]ν τῇ πόλι
(δηνάρια) ΚΒ<'.
Ταμιεύοντος [τ]ῆ[ς πό(λεως) τὴν β'] ἑ[ξάμη]νον Τ(ίτου) Μαικίου
Ἀλεξά[ν]δρ[ου]· μη(νὸς) [Λεσχα]νο[ρίου] κ'. Νεικόπολις ἡ ἀπελευ-
θερωθεῖσα ὑπὸ Ἀλ[ε]ξάνδρας τῆς Διονυσί[ου] ἔδω-
κεν τῇ πόλει (δηνάρια) ΚΒ<', στρ(ατηγοῦντος) Γραικηΐου.
Ταμιεύοντος τῆς πό(λεως) τὴν β' ἑξάμη(νον) Τ(ίτου) Μ[αι]κίου
Ἀλεξάνδρου, στρ(ατηγοῦντος) Γραικηΐου· μη(νὸς] Λεσχανορίου (κ').
Μακεδὼν ὁ ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ Δημο[χά-
ρ]ου[ς] τοῦ Ἀριστοτέλους ἔδωκεν τῇ πό(λει δηνάρια) ΚΒ<'.
Ταμιεύ]οντος τῆς πό(λεως) τ[ὴ]ν α' ἑξάμη(νον) [Ἀ...
..... τ]οῦ Δρε[β]ελάου, στρ(ατηγοῦντος) Κάλλ[ωνος(-ίδου)·
μη(νὸς) ....]· Ἔρως ὁ [ἀπελευθερωθεὶς κτλ..

Στίχ. 23-24. Ὁ χῶρος ἀπαιτεῖ ἱκανὰ κύρια ὀνόματα, ἅτινα ἀνεπληρώσαμεν διὰ τοῦ *δεῖνα*.

Στίχ. 24α. Ἔκ τινων ἐνιαχοῦ περισωθέντων ἰχνῶν, συνεπληρώσαμεν κατ' εἰκασίαν καὶ ἐν παραβολῇ πρὸς τὰς ἐπιφερομένας ἀπελευθερώσεις τὸ ὄνομα τοῦ στρατηγοῦ.

Στίχ. 25. Εἶναι πιθανώταται αἱ συμπληρώσεις, διότι ἴχνη δύο Ο καὶ Μ τοῦ μηνὸς καὶ ἴχνη Λ τοῦ ὀνόματος διεκρίναμεν.

Στίχ. 27. Τὸ Ρ τοῦ πατρικοῦ δὲν εἶναι βέβαιον· δύναται νὰ ἐκληφθῇ ὡς Ι· ἀλλ' ἐκ διακρινομένων ἰχνῶν Π καθίσταται πιθανωτάτη ἡ τεθεῖσα συμπλήρωσις. Τὸ *Ἀντιπάτρου* ὑπερβαίνει τὸν χῶρον.

Στίχ. 29-30. Ἀπαντᾷ *Δημοχάρης Ἀριστοτέλους* ἀπελευθερωτὴς ἐν Δολίχῃ οἰκῶν, κάτω ἀριθ. 1296, τῆς αὐτῆς πιθανῶς οἰκογενείας· βλ. καὶ στ. 46-47 τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιγραφῆς.

Στίχ. 31-32. Ὀρθῶς ἤκασεν ὁ Wilamowitz *Σαμβατίων*· διότι κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ χαράκτου τὸ ΑΛ καὶ ΛΑ εἶναι συμπίλημα, ὅπερ μεταγραπτέον *αμ* καὶ *μα*, οὐχὶ ἁπλοῦν *αλ* καὶ *λα*· εἰς τοιαύτην γνώμην ἀγόμεθα παρατηροῦντες καλῶς ταῦτα ἐν στίχ. 31 (*ΠαρΑΛονος*), 40 (*τΑΛιεύοντος*) κτλ..

Στίχ. 36. Ὁ χῶρος καί τινα ἴχνη ἐπιβάλλουσι τὴν συμπλήρωσιν *Ἀσ]άνδρου*.

Στίχ. 37-38. Ἐν τέλει τοῦ στίχ. 37 σῴζονται ἴχνη Α, ἀτόπως βεβαίως χαραχθέντος, ὡς ὁ τεχνίτης αὐτὸς ὁμολογεῖ ἐν ἀρχῇ τοῦ στίχ. 38, ἔνθα τὸ Π διακρίνεται σχεδὸν τελείως. Τὸ δὲ *Λάρετος* εἶναι ἀσφαλές, διότι διεκρίθη ἡ δεξιὰ κεραία τοῦ Λ, χαραχθεῖσα μακροτέρα, ἵνα μὴ θεωρηθῇ συμπίλημα ΛΑ ἤτοι *μα*· προέρχεται δ' ἐξ ὀρθῆς *Λάρες*=*Lares*· πιθανώτατα οὕτω γραπτέον καὶ ἐν IG IX² 1032, ἔνθα δικαίως ἀμφιβάλλει ὁ Kern εἰς τὴν ἐξ ἀπογράφου τοῦ μακαρίτου Φιλίου ἀνάγνωσιν *Δάρες*.

Στίχ. 40-41. Εἶναι ἀσφαλὴς καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν στίχ. 44 ἡ ἀνάγνωσις τοῦ ἐκρωμαϊσθέντος ταμίου, κανονικῶς ἐκφερομένου T(itus) Maecius Alexander. Ὁ *Τίμαιος* τοῦ Kern δὲν ὑπάρχει.

Στίχ. 43. Δὲν πρέπει νὰ ὀβελισθῇ τὸ *στρ(ατηγοῦντος) Γραικηΐου*, διότι εἶναι ἐμφανὲς ὅτι ὁ χαράκτης παραλιπὼν τὴν ἐν στίχ. 41 κανονικὴν ἀναγραφὴν τοῦ στρατηγοῦ, ἔγραψεν αὐτὸν ἐν τέλει τῆς ἀπελευθερώσεως, ἐπανορθῶν οὕτω τὸ σφάλμα.

Στίχ. 45. Ἐν τέλει διακρίνεταί τι ἀβέβαιον ἴχνος γράμματος· φαίνεται πιθανώτερον ὅμως ὅτι παρελείφθη ἡ ἡμέρα, ἢ εἶχεν ἀποδοθῇ γραπτῶς, διότι χῶρος μὲν ὑπάρχει ἑνὸς γράμματος, ἴχνος δὲ κεχαραγμένον τινὸς οὐδέν.

Στίχ. 48. Ἐν τέλει ὁ χαράκτης ἔγραψε συμ-
Η
πίλημα ΑΛ (πρβ. ἄνω εἰς στίχ. 31-32), δηλῶν οὕτως ὅτι συντέμνει τὰς τρεῖς τελευταίας συλλαβὰς τῆς λέξεως *ἑξάμηνον*· τὸ ἐπιφερόμενον ἄρα ἴχνος γράμματος Α ἢ Λ ἀνήκει τῷ ὀνόματι τοῦ ταμίου.

Στίχ. 49. Καὶ ἐνταῦθα ὁ χαράκτης διέκρινεν, ὡς ἐν στίχ. 38, τὸ ΛΑ ἀπὸ τοῦ συμπλήματος ΛΑ *μα*. Ἡ ἀνάγνωσις τοῦ ὀνόματος εἶναι ἀσφαλής· *Δρεβέλαος* δὲ θὰ εἶναι ἐξελληνισμένον τι βαρβαρι-

Ετυπ. 31·10·13.

κὸν ὄνομα, Θρᾳκικόν, ἢ Ἰλλυρικὸν μάλιστα. Ἔν τινι ἀνεκδότῳ ἐπιγραφῇ ἐκ τῶν μερῶν τούτων εὕρομεν *Ἀξόδασον Δρεβελάου*· ἴσως τὸ αὐτὸ πρῶτον ὄνομα κεῖται καὶ ἐνταῦθα.

Τὸ δὲ ὄνομα τοῦ στρατηγοῦ δὲν δύναταί τις νὰ βεβαιώσῃ ἀναμφισβητήτως, ἂν εἶναι **Καλλ-** ἢ **Καμ-**· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ἐπιφερόμενον γράμμα, οὗ ἐσώθησαν σαφῆ ἴχνη, δὲν εἶναι ἄλλο τι εἰ μὴ Ο ἢ Ω, καὶ ἐπειδὴ ἡ σύνθεσις **Καλλο**- - εἶναι ἑλληνικῶς ἀδύνατος ἐν τῇ θέσει τῆς **Καλλι**- - -, ὑποχρεούμεθα νὰ ἀναγνώσωμεν καὶ συμπληρώσωμεν ἢ *Κάλλ*[*ωνος*(-*ίδου*) κττ., ἢ *Κάμ*[*ωνος*· ἡμεῖς προτιμῶμεν τὸ *Κάλλ*[*ωνος*, διότι παρετηρήσαμεν ὅτι ὁ χαράκτης γράφει τὰς κεραίας τοῦ ΛΛ ἀποκλινούσας εὐρύτερον, ἐν ᾧ τὰς τοῦ Α καὶ Λ συγκλινούσας στενώτερον· βλέπε τὸ ὑπερκείμενον ἀκριβῶς ΑΛ τοῦ *ἐξάμηνον* πρὸς παραβολὴν καὶ ἔχε πρὸ ὀφθαλμῶν ὅτι ἀπὸ τοῦ στίχ. 48 κέ. ἡ χάραξις εἶναι διάφορος τῶν προηγουμένων. Ὁ Kroog ἐν τῇ ἀναγραφῇ τῶν στρατηγῶν, συμφωνοῦντος πιθανῶς καὶ τοῦ Hiller ἐν τῷ πίνακι, προτιμῶσι τὸ *Κάμ*[*ωνος*.

Στίχ. 50. Ἠδύνατό τις νὰ συμπληρώσῃ (*Χρυσ*)-*Ἀντ*]*έρως* ἤ τι ὅμοιον.

***IG IX² 1269* (εἰκ. 11· καταλ. ἀριθ. 42 α).** Ἡ ὡς difficillima χαρακτηριζομένη ὑπὸ τοῦ Kern ἀνάγνωσις λόγον εἶχε τὴν θέσιν μόνον τοῦ λίθου, διότι καθ' ἑαυτὰ τὰ γράμματα εἰσὶν εὐδιάκριτα, βαθέως καὶ ἐπιμελῶς κεχαραγμένα. Εἶναι ὅμως ὄντως difficillima ἡ μετὰ διάστημα 0·19 ὑπ' αὐτὴν κεχαραγμένη ἑτέρα ἐπιγραφή, ἧς ἐλάχιστα καὶ ἀβέβαια δύνανται νὰ συγκομισθῶσι, διότι ἔχει σφυρηλατηθῇ ἡ ἐπιφάνεια οἰκτρῶς ἤδη ἐν παλαιοῖς χρόνοις, ἴσως ἐπίτηδες πρὸς ἐξάλειψιν αὐτῆς.

Τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος λίθον ἐξηγάγομεν ἐκεῖθεν καὶ ἐκαθαρίσαμεν ἐξ ἐπικειμένης ἑκατέρωθεν ἀσβέστου, ἧς ἕνεκα βεβαίως δὲν κατώρθωσαν νὰ ἀναγνώσωσι καλῶς ὁ Heuzey καὶ Kern ἅπασαν τὴν παρατιθεμένην ἐπιγραφήν· διαφοραὶ ἐν ταῖς ἀναγνώσεσί μου ὑπάρχουσι καθ' ἅπαντας τοὺς στίχους.

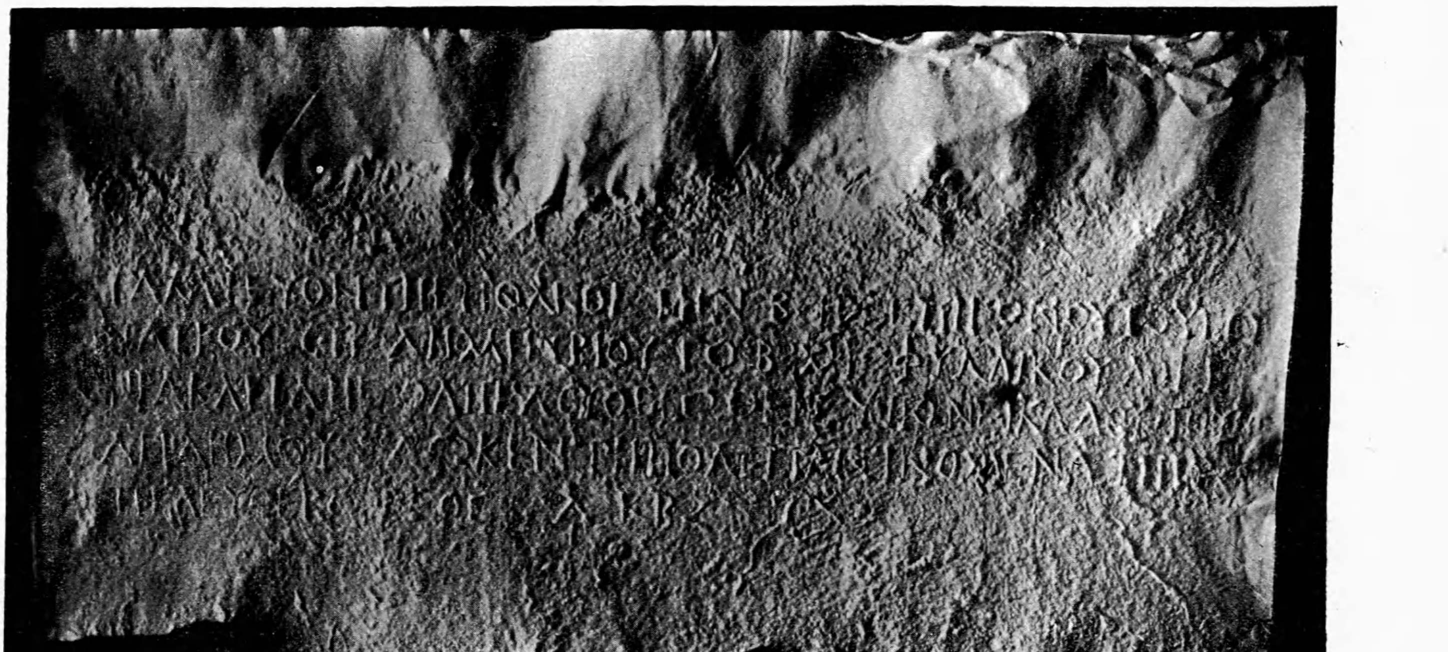

Εἰκὼν 11 (ἐπιγρ. ἀριθ. 1269). Ἀπελευθέρωσις ἐπὶ στρατηγοῦ Δημητρίου τὸ β'.

Ταμιεύον(τος) τῆς πόλεως τὴν β' ἐξ(άμηνον) Ἐπιγόνου τοῦ Σω-
πάτρου, στρ(ατηγοῦντος) Δημητρίου τὸ β'· μη(νὸς) Φυλλικοῦ λοι(πῶν) ε'.
Ἡρακλείδης ὁ ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ Νεικάδου τοῦ
Ἀσιδήμου [ἔ]δωκεν τῇ πόλει τὰ γεινόμενα τῆς ἀ-
πελευθερώσεος δη(νάρια) ΚΒ<.

Τὸ ἐν στίχ. 4 πατρικόν, καίπερ περίεργον, φαίνεται καλῶς ἔχον· διότι ὑπάρχει ὄνομα *Ἄσιος* κτὅ., ἐξ ὧν δυνάμεθα ἴσως νὰ μὴ ἀμφιβάλλωμεν περὶ τῆς γνησιότητος τοῦ προκειμένου.

Τὴν ὑποκειμένην ἐπιγραφὴν καὶ τὰς δύο τῶν ἑκατέρωθεν ἑδρῶν τοῦ αὐτοῦ λίθου θέλομεν ἐκδώσει εὐθέτως.

***IG IX² 1270* (*εἰκ. 12· κατάλ. ἀριθ. 39 α*).** Κυβόλιθος ἀρχιτεκτονικὸς μαρμάρου λίαν ὑπομέλανος, ὄπισθεν μόνον ἀπεσχισμένος· ἐπὶ τοῦ μέσου τῆς ἄνω ἐπιφανείας ὑπάρχει αὖλαξ ἀβαθής· κάτω λήγει καθ' ὅλας τὰς ἕδρας εἰς προεξέχον γεῖσον, ἀποσχισθὲν τὰ πολλά. Ὕψ. 0·78, πλάτ. 0·575, πάχ. 0·15.

Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη ἐπὶ τῆς ἔμπροσθεν πλατείας ἐπιφανείας βαθέως καὶ σχεδὸν καλῶς ὑπὸ πολλῶν χειρῶν, ἀλλ' ἀπετρίβη ἱκανῶς· ὕψ. γραμμ. 0·012-0·025, διάστιχ. 0·006· τὴν ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ἕδρας ἐπιγραφὴν ἐκδίδομεν κάτω εἰς ἀριθ. 1274, τὴν δ' ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ἐν τῇ Revue Épigr. 1913/4.

Ὁ λίθος οὗτος ἀπὸ τῆς ὑπὸ τοῦ Kern μεταγραφῆς φαίνεται φθαρεὶς ἔτι ἱκανῶς ὑπό τε τῆς ἀτμοσφαίρας καὶ ὑπ' ἀνθρώπων, χαραξάντων ἐπ' αὐτοῦ δι' αἰχμηρῶν ὀργάνων πρὸς παιδιὰν ποικίλας γραμμάς· οὕτως ἡ ἀνάγνωσις τῆς ἐπιγραφῆς, ἣν δικαίως τότε ἐχαρακτήριζεν ὁ Kern ὅτι ἦτο difficillima, κατέστη ὅλως δυσχερεστάτη. Αἱ ἐμαὶ ἀναγνώσεις διαφέρουσι τῶν τοῦ Kern καθ' ἅπαντας τοὺς στίχους.

Στίχ. 1-2. Ἡ πρώτη ἀπελευθέρωσις ἀπὸ τοῦ στίχ. 1-6 ἐχαράχθη βαθέως διὰ μεγάλων γραμμάτων, ἀραιῶς γεγραμμένων καὶ ἐνιαχοῦ μετὰ συμπιλημάτων· ἐν τέλει τοῦ στίχ. 1 ἔχει ἐνιαχοῦ σφυρηλατηθῇ ὁ λίθος, ἀλλ' εἶναι βέβαιον ὅτι ἐλλείψει χώρου δὲν ὑπῆρχον περαιτέρω γράμματα· οὕτω τὸ ἐν ἀρχῇ τοῦ στίχ. 2 ὀβελιζόμενον ὑπὸ τοῦ Kern ⟨*τὴν*⟩ ἔχει καλῶς.

Στίχ. 3. Αἱ συμπληρώσεις δύνανται νὰ θεωρηθῶσι πιθανώταται· θὰ ἐλέγομεν αὐτὰς ἀσφαλεῖς, ἂν μὴ ἦτο ἀμφίβολον ἕως ποῦ ἐξικνεῖται ἡ βραχυγραφία τοῦ χαράκτου, ἂν δῆλον ὅτι ἐδήλου *στρα(τηγοῦντος)* ἢ *στρ(ατηγοῦντος)*· τὸ δεύτερον εἶναι πιθανώτερον· ἕνεκα τοῦ χώρου ἐθέσαμεν εἰκα-

Εἰκὼν 12 (ἐπιγρ. ἀριθ. 1270). Ἀπελευθερώσεις ἐπὶ στρατηγῶν Ἀργείου [τὸ β'], Ἰουλίου Ἀντιπάτρου (;), Αἰλιανοῦ Φιλίσκου (;).

Ταμιεύοντ[ο]ς τῆς πόλεως τὴν [πρώ-
την ἑξ[ά]μηνο[ν Ν]ικολάου τοῦ [Ε]ὐ[θυ-
δήμου, στρ(ατηγοῦντος) Ἀ[ργε]ίου [τὸ β΄; μη(νὸς)
Ἀπο]λλ[ω]ν[ίου
ζ]ι΄· Φιλημ[ά]τιο[ν] ἡ ἀπ[ελευθερω]θ[εῖσα
ὑπ[ὸ] Φιλι[ν]ίου [τ]οῦ Ἡ[ρα]κ[λεί]δο[υ ἔδω-
κε τῇ πόλι [τὰ] γιν[ό]μενα ἐκ [τοῦ νόμου δη(νά-
ρια) ΚΒ<΄.
Στρα(τηγοῦντος) [Ἰ]ουλ(ίου) [Ἀ]ν[τιπά;]τ[ρ]ου
[τ]ὸ [τρίτ;]ο[ν· ταμιεύοντ]ος τὴν [π]ρ[ώ-
την ἑ[ξ]ά[μ]ηνον Π[α]υ[σαν]ίου [τοῦ δεῖνος, μη-
(νὸς) Ἀγαγυ-
λίο[υ πέ]μ[πτηι; - - -]ο[ς ὁ ἀπελευθερωθεὶς] ὑπ[ὸ Φι-
λ]οσ[τράτ]ου ἔδ[ωκεν τῆι] πόλ[ει τὰ γινόμενα δη-
(νάρια) ΚΒ<΄.
Στρ(ατηγοῦντος) Α[ἰ]λ[ι]α[νοῦ Φιλίσκου;
τ]αμι[εύοντος τῆς πόλεως τὴν — ἑξάμ-
ην[ον - - - -]ν[- -] μη(νὸς) [Ἑρμα]ί[ου
πρό[τηι;]·Ξά[νθη, δεῖνα, αἱ ἀπε-
λευθ[ερωθεῖσαι ὑπὸ - - -]ώρα[ς
συντ[η]ρ[οῦ]ντο[ς Εὐ]δή[μ]ο[υ] τοῦ Φι[λώ-
του τοῦ [ἀν]δρὸς [- - - ώρα]ς [. . . . .
ω]π[.]ρ[. . .]οσ[.]υ[. . .]π[.]αυ[. . . . . .
. .]ρο[. . .]μ[. . . .α]υ[.]σ[. . . .]ρο[. . . .
. .μ]οστράτου [ἔ]δ[ωκαν τῆι] πόλ[ει
ἑκά]στ[η] τὰ γινόμ[ενα δη(νάρια) ΚΒ<΄.

στικῶς τὸ *τὸ β΄* κατὰ τὴν ἐκ τοῦ αὐτοῦ μέρους προερχομένην ἐπιγραφὴν IG IX² 1268, ὡς διωρθώθη ἐν τοῖς ἄνω· ὁ ἐκεῖ ἄρα ταμίας θὰ εἶναι τῆς πρώτης ἑξαμήνου· τοῦ μηνὸς τὸ ὄνομα θεωρητέον ἐξ ἰχνῶν περισωθέντων ἀσφαλές.

Στίχ. 5. Τὸ ὄνομα τοῦ ἀπελευθερωτοῦ ἦτο πιθανῶς τοῦτο· διότι καὶ βραχυγραφία ΓΠ οὔτε χωρεῖ καὶ ἂν ὑπῆρχε θὰ διεκρίνετο, πολλῷ δὲ μᾶλλον τὰ ΓΠ. Τὸ δὲ πατρικὸν αὐτοῦ θεώρησον τὰ πολλὰ εἰκαστικῶς συμπληρωθέν, καίπερ συμφώνως τοῖς ἴχνεσι καὶ τῷ χώρῳ.

Στίχ. 7. Ἐντεῦθεν μέχρι τοῦ στίχ. 10 ὑπάρχει ἡ δευτέρα ἀπελευθέρωσις διὰ μικρῶν γραμμάτων βαθέως καὶ πυκνῶς κεχαραγμένων μετά τινων βραχυγραφιῶν. Ἂν ἀναγνώσωμεν (πρβ. στίχ. 3) ἄνευ τοῦ Α *στρ(ατηγοῦντος)* Α.ΟΥΛ, δυσχερῶς θὰ ἐλαμβάνομέν τι ὄνομα, καὶ ἂν τὸ Ο ἀναγνώσωμεν Θ· τούτων ἕνεκα προετιμήσαμεν τὴν τεθεῖσαν μεταγραφήν· γνωστὸς στρατηγὸς εἶναι ὁ *Ἰούλιος Ἀρνόφιλος* ἐν IG IX² 287 b, ὃν θὰ συνεπληροῦμεν, ἂν δὲν ἐκώλυε τὸ ἐπιφερόμενον Τ[Ρ]ΟΥ, καίτοι τὸ Ρ ἠδύνατό τις νὰ ἀμφισβητήσῃ ὡς ἀπατηλὸν ἐκ τῶν φθορῶν καὶ νεωτερικῶν χαραγῶν σχηματισθέν· ἡμεῖς θεωροῦμεν αὐτὸ ἀσφαλές, ἀλλὰ τὸ ὄνομα καὶ πατρικὸν τοῦ στρατηγοῦ οὐχὶ ἀναμφισβήτητα· κατὰ τοὺς περὶ ὧν ὁ λόγος χρόνους φέρεται στρατηγὸς *Σωσίπατρος*.

Στίχ. 9-10. Οἱ στίχοι οὗτοι ἔχουσι φθαρῇ ἰσχυρῶς.

Στίχ. 11. Ἐντεῦθεν μέχρι τοῦ πέρατος τῆς ἐπιγραφῆς ὑπάρχει τρίτη ἀπελευθέρωσις διὰ μεγάλων γραμμάτων, ἀβαθῶς καὶ ἀραιῶς κεχαραγμένων καὶ ἰσχυρότατα φθαρέντων· τὸ πρῶτον ὄνομα τοῦ στρατηγοῦ ἔκ τινων περισωθέντων γραμμάτων θεωρητέον πιθανόν, οὐχὶ βέβαιον· ὁ αὐτὸς ἐμφανίζεται ἐν τῇ ἐκ τοῦ αὐτοῦ μέρους προερχομένῃ ἐπιγραφῇ 1268 στίχ. 9. Τὸ εἰκασθὲν ὑπὸ τοῦ Wilamowitz ὄνομα στρατηγοῦ *Ἀλέξανδρος* δὲν ὑπάρχει, ὀρθῶς δ' ὁ Hiller ἐν τῷ πίνακι οὐδ' ἐμνημόνευσε τούτου.

Στίχ. 13-14. Τὸ ὄνομα τοῦ μηνὸς ἐκ σωθέντων πρὸ τοῦ Ι ἰχνῶν θεώρησον ἀσφαλές· τὸ δ' ἐν ἀρχῇ τοῦ στίχ. 14 μεταγραφὲν *πρ(ώ)[τηι* κατ' ἀνάγκην ἀνέγνωμεν οὕτω, καίπερ ἀναλογιζόμενοι ὅτι δυσχερῶς θὰ ἔκειτο τοῦτο ἀντὶ τοῦ *νουμηνίαι* (πρβ. ὅμως IG IX² 349 c στίχ. 4, ἔνθα κεῖται Α΄ ἤτοι *πρώτηι*).

Στίχ. 16-17. Νέον τι περίεργον εἰσέρχεται εἰς τὸ θέμα τῶν ἀπελευθερώσεων, τὸ *συντηροῦντος*, ὅπερ θεωροῦμεν πιθανώτατα συμπληρωθὲν κατὰ τὰ ἴχνη καὶ τὸν χῶρον· θὰ ἔχῃ περίπου τὴν σημασίαν τοῦ *συντελοῦντος, συνευδοκοῦντος* κττ.. Τὰ δὲ τοῦ στίχ. 17 φαίνονταί μοι καλῶς διαγιγνωσκόμενα παρὰ πᾶσαν τὴν φθορὰν τοῦ λίθου· ἧττον πιθανῶς δύναται νὰ μεταγραφῇ ἁπλῶς *τοῦ [Ἀν]δροσ[θένου]ς*.

Στίχ. 18-19. Μόλις δύνανται νὰ συγκομισθῶσιν ἐντεῦθεν γράμματά τινα· ἐθέσαμεν στιγμὰς ἰσαρίθμους περίπου πρὸς τὰ ἐλλείποντα γράμματα· ἐνταῦθα φαίνεται ὑπάρχουσά τις διήγησις ἰδιάζουσα, σχετικὴ πρὸς τὴν ἀπελευθέρωσιν βεβαίως.

Στίχ. 20-21. Ὁ ὑπεισερχόμενος *Δη(Τι)μ]όστρατος* φαίνεται ἐλευθερωτὴς τοῦ ἐν στίχ. 19 ***ἀπελευθ]έρ[ου*** · ἐκ τῶν ἐπιφερομένων καταφαίνεται ὅτι δύο τοὐλάχιστον γυναῖκες ἠλευθερώθησαν.

Τοῦ τελευταίου στίχου διακρίνεται ἐν τῇ εἰκόνι τὸ ἄνω ἥμισυ μόνον, διότι ἀπεσπάσθη ἐκ τοῦ ἐκτύπου κατωτάτω μικρὸν τμῆμα χάρτου προσθέτου, ἐπικολληθέντος κατὰ τὴν λῆψιν αὐτοῦ καὶ περιέχοντος τὸ κάτω ἥμισυ τῶν γραμμάτων.

Ὁ λίθος φέρει καὶ ἑτέρας ἀπελευθερωτικὰς ἐπιγραφὰς ἐπί τε τῆς δεξιᾶς καὶ ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ἕδρας· περὶ τῆς ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ἕδρας ἐπιγραφῆς βλ. τὰ εἰς IG IX² 1274 ἐπιφερόμενα ἐνταῦθα· τὴν ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ἕδρας ἐκδίδομεν ἐν τῇ Revue Épigraphique 1913/4.

IG IX² 1271. Δὲν εὕρομεν τὸ τμῆμα τοῦτο· ἀλλὰ τὰ ἀφεθέντα ὑπὸ τοῦ Kern ἀσυμπλήρωτα δύνανται μετὰ πολλῆς πιθανότητος νὰ συμπληρωθῶσι κατὰ πολλὰς ὁμοίας ἐπιγραφάς, ἐν αἷς ἀπελευθεροῦνταί τινες ὑπὸ γονέων καὶ τέκνων, ὡς ἑξῆς:

. . . στρατ]ηγ[οῦντος δεῖνος· μη-
νὸς - - - - -] δεκάτη· Θ[- - - δεῖ-
νος ὁ ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ] Σωσιβίου τ[οῦ δεῖ-
νος καὶ τῆς γυναι]κὸς αὐτο[ῦ δεῖνος καὶ τοῦ
5 υἱοῦ αὐτῶν Σωσι]βίου [ἔδωκε τὰ ἐκ
τοῦ νόμου γινόμενα] τ[ῆι πόλει δη(νάρια) ΚΒ<΄.

IG IX² 1272 (εἰκ. 13· καταλ. ἀριθ. 29). Διαφορὰς ἔχομεν πρὸς τὰς ἀναγνώσεις τοῦ Kern

ἐν στίχ. (1 α-)1. 5 κέ..

Εἰκὼν 13 (ἐπιγρ. ἀριθ. 1272).'Απελευθερώσεις ἐπὶ στρατηγῶν . . .

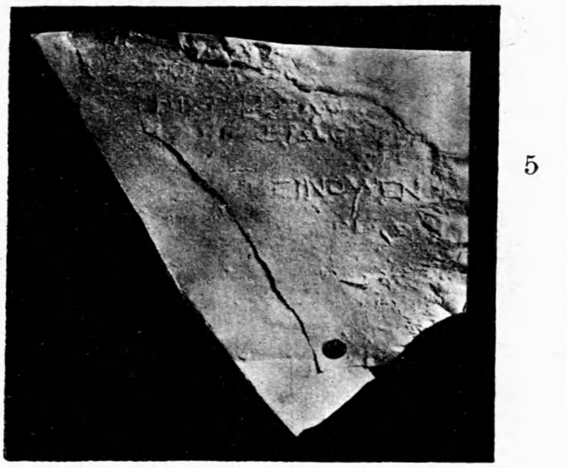

Εἰκὼν 14 (ἐπιγρ. ἀριθ. 1273). 'Απελευθερώσεις ἐπὶ στρατηγῶν Κεφάλου, . . .

\- - - - - - -] μ(η)[νός; - - - - - -
δεῖνα ὁ(ἡ)] ἀπελευθε[ρωθεὶς ὑπὸ δεῖ-
νος - - -] τοῦ Ἀρχελόχου ἔ[δωκε τῆι
πόλει τὰ] γεινόμενα (κενὸν) δη(νάρια) [ΚΒ<'.
Ταμιεύοντος τῆς πόλ]εο(ς) τὴν β' ἐ[ξάμη-
νον - - - - - - - - - ο]υ τ[οῦ δεῖνος κτλ..

'Απὸ τοῦ στίχ. 4 τοῦ Kern ἡ ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη ὑπ' ἄλλης χειρός· τὸ σημειούμενον ὑπ' αὐτοῦ συμπίλημα ἦτο Τ, ἀτόπως γραφὲν ὑπὸ τοῦ χαράκτου καὶ διορθωθὲν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ οὐχὶ εὐκρινῶς εἰς Σ.

IG IX² 1273 (εἰκ. 14· καταλ. ἀριθ. 65 α). 'Απετείχισα αὐτὸ ἐκ τῆς παρὰ τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς κρήνης τοῦ χωρίου Δούκλιστας. Εἶναι βάθρον λευκοφαίου μαρμάρου, ἄνω ὀλίγον καὶ κάτω ἱκανῶς ἀποκεκομμένον· ἔφερε πιθανῶς καὶ ἀπὸ τῶν τεσσάρων πλευρῶν ἐπιγραφάς· αἱ ἐπὶ τῆς ὄπισθεν καὶ τῆς ἀριστερᾶς ἀπετρίβησαν ὅλως· ἡ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς διεσώθη καλῶς· δημοσιεύω δὲ ταύτην ἐν τῇ Revue Épigraphique 1913/4. Ὕψ. 0·62, ὧν 0·25 ἀπεσχισμένα, πλ. 0·61, πάχ. 0·32.

Ἡ ἔμπροσθεν ἐπιφάνεια ἀπετρίβη οἰκρῶς· ὑπὸ τοῦ Kern ὤφθησαν τέσσαρες στίχοι, ὑπ' ἐμοῦ ὀκτώ· διαφέρουσι δὲ καθ' ὅλους τοὺς στίχους αἱ ἐμαὶ ἀναγνώσεις καὶ συμπληρώσεις τῶν τοῦ Kern.

Τοῦ ὀνόματος τοῦ στρατηγοῦ ἐσώθησαν ἴχνη 5-6 γραμμάτων· τὸ πρῶτον καὶ δεύτερον εἶναι πιθανῶς ΚΦ, ὑπέρκειται δ' ἐπὶ τοῦ διαστίχου ἴχνος

(στίχ. 1-2 ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἐλλείπουσιν).
[1] [Ταμιεύοντος τῆς πόλεως - - - -]
1 - - - - τ]ο[κρά]τ[ους τοῦ δεῖ-
νος ἐπὶ στρα]τηγοῦ Κ(ε)φ]άλο[υ - -
δεῖνα ἡ ἀπελευθ]ερωθε[ῖ]σ[α ὑπὸ
δεῖνος - - - - - τοῦ 'Αρχ]ε[.-
\- - - ἔδωκε τῆι πόλει τὰ γ]εινόμεν[α
δη(νάρια) ΚΒ<'. — Ταμιεύοντος τὴν πρώτ]η[ν ἐ-
ξάμηνον δεῖνος ἐν στρατ]η[γῶι - - - - - - -
\- - - - - - ἀπελευ]θ[ερω-
[θεὶς(-α) κτλ.].

Ε· τὰ λοιπὰ εἶναι βέβαια ἢ σχεδὸν βέβαια καὶ τὸ ὅλον πιθανώτατον· ἀπαντᾷ δὲ συχνάκις ὁ στρατηγὸς οὗτος ἐν ταῖς τῶν τόπων τούτων ἐπιγραφαῖς, πολλάκις στρατηγήσας (βλ. κάτω εἰς ἀριθ. 1295).

IG IX² 1274 (εἰκ. 15· καταλ. ἀριθ. 39 β). Τὸν λίθον τοῦτον δὲν εἶδεν ὁ Kern, πιθανῶς διότι ἤδη τῷ 1899 ἀποσπασθεὶς ἐκ τῶν ἐρειπίων τῆς ἐκκλησίας Ἁγίας Παρασκευῆς ἐκτίσθη ἐπὶ παρακειμένου βόθρου τῆς κρήνης τοῦ χωρίου, ὃν σήμερον καλοῦσι κοινῶς *στέρναν*, ὁπόθεν ἀπετείχισα αὐτόν.

Παρετήρησα ὅμως ὅτι εἶναι ὁμοιότατος τῷ 1270 καὶ δοκιμάσας ἐβεβαιώθην ὅτι ἁρμόττει ὀλίγον περὶ τὸ μέσον τῆς δεξιᾶς ἕδρας τοῦ ***1270 (= καταλ. ἀριθ. 39),*** ἐφ' ἧς ὑπάρχει ἐπιγραφή, συνέχεια οὖσα τῆς πρώτης.

Κατὰ τὸ τέρμα τῶν στίχ. 4· 5· 6· 7· 8· 9 ὁ

Heuzey εἶδε τὸν λίθον σῳζόμενον ἀρτιώτερον, ἀποκοπέντα μετέπειτα· δὲν εἶδεν ὅμως τὰ ἱκανὰ ἄλλως γράμματα τῶν περαιτέρω στίχ. 10-13 διότι, ὡς θὰ ἦτο ἐντετειχισμένος τότε ὁ λίθος, δὲν θὰ ἐφαίνοντο αὐτά.

Εἰκὼν 15 (ἐπιγρ. ἀριθ. 1274). Ἀπελευθερώσεις ἐπὶ στρατηγῶν Ἀπολλοδώρου τὸ δ', Ἀρισταίου (;), - - - χου, - - - - δρου.

Ταμιε[ύοντος τῆς πόλεως τὴν πρ]ώτην ἑ[ξά-
μηνον [δεῖνος - - - - - - - - - - τ]οῦ Φιλί[π-
που, στρ(ατηγοῦντος) [Ἀπολλοδώρου; τὸ] δ', μη(νὸς) Ἀπο[λλω-
νίου ἐνβο[λίμου—·] Πασίφιλος [ὁ ἀπε-
λευθερωθ[εὶς ὑπὸ Ε]ὐμήλου τοῦ [(Λεάνδρου) ἔδω-
κεν τῆ πό(λει) (δηνάρια) [ΚΒ<'.] ❧
(κενὸν ὕψ. 0·07).
Ταμιεύον[τος] τῆς πόλε[ως τὴν
α' ἑξάμην[ον· Νε]ικάδα το[ῦ Εὐδή-
μου [ἐν] σ[τρ(ατηγοῦντος) Ἀρι;στ]αίου· μην[ὸς Ἑρ-μαίου
[Ἑρμαίου;] ὀ[γ]δ[όηι καὶ εἰκοσ]τῆ· Γενε[ὰ ἡ ἀπελευθε-
ρωθῖσα ὑπ[ὸ Αἰνη]σιβού[λου τοῦ ...
άνδρου κα[ὶ - - -]ῶς ·Με[νεσ-
τράτου τῆς [γυναικὸς . .]άν[δρου καὶ τοῦ υἱοῦ αὐ-τῶν - - -
στράτου [ἔδωκεν] τ[ῆι πόλει τὰ γινό
μενα δη(νάρια) Κ[Β<'.
Ταμιεύοντο[ς τῆς πόλεως τὴν — ἑξάμη-
νον Ἁδύμο[υ τοῦ δεῖνος στρ(ατηγοῦντος) - - -'
χου· μη(νὸς) Θύο[υ —· δεῖνα ἡ ἀπελευθερω-
θῖσα ὑπὸ Ἀρ[ι - - - τοῦ δεῖνος, ἔδωκεν τῆι πόλει
τ]ὰ γινόμε[να δη(νάρια) ΚΒ<'.
Ταμιεύον[τος τῆς πόλεως δεῖνος τοῦ δεῖνος
τὴν πρώτη[ν ἑξάμηνον, στρ(ατηγοῦντος) - - - -
δ]ρου· μη(νὸς) Θεμ[ιστίου - - - δεῖνα ἡ ἀπελευ-
θερωθεῖσ[α ὑπὸ δεῖνος τοῦ δεῖνος ἔδω
κεν τῆ πόλ[ει τὰ γινόμενα δη(νάρια) ΚΒ<'.
(τέρμα).

Στίχ. 3-4. Τὸ ὄνομα τοῦ στρατηγοῦ ἐθέσαμεν εἰκαστικῶς, ὡς τούτου ὄντος ἤδη ἀσφαλῶς γνωστοῦ, ὡς τετράκις στρατηγήσαντος κατὰ τοὺς χρόνους τούτους, ἐκ τῆς κάτω ὑπ' ἀρ. 1298 ἐπιγραφῆς· πρβ. ὅμως καὶ κάτω εἰς BCH 1911 240 Nº 10. Ἐν τῇ κάτω ἐπιγραφῇ ὑπ' ἀριθ. 1296 ἐμφανίζεται ἀνωνύμως μὴν ἐμβόλιμος· πλείονα περὶ τοῦ μηνολογίου τῶν Περραιβῶν σκοποῦμεν νὰ διαλάβωμεν εὐθετώτερον ἐν τῇ ἐκδόσει ἑτέρων νέων ἐπιγραφῶν ἐντεῦθεν.

Στίχ. 5. Ἐκ τῶν παρὰ Heuzey γραμμάτων φαίνεται πιθανὸν ὅτι τὸ πατρικὸν ἦτο *Λέα[νδρος* ἤ τι ὅμοιον.

Στίχ. 8. Τὸ πατρικὸν τοῦ ταμίου φαίνεται ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Heuzey ἀποδιδομένων γραμμάτων ὅτι ἦτο τοῦτο.

Στίχ. 9. Ὁ χαράκτης ἐξήλειψε δύο ἢ τρία γράμματα [ἐπί]. Τὸ ὄνομα τοῦ στρατηγοῦ εἶναι δύσκολον νὰ συμπληρωθῇ ἀσφαλῶς· διακρίνονται ἴχνη Σ⁻ΑΙΟΥ, ἀλλὰ τὸ πρῶτον γράμμα φαίνεταί πως ὡς Ζ, ἐν ᾧ ἐξ ἄλλου τὸ δεύτερον δύναται νὰ ἐκληφθῇ ὡς συμπίλημά τι Ρ(*τρ*)· οὕτω θὰ εἴχομεν στρατηγὸν *Π]ε[τρ]αῖον*, ὄνομα συχνότατον, ὡς στρατηγοῦ μάλιστα, ἐν Θεσσαλίᾳ· παρὰ ταῦτα ὅμως ἡμεῖς ἀποκλίνομεν ὑπὲρ τῆς ἀναγνώσεως . . . . *σ[τ]αίου*.

Στίχ. 10. Καὶ ἐνταῦθα ἐξήλειψεν ὁ χαράκτης ὅλην λέξιν, τὸ διττογραφηθὲν πιθανῶς ὄνομα τοῦ μηνός. Τὸ ὄνομα τῆς ἀπελευθερωθείσης θεώρησον

πιθανόν, διότι εἶναι λίαν ἐφθαρμένα καὶ συγκεχυμένα ἐκ νεωτέρων χαραγῶν τὰ γράμματα· πιθανωτάτην ἐπίσης θεώρησον τὴν ἡμερομηνίαν κατὰ τὸ δεύτερον ἥμισυ, ἀσφαλῆ δὲ κατὰ τὸ πρῶτον.

Στίχ. 11-13. Ἡ *Γενεὰ* ἀπηλευθερώθη ὑπὸ ***Αἰνησιβούλου***, τῶν γονέων αὐτοῦ, ἤτοι τοῦ πατρὸς - - *ἄνδρου* καὶ τῆς μητρὸς - - *ῶς*, θυγατρὸς τοῦ ***Μενεστράτου***, καὶ τοῦ ἑτέρου υἱοῦ αὐτῶν - - ***στράτου***· μόλις οὕτω συμβιβάζονται τὰ σωθέντα γράμματα καὶ ὁ χῶρος.

Στίχ. 17-18. Ὀνόματα στρατηγῶν λήγοντα εἰς - - - *χος* εἶναι παραδεδομένα πολλὰ ἐκ νομισμάτων τοῦ κοινοῦ τῶν Θεσσαλῶν.

Στίχ. 22-23. Τὸ ὄνομα τοῦ στρατηγοῦ παρέληγεν οὐχὶ εἰς *ω* (π. χ. *Ἀπολλοδώρου* κττ.), διότι ὁ χαράκτης γράφει τὸ ω Ꞷ οὕτω, τὸ δὲ σωθὲν ἴχνος εἶναι λοξὴ κεραία, ἀλλ' ἔληγεν εἰς - - - *δρου*· οὕτω λήγουσιν ἱκανὰ ὀνόματα στρατηγῶν τῆς Α'- Γ' μΧ ἑκατονταετηρίδος.

Στίχ. 24. Ἐπειδὴ κατὰ τὸ τέρμα εἴδομεν ἴχνος λοξόν, ἐθέσαμεν οὕτως, οὐχὶ *ὁ ἀπελευ|θερωθεὶς* [*ὑπὸ* κτλ..

IG IX² 1275 (εἰκ. 16· καταλ. ἀριθ. 25). Τὸ ἀνάγλυφον εὕρομεν ἐν Ἐλασσόνι παρὰ τῷ ἰδίῳ Κώστᾳ Γάκῃ· εἶναι ἐμφανῶς ἀναθηματικόν· ἡ συνέχεια τῆς ἐπιγραφῆς κεῖται ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς παραστάδος· δὲν εἶδε δ' αὐτὴν ὁ Kern, διότι, οὔσης τότε ἐντετειχισμένης τῆς στήλης, πιθανῶς θὰ ἐκαλύπτετο ὑπὸ ἀσβέστου τὸ εἰρημένον μέρος· εἰκόνα πλήρη τοῦ ἀρκούντως σημαντικοῦ τούτου ἔργου θὰ ἐκδώσωμεν προσεχῶς ἐν τοῖς ***Πλαστικοῖς μνημείοις Θεσσαλίας***· ἐπὶ τῆς παρατιθεμένης διαφαίνεται ἡ δεξιὰ τοῦ Διὸς μετὰ κεραυνοῦ.

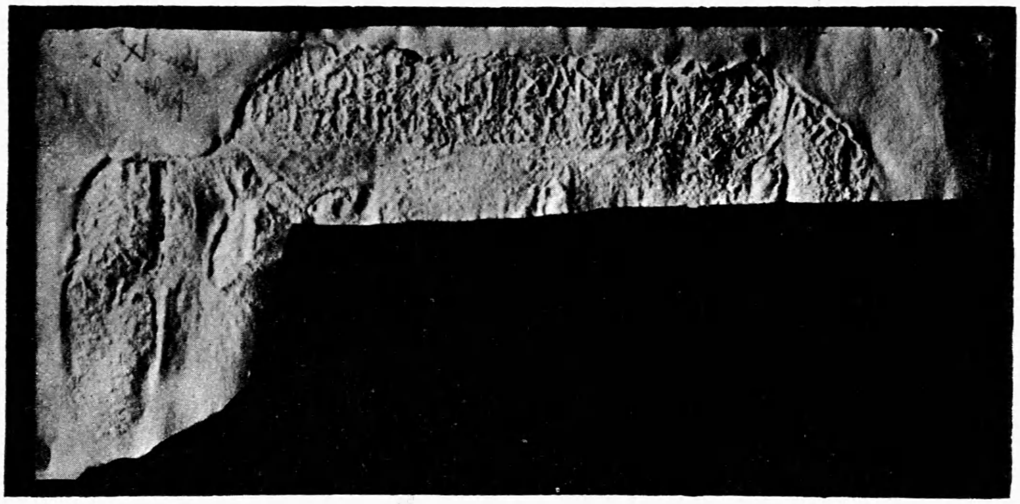

Εἰκὼν 16 (ἐπιγρ. ἀριθ. 1275). Ἀνάθεσις τῷ Διῒ Κεραυνίῳ.

Δη]μοκράτης Ἀν[τι]π[άτ]ρο[υ
καὶ] Ἐπ[ι]νίκη Παυσαν[ίου
Δ]ιῒ
Κε-
ραυ-
νίῳ.

Ὁ Kern ἐξέδωκε:

Δα]μοκράτης Ἀντιπάτρο[υ
τὸ] ἐπινίκιον Παυσ[α]νί[αι·

ἀλλ' ὁ Hiller ὀρθῶς ἐν τῷ πίνακι λέξει *ἐπινίκιον* θεωρεῖ αὐτὸ ἐντεῦθεν delendum· ἀλλ' ἡ ἑρμηνεία ὑπ' αὐτοῦ ὅτι τὸ ἀνάγλυφον εἶναι ἐπιτύμβιον δὲν εἶναι ἐπιτυχής· διακρίνας ὅμως κύριον ὄνομα ***Ἐπινίκιον*** ἐν στίχ. 2 προσήγγισε πολὺ τῇ ἀληθείᾳ. Ἡ ***Ἐπινίκη*** θὰ ἦτο σύζυγος τοῦ *Δημοκράτους*, προσφωνουμένη πατρόθεν κατὰ τὸ σύνηθες.

IG IX² 1276 (καταλ. ἀριθ. 30). Μόνον τὸ δεξιὸν ἥμισυ τοῦ λίθου τούτου εὕρομεν, ἐξ οὗ καταφαίνεται ἀκριβεστάτη ἡ ἀντιγραφή, ἡ ὑπὸ *Heuzey* γενομένη.

IG IX² 1277 (εἰκ. 17· καταλ. ἀριθ. 52). Καὶ τὸ μνημεῖον τοῦτο δὲν εἶδεν ὁ Kern· εἶναι

ἀνάγλυφον δύο ἱππέων, ἀνδρός, ἤτοι τοῦ *Δημοφίλου*, καὶ παιδός, τοῦ *Αὐτοβούλου*· τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων δὲν ἀπεδόθη πανταχοῦ ἀκριβῶς ὑπὸ τοῦ Heuzey. Ἐν τέλει τοῦ στίχ. 3 ὁ χαράκτης ἔγραψεν ἐν Η περισσόν, ἀρχικὸν ἑτέρου ἥ(ρωες). Μεταγραπτέον:

Εἰκὼν 17 (ἐπιγρ. ἀριθ. 1277). Ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον.

Ἄνδρα Φίλα Δημόφιλον σὺν Αὐτοβούλω
τέκνω· ἥρωες χρηστοὶ χαίρετε πάντοτ' ἐμοί·
Θνήσκω, μῆτερ, ἐτῶν ἓξ καὶ δέκα ἡμερῶν ⟨ἥ⟩.

Εἰκόνα αὐτοῦ θὰ ἐκδώσωμεν προσεχῶς.

IG IX² 1278 ***(καταλ. ἀριθ. 33).*** Ἡ στήλη αὕτη δὲν ἔχει τὸ σύνηθες ταῖς ἐπιτυμβίοις σχῆμα, οὖσα μικρά, καταλήγουσα ἐν μέσῳ εἰς γόμφον, ἄνω δὲ εἰς ὁριζόντιον ἠπίως προέχον γεῖσον, ἤτοι αὐτόχρημα οὖσα τοῦ ῥυθμοῦ τῶν ἀναθηματικῶν στηλῶν *Γόννων, ἄντρου Νυμφῶν Ὄσσης, Ὁμολίου* κττ.. Ὕψ. 0·35, πλ. 0·31, πάχ. 0·045.

Ἡ ἐπὶ τοῦ γείσου ἀβαθῶς καὶ σχεδὸν καλῶς κεχαραγμένη ἐπιγραφὴ ἀπετρίβη οἰκτρῶς· ὕψ. γρ. 0·012-0·017· συμπληρῶ διαφόρως τοῦ Kern·

Ἀ]νφω[τὶς Θρασ]υλάο[υ] Χά[ρισιν;

Ἡ ὕπαρξις δευτέρου στίχου δύναται νὰ θεωρηθῇ πιθανή· ἐν αὐτῷ θὰ ἔκειτο τὸ [***ἀνέθηκεν***] ἤ τι ὅμοιον.

Ὑπὸ τὸ γεῖσον ὑπάρχει λεῖον διάστημα πρὸς ὑποδοχὴν γραπτῆς παραστάσεως ἢ συμβόλου τινός.

Εὕρομεν δὲ καί τινα ἀναθηματικὴν στήλην ἀνέκδοτον, συγγενοῦς πιθανῶς τῆς *Ἀνφωτίδος* ταύτης, ἣν δημοσιεύομεν ἐν τῇ Rev. Épigr. 1913/4.

IG IX² 1279 ***(καταλ. ἀριθ. 31).*** Τὸ τμῆμα τοῦτο φαίνεται ἐκ τοῦ δεξιοῦ ἄκρου τῆς στήλης προερχόμενον· εἶναι πανταχόθεν ἀποκεκομμένον. Ὕψ. 0·195, πλάτ. 0·22, πάχ. 0·13.

Διεκρίναμεν μονόστιχον ἐπιγραφὴν ἐπὶ τοῦ γείσου, λίαν ἀποτετριμμένην· ὕψ. γραμμ. 0·012·

- - - - ΙΜΟΚΙ - - - - -
δεῖνα Δη]μοκ[ράτους.

Φαίνεται ὅτι, ἀφ' οὗ χρόνου εἶδεν αὐτὴν ὁ Kern, ἀπετρίβη ἱκανῶς ἀριστερά.

IG IX² 1280. Δὲν εὕρομεν τὸ τμῆμα τοῦτο· ἐκτὸς ἂν δὲν ἠδυνήθημεν νὰ ταυτίσωμεν αὐτὸ πρὸς τὰ εὑρεθέντα.

2) *Πύθιον.*

Περὶ τῆς πιθανῆς θέσεως τοῦ ***Πυθίου***, ὡς καὶ τῆς *Δολίχης* καὶ *Ἀζώρου*, ἐγράψαμεν τὰ δέοντα ἄνω τε σελ. 154 σημ. 1 καὶ ἐν τῇ Revue Épigr. 1913/4. Αἱ ἀποδιδόμεναι τῷ ***Πυθίῳ*** ἐπιγραφαὶ IG IX² 1281-1291 ἀνήκουσιν αὐτῷ βεβαίως.

IG IX² 1281 (εἰκ. 18· καταλ. ἀριθ. 27). Ὑπέρκειται τοῦ πρώτου στίχου κενὸν 0·082, ἄνευ βεβαίων ἰχνῶν γραμμάτων· τὰ δὲ ὑπάρχοντα ἐχαράχθησαν οὐχὶ ἀμελῶς, ὡς λέγει ὁ Kern, ἀλλ' ἀρκούντως ἐπιμελῶς· ἡ εἰκασία τοῦ *Heuzey*, ἀναγινώσκοντος ἐν στίχ. 1 *Ἀσκληπιῶ*, φαίνεταί μοι ὀρθή· αἱ ἐμαὶ ἀναγνώσεις καὶ συμπληρώσεις διαφέρουσι τῶν τοῦ Kern ἐν στίχ. 1· 3· 6· 8· 9· διέκρινα καί τινα οὐχὶ σαφῆ ἴχνη δεκάτου στίχου.

Ἐν στίχ. 1 ἠδύνατό τις νὰ ὑποπτεύσῃ ὅτι τὸ Κ εἶναι ἀρχικὸν ὀνόματος καὶ ὅτι ἄρα ἡ ἀνάθεσις ἐτελεῖτο τῷ Ἀσκληπιῷ μόνον, οὐχὶ κ[αὶ *Ὑγιείαι*· τὴν εἰκασίαν καθιστᾷ πιθανωτάτην τὸ ὅτι διὰ τῆς δευτέρας ταύτης συμπληρώσεως αὐξάνεται ὑπερμέτρως ὁ στίχος, λαμβάνων 22 γράμματα· τὸ δυνάμενον νὰ συμπληρωθῇ ὄνομα *Κορύβας* θὰ ἦτο ἱκανῶς περίεργον.

Οἱ ἐν στίχ. 6-7 *Ἀφθόνητος, Ἡρακλέων* καὶ *Λεοννᾶτος* εἶναι ἐμφανῶς ἀδελφοί· ὁ ἐν στίχ. 9

Εἰκὼν 18 (ἐπιγρ. ἀριθ. 1281). Ἀνάθεσις τῶ Ἀσκληπιῶ.

Ἀσκληπιῶ· Κ[ορύ;-
βα[ς] Ν[ι]κομ[άχου
ἱερ]ητεύ[σας,
Μένα[ν]δρος [Ε]ὐ[βιό]τ[ου,
Ἀριστόνους Ἀρύ[ββ]ου,
Ἀφθόνητος, Ἡρακλ[έ]ω[ν,
Λεοννᾶτος Δημοκράτου,
Ἵ;π]πων Πανσανίου,
- - - -]ος Μ[εν]έ[κ]ο[υ,
- - - - - - - - - -]οκ[- -.

Μενέκ(κ)ας ἢ *Μένεκ(κ)ος* ἐγένετο ἐκ τοῦ *Μενεκράτης*, καθ' ἃ ὁ *Δαμόκκας, Κλεόκκας, Φιλόκκας* κττ..

Ὁμοίας ἀναθέσεις τοῦ ἱερέως μετ' ἄλλων εὕρομεν κατὰ τὰ αὐτὰ μέρη καὶ δημοσιεύομεν ἐν τῇ Revue Épigraphique 1913/4.

IG IX² 1282. Τὸν σημαντικώτατον τοῦτον λίθον φαίνεται βέβαιον ὅτι δὲν εἶδεν ὁ Kern· καὶ ἡμεῖς παρὰ πάσας τὰς συντονωτάτας ἐρεύνας δὲν ἐπανεύρομεν αὐτόν· εἶναι εὔλογον νὰ εἰκάσωμεν ὅτι ἤδη ἀπὸ τοῦ 1888 ἀπώλετο.

Ἐν τούτοις εὑρόντες ἑτέραν ἐπιγραφὴν μετ' αναλόγων τῇ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐκφράσεων, ἣν δημοσιεύομεν ἐν τῇ Rev. Ép. ἔ. ἄ., δυνάμεθα νὰ συμπληρώσωμεν καὶ ἑρμηνεύσωμεν μετὰ πιθανότητος τάδε:

Στίχ. 8. Πιθανῶς ὑπόκειται ὄνομα γυναικὸς εἰς ΛΟΕΣΑΝ, ὡς συμπεραίνομεν ἐκ τῶν περισωθέντων ἐν στίχ. 7· τὸ ΑΦΕΣΑΝ φαίνεται ἐσφαλμένον.

Στίχ. 9-10. Συμπληρωτέον

Σωσιβίου [ἀργυρίου δηνάρια
ἑκατὸν πεντήκο(ν)τα.

Τοὺς στίχ. 12· 18-19· 22-28 ἀναγινώσκω καὶ συμπληρῶ ὡς ἑξῆς:

12 Ἰκάδας Πανσανίου, Σ[- - - - δεῖνος ἰδιοξενοδόκοι·

18 ξενοδόκοι ταγὸς Ἄσα[νδρος, δεῖνα δεῖνος· ἰδιο-
19 ξενοδόκοι Φιλόξενος Πανσαν[ίου, δεῖνα - - -

22 Ἀριστογένη[ς Κτησίου καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ δεῖνα
Ἀριστοξένου Ἰσιδώραν τὴν ἑαυτῶ[ν δούλην καὶ τὸ
ἑαυτῆς παιδάριον ἀφῆκαν
ἐλευθέραν κατὰ τὸν νόμον· παρα[μενέτω δὲ Ἰσι-
δώρα ἕως ἂν
25 ζ]ῆ Ἀριστογένης Κτησίου, καὶ [τὸ] πα[ιδάριον αὐ-
τῆς παρ' αὐτῶι·
ξενοδόκοι ταγὸς Δήμαρχο[ς, δεῖνα δεῖνος· ἰδιοξε-
νοδόκοι Μελάνθιος Ναυσιφίλου, Κλεογ[ένης δεῖ-
νος, Λε-
οννᾶς Εὐδήμου· [ἔδωκε τῆι πόλει δη(νάρια) ιε'.

Ετυπ. 1·11·13.

Περὶ τῶν *ἰδιοξενοδόκων* βλ. κάτω τὰ εἰς στίχ. 33· ὁ δὲ τύπος τῆς ἀπελευθερώσεως ἐν στ. 22-28 εἶναι ὅμοιος τῷ κάτω ἀριθ. 1290, ὃν βλ.. Τὸ ἀφεθὲν ἀμετάγραπτον ἐν στίχ. 28 ΟΝΝΑΣ φαίνεται ὂν ὄνομα, κατὰ τὸν συνήθη τύπον γενόμενον ἐκ τοῦ *Λεοννᾶτος-Λεοννᾶς.*

Στίχ. 33. Γραπτέον *ἰδιοξενοδόκοι*· τὸ ἴδιοι ξενοδόκοι δυνατὸν μὲν εἶναι νὰ ὑπῆρχεν ἐπὶ τοῦ λίθου, ἀλλ᾽ ἐν ἐπιγραφῇ, ἣν δημοσιεύομεν ἐν τῇ Revue Épigr. 1913-4, εὕρηται ἡ λέξις αὕτη ὡς μία· δηλοῖ δὲ ἐγγυητὰς πολίτας, τὸν ἀριθμὸν τρεῖς, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἄρχοντας ἐγγυητάς, οἵτινες λέγονται ἁπλῶς *ξενοδόκοι* καὶ εἶναι δύο ἢ εἷς, ὧν πρῶτος πάντως ἀναγράφεται εἷς ταγός· περὶ τοῦ ἔργου τῶν ξενοδόκων καὶ ἰδιοξενοδόκων λέγομεν ἐκεῖ τὰ δέοντα· περὶ δὲ τῆς συνθέσεως πρβ. *ἑλλησποντοφύλαξ*, ἰδιαίτατα ***ἀριστοχειρουργὸς*** (τὸ τελευταῖον τοῦτο ὄνομα ὑπέδειξέ μοι ὁ ἄριστος παρ᾽ ἡμῖν φιλόλογος κ. Ἑ. Πεζόπουλος) κττ.· εἶναι δ᾽ ἡ λέξις *ἰδιοξενοδόκος* ἀθησαύριστος.

IG IX² 1283 (εἰκ. 19· καταλ. ἀριθ. 63 α). Ὁ Kern ἀναφέρει δύο κιονόκρανα· καὶ τὴν μὲν ἀριστερὰν παρ᾽ αὐτῷ ἐπιγραφὴν ἐταυτίσαμεν τῷ ἐνταῦθα· τὸ δ᾽ ἕτερον τῶν ὑπ᾽ αὐτοῦ ἀναφερομένων ἐταυτίσαμεν τῷ εὐθὺς ἐπιφερομένῳ· ἡ ὑπολειπομένη δεξιὰ ἐπιγραφὴ τοῦ Kern προέρχεται ἴσως ἔκ τινος ἑτέρας πλευρᾶς· δὲν ἠδυνήθην ὅμως νὰ ταυτίσω αὐτήν· τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος εἶναι κιονόκρανον ἢ βάσις παραστάδος μαρμάρου ὑπομέλανος πλῆρες λειχήνων, ἔχον ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας δύο μικροὺς βαθεῖς τόρμους πρὸς γόμφωσιν σιδήρου καὶ ἁρμογὴν ἑτέρου λίθου. Ὕψ. 0·28, πλάτ. 0·82, πάχ. 0·82.

Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη ἐπὶ τῆς ἔμπροσθεν τραπεζοειδοῦς ἕδρας, ἐσχηματισμένης εἰς λοξὰ τέρματα, βαθέως καὶ ἀμελῶς, ἀπετρίβη δὲ καὶ ἐδύσθη ὑπὸ λειχήνων· ὕψ. γραμμ. 0·017-0·025, διάστιχ. 0·01· τὰς ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ἄνω κυματίου καὶ ὑποκάτω ἐπὶ τοῦ εἰσέχοντος μετώπου ἐπιγραφὰς θέλομεν ἐκδώσει εὐθέτως· αἱ ἀναγνώσεις καὶ συμπληρώσεις μου διαφέρουσιν ὅλως τῶν τοῦ Kern, ὡς εἰκός, διότι οὗτος ἐμποδισθεὶς ὑπὸ θυέλλης, συχνῆς περὶ τὰ μέρη ταῦτα, ὀλίγα ἠδυνήθη τούτου ἕνεκα νὰ ἀναγνῷ, ἄνευ μάλιστα ἐκτύπου·

5

Εἰκὼν 19 (ἐπιγρ. ἀριθ. 1283). Ἀπελευθερώσεις ἐπὶ στρατηγοῦ Πολυξένου.

τα]μ[ιεύοντος τῆς πόλεως Νικάνορος· δεῖνα Με-
λ[α]ν[θ]ίου ὁ ἀπε—λε[υθ]ερωθὶς
ὑ]πὸ Νικ[ά]νορος [ἐ]ν στρ(ατηγῶ) Πολυ[ξ]ένω
κ]α[ὶ] μη(νὸς) Ἱππ[ο]δρ(ο)μίου ἔδωκε Νικάνορι τῶ
ταμία ὥ[σ]τε τῆ π(ό)λι δη(νάρια) ΚΒϹʹ. (κενόν).

Τοῦ στίχ. 1 σῴζονται ἀριστερὰ ἴχνη ὀλίγα· ἀλλ᾽ ἐκ τοῦ στίχ. 4 συμπληροῦται ὁ ταμίας· ἐν στίχ. 2 ὑπερεπήδησεν ὁ χαράκτης ἀπόσχισιν παλαιὰν τοῦ λίθου 0·075 μήκους· ὁ πατὴρ τοῦ ἀπελευθερωθέντος εἶναι μὲν ἀβέβαιος, διότι τὰ δύο μετὰ τὸ πρῶτον γράμματα τοῦ στίχ. 2 εἶναι ἐφθαρμένα, ἀλλ᾽ ἐκ τῶν ἐπιφερομένων λίαν πιθανός· ἐν στίχ. 3 μετὰ τὸ ΡΟϹ ὁ χαράκτης ἐχάραξε ταπεινότερον τὰ ἐπιφερόμενα, ἵνα ἀποφύγῃ τὴν μνημονευθεῖσαν ἀπόσχισιν· τὸ Ξ τοῦ στρατηγοῦ ἔχει σχῆμα Κᶜ, ἤτοι φαίνεται γραφὲν κεχωρισμένως ὡς *κσ*· εἶναι δ᾽ ἄλλοθεν ἄγνωστος οὗτος.

Ἐν ἀρχῇ τοῦ στίχ. 4 ὑπάρχουσι τρία γράμματα, πιθανώτατα ***καὶ*** λέγοντα, διότι οὔτε πατρι-

κὸν τοῦ στρατηγοῦ χωρεῖ, οὔτε συμπίλημα ὡς *τὸ β' ἢ γ'* κτλ. στρατηγήσαντος· τὸ δεύτερον Ο τοῦ μηνὸς φαίνεται ὅτι ἔγραψεν ὁ χαράκτης ἄνω ἐπὶ τοῦ διαστίχου. Τὸ ἐν στίχ. 5 *ὥστε* ἐγράφη ω$^{C}_{T}$ε καὶ σημαίνει *ὡσάν, ταὐτὸν ὡς*· τὸ Ο τοῦ *πόλι* παρέλιπεν ὁ χαράκτης. Ὁ ταμίας φαίνεται ὢν ὁ αὐτὸς τῷ ἀπελευθερωτῇ.

***IG IX² 1284* (εἰκ. 20· καταλ. ἀριθ. 55 α).** Καὶ τοῦτο εἶναι ὁμοιότατον τῷ προηγουμένῳ, ἀκέραιον πλὴν τῆς κάτω ἀριστερᾶς γωνίας, πάλαι ἀποκοπείσης, καὶ τῆς ἄνω ὁμωνύμου κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν καὶ μεταφορὰν θραυσθείσης, ἐξ ἀνατροπῆς τοῦ μετακομίζοντος αὐτὴν διὰ τῶν χιόνων στρατιωτικοῦ ἡμῶν κάρρου, εἰς τρία τμήματα, ὧν δύο μικρὰ ἀπετρίβησαν ὅλως, τὸ δὲ μεῖζον διετηρήθη. Ὕψ. 0·25, πλ. 0·82, πάχ. 0·82.

Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη ἐπὶ τῆς ἔμπροσθεν τραπεζοειδοῦς ἕδρας βαθέως καὶ οὐχὶ ἐπιμελῶς, ἀπετρίβη δ' ἱκανῶς· ὕψ. γραμμ. 0·015-0·03, διάστιχ. 0·002· τὰς ἐπὶ τοῦ ἄνω δεξιοῦ κυματίου καὶ τῶν λοιπῶν ἑδρῶν ἐπιγραφὰς θὰ δημοσιεύσω εὐθέτως· διαφοραὶ τῶν ἀναγνώσεων καὶ συμπληρώσεών μου πρὸς τὰς τοῦ Heuzey ὑπάρχουσι πολλαὶ καθ' ἅπαντας τοὺς στίχους·

Εἰκὼν 20 (ἐπιγρ. ἀριθ. 1284). Ἀπελευθερώσεις ἐπὶ στρατηγοῦ Τιμασιθέου.

Ἀ]λεξ[ή]ν[ωρ;], Μ[ό]σ[χ]ο[ς; καὶ] Σ[ω]σ[ι]πάτρα [Θ]ρ[α-
συλ]ά[ου] ἀπ[η]λευθερωμένοι ὑπὸ Φιλίππ[ο]υ
(κενὸν) τοῦ Φιλίπ(π)ου ἐν στρατηγῷ Τιμασι-
(κενὸν) θ]έω [ξ]ενικ[ῆ] ἔ]δωκαν ἕκαστος Λεον-
(κενὸν) νά[τ]ω τ[ῶ] ταμία δη(νάρια) ΚΒ<'.

Τὰ δύο πρῶτα ὀνόματα εἶναι πιθανά· ἐν τέλει τοῦ στίχ. 1 δὲν διακρίνεται σαφῶς τὸ πρῶτον γράμμα ἂν εἶναι Ω ἢ Θ· καὶ τὸ τρίτον ἔχει ἔμφασιν Υ ἐκ τῆς φθορᾶς· ἐν στίχ. 2 φαίνεται ἐλλεῖπον τὸ ἄρθρον ΟΙ· ἐκτὸς ἂν ἀναγνώσωμεν *Θ*]*ρ*[*α*]-*σύλ*]*α* [*οἱ*] κτλ.· ἐν στίχ. 3 παρέλιπεν ὁ χαράκτης τὸ δεύτερον Π. Ὁ στρατηγὸς ***Τιμασίθεος*** εἶναι γνωστὸς ἐκ πολλῶν ἐπιγραφῶν τῶν μερῶν τούτων· βλ. κάτω εἰς ἀριθ. 1300.

Ὁ στ. 5 ἐχαράχθη ἐπὶ τοῦ ὑποκειμένου καὶ εἰσέχοντος ταινιώδους μετώπου καὶ ἀπετρίβη ἱκανῶς.

***IG IX² 1285* (εἰκ. 21· καταλ. ἀριθ. 37).** Ἐκ τοῦ ἐκτύπου καθίσταται βέβαιον ὅτι δὲν δύναται νὰ ἀναγνωσθῇ οὔτε *Δ*]*ημ*[*αγο*]*ρία* (Heuzey), οὔτε *Δ*]*ημ*[*ατ*]*ρία* (Kern ἀμφιβάλλων), ἀλλὰ

Εἰκὼν 21 (ἐπιγρ. ἀριθ. 1285). Ἀνάθεσις τῇ Ἀφροδίτῃ.

Δ]ημ[ητ]ρ[ί]α Ἀντιπ[ά-
τ]ρου Ἀφροδίτῃ.

Ἡ δὲ πλάνη προῆλθεν ἐξ ἀποτομῆς τοῦ λίθου μεταξὺ Μ-Ρ, ἀφείσης λοξὴν ἀπατηλὴν κεραίαν \· ἀλλ' ἴχνος σχεδὸν καθέτου κεραίας τοῦ Η ἐσώθη· ὁ δὲ πολὺς χῶρος διὰ τὸ ΗΤ ἑρμηνευτέος ἐκ τοῦ ἀραιῶς γράφεσθαι ὑπὸ τοῦ χαράκτου τὰ γράμματα· ἐκτὸς ἄν τις θέλῃ νὰ γράψῃ *Δ*]*ημ*[*μητ*]*ρ*[*ί*]*α* παραβάλλων τῷ ***Δαμμάτερι*** τῆς ἐν RPh 1911 123 ἐπιγραφῆς κἀδ..

***IG IX² 1286* (καταλ. ἀριθ. 36).** Ἡ στήλη αὐτὴ οὖσα μαρμάρου λίαν ὑπομέλανος, κάτω μό-

νον ἀποκεκομμένη, λήγει ἄνω εἰς ἠπίως προεξέχον τρίγωνον, ἐφ' οὗ ἀναγλύφως καὶ ἀβαθῶς ἀπεδόθη ὁμοίωμα ἀετώματος μετ' ἀκρωτηρίων· ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν κατὰ τὸ λεῖον διάστημα ὑπῆρχε γραπτὴ παράστασις, ὁριζομένη διὰ βαθείας ὁριζοντίου χαραγῆς· πάχ. 0·04· ὕψ. γρ. 0·007-0·012, διάστ. 0·005· χρόνων περὶ τὸ 100 πΧ τοὐλάχιστον.

IG IX^2 1287 (καταλ. ἀριθ. 49). Εἶναι μαρμάρου λευκοῦ ὀλίγον ὑπομέλανος στήλη ἀκέραιος· πλάτ. 0·515, πάχ. 0·10· ὕψ. γραμμ. 0·017-0·028. Τὸ *Ἥρωνι* (οὐχὶ *ἥρωι* τοῦ *Heuzey*) τοῦ Kern εἶναι βέβαιον· ἐν τούτοις ἡ στήλη εἶναι ἐπιτύμβιος. *Ἥρων* θὰ ἦτο ὁ ἀποθανών, ᾧ ἀφηρωϊσθέντι ἀνέθηκεν ὁ *Ἀγάθων εὐχὴν* τὸ ἀνάγλυφον, οὗ εἰκόνα θὰ δημοσιεύσωμεν ἀλλαχοῦ.

IG IX^2 1288 (καταλ. ἀριθ. 48). Τοῦτο φαίνεται ὅτι δὲν εὗρεν ὁ Kern· ὑπῆρχεν ἐν τῇ οἰκίᾳ Στεργίου Φίλιππα τοῦ χωρίου Σέλος· εἶναι τμῆμα κυβολίθου ἀρχιτεκτονικοῦ, μαρμάρου ὑπομέλανος, δεξιὰ καὶ ὄπισθεν ἀποκεκομμένον· ἐκ τῶν τριῶν ἑδρῶν φέρει πλαίσιον ἁρμογῆς, τὰ δ' ἔσω τῶν πλαισίων εἶναι βαθύτερόν τι αὐτῶν τούτων εἰργασμένα διὰ τῆς σφύρας, καθ' ἃ πολλὰ βάθρα στηλῶν τῶν Παγασῶν. Ὕψ. 0·40, πλ. 0·14, πάχ. 0·41.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη ἐπὶ τοῦ προσθίου βαθύσματος βαθέως καὶ καλῶς· ὕψ. γραμμ. 0·02, διάστιχ. 0·012· τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων δὲν ἀπεδόθη ὀρθῶς ὑπὸ τοῦ Heuzey· μεταγραπτέον

ΘΕC	θεο[ῦ Σε-
ΒΑΣ	βασ[τοῦ Καί-
ΣΑΡC	σαρο[ς Σωτῆ-
ΡΟΣ	ρος.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἔχει τύπον ἀναθέσεως· τὸ δὲ ἀνατεθὲν θὰ ἦτο οἰκοδόμημά τι μᾶλλον, ἧττον δὲ ἄγαλμα.

IG IX^2 1289 (καταλ. ἀριθ. 57). Εἶναι στήλη μαρμάρου ὑπομέλανος κάτω μόνον ἀποκεκομμένη· φέρει γλυπτὰ συνήθη κοσμήματα τοῦ ἀνθεμίου· ὕψ. 0·95, πλ. 0·615, πάχ. 0·225· ἡ ἐπιγραφὴ ἀνήκει τοῖς περὶ τὸ 300 πΧ χρόνοις· ὑπ' αὐτὴν θὰ ὑπῆρχέ ποτε γραπτὴ παράστασις.

IG IX^2 1290 (εἰκ. 22· καταλ. ἀριθ. 41β). Κυβικὸν ἀρχιτεκτονικὸν βάθρον μαρμάρου λευκοῦ μετὰ κυανῶν που φλεβῶν, ἀκέραιον πλὴν τῆς ὄπισθεν ἐπιφανείας ἀποσχισθείσης· ἐπίσης ἀπεσχίσθη τι τῆς ἔμπροσθεν ἐπιφανείας κάτω ἀριστερά· ἄνω καὶ κάτω λήγει κατὰ πάσας τὰς ἕδρας εἰς προε-

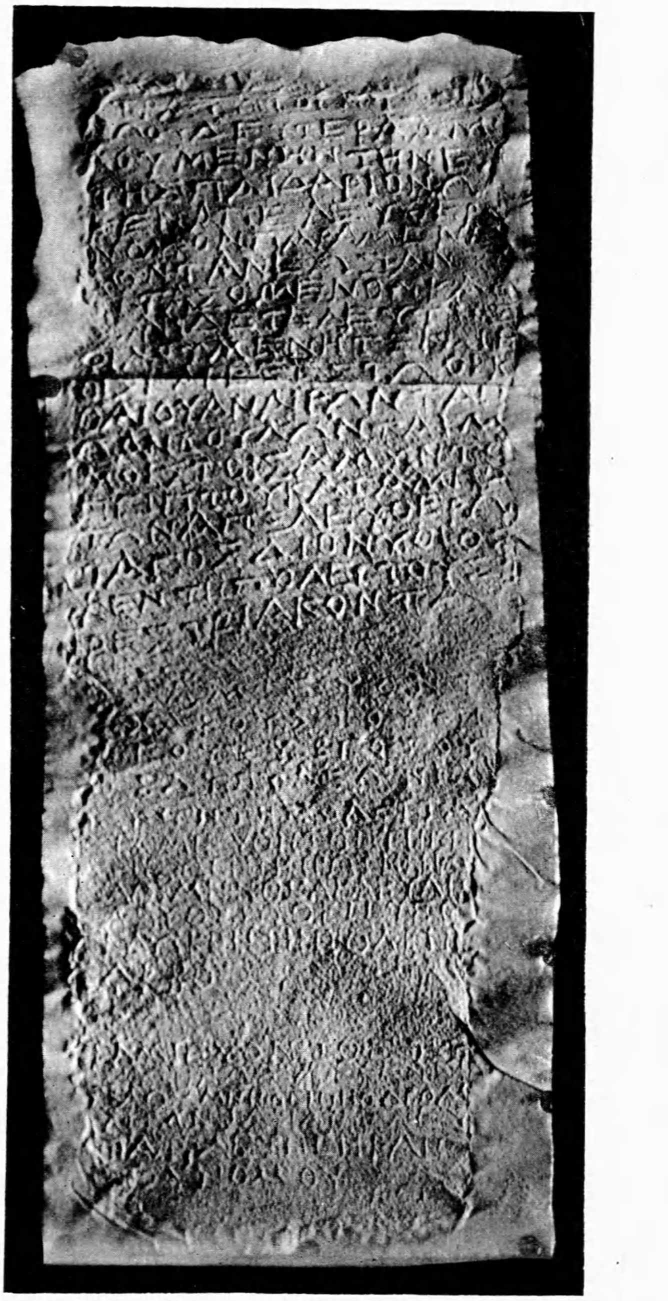

Εἰκὼν 22 (ἐπιγρ. ἀριθ. 1290). Ἀπελευθερώσεις ἐπὶ στρατηγῶν Εὐβιότου καὶ Κύλλου.

Σ]τρατη[γ]ο[ῦ]ν[τος δεῖνος· μηνὸς Ὁμο-
λ]ώου δευτέρα· Ἀμ[ύντας δεῖνος Φι-
λουμένην τὴν ἑ[αυτοῦ δούλην καὶ τὸ ἑαυ-
τῆς παιδάριον Ὠ[φελί(μον)ωνα ἀφῆ-
κεν ἀπελευθέρ[ους κατὰ τὸν περὶ αὐτῶν

νόμον· παραμενέ[τω δὲ Φιλουμένη παρὰ 'Α-
μύνταν, ἕως ἂν ζ[ῆι 'Αμύντας, ποιοῦντες τὸ ἐ-
π]ιτασ⟦σ⟧όμενον καθ' [ἑαυτοὺς ἀείποτε·
ἐ]ὰν δὲ τελευτ[ή]σ[ηι 'Αμύντας, γενέσθω
Φιλουμένη τε καὶ ἐ[κγόνοις ζῆν ἐλευθέρ-
οις καὶ ἐξέστω οἰκ[ίαν καὶ γῆν κτήσασ-
θαι οὗ ἂν αἱρῶνται [καὶ συνοικεῖν ἀνδρὶ
ᾧ ἂν βούλωνται μ[ηδὲ μένειν παρὰ τοῖς κληρονό-
μοις τοῖς 'Αμύντο[υ, καθ' ἑαυτοὺς προνοούμενοι
πε(ρὶ) τοῦ κατὰ μηδ[ὲν ἀδικεῖσθαι, κατὰ τὸν
τῶν ἀπελευθέρω[ν νόμον· ξενοδόκοι
ταγὸς Διονύσιος [δεῖνα δεῖνος· ἔδω-
κεν τῆ πόλει τοὺς γ[ινομένους στατῆ-
ρες τριάκοντα.
Ταμιεύοντ[ος τῆς πόλεως τὴν—ἑξάμηνον (Δημο-)
χάρους τοῦ 'Επ[- - - - ἐπὶ στρατη-
γοῦ Εὐβιότου· [δεῖνα ἡ ἀπελευθερωθεῖ-
σα ὑπὸ Λεωνίδ[ου τοῦ δεῖνος ἔδω-
κεν τῆ πόλει τὰ [γινόμενα δη(νάρια) ΚΒ ⟨'.
Ταμιεύοντος τῆς π[όλεως δεῖνος τοῦ - - -
ν]ου τὴν πρώτην ἑξ[άμηνον στρ(ατηγοῦντος) Κύλ-
λου μηνὸς 'Αγαγυλί[ου —· δεῖνα ὁ ἀπε-
λευθερωθεὶς ὑπὸ [δεῖνος τοῦ δεῖνος
ἔδωκεν τῆ πόλει τ[ὰ γινόμενα ἐκ τοῦ νόμου
δη(νάρια) ΚΒ' ὀ(βολοὺς τέσσαρας).
Ταμιεύοντος τ[ῆ]ς [πόλεως δεῖνος τοῦ - - -
το]υ τὴν δευτέραν ἑξ[άμηνον στρ(ατηγοῦντος) Κύ-
λ]λο[υ]· μηνὸς 'Ιπποδρομ[ίου - - - - - -
Ε]ὐ[φρ]άντα ἡ ἀπελευ[θερωθεῖσα ὑπὸ
Πρ]αείας τῆς 'Ηραίω[νος ἔδωκε τῆ πόλει τὰ
ἐκ τ]οῦ νόμου δη(νάρια) [ΚΒ ὀ(βολοὺς τέσσαρας).

ξέχον γεῖσον, ἀποσχισθὲν τὰ πολλά· ἐπὶ τοῦ μέσου τῆς ἄνω ἐπιφανείας ὑπάρχει τόρμος πρὸς γόμφωσιν σιδήρου καὶ σύνδεσιν μετ' ἄλλου ὁμοίου· ἡ ὑποκάτω ἐπιφάνεια ἐξειργάσθη ἐπιμελῶς διὰ τῆς σφύρας. Ὕψ. 0·80, πλ. 0·64, πάχ. 0·29.

Ἐπὶ τῆς ἔμπροσθεν καὶ τῆς δεξιᾶς ἐπιφανείας φέρει ἐπιγραφάς, ἃς θὰ δημοσιεύσω προσεχῶς· ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐχαράχθη ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ἕδρας βαθέως καὶ καλῶς.

Τὸ κάτω ἥμισυ τῆς δεξιᾶς ἕδρας τοῦ βάθρου τούτου δὲν διεκρίνετο πανταχοῦ εὐκρινῶς, διότι ἐκαλύπτετο ὑπὸ λιθαρίων τοῦ τοίχου· ἀποτειχίσας αὐτὸ ἐκεῖθεν ἠδυνήθην, ὡς εἰκός, νὰ ἀναγνώσω τέσσαρας μὲν στίχους πλείονας, ἱκανὰ δὲ τῆς ὅλης ἐπιγραφῆς ὀρθότερον τῶν παρὰ Kern, μάλιστα κατὰ τοὺς στίχ. 13· 15· 21-32· συμπληρῶ δὲ καί τινα διαφόρως αὐτοῦ, διατηρῶν τὰς ἐν στίχ. 10-11 προσφυεστάτας συμπληρώσεις τοῦ Hiller.

Στίχ. 4. Διακρίνονται ἴχνη Φ δευτέρου γράμματος τοῦ ὀνόματος.

Στίχ. 13. Δὲν ὑπάρχει *ἐὰν* ἐν ἀρχῇ.

Στίχ. 15. Εἶναι ἐμφανὲς ὅτι τὸ ΠΕΙΠΤΟΥ οὐδένα νοῦν παρέχει καὶ ὅτι ὑπόκειταί τι σφάλμα τοῦ χαράκτου.

Στίχ. 16. Περὶ τῶν *ξενοδόκων* (δύο) καὶ *ἰδιοξενοδόκων* (τριῶν) βλ. ἄνω εἰς ἀριθ. 1282.

Στίχ. 19. Οἱ στατῆρες φαίνεται ὅτι λογίζονται ἀνὰ ιε' δι' ἑκάτερον.

Στίχ. 20-22. Ταμίας *Δημοχάρης* ἀναγράφεται πολλάκις ἐν ταῖς ἀπελευθερώσεσι τῶν τόπων τούτων· δύναται νὰ κεῖται βεβαίως καὶ ἄλλος τις.

Οἱ στρατηγοὶ ***Εὐβίοτος*** καὶ ***Κύλλος***, οἵτινες ἐξ ἄλλων ἐπιγραφῶν φαίνονται ἔχοντες σχέσιν πατρὸς καὶ υἱοῦ, εἶναι μὲν καὶ ἄλλοθεν γνωστοί, ἀλλ' οὐχὶ ἐν τοιαύτῃ ἀκολουθίᾳ· ἀνήκουσι δὲ τοῖς ὀλίγον πΧ χρόνοις· τῆς αὐτῆς οἰκογενείας ἐμφανίζονται ὁμώνυμοι καὶ εἰς τοὺς μετέπειτα χρόνους· ἡ συμπλήρωσις τοῦ ἐν στίχ. 26 ἐγένετο ἐκ τοῦ ἐν στίχ. 33, ἔνθα ἐσώθησαν τὰ ἀπαιτούμενα ἴχνη· βλ. καὶ τὰ κάτω εἰς BCH 1911 240 ἀριθ. 10.

IG IX² 1291 (καταλ. ἀριθ. 56). Τὸ ὄπισθεν ἥμισυ τοῦ μεγάλου τούτου βάθρου ἀπεκόπη νεωστί· εἶναι λευκοῦ καλοῦ μαρμάρου· ἄνω διετηρήθη μέγας ἀβαθὴς καὶ ἀκανόνιστος τόρμος πρὸς γόμφωσιν πλίνθου συμφυοῦς μαρμαρίνου ἀγάλματος μείζονός τι τοῦ φυσικοῦ μεγέθους. Ὕψ. 0·20, πλ. 1·00, πάχ. σωθὲν 0·56.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη ἐπὶ τῆς ἔμπροσθεν λειοτάτης ὀρθογωνίου ἐπιφανείας· ὕψ. γραμμ. 0.022-0·027, διάστιχ. 0·008· ὅτι οὐδεὶς λόγος δύναται νὰ λεχθῇ περὶ συμμετρίας, ἣν ἀναφέρει ὁ Kern, ἀποδεικνύει τὸ κάτω διάγραμμα, ἔνθα ἀποδίδομεν τὸ σχῆμα, τὴν θέσιν καὶ τὴν ἐκ τῆς ἀριστερᾶς ἀκμῆς ἀπόστασιν μετ' ἐνίων ἔτι διακρινομένων γραμμάτων:

← 0·14 → ← 0.15 →
ΞΑΝΙΑΣ κτλ.
ΙΚΑΙΝΕΙΚΟΝΟΑ »
← 0·07 → ΟΥΑΡΙΣΤΟΒΟΥΛ »
ΥΤΩΝΟΥΓΑΤ »

Ἐκ τούτου διακρίνεται ὅτι καὶ *Παυ]σανίας* ἁρμόττει καὶ εἶχε τοῦτο πιθανώτατα γραφῇ, ἀφεθέντος κενοῦ ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ ἄκρου· οἱ στίχ. ἄρα 2-4 ἤρχοντο ἀριστερώτερον ἔτι τοῦ πρώτου· ἐν στίχ. 3 ὁ χαράκτης, λησμονήσας τὸ δεύτερον Ο τοῦ *Ἀριστοβούλην*, ἐχάραξεν αὐτὸ μικρότερον ἐκ δευτέρας φροντίδος.

β). Ὀλοοσσών. 3) Ἄζωρος.

Ἕνεκα ἐσφαλμένων πληροφοριῶν, ἃς μετέδωκαν τῷ Ussing, Kern καὶ ἄλλοις περιηγηταῖς οἱ μοναχοὶ τῆς ὑπὲρ τὴν Ἐλασσόνα μονῆς Παναγίας τῆς Ὀλυμπιωτίσσης, ὁ Kern ἀπέδωκε τὰς ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ ἐντετειχισμένας ἐπιγραφάς, τὰς ἐν τοῖς χωρίοις Βουδάλᾳ καὶ Βούρμπᾳ καὶ τὰς ἐντὸς αὐτῆς τῆς Ἐλασσόνος εὑρεθείσας τῇ *Ἀζώρῳ* καὶ *Ὀλοοσσόνι* ἀδιακρίτως.

Ἀλλ' αἱ ἐν Παλαιοκάστρῳ Βουδάλας, περὶ αὐτήν, παρὰ τὴν Βούρμπαν, τὸ Χάνι Χατζηζώγα καὶ ἐν Δελίνιστᾳ εὑρεθεῖσαι ἐπιγραφαὶ ἀνήκουσι σχεδὸν ἀναμφισβητήτως τῇ *Ἀζώρῳ*, αἱ δὲ ἐν τῇ ἄνω μονῇ, ἐν τῇ Ἐλασσόνι καὶ παρ' αὐτὴν εὑρισκόμεναι ἢ εὑρεθεῖσαι, ἀποδοτέαι ἀσφαλῶς τῇ *Ὀλοοσσόνι*. Περὶ τοῦ ζητήματος τούτου γράφομεν διὰ πλειόνων ἐν τῇ Rev. Épigr. 1913.

IG IX² 1292. Ταύτην καὶ τὰς ἀκολούθους 1293· 1294. 1297· 1302· 1303· 1306· 1308· 1311· 1312· 1314, κειμένας ἐν τῇ μνημονευθείσῃ μονῇ, δὲν ἀπετειχίσαμεν ἄχρι τοῦδε, ἕνεκα τεχνικῶν μάλιστα δυσχερειῶν, ἐπειδὴ θὰ ἐκινδύνευον νὰ καταρρεύσωσιν οἱ τοῖχοι· αὗται θὰ εὑρέθησαν αἱ μὲν πλεῖσται ὀλίγα μέτρα ὑπὲρ τὴν μονήν, ἔνθα φαίνονται ἤδη ὑπάρχοντα ἐρείπια ἀρχαίου ναοῦ πολιούχου θεότητος, ὅπου βεβαίως θὰ ἀνετίθεντο τὰ ψηφίσματα καὶ αἱ ἀπελευθερώσεις, τινὲς δ' εἰς τὰ Νότια κράσπεδα τῆς ἀκροπόλεως ταύτης κατὰ τὴν συνοικίαν Βαρούσι, ἔνθα ὑπῆρχεν ἡ κάτω πόλις τῆς Ὀλοοσσόνος· δὲν εἶναι δὲ δυνατὸν νὰ πιστεύσωμεν τοὺς μοναχοὺς λέγοντας ὅτι ἐκομίσθησαν ἐκ Βουδάλας, ἀπεχούσης 4-5 ὥρας καὶ μὴ ἐχούσης ἁμαξιτόν, εἰ μὴ κατὰ τὸ ἥμισυ σχεδὸν διάστημα, καὶ ταύτην ἀπὸ ὀλίγων ἐτῶν, ἀφ' οὗ ἄλλως ἐγγύτατα τῆς μονῆς ὑπῆρχον καὶ ὑπάρχουσιν ἄφθονοι λίθοι· δυνατὸν ὅμως εἶναι ἐν ἢ δύο ἀρχαῖα τῶν ἄνω, πρὸ ὀλίγων ἐτῶν συλλεγέντα ὑπὸ φιλομούσων ἡγουμένων, νὰ ἐκομίσθησαν ὄντως ἐκ Βουδάλας, οὔσης κτήματος τῆς μονῆς· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ ἀνήκωσι τῇ *Ἀζώρῳ*. Περὶ τούτου θὰ εἴπωμεν εὐθέτως τὰ δέοντα ἐν τοῖς κάτω.

IG IX² 1293· 1294. Ἀνήκουσι τῇ *Ὀλοοσσόνι*· βλ. τὰ λεχθέντα ἄνω εἰς ἀριθ. 1292.

***IG IX² 1295 (εἰκ. 23· καταλ. ἀριθ. 1** τὸ **α** καὶ **β)**. Ἀνήκει τῇ *Ὀλοοσσόνι*· βλ. ἄνω εἰς ἀρ. 1292. Περὶ τοῦ μεγάλου τούτου ὀρθοστάτου ἐγράψαμέν τινα ἐν ΑΕ 1912 265· μεθοδικώτερον εἶναι νὰ ἀποδῶμεν ἐνταῦθα πλήρη τὴν εἰκόνα καὶ μεταγραφὴν τῶν παρὰ Kern πλευρῶν a καὶ b, ἐχουσῶν ὧδε, μετὰ διαφορῶν τῶν ἐμῶν ἀναγνώσεων καὶ συμπληρώσεων πρὸς τὰς τῶν στίχ. τοῦ Kern 1· 4· 9· 17· 20· 21· 23· 27-29· 31-33· 35-41.

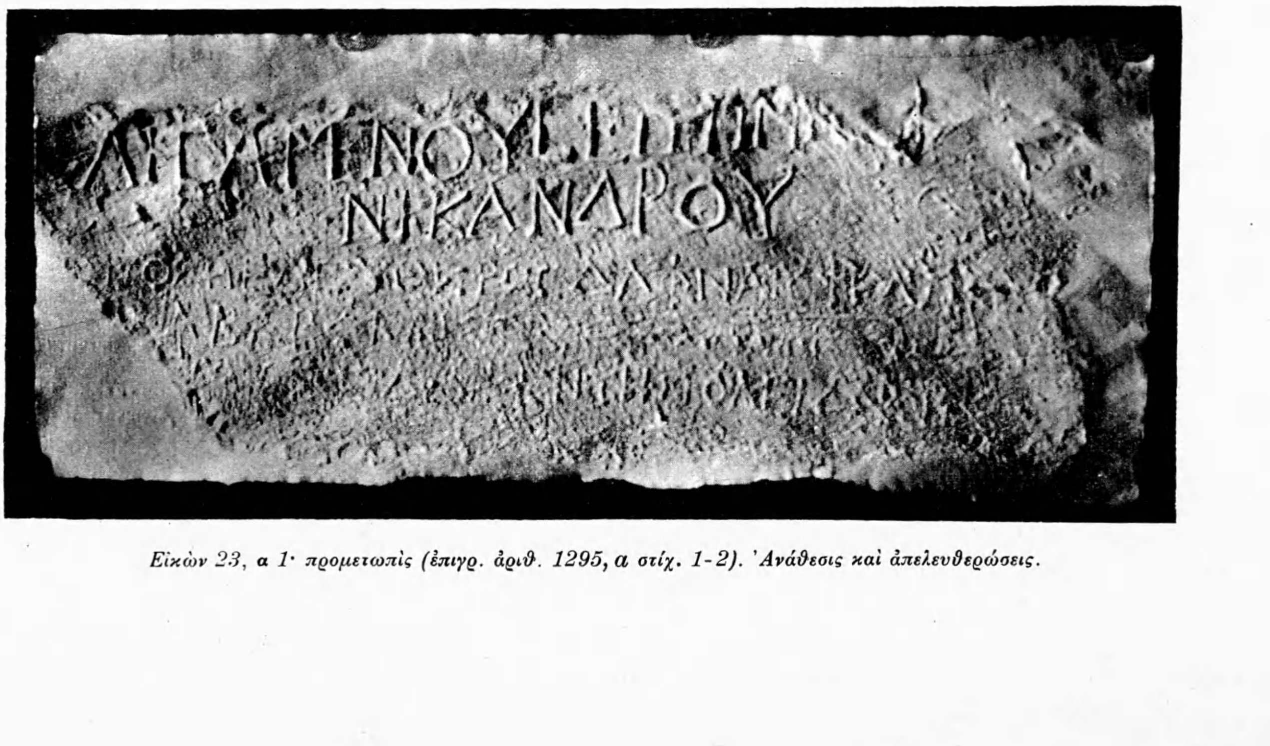

Εἰκὼν 23, α 1· προμετωπὶς (ἐπιγρ. ἀριθ. 1295, α στίχ. 1-2). Ἀνάθεσις καὶ ἀπελευθερώσεις.

Εἰκὼν 23, α 2· ἐπὶ τῆς ἀκτηρίδος (ἐπιγρ. ἀριθ. 1295 a στίχ. 3 κἑ.). Ἀπελευθερώσεις ἐπὶ στρατηγῶν Κεφάλου καὶ Πεισοδώρου

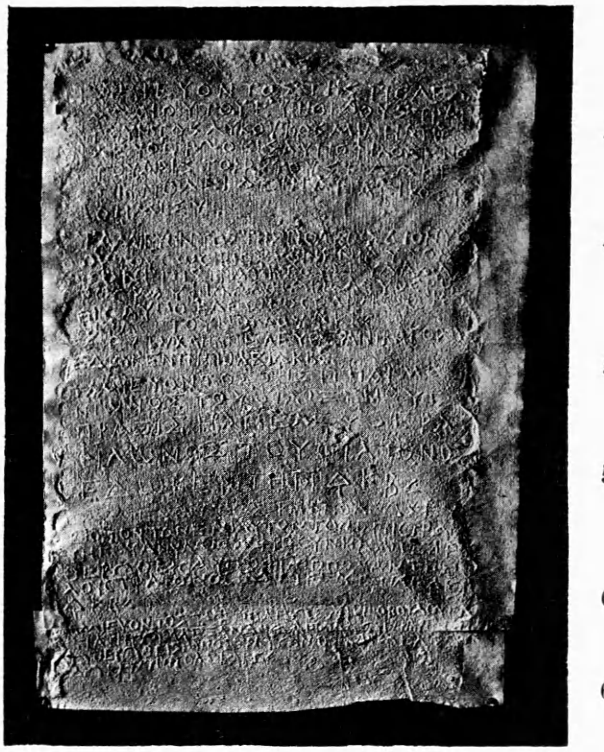

Εἰκὼν 23, β (ἐπιγρ. ἀριθ. 1295 b). Ἀπελευθερώσεις ἐπὶ στρατηγῶν Λύκου, Εὐρυδάμαντος, Ἀκύλα καὶ Ἀλεξάνδρου.

α

(ἐπὶ τῆς προμετωπίδος)

Ἐπιμϝ]λησαμένου Σε[πτ]ιμί[ου
Νικάνδρου.
. . . ἀ]ν ὁ ἀ[π]ελεύθερος Δαφναίου ἔδω[κ]ε[ν τῆι
πόλει]δη(νάρια) ⟨Β⟩ΚΒ<΄· καὶ Σ[ω]κ[λῆς; ὁ ἀπ]ε
[λ]εύθε[ρος Δη-
μοκράτ]ους ἔδ[ωκ]εν τῇ πόλει δη(νάρια) [Κ]Β<΄.

(ἐπὶ τῆς ἀκτηρίδος)

Ταμιεύοντος Λυσιμάχου τοῦ
Γα[ζ]αίου τὸν ἐνιαυτὸν στρατη-
γοῦντος Κεφάλου· μηνὸς Ἀφρίου τ[ρί-
τη· οἱ ἀπελευθερωθέντες ἐπ' αὐ-
τ]οῦ· Φαιδίμα ὑπὸ Ἀλκίππου καὶ Ἀν[τι-
γ]όνας καὶ Ἀρχεπόλεως· — καὶ [Ε]ὐφράν-
τα ὑπὸ Εὐρυτίωνος καὶ Νεικαίας· — καὶ
Δόξα ὑπὸ Ἀλκίππου καὶ Ἀντιγόνας
καὶ Ἀρχεπόλεως· καὶ Κλεοπάτρα ὑπ[ὸ
Ἀλκίππου καὶ Ἀντιγόνας καὶ Ἀρχεπό-
λεως· ἔδωκαν τῇ πόλει ἕκαστος αὐ-
τῶν τὰ γεινόμεν[α] δεινάρια εἴκοσι δύο
ὀβολοὺς τέσαρες· — καὶ Ἀσκλᾶς ὑ-
π]ὸ Θίβρωνος· ἔδωκεν δὲ [κ]αὶ τῇ πόλ[ει
τ]ὰ γεινόμενα δηνάρια εἴκοσι δύο ὀβ[ο-
λ]οὺς τέσαρες. (κενὸν) ⟨α⟩.
Τ]αμιεύοντος Μενελάου· Νε[ι]κόπο-
λις ἡ ἀπελευθερωθεῖσα ὑπὸ Θ[ί-
βρω[νο]ς καὶ Φιλίνης καὶ Ἀλκίπο[υ
ἔδωκεν τῇ πόλι δη(νάρια) ΚΒ΄ (ὀβολοὺς τέσσαρας).
Τ]αμιε[ύ]οντος Ἄρχωνος·
Ἀ]ήτη ἡ ἀπ[ο]λυθεῖσα τῆς πα-
[ὑ]πὸ Ἐρ[ω]τύ[λ]λ⟦η⟧;
ραμονῆς ἔδω[κ]εν τῇ πό[λει
δη(νάρια) ΚΒ΄ (ὀβολοὺς τέσσαρας). [Ἱ]λάρα — ἡ ἀ-
πελ[ευ-
θερ[ωθ]εῖσα ὑπὸ τῶν περὶ Λυ[σί-
- πατρον ἔδωκεν δη(νάρια) ΚΒ΄ (ὀβολοὺς τέσσαρας)·
Τ[α]μιεύοντος τῆς πόλεως Διον[υ]σ[ί]ο[υ
τοῦ
Φιλοξέ[νο]υ ἐν στρατηγῷ [Π]ει[σ]ο[δώ-
ρ]ω· Πορ[φ]ύρα ἡ ἀπελευθερωθεῖσ[α] ὑπ[ὸ

τῶ]ν [π]ε
ρὶ [Ἀν]τίγονον ἔδωκε τῇ πόλει δη(νάρια) [ΚΒʹ
(ὀβολοὺς τέσσαρας).
(κενόν· τέρμα).

β

Ταμιεύοντος τῆς πόλεω[ς
Ἀδαίου τοῦ Εὐηθίδου στρατ[η-
γοῦντος Λύκου· Κοσμία ἡ ἀπε[-λ]
λευθερω(θ)εῖσα ὑπὸ Φιλοξένο[υ
τοῦ Ἀριστοκρ[ά]τους ἔδωκε[ν
τῇ πόλει δεινάρια εἴκοσι [δύ-
ο ἥμισυ. (κενόν).
Ταμιεύοντος τῆς πόλε[ω]ς Διονυσ[ί-
ου τοῦ Σωσιβίου τὸν ἐνιαυτὸν
τὸν ἐπὶ στρατηγοῦ Ε[[ὐ]]ρυδάμα[[ντος τοῦ Ἀγαθάνο-]]
ρος· Ῥούφιλλα ἡ ἀπελευθερω-
θῖσα ὑπὸ Κλέωνος ἔδωκεν τῇ [πό-
λι [τ]ὰ ἐκ τοῦ νόμου δη(νάρια) ΚΒ<ʹ.
— Εὐτύχα ἡ [ἀ]πελευθέρα [Ν]ικαγόρου
ἔδωκεν τῇ πό(λει) δη(νάρια) ΚΒ[<ʹ.
Ταμιεύοντος τῆς πό(λεως) Παρμε-
νίωνος τοῦ Φιλοξένου· Ε[ὐ-
πραξις ἡ ἀπελευθέρα
Φίλωνος τοῦ Φίλωνος
ἔδωκεν τῇ πό(λει) δη(νάρια) ΚΒ<ʹ.
Ταμιεύοντος τῆς πόλεως Εὐ-
βιότου τὸν ἐνιαυτὸν τὸν ἐπὶ στρα-
τηγοῦ Ἀκύλα· Εὐ⟨υ⟩φροσύνη ἡ ἀπελε[υ- ⟨[το]ῦ⟩
θερωθεῖσα ὑπὸ Φιλίππου, Ἀντιφί-
λου, Στράτωνος ἔδωκεν τῇ πό(λ)ε[ι
δη(νάρια) ΚΒ<ʹ. (κενόν).
Τα]μιεύοντος τῆς πόλεως Δι[κ]εοβούλου ἐ[ν
σ]τ(ρ)ατηγῷ Ἀλεξάνδρῳ· Ἀπολλωνία ἡ ἀπ[ε-
λ]ευθερωθεῖσα ὑπὸ Στράτωνο[ς κα]ὶ Μελίσση[ς
ἔ]δωκεν τῇ πόλ[ε]ι δη(νάρια) [Κ]Β<ʹ.
(κενόν· τέρμα).

Στίχ. 1-2. Ἐπειδὴ κατὰ τὸ τέρμα τοῦ στίχ. 1 ἐσώθη μέρος τῆς ἐπιφανείας, τοῦτο δὲ θὰ ἔφερε πάντως ἴχνη γραμμάτων, ἐὰν ὑπῆρχον, δὲν ἐθέσαμεν τὸ ἄρθρον **τοῦ**, ὡς μὴ γραφὲν ἀρχῆθεν.

Στίχ. 3-5. Οὗτοι ἐγράφησαν βεβαίως, ὅτε πλέον ἡ ὅλη ἐπιφάνεια εἶχε πληρωθῇ γραμμάτων καὶ μόνον ὁ μικρὸς οὗτος χῶρος τοῦ μετώπου τοῦ ὀρθοστάτου ὑπελείπετο κενός· ἐχαράχθησαν δὲ ἀβαθέστατα καὶ μόλις διακρίνονται. Τὸ πρὸ τοῦ Ν τοῦ στίχ. 3 σωθὲν ἴχνος φαίνεται πιθανῶς ἐξ Α προερχόμενον· τὸ ὄνομα ἄρα τοῦ ἀπελευθέρου θὰ ἦτο *Παι-(Τιτ-)]ὰν* κττ..

Ἡ ἐν στίχ. 4 συμπλήρωσις ***Σωκλῆς*** ἀνταποκρίνεται μὲν πρός τινα ἴχνη σωθέντα καὶ τὸν χῶρον, ἀλλὰ θεωρητέα μόλις πιθανή, διότι ἀποτριβαὶ καὶ χαραγαὶ νεώτεραι συνέχυσαν τὰ γράμματα· τοῦ ἀπελευθερωτοῦ ὅμως τὸ ὄνομα εἶναι ἱκανῶς πιθανόν, διότι ἴχνη Δ ἐν τέλει τοῦ στίχ. 4 καὶ Τ ἐν ἀρχῇ τοῦ στίχ. 5 εἶναι ἀσφαλῆ.

Στίχ. 7-8. Τὸ Ζ εἶχε γράψει ὁ χαράκτης, ὡς φαίνεται πιθανόν, τὸ κατ' ἀρχὰς ὡς Χ ἤ τι τοιοῦτο καὶ κατόπιν διώρθωσεν. Ἡ δὲ ἐκφορὰ ***τὸν ἐνιαυτὸν στρατηγοῦντος***, ἀντὶ τῆς συνήθους ***τὸν ἐνιατὸν τὸν ἐπὶ στρατηγοῦ***, εἶναί πως ἀνώμαλος, ἀλλ' ὅμοιαι ἀνωμαλίαι ἀπαντῶσιν ἐν ἐπιγραφαῖς, ὡς εἴπομεν ἐν ΑΕ 1911 148 καὶ ΑΕ 1912 60.

Στίχ. 11-16. Κατὰ τὴν θέσιν τῶν παυλῶν ἀφῆκεν ὁ χαράκτης μικρὸν κενὸν διάστημα· σημειωτέον ὅτι ἡ κοινὴ συνήθεια τῆς ἀναγραφῆς ὑπῆρξεν αἰτία, ἵνα ἐν μὲν στίχ. 9 γραφῇ ***οἱ ἀπελευθερωθέντες***, ἐν δὲ στίχ. 16 ***ἕκαστος***, καίτοι τὰ ἀπελευθερούμενα πρόσωπα εἶναι πάντα θηλυκοῦ γένους.

Στίχ. 18-21. Κατὰ τὴν παῦλαν ἀφῆκεν ὁ χαράκτης κενὸν διάστημα· ἡ προσθήκη τοῦ ***καὶ*** ἐν στίχ. 19 ὑποδηλοῖ ὅτι ὁ ἀπελεύθερος ἔδωκε λύτρον τῷ ἑαυτοῦ δεσπότῃ· ἡ δ' ἐπιφερομένη ἀπελευθέρωσις ἐγράφη ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ χαράκτου· ἐν στίχ. 20 τὸ παραλειφθὲν τελικὸν Α τοῦ ***δεινάρια*** ἔγραψεν ὑπεράνω μικρότατον ἐπὶ τοῦ διαστίχου· ἐν τέλει δὲ τοῦ στίχ. 21 περὶ τὸ μέσον τοῦ ἀφεθέντος κενοῦ ὑπάρχει κεχαραγμένον μονῆρες Α, καθ' ἃ συνειθίζουσιν οἱ χαράκται μακρῶν ἐπιγραφῶν νὰ γράφωσι πρὸς δοκιμασίαν τοῦ λίθου ἢ τῆς ἄρτι τροχισθείσης βελόνης, ἢ πρὸς ὑπενθύμισίν τινος δι' ἑαυτούς.

Στίχ. 22-25. Φαίνεται ὅτι ἡ ἀπελευθέρωσις αὕτη ἐγένετο στρατηγοῦντος ***Κεφάλου***· διὰ τοῦτο παρελείφθη ἡ ἀναγραφὴ αὐτοῦ. Τὸ ἐν στίχ. 24 ***Ἀλκίππου*** ἐγράφη δι' ἑνὸς Γ, ὡς τὸ ***τέσσαρες*** δι' ἑνὸς Σ κττ.· οἱ δὲ ὀβολοὶ ἐδηλώθησαν ἐν τέλει τοῦ στίχ. διὰ = Ξ κατὰ τὸ σύνηθες.

Στίχ. 26-31. Ἐὰν καὶ αἱ ἀπελευθερώσεις αὗται ἐγένοντο στρατηγοῦντος ***Κεφάλου***, ὅπερ πιθανώτατον διὰ τὴν προειρημένην παράλειψιν αὐτοῦ, ἀναγκαῖον εἶναι νὰ δεχθῶμεν ὅτι τρεῖς ταμίαι ἐτα-

μίευσαν κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο, ὁ *Λυσίμαχος στίχ.* 6, ὁ *Μενέλαος στίχ.* 22, ὁ *Ἄρχων στίχ.* 26, ὡς ἐκλιπόντος ἑνὸς ἐντὸς τῆς ἑτέρας τῶν ἑξαμήνων· ἐκτὸς ἂν δεχθῶμεν ὅτι ἐπὶ ἑτέρας στρατηγίας τοῦ Κεφάλου, στρατηγήσαντος τρίς, ὡς γίνεται γνωστὸν ἐξ ἀνεκδότων ἐπιγραφῶν, ἐταμίευσεν ὁ Ἄρχων· ἡ γνώμη ὅμως αὕτη δὲν εἶναι λίαν πιθανή.

Ἐν τέλει τοῦ στίχ. 26 ὑπάρχει χῶρος δι' ἓν ἢ δύο γράμματα τοῦ ὀνόματος τῆς ἀπελευθερωθείσης· ἀλλ' εἶναι ἀπίθανον ὅτι ἐκεῖθεν ἤρξατο γράφων αὐτό· ἐπειδὴ δ' ἐν ἀρχῇ τοῦ στίχ. 27 ὑπάρχουσιν ἴχνη Α ἢ Λ, τὸ ὄνομα τῆς ἀπελευθερωθείσης ἦτο *Ἀήτη* ἢ *Λήτη* (*Λητή*· πρβ. *Λειτὴ* IG IX² 855)· πιθανώτερον τὸ πρῶτον. Ἐν στίχ. 28 ὁ χαράκτης ἔγραψε διὰ μικρῶν γραμμάτων ὑπεράνω ἐπὶ τοῦ διαστίχου τὸ ὄνομα τῆς ἀπελευθερωσάσης, ὅπερ ἀποτριβὲν δὲν δύναται νὰ διακριθῇ ἀσφαλῶς· ἡμεῖς ἀνέγνωμεν περίπου τὸ ἐν τῇ μεταγραφῇ, καίτοι φαίνονται ἴχνη κλίνοντα μᾶλλον πρὸς ἔμφασιν, ἴσως ἀπατηλὴν ἔν τισιν, ΕΡϠΙ.ΕΛΛΣ. Ἐν στ. 29 κατὰ τὴν παῦλαν ἀφείθη κενὸν διάστημα, ὡς καὶ ἐν ἀρχῇ τοῦ στίχ. 30, ἢ ἐξηλείφθη τι.

Στίχ. 32-35. Ἡ ἀπελευθέρωσις αὕτη ἐγράφη διὰ μικρῶν γραμμάτων ἐπιμελέστερον τῶν ἀμέσως προηγουμένων. Τὸ *τοῦ* ἐν στίχ. 33 ἐγράφη διὰ λίαν μικρῶν γραμμάτων ἐκ δευτέρας φροντίδος ἄνω ἐπὶ τοῦ διαστίχου. Τὸ ὄνομα τοῦ στρατηγοῦ θεωρητέον ἀσφαλὲς ἐκ περισωθέντων ἰχνῶν τῶν ἐν ἀγκύλαις τεθέντων γραμμάτων.

Τὰ πέντε πρῶτα γράμματα τοῦ στίχ. 35 ἐγράφησαν ὑψηλότερον τῶν λοιπῶν, ἕνεκα πιθανῶς ἀνωμαλίας τοῦ λίθου, ἢ ὡς παραλειφθέντα ἐν καιρῷ.

Ἐπειδὴ ἐν τέλει τοῦ αὐτοῦ στίχου δὲν ὑπάρχει ἐπαρκὴς χῶρος πρὸς γραφὴν Ξ Ξ, ἀλλὰ μόλις τοῦ σημείου <, ὅπερ ὅμως, ἂν ἐγράφετο, θὰ διεκρίνετο, καὶ ἐπειδὴ ὑπὸ τὸ μέσον τοῦ στίχ. 35 ὑπάρχουσί τινες φθοραί, ἐθεωρήσαμεν πιθανώτερον ὅτι ἐν στ. 36 ἐχαράχθησαν αἱ λέξεις ἢ μᾶλλον τὰ σημεῖα τῶν τεσσάρων ὀβολῶν.

Ὁ στρατηγὸς ***Πεισόδωρος*** τοῦ περιλαβόντος ἤδη ἀπὸ τῶν περὶ τὸ 30 πΧ χρόνων καὶ τὸ κοινὸν τῶν Περραιβῶν κοινοῦ τῶν Θεσσαλῶν εἶναι ἄχρι τοῦδε ἄγνωστος· θὰ ἐστρατήγησεν ἐντὸς τῆς Α' μΧ ἑκατονταετηρίδος.

Στίχ. 39-40. Ἐν τέλει τοῦ στίχ. 39 φαίνεται ὅτι ἐξήλειψεν ὁ χαράκτης ἓν ἢ δύο γράμματα διττογραφηθέντα· ἐν δὲ στίχ. 40 παρέλιπε τὴν ἔνδον στιγμὴν τοῦ Θ, ἢ ἀπέδωκε γραπτῶς μόνον.

Στίχ. 46-47. Εἶναι πιθανὸν ὅτι ὁ χαράκτης συνέχυσε τὸ πατρικὸν μετὰ τοῦ κυρίου τοῦ στρατηγοῦ, γράψας *Ε⟦ὐ⟧ρυδάμα . .* | *ρος*· ἐκτὸς ἂν θελήσῃ τις νὰ γράψῃ *Ε⟦ὐ⟧ρυδάμα[ν*|*(τ)ος* ἄνευ πατρικοῦ· παρέλιπε δὲ καὶ τὸ πρῶτον Υ τοῦ ὀνόματος τοῦ στρατηγοῦ. Εἶναι δὲ πολλαχόθεν γνωστοὶ στρατηγοὶ τῆς αὐτῆς οἰκογενείας ***Εὐρυδάμας Ἀγαθάνορος*** καὶ ***Ἀγαθάνωρ Εὐρυδάμαντος***· περὶ αὐτῶν γράφομεν διὰ μακροτέρων ἐν τῇ Revue Épigr. 1913-4.

Στίχ. 49-50. Ἐν ἀρχῇ τοῦ στίχ. 49 ἀφείθη μικρὸν κενὸν διάστημα· ἡ ὅλη δ' ἀπελευθέρωσις ἐγένετο βεβαίως τοῦ αὐτοῦ ταμιεύοντος καὶ τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω στρατηγοῦντος· διὸ παρελείφθησαν ἀμφότεροι.

Στίχ. 52-56. Ἐπειδὴ δὲν ἀναγράφεται στρατηγός, δυνάμεθα νὰ εἰκάσωμεν ὅτι ὁ μνημονευόμενος ταμίας ἦτο τῆς δευτέρας ἑξαμήνου, ἐν ᾧ ὁ ἐν στίχ. 44-45 ***Διονύσιος ὁ Σωσιβίου*** ἦτο τῆς πρώτης ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ στρατηγοῦ. Ἡ ἀπελευθέρωσις αὕτη ἐγράφη διὰ μεγάλων γραμμάτων ἀραιῶς.

Στίχ. 59-63. Φαίνεται ὅτι ἔγραψε δύο ΥΥ ἐν στίχ. 59 ὁ χαράκτης καὶ ἀπήλειψε τὸ δεύτερον· ἐν δὲ στίχ. 60 διεκρίναμεν ἴχνη ΤΟΥ γραφέντος ὑπεράνω ἐπὶ τοῦ διαστίχου πρὸς δήλωσιν ἴσως τοῦ πατρὸς τοῦ ἀπελευθερωτοῦ· ὁ δ' ἐπιφερόμενος ***Στράτων*** θὰ ἦτο πατὴρ τῆς ***Εὐφροσύνης*** ἀτόπως τεθεὶς εἰς τὴν θέσιν ταύτην· ἐκτὸς ἄν τις θελήσῃ νὰ ἀναγνῷ ***Φιλίππου, Ἀντιφί|λου, Στράτωνος***, λαμβάνων τρεῖς ἀπελευθερωτάς, ἐξενεχθέντας ἄνευ πατρικῶν· τοῦτο φαίνεταί μοι πιθανώτερον· διὸ ὠβέλισα τὸ ἐπὶ τοῦ διαστίχου ***το]ῦ*** ὡς ἀτόπως τεθέν.

Ἐν τέλει τοῦ στίχ. 61 ἔγραψεν ὁ χαράκτης ΔΕ[Ι (δεινάρια) ἀτόπως· διὸ ἀνέγνωμεν τὸ Δ ὡς Λ. Τὸ ἐν στίχ. 63 ***Δικεοβούλου*** δηλοῖ ὅτι ἐνωρὶς λίαν συνέπεσεν ἡ προφορὰ τοῦ ***αι*** καὶ ***ε***, ἡ νῦν ἐν τῇ Νέᾳ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ ἐν χρήσει.

Περὶ τῶν στρατηγῶν θὰ διαλάβωμεν εὐθέτως· ἄγνωστοι εἶναι ὁ ***Πεισόδωρος***, ὁ ***Ἀκύλας*** (δυνάμενος ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς νὰ ὑποστῇ σύγχυσιν πρὸς τὸν ***Κύλλον***) καὶ ὁ ***Ἀλέξανδρος***.

Ετυπ. 29 11 13.

IG IX² 1296 (εἰκ. 24· καταλ. ἀριθ. 9α). Ἀνήκει τῇ *Ἀζώρῳ*· βλ. ἄνω σελ. 169. Εἶναι οὐχὶ ὡς γράφει ὁ Kern λευκοῦ μελανθέντος νῦν, ἀλλὰ λίαν ὑπομέλανος μαρμάρου, σχεδὸν μελανολίθου βάθρον ἀρχιτεκτονικόν· ἀνωτάτω ἀπεσχίσθη, ἀλλ' ὄπισθεν ἄνω διετηρήθη τὸ τέρμα τῆς ἄνω ἐπιφανείας, ἐφ' ἧς τοῦ μέσου, ὡς καὶ τῆς ὑποκάτω, διετηρήθη τόρμος πρὸς γόμφωσιν σιδήρου καὶ μολύβδου καὶ ἁρμογὴν ἑτέρου ὁμοίου λίθου· κάτω λήγει εἰς ἠπίως προεξέχον γεῖσον. Ὑψ. ὁλικὸν 0·755, πλ. σωθὲν 0·465, πάχ. 0·50.

Ἐκ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐπιγραφῆς ἀπεσχίσθη διάστημα 0·06, δυνάμενον νὰ περιλάβῃ 3-4 στίχους· ἡ ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη βαθέως καὶ σχεδὸν καλῶς· ὕψ. γραμμ. 0·011-0·016, διάστιχ. 0·003· τὴν ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ἕδρας ἐπιγραφήν, ἣν δὲν εἶδεν ὁ Kern (πρβ. ΑΕ 1912 265), δημοσιεύω ἐν τῇ Revue Épigr. 1913· τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιγραφῆς δὲν ἠδυνήθη νὰ λάβῃ ἔκτυπον ὁ Kern· τούτου ἕνεκα, καὶ ἐπειδὴ διαφόρως ἀναγινώσκω καὶ συμπληρῶ τοὺς στ. 1· 2· 5· 8· 10· 15· 17· 20· 24-29, ἔτι δ' ἕνεκα τῆς σημασίας τῶν ἐν αὐτῇ, κρίνω εὔλογον νὰ παράσχω εἰκόνα καὶ πλήρη μεταγραφὴν αὐτῆς.

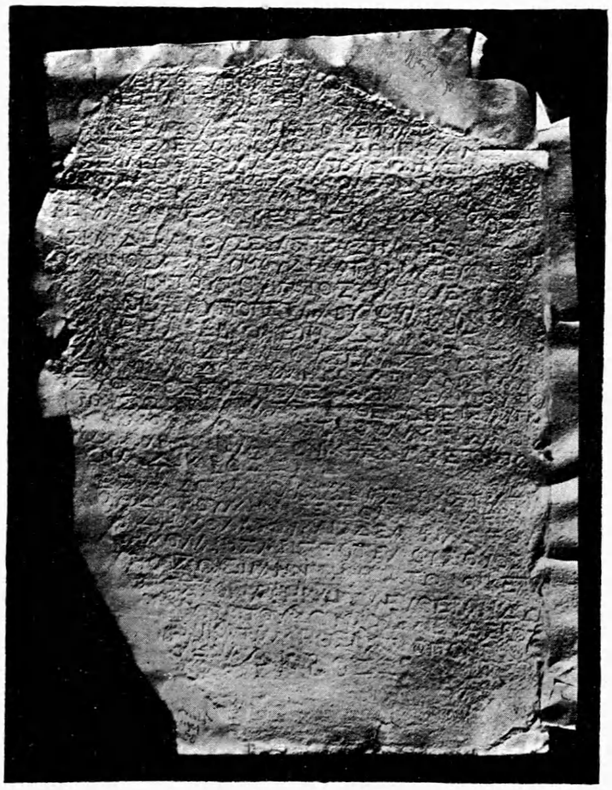

Εἰκὼν 24 (ἐπιγρ. ἀριθ. 1296) Ἀπελευθερώσεις ἐπὶ στρατηγῶν . . . ου καὶ Ἀπολλοδώρου.

δεῖνα - - - ἡ ἀπελ]ε[υθερω]θεῖσα [ὑπὸ δεῖνος - - - -
τοῦ δεῖνος - - - ἀπεκλ;]είσθη ὑπὸ Πεταλο[ῦ τοῦ (Ἀμύντου)
δοῦσα τῇ πόλ]ει [τ]ὰ γεινόμε[ν]α δη(νάρια) Κ[Β' ὀ(βολοὺς) = =.
Ἔτους τρισκ]αιδεκάτου Σεβα⟨ι⟩στοῦ· στρατ[ηγοῦντος δεῖνος . . . ου·] μηνὸς Λεσχανο[ρ]ίου [ὀ]γδόη⟨η⟩· [τ]αμι[εύ-
οντος τ]ῆς πόλεω[ς] Σ[ωπ]άτ[ρ]ου τοῦ Σωπάτρου· Μ[ε-
- - - -] ὁ ἀπ[ε]λε[υθ]ε[ρ]ωθε[ὶ]ς [ὑπ]ὸ Λέοντος τοῦ Θ[υ-
- - - καὶ ἀ]πολ[υ]θεὶς τῆς [π]α[ρα]μ[ον]ῆς ὑπὸ Κασ-
σάνδρου τοῦ] Εὐμήλου ἔδωκε τῇ πόλει δη(νάρια) ΚΒ' ὀ(βολοὺς) = =.
Ἔτους τρ]ισκαιδεκά(τ)ου Σεβαστοῦ· στρατηγοῦντος
- - - -]ου· μηνὸς Ἀγαγυλίου δεκάτῃ· ταμιεύον[τ]ος
τῆς πόλεως] Ἀμύντου τοῦ [Ἱ]πποστράτου· Εὐτ[ύ]χα
ἡ ἀπελευθερ]ω[θεῖσ]α ὑπὸ Πετ[α]λοῦ [τ]οῦ Ἀμύν[τ]ου
ἔδωκε τῇ πό]λει τὰ [γ]εινόμενα δη(νάρια) [Κ]Β' ὀ(βολοὺς) = =.
Ἔτους τεσσ]α[ρε]σκαιδεκάτου Σεβαστοῦ· στρατηγοῦντο]ς Ἀπολλοδώρου· μηνὸς Ἀπολλωνίου
δεῖνι· ταμι](ε)ύοντος τῆς πόλεως Παυσανίου [τ]ο-
ῦ - - - - δ]ρου· Σωσύλα ἡ ἀπ[ε]λευθερωθεῖσα ὑπὸ
δεῖνος το]ῦ Ἁρμοδ[ίο]υ Σε[β]αστήου Λαρεισαίου
οἰκοῦντος ἐν] Δολίχῃ δωρεὰ[ν ξε]νικῇ ἔδωκε τῇ πό-
λει τὰ γεινόμε]να δη(νάρια) ΚΒ' ὀ(βολοὺς) = =.
Ἔτους τεσσαρ]εσκα[ι]δεκάτου Σεβαστοῦ· στρατ[η-
γοῦντος Ἀπολ]λοδώρου· μηνὸς ἐνβολ[ίμ]ου δεκά-
τῃ· Ἀριστοτέλης] Δημοχάρου καὶ Ἁδέα Φιλώτου
ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ Δ]ημοχάρης Ἀριστοτέλους ὁ ὑὸς
αὐτῶν Σεβάστ]ηοι Ζωσίμην τὴν [ἑα⟦υ⟧]τῶν οἰκέ[τιν
καὶ τὸν ὑὸν αὐτῆς Ἄρ]εστον ἀφῆκα[ν ἐ]λευθέραν δο[ῦ-
σαν λύτρον διὰ τὴ]ν ὑπὸ τού[τ]ων [ἀπ]ελευθέρω[σ-
ιν, προσήκουσαν μηθ]ενὶ κατὰ μηθένα τρόπον· ἔδ[ωκ-
ε δὲ καὶ τῇ πόλει τὰ γεινό]μενα δη(νάρια) ΚΒ' ὀ(βολοὺς) = =.
(κενὸν ὕψ. 0·065.)

Στίχ. 1-2. Διέκρινα Θ, τὸ κάτω ἥμισυ σωθέν, οὐχὶ Β, ὡς ὁ Kern, ἐν στίχ. 1· ἐν δὲ στίχ. 2 εἶναι καθαρὸν τὸ - - - *είσθη*· ἡ συμπλήρωσίς μου εἰσάγει τὸ πρῶτον ἤδη ἀπαντῶντα ἐν ταῖς Θεσσαλικαῖς ἐπιγραφαῖς ***ἀποκλεισμὸν*** καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἀμφίβολος· ἀλλ' ὅμως, ἀπαντῶντος πολλάκις ἐν αὐταῖς ***συνοικισμοῦ*** δούλης ἢ ἀπελευ-

θέρας μετ' ἀστοῦ, δύναται νὰ ὑπονοηθῇ, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ὑπὸ τοῦ κυρίου, ἀποκλεισμὸς ἀπὸ τοῦ συνοικοῦντος· καὶ ἐνταῦθα πρόκειται περὶ δύο προσώπων, τοῦ μὲν ἀπελευθεροῦντος, τοῦ δὲ ἀποκλείοντος ἤ τι ὅμοιον ποιοῦντος.

Στίχ. 5-8. Τὸ γράμμα, τὸ μετὰ τὸ Η τοῦ *ὀγδόῃ*, φαίνεται ὂν οὐχὶ Ι ἀλλ' Η διττογραφηθὲν καὶ ἀποτριβέν· τὸ ἀναγινωσκόμενον καὶ συμπληρούμενον ἐν στίχ. 8 *πραχθεὶς* ὑπὸ τοῦ Kern δὲν ὑπάρχει, οὐδὲ ἄλλως θὰ εἶχε νοῦν τινα, δικαίως δὲ σημειοῖ αὐτὸ μετ' ἀμφιβολίας ὁ Kern· ἐν τέλει δὲ τοῦ στ. 8 διέκρινα ΚΑΣ οὐχὶ ΑΣ, τοῦ Κ ὀλίγον ἀποτριβέντος.

Στίχ. 10. Τὸ Τ τοῦ *δεκάτου* φαίνεται γραφὲν Υ, ἐκτὸς ἂν ἐκ τῆς φθορᾶς ἐσχηματίσθη ἀπατηλὸν Υ, ὅπερ ὅμως εἶναι ἀπίθανον.

Στίχ. 15-18. Ἐν ἀρχῇ τοῦ στίχ. 15 οὐδεμίαν παράλειψιν τοῦ ἑτέρου Σ οὐδὲ ἄλλο τι τῶν ὑπὸ τοῦ Kern σημειουμένων ὑπάρχει· τὸ ΡΕ διακρίνεται, καίπερ λίαν ἀποτριβέν· ἐν ἀρχῇ τοῦ στίχ. 17 ὁ χαράκτης ἔγραψεν ἐμφανῶς Σ ἀντὶ Ε. Τὸ πατρικὸν τοῦ ταμίου συμπληροῖ ὁ Kern *Ἀριστάνδρου* κατὰ τὸν ταμίαν τοῦ ἀριθ. 1297 στίχ. 39-40· ἀλλ' ἐκεῖ ὁ στρατηγὸς εἶναι ἄγνωστος, ἐκ τῶν σημειουμένων μάλιστα γραμμάτων ΛΙΣ - - - διάφορος τοῦ ἐνταῦθα *Ἀπολλοδώρου*· οὕτως ἡ συμπλήρωσις δὲν δύναται νὰ ἐπιβληθῇ, ἀλλὰ μόλις νὰ θεωρηθῇ πιθανή, ἀφ' οὗ ἡ ταμιεία εἶναι γνωστὸν ἄλλοθεν ὅτι ἐπετρέπετο νὰ τελεσθῇ δὶς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ· πρὸς τούτοις αἱ πόλεις τῶν ἐπιγραφῶν τούτων εἶναι πιθανῶς διάφοροι, τούτου δ' ἕνεκα καὶ οἱ ταμίαι, καὶ ἂν ἔτι ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ στρατηγοῦ ἀναγράφωνται.

Στίχ. 20. Ἐκ τῆς πιθανωτάτης ταύτης συμπληρώσεως (δὲν ὑπάρχει *Δολίχης*, ὡς ἀνέγνω ὁ Kern) προκύπτει σπουδαία τοπογραφικὴ ὠφέλεια, καθ' ἣν ἡ *Δολίχη* δὲν κεῖται ἐν τοῖς ἐρειπίοις παρὰ τὴν Βουβάλαν· διότι, ἂν ἦτο αὐτή, δὲν θὰ ἐμνημονεύετο ὁ οἰκῶν ἐν αὐτῇ· ὑπονοεῖται ἄρα ἄλλη πόλις, ἔνθα ᾤκει ὁ μνημονευόμενος, διάφορος βεβαίως ἀλλ' ὅμορος ἐκείνης, ἐν ᾗ εὑρέθη ἡ ἐπιγραφή.

Στίχ. 24-29. Εἶναι ἐμφανὲς ἐκ τῆς παραβολῆς τῶν ἀναγνώσεών μου πρὸς τὰς τοῦ Kern ὅτι καὶ αἱ συμπληρώσεις μου εὐοδοῦσι πλήρως τὸν νοῦν· *Δημοχάρης Ἀριστοτέλους* ἀπαντᾷ ὡς ταμίας ἄνω ἀριθ. 1268· εἶναι πιθανώτατα τῆς αὐτῆς οἰκογενείας· ἐν στίχ. 26 παρέλιπεν ὁ χαράκτης τὸ Υ τοῦ *ἑαυτῶν*, καίτοι εὕρομεν ἤδη ἄνω ἐν IG IX² 352 *ἑατῶν* ἀντὶ *ἑαυτῶν*, ὑποκειμένου ἴσως καὶ ἐκεῖ ὁμοίου σφάλματος· ἀλλὰ μᾶλλον ἐκ λόγων κοινοτέρας προφορᾶς ἐλέγετο καὶ ἐγράφετο *ἑατοῦ*, ἐξ οὗ βεβαίως προῆλθον τὰ ἐν τῇ Νέᾳ ἡμῶν Ἑλληνικῇ γλώσσῃ *ἀτός* (*μου, σου, του*), *ἀτή* (*μου, σου, της*) κτλ..

Οἱ τεθέντες ἐν ταῖς συμπληρώσεσι τῶν στίχ. 27-29 ὑπὸ τοῦ Kern χωρισμοὶ δὲν εἶναι ὀρθοί, διότι διατηρεῖται τὸ δεξιὸν τέρμα τοῦ λίθου ἀκέραιον. Ἐν ἀρχῇ τοῦ στίχ. 27 φαίνεται διακρινόμενον ἴχνος ἄνω ὁριζοντίου κεραίας ‾, ἐξ οὗ δὲν εὐαρμοστεῖ τὸ *Εὐάρεστον*, ἀλλ' ἄλλο τι, πιθανῶς τὸ ἁπλοῦν *Ἄρεστον*, τοῦ πρὸ τοῦ Α τοῦ ὀνόματος τούτου γράμματος λογιζομένου ὡς Σ.

IG IX² 1297. Ἀνήκει τῇ *Ὀλοοσσόνι*· βλ. ἄνω εἰς ἀριθ. 1292.

IG IX² 1298 (εἰκ. 25· καταλ. ἀριθ. 4). Ἀνήκει τῇ *Ὀλοοσσόνι*· βλ. ἄνω σελ. 169. Εἶναι βάθρον ἀρχιτεκτονικὸν κυβικόν· ἄνω, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἀποκεκομμένον, μαρμάρου λευκοφαίου συμπαγοῦς· τῆς ὄπισθεν πλευρᾶς, ὁμοίως λείας ἐξειργασμένης, ὀλίγον τι διετηρήθη. Ὕψ. 0·58, πλάτ. 0·335, πάχ. 0·60.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη ὑπὸ τεσσάρων χειρῶν, τὰ πολλὰ ἀβαθῶς καὶ οὐχὶ ἐπιμελῶς· ὕψ. γραμμ. 0·012-0·028, διάστιχ. 0·003.

Ὁ λίθος ἔκειτο ἐγγύτατα τοῦ ἐδάφους, τῆς ἐπιγραφῆς ὁρωμένης πλαγίως, καὶ διὰ τοῦτο λίαν δυσχερῶς δυναμένης νὰ ἀντιγραφῇ· οὕτως ἡμεῖς ἐξαγαγόντες αὐτὸν ἀνέγνωμεν διαφόρως ἢ ὁ Kern τοὺς στίχ. 1-3· 6-8· 11-13.

Στίχ. 1. Ὁ χαράκκτης ἔγραψε Ν ἀντὶ Μ.

Στίχ. 2. Συμπληρωτέον *Ὡρ*]*ατίου;*

Στίχ. 4. Ὑπὲρ τὸ Υ ὑπάρχει μικρόν τι γράμμα Γ ἢ ⊏ ἀτόπως βεβαίως γραφὲν ὑπὸ τοῦ χαράκτου, ἂν ὄντως ἐγράφη ὑπ' αὐτοῦ.

Στίχ. 6. Ἐπὶ τοῦ Ο τοῦ *πόλεως* ἔχει χαραχθῇ ἐπίτηδες, ἢ κατὰ τύχην μᾶλλον πιθανῶς καὶ εἰς νεωτερικοὺς χρόνους, ἓν μέγα Λ.

Εἰκὼν 25 (ἐπιγρ. ἀριθ. 1298). Ἀπελευθερώσεις ἐπὶ στρατηγῶν ... καὶ Ἀπολλοδώρου τὸ δ'.

- - - -] ἔ[δωκεν τὰ γιν]ό(μ)ε[να δη(νάρια) ΚΒ<'.
Ταμιεύοντος . . . .]ατίου [τ]οῦ Ὀνομ[α]κλέ[ους· δεῖ-
να ὁ ἀπηλευ]θερωμένος ὑπὸ Ελ[- - - - -
- - - τοῦ - - - π]άτρου⟨ς⟩ ἔ[δ]ωκεν τῇ πόλ[ει τὰ
γινόμενα δηνάρι]α ἴκοσι δύο ἥμισυ. (κενόν).
Ταμιεύον]τος τῆς π[ό]λεως Μενε[- - -
---τοῦ] Κλεομαχίδη· Γε[ω]ργία κ[α]ὶ Ε[λ--- (αἱ ἀπε-
λευθερωθεῖσαι) ὑπὸ δεῖνος το]ῦ Πτολεμαίου ξενι-
[κ]ῆ ἔδω[καν
9 ἑκατέρα τῆι πόλει] τὰ ἐκ τοῦ ν[ό]μου δη(νάρια) ΚΒ<'. ⟨ε - - -⟩
9α⟨- - **λ. [ξ]ενι[κῆ] ἔδωκε**⟩.
(κενὸν)
Ταμιεύ]οντος Νικάνορος το[ῦ δεῖ-
νος τὴν] δευτέραν ἑξάμηνον [ἐν στρα-
τηγῶι Ἀπ]ολλοδώρωι τὸ δ'· Εὐτύ[χα
ἡ ἀπελευθερ[ωθῖσα ὑπὸ Θίβ[ρ]ωνος κ[αὶ
δεῖνος ἔδωκε]ν τῇ πόλι δη(νάρια) ΚΒ<'.
(κενὸν ὕψους 0·10.)

Στίχ. 7-8. Εἶναι ἀξία σημειώσεως ἡ γενικὴ ***Κλεομαχίδη*** ἀντὶ ***Κλεομαχίδου***, δηλοῦσα ὅτι ἡ ὁμοία ἐν τῇ Νέᾳ ἡμῶν Ἑλληνικῇ γλώσσῃ κλίσις τῶν τοιούτων ὀνομάτων εἶναι ἱκανῶς παλαιά. Ἐπειδὴ δὲ καθίστανται ὑπερμέτρως μακροὶ οἱ στίχοι, μάλιστα ὁ 8ος, ἂν τεθῇ τὸ ***αἱ ἀπελευθερωθεῖσαι***, δυνάμεθα νὰ εἰκάσωμεν ὅτι ἴσως παρέλιπεν αὐτὸ ὁ χαράκτης, ὡς εὐκόλως ὑπονοούμενον.

Στίχ. 9-9α. Ἐν τέλει τῆς ἀπελευθερώσεως ταύτης ὑπάρχει Ε, ὑπὸ δὲ τὸν στίχ. 9 καὶ ἐγγύτατα αὐτοῦ ὑπάρχουσι τὰ ἀναγραφέντα καὶ ἄλλα γράμματα, μὴ διακρινόμενα καλῶς, ὡς ἐπίτηδες ἐξαλειφθέντα ὑπὸ τοῦ χαράκτου αὐτοῦ πιθανῶς, ὡς διττογραφίαι βεβαίως.

Στίχ. 13. Πιθανώτερον εἶναι νὰ γράψῃ τις ***Θίβ[ρ]ωνος κ[αὶ*** δεῖνος, ἢ νὰ θεωρήσῃ τὸ Κ ἀρχικὸν τοῦ πατρικοῦ, παραλειφθέντος τοῦ συνήθους ***τοῦ***.

IG IX² 1299. Ἐπεχρίσθη καὶ ἐπεδέθη ὁ λίθος οὗτος ὑπὸ τῶν ἱερέων καὶ καθίσταται δυσχερὴς ἔκ τε τεχνικῶν καὶ λόγων λατρείας ἡ ἀποτείχισις· φαίνεται ὅτι καὶ ἐπὶ ἑτέρας πλευρᾶς φέρει ἐπιγραφήν· ἀνήκει βεβαίως τῇ *Ὀλοοσσόνι*· βλ. ἄνω σελ. 169· ἴσως κατορθώσωμεν μετέπειτα νὰ ἐξαγάγωμεν ἢ τοὐλάχιστον νὰ ἀντιγράψωμεν τὰς ἐπ' αὐτοῦ ἐπιγραφάς.

IG IX² 1300 (εἰκ. 26· καταλ. ἀριθ. 2α). Ἀνήκει τῇ *Ὀλοοσσόνι*· βλ. ἄνω σελ. 169. Πρὸς συμπλήρωσιν καὶ τῶν περὶ ταύτης ἐν ΑΕ 1912 265 συντόμως εἰρημένων, παρατίθεμεν εἰκόνα καὶ μεταγραφὴν τοῦ ὅλου, ἀναγνόντες τινὰ πλείονα τῶν παρὰ Kern, ἀφ' οὗ ἀπετειχίσαμεν καὶ ἐκαθαρίσαμεν τὸ βάθρον, μὴ δυνάμενον, ὡς ἔκειτο, νὰ μεταγραφῇ πλήρως· διάφοροι εἶναι αἱ ἐμαὶ ἀναγνώσεις καὶ συμπληρώσεις τῶν τοῦ Kern ἐν στίχ. 1-8· 10-14· 16-26·

Εἶναι δ' ὁ λίθος βάθρον κυβικὸν ἀρχιτεκτονικὸν κυανολίθου, δεξιὰ μόνον ἀποκεκομμένον· ἐπὶ τοῦ μέσου τῆς ἀριστερᾶς πλατείας πλευρᾶς φέρει ἀβαθῆ τόρμον, ἴσως μὴ ἀρχαῖον· ἐπὶ τοῦ μέσου τῆς ὑποκάτω ἐπιφανείας ὑπάρχει τόρμος πρὸς γόμφωσιν σιδήρου καὶ ἁρμογὴν τοῦ λίθου τούτου ἐπὶ ἑτέρου ὁμοίου. Ὕψ. 0·695, πλάτ. 0·35, πάχ. 0·485.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη ὑπὸ πολλῶν χειρῶν βαθέως τὰ πολλὰ καὶ ἀμελῶς, πλὴν τῆς ἐπὶ τοῦ μέσου τοῦ λίθου· ὕψ. γραμμ. 0·015-0·03, διάστιχ. 0·005· τὴν ἐπὶ τῆς ἑτέρας πλευρᾶς ἐπιγραφὴν δημοσιεύομεν ἐν τῇ Revue Épigr. 1913-4.

Εἰκὼν 26 (ἐπιγρ. ἀριθ. 1300). Ἀπελευθερώσεις ἐπὶ στρατηγῶν Τιμασιθέου, Σωσιπάτρου, Παρμεν - - -.

[1][- - - ἀπελευθερωθεὶς(-α) ὑπὸ δεῖνος τοῦ - - -]

ἐν]ους ἔδωκε[ν τ]ὰ [ἒ]κ [τ]ο[ῦ] ν[όμου δη(νάρια) ΚΒ<'.
Τ]αμιεύοντος τῆς πό[λεως Εὐβι-
ό]του τοῦ Μεθύστο[υ τὴν δευ-
τ]έραν ἑξάμηνον [ἐπὶ στρα-
τ]ηγοῦ Τιμασιθέου· Ὀ[- - - ἡ
ἀπε]λευθερωθῖσα ὑπὸ Φ[- - -
τοῦ Νικαγόρου ἔδωκε[ν τῆι πό-
λει τ](ὰ) γινόμενα δη(νάρια) [ΚΒ<'.
Τ[α]μιεύοντος τῆς π[όλεως Εὐβιό-
τ]ου τοῦ Μεθύστου τὴν [β' ἑξάμηνον
ἐ]ν στρατηγῶ Τιμασ[ιθέω - - -
κα]ς ὁ ἀπελευθερωθὶς [ὑπὸ - -
- - τ]ου τοῦ Ἀριστοδήμ[ου ἔδω-
κεν τῆ] πόλι δη(νάρια) ΚΒ<'.
Τ]αμιεύοντος τῆς πό[λεως δεῖ-
νος] τοῦ Μελανθίου τὴν [β' ἑξάμηνον
ἐν] στρατηγῶ Σωσιπάτρω· [δεῖνα ὁ ἀπε-
λευ]θερωθὶς ὑπό Ἀντιφ[- - - - ἔδωκεν
τῆι] πόλι δη(νάρια) ΚΒ<'.
Τ]αμιεύοντος [τῆς πόλεως ἐν
σ]τρατηγῶ Παρ[μ. . . . . τὴν
πρ]ώτην ἑξάμη[νον - - - -
ἁ]τους τοῦ Θη[ρ - - - - δεῖνα ὁ(ἡ)
ἀπ ηλευθερω[μένος(-η) ὑ-
πὸ] Ἀ⟦ν⟧δρομάχο[υ τοῦ - - -
- ο]υ ἔδ[ωκ]εν τ[ῆ] π[όλει δη(νάρια) ΚΒ<'.]
(τέρμα).

Στίχ. 1. Ἐν ἀρχῇ διακρίνονται ἴχνη Ν. Ἐπειδὴ ἡ ἄνω ἐπιφάνεια διετηρήθη φέρουσα τόρμον πρὸς γόμφωσιν διὰ σιδήρου καὶ μολύβδου ἑτέρου ὁμοίου λίθου, συμπεραίνομεν κατ' ἀνάγκην ὅτι οἱ προηγούμενοι στίχοι τῆς ἀπελευθερώσεως ταύτης ἦσαν γεγραμμένοι ἐπὶ τοῦ ὑπερκειμένου λίθου.

Στίχ. 8. Τὸ ἐν ἀρχῇ σωθὲν γράμμα ἐγράφη Λ ὑπὸ τοῦ χαράκτου, ἀτόπως βεβαίως.

Στίχ. 12. Φαίνεται ἐπὶ τοῦ λίθου τι ὡς *κο*]ς, ἀλλ' εἶναι μᾶλλον ὡς ἐγράφη ἄνω.

Στίχ. 13. Ὁμοίως διακρίνονται ἐν ἀρχῇ ἴχνη τινὰ Τ (ἢ Χ;).

Στίχ. 16. Ἴχνη Β ἄνω φαίνονται ἀσφαλῶς ἐν τέλει τοῦ στίχου.

Στίχ. 25. Ὁ χαράκτης παρέλιπε τὸ Ν, ἐκτὸς ἂν τις θελήσῃ νὰ ἀναγνῷ **Ἀδρόμαχος**, ὅπερ δὲν φαίνεται λίαν εὔλογον.

Ὁ στρατηγὸς **Παρμεν** - - - νῦν τὸ πρῶτον ἐμφανίζεται.

IG IX² 1301 *(εἰκ. 27· καταλ. ἀριθ. 79 α).* Ἀνήκει τῇ ***Ἀζώρῳ***· βλέπε ἄνω σελ. 169. Εἶναι δὲ βάσις ἢ κιονόκρανον παραστάδος λευκοῦ, ἐγχωρίου, ἐπὶ τῆς ἐκεῖ ἀκροπόλεως ὀρυσσομένου μαρμάρου, ὄπισθεν ἀποκεκομμένον καὶ κατὰ τὰς γωνίας ἱκανῶς ἀπεσχισμένον ἢ ἐλλεῖπον· ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας ὑπάρχουσι τρεῖς ὀρθογώνιοι τόρμοι πρὸς γόμφωσιν σιδήρου. Ὑψ. 0·33, πλ. 0·85, πάχ. 0·50.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη ἄνω ἐπὶ τοῦ τραπεζοειδοῦς κυματίου καὶ ὑπ' αὐτὸ ἐπὶ τοῦ προέχοντος ὀρθογωνίου πλατέος μετώπου, βαθέως καὶ σχεδὸν καλῶς, ἀλλ' ἐφθάρη ἱκανῶς, μάλιστα ἡ πρώτη, ἐκ

τῆς ἐν ὑπαίθρῳ παραμονῆς· ὕψ. γραμμ. 0·012-0·022, διάστιχ. 0·01· ἐπὶ τῶν ἄνω κυματίων καὶ τῶν λοιπῶν ἑδρῶν ὑπῆρχον ἴσως ἐπιγραφαί, τελείως ἐξαφανισθεῖσαι· διαφοραὶ τῶν ἀναγνώσεων καὶ συμπληρώσεών μου πρὸς τὰς τοῦ Kern ὑπάρχουσι καθ' ἅπαντας τοὺς στίχους.

Εἰκὼν 27, α (ἐπιγρ. ἀριθ. 1301, α). Ἀπελευθερώσεις ἐπὶ στρατηγῶν . . . .

Εἰκὼν 27, β (ἐπιγρ. ἀριθ. 1301 b) Ἀπελευθέρωσις ἐπὶ στρατηγοῦ Πρωτέου (;) Μητροπολείτου.

α

\- - - - - ἀπ]ε[λευθερωθεὶς(-ῖσα) ὑπὸ - - -
.]λ[ε - - τοῦ - - - ο]δ[ώ]ρου ἔδωκεν τῇ [πό-
λει τὰ γινόμενα] δη(νάρια) ΚΒ[<'.] (κενόν).
Τ]αμ[ιεύοντος τῆς] π[ό]λεως [Φ]ιλ[οξ]ένου τοῦ Ε[ὐ]δ-
ήμ]ο[υ· Ἑρ]μα[ίο]υ· οἱ ἀπελε[υ]θερω[θέ]ντ[ες] ὑ[π]ὸ [Ν-
\- - - - τοῦ - - -]έ[ους]· Νικο[κ⟨κ⟩ρ]ά[τ]η[ς Πε]ν[έστου;
(δεῖνα δεῖνος), δεῖνα Μ]ενεδ[ήμου; Ἡρακ]λείδ[ης.]π.εν.

β

Ταμι]εύοντος τῆς [πό]λεως Ἡρα-
κ]λε[ί]δου τοῦ Ἑλλανοκράτου· στρ(ατηγοῦντος) Πρω(τέου) Μη-
τροπ]ο[λ]είτο[υ] [[μηνὸς δεῖνος]] ἐννεακαιδεκάτη· Πίστος ὁ [ἀπ]ελευθε-
ρωθεὶς κα]τὰ δι[α]θήκην ὑπὸ Φιλοξένου, Εὐδ[ή]μο[υ
καὶ δεῖνος τῶν κληρον]ό[μων] Φιλ[οξ]ένου ἔδωκε τῇ
πόλει δη(νάρια)] ΚΒ<'. (κενόν.)

'Ορθῶς χαρακτηρίζει ὁ Kern τῶν ἐν τῷ *α* τὰ πολλὰ ἀβέβαια· ἐν τούτοις ἡμεῖς θεωροῦμεν τὰ ἐκτὸς ἀγκυλῶν ἄνω τεθέντα ὡς ἀσφαλῆ τὰ πλεῖστα· περὶ τῶν ἀβεβαίων λέγομεν ἐν τοῖς κάτω.

Στίχ. 1-3. Τὰ τοῦ πρώτου στίχ. καὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ δευτέρου γράμματα εἶναι πιθανά· τὰ λοιπὰ βέβαια.

Στίχ. 4-7. Εἶναι βέβαιον ὅτι ἄρχεται δευτέρα ἀπελευθέρωσις ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ στρατηγοῦ, διὰ τοῦτο μὴ ἀναγραφέντος· ὁ μὴν φαίνεται ἁπλῶς οὕτω γραφείς· ἐν στ. 6 φαίνεται δὶς γραφὲν τὸ Κ (πρβ. ὅμως *Νικόκκας*)· τὰ περαιτέρω συμπληρούμενα εἶναι ἱκανῶς πιθανά, δύναταί τις δ' ἐν τέλει νὰ συμπληρώσῃ ἔτι ἀ]π[ὸ] 'Εν[.- κτλ.· πρβ. στ. 9.

Στίχ. 8-9. 'Αριστερὰ ἐσώθη ἐνιαχοῦ τὸ τέρμα τοῦ λίθου· ἀλλ' ὁ χαράκτης δὲν μεταχειρίζεται ὅλον τὸ πλάτος, ὡς δεικνύει ὁ στίχ. 8-9 καὶ 9-10. Μετὰ τὸ πατρικὸν τοῦ ταμίου ὑπάρχει σαφὲς τὸ γνωστὸν συμπίλημα ⊏†, ἕτερον δὲ μετ' αὐτὸ ΠΤ ἐμφαῖνον ὅτι βραχυγραφικῶς μνημονεύεται ὁ στρατηγὸς *Πρῶ(τος)* ἢ *Πρω(τέας)*, οἷον γινώσκομεν *Μητροπολίτην* ἐπίσης, ἀλλ' ἐκ λίαν ἀρχαιοτέρας ἐπιγραφῆς, τῆς ἐν IG IX^2 66α· πιθανῶς πρόκειται περὶ ἀπογόνου ἐκείνου.

Στίχ. 10. 'Ενταῦθα φαίνεται παραλιπὼν ὁ χαράκτης τὸ ὄνομα τοῦ μηνός.

Στίχ. 11-13. 'Ο *Πίστος* ἠλευθερώθη ὑπὸ τῶν κληρονόμων τοῦ *Φιλοξένου*, ἤτοι τῶν υἱῶν αὐτοῦ, ὄντων πιθανῶς τριῶν τοὐλάχιστον.

Κατὰ τὰ πέρατα τῶν στίχ. 10· 11· 12 ὁ χαράκτης ἀποκλίνει πρὸς τὰ κάτω γράφων σχεδὸν κλιμακηδὸν τὰ γράμματα, διότι ἀρχῆθεν θὰ εἶχεν ἀποκοπῆ ἐκεῖθεν ὁ λίθος καὶ κατ' ἀνάγκην ὁ γράψας ἀπέφευγε τὰς ἀποτομάς.

***IG IX^2* 1302, 1303.** 'Ανήκουσι τῇ *'Ολοοσσόνι*· βλ. ἄνω εἰς ἀριθ. 1292.

***IG IX^2* 1304 (*εἰκ.* 28· *καταλ. ἀριθ.* 5 καὶ 6).** 'Ορθῶς ἤκασεν ὁ Kern ὅτι τὰ δύο τμήματα ἴσως ἀνήκουσι τῷ αὐτῷ λίθῳ· δοκιμάσαντες, εἴδομεν ὅτι μεταξὺ τῶν δύο ἐλλείπει πολύ, ὡς ἐμφαίνεται καὶ ἐκ τοῦ στίχ. 1· ἡ ἄνω καὶ ὑποκάτω ἐπιφάνεια ἀμφοτέρων ἔχει ὁμοίως ἐξεργασθῆ, φέρουσα πλαίσιον κατὰ τὰ ἄκρα· δεξιὰ ἐλλείπει οὐχὶ πολύ. Ὕψ. 0·20, πλάτ. ἀμφοτέρων, συμπλησιαζόντων ὅσον ἐνδέχεται, 0·75, πάχ. 0·49.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἀφίνει κενὸν ἀριστερὰ 0·20 τοῦ πλάτους· ἐχαράχθη βαθέως καὶ οὐχὶ ἐπιμελῶς, φαίνεται δ' ὑπὸ τῶν νεωτέρων.σφυρηλατηθεῖσα διὰ τοῦ λιθογλυφικοῦ κτενός, ἐξ οὗ συνεχύθησαν καὶ ἠφανίσθησαν τὰ πλεῖστα τῶν γραμμάτων· ὕψ. γραμμ. 0·012-0·027, διάστιχ. 0·01· ἡ εἰκὼν ἐγένετο ἐξ ἐκτύπου ληφθέντος ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν τμημάτων, συμπλησιασθέντων ὅσον ἐνδέχεται.

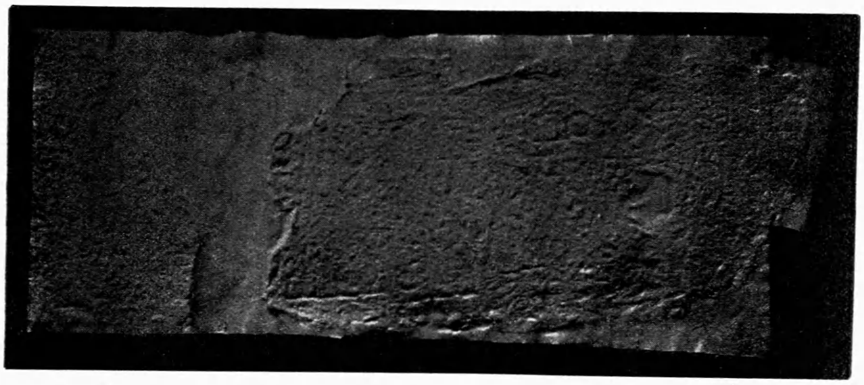

Εἰκὼν 28 (ἐπιγρ. ἀριθ. 1304). 'Απελευθέρωσις ἐπὶ στρατηγοῦ 'Αγαθάνορος (;).

ταμι[εύοντο]ς τ(ῆς) πόλε[ως τ]ὴν [πρώτην
ἑ]ξ[άμηνον - - ο]ρο[ς τοῦ δεῖνος στρ(ατηγοῦντος)
'Α]γα[θάνορος;· δεῖνα Παρ]αμ[όνου ὁ ἀ-
π]η[λευθερωμένος ὑπὸ - - - τ]ο[ς κατ]ὰ δ[ιαθήκην
ἀπ[ὸ δεῖνος ἔ]δ[ω]κε τ[ῇ] πόλι δη(νάρια) ΚΒ<'.

'Εν στίχ. 1 ὑπὲρ τὸ Τ φαίνεταί τι γράμμα ὡς Η⊏, ὅπερ ἠδύνατό τις νὰ ἀποδώσῃ προηγουμένῳ στίχῳ, ἀρχομένῳ δεξιώτερον τοῦ πρώτου καὶ ἔχοντι ἀναγεγραμμένον τὸ *στρατ]η[γοῦντος* δεῖνος· ἀλλ' ἡμεῖς, θεωρήσαντες ἐν στίχ. 3 πιθανωτάτην

τὴν ἀναγραφὴν στρατηγοῦ, νομίζομεν ὅτι εἶναι ἐκεῖ τὸ *ης* τοῦ τ(*ῆς*), γραφὲν ἐκ δευτέρας φροντίδος ὑπεράνω.

Τὰ ἱκανῶς πιθανὰ τρία πρῶτα γράμματα ἐν στίχ. 3, ἔνθα ἀναμένομεν τὸν στρατηγόν, δύνανται νὰ ἀναφέρωνται εἰς τὸν λίαν γνωστὸν στρατηγὸν *Ἀγαθάνορα*, περὶ οὗ βλ. τὰ ἄνω εἰς ἀριθ. 345 καὶ 1295 λεχθέντα.

Ἐν στίχ. 4 αἱ ἀναγνώσεις εἶναι δυσχερέσταται, ἀμφιβάλλομεν δέ, ἂν διεκρίναμεν καλῶς τὰ ἐκτὸς ἀγκυλῶν· βέβαια εἶναι τὰ δύο τελευταῖα γράμματα.

IG IX² 1305. Ἀνήκει τῇ *Ἀζώρῳ*· βλ. ἄνω σελ. 169. Ἐρευνήσαντες τοὺς ἐκεῖ ἀγρούς, δὲν ἐπανεύρομεν τὸν λίθον τοῦτον.

IG IX² 1306. Ἀνήκει τῇ *Ὀλοοσσόνι*· βλ. ἄνω εἰς ἀριθ. 1292.

IG IX² 1307 (καταλ. ἀριθ. 71). Ἀνήκει τῇ *Ἀζώρῳ*· βλ. ἄνω σελ. 169.

Εἶναι εὐτελὴς στήλη μαρμάρου ὑπομέλανος, κάτω μόνον ἀποκεκομμένη· ἄνω λήγει τριγωνικῶς ὡς εἰς ἄμορφον ἀέτωμα· ἐξειργάσθη δὲ πανταχοῦ ἀδρῶς διὰ τῆς σφύρας, πλὴν μικροῦ λειανθέντος διαστήματος ὑπὸ τὸ δῆθεν ἀέτωμα, ἔνθα ἐγράφη ἀβαθῶς καὶ καλῶς ἡ ἐπιγραφή, οὖσα τῶν ὀλίγον ὑπὲρ τὸ 300 πΧ χρόνων. Ὕψ. 0·74, πλ. 0·40, πάχ. 0·11· ὕψ. γραμμ. 0·017-0·032, διάστ. 0·008.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη κατὰ τὸ ἀριστερὸν ἥμισυ τοῦ μνημονευθέντος λείου διαστήματος· ἐπειδὴ τὸ δεξιὸν μένει κενόν, οἱ δὲ ἀποθανόντες εἶναι βεβαίως δύο, διότι, ἂν ἦτο εἷς, θὰ ἐγράφετο ὁ στίχ. 2 *Πολυμήδους*, δυσχερὲς δὲ εἶναι νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι τὰ πατρικὰ ἐλλείπουσιν, εἰκάζομεν ὅτι ταῦτα ἀνεγράφοντο δεξιώτερον διὰ βαφῆς· θὰ ἦσαν δ' οὗτοι μᾶλλον ἐξάδελφοι ἢ ὅμοιοι, ἧττον δ' ἀδελφοί, ἤτοι «Οἴνης *δεῖνος*, Πολυμήδης *δεῖνος*».

IG IX² 1308. Ἀνήκει τῇ *Ὀλοοσσόνι*· βλ. ἄνω τὰ ἐν ἀριθ. 1292 λεχθέντα.

IG IX² 1309. Δὲν ἐπανεύρομεν αὐτήν· λέγεται ὅτι πρό τινων ἐτῶν ἤρξαντο συνάγοντες εἰς τὸ Διοικητήριον Ἐλασσόνος ἀρχαῖά τινα οἱ ἐπιχώριοι, μάλιστα ἐκ Βουβάλας· ἴσως ἄρα ἀνήκει τῇ *Ἀζώρῳ*, εἰ δὲ μή, τῇ *Ὀλοοσσόνι*· βλ. ἄνω σελ. 169.

IG IX² 1310 (καταλ. ἀριθ. 23). Φαίνεται ὅτι ὁ Kern δὲν εἶδε τὸν λίθον τοῦτον. Ἔκειτο ἐν τῇ συνοικίᾳ Βαρούσι ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας τῆς Κοιμήσεως, οὐχὶ ἐν τῇ τοῦ μοναστηρίου, ὡς λέγει ὁ Ussing· ἀνήκει ἄρα τῇ *Ὀλοοσσόνι*· βλ. ἄνω σ. 169. Εἶναι βάθρον λευκοφαίου μαρμάρου ἐγχωρίου, πωρώδους, ἀκέραιον· ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας διετηρήθησαν οἱ τόρμοι τῶν πελμάτων ἀγάλματος χαλκοῦ φυσικοῦ σχεδὸν μεγέθους (μῆκος 0·22), γυμνῶν πιθανῶς ἡρμοσμένων· ἡ ἔμπροσθεν ἕδρα φέρει ὑποκάτω τὸ σύνηθες μέγα διπλοῦν κυμάτιον· ἡ ὑποκάτω ἐπιφάνεια φέρει τόρμον κυκλικὸν πρὸς γόμφωσιν τοῦ ὅλου ἐπὶ ὑποβάθρου. Ὕψ. 0·33, πλάτ. 0·67, πάχ. 0·60.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη λίαν βαθέως καὶ σχεδὸν καλῶς· ὕψ. γραμμ. 0·017-0·04, διάστιχ. 0·01. Μεταγραπτέον *Ἁδεῖα* κτλ., ὡς παρὰ Kern.

IG IX² 1311· 1312. Ἀνήκουσι τῇ *Ὀλοοσσόνι*· βλ. ἄνω εἰς ἀριθ. 1292.

IG IX² 1313 (καταλ. ἀριθ. 72). Ἀνήκει τῇ *Ἀζώρῳ*· βλ. ἄνω σελ. 169. Εἰκόνα καὶ ἀρτιωτέραν περιγραφὴν αὐτῆς θὰ δημοσιεύσωμεν ἐν τοῖς *Πλαστικοῖς μνημείοις Θεσσαλίας*.

IG IX² 1314. Ἀνήκει τῇ *Ὀλοοσσόνι*· βλ. ἄνω εἰς ἀριθ. 1292.

IG IX² 1315 (καταλ. ἀριθ. 68). Ἀνήκει τῇ *Ἀζώρῳ*· βλ. ἄνω σελ. 169· εἶναι ἀξιόλογον ἀνάγλυφον, οὗ εἰκόνα καὶ περιγραφὴν θὰ δημοσιεύσωμεν ἀλλαχοῦ.

IG IX² 1316 (καταλ. ἀριθ. 8). Εἶναι ἐκ τῶν ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων συναθροισθέντων ἐσχάτως ὀλίγων μνημείων· ἀνήκει τῇ *Ἀζώρῳ*, εἰ δὲ μή, τῇ *Ὀλοοσσόνι*· βλ. ἄνω εἰς ἀρ. 1309.

Ὑπὲρ τὴν ἐπιγραφὴν κατὰ τὸ λεῖον διάστημα θὰ ἔφερέ ποτε γραπτὴν παράστασιν ἢ ταινίαν.

IG IX² 1317 (εἰκ. 29· καταλ. ἀριθ. 26)· ἀνήκει τῇ *Ὀλοοσσόνι*· βλ. ἄνω σελ. 169.

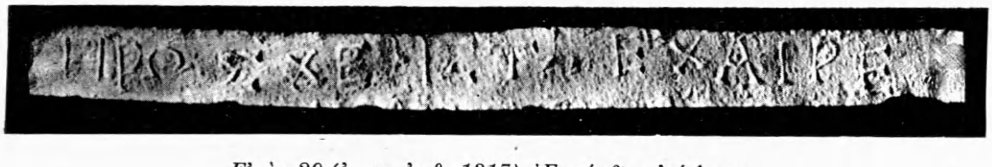

Εἰκὼν 29 (ἐπιγρ. ἀριθ. 1317). Ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον.

ἥρως χ(ρ)ησ⟨τ⟩ὲ χαῖρε.

Ὁ χαράκτης ἀπήλειψε διττογραφηθὲν Τ πιθανῶς, μεταξὺ Τ καὶ Ε. Ὁ Kern παρέλιπε τὸ Η, ἴσως διότι τότε ἦτο βεβυσμένον ὑπὸ χώματος ἢ ἀσβέστου καὶ οὕτως ἀνέγραψεν ὅτι εἶναι ἡ παρ᾽αὐτῷ lectio certa.

Τὸ ὄνομα καὶ τὸ πατρικὸν τοῦ ἀποθανόντος θὰ ἦσαν ἀναγεγραμμένα ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλίου, ἀποκοπέντος καὶ ἐλλείποντος ἤδη.

BCH* 1911 239** *ἀρ. 8* **(*εἰκ.* 30· *καταλ. ἀριθ. *10)*. Ἀνήκει τῇ *Ὀλοοσσόνι*· βλ. ἄνω σελ. 169.

Οὐχὶ ἐν Τσαριτσάνῃ, ἀλλ᾽ ἐν Ἐλασσόνι εὑρέθη ἡ στήλη αὕτη, οὐδ᾽ εἶναι ἐπεξειργασμένη βραδύτερον ἐκ προγενεστέρας βάσεως, ὡς νομίζει ὁ Hatzfeld.

Εἶναι στήλη ἀκέραιος μαρμάρου λευκοφαίου, ἐξαχθεῖσα πρὸ τριετίας ἐκ τοῦ τζαμίου Ἰμαρὲτ ὑπὸ τοῦ Χότζα, σκάψαντος τυχαίως πρὸς ὄρυξιν αὔλακος· εἴδομεν τὸ μέρος, ὁπόθεν ἐξήχθη, μετὰ τοῦ Χότζα αὐτοῦ· ἐκεῖ ὑπάρχουσιν ἀρχαῖοι τάφοι πλακοστεγεῖς, ὧν ἱκανοὶ διακρίνονται νῦν κατὰ τὴν τομὴν τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ***Ἐλασσονίτικου*** λεγομένου νῦν ποταμοῦ· ἄνω λήγει εἰς ἠπίως προεξέχον γεῖσον καὶ ἀνθέμιον λεῖον, οὗ τὰ κοσμήματα ἀπεδίδοντό ποτε διὰ βαφῶν· κατωτάτω ἐξειργάσθη ἐπὶ μικρὸν ὕψος ὡς εἰς γόμφον πρὸς ἁρμογὴν ἐν τόρμῳ βάθρου· ἡ ἔμπροσθεν ἐπιφάνεια εἶναι ἅπασα λεία πρὸς ὑποδοχὴν γραπτῆς παραστάσεως· ἡ ὄπισθεν εἶναι ἐπίσης ἐπιμελῶς εἰργασμένη, διότι θὰ ἐφαίνετο καὶ ἐκεῖθεν, τεθειμένη ἀκάλυπτος καὶ ἄνευ κόγχης ἐπὶ τοῦ τάφου. Ὕψ. 1·40, πλάτ. τοῦ γείσου 0·375, ὑπ᾽αὐτὸ 0·35, κατωτάτω 0·41, πάχ. 0·145.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς στενῆς πλευρᾶς κατὰ τὸ σύνηθες σύστημα τῶν χρόνων ἐκείνων, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῶν ἐν τῷ μουσείῳ Τυρνάβου ἀναγλύφων· ἐγράφη κατὰ πλάτος, κατέχουσα ἔκτασιν 0·975, βαθέως καὶ ἐπιμελῶς, τῶν γραμμάτων βαφέντων τῷ 1911 διὰ μέλανος κοινοῦ, χρώματος ἰόχρου, ἐκ περιεργίας, ὡς λέγουσιν, ὑπὸ τῶν ἐν τῷ Τουρκικῷ διοικητηρίῳ ὑπαλλήλων πρός τινα ἀνάγνωσιν· ὕψ. γραμμ. 0·012-0·025, διάστιχ. 0·008.

Ἡ μεταγραφὴ ἐτελέσθη ὑπὸ τοῦ Hatzfeld λίαν ἐπιμελῶς, ὅσον ἐνδέχεται διὰ τῶν κεφαλαίων ἀρχαϊκῶν γραμμάτων τοῦ τύπου· ἀλλ᾽ εἶναι πάντως διδακτικωτέρα ἡ ἐκ τοῦ ἐκτύπου εἰκών.

Ὡς πρὸς τὴν ἀνάγνωσιν ὀλίγας διαφορὰς ἔχομεν πρὸς τὴν τοῦ Hatzfeld, οὖσαν ἀκριβεστάτην, καὶ δὴ ἐν στίχ. 1·2· προτιμῶμεν δὲ τὴν μετευκλείδειον ἀντιγραφήν·

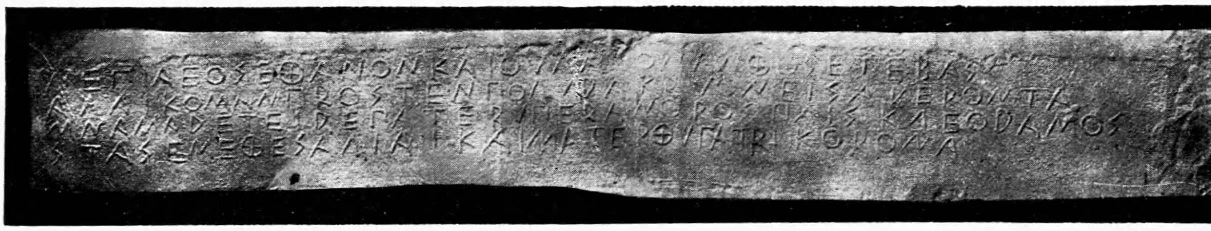

Εἰκὼν 30 (BCH 1911 239 ἀριθ. 8). Ἐπιτύμβιον ἐπίγραμμα.

Νηπίαεος ἔθανον καὶ οὐ λά[β]ον ἄνθος ἔτ᾽ ἥβας,
ἀλλ᾽ ἱκόμαν πρόστεν πολυδάκρυον εἰς Ἀχέροντα·
μνᾶμα δὲ τῆιδε πατὴρ Ὑπεράνορος παῖς Κλεόδαμος
στᾶσέ με Θεσ(σ)αλίαι καὶ μάτηρ θυγατρὶ Κορώνα.

Νηπίαεος ἐγράφη ἀντὶ *νηπίαιος*, τῆς διφθόγγου *αε* ἐξισουμένης τῇ *αι*· δυσχερὴς εἶναι ὁ δικατάληκτος τύπος τοῦ ἐπιθέτου, ἀλλὰ τὸ *νεπία ἕος* τοῦ Hatzfeld εἶναί μοι ἀδιανόητον· τὸ ***πρόστεν*** φαίνε-

Ετυπ. 5 12 13.

ται ὃν *πρόσθεν* χρονικῆς σημασίας, ἤτοι «πρὸ τοῦ ἄνθους τῆς ἥβης»· τὸ *πρὸς τὲν* τοῦ Hatzfeld φαίνεταί μοι ἐπίσης ἀδιανόητον· τὸ ὅτι ἐγράφη Τ ἀντὶ Θ εἶναι δυσχερὲς νὰ ἑρμηνευθῇ· ἀλλὰ πρβ. στ. 2 ἐν τέλει.

Ἡ θυγάτηρ ἐκαλεῖτο *Θεσσαλία* ἐμφανῶς, ἡ δὲ μήτηρ *Κορώνη*· περὶ τῶν μετρικῶν δυσχερειῶν βλ. τὰ ὑπὸ Hatzfeld λεγόμενα.

***BCH 1911 240** ἀρ. 9 (καταλ. ἀριθ. 16).* Ἀνήκει τῇ *Ὀλοοσσόνι*· βλ. ἄνω σελ. 169. Ἄνω λήγει εἰς ἁπλοῦν ὁριζόντιον γεῖσον, οὐχὶ εἰς ἀέτωμα· οἱ ῥόδακες ἦσάν ποτε ἄρτιοι, ἀλλ' ἀπετρίβησαν, τὸ μὲν ὡς λίαν ἀβαθεῖς, τὸ δὲ διότι ἡ πλὰξ εἶχε τεθῇ ὡς ἀναβαθμὸς ἐπὶ τῆς κλίμακος Τουρκικῆς οἰκίας καὶ κατεπατεῖτο τὴν ὄψιν ταύτην.

***BCH 1911 240** ἀρ. 10 (**εἰκ. 31**· καταλ. ἀριθ. 91α).* Ἀνήκει τῇ *Ἀζώρῳ*· βλ. ἄνω σελ. 154. Τὸ ὅλον εἶναι βάθρον ἀρχιτεκτονικὸν μαρμάρου ὑπομέλανος, ὄπισθεν μόνον ἀποκεκομμένον· ἐπὶ τοῦ μέσου τῆς ἄνω ἐπιφανείας ὑπάρχει ὁ συνήθης τόρμος πρὸς γόμφωσιν σιδήρου καὶ ἁρμογὴν ἑτέρου ὁμοίου λίθου· κάτω λήγει εἰς γεῖσον, ἠπίως προεξέχον, ἀλλ' ἀποσχισθὲν τὰ πολλά· ἡ ἔμπροσθεν πλατεῖα ἐπιφάνεια εἶναι ἀβέβαιον ἂν ἔφερεν ἐπιγραφήν, ἐπίτηδες ἀποξεσθεῖσαν· ἡ ἀριστερὰ ἕδρα φέρει ἐπιγραφήν, ἣν ἐκδίδω ἐν τῇ Revue Épigr. 1913-4. Ὕψ. 0·80, πλ. 0·635, πάχ. 0·24.

Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ἕδρας, οὔσης πλήρους λειχήνων, δυσχερέστατα ἀποκολλωμένων, τὰ μὲν ἄνω λίαν ἀβαθῶς καὶ οὐχὶ ἐπιμελῶς, τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ στίχ. 10-15 βαθέως καὶ καλῶς, καὶ τὰ ἐπέκεινα σχεδὸν ἀβαθῶς καὶ λίαν ἀμελῶς· ὕψ. γραμμ. 0·004-0·018, διάστιχ. 0·008. Ὁ Ζαγλάρης διέκρινε μόνον τοὺς στ. 10-15, οὓς ἐδημοσίευσεν ὁ Hatzfeld μετά τινων μικρῶν καὶ ἀσημάντων ἀτελειῶν, μὴ ἰδὼν αὐτὸς τὸν λίθον.

Στίχ. 1-4. Ὑπὲρ τὸν στίχ. 1 διακρίνονταί τινα ἴχνη, ἅτινα δὲν βεβαιοῦται ἂν προέρχωνται ἐκ γραμμάτων· τῶν δὲ στίχων τούτων δύνανται νὰ συγκομισθῶσιν ἔτι πλείονα καὶ ἀσφαλέστερα γράμματα, πλυνομένου τοῦ λίθου διὰ θειϊκοῦ ὀξέος, οἷον δὲν εἴχομεν πρόχειρον· τοῦτο ἴσως θὰ ἐκτε-

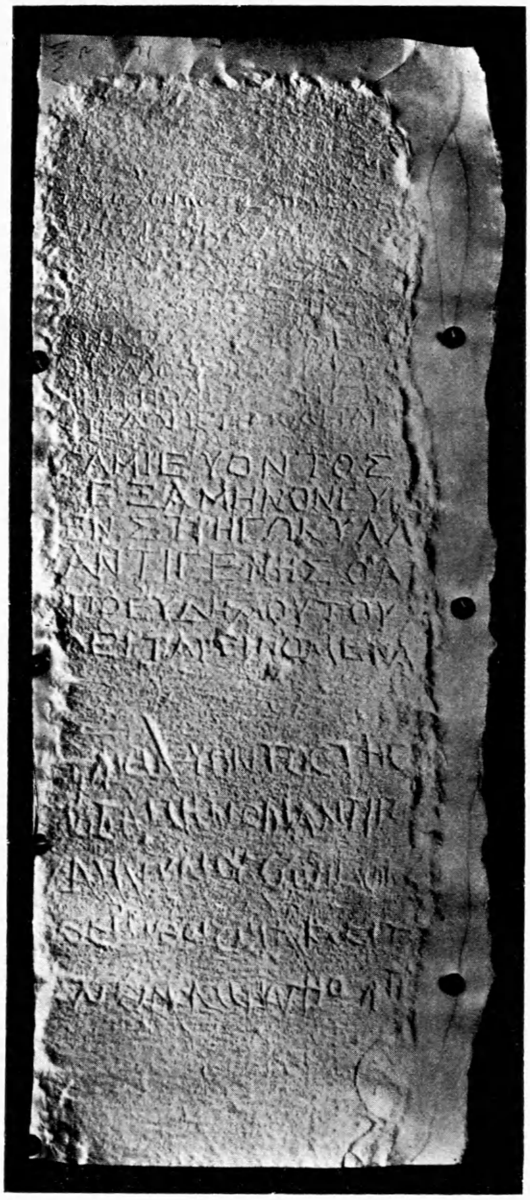

Εἰκὼν 31 (ἐπιγρ. ἀριθ. BCH 1911 240 ἀρ. 10). Ἀπελευθερώσεις ἐπὶ στρατηγῶν Ἀντιγόνου (;) τὸ - - -ν, Κύλλου καὶ - - - -.

(κενὸν ὕψ. 0·07).

Ταμ[ι]εύοντο[ς τ]ῆ[ς] π[ό]λεως Εὐ[β. . . . . , ἐν στρ(ατηγῶ)
Ἀ]ντιγόνω [τὸ;] δ'· Ἑλ[ι]κὼ]ν; [- - - - - - - - - -
. .]εν[. .]τη[- - - - - - - ὁ ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ δεῖνος τοῦ - - -
νο[υ - - - ἔδωκεν τῇ πόλει δη(νάρια) ΚΒ<'.
Τ]αμ[ιεύ]ον[τος τ]ῆ[ς] π[όλεως (Εὐ[β. . .)· στρ(ατηγοῦντος) Ἀντι;-
γ]όν[ου] τὸ [. . .ν]· Διογέν[ης - - - - - - - - - -
Ἀ]πολλο[φάν. . .] α[. . .]δ[ε - - - - ὁ ἀπελευθερωθεὶς ξε-

ν]ικῆ ὑπὸ Δ[ι—]ον[υ]σίο[υ τοῦ - - - - (ἐθνικὸν) - -
ο]υ ἔδωκε τ[ῆ] πόλι τὰ γ[εινόμενα δη(νάρια) ΚΒ<'.
Τ]αμιεύοντος [τῆς πόλεως τὴν
β'] ἑξάμηνον Εὐ[- - - - - - -·
ἐν στρ[[ατ]]ηγῷ Κύλλ[ω Εὐβιότου·
'Αντιγένης ὁ ἀ[πελευθερωθεὶς
ὑ]πὸ Εὐδήμου τοῦ [Λ - - - - ἔδωκε τῇ πό-
λει τὰ γεινόμενα [δη(νάρια) ΚΒ<'.

(κενὸν ὕψ. 0·06).

Τα[μι]εύοντος τῆς [πόλεως τὴν - - - - - -
ἑ]ξάμηνον 'Αντιγ[όνου ἐν στρ(ατηγῷ) ····· μη(νὸς)
'Αγ[α]γ[υλ]ίου [τρίτ]η· Σ(ώ)σ[ανδρος ὁ ἀπελευ-
θερ[ω]θ[ε]ὶς [ὑ]π[ὸ] Κ[λ]είτ[ου τοῦ δεῖνος ἔδωκεν
τὰ] γ[ει]νόμενα τῇ (π)όλ[ει δη(νάρια) ΚΒ<'.

(κενὸν ὕψ. 0·14.)

λέσωμεν εἰς εὐθετώτερον χρόνον· τὰ ἐκτὸς ἀγκυλῶν τεθέντα γράμματα θεωροῦμεν βέβαια. Ὄνομα ***Εὐβίοτος*** εἶναι σύνηθες, καὶ ταμίου δὲ ἀπαντᾷ πολλάκις ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς τῶν μερῶν τούτων.

Ἐκ τῆς κατὰ δοτικὴν ἐκφορᾶς τοῦ ἐν στίχ. 2 ὀνόματος καθίσταται πιθανώτατον ὅτι πρόκειται περὶ στρατηγοῦ· ἀπαντᾷ δὲ ***Ἀντίγονος*** στρατηγὸς ἐν IG IX² 290, ἀνήκων οὗτος οὐχὶ τοῖς χρόνοις τοῦ Αὐγούστου, ἀλλ' ἱκανῶς μεταγενεστέροις, ἴσως ὁ αὐτὸς τῷ ἐνταῦθα μνημονευομένῳ· ὁ ἐν IG IX² 1044 θεωρούμενος ***Ἀντίγονος*** simul ***στρατηγὸς Θεσσαλῶν*** et ***ταγὸς Γοννέων*** εἶναι ψευδής· διότι ἐκεῖ ὑπάρχουσι τάδε κατὰ Kern ἐν στίχ. *a* 2-3:

ΤΩΝΤΗϹΠΟΛΕΩϹϹΤΡΑΤ
ΟΥΑΝΤΙΓΟΝΟΥ κτλ.,

ἅπερ ἀναγνωστέον:

ταγευόν-
των τῆς πόλεως Στράτ[ου
τ]οῦ 'Αντιγόνου κτλ.,

οὐχὶ ***στρατ[η|γ]οῦ*** κτλ.· ἀναφέρονται δὲ ὁμοίως μετὰ τῶν πατρικῶν τρεῖς ἐν ὅλῳ ταγοί· οὐδὲ εἶναι λογικὸν νὰ πιστεύσωμεν ὅτι στρατηγὸς τῆς ὁμοσπονδίας, ἑδρεύων ἐν Λαρίσῃ, ἠδύνατο ταυτοχρόνως νὰ ταγεύῃ ἐν ἑτέρᾳ πόλει, ἔστω γενετείρᾳ αὐτοῦ. Οὕτω δέονται ἐπανορθώσεως καὶ τὰ παρὰ *Kroog* de Thessal. praetor. σελ. 42 καὶ σημ. 2· 3.

Στίχ. 5-9. 'Ασφαλῶς ὑπάρχει ἑτέρα ἀπελευθέρωσις, ἴσως ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ στρατηγοῦ γενομένη· ὁ χῶρος ἐν στίχ. 6 δύναται νὰ περιλάβῃ τὰ γράμματα τῆς λέξεως ΤΡΙΤΟΝ ἢ ΤΕΤΑΡΤΟΝ, μόνον ἂν ἐγράφησαν διὰ συμπιλημάτων ἤ τινα ἄνω ἐπὶ τοῦ διαστίχου· διότι πλείονα τῶν τριῶν δὲν χωροῦσιν. Ἐκ τοῦ ***ἔδωκε*** τοῦ στίχ. 9 καὶ τοῦ ***ξενικῇ*** τοῦ στίχ. 8 ὑποθέτομεν ὅτι κατὰ τὸ μέσον τοῦ στίχ. 7 ὑπόκειταί τι ***φύσει δὲ δεῖνος***· ἐν στίχ. 8 μετὰ τὸ ΔΙ φαίνεται ὅτι ἐξηλείφθη τι, ἢ ὅλως ἔμεινεν ἄγραφος ὀλίγος χῶρος.

Στίχ. 10-15. Ἴχνη Β ἐν ἀρχῇ τοῦ στίχ. 11 διεκρίναμεν· ὀρθῶς ἀντέγραψεν ὁ Ζαγλάρης ΣΤΙΗΓΩ ἤτοι ΣΤΡΗΓΩ, διότι ὁ χαράκτης παρέλιπε τὸ ΑΤ· ἐν δὲ στίχ. 15 ἐπὶ τοῦ πρώτου Ε τοῦ ***γεινόμενα*** ὑπάρχει τομὴ παρασχοῦσα τῷ Ε ἔμφασιν Ω περίπου, οἷον ἀντέγραψεν ὁ Ζαγλάρης.

Ὁ στρατηγὸς ***Κύλλος*** ἀναφέρεται ἐν IG IX² 532 (καὶ ἐν 543, μεταγραφεὶς ἐσφαλμένως ΚΥΔ--, καθ' ἃ καὶ ὁ Hiller ἐν τῷ πίνακι ὑποδεικνύει) καὶ 1041c (τὸ Γ') ἄνευ πατρικοῦ· ἐν δὲ 1041b μετὰ πατρικοῦ ***Εὐβιότου***· ὁ ἐν ταῖς δυσὶ πρώταις νομίζω ὅτι εἶναι προγενέστερος τοῦ ἐν ταῖς τελευταίαις, διότι τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων δεικνύει ὅτι ἀπέχουσιν ἀλλήλων αὗται ἕνα περίπου αἰῶνα· ὁ ἐν τῇ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιγραφῇ Κύλλος εἶναι πιθανῶς ὁ αὐτὸς τῷ ἐν ταῖς δυσὶ τελευταίαις· βλ. καὶ ἄνω εἰς ἀριθ. 1290.

Στίχ. 16-20. Ἐν στίχ. 18 ὁ ἀριθμὸς τῆς ἡμέρας ἀπεδόθη διὰ συμπιλήματός τινος γραμμάτων, ἁρμόζοντος μάλιστα τῷ ἄνω τεθέντι· συμπίλημα ***στρ(ατηγοῦ)*** εἶναι ἀπίθανον· τὸ ***Σωσ*** - - ἔγραψεν ὁ χαράκτης ϹΟϹ.

1). Δολίχη.

BCH 1911 240 ἀρ. 11 (καταλ. ἀριθ. 54). Ὄντως ὁ λίθος εὑρέθη παρὰ τὸ χωρίον ***Δούκλιστα***, ὡς ἤκασεν ὁ Hatzfeld· εἶπε δὲ τοῦτο ἡμῖν αὐτὸς ὁ εὑρών· ἀνήκει ἄρα τῇ ***Δολίχῃ***· βλ. ἄνω σελ. 154· οἱ χρόνοι ἀνήκουσι τῇ Β'-Γ' μΧ ἑκατονταετηρίδι· τὸ C καὶ ω οὕτως· τὸ πρῶτον Ο τοῦ ***Ἀπολλώνιον*** δὲν σῴζεται· εἰκόνα τῆς στήλης ταύτης θὰ δημοσιεύσωμεν ἐν τοῖς ***Πλαστικοῖς Μνημείοις Θεσσαλίας***.

'Εν 'Ελασσόνι, τῇ 24ῃ μαρτίου 1913.

'Απόστολος Σ. 'Αρβανιτόπουλλος.

Κεραμεικοῦ ανασκαφαὶ

ὑπὸ

Κωνσταντίνου Κουρουνιώτου.

Τὸν ἰανουάριον τοῦ παρελθόντος ἔτους οἱ ἐργάται τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, ὅπερ κατὰ παράκλησιν τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ τμήματος εἶχεν ἀναλάβει τὴν μερικὴν δενδροφύτευσιν τοῦ χώρου τοῦ παρὰ τὸν Ἠριδανὸν νεκροταφείου ἐν τῷ Κεραμεικῷ, σκάπτοντες ὄπισθεν τῶν μνημείων τῆς Δημητρίας καὶ Παμφίλης (Conze *Grabr.* ἀρ. 109 πίν. 40, Brueckner *Friedhof am Eridanos* σ. 93 κέ. καὶ 33 κέ.) καὶ τῆς στήλης τῆς *Γλυκέρας* (Conze *Grabr.* 1570, *Friedhof am Eridanos* σ. 98 Nº 3), ὡς καὶ ὄπισθεν τῆς τραπέζης τῆς *Δημητρίας Διονυσίου* (*Fried. am Erid.* σ. 98 Nº 4) πρὸς ὄρυξιν ἀβαθοῦς λάκκου προσέκρουσαν ἐπὶ πηλίνων κεραμίδων, ἃς εὐτυχῶς ἀνεγνώρισαν ὡς καλύμματα τάφων καὶ δὲν μετεκίνησαν. Λαβὼν γνῶσιν τοῦ πράγματος διέκοψα τὴν δενδροφύτευσιν ἐν ἐκείνοις τοῖς χώροις καὶ ὁρμηθεὶς ἐκ τῆς ἐρεύνης τῶν οὕτω ἀποκαλυφθέντων τάφων, προέβην ὄπισθεν τῶν μνημείων τῆς Δημητρίας καὶ Παμφίλης εἰς ἀνασκαφὴν τετραγωνικοῦ χώρου ***(εἰκ. 1-3)***, περιλαμβανομένου ἀνατολικῶς ὑπὸ τοῦ τοίχου τοῦ μνημείου τῆς Δημητρίας καὶ Παμφίλης καὶ τοῦ ὀπισθίου τῆς προσόψεως τοῦ περιβόλου τῆς οἰκογενείας τῆς Δημητρίας καὶ Παμφίλης (*Fried. am Erid.* XII Bezirk), νοτίως ὑπὸ τοῦ χωρίζοντος τὸν περίβολον τοῦτον ἀπὸ τοῦ περιβόλου τῶν Μεσσηνίων (XIII Bezirk) τοίχου ΜΝ (*Fried. am Erid.*, Plan), πρὸς Β ὑπὸ γραμμῆς διηκούσης ὀλίγον ἐντεῦθεν τοῦ ΒΔ ἄκρου τοῦ μνημείου τῆς Δημητρίας καὶ Παμφίλης μέχρι ὀλίγον πρὸς Δ τῆς στήλης τῆς Γλυκέρας, καὶ δυσμικῶς διὰ γραμμῆς διηκούσης ἀπὸ τοῦ Δ ἄκρου τοῦ βάθρου τῆς Γλυκέρας μέχρι πρὸ τοῦ τοίχου ΜΝ· ἀνέσκαψα δηλαδὴ περίπου τὸν χῶρον, ὅστις χαρακτηρίζεται ὡς *XII Bezirk* ἐν Friedhof am Eridanos σ. 94 εἰκ. 59, πλὴν τοῦ χώρου τοῦ ὑπὸ τὴν λουτροφόρον τοῦ *Ἀγήνορος* (C) καὶ τοῦ τυμβιδίου τῆς δορκάδος (21), μετ' ὀλίγου χώρου πρὸς δυσμάς. Ἀνέσκαψα πρὸς τούτοις ὀλίγον χῶρον ὄπισθεν τῆς τραπέζης τῆς *Δημητρίας Διονυσίου*.

Ἐσκάφησαν ἐν ὅλῳ δέκα τέσσαρες τάφοι, ἤτοι ἐννέα ἐν τῷ χώρῳ τῆς Δημητρίας καὶ Παμφίλης, δύο ὀπισθεν τῆς στήλης τῆς Γλυκέρας καὶ τρεῖς ὄπισθεν τῆς τραπέζης τῆς Δημητρίας.

α'). Τάφοι τοῦ χώρου τῆς Δημητρίας καὶ Παμφίλης. Τάφος α. Πρὸς Δ τοῦ ΒΔ τοῦ ἀναγλύφου τῆς Δημητρίας καὶ Παμφίλης κειμένου θεμελίου βάθρου ἐκ κροκαλοπαγῶν λίθων (b ἐπὶ τοῦ σχεδίου ἐν ***Fried. am Eridanos*** σελ. 94 εἰκ. 59· πρβ. αὐτόθι σελ. 95)· τὸ ΒΑ ἄκρον τοῦ τάφου ἀπεῖχεν ὀλίγα μόνον ἑκατοστὰ ἀπὸ τοῦ ΝΔ ἄκρου τοῦ θεμελίου. Ὁ νεκρὸς ἔκειτο ἐν βάθει 0·90 περίπου ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ θεμελίου. Μῆκ. τοῦ τάφου 2·00 περίπου καὶ πλάτος 0·85. Ὡς κάλυμμα ἐχρησίμευον τρεῖς κοῖλαι κεραμίδες ἐκ τῶν χρησιμοποιουμένων εἰς τὴν ἐπένδυσιν τῶν τοίχων φρεάτων καὶ φρεατιῶν, αἵτινες εἶχον καὶ τὴν συνήθη ἡμικυκλικὴν ὀπὴν πρὸς διευκόλυνσιν τῶν κατερχομένων πρὸς καθαρισμὸν εἰς τὰ φρέατα (πρβ. καὶ τάφον ἐν VIII περιβόλῳ *Fried. am Eridanos* σελ. 93, καὶ τάφον *ε* ἐν περιβόλῳ Ἡρακλειωτῶν ΑΕ 1910 σελ. 128). Αἱ κεραμίδες εἶχον καταπέσει θραυσθεῖσαι, οὕτω δ' ὁ τάφος ἦτο πλήρης χώματος, ἐν ᾧ εὑρέθησαν ἐλάχιστα τεμάχια ἀσημάντων ἀγγείων μετὰ μελανοῦ γανώματος εἰσχωρήσαντα πιθανώτατα μετὰ τῶν χωμάτων εἰς τὸν τάφον.

Ὁ τάφος δὲν εἶχεν ἰδιαιτέραν στρῶσιν, ἀλλ' ὁ νεκρὸς ἔκειτο ἐπὶ τοῦ γυμνοῦ ἐδάφους ἔχων τὴν κεφαλὴν πρὸς Ν. Πλησίον τῆς δεξιᾶς χειρὸς εὑ-

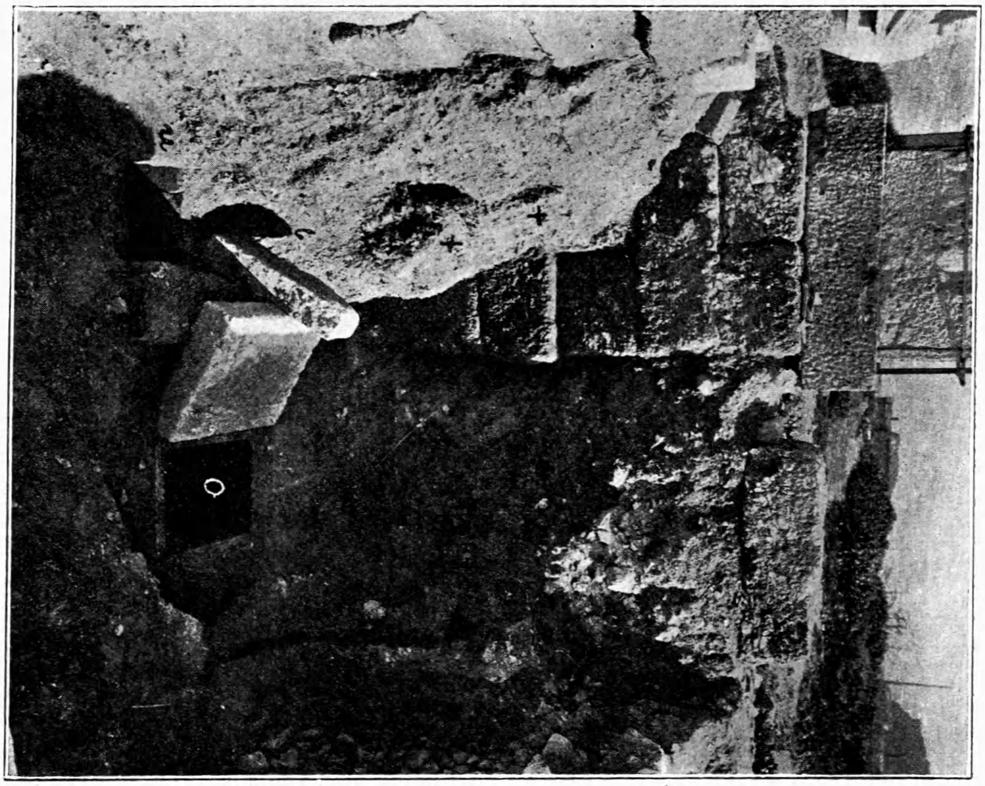

Εἰκὼν 1. Ὁ ὄπισθεν τοῦ μνημείου τῆς Δημητρίας καὶ Παμφίλης ἀνεσκαμμένος χῶρος.

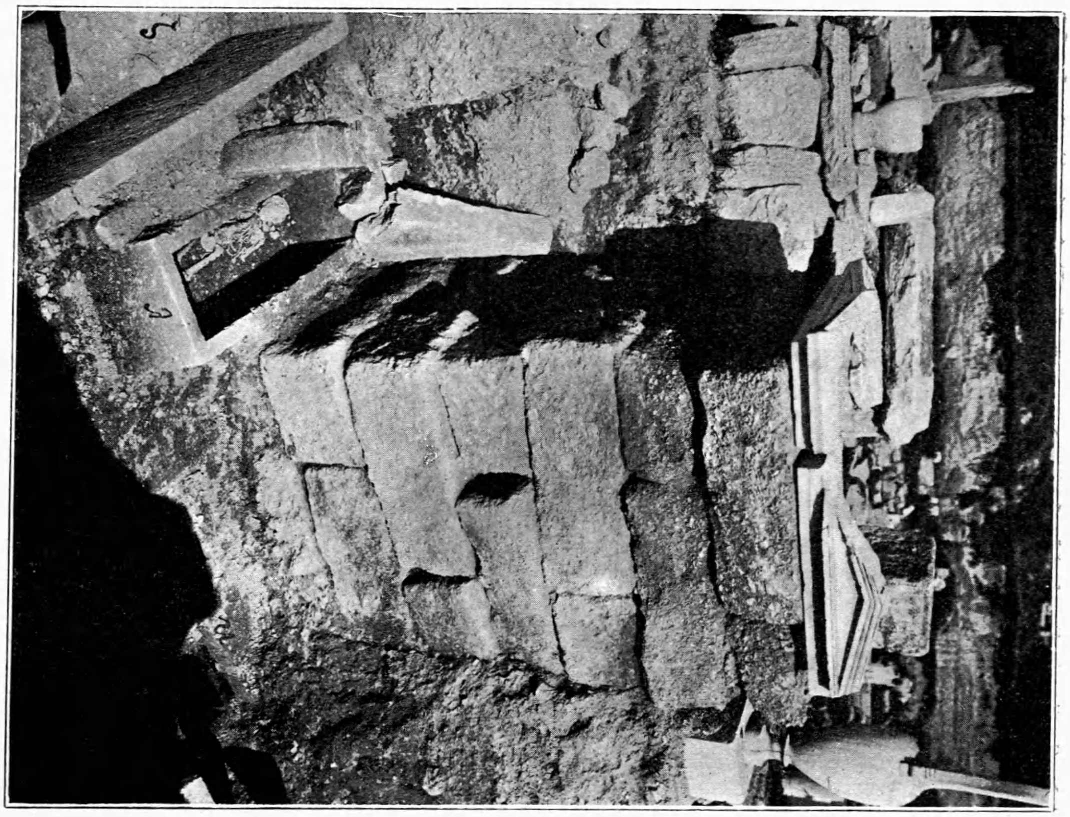

Εἰκὼν 2. Ὁ παρὰ τὸ βάθρον β τοῦ δευτέρου μνημείου Δημητρίας καὶ Παμφίλης ἀνεσκαμμένος χῶρος.

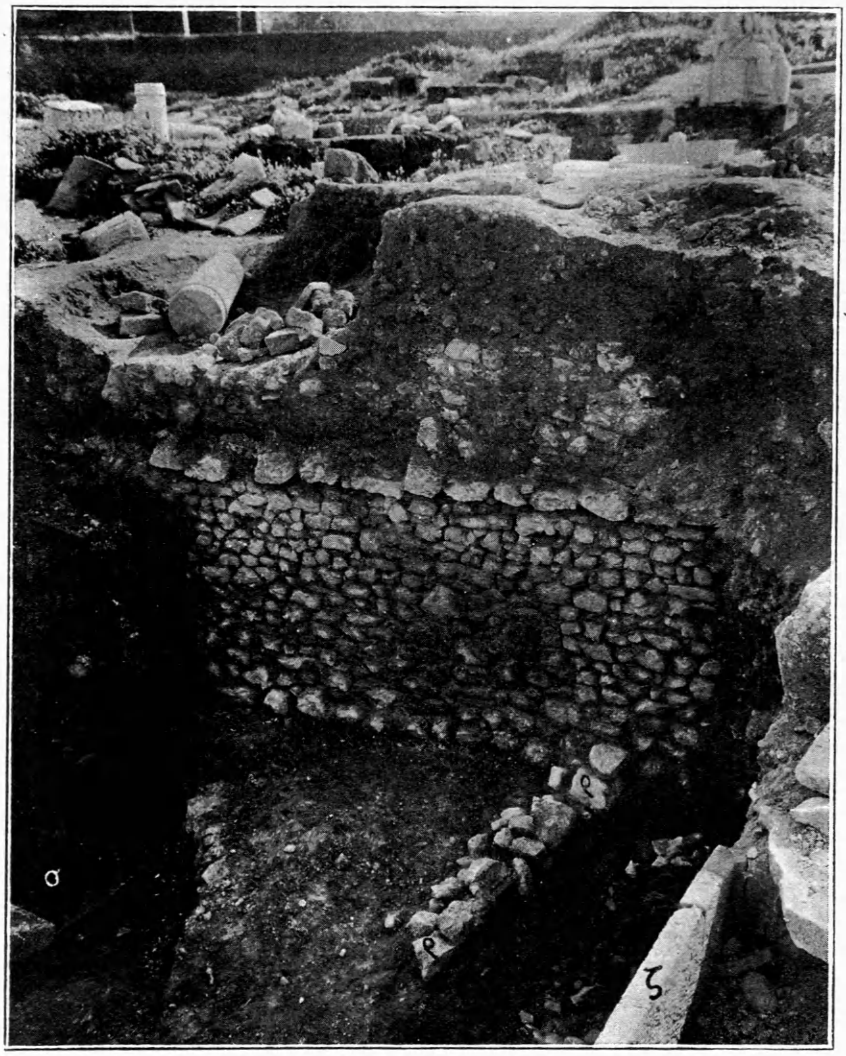

Εἰκὼν 3. Ὁ πρὸ τοῦ τοίχου ΜΝ ἀνεσκαμμένος χῶρος τοῦ 12ου περιβόλου τῆς Δημητρίας καὶ Παμφίλης.

ρέθη μόνον ὁ λαιμὸς μαρμαρίνου ἀλαβάστρου.

Τάφος η. Παρὰ τὸ ΝΔ ἄκρον τοῦ ἀναγλύφου τῆς Δημητρίας καὶ Παμφίλης (*α* ἐν τῷ ἀνωτέρω μνημονευθέντι σχεδίῳ ἐν *Fried. am Eridanos*). Διεύθυνσις ΑΔ. Ὡς κάλυμμα ἐχρησίμευον τρεῖς κεραμίδες ὅμοιαι πρὸς τὰς τοῦ προηγουμένου τάφου, ὧν ἑκάστη εἶχε μῆκος 0·64 περίπου. Τάφου μῆκ. 1·95. Βάθος ἀπὸ τῆς σημερινῆς ἐπιφανείας (ὀλίγῳ χαμηλότερον τοῦ ἀνωτάτου λίθου τοῦ κρηπιδώματος τῆς Δημητρίας καὶ Παμφίλης) 0·90 περίπου. Αἱ καλύπτουσαι κεραμίδες εἶχον καταπέσει, ὁ δὲ τάφος ἦτο πλήρης χώματος κατεσπαρμένου ἄνωθεν τῶν ὀστῶν τοῦ νεκροῦ δι' ἀνθράκων, ὧν πολλοὶ ἀρκετὰ μεγάλοι.

Ἡ κεφαλὴ τοῦ νεκροῦ πρὸς Α. Πλησίον τῆς δεξιᾶς χειρὸς δίσκος χαλκοῦ κατόπτρου, ἐφ' οὗ ἐπικεκολλημένον ὕφασμα. Παρὰ τὸ ἀριστερὸν τοῦ κρανίου μικρὸς χαλκοῦς κρίκος τελείως ἐφθαρμένος· ἐκεῖ πλησίον καὶ εἷς πολὺ μικρὸς πήλινος ῥόδαξ.

Ἄνωθεν τοῦ τάφου τούτου καὶ ὄπισθεν τοῦ ἀναγλύφου τῆς Δημητρίας καὶ Παμφίλης εἰς βάθος 0·40-0·80 ἀπὸ τοῦ ἀνωτάτου λίθου τοῦ κρηπιδώματος τῆς Δημητρίας καὶ Παμφίλης εὑρέθησαν ἑπτὰ μολύβδινα ἐλάσματα μετ' ἀρῶν **(εἰκ. 4)**. Τούτων τὰ τρία εἶνε συνεπτυγμένα καὶ διαπεπαρμένα διὰ σιδηροῦ ἥλου, ἕτερον δὲ εἶναι ὁμοίως διαπεπαρμένον διὰ σιδηροῦ ἥλου, ἀλλὰ δὲν εἶνε συνεπτυγμένον· δύο εἶνε συνεπτυγμένα οὐχὶ ὅμως καθηλωμένα, καὶ ἓν δὲν ἦτο συνεπτυγμένον ἀλλ' εἶχε μόνον ὀπὴν μικρὰν ἐν τῷ μέσῳ. Τὰ γράμματα ἐπὶ τῶν πλείστων εἶνε καλῶς κεχαραγμένα, ὡς ἐκ τοῦ σχήματος δ' αὐτῶν οὐδαμῶς δύνανται νὰ εἶνε νεώτερα τοῦ Γ' πΧ αἰῶνος. Τὸ περιεχόμενον αὐτῶν δὲν ἀνέγνων εἰσέτι, διότι καὶ δὲν ἀνέπτυξα ταῦτα· ὀλίγαι λέξεις (ΠΡΟΣΤΑΣΠΡΑΞΙΔΙΚΑΣ ἐφ' ἑνός, ΚΑΤΑΔΕΙ ἐφ' ἑτέρου) προσεπιμαρτυροῦσι περὶ τοῦ εἴδους τῶν ἐπιγραφῶν (πρβ. Wünsch Defix. tab. 109 κἑ.).

Τάφος ι. Εἰς βάθος 3·15 ἀπὸ τοῦ ἀνωτάτου λίθου τοῦ κρηπιδώματος b (Friedh. am Erid. ἔ.ἀ.), ὄπισθεν τοῦ κρηπιδώματος τῆς Δημητρίας καὶ Παμφίλης καὶ εἰς ἀπόστασιν 0·50 ἀπὸ τούτου. Πυρὰ διευθυνομένη ἐξ Α πρὸς Δ μήκ. 1·90, πλ. 0·85. Τὸ ἔδαφος, ἐφ' οὗ ἐξετείνετο, ἀργιλλῶδης γῆ, ἦτο σχεδὸν εἰς πλίνθον κεκαυμένον καὶ ἐσχημάτιζε πέριξ οἱονεὶ μικρότατα χείλη, δι' ὧν ἀπεχωρίζετο τῆς πέριξ γῆς πλὴν κατὰ τὸ Α καὶ ΒΑ, ἔνθα ὑψοῦτο κεκαυμένη ὁμοίως μέχρι πλινθώσεως καὶ ἐρυθρὰ ἡ γῆ κατὰ τὸ πλάτος σχεδὸν τοῦ τάφου μέχρι ὕψους 1·00 καὶ πλέον (ἰδὲ τὰς μελαίνας κηλῖδας

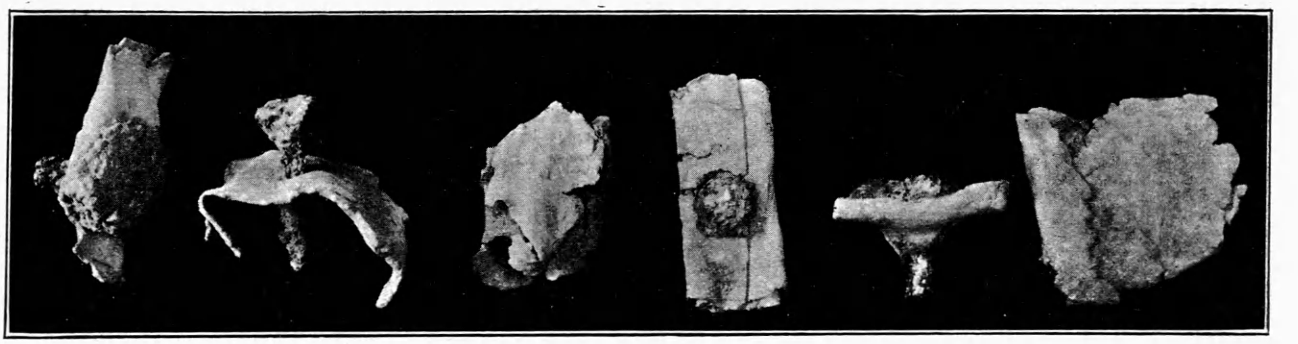

Εἰκὼν 4. Μολύβδινα ἐλάσματα μετ' ἀρῶν.

παρὰ τοὺς σταυροὺς ἐπὶ τῆς εἰκ. 1, ἐξ ὧν φαίνεται ὅτι ὁ σκαφεὶς λάκκος πρὸς ἔνθεσιν τῆς πυρᾶς εἶχεν ἱκανὸν βάθος· κατὰ τὰς ἄλλας πλευρὰς ἡ πυρὰ δὲν ἀφῆκεν ἴχνη κατὰ τὸ ὕψος. Μικροὶ ἄνθρακες εὑρίσκοντο κατεσπαρμένοι ὄπισθεν τῆς πυρᾶς, αὐτὴ δ' ἡ πυρὰ ἀπετελεῖτο ἐκ μάζης ἐξ ἀνθράκων πάχ. περ. 0·10, ἐφ' ὧν διεκρίνοντο τὰ ὀστᾶ, μὴ καυθέντα μέχρι κονιοποιήσεως, εἰς τοιαύτην θέσιν, ὥστε νὰ ὑποτίθηται ὅτι ἐκάη ὁ νεκρὸς ἐξηπλωμένος ἐπὶ τοῦ χώρου. Παρὰ τὸ ΝΑ ἄκρον ἐντὸς τῆς μάζης τῆς πυρᾶς ὑπῆρχον τεμάχια διπλῆς κυλινδρικῆς πυξίδος ἐχούσης μέλαν γάνωμα καὶ μία ἐφθαρμένη σιδηρᾶ στλεγγίς, ἐπ' ἄλλων δὲ σημείων τῆς πυρᾶς ἓν μικρὸν ἀρυβαλλοειδὲς ληκύθιον ὅμοιον πρὸς **εἰκ. 5,** 2 μετὰ μέλανος γανώματος καὶ κατεστραμμένου ἀνθεμίου, καὶ ἄλλα τεμάχια ὁμοίως μελαγγανώτων ἀγγείων, μεταξὺ τῶν ὁποίων διεκρίνοντο τὰ χείλη κυαθίσκου μετὰ μεγάλων οριζοντίων τοξοειδῶν λαβῶν.

Τάφος κ (εἰκ. 1). Εἰς βάθος 0·20 περίπου ὑπὸ τὴν ἀνωτερω πυράν. Διεύθυνσις ΒΝ. Κατὰ τὸ πλεῖστον ἐντὸς τοῦ στερεοῦ βράχου ἐσκαμμένος, εἰσχωρεῖ κατὰ τὸ βόρειον ἥμισυ περίπου ὑπὸ τὸ ΝΑ ἄκρον τοῦ κρηπιδώματος b (*Friedh. am Er.* ἔ.ἄ.). Ἐντὸς τοῦ λάκκου εἶνε τοποθετημένη σαρκοφάγος ἐκ πώρου λευκοῦ καλῆς ποιότητος μήκ. περίπου 2·05 (ἄνοιγμα 1·86), πλ. 0·75 (ἄνοιγμα 0·52). Ἐκαλύπτετο διὰ δύο μεγάλων πλακῶν ἐκ τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὰς σαρκοφάγους πώρου, ὧν ἡ μία ἔχει μῆκ. 0·92, πλάτ. 0·75 καὶ πάχ. 0·19. Τὰ καλύμματα ἔχουσι κατὰ τὰ ἄκρα καθ' ἃ ἐφάπτονται πρὸς τὴν σαρκοφάγον καὶ πρὸς ἄλληλα ἀναθύρωσιν. Ἡ κεφαλὴ τοῦ νεκροῦ, ὅστις ἔκαμνε τὴν ἐντύπωσιν μᾶλλον προσώπου προκεχωρημένης ἡλικίας, ἦτο πρὸς Β, εἶχε δὲ κυλισθῆ πρὸς τὴν Α πλευρὰν τῆς σαρκοφάγου. Τὰ ὀστᾶ ἐν μέρει μόνον ἐφθαρμένα ἐκαλύπτοντο ὑπὸ στρώματος ἰλύος ξηρᾶς πάχ. περ. 0·08. Οἱ ὀδόντες τοῦ νεκροῦ δὲν εὑρέθησαν. Ἑκατέρωθεν παρὰ τὴν κεφαλὴν ἀνὰ ἓν ἐφθαρμένον ἀλάβαστον (ὕψ. 0·23 εἰκ. 6, 6), παρὰ τὸ δεξιὸν γόνυ καὶ κάτωθεν τῶν ποδῶν ἀνὰ ἓν μικρὸν ἀρυβαλλοειδὲς ληκύθιον μελανῶς γεγανωμένον **(εἰκ. 6,** 5)· σχεδὸν ὑπὸ τὴν κεφαλὴν μικρὰ χαλκῆ βελόνη ἐφθαρμένη. Τὸ ἀνώτερον ὀστοῦν τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονος ἔκειτο ἐπὶ τοῦ ἀλαβάστου.

Τάφος λ (εἰκ. 2). Πρὸς δυσμὰς παραλλήλως πρὸς τὸ κρηπίδωμα b (ἰδὲ ἀνωτέρω) ἐν ἐλαχίστῃ ἀπὸ τούτου ἀποστάσει, ἐν τῷ χώρῳ τῷ μεταξὺ τοῦ κρηπιδώματος τούτου καὶ τῆς στήλης τῆς Γλυκέρας, ἱδρυμένος ἐπὶ τοῦ στερεοῦ ἐδάφους, ἀλλ' ὄχι ἐντὸς λάκκου ἐσκαμμένου ἐν τῷ βράχῳ, ὅπως ὁ τάφος κ. Ἡ βάσις αὐτοῦ εἰς βάθος 3·25 ἀπὸ τοῦ ἀνωτάτου λίθου τοῦ κρηπιδώματος b. Τὸ βόρειον ἄκρον τοῦ τάφου ἐπὶ τῆς γραμμῆς τῆς βορείας πλευρᾶς τοῦ κρηπιδώματος b. Σαρκοφάγος ἐκ πώρου ὁμοίου πρὸς τὸν τάφον κ μήκ. 1·76 (ἄνοιγμα 1·56), πλάτ. 0·68 (ἄνοιγμα 0·475). Καλύμματα μετ' ἀναθυρώσεως ὡς καὶ τοῦ τάφου κ πάχ. 0·22. Ὁ σκελετὸς διετηρεῖτο ἐν καλῇ σχετικῶς καταστάσει καὶ ἐφαίνετο ὅτι ἀνῆκεν εἰς πρόσωπον νεαρᾶς ἡλικίας (μήκ. σκελετοῦ 1·45). Ἡ κεφαλὴ ἔκειτο πρὸς Β κυλισθεῖσα πρὸς τὴν Δ πλευράν. Ἓν ἀλάβαστον (ὕψ. 0·23 εἰκ. 5, 3) ἔκειτο παρὰ τὸν δεξιὸν μηρόν, ἕτερον δ' ἄνευ χείλους (ὕψ. 0·23 εἰκ. 5, 4) παρὰ τὸν δεξιὸν πόδα, καὶ κατωτέρω τῶν ποδῶν ἓν μικρὸν (ὕψ. 0·08 εἰκ. 5, 2) ἀρυβαλ-

Εἰκὼν 5. Κτερίσματα τάφου λ.

λοειδὲς ληκύθιον καὶ μία σιδηρᾶ στλεγγὶς (εἰκ 5,1).

Τάφος μ. Εἰς ἀπόστασιν 2·60 ἀπὸ τοῦ ΝΔ ἄκρου τοῦ κρηπιδώματος b καὶ 0·50 ἀπὸ τοῦ ΝΑ ἄκρου τῆς ὄπισθεν τῆς στήλης τῆς Γλυκέρας σαρκοφάγου (ἰδὲ κάτω τάφον ζ), εἰς βάθος 1·30 περίπου ἀπὸ τῆς ἐξεχούσης σειρᾶς τῶν λίθων τοῦ τοίχου ΜΝ (*Friedh. am Erid.* σελ. 37 εἰκ. 17 κατὰ τὰ σημεῖα bb). Πυρὰ διευθυνομένη ἐκ Β πρὸς Ν, κατεστραμμένη (πιθανώτατα ἐξ ἀπροσεξίας τῶν ἐργατῶν μου) κατὰ τὸ βόρειον ἥμισυ· ἔκειτο ἐντὸς τῆς ἐξ ἄμμου μετὰ πολλῶν ὀστράκων ἀγγείων φορητῆς ἐπιχώσεως. Σχεδὸν ἐντὸς τῆς μάζης τῆς πυρᾶς εὑρέθησαν πολλὰ τεμάχια χονδροειδοῦς λοπάδος μετὰ λαβῶν. Κατὰ τὴν δυσμικὴν πλευρὰν τῆς πυρᾶς ὑπῆρχε μία μεγάλη ὠμὴ πλίνθος (ἐντὸς αὐτῆς διεκρίνοντο ὀπαὶ ἀχύρων) σῳζομένη μέχρι μήκ. 0·45· ἡ νοτία καὶ ἀνατολικὴ πλευρὰ ἦσαν ἰσχυρῶς κεκαυμέναι.

Τάφος ν. Πυρὰ εἰς βάθος 0·90 ἀπὸ τῆς βάσεως τοῦ ὄπισθεν τῆς στήλης τῆς Γλυκέρας σαρκοφάγου (τάφου ζ· ἰδὲ κάτω), εἰς ἀπόστασιν 0·30 ἀπὸ ΝΑ ἄκρου τούτου. Εἰς ἔνθεσιν ταύτης φαίνεται ὅτι εἶχεν ἐν μέρει κοιλανθῆ τὸ βραχῶδες ἔδαφος. Τὸ κάθετον ἐπὶ τοῦ τοίχου ΜΝ μικρὸν τοιχίον (ϱϱ ἐπὶ τῆς εἰκ. 3, ἰδὲ κάτω) ἀπέχει ἀπὸ τῆς Α πλευρᾶς τῆς πυρᾶς 0·30. Διεύθυνσις πυρᾶς ΒΝ. Ἐν αὐτῇ εὑρέθησαν ἑπτὰ μικρὰ ἀρυβαλλοειδῆ ληκύθια καὶ ἄλλα μικρὰ τεμάχια ἀγγείων μετὰ μέλανος γανώματος.

Τάφος ξ. Πυρά. Διεύθυνσις ΒΝ. Παράλληλος σχεδὸν καὶ εἰς ἀπόστασιν 0·70 περίπου ἀπὸ τάφου **ν**, 0·50 περίπου ὑψηλότερον τοῦ στερεοῦ ἐδάφους.

Τάφος ο (εἰκ. 1). Παρὰ τὸ ΝΔ ἄκρον τοῦ κρηπιδώματος τῆς Δημητρίας καὶ Παμφίλης. Σαρκοφάγος ὁμοία πρὸς τὰς **κ** καὶ **λ**, ἔχουσα καὶ ὅμοια καλύμματα, μήκ. 2·00 περίπου καὶ πλάτ. περίπου 0·70, τεθειμένη ἐντὸς λάκκου ἐσκαμμένου ἐν τῷ στερεῷ ἐδάφει. Τὰ ὀστᾶ ἡμίφθαρτα ἐκαλύπτοντο ἀτελῶς ὑπὸ ὀλίγης ἰλύος. Τὸ κρανίον, ὅπερ διετήρει ὅλους τοὺς ὀδόντας, ἔκειτο πρὸς Α καὶ εἶχε μετατοπισθῆ πρὸς Ν, ἀλλ' ἡ κάτω σιαγὼν ἔμενεν ἐν τῇ θέσει. Ἀνὰ ἓν ἀλάβαστον (ὕψ. 0·25 καὶ 0·27) ἑκατέρωθεν τῶν ὤμων. Παρὰ τὴν δεξιὰν χεῖρα μικρὸν χαλκοῦν κάτοπτρον μετὰ μικρᾶς λαβῆς· παρὰ τὸ ἀριστερὸν γόνυ μικρὰ χαλκῆ φιάλη (διαμ. 0·06) καὶ ὀλίγον ἀνωτέρω ταύτης ἐφθαρμένη χαλκῆ βελόνη. Παρὰ τὸ κάτοπτρον μέλανα ὑπολείμματα ἴσως ἐκ τοῦ διαλυθέντος ξύλου τῆς λαβῆς. Ὀλίγη μέλαινα οὐσία (ἄγνωστον τί) καὶ ὑπὸ τὴν σπονδυλικὴν στήλην. Πρὸ πάντων πλησίον τοῦ ἀριστεροῦ μηροῦ, ἀλλὰ καὶ καθ' ὅλον σχεδὸν τὸν τάφον ἦσαν διεσκορπισμένοι περὶ τοὺς 140 ἀστραγάλους (δύο ἦσαν ἐντὸς τῆς χαλκῆς φιάλης).

Παρὰ τὴν πυρὰν **ν** πρὸς ἀνατολὰς ταύτης ἀνεκαλύφθη λείψανον μικροῦ τοιχίου (εἰκ. 3 ϱϱ) καθέτου ἐπὶ τοῦ τοίχου ΜΝ ἱδρυμένου ἐπὶ τοῦ στερεοῦ ἐδάφους· τὸ τοιχίον τοῦτο ἦτο ἀρχῆθεν πάντως ὑψηλότερον, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ τοίχου ΜΝ δὲν φαίνονται ἴχνη συνοχῆς, ὥστε ἦτο ἀνεξάρτητον τούτου καὶ βεβαίως ἀρχαιότερον. Τὸ στερεὸν ἔδαφος ἐν τῷ χώρῳ, ἐν ᾧ εὑρέθησαν οἱ μέχρι τοῦδε περιγραφέντες τάφοι ἐξητάσθη μετὰ πολλῆς ἀκριβείας, χωρὶς νὰ φανῶσιν ἴχνη οἱουδήποτε ἄλλου τάφου.

***β'). Τάφοι ὄπισθεν στήλης Γλυκέρας** (Friedhof am Eridanos, Plan N° 3).* *Τάφος β.* Παρὰ τὸ δυσμικὸν ἄκρον τῆς βάσεως τῆς στήλης τῆς Γλυκέρας εἰς ἀπόστασιν 0·62 ἀπὸ ταύτης. Διεύθυνσις ΒΝ. Βάθος ἀπὸ βάσεως στήλης Γλυκέρας μέχρι βάσεως τάφου 0·90. Αἱ πλευραὶ τοῦ τάφου ἀπετελοῦντο ἑκατέρα ἐκ δύο μεγάλων καὶ πλα-

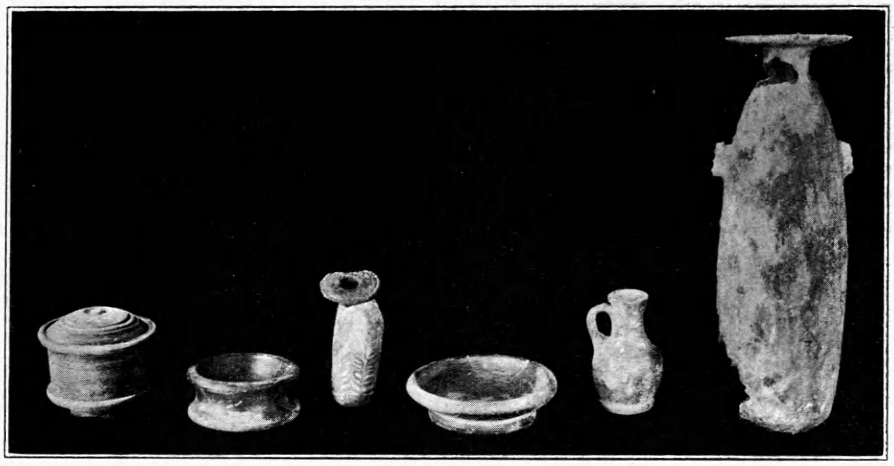

Εἰκὼν 6. Κτερίσματα τάφων.

τειῶν κεραμίδων στέγης τεθειμένων οὕτως, ὥστε νὰ ἀποτελῶσιν εἶδος χαμηλῆς τριγωνικῆς καλύβης· τὸ ἄνοιγμα παρὰ τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς πόδας κεκλεισμένον ὁμοίως διὰ κεραμίδος. Μήκ. τάφ. 1·95. Ὀστᾶ κατὰ τὸ πλεῖστον διαλελυμένα. Ἡ κεφαλὴ πρὸς Ν. Ἓν μαρμάρινον ἀλαβαστίδιον παρὰ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα καὶ ἕτερον ἐν τῷ μεταξὺ τῶν δύο χειρῶν διαστήματι· δύο ἕτερα ἀλαβαστίδια παρὰ τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ προσώπου, πάντα ἐφθαρμένα.

Τάφος ζ (ἐν μέρει ἐπὶ εἰκ. 2 καὶ 3). Παρὰ τὸ ἀνατολικὸν ἥμισυ τῆς νοτίας πλευρᾶς τῆς βάσεως τῆς στήλης τῆς Γλυκέρας. Σαρκοφάγος πώρου κιτρίνου μετριωτέρας ποιότητος (ἡ σύστασις αὐτοῦ ἐκ πολὺ χονδροτέρων κόκκων ἢ τῶν σαρκοφάγων ***λ, κ*** καὶ ***ο***) μήκ. 2·10, πλ. 0·75. Ἐκαλύπτετο διὰ δύο πλακῶν ὁμοίου πώρου (μήκ. 1·30 καὶ 0·80, πλάτ. 0·75 περίπου καὶ πάχ. 0·09). Ἡ βάσις τῆς λάρνακος εἰς βάθος 0·90 περίπου ἀπὸ τῆς βάσεως τῆς στήλης τῆς Γλυκέρας. Ἐντὸς τῆς λάρνακος δὲν ὑπῆρχον χώματα, ἀλλ᾽ ἐφαίνοντο τὰ ὀστᾶ ἐν τῇ θέσει αὐτῶν τελείως ὅμως διαλελυμένα. Ἡ κεφαλὴ πρὸς Β. Τέσσαρες σιδηροῖ ἧλοι. ὧν τὴν χρῆσιν δὲν ἠδυνήθην νὰ ὁρίσω, εὑρέθησαν πλησίον τοῦ κρανίου, ἀνὰ δύο κάτωθεν καὶ ἀριστερόθεν τούτου.

Ὁ τάφος ζ ἔκειτο ἐντὸς τῆς ἐξ ἄμμου μετὰ ὀστράκων ἀγγείων (τοῦ Ε´ καὶ Δ´ αἰῶνος, ἴδε κάτω) φερτῆς ἐπιχώσεως, ἥτις ὑπῆρχε καὶ κάτωθεν αὐτοῦ μέχρι σχεδὸν τοῦ στερεοῦ ἐδάφους ἀπέχοντος περὶ τὸ 1·00 ἀπὸ τῆς βάσεως τῆς σαρκοφάγου. Κάτωθεν τῆς σαρκοφάγου ἐξετάσας, ὅσον ἠδυνάμην χωρὶς νὰ μετακινήσω ταύτην, δὲν εὗρον ἕτερον τάφον.

Παρὰ τὸ ΒΔ χεῖλος τοῦ τάφου ζ εὑρέθη κατακειμένη τὴν παράστασιν ἔχουσα πρὸς τὰ κάτω ἡ ἐν ***εἰκ. 7*** καὶ ***8*** μαρμαρίνη λήκυθος. Ἡ παράστασις, ἐπιμελῶς ὁπωσδήποτε εἰργασμένη, εἰκονίζει τὸ σύνηθες θέμα νέας γυναικὸς καθημένης (ἄνω *Ἡσυχία*) ὀρεγούσης τὴν δεξιὰν πρὸς ὀρθίαν πρεσβύτιδα (ὡς βεβαίως δη-

Εἰκὼν 7. Λήκυθος Ἡσυχίας.

Ετυπ. 9 12 13.

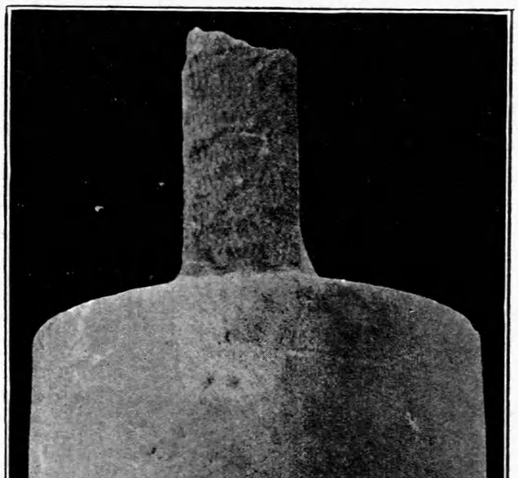

Εἰκὼν 8 Λήκυθος Ἡσυχίας.

λοῦται διὰ τῆς σοβαρωτέρας ἀμφιέσεως) γυναῖκα ἀκολουθουμένην ὑπὸ τρίτης νεαρωτέρας γυναικός. Ἡ ἔγχρωμος κόσμησις, ἥτις διατηρουμένη ζωηρῶς κατὰ τὴν εὕρεσιν, ἀντεγράφη εὐτυχῶς ταχέως ὑπὸ τοῦ νέου Gilliéron (**εἰκ. 9-10**), ἐκάλυπτεν ὅλον σχεδὸν τὸ μὴ κατειλημμένον ὑπὸ τοῦ ἀναγλύφου σῶμα τῆς ληκύθου πλὴν τοῦ ἀντιστοίχου πρὸς τὸ ἀνάγλυφον ὀπισθίου μέρους.

Ἄνωθεν τοῦ ἀναγλύφου ὑπάρχει ζώνη ᾠῶν μόνον ἐμπρός, ἐνῷ ἡ ὁρίζουσα ταύτην κάτωθεν γραμμὴ περιβάλλει ὅλον τὸ σῶμα τῆς ληκύθου· πολυσύνθετος μαίανδρος περιζωννύει τὴν λήκυθον κάτωθεν τοῦ ἀναγλύφου· ἄνωθεν τῆς βάσεως ἐμπρὸς μὲν ὑπάρχουσι δύο μεγάλοι ἕλικες καὶ μικρότερα ἀνθέμια κατὰ τὰ πλάγια, ὀπίσω δὲ μεγαλείτερα ἀνθέμια. Συνθετώτερον εἶνε καὶ τὸ ἐξ ἑλίκων καὶ ἀνθεμίων κόσμημα τοῦ τραχήλου. Κατὰ μῆκος τῶν πλαγίων ἄκρων τοῦ ὀπισθίου τῆς λαβῆς ὑπάρχει ταινία μέλαινα, κάτωθεν δὲ τῆς λαβῆς ἐκτείνεται ὀπίσω ἐπὶ τοῦ ἄνω τοῦ σώματος τῆς ληκύθου γλῶσσα μέλανος χρώματος ἔχουσα ἐρυθρὸν ἐπίμηκες κέντρον. Τὸ χρῶμα τῶν κοσμημάτων εἶνε ἐρυθρόν, κυανοῦν, κίτρινον καὶ μέλαν.

Πῶς εὑρέθη ἡ λήκυθος ἐν τῇ θέσει ταύτῃ δὲν εἶνε εὔκολον νὰ ἐξηγηθῇ, ἄγνωστον δὲ παραμένει πόθεν κατέπεσεν· ἐπὶ τῆς βάσεως τῆς ***Γλυκέρας*** δὲν ὑπάρχει σημεῖον ἱδρύσεως ληκύθου. Ἡ ἀναλογία τῆς παραστάσεως πρὸς τὴν εὑρεθεῖσαν πρὸ τοῦ μνημείου τῆς Δημητρίας καὶ Παμφίλης λήκυθον (*Friedhof am Eridanos* σ. 98 εἰκ. 63), ἠδύνατο νὰ προκαλέσῃ τὴν ὑπόθεσιν ὅτι ἦσάν που ἀμφότεραι ἀντιστοίχως ἱδρυμέναι πρὸς κόσμησιν μνημείου τοῦ περιβόλου τῆς Δημητρίας καὶ Παμφίλης, ἀλλ' ἡ διαφορὰ μάλιστα τῶν μεγεθῶν (ὕψ. ληκύθου ἡμῶν 0·66) ἀντίκειται εἰς τοῦτο.

γ). Τάφοι ὄπισθεν τραπέζης Δημητρίας Διονυσίου (*Friedh. am Eridanos, Plan N° 4*). ***Τάφος γ.*** Παράλληλος περίπου πρὸς τὴν τράπεζαν νοτίως ταύτης καὶ ἔχων διεύθυνσιν ΑΔ. Τὸ ἀνατολικὸν ἄκρον αὐτοῦ ἀκριβῶς ἀντικρὺ τοῦ ἀνατολικοῦ ἄκρου τῆς τραπέζης εἰς ἀπόστασιν 1·40 ἀπὸ ταύτης· τὸ δυσμικὸν ἄκρον τοῦ τάφου εἰς ἀπόστασιν 1·25 ἀπὸ τῆς τραπέζης. Βάθος θέσεως νεκροῦ ἀπὸ ἐπιφανείας 0·80 περίπου. Μόνον καθ' ἣν θέσιν εὑρίσκετο ἡ κεφαλὴ (διαλελυμένη τελείως) πρὸς Α ἐσχημάτιζον δύο ἐπ' ἀλλήλων ἐρειδόμεναι κεραμίδες στέγης (σωλῆνες μήκ. 1·00 περίπου) εἶδος καλύβης, ἐνῷ τὸ δυσμικὸν ἥμισυ τοῦ τάφου, ἐν ᾧ τὰ ὀστᾶ τῶν ποδῶν διετηροῦντο ὀλίγον καλλίτερον, δὲν εἶχε περίβλημά τι κατὰ τὰς πλευράς. Τὰ πέρατα τοῦ τάφου πρὸς Α καὶ Δ ἐκλείοντο διὰ τεμαχίου κεραμίδος. Παρὰ τὰς χεῖρας εὑρέθη ἐν μικρὸν κυλινδρικὸν διπλοῦν πυξίδιον (εἰκ. 6, 1· ὕψ. 0·06), ἔχον χαμηλὸν πόδα· ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια καλύπτεται διὰ γανώματος μέλανος οὐχὶ τόσον καλοῦ, διακοπτομένου ἐπὶ τῆς κοιλίας καὶ τοῦ πώματος διὰ περιφερικῶν γραμ-

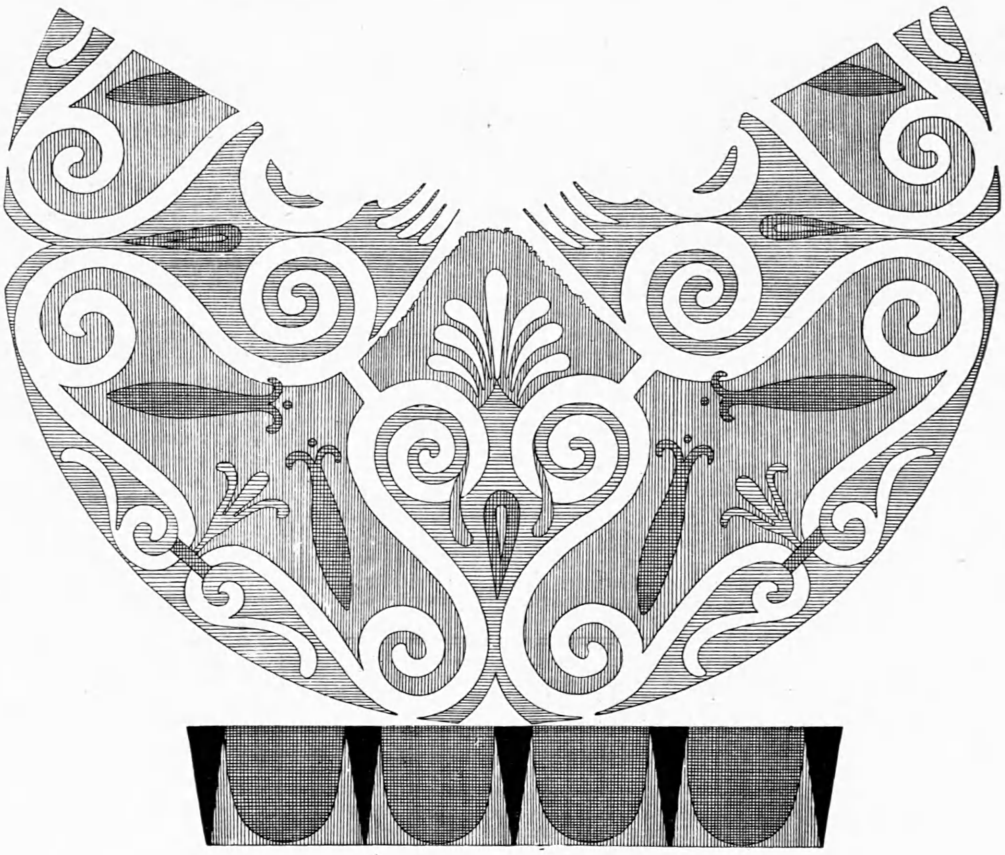

Εἰκὼν 9. Κόσμημα λαιμοῦ ληκύθου Ἡσυχίας.

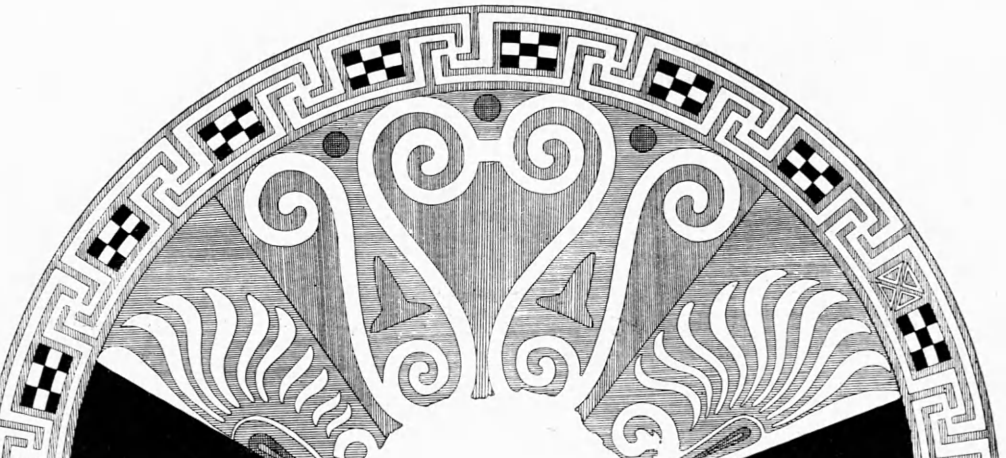

Εἰκὼν 10. Κόσμημα βάσεως ληκύθου Ἡσυχίας.

μῶν, ἐν αἷς φαίνεται ἡ ἐπιφάνεια τοῦ πηλοῦ βεβαμμένη δι' ἀραιοτάτου ἐρυθροῦ χρώματος. Πλησίον τοῦ πυξιδίου ἦτο ἐν μικρὸν ὑάλινον ἀλαβαστίδιον (θραυσθὲν κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν) ὕψ. περίπου 0·09 (εἰκ. 6, 3), ἔχον τὰς πλευρὰς καθέτως κεκοσμημένας διὰ τετράκις ἐπαναλαμβανομένου κοσμήματος ὁμοίου πρὸς ὀρθίους κλάδους φοίνικος, ἔχοντος τὰ φύλλα κυανὰ καὶ κίτρινα. Ὡς ἐκ τῶν διαστάσεων τοῦ τάφου, μήκ. 1·25, πλ. περ. 0·60, φαίνεται ὅτι ἐν αὐτῷ ἦτο τεθαμμένον παιδίον.

Τάφος δ. Πρὸς Ν τοῦ τάφου *γ*. Ἡ διεύθυνσις αὐτοῦ παρεκκλίνει ὀλίγον τῆς διευθύνσεως τοῦ *γ*, διότι ἡ ἀνατολικὴ πλευρὰ αὐτοῦ εἶνε μᾶλλον πρὸς Β τετραμμένη ἢ ἡ δυσμική Τὸ δυσμικὸν ἄκρον τοῦ *γ* ἀπέχει τούτου 0·75. Ὁ νεκρὸς εἰς βάθος 0·90 περίπου· ὀστᾶ τεθρυμμένα· ἑκατέρα πλευρὰ τοῦ εἴδους τριγωνικῆς καλύβης ἔχοντος τάφου ἀπετελεῖτο ἐκ δύο μεγάλων κεραμίδων στέγης. Κεφαλὴ πρὸς Α. Παρὰ τὴν δεξιὰν χεῖρα ἐν μικρὸν μελανῶς γεγανωμένον ἀρυβαλλοειδὲς ληκύθιον. Μῆκος τοῦ τάφου 1·65.

Τάφος ε. Ὀστοθήκη ὁλμοειδής, μετὰ δύο λαβῶν, πεντελησίου μαρμάρου ὕψ. 0·24, πλ. 0·31 ***(εἰκ. 11)***. Ἔχει πῶμα μαρμάρινον στρογγύλον,

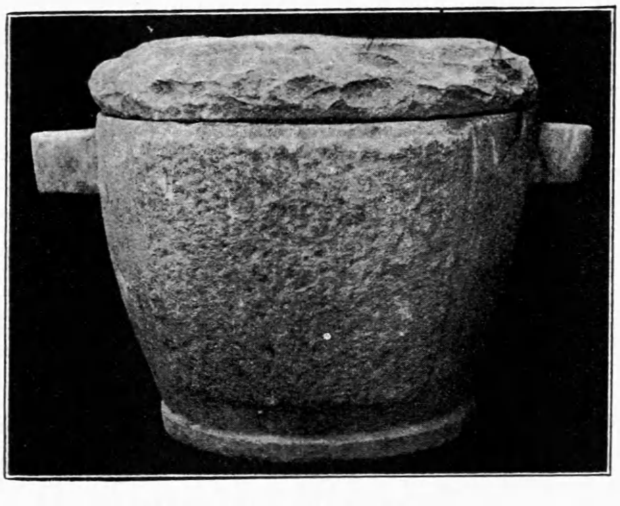

Εἰκὼν 11. Ὀστοθήκη τάφου ε.

κάτωθεν κοῖλον καὶ ἔχον πέριξ χεῖλος, ὅπως ἐφαρμόζηται καλλίτερον εἰς τὸ ἐπίτηδες περικεκομμένον χεῖλος τῆς ὀστοθήκης. Τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ὀστοθήκης εἶνε βεβαμμένον διὰ ζωηροῦ ἐρυθροῦ χρώματος. Τὸ ἐξωτερικὸν δὲν εἶνε λελεασμένον, ἐπὶ δὲ τῆς μιᾶς πλευρᾶς ἐξέχει μέρος τι τετραγωνικὸν περίπου τῆς ἐπιφανείας, ὅπερ εἶνε τραχύτερον τοῦ λοιποῦ μέρους εἰργασμένον. Ἐντὸς κεκαυμένα ὀστᾶ ἄνευ τέφρας ἐκαλύπτοντο ἄνωθεν δι' ὀλίγου χώματος τεθέντος πιθανώτατα ἀρχῆθεν, διότι ἡ ὀστοθήκη κλείεται ἀσφαλῶς. Ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν ὀστῶν εὑρέθησαν ***(εἰκ. 12)*** μία σιδηρᾶ ψαλίς, σιδηρᾶ στλεγγὶς καὶ ἐργαλεῖόν τι ἐκ λεπτοῦ χαλκοῦ ἐλάσματος συνενουμένου πρὸς τὰ κάτω (μήκους 0·055) ἔχον σχῆμα μικροῦ δακτύλου, ἐν ᾧ δια-

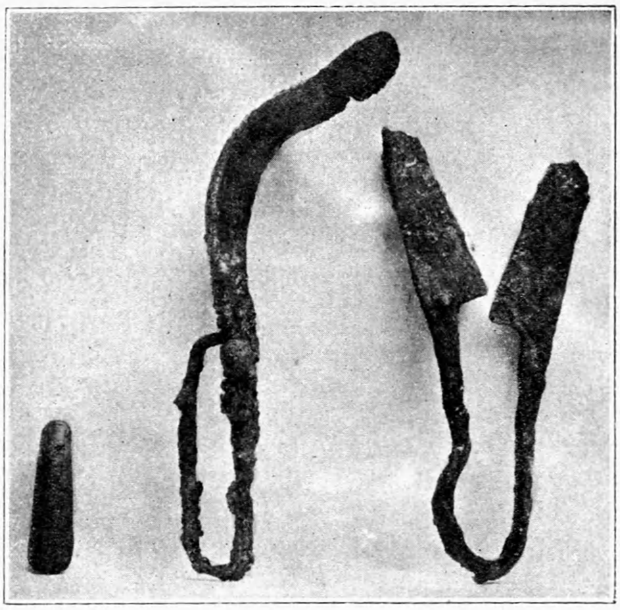

Εἰκὼν 12. Κτερίσματα τάφου ε.

κρίνεται καλῶς ὁ ὄνυξ. Τὸ μορφὴν δακτύλου ἔχον πρᾶγμα τοῦτο εἶνε κοῖλον ἀνοικτὸν δὲ ἐμπρός, ἔνθα σχηματίζεται μικρὰ ὀπή, καὶ ὀπίσω, ἔνθα ἡ ὀπὴ εἶνε πολὺ πλατυτέρα. Ὁποία ἡ χρῆσις αὐτοῦ δὲν δηλοῦται σαφῶς. Τὸ σχῆμα δεικνύει ὅτι ἐχρησίμευεν εἰς ἐπένδυσιν δακτύλου, ἴσως δ' εἶνε δακτυλήθρα, εἰ καὶ δὲν ὁμοιάζει πρὸς τὰς γνωστὰς τοιαύτας (Blümner Techn. u. Term. I², 214).

Ὁ χῶρος ὄπισθεν τῆς τραπέζης Διονυσίας δὲν ἐξητάσθη ὅλος μέχρι τοῦ στερεοῦ, ἀλλ' ἐσκάφη μόνον κάτωθεν τῶν ἀνακαλυφθέντων τάφων μέχρι τοῦ στερεοῦ χάνδαξ πλ. περίπου 0·80 ἀπὸ τούτων μέχρι τῶν ὄπισθεν τῆς στήλης τῆς Γλυκέρας τάφων χωρὶς νὰ φανῇ τάφος τις οὔτε ἐν τῇ ἐπιχώσει οὔτε ἐν τῷ στερεῷ ἐδάφει.

Ἡ ὡς ἄνω ἀνασκαφὴ ἐπελθοῦσα ἐξ ὑπηρεσιακῶν λόγων ἀπροσδοκήτως καὶ ἄνευ ἐπαρκοῦς προπαρασκευῆς δὲν ἐσκόπει τὴν παρ' ἐμοῦ ἐπίλυσιν οἱωνδήποτε ἐκκρεμῶν ζητημάτων σχετιζομένων πρὸς τὸ νεκροταφεῖον τοῦ Κεραμεικοῦ, ὧν τὴν μελέτην ἔχει ἀναλάβει ὁ σοφὸς ἐρευνητὴς τῶν Ἀθηναϊκῶν νεκροταφείων καὶ ἰδίᾳ τοῦ νεκροταφείου τοῦ Κεραμεικοῦ Brueckner. Οὗτος, εἰς ὃν ἔγραψα περὶ τῆς ἀνασκαφῆς καὶ τῶν παρατηρήσεών μου, εὐηρεστήθη νά μοι γράψῃ περὶ τῆς γνώμης του ὡς πρὸς τοὺς τάφους ἐν τῷ χώρῳ ὄπισθεν τοῦ μνημείου τῆς Δημητρίας καὶ Παμφίλης, *α*, *η*, *ι-ο*,

ὡς ἑξῆς περίπου.

Εἰς τρεῖς κατηγορίας δύναταί τις νὰ διαιρέσῃ τοὺς τάφους τούτους, τὰς σαρκοφάγους *κ, λ, ο*, τὰς πυρὰς *ι, λ, μ, ν* (*ξ*) καὶ τοὺς ἐκ κεραμίδων τάφους *α* καὶ *η*.

Συμφώνως πρὸς τὰ συμπεράσματα αὐτοῦ ἐκ τῆς ἀνασκαφῆς τῆς ὁδοῦ ἀνατολικῶς τοῦ μνημείου τῆς Δημητρίας καὶ Παμφίλης οἱ τάφοι *α* καὶ *η* σχετίζονται πρὸς τάφους ἐκ κεραμίδων τῶν χρόνων περίπου τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ (*Friedh. am Eridanos* σ. 34) εὑρεθέντας ἐκεῖ ἐν τῷ αὐτῷ περίπου βάθει ἐντὸς τῆς κατὰ τὸν Γ΄ αἰῶνα σχηματισθείσης ἐπιχώσεως (πρβ. *Friedh. am. Erid.* σελ. 33 εἰκ. 15), ὡς πρὸς δὲ τοὺς λοιποὺς δύο ὑποθέσεις εἶναι δυναταί, 1ον ὅτι οἱ ἀρχαιότατοι ἐκ τῶν ἀποκαλυφθέντων τάφων, αἱ σαρκοφάγοι *λ, κ, ο*, εἶνε οἱ μόνοι ἀνήκοντες εἰς τὴν οἰκογένειαν τῆς Παμφίλης, ἀντιστοιχοῦντες πρὸς τὴν ἐποχὴν τῆς διαρρυθμίσεως τοῦ περιβόλου κατὰ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ μνημείου τῆς Δημητρίας καὶ Παμφίλης, μετ᾽αὐτοὺς ἔρχονται αἱ πυραὶ ἀντιστοιχοῦσαι εἰς τοὺς χρόνους τῆς καταπτώσεως τῶν διαφόρων περιβόλων τοῦ Δ΄ αἰῶνος κατὰ τὸν Γ΄ πΧ αἰῶνα· ἢ 2ον ὅτι καὶ αἱ σαρκοφάγοι καὶ αἱ πυραὶ προέρχονται ἐκ τοῦ Δ΄ καὶ ἀνήκουσιν εἰς τὴν οἰκογένειαν τῆς Παμφίλης.

Νομίζω ὅτι ἡ δευτέρα ὑπόθεσις εἶνε ἀληθεστέρα. Διὰ τῶν κτερισμάτων οὐδεμία διαφορὰ χρονολογίας δύναται νὰ στηριχθῇ, τοὐναντίον δὲ καὶ τῶν σαρκοφάγων καὶ τῶν πυρῶν τὰ κτερίσματα, πρὸ πάντων τὰ μετὰ μέλανος γανώματος ἀρυβαλλοειδῆ ληκύθια καὶ λοιπὰ ἀγγεῖα χαρακτηρίζουσι μᾶλλον τὸν Δ΄ αἰῶνα, πλὴν τούτου δὲ μαρτυρεῖ μᾶλλον περὶ τοῦ συγχρόνου πάντων τῶν τάφων καί ἡ μικρὰ διαφορὰ τοῦ βάθους, ὡς πρὸς τὸ ἔδαφος αὐτῶν. Ἐγὼ μάλιστα πιστεύω ὅτι ἡ σαρκοφάγος **λ** εἶνε νεωτέρα τῶν πλείστων ἐκ τῶν πυρῶν καὶ ὅτι ὁ λόγος, δι᾽ ὃν αὕτη ἐτέθη ἐκεῖ ἐν ἀποκέντρῳ καὶ εἰς τὸ ἄκρον περίπου τοῦ χώρου τοῦ οἰκογενειακοῦ νεκροταφείου εἶνε ἡ προΰπαρξις τῶν πυρῶν, αἵτινες εἶχον ἤδη καταλάβει τὴν κεντρικὴν θέσιν.

Ἐκ τῶν εὑρεθεισῶν ἐπιγραφῶν (*Friedhof am Eridanos* 95-96) ἔπρεπε νὰ ἀναμείνῃ τις ἐν τῷ χώρῳ τῆς Δημητρίας καὶ Παμφίλης ἐξ τοὐλάχιστον τάφους, ἴσως δ᾽ ἦσαν καὶ ἄλλοι ἀκόμη οἱ ταφέντες ἐκ τῶν ἀνηκόντων εἰς τοὺς περὶ τὴν Παμφίλην, ὧν δὲν εὑρέθησαν αἱ ἐπιγραφαί, ὥστε καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν τάφων συμφωνεῖ μᾶλλον πρὸς τὴν δευτέραν ἐκδοχήν, ὅτι καὶ αἱ λάρνακες καὶ αἱ πυραὶ ἀνήκουσιν εἰς τοὺς περὶ τὴν Παμφίλην καὶ ἀντιστοιχοῦσιν εἰς τοὺς χρόνους τῆς διαρρυθμίσεως τοῦ περιβόλου διὰ τῆς κατασκευῆς τοῦ μνημείου τῆς Δημητρίας καὶ Παμφίλης.

Ἡ γενομένη ἐπίχωσις μετὰ τὰς πρώτας ταφὰς ἦτο ἀρκετὰ μεγάλη. Ἀποτελεῖται αὕτη ὁμοίως πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἀνατολικῶς τοῦ μνημείου τῆς Δημητρίας καὶ Παμφίλης κάτωθεν τοῦ ἐδάφους τοῦ Γ΄ αἰῶνος ἐπίχωσιν (*Fried. am Erid.* σελ. 33), ἐξ ἄμμου μετὰ χαλικίων, ἐν ᾧ πλεῖστα ὄστρακα ἀγγείων πρὸ πάντων τοῦ Δ΄ καὶ Ε΄ αἰῶνος. Ἰδιαιτέρως ἐσημειώθησαν ἐν ταύτῃ κατὰ τὴν ἀνασκαφήν μου δύο μικρὰ τεμάχια μιᾶς ὡραιοτάτης πρόχου, πιθανώτατα, ἐφ᾽ ἧς παρίσταται Ἔρως (σῴζεται μόνον τὸ ἄνω ἥμισυ) κρατῶν διὰ τῆς δεξιᾶς πυξίδα καὶ πετόμενος πρὸς τὴν καθημένην Ἀφροδίτην, ἧς σῴζεται μόνον μέρος τοῦ προσώπου καὶ τῆς δεξιᾶς ψελλιοκοσμήτου χειρός, ἐν ᾗ ὑπάρχει ὅμοιον σκεῦος πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ Ἔρωτος κρατούμενον ἀλλ᾽ ὀλίγον μεγαλείτερον· μεταξὺ τούτων κλῖμαξ, ἀνωτέρω δ᾽ ἡ πτέρυξ ἑτέρας πτερωτῆς μορφῆς. Αἱ μορφαὶ εἶνε λευκαί, αἱ δὲ λεπτομέρειαι τῶν χαρακτηριστικῶν αὐτῶν διὰ χρυσοκιτρίνου γανώματος· αἱ πτέρυγες, ἡ κλῖμαξ καὶ τὰ ἀγγεῖα διὰ ἐπιτεθειμένου πηλοῦ οἱονεὶ ἀναγλύπτως· τὰ τελευταῖα ταῦτα εἶνε κεχρυσωμένα. Πολλὰ σχετικῶς εὑρίσκονται καὶ μικρὰ ἀβαθῆ καὶ παχέα τρυβλίδια μελανῶς γεγανωμένα (ἰδὲ σχῆμα ἐπὶ εἰκ. 6, 4) ὡς καὶ μικρὰ ἀμφίκοιλα κυλινδρικὰ σκευάρια ἔχοντα ηὐλακωμένην τὴν περιφέρειαν, μελανῶς ὁμοίως γεγανωμένα (εἰκ. 6, 2· διάμ. 0·965, ὕψ. 0·02). Πρβ. ***Fried. am Erid.*** σ. 119-120. Ἡ ἐπίχωσις ἄρχεται ἀπὸ τοῦ καλύπτοντος τὸν φυσικὸν βράχον ἀργιλλώδους ἐδάφους, οὗτινος τὸ πάχος, ἐν αἷς θέσεσι κατεμετρήθη ὑπ᾽ ἐμοῦ (ἀνατολικῶς παρὰ τὸν ὑπὸ τὴν σαρκοφάγον τῆς Γλυκέρας χῶρον καὶ παρὰ τὰς πυρὰς *μ* καὶ *ν*) ἦτο πολὺ μικρὸν (οὐχὶ πλέον τῶν 0·30-0·40), φθάνει δέ, ὁμοίως ἐν ταῖς ὡς ἄνω θέσεσιν ἔνθα ἐσημείωσα περὶ τούτου, ἀρκετὰ ὑψηλότερον τῆς γραμμῆς

ἄνωθεν τῆς σαρκοφάγου τῆς Γλυκέρας.

Καὶ οἱ ὄπισθεν τῶν μνημείων τῆς *Γλυκέρας* καὶ τῆς *Δημητρίας Διονυσίου* τάφοι *β, ζ, γ, δ, ε* ὡς ἐκ τῶν κτερισμάτων τῶν περιεχομένων ἔν τισιν αὐτῶν, ἰδίᾳ τῶν μετὰ μέλανος γανώματος ἀγγείων (ἀρυβαλλοειδὲς ληκύθιον, πυξίδιον) τῶν τάφων *γ* καὶ *δ* δὲν θὰ εἶνε νεώτεροι τοῦ Δ΄ αἰῶνος, καὶ ἑπομένως θὰ εἶνε σύγχρονοι πρὸς τὰ μνημεῖα, ὧν ὄπισθεν εὑρέθησαν, ἅτινα κατὰ τὰς ἐπ' αὐτῶν ἐπιγραφὰς (πρβ. καὶ *Friedhof am Eridanos* 98) καὶ τὸ σχῆμα τοῦ ἑτέρου τῶν μνημείων (τράπεζα) ἀνάγονται εἰς τὸ τέλος τοῦ Δ΄ π.Χ αἰῶνος.

Κωνσταντῖνος Κουρουνιώτης.

Ἐξ Ἀττικῆς

[Α΄) Ἀθηνῶν. Β΄) Πειραιῶς]

ὑπὸ

Κωνσταντίνου Κουρουνιώτου.

Α΄). Ἀθηνῶν.

α΄). Ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον Ἀρρίλεω Ἁλαιέως ***(εἰκ. 1·*** *Ἐθν. μουσ. ἀριθ. 3249).* Κατεσχέθη ἐν Τεργέστῃ ἐπὶ Ἑλληνικοῦ πλοιαρίου, προέρχεται δ' ἀναμφισβητήτως ἐξ Ἀττικῆς. Μάρμαρον Πεντέλης. Ὕψ. 0·83, πλ. 0·43. Τὸ ἀνώτερον μέρος μετὰ τῆς κεφαλῆς εἶχε θραυσθῆ καὶ συνεκολλήθη πρὸς τὸ κατώτερον. Νεανίσκος, οὗτινος τὸ σῶμα ὑπερμέτρως βραχὺ ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ μέγεθος τῆς κεφαλῆς καὶ τὸν ἐν γένει ὄγκον, ἐν βαρεῖ ἱματίῳ, ἔχων λίαν εὐγενῆ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου στρέφεται ἐλαφρῶς πρὸς ἀριστερὰ καὶ παίζει προτείνων διὰ τῆς δεξιᾶς πτηνὸν πρὸς μικρὸν οὐλότριχα κῦνα πηδῶντα μετὰ προθυμίας εἰς τὸ ὕψος, ὅπως ἁρπάσῃ τοῦτο. Ἡ ἀριστερὰ χείρ, ἥτις προβάλλεται κεκαμμένη κατὰ τὸν ἀγκῶνα, ὅπως φέρῃ τὰ ἄκρα τοῦ ἱματίου, εἶνε πεπληρωμένη ἀστραγάλων.

Τὸ ἄριστα διατηρούμενον ἀνάγλυφον διακρίνεται κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν μεταξὺ τῶν ὁμοίου τύπου ἀναγλύφων, ἅτινα φαίνεται ὅτι δὲν ἦσαν σπάνια (πρβ. π. χ. Conze Grabr. 964, πίν. CLXXXIX, ὡς καὶ ἄλλα ἐκεῖ δημοσιευόμενα).

Ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλίου εἶνε κεχαραγμένη ἡ ἐπιγραφὴ ***Ἀρρ[[ί]]λεως Ἁλαιεύς.*** Τοῦ *ι* τοῦ Ἀρρ(ί)λεως δὲν φαίνεται ἴχνος, ἴσως δ' οὐδ' ἐχαράχθη τοῦτο ἀρχῆθεν ἐκ παραδρομῆς.

Ὁ Ἀρρίλεως οὗτος εἶνε πιθανώτατα υἱὸς τοῦ πρυτάνεως ***Εὐπόλιδος*** *Ἀρρίλεω Ἁλαιέως*, ὅστις

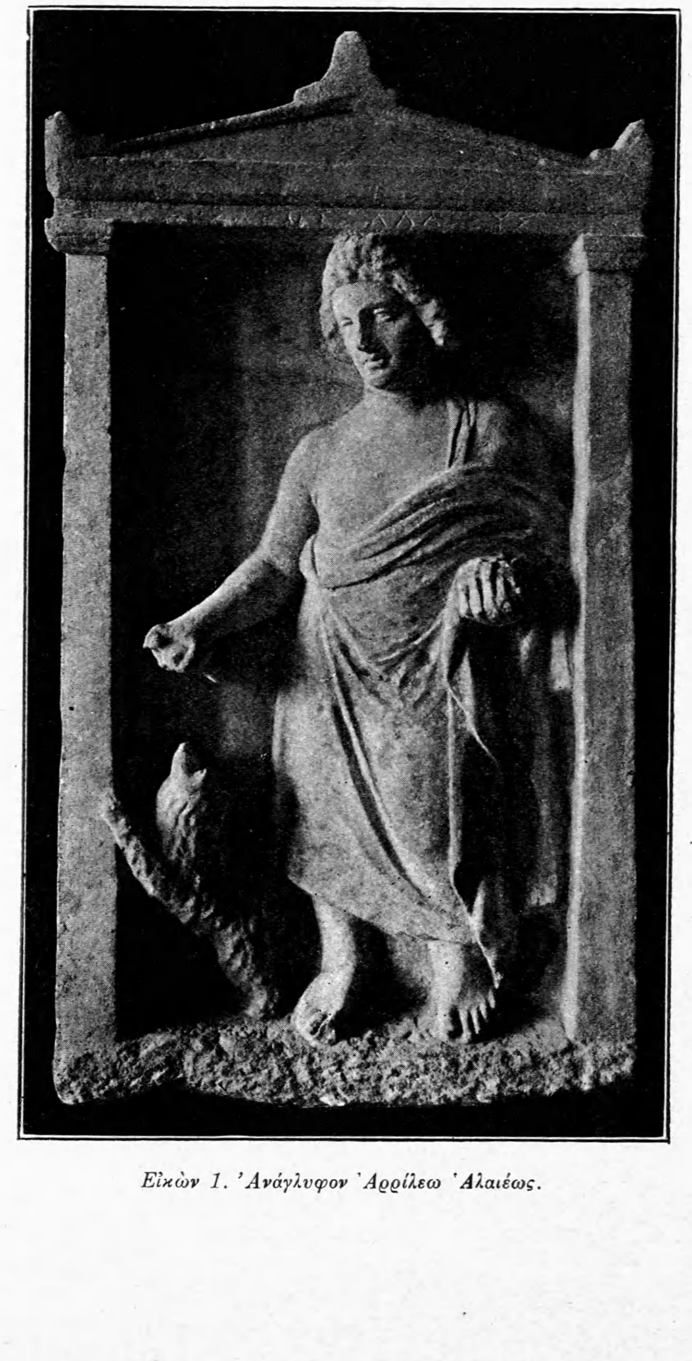

Εἰκὼν 1. Ἀνάγλυφον Ἀρρίλεω Ἁλαιέως.

ἀναφέρεται ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν πρυτάνεων ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς τῶν μέσων τῆς Δ' πΧ ἑκατονταετηρίδος CIA 870 11 (*Kirchner* Pros. att. ἀριθ. 5939). Ἡ σπάνις τοῦ ὀνόματος, ἡ ταυτότης τοῦ δημοτικοῦ καὶ ἡ συμφωνία τῶν χρόνων καθιστῶσι σχεδὸν ἀναμφισβήτητον τὴν ὑπόθεσιν ταύτην.

*β'). **Ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον Ἀμεινοδώρας (εἰκ. 2· Ἐθν. μουσ. ἀριθ. 3249).*** Εὑρέθη παρὰ τὴν

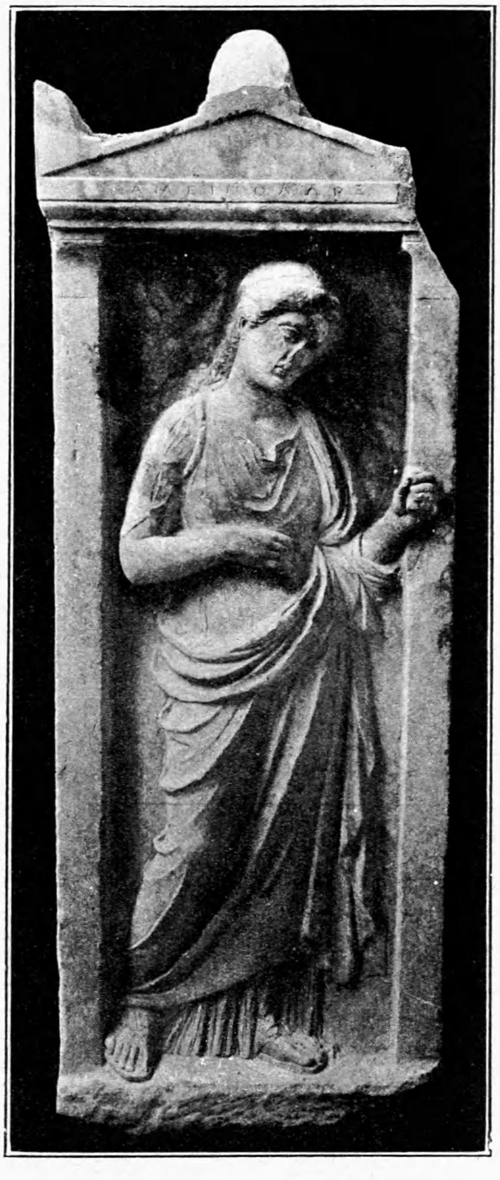

Εἰκὼν 2. Ἀνάγλυφον Ἀμεινοδώρας.

πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Ἰλισοῦ συνοικίαν Παγκρατίου, ἐντὸς τοῦ ῥύακος, ὅστις παραρρέει κατὰ τὰ ἀνατολικὰ τὸ μικρὸν ἐκ πεύκων δασύλλιον, ἰδιοκτησίαν τῆς Μονῆς Πετράκη, ὑπὸ τοῦ ἀρχιτεχνίτου μαρμαρογλύφου τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἀκροπόλεως Κ. Μάστορη κείμενον μεταξὺ τῶν ἀποτόμων πετρῶν τῆς ὄχθης ὡσεὶ εἶχε χωσθῆ ἐπίτηδες.

Ὑψηλὴ στήλη μετὰ παραστάδων καὶ ἀετωματίου ὕψ. 1·37, πλ. 0·52 καὶ πάχ. 0·14· ἀποκεκρουμένον εἶνε μόνον τὸ δεξιὸν ἄνω ἄκρον. Τάσσεται εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἀναγλύφων Conze Grabr. 803 ἑξ.

Κομψὴ νεάνις ἐνδεδυμένη λεπτότατον, ποδήρη, βραχυχειρίδωτον χιτῶνα, περιβεβλημένη τὸ ἱμάτιον, οὗτινος τὰ ἄκρα σφίγγει ἐπὶ τοῦ σώματος διὰ τοῦ ἀριστεροῦ ἀγκῶνος καὶ ἔχουσα ὑπὸ τοὺς πόδας σανδάλια ἵσταται ἐν βηματισμῷ πρὸς τὰ δεξιὰ μετὰ προσκεκλιμένης τῆς κεφαλῆς. Ἡ κόμη περιδεδεμένη ὀλίγον ἄνωθεν τοῦ μετώπου στερεῶς διὰ πλατείας ταινίας καταπίπτει εἰς ἕνα παχὺν πλόκαμον ἐπὶ τοῦ τραχήλου, ἐνῷ ἐμπρὸς ἐξογκοῦται ἄνωθεν τοῦ μετώπου σχηματίζουσα εἶδος στεφάνης. Οἱ βραχίονες κεκαμμένοι κατὰ τοὺς ἀγκῶνας εἶνε προβεβλημένοι ἀμφότεροι, καὶ διὰ μὲν τῆς ἀριστερᾶς χειρός, ἥτις εὕρηται ἐπὶ τῆς παραστάδος ἐκράτει κυλινδρικόν τι μικρὸν πρᾶγμα, οὗ τὸ ἄνω ἄκρον ἐθραύσθη, ἡ δὲ δεξιὰ φέρεται ἁπλῶς πρὸ τοῦ στήθους. Ἡ ἐπιτετηδευμένη αὕτη κίνησις τῶν βραχιόνων οὐδεμίαν εἰδικὴν ἐνέργειαν ἐσκόπει νὰ ἐκφράσῃ, ἀλλὰ χρησιμεύει μόνον εἰς ἐπίτασιν τῆς ἐκδηλώσεως τῆς αἰδημοσύνης, ἥτις χαρακτηρίζει τὴν ὅλην στάσιν τῆς νεάνιδος. Δυστυχῶς μέγα μέρος τοῦ προσώπου, ἰδίᾳ ἡ ῥὶς καὶ ἡ δεξιὰ παρειὰ εἶνε ἀποκεκρουμένα. Ἄξιος ἰδιαιτέρας προσοχῆς εἶνε ὁ ἐπιτετηδευμένος καὶ τρόπον τινὰ παιγνιώδης σχηματισμὸς τῶν πτυχῶν ἰδίᾳ ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ σκέλους καὶ τῆς κοιλίας. Ἐν τῷ κόλπῳ, ὃν σχηματίζει τὸ ἱμάτιον κάτωθεν τῆς δεξιᾶς ὀσφύος ὑπὸ τὸν δεξιὸν βραχίονα εἶνε συνειλεγμένον ἐν τεχνηέντως ἐπτυχωμένῳ ὄγκῳ μέρος τοῦ λεπτοῦ χιτῶνος. Περίεργος καὶ ἀσυνήθης εἶνε πρὸς τούτοις καὶ ἡ χονδρὰ παρυφή, δι' ἧς ἑνοῦται περὶ τὸν ὦμον ἡ χειρὶς πρὸς τὸν λοιπὸν χιτῶνα.

Ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλίου τὸ ὄνομα τῆς νεκρᾶς ***Ἀμεινοδώρα*** διὰ καλῶν γραμμάτων τῆς Δ' πΧ ἑκατονταετηρίδος.

γ'). Στῆλαι καὶ κιονίσκοι ἐκ τῆς αὐλῆς τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης. Κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος ἐνῷ ἐσκάπτοντο τὰ θεμέλια πρὸς ἐπέκτασιν τοῦ μεγά-

ρου τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης (γωνία ὁδῶν Ἑρμοῦ καὶ Γεωργίου Σταύρου) ἐν τῇ ὄπισθεν τούτου αὐλῇ ἀνευρέθησαν ὀλίγοι τάφοι πολὺ ὑστέρων χρόνων, οὓς δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐξετάσω, καὶ αἱ κατωτέρω ἐπιτύμβιοι ἐνεπίγραφοι στῆλαι καὶ κιονίσκοι. Ὁ βράχος εὑρίσκεται εἰς μικρὸν βάθος ἀπὸ τῆς σημερινῆς ἐπιφανείας.

1 (Ἐπιγρ. μουσ. ἀριθ. 691). Στήλη πεντελησίου μαρμάρου μετ᾽ ἀναγλύπτου ἀετωματίου ἔχοντος ἐν τῷ κέντρῳ δίσκον ὀμφαλωτόν, ὕψ. 0·40.

Κορνηλία
Ἀθηναῒς
Νεμερίου
γυνή.

2 (Ἐπιγρ. μουσ. ἀριθ. 692). Στήλη μαρμάρου πεντελησίου μετ᾽ ἀναγλύπτου ἀετωματίου καὶ ἀκρωτηρίων, ὕψ. 0·45. Ῥωμαϊκῶν χρόνων.

Ἀγωῒ
Εὐφράντου
Μεγαρική.

3 (Ἐπιγρ. μουσ. ἀριθ. 693). Κιονίσκος ὑμηττίου μαρμάρου ἐλλιπὴς κάτω, ὕψ. 0·53, διαμ. 0·24. Γράμματα τοῦ Β΄ περίπου πΧ αἰῶνος.

Φίλα
Ἐπιγένου
Ἁμαξαντέως
θυγάτηρ
Νεοκλέους
Βερενικίδου
γυνή.

4 (Ἐπιγρ. μουσ. ἀριθ. 694). Κιονίσκος ὑμηττίου μαρμάρου στενούμενος πρὸς τὰ κάτω, ὕψ. 0·53, διάμ. 0·17.

Λεύκιος
Μαίκιος
Σωτήριχος.

5 (Ἐπιγρ. μουσ. ἀριθ. 695). Κιονίσκος ὑμηττίου μαρμάρου ἀκατέργαστος καὶ ὀλίγον ἐξωγκωμένος κατὰ τὸ κάτω ἄκρον. Γράμματα τῆς Γ΄ πΧ ἑκατονταετηρίδος.

Ἑρμαῖος
Πισίδης.

6 (Ἐπιγρ. μουσ. ἀριθ. 696). Κιονίσκος ὑμηττίου μαρμάρου, ὕψ. 0·52, διάμ. 0·18. Γράμματα σχεδὸν ὡς τοῦ προηγουμένου.

Δημητρία
Ἱέρωνος
Ἡρακλεῶτις.

7 (Ἐπιγρ. μουσ. ἀριθ. 697). Κιονίσκος ὑμηττίου μαρμάρου, οὗτινος τὸ ἥμισυ καθέτως λείπει, ὕψ. 0·82, διαμ. ἄνω 0·32. Ῥωμ. χρόνων.

Ὀλυμπ. .
Ὀλυμπ. .
Ἡρακλε[ώτης ἢ -ῶτις.

8 (Ἐπιγρ. μουσ. ἀριθ. 698). Κιονίσκος ὑμηττίου μαρμάρου λεπτότερος κάτω. Ὕψ. 0·64, διάμ. ἄνω 0·25.

Διονυσία
Ἡρακλείδου
Σιδωνία
Διοσκουρίδου
Ἀχαρνέως
γυνή.

9 (Ἐπιγρ. μουσ. ἀριθ. 699). Κιονίσκος ὑμηττίου μαρμάρου ἔχων σχεδὸν τραχεῖαν τὴν ἐπιφάνειαν. Ὕψ. 0·59, διάμ. ἄνω 0·21.

Πρωτογένης
Σθενίου
Κήττιος.

10 (Ἐπιγρ. μουσ. ἀριθ. 699 α). Κιονίσκος ὑμηττίου μαρμάρου. Ὕψ. 0·45, διαμ. 0·14. Ῥωμ. χρόνων.

Θρακίδης
Ταρσεύς.

11 (Ἐπιγρ. μουσ. ἀριθ. 699 β). Κιονίσκος ὑμηττίου μαρμάρου. Ὕψ. 0·90, διαμ. 0·28.

Φιλοκράτης
Φιλοκλέους
Λαοδικεύς.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη ἀποξεσθείσης ἄλλης οὐχὶ πολὺ παλαιοτέρας, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ σχήματος τῶν γραμμάτων· ταύτης σῴζονται τὰ γράμματα *Μελεα* ἐν τῷ πρώτῳ στίχῳ, *ος* ἐν τῷ τρίτῳ καὶ

ἄλλα τινὰ ἧττον σαφῆ ἴχνη.

12 (*Ἐπιγρ. μουσ. ἀριθ. 699 γ*). Κιονίσκος ὑμηττίου μαρμάρου. Ὕψ. 0·86, διαμ. 0·25. Κάτω ἀτέχνως εἰργασμένον ἔμβολον, δι' οὗ ὁ κιονίσκος ἵδρυτο ἐπὶ βάσεως. Ῥωμ. χρόνων.

Διογένηα
Ἀσκλάπωνος
ἐξ Ἀναφλυσ-
τίων.

Ἡ ἐπιφάνεια ἐφ' ἧς εἶνε ἐγκεχαραγμένη ἡ ἐπιγραφή, εἶνε τραχυτέρα, διότι ἀπεξέσθη ἄλλη παλαιοτέρα, ἧς μόνον ἐλάχιστα γράμματα καί τινα ἀσαφῆ ἴχνη σῴζονται.

13 (*Ἐπιγρ. μουσ. ἀριθ. 699 δ*). Κιονίσκος ὑμηττίου μαρμάρου. Ὕψ. 0·50, διάμ. 0·25.

Ἁρμάτιον
Ἀμισηνὴ
Κρίτωνος
γυνή.

Γράμματα τῆς Α' πΧ ἑκατονταετηρίδος.

14 (*Ἐπιγρ. μουσ. ἀριθ. 699 ε*). Κιονίσκος ὑμηττίου μαρμάρου. Ὕψ. 0·80, διάμ. 0·32. Ῥωμ..

Πάραλος
Εἰρηναίου
Καρύστιος.

15. (*Ἐπιγρ. μουσ. ἀριθ. 699F*). Κιονίσκος πεντελησίου μαρμάρου. Ὕψ. 0·68, διάμ. ἄνω 0·35 καὶ κάτω 0·38. Ἔχει κάτωθεν τῆς βάσεως τετραγωνικὸν περίπου κοίλωμα ὁμοιάζον πρὸς ὀπὴν χάριν ἐνθέσεως πλίνθου ἀγάλματος ἀνοιχθεῖσαν, διότι, ὡς φαίνεται, τὸ μάρμαρον ἐξ οὗ κατεσκευάσθη ὁ κιονίσκος ἐχρησίμευσε προηγουμένως ὡς βάθρον. Ῥωμ. χρόνων.

Καλλιστὼ
Καλλικράτου
Κήα.

δ'). ***Τριγωνικὸς σφόνδυλος μετ' ἀναγλύπτων ἀσπίδων* (εἰκ. 3).** Ἔκειτο ἐντὸς τῆς ἀνθρακαποθήκης τοῦ σταθμοῦ τοῦ σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν-Πειραιῶς, πρὸς Ν τοῦ νεκροταφείου τοῦ Κεραμεικοῦ πλησίον καὶ πρὸς δυσμὰς τῆς θέσεως, ἔνθα διήρχετο ἡ γραμμὴ τοῦ δυσμικοῦ τείχους τῆς πόλεως, εὑ-

Εἰκὼν 3. Τριγωνικὸς σφόνδυλος μετ' ἀναγλύπτων ἀσπίδων.

ρεθεὶς πρὸ ἐτῶν, ὅτε ἐσκάπτετο ὁ χῶρος χάριν ἰσοπεδώσεως, μετεκομίσθη δ' ἐκεῖθεν ὑπ' ἐμοῦ ἐντὸς τοῦ περιβόλου τοῦ νεκροταφείου τεθεὶς παρὰ τὴν εἴσοδον. Εἶνε μαρμάρου πεντελησίου καὶ ἔχει ὕψ. 1·15, πάχ. (ἀπὸ μιᾶς γωνίας μέχρι τοῦ μέσου ἀντιστοίχου ἀσπίδος) 1·20. Ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας οὐχὶ ἀκριβῶς ἐν τῷ μέσῳ ὑπάρχει μία στενὴ ὀρθογωνικὴ ὀπὴ μήκ. 0·19, πλάτ. 0·04 βάθ. 0·14, καθ' ἑκάστην δὲ γωνίαν ὁμοία ὀπὴ βάθους 0·18, πάχ. 0·05 μήκ. 0·09. Τὰ ἄκρα τῶν γωνιῶν μετὰ μέρους τῶν ἐπ' αὐτῶν ὀπῶν εἶνε ἀποκεκρουμένα. Ἐφ' ἑκάστης τῶν τριῶν πλευρῶν ὑπάρχει ἀνάγλυπτος μεγάλη στρογγύλη ἀσπὶς διαμ. περίπου 1·12. Ἡ ἐργασία, εἰ καὶ δὲν δύναταί τις νὰ κρίνῃ ἀσφαλῶς, φαίνεται ὅτι εἶνε τῶν καλῶν χρόνων τῆς ἀρχαιότητος. Οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὁ σφόνδυλος ἀπετέλει μέρος ὑψηλῆς τριγωνικῆς βάσεως κολοσσιαίου τινὸς μνημείου, ὁμοίας πρὸς τὴν ἐν Ὀλυμπίᾳ βάσιν τῆς Νίκης τοῦ Παιωνίου (Olympia Erg. πίν. LXVIII).

ε'). ***Ἐκ τοῦ παρὰ τὴν σχολὴν τῶν Εὐελπίδων (ΒΔ τῆς πόλεως) ἐκκλησιδίου τῆς Μεταμορφώσεως.*** *Ἐπιγραφὴ ἀναθηματικὴ Αὐρηλ]ίας Εἰρήνης ἐξ Ἀθμονέων* **(εἰκ. 4.** *Ἐπιγρ. μουσ. ἀριθ. 650*). Κορυφὴ ναϊδιοσχήμου πιθανώτατα ἀναγλύφου ἔχουσα σχῆμα ἀετώματος, ἥτις ἐξ ἰδιαιτέρου τεμαχίου κατεσκευασμένη προσηρμόζετο ἐπὶ τοῦ κατωτέρου μέρους τοῦ ναΐσκου στερεουμένη δι' ἐμ-

Εἰκὼν 4. Ἐπιγραφὴ ἀναθηματική.

δόλων τιθεμένων ἐντὸς δύο ὀπῶν σῳζομένων κάτωθεν ἑκατέρου ἄκρου, ὕψ. 0·25, πάχ. 0·16, μήκ. 0·84. Ἐπὶ ταύτης ὑπάρχουσι δύο ἐπιγραφαί· ἡ πρώτη ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλίου

Αὐρηλ]ία Εἰρήνη ἡ καὶ ἐξ Ἀθμονέων Ἐπικράτους
Ἀθμονέως γυν[ὴ
...σαπ.α.ον.ας κατ' ἐπιταγὴν ἀνέθηκεν ἐπὶ ἱερέως Σ...
.. Εἰτεαίου,

ἀναφέρεται εἰς τὴν τὸ πρῶτον ἀναθεῖσαν τὸν ναΐσκον, ἡ δὲ δευτέρα ἄνωθεν τοῦ ἀετωματίου ἑκατέρωθεν τοῦ κεντρικοῦ ἀκρωτηρίου καὶ ἐντὸς τοῦ τυμπάνου,

Ἱερῶ Ἀθηνί- ἐκ Φυλασίων
ωνος ἐπεσκεύασεν
ἐπὶ Λευκίου ἄρχοντος.

ἀναφέρεται εἰς γενομένην βραδύτερον ἐπισκευήν.

Ἐν ἀρχῇ τοῦ στίχ. 2. τῆς πρώτης ἐπιγραφῆς ἐλλείπουσι λέξεις τινὲς ὀνομάζουσαι πιθανώτατα τὸ ἀνατιθέμενον πρᾶγμα· τὰ ἀντιγραφέντα ἐν ἀρχῇ γράμματα δὲν εἶνε πάντα βέβαια.

Ὁ **ἄρχων Λεύκιος**, ἐν τῷ ἔτει τοῦ ὁποίου ἔγεινεν ἡ ἐπισκευή, ἀναγράφεται ἐν τῷ καταλόγῳ τῆς ἐπιγραφῆς IG III 1015 ἀμέσως μετὰ τοὺς ἄρχοντας *Θεόφημον* καὶ *Ἡρώδην*, οὕτω δὲ δύναται ἀκριβῶς νὰ ὁρισθῇ ἡ χρονολογία αὐτοῦ, διότι ὁ μὲν Θεόφημος ἦρξε τῷ 61/0, ὁ δὲ Ἡρώδης τῷ 60/59, ἑπομένως ὁ Λεύκιος ἦρξε τῷ 59/58 πΧ (πρβ. W. Kolbe *Die attischen Archonten* σελ. 138).

Τὰ γράμματα τῆς πρώτης ἐπιγραφῆς οὐδόλως σχεδὸν διαφέρουσι τῶν τῆς δευτέρας, ἑπομένως αἱ ἐπιγραφαὶ δὲν θὰ ἐχαράχθησαν εἰς χρόνους ἀπέχοντας πολὺ ἀπ' ἀλλήλων. Ἐν τῷ ἐκ Πειραιῶς καταλόγῳ CIA IV 2952 b τοῦ δευτέρου ἡμίσεος τῆς Β' πΧ ἑκατονταετηρίδος μνημονεύεται ἐπιμελητὴς ***Εὐθυμίδης Ἐπικράτου Ἀθ[μονεύς***· τούτου υἱὸς δύναται κάλλιστα νὰ εἶνε ὁ σύζυγος τῆς ἀναθείσης ***Αὐρ. Εἰρήνης Ἐπικράτης Ἀθμονεὺς*** κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς Α' πΧ ἑκατονταετηρίδος.

Ἐκ τοῦ ἐκκλησιδίου τῆς Μεταμορφώσεως παρελήφθη πρὸς τούτοις καὶ τμῆμα ἐπιτυμβίου κιονίσκου ὑμηττίου μαρμάρου ἀποκεκομμένον δεξιά, ἀριστερὰ καὶ ὄπισθεν εἰς σχῆμα πλακός, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὑπάρχει ἀνάγλυπτον τὸ ἥμισυ λουτροφόρου, ἄνωθεν δὲ ταύτης λείψανον ἐπιγραφῆς ῥωμαϊκῶν χρόνων (*Ἐπιγρ. μουσ. ἀριθ. 652)*·

- - ργα - -
Πε]ργασ[ῆθεν.

Ὁμοίως παρελήφθησαν ἐκεῖθεν δύο ἀρχιτεκτονικὰ τεμάχια ἔχοντα σχῆμα κορυφῆς βωμοῦ μετ' ἀναγλύπτου ἐκ τεχνικωτάτων ἐξ ἑλίκων καὶ ἀκανθῶν κοσμήματος ῥωμαϊκῶν χρόνων.

ϝ'). ***Ἐκ τῆς ὁδοῦ Φιλοθέης ἀριθ. 11α. Ἀναθηματικὴ εἰς Ἶσιδα κλπ. ἐπιγραφή· (εἰκ. 5. Ἐπιγρ. μουσ. ἀριθ. 649).*** Ἐν τῇ ὁδῷ Φιλοθέης ἀριθ. 11α ἐν τῇ οἰκίᾳ Κ. Ἀργυροπούλου κατεσχέθη στήλη μαρμαρίνη τεθραυμένη ἄνω, κάτω καὶ ὀπίσω. Ὕψ. 0·37, πλάτ. 0·18, πάχ. 0·21. Ἦτο ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις ἐκτισμένη που καὶ φέρει εἰσέτι τὰ ἴχνη τῆς ἀσβέστου καὶ ἐρυθροῦ χρώματος. Ἡ ἐπ' αὐτῆς ἐπιγραφὴ σῴζεται ὁλόκληρος

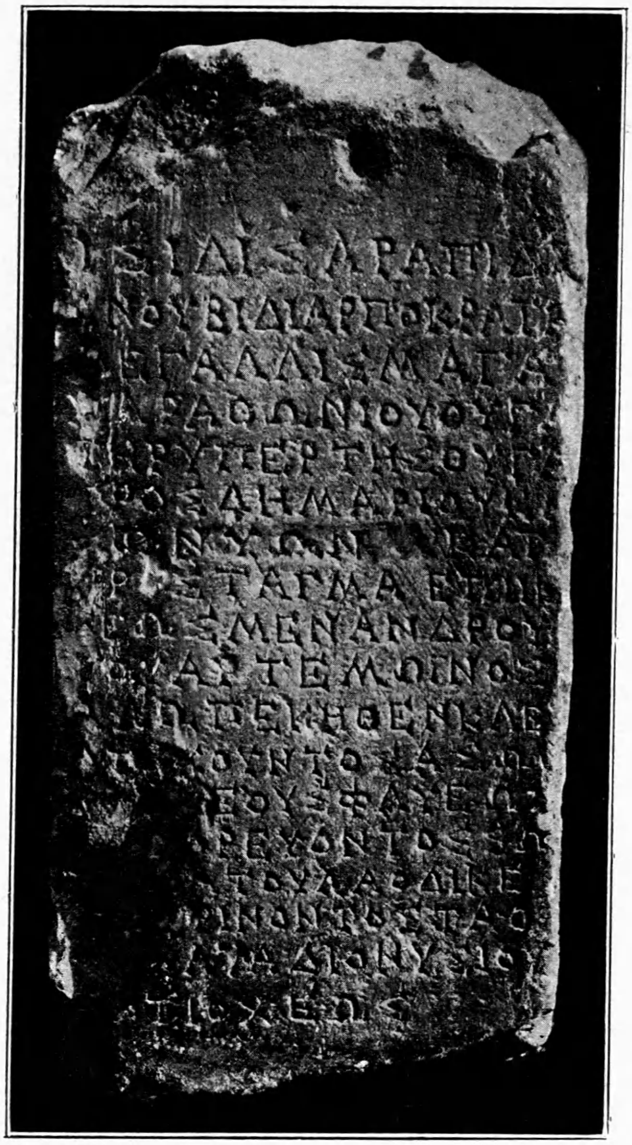

Εἰκὼν 5. Ἐπιγραφὴ ἀναθηματικὴ εἰς Ἴσιδα, Σάραπιν, Ἄνουβιν, Ἁρποκράτη.

καὶ ἔχει ὡς ἑξῆς·

Ἴσιδι Σαράπιδι
Ἀνούβιδι Ἁρποκράτε[ι
Μεγαλλὶς Μάγα
Μαραθωνίου θυγά-
τηρ ὑπὲρ τῆς θυγα-
τρὸς Δημαρίου κα[ὶ
τῶν ὑῶν κατὰ
πρόσταγμα ἐπὶ ἱε-
ρέως Μενάνδρου
τοῦ Ἀρτέμωνος
Ἀλωπεκῆθεν, κλε[ι-
δουχοῦντος Ἀσω-
ποκλ]έους Φλυέως,
ζακ]ορεύοντος Σω-
στράτου Λαοδικέ-
ως, κ]ρίνοντος τὰ ὁ-
ρά]ματα Διονυσίου
Ἀ]ντιοχέως.

Ἐν στίχ. 7 μετὰ τὸ *ὑῶν* ὑπάρχει ξέσμα, ἐν ᾧ διακρίνονται ἴχνη τοῦ γράμματος Λ.

Τὰ γράμματα τῆς ἐπιγραφῆς δύνανται νὰ εἶνε τῶν ἀρχῶν τῆς Α' πΧ ἑκατονταετηρίδος, δυστυχῶς δ' ἄλλας ἐνδείξεις περὶ τῆς χρονολογίας τῆς ἐπιγραφῆς δὲν ἔχομεν. Τὰ ὀνομαζόμενα ἐπ' αὐτῆς πρόσωπα εἶνε ἄγνωστα.

Ὁ *κρίνων τὰ ὁράματα* (στίχ. 16-17) πιθανώτατα δὲν διαφέρει ἀπὸ τοῦ ἀλλαχοῦ ἐν ὁμοίαις ἐπιγραφαῖς ὀνομαζομένου *ὀνειροκρίτου* (Arch. Anz. 1901 201 ἀρ. 11, πρβ. καὶ Edgar Catal. Mus. du Caire 27567, BCH VI 234 ἀρ. 16 καὶ 17, 18 καὶ σελ. 339, ἀρ. 43), ὅστις, ὡς φαίνεται πρὸ πάντων ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ἡμῶν, ἀπετέλει μέρος τοῦ τακτικοῦ ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ τῶν ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ἡμῶν ὀνομαζομένων θεῶν (πρβ. Pauly-Wissowa RE II σελ. 672). *Ὅραμα* ἐνταῦθα, ὅπως καὶ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ BCH VI σελ. 333, ἀρ. 30 (*καθ' ὅραμα*) εἶνε βεβαίως τὸ ὄνειρον (πρβ. Daremberg-Saglio Dict. ἐν λ. divinatio, Bouché Leclerq *Hist. de la divin.* I 302).

Ἐν *Ἀρτεμιδώρου ὀνειροκριτικῶν* (ἔκδ. Hercher) σελ. 5 λέγεται ὅτι *ἕπεται ... τῷ μὲν ἐνυπνίῳ τῷ ἀσημάντῳ τὸ φάντασμα ... τῷ δὲ ὀνείρῳ ὅραμά τε καὶ χρηματισμός*, ἐπεξηγοῦνται δὲ τὰ ὀλίγον σκοτεινὰ ταῦτα λόγια τοῦ Ἀρτεμιδώρου ὑπὸ τῶν τοῦ Μακροβίου (Comm. in somn. Scip. I, III 2) Omnium, quae videre sibi dormientes videntur, quinque sunt principales et diversitates et nomina. Aut enim est ὄνειρος secundum Graecos quod Latini *somnium* vocant, aut est ὅραμα quo *visio* recte apellatur, aut est χρηματισμὸς quod *oraculum* nuncupatur, aut est ἐνύπνιον quod *insomnium* dicitur, aut est φάντασμα quod Cicero quotiens opus hoc nomine fuit *vi, sum* vocavit, καὶ αὐτόθι I, III 8 *Visio* est autem cum id quis videt, quod eodem, modoquo apaeruerat, eveniet.

Ἐν τῇ ὡς ἄνω οἰκίᾳ Ἀργυροπούλου κατεσχέθησαν μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς τὸ ἄνω ἥμισυ περίπου

λίαν ἐφθαρμένου ἐπιτυμβίου ἀναγλύφου τῆς Δ' πΧ ἑκατονταετηρίδος παριστῶντος γυναῖκα αἴρουσαν τὸ ἱμάτιον καὶ κρατοῦσαν τὴν χεῖρα ἀνδρός, ἐν μικρὸν τεμάχιον ἑτέρου ἐπιτυμβίου ἴσως ἀναγλύφου, ἐφ' οὗ σῴζεται χεὶρ κρατοῦσα διὰ τοῦ ὀχάνου πέλτην, καὶ μία μακρόκομος (γυναικεία;) κεφαλὴ φυσικοῦ περίπου μεγέθους, ἧς ὅλον τὸ πρόσωπον σχεδὸν τελείως ἀποκεκρουμένον.

ζ'). **Ἐκ τῆς πρὸ τοῦ Βαρβακείου πλατείας.** Κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν τῆς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀθηνᾶς πρὸ τοῦ Βαρβακείου καὶ ἀπέναντι τῆς δημοτικῆς ἀγορᾶς πλατείας χάριν τῆς κατασκευῆς τῶν δημοτικῶν ψυγείων, ἀνεκαλύφθησαν διάφοροι τοῖχοι μεταγενεστέρων, ρωμαϊκῶν ἢ βυζαντινῶν οἰκημάτων μετὰ ψηφιδωτῶν ἐδαφῶν, ἐν οἷς εὑρέθησαν ἐνῳκοδομημένα τὰ ἑξῆς γλυπτά [1].

***Γυνὴ καθημένη ἐπὶ σπηλαίου*· (εἰκ. 6. Ἐθν.** *μουσ. ἀριθ. 3257)*. Ὕψ. 0·37. Ἐπὶ λεπτῆς ἐλλειψοειδοῦς περίπου πλινθίδος γυνὴ ἐνδεδυμένη χιτῶνα λεπτόν, μάλλινον πιθανώτατα, ὡς δηλοῦται ἴσως διὰ τῆς πυκνοτέρας καὶ ἐλαστικωτέρας πως διασκευῆς τῶν πτυχῶν, ἐζωσμένον ὑψηλά, ἀμέσως ὑπὸ τὴν μασχάλην καὶ τοὺς μαστούς, καὶ ἔχουσα τὸ μέγα ἱμάτιον περὶ τὸ κάτω σῶμα κάθηται μετ' ἐσταυρωμένων σκελῶν ἐπὶ σπηλαίου ἀνοικτοῦ ἔμπροσθεν, ἔχοντος δ' ἀνωμάλους καὶ ὡς βράχους εἰργασμένας τὰς λοιπὰς ἐπιφανείας. Τὸ ἄνω σῶμα εἶνε ὀρθῶς τεταμένον, ἡ δὲ κεφαλὴ ἐστρέφετο ἐλαφρῶς πρὸς τὸν ἀριστερὸν ὦμον, ὡς φαίνεται ἐκ τῆς κινήσεως τοῦ λαιμοῦ, ἀκολουθοῦσα τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονος, ὅστις ἦτο ὑψωμένος καὶ τεταμένος, συμφώνως πρὸς τὸ παρὰ τὸν ὦμον σῳζόμενον μικρὸν τεμάχιον τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ· ὁ δεξιὸς βραχίων ἦτο μετὰ μέρους τοῦ ὤμου ἔνθετος καὶ λείπει (βάθ. ὀπῆς 0·035, πλάτ. περ. 0·01), φαίνεται δ' ὅτι καὶ οὗτος ἦτο κατά τινα τρόπον πρὸς τὰ πρόσω τεταμένος, διότι δὲν φαίνεταί που ἐπὶ τοῦ σώματος ἴχνος ἐπαφῆς αὐτοῦ. Ὀπίσω κάτωθεν τοῦ τραχήλου ταύτης ἐπὶ τοῦ μέσου τοῦ νώτου περίπου ὑπάρχει μικρὸν ἐξογκωμάτιον τεθραυμένον ἄνω, οὗτινος τὸ περίγραμμα θὰ ἠδύνατο ἐν ἀνάγκῃ νὰ συμφωνήσῃ πρὸς ἄκρον ἀτάκτως ἐρριμμένης πυκνῆς κόμης, ἀλλ' εἶνε δύσκολον νὰ εἶνε τοιοῦτο, διότι εἶνε καθ' ὑπερβολὴν ὀγκῶδες πρὸς τοῦτο, καὶ πλὴν τούτου δὲν συνέχεται πρὸς τὸν τράχηλον, ὥστε δύναταί τις μᾶλλον νὰ ὑποθέσῃ ὅτι τὸ ἐξόγκωμα εἶνε τὸ ἄκρον ξένου τινὸς σώματος ὑφάσματος ἴσως, ὅπερ ἄγνωστον ἂν κατέπεσεν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἢ ἄλλοθέν ποθεν. Παρὰ τὸ ἀριστερὸν σκέλος τῆς γυναικὸς ἐκτείνεται πρὸς τὰ ἄνω ἀνώμαλος καὶ ἐπιμήκης ἐξοχή τις τοῦ βράχου, τομῆς ἐλλειψοειδοῦς περίπου, ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας τῆς ὁποίας, ἀτελῶς ἐξισωμένης, σῴζονται ἴχνη μικρῶν στηριγμάτων ὁμοιαζόντων κατὰ τὸ σχῆμα πρὸς περίγραμμα ποδός, ὧν τὸ μὲν κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν ἄκρον περίπου βαίνει σχεδὸν κατὰ τὴν εἰς μῆκος διεύθυνσιν (μήκ. 0·025, πλ. 0·013), τὸ δὲ ἄλλο ἐπὶ τοῦ ἑτέρου ἄκρου βαίνει κατὰ πλάτος (μήκ.

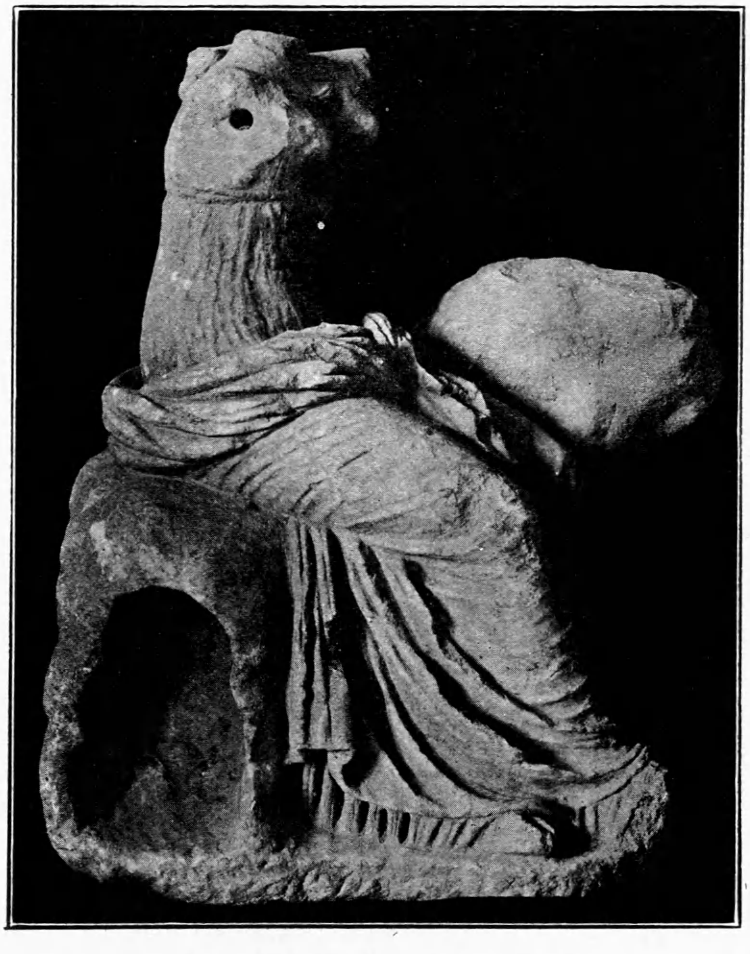

Εἰκὼν 6. Γυνὴ καθημένη ἐπὶ σπηλαίου.

[1] Πλησίον που εὑρέθη καὶ τὸ περίφημον ἀγαλμάτιον τῆς Ἀθηνᾶς τοῦ Βαρβακείου Staïs MB σελ. 29 ἀριθ. 129 *AM* 1880 371.

0·030, πλάτ. 0·013). Τὸ ὀπίσθιον τοῦ ἀγαλματίου εἶνε ἀτελέστατα μόνον εἰργασμένον καὶ εἶνε ἐπίπεδον, προσηλοῦτο δέ που ἡ παράστασις, ὡς φαίνεται ἐξ ὀπῆς ὕψ. 0·025, πλάτ. 0·012 καὶ βάθ. 0·018 ὑπαρχούσης ἐπὶ τοῦ κέντρου περίπου τοῦ ὀπισθίου μέρους.

Ἡ συμπλήρωσις τῆς παραστάσεως ὡς καὶ ἡ ἐξήγησις ταύτης δὲν εἶνε εὔκολος· ἐπὶ τοῦ τελευταῖον περιγραφέντος στηρίγματος ἦτο τεθειμένον πρᾶγμά τι, ὅπερ ἡ γυνὴ ἐκράτει διὰ τῆς ἀριστερᾶς, καὶ οὐ ἴσως ἥπτετο καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς. Τοῦτο ἠδύνατο μάλιστα πάντων νὰ εἶνε μικρὸν παιδίον, Ἔρως ἴσως, οὗτινος εἴχετο ἡ γυνὴ διὰ τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονος, ἴσως δὲ καὶ διὰ τοῦ δεξιοῦ.

Κεφαλὴ νεανική· (εἰκ. 7. Ἐθν. μουσ. ἀριθ.

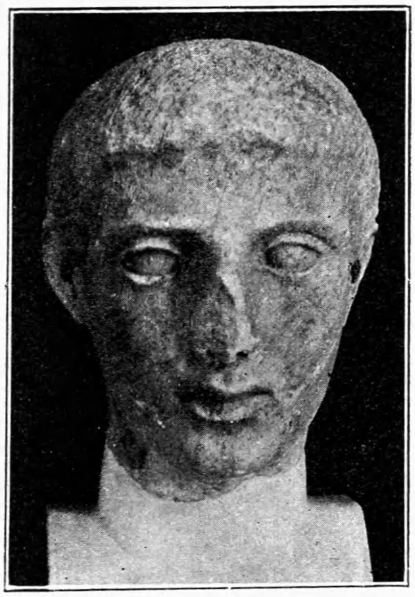

Εἰκὼν 7. Κεφαλὴ νεανική.

3258). Ὕψ. μετὰ τοῦ λαιμοῦ 0·175. Ἔκλινεν ἐλαφρῶς πρὸς τὴν δεξιὰν πλευρὰν καὶ ἔβλεπεν ἐπιμόνως πως κατ᾽ εὐθεῖαν μετ᾽ ὀφθαλμῶν εὐρέως ἀνεῳγμένων. Ἡ ῥὶς καὶ τὸ δεξιὸν τοῦ κάτω χείλους εἶνε ἀποκεκρουμένα. Ἡ ἐπιδερμὶς φαίνεται ἐφθαρμένη, ὡσεὶ ἡ κεφαλὴ ἦτο πολὺ ἐκτεθειμένη εἰς βροχήν· ἡ κακὴ ὅμως ὄψις τῆς ἐπιδερμίδος προέρχεται μᾶλλον ἐκ τοῦ ὅτι ἡ λείανσις τῆς κεφαλῆς δὲν συνετελέσθη ἀρχῆθεν, τοῦτο δὲ διότι πιθανώτατα ἡ κεφαλὴ ἀπερρίφθη ἀναφανείσης ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς παρειᾶς παρὰ τὸ χεῖλος μεγάλης φλεβὸς μαρμαρυγίου, ἥτις καὶ ἐσχημάτισεν ἐπιμήκη ἀμυχήν. Ἡ κόμη εἶνε μόνον ἐσχεδιασμένη, φέρει δ᾽ ἔτι τὰς βάσεις τῶν διὰ τὴν κατεργασίαν ἀνοιχθεισῶν διὰ τοῦ τρυπάνου ὀπῶν, ὀπίσω δὲ μάλιστα ὤφειλε νὰ ἀφαιρεθῇ ἀρκετὸς ἔτι ὄγκος μαρμάρου, ὅπως λάβῃ ἡ κόμη τὸ κανονικὸν σχῆμα· καὶ τὰ ὦτα ἔχουσι μείνῃ ἡμιτελῆ. Σχετικῶς μᾶλλον συντετελεσμένον εἶνε τὸ περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς μέρος. Τὰ βλέφαρα εἶνε βαθέως ὑπεσκαμμένα, τὰ δ᾽ ἄκρα αὐτῶν εἶνε ὀξέα, ὅπως ὀξὺ εἶνε καὶ τὸ περίγραμμα τοῦ ὀφρυακοῦ τόξου.

Εἰ καὶ ἡμιτελὴς ἡ κεφαλή, παρέχει ὅμως ἐν γενικαῖς γραμμαῖς τὸν τύπον, ὃν ἐσκόπει νὰ πλάσῃ ὁ καλλιτέχνης· ἡ ἐλαφρὰ τραχύτης τῆς ἐκφράσεως καὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἐνθυμίζει ἔργα τοῦ 1ου ἡμίσεος τῆς Ε΄ πΧ ἑκατονταετηρίδος. Ἡ διάθεσις τῆς κόμης καὶ τὸ ὅλον σχῆμα τῆς κεφαλῆς προσαρμόζεται μᾶλλον εἰς τὰς παραδόσεις τοῦ Μύρωνος, κεφαλὴν δ᾽ ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Μυρωνείου κύκλου θὰ εἶχεν ὑπ᾽ ὄψει ὁ τεχνίτης τῆς ἡμετέρας κεφαλῆς.

Κεφαλὴ νεαροῦ Διονύσου ῥωμαϊκῶν χρόνων. (εἰκ. 8. Ἐθν. μουσ. ἀριθ. 3260). Ὕψ. 0·125.

Εἰκὼν 8. Κεφαλὴ Διονύσου.

Ἀπεσπάσθη ἀπὸ παραστάδος παρὰ τὴν κορυφὴν τῆς ὁποίας ἦτο ἐπιγεγλυμμένη. Τῆς παραστάδος σῴζεται ὀπίσω μικρὸν μέρος· ἡ κόμη κατέπιπτε μακρὰ ἐπὶ τοῦ νώτου καὶ τῶν ὤμων· ἄνωθεν τοῦ μετώπου ὑπῆρχεν ἐπὶ τοῦ κρανίου στέφανος κισσοῦ, ἡ δὲ κόμη ἦτο περιδεδεμένη διὰ λεπτῆς ταινίας. Ἡ κεφαλὴ εἶνε πολλαχῶς ἐφθαρμένη.

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω περιγραφέντων πραγμάτων εὑρέθησαν ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ Βαρβακείου καὶ ὀλίγα τινὰ ἄλλα ἀσήμαντα γλυπτά, μεταξὺ τῶν ὁποίων

εὐμέγεθες ὁπωσδήποτε (ὕψ. 0·40) ἀγαλμάτιον Κυβέλης ἀκέφαλον καὶ ἄλλως ἐφθαρμένον, καὶ τεμάχιον ἐπιγραφῆς τῆς Δ' πΧ ἑκατονταετηρίδος ἀπὸ βάσεως, σῷζον μόνον τὸ ὄνομα *Π]ολυλητ̈́δο*. Εὑρέθησαν δ' ὁμοίως πλησίον τοῦ τοίχου τῶν μεταγενεστέρων οἰκημάτων ὀλίγα γεωμετρικὰ ἀγγεῖα καί τινα μελανόμορφα ληκύθια, ἀλλὰ τάφους ἐγὼ δὲν ἠδυνήθην νὰ διακρίνω.

η'). **Ἐπιτύμβια ἐκ δωρεᾶς Ἰ. Γλυμενοπούλου** Ὑπὸ τοῦ ἀποθανόντος Ἰ. Γλυμενοπούλου ἐδωρήθησαν εἰς τὸ Ἐθνικὸν μουσεῖον τὰ ἑξῆς ἐπιτύμβια.

1 (εἰκ. 9. Ἐθν. μουσ. ἀριθ. [ἀποθηκῶν] 74).

Εἰκὼν 9. Ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον μεταγενεστέρων χρόνων.

Ἐπὶ πλακὸς μαρμάρου πεντελησίου, ἀλλὰ πολὺ κακῆς ποιότητος καὶ ἀμελῶς λειανθείσης ὕψ. 0·43, πλ. 0·37 καὶ πάχ. 0·09, εὕρηνται ἐπὶ πλαισίου τέσσαρες προτομαὶ δύο ζευγῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ὧν τὸ ἀνώτερον εἶνε γηραιότερον. Μεθ' ὅλην τὴν μεγάλην ἀδεξιότητα τῆς ἐργασίας καὶ τὴν βαρβαρικὴν κακοτεχνίαν, μαρτυροῦσαν τοὺς ἐσχάτους ρωμαϊκοὺς χρόνους, εἶνε ἀξία προσοχῆς ἡ προσπάθεια πρὸς χαρακτηρισμὸν τῆς διαφορᾶς τῆς ἡλικίας τῶν εἰκονιζομένων, ὡς καὶ ποιά τις τάσις πρὸς εἰκονιστικὴν παράστασιν τῶν διαφόρων προσώπων.

2 (Ἐθν. μουσ. [ἀποθηκῶν] ἀριθ. 75). Τὸ ἀνώτερω μεσαῖον μέρος στήλης (ὕψ. 0·63), ἐφ' ἧς τὸ ἄνω ἥμισυ ἀνδρὸς γηραιοῦ, ὀρθίου, κατενώπιον ἔχοντος τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας ἐπὶ τοῦ στήθους· ἐπὶ τοῦ σώματος τούτου βραχίων καὶ χεὶρ δύο μορφῶν, αἵτινες ἐκ τῶν γωνιῶν τῆς στήλης ἐδεξιοῦντο ἀλλήλας, ἀριστερὰ δὲ πλησίον τοῦ γηραιοῦ τὸ ἄνω μέρος γυναικὸς ἐχούσης τὴν ἑτέραν χεῖρα ὑπὸ τὴν σιαγόνα. Ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλίου ἐπιγραφὴ τῆς Δ' πΧ ἑκατονταετηρίδος *Ἡδίστη, Σωσίπη, Χα[ρι]κλῆς Φηγαι[εύς*.

3 (Ἐθν. μουσ. [ἀποθηκῶν] ἀριθ. 71). Τμῆμα ἐπιτυμβίου ἀναγλύφου (ὕψ. 0·25, πλ. 0·17) μεθ' ὡραίας νεανικῆς κεφαλῆς τῆς Δ' πΧ ἑκατονταετηρίδος. Ἐπὶ τοῦ σῳζομένου μικροῦ μέρους τοῦ ἐπιστυλίου . . . *όφρων*.

4 (Ἐθν. μουσ. [ἀποθηκῶν] ἀριθ. 76). Ἐπιτύμβιος στήλη ἐφθαρμένη ρωμαϊκῶν χρόνων, ἧς λείπει μέρος κατὰ τὸ κέντρον. Γυνὴ καθημένη δεξιοῦται ὀρθίαν γυναῖκα. Ἄνω ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλίου *Εὐπορία, Ἀντιγένη* ἐν δύο στίχοις.

5 (Ἐθν. μουσ. [ἀποθηκῶν] ἀριθ. 66). Ἐπιτύμβιος λήκυθος ἄνευ λαιμοῦ καὶ βάσεως (ὕψ. 0·46) μετ' ἐφθαρμένου ἀναγλύφου ἀνδρὸς ὀρθίου δεξιουμένου γυναῖκα μετὰ τῶν ὀνομάτων *Θεοκλῆς, Νικοστράτη*.

6 (Ἐθν. μουσ. [ἀποθηκῶν] ἀριθ. 67). Ὁμοία λήκυθος (ὕψ. 68) μετὰ λίαν ἀμελοῦς ἀναγλύφου γυναικὸς καθημένης καὶ δεξιουμένης ἄνδρα· ἄνωθεν τοῦ ἀνδρὸς ἡ ἐπιγραφὴ . . . *νος Φηγαιεὺς* ἐν δυσὶ στίχοις.

7 (Ἐθν. μουσ. [ἀποθηκῶν] ἀριθ. 69). Λήκυθος ὁμοία ἄνευ λαιμοῦ (ὕψ. 0·61) μετ' ἀναγλύφου ἐπιμελοῦς τέχνης παριστῶντος γηραιὸν ἄνδρα ὄρθιον δεξιούμενον νεαρώτερον ἄνδρα ὁμοίως ὄρθιον ἔχοντας τὰ ὀνόματα *Πολύστρατος, Φιλόπολις*.

Κατετέθη πρὸς τούτοις προερχομένη ἐκ τῆς αὐτῆς δωρεᾶς ἡ ἐπιτύμβιος στήλη Conze Grabr. 1122, ἥτις εἶχεν εὑρεθῇ ἐν Πειραιεῖ ἐν τῷ κήπῳ Μελετοπούλου *(ἐθν. μουσ. [ἀποθ.] ἀριθ. 73)*.

Β'). Πειραιῶς.

α'). **Ἐπιτύμβια σήματα ἐκ Πειραιῶς**. Ἐν τῷ οἰκοπέδῳ τοῦ Ἀπ. Φουτρῆ κειμένῳ ἐν τῇ ΒΔ τοῦ

Πειραιῶς συνοικίᾳ Μελετοπούλου ἀντικρὺ τοῦ σαπωνοποιείου Σκλαβούνου εὑρέθησαν ἐντὸς χώρου οὐχὶ μεγαλειτέρου τῶν ὀκτὼ τετραγωνικῶν μέτρων, ἐνῷ ἐγίνετο σκαφὴ πρὸς κατασκευὴν ὑπογείου, τὰ κατωτέρω περιγραφόμενα ἐπιτύμβια σήματα ἅπαντα μαρμάρου πεντελησίου. Τάφου ἴχνος δὲν παρετηρήθη, οὐδ᾽ ἄλλως ἐγένετο δυνατὸν νὰ ἐξηγηθῇ ἡ ἐν τῷ μικρῷ σχετικῶς ἐκείνῳ χώρῳ συνάθροισις τῶν ἠκρωτηριασμένων ἐπιτυμβίων σημάτων. Ὁλόκληρος ἡ περὶ τὸν χῶρον ἔκτασις εἰς μεγάλην ἀπόστασιν κρύπτει ἀρχαῖον νεκροταφεῖον, ἐξ οὗ προέρχονται κατὰ τὸ πλεῖστον τὰ ἐν τῷ μουσείῳ Πειραιῶς ἐπιτύμβια, εὑρεθέντα ἐν διαφόροις τυχαίαις σκαφαῖς ὑπὸ ἰδιωτῶν κατὰ καιροὺς ἐνεργηθείσαις [1].

Εἰκὼν 10. Στήλη Χαιρεφάνους καὶ Ἀριστομάχης.

1. ***Γλυπτὴ στήλη Χαιρεφάνους καὶ Ἀριστομάχης (εἰκ. 10· Πειραιῶς μουσ. ἀριθ. 925).*** Ὑψηλὴ στήλη ὕψ. 1·50, πλ. 0·45, πάχ. 0·10. Ἡ κορυφὴ λείπει. Κάτω διακρίνεται δι᾽ ἰδιαιτέρου χρωματισμοῦ τῆς ἐπιφανείας καὶ τῆς ἀμελεστέρας λειάνσεως τὸ τμῆμα, ὅπερ ἦτο ἐμπεπηγμένον εἰς τὴν βάσιν. Ἀνάγλυφον τῶν μέσων περίπου τῆς Δ΄ πΧ ἑκατονταετηρίδος. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς στήλης ἐν ὀλίγον κεκοιλωμένῳ τετραγωνιδίῳ, οὗτινος αἱ ἑκατέρωθεν πλευραὶ μιμοῦνται κατὰ τὰς κορυφὰς ἐπίκρανον παραστάδος, ἵσταται ἀριστερὰ ἐρειδόμενος νωχελῶς ὑπὸ τὴν μασχάλην ἐπὶ τῆς ἐζωγραφημένης, ἀλλ᾽ ἀφανισθείσης νῦν βακτηρίας, ὁ ***Χαιρεφάνης***, ἀνὴρ προκεχωρημένης ἡλικίας φέρων μέγα ἱμάτιον, ὅπερ τεταμένον περὶ τὸ σῶμα ἀφίνει νὰ διαφαίνωνται αἱ γραμμαὶ αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει τεθλιμμένος τὴν χεῖρα τῆς καθημένης συζύγου αὐτοῦ ***Ἀριστομάχης***. Ἡ σιαγὼν καὶ μέρος τοῦ ὀπισθίου τῆς κόμης τῆς γυναικὸς εἶνε ἀποκεκρουμένα.

Ἡ κάτωθεν τοῦ ἀναγλύφου ἐπιγραφὴ ***Καλλίμαχος Χαιρίου Γαργήττιος*** ὀνομάζει πιθανώτατα ἕτερον νεκρὸν τῆς αὐτῆς οἰκογενίας. Τὰ γράμματα τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης οὐδόλως διαφέρουσιν ἀπὸ τῶν γραμμάτων τῶν ὀνομάτων τῶν δύο μορφῶν τοῦ ἀναγλύφου.

Ἐκ τοῦ κοσμήματος τῆς κορυφῆς σῴζονται μόνον ἐν τῷ μέσῳ ὀλίγα τῶν μικρῶν παρὰ τὴν βάσιν τῆς ἀκάνθου φύλλων καὶ ἀριστερὰ τούτων ἐν πλαγίως ηὐλακωμένον στέλεχος ἀκάνθου ἀπολῆγον εἰς ἕλικα κοσμοῦσαν τὴν γωνίαν τοῦ ἀκρωτηρίου. Ἄνωθεν τῆς παραστάσεως εἶνε ἀναγεγλυμμένα δύο κοσμήματα ἀποτελούμενα ἐξ εἴδους διπλῆς φιάλης μετ᾽ ὀμφαλοῦ.

2. ***Ἀνάγλυφον Ἀριστοφῶντος Εὐνίκου Ῥηγίνου· (εἰκ. 11· Πειρ. μουσ. ἀριθ. 926).*** Στήλης πεντελησίου μαρμάρου τὸ ἄνω ἥμισυ. Ὕψ. 0·43, πλάτ. 0·33, πάχ. 0·07. Ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου ἔχοντος σχῆμα ὀξέος ἡμικυκλίου ὑπάρχει, ὅπως

[1] Μικρὰν τακτικὴν ἀνασκαφὴν ἐνήργησεν ὁ Περβάνογλους τῷ 1861 καὶ ἀπεκάλυψε τάφους τινὰς καὶ ὀλίγας ἐπιτυμβίους στήλας καὶ ἀνάγλυφα (*Arch. Anz.* 1861 195*), ἀλλ᾽ ἤδη πρότερον εἶχον γίνει ἐκεῖ ἀνασκαφαὶ ὑπὸ τοῦ Γαλλικοῦ στρατοῦ τῆς κατοχῆς τῷ 1854. Πρβ. καὶ Ross *Arch. Aufs.* σ. 39 ἑξ.. Ἐκ τυχαίων ἀνασκαφῶν περιγράφονται διάφορα εὑρήματα ἐκ τοῦ μέρους ἐκείνου ἐν *Παρνασσῷ* 1880 496, 2-4, 1882 972, AM 1901 235, AE 1910 65 κέ., 73 δ΄. Καὶ τὸ ἀνάγλυφον Conze *Attische Grabr.* CCCVII (Text III ἀριθ. 1994) προέρχεται ἐκ τῆς αὐτῆς θέσεως.

Εἰκὼν 11. Ἀνάγλυφον Ἀριστοφῶντος Εὐνίκου.

καὶ ἐπὶ πολλῶν ἄλλων ἐπιτυμβίων ἀναγλύφων (πρβ. π. χ. Conze Grabr. πίν. LXI, CV, 450· Brueckner Orn. u. Form. 28, II), ἡ συνήθης σύντροφος τῶν νεκρῶν, Σειρὴν ὀλοφυρομένη, ἥτις ἵσταται ὀρθία στηριζομένη ἐπὶ τῶν ποδῶν καὶ τῆς τριγωνικῆς πλατείας οὐρᾶς, καὶ ἔχει τὰς πτέρυγας ἑκατέρωθεν ἠνεωγμένας καὶ ἀκολουθούσας τὸ περίγραμμα τοῦ ἀκρωτηρίου κατὰ τὰς γωνίας τοῦ ὁποίου καταλήγουσιν. Ἐπὶ τῆς στήλης παρίσταται παῖς εὐτραφὴς (σῴζεται μόνον τὸ ἄνω ἥμισυ) ἔχων τὴν βραχεῖαν κόμην πρὸς τὰ ἄνω ἐκτενισμένην καὶ περιδεδεμένην ταινίᾳ διαιρούσῃ ταύτην εἰς δύο ἐπάλληλα στεφανοειδῆ μέρη. Κλίνει ἐλαφρῶς πρὸς ἀριστερὰ καὶ μειδιᾷ φιλοφρόνως, ἴσως πρὸς μικρὸν κύνα, μεθ' οὗ ἔπαιζεν, ὡς ὁ παῖς τοῦ ἀνωτέρω (σελ. 193 εἰκ. 1) ἀναγλύφου. Ἔφερεν ὡς συνήθως ἱμάτιον, τὸ ὁποῖον φέρεται ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου. Ἡ ἐπιφάνεια πρὸ πάντων κατὰ τὸ ἀριστερὸν τοῦ στήθους καὶ ἐπὶ τοῦ ἱματίου εἶνε ἀπολεπισμένη. Ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλίου ἡ ἐπιγραφὴ ***Ἀριστοφῶν Εὐνίκου Ῥηγῖνος*** τοῦ τέλους τῆς Δ' πΧ ἑκατονταετηρίδος.

3. *Ἀνάγλυφον* ***Μενεστράτης (εἰκ. 12· Πειρ. μουσ. ἀριθ.*** *927).* Σῴζεται τὸ ἀνωτέρω μέρος τοῦ

Εἰκὼν 12. Ἀνάγλυφον Μενεστράτης.

ναϊσκοειδοῦς σήματος, ἀλλ' ἄνευ τοῦ δεξιοῦ ἄκρου καὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ἀκρωτηρίου ὕψ. 0·35, μῆκ. 0·46, πάχ. 0·10. Ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου εἰκονίζετο ἐν τῷ μέσῳ ὀρθία Σειρὴν ὡς καὶ παρὰ τῷ προηγουμένῳ ἀναγλύφῳ, ἀλλ' ἔχουσα τὰ μέλη παχύτερα καὶ τὰς πτέρυγας ὄχι τόσον ἐκτεταμένας, καὶ φερομένας πρὸς τὰ κάτω ἑκατέρωθεν τῶν ποδῶν. Ἵσταται ἐπὶ ἰδιαιτέρας ἐπιμήκους βάσεως. Καθ' ἑκατέραν γωνίαν τοῦ ἀκρωτηρίου παρίσταται περιστερὰ ἐλαφρῶς πτερυγίζουσα πρὸς τὰ ἔξω, ἐνῷ στρέφει τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ κέντρον· τῆς ἐν δεξιᾷ σῴζεται μόνον τὸ ἀκρότατον τῆς οὐρᾶς. Ἐκ τοῦ ἀναγλύφου σῴζεται, κατὰ τὸ δεξιὸν μᾶλλον μέρος, μόνον μία κεφαλὴ νέας γυναικὸς σοβαρᾶς τὴν ὄψιν, κατενώπιον. Ἡ κόμη αὐτῆς διατεταγμένη εἰς πολλοὺς παραλλήλους πλοκαμίσκους κατὰ μῆκος ἀπὸ τοῦ μετώπου πρὸς τὰ ὀπίσω φερομένους καὶ κρατουμένους κατὰ τὸ μέσον περίπου τοῦ κρανίου δι' ἑτέρου πλοκάμου πλαγίως φερομένου, ἐνθυμίζει μᾶλλον ῥωμαϊκῶν ἔργων κεφαλάς· ἡ τοιαύτη ἡλικία τοῦ ἀναγλύφου μαρτυρεῖται καὶ ὑπὸ τῶν γραμμάτων τῆς ἐπιγραφῆς ***Μενεστράτη*** (Α' τοὐλάχιστον πΧ ἑκατονταετηρίς).

4. *Τεμάχιον ἀναγλύφου Ποταμίου τινὸς* ***(εἰκ. 13· Πειρ.*** *μουσ. ἀριθ. 928).* Ὕψ. 0·30, πλ. 0·26. Σῴζεται μόνον τὸ κεντρικὸν μέρος τοῦ ἀετωματίου μετ' ἀποκεκρουμένου ἀκρωτηρίου, καὶ κάτωθεν τούτου μόνον ἐλάχιστον τμῆμα τῆς πλακὸς τοῦ ἀναγλύφου μετὰ τῆς κεφαλῆς τῆς συνήθους γηραιᾶς μορφῆς πατρὸς μετὰ ποιᾶς τινος θλίψεως παρισταμένου εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ προσφι-

λῶν αὐτῷ προσώπων (πρβ. λ. χ. Conze Grabr. LXXXV κἑ.). Τῆς ἐπιγραφῆς μαρτυρούσης τοὺς χρόνους τοῦ δευτέρου ἡμίσεος τῆς Δ' πΧ ἑκατον-

Εἰκὼν 13. Μέρος ἐπιτυμβίου ἀναγλύφου.

ταετηρίδος ὑπολείπεται μόνον τὸ τέλος ἑνὸς ὀνόματος μετὰ τοῦ δημοτικοῦ . . . *ους Ποτάμιος* καὶ ἡ ἀρχὴ ἑτέρου ὀνόματος *Ε*. . . .

5. *Ἀνάγλυφον τῆς οἰκογενείας Θεοδώρου Σουνιέως* (**εἰκ. 14**· *Πειρ. μουσ. ἀριθ. 929*). Σῴζεται

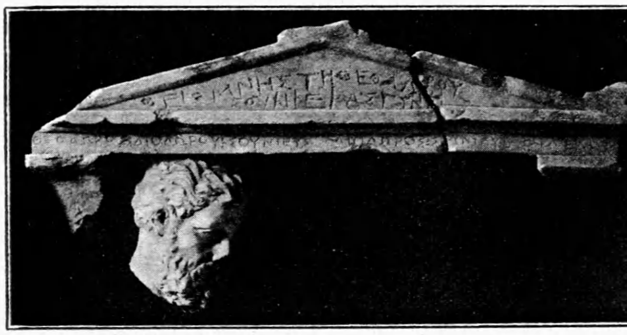

Εἰκὼν 14. Ἀνάγλυφον οἰκογενείας Θεοδώρου Σουνιέως.

τὸ ἀέτωμα (ὕψ. 0·10, μῆκ. ἀναγλύφου 0·35) καὶ μικρὸν μέρος τῆς πλακὸς τοῦ ἀναγλύφου ἀριστερά. Ἐπὶ τῆς γωνίας ὑπελείφθη μόνον ἡ κεφαλὴ (ῥινὸς ἄκρον ἀποκεκρουμένον) γενειοφόρου ἀνδρὸς (ἄνω *Θεόδωρος Διοδώρου Σουνιεὺς*) συνήθους ἀττικοῦ τύπου κλίνοντος μελαγχολικῶς πρὸς ἀποχαιρετισμὸν προσφιλοῦς μορφῆς καθημένης, γυναικὸς πιθανώτατα (ἄνω *Φιλεία*), ἥτις δὲν ἦτο ἡ σύζυγός του· μεταξὺ τῶν δύο εἰκονίζετο ἴσως κατενώπιον ὁ πατὴρ (ἄνω *Διόδωρος Σουνιεύς*).

Ἐν τῷ ἀετωματίῳ ἐχαράχθη βραδύτερον ἀμελέστερον, ἀλλὰ διὰ γραμμάτων οὐχὶ πολὺ νεωτέρων, τὸ ὄνομα τῆς συζύγου τοῦ Θεοδώρου, *Θεομνήστη Θεοδώρου Σουνιέως γυνή*.

6. *Τεμάχιον ἀναγλύφου* (**εἰκ. 15**· *Πειρ. μουσ.*

Εἰκὼν 15. Τεμάχιον ἐπιτυμβίου ἀναγλύφου.

ἀριθ. 930) τῆς Δ' πΧ ἑκατονταετηρίδος. Μικρὸν τμῆμα (ὕψ. 0·20, μῆκ. 0·35) τῆς πλακὸς ἀναγλύφου μετὰ τῆς κεφαλῆς καὶ ἐλαχίστου μέρους τοῦ ὑπὸ ἱματίου καλυπτομένου ἀριστεροῦ ὤμου ὡραίας κόρης· ἡ μακρὰ κόμη χωρίζεται τεχνηέντως ἐν τῷ μέσῳ κατὰ μῆκος τοῦ κρανίου καὶ πίπτει ἑκατέρωθεν ἐπὶ τοῦ τραχήλου. Προσέφερε πυξίδα, ἧς σῴζεται μικρὸν μέρος εἰς καθημένην γυναῖκα, ἥτις εὑρίσκετο δεξιά. Ἡ σιαγών, τὰ χείλη καὶ ἡ ῥὶς κατὰ τὸ πλεῖστον ἀποκεκρουμένα.

7. *Γλυπτὴ στήλη θυγατρὸς Εὐθυκράτους Αἰξωνέως* (**εἰκ. 16**· *Πειρ. μουσ. ἀριθ. 931*). Μέρος ἐκ τοῦ ἀριστεροῦ (ὕψ. 0·62, πλ. 0·22, πάχ. 0·08) μετὰ τμήματος τῆς κορυφῆς ἐπιμήκους στήλης. Ἡ κορυφὴ ἀπετελεῖτο ἐξ ἑνὸς κεντρικοῦ ἡμικυκλικοῦ πιθανώτατα μέρους καὶ δύο χαμηλοτέρων ἀκρωτηρίων ἑκατέρωθεν· ἐπὶ τοῦ σῳζομένου ἀριστεροῦ ἀκρωτηρίου εἶνε ἀναγεγλυμμένον ἥμισυ ἀνθέμιον φυόμενον ἀπὸ ἕλικος ὁρμωμένης ἐκ τοῦ κοσμήματος τοῦ κέντρου· ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς ἕλικος ὑπὸ τὴν γωνίαν τὴν χωρίζουσαν τὸ ἀριστερὸν ἀκρωτήριον ἀπὸ τοῦ κέντρου μικρὸν κωδωνοειδὲς ἄνθος. Ἐπὶ τῆς στήλης ἐσώθη μικρὸν μέρος τοῦ τετραγωνιδίου ἐν ᾧ τὸ ἀνάγλυφον, ἐξ οὗ ὑπελείφθη μόνον μέρος τοῦ σώματος μετὰ τῆς κεφαλῆς καθημένης γυναικός, ἥτις ὑποστηρίζουσα διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τὴν παρειὰν βλέπει περίλυπος πρὸς δεξιά, ἔνθα μόνον μικρότερα τις

Ετυπ. 20 12 13.

Εἰκὼν 16. Στήλη θυγατρὸς Εὐθυκράτους Αἰξωνέως.

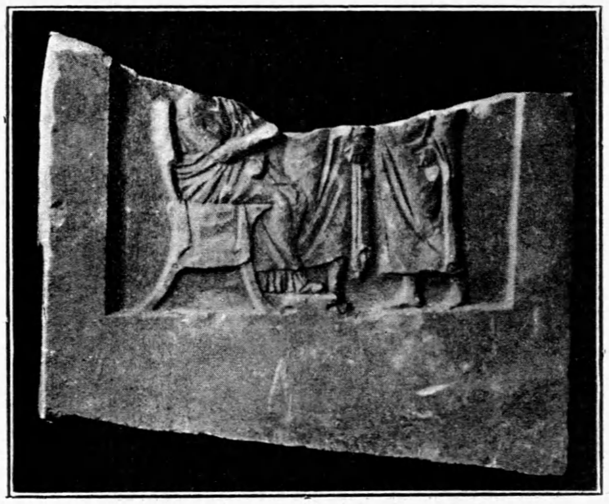

Εἰκὼν 17. Τεμάχιον νεκρικοῦ ἀναγλύφου.

Εἰκὼν 18. Τεμάχιον νεκρικοῦ ἀναγλύφου.

μορφή, ἴσως παιδίου, ἠδύνατο νὰ ὑπάρχῃ.

Ἄνω διὰ γραμμάτων τοῦ τέλους τοῦ Δ' αἰῶνος ἡ ἐπιγραφὴ

Εὐθυκράτους (θ)υγάτηρ Αἰξωνέ[ως. .
πλεῖστον ἔχουσα μέρ(ο)ς . ε . .,

ἥτις εἶνε, ὡς φαίνεται, μέρος μετρικοῦ ἐπιγράμματος. Ἀνωτέρω τῆς ἐπιγραφῆς σῴζεται μόνον ὁ ἕτερος τῶν συνήθων δύο ῥοδάκων.

8. *Τεμάχιον γλυπτῆς στήλης τῆς Δ' πΧ ἑκατονταετηρίδος* (**εἰκ. 17·** *Πειρ. μουσ. ἀριθ. 932*). Σῴζεται τὸ μέσον περίπου (ὕψ. 0·25, πλ. 0·36, πάχ. 0·08). Ἐν κεκοιλωμένῳ τετραγώνῳ εἰκονίζετο ἡ συνήθης σκηνὴ γυναικὸς καθημένης δεξιουμένης ὄρθιον ἄνδρα· ὁ νεαρὸς υἱὸς αὐτῶν ἵστατο ὄρθιος ἐν τῷ μέσῳ. Ἀπὸ τῆς ἀριστερᾶς αὐτοῦ χειρὸς εἶνε ἐξηρτημένος ὁ γυμναστικὸς ἀρύβαλλος. Τὰ ἀνώτερα μέρη τῶν μορφῶν λείπουσιν.

9. *Τεμάχιον ἀναγλύφου τῆς Δ' ἑκατονταετηρίδος* (**εἰκ. 18·** *Πειρ. μουσ. ἀριθ. 933*). Σῴζεται ἡ ἀριστερὰ κάτω γωνία (ὕψ. 0·48, πλάτ. 0·27, πάχ. 0·065). Ἐκ τῆς σκηνῆς τῆς δεξιώσεως, ἥτις παρίστατο ἐπὶ τοῦ ἀναγλύφου διετηρήθη μόνον τὸ κάτω ἥμισυ τοῦ σώματος ἀνδρὸς ἐν μακρῷ ἱματίῳ καὶ σανδαλίοις καὶ ἡ δεξιὰ χεὶρ καὶ ὁ ἕτερος τῶν ἄκρων ποδῶν τῆς γυναικός. Πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ ἀνδρὸς ὑπάρχει χαρακτηριστική, καθ' ὑπερβολὴν μικρά, μορφὴ ὀρθίου παιδὸς κεκαλυμμένου ὅλου διὰ τοῦ ἱματίου. Τὸ ἀνάγλυφον ἵστατο ἐπὶ παχείας

ἐξεχούσης ταινίας ἐπίτηδες ἀφεθείσης, ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς βάσις· παραστάδες δὲν ὑπῆρχον.

10. *Ἀνάγλυπτος κορυφὴ στήλης* **(εἰκ. 19·** *μουσ.*

Εἰκὼν 19. Ἀνάγλυπτος κορυφὴ ἐπιτυμβίου στήλης.

Πειρ. ἀριθ. 934). Ὑψ. 0·35, πλάτ. 0·26, πάχ. 0·12. Λείπει τὸ ἀριστερὸν καὶ τὸ ἄκρον τοῦ κέντρου. Δύο τράγοι ὑψωμένοι ἐπὶ τῶν ὀπισθίων καὶ συστέλλοντες τοὺς προσθίους πόδας, ὅπως ἀρυσθῶσι μείζονα ὁρμήν, συγκρούουσι τὰς κεφαλὰς ἐν πείσμονι ἀγῶνι· ὑπὸ τὸ διὰ τῶν σωμάτων τῶν τράγων σχηματιζόμενον τόξον ὑπάρχει ἐν τῷ μέσῳ ὑψηλὸς κάνθαρος, ἐκ τῆς βάσεως τοῦ ὁποίου φύεται ἑκατέρωθεν φύλλον ἀκάνθης· τὸ κενὸν κάτωθεν ἑκατέρου τῶν τράγων πληροῦται ὑπὸ τεχνικοῦ ἀνθεμίου φυομένου ἀπὸ τῆς κορυφῆς ἕλικος ἀρχομένης ἀπὸ τῆς βάσεως τοῦ κανθάρου. Διὰ συστήματος βαθειῶν καμπύλων γραμμῶν δηλοῦται τὸ παχὺ τρίχωμα τῶν τράγων. Τὸ σύμπλεγμα τοῦτο, οὗτινος πιθανώτατα ἐγίνετο χρῆσις μόνον διότι ἐπλήρου θαυμασίως τὸ ἡμικύκλιον τῆς κορυφῆς, δὲν εἶνε σπάνιον ἐν ταῖς ἐπιτυμβίοις στήλαις (πρβ. π. χ. Conze *Grabr.* CCCLVII ἀρ. 1685 CCCLVIII κλπ., Brueckner Orn. u. Form. σ. 34). Πολὺ τεχνικώτερον τοῦ ἐνταῦθα δημοσιευομένου εἰκονίζεται τὸ αὐτὸ σύμπλεγμα ἐπὶ ἀδημοσιεύτου ἔτι στήλης τῆς συλλογῆς Ἐρετρίας τῆς Δ' ἑκατονταετηρίδος. Δὲν εἶνε ὅλως ἀδύνατον ἐν τῇ χρήσει τοῦ κοσμήματος νὰ ἐλαμβάνετο ὑπ' ὄψει καὶ ἡ σχέσις τῶν τράγων πρὸς τὸν Διόνυσον, ὡς προστάτην τῶν νεκρῶν, ὅπως διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἐστήθη ὁ βοῦς ἐπὶ τοῦ μνημείου τοῦ Κολλυτέως Διονυσίου ἐν τῷ Κεραμεικῷ (Brueckner *Friedh. am Erid.* σελ. 80). Τὸν Διόνυσον ἐνθυμίζει πρὸς τούτοις καὶ ὁ ἐν τῷ κέντρῳ κάνθαρος.

11. *Τεμάχιον ἐπιτυμβίου ληκύθου* **(εἰκ. 20·**

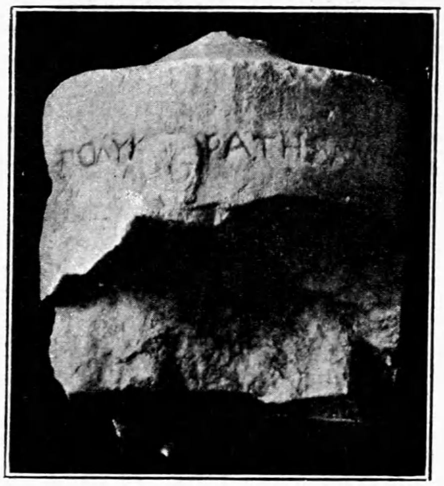

Εἰκὼν 20. Τεμάχιον ληκύθου Πολυκράτους - Ἁγνίππης.

Πειρ. μουσ. ἀριθ. 935). Λείπει ὅλον τὸ κατώτερον μέρος καὶ ὁ λαιμός. Ὑψ. 0·33, πάχ. 0·30. Ἀριστερὰ σῴζεται ἡ κεφαλὴ μετὰ τῶν ὤμων καὶ μικροῦ μέρους τοῦ στήθους γηραιοῦ, ὡς φαίνεται, ἀνδρὸς (ἄνω **Πολυκράτης**), ὅστις δεξιοῦται καθημένην γυναῖκα (ἄνω **Ἁγνίππη**), ἧς μόνον τὸ ἀκρότατον τοῦ κρανίου διατηρεῖται ἐπὶ τῆς ἀκμῆς τοῦ θραύματος.

12. *Στήλη Εὐξένου* **(εἰκ. 21).** Ἁπλῆ, κεκο-

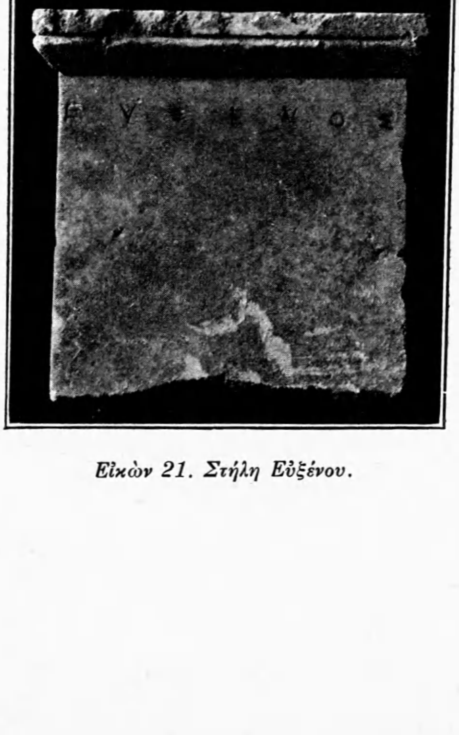

Εἰκὼν 21. Στήλη Εὐξένου.

σμημένη μόνον δι' ὁριζοντίου δωρικῆς κορωνίδος, ὡς συνήθως αἱ ἀρχαιότεραι στῆλαι (πρβ. Conze *Grabr.* III Text. σ. 305 ἑξ), φέρει ὑπὸ τὴν κορυφὴν τὴν ἐπιγραφὴν ***Εὔξενος*** τῆς Ε' πΧ ἑκατονταετηρίδος. Ὕψ. 0·24, πλ. 0·23, πάχ. 0·06.

13. Στήλη οἰκογενείας Πιστοξένου Παιανιέως (εἰκ. 22). Ὕψ. 0·30, μῆκ. 0·42, πάχ. 0·09.

Εἰκὼν 22. Στήλη οἰκογενείας Πιστοξένου.

Ἔχει ἐπὶ κορωνίδος, ὁμοίας περίπου τῇ τῆς προηγουμένης στήλης, τριγωνικὴν κορυφήν, ἥτις ὅμως κατὰ τὰς ἑκατέρωθεν γωνίας εἶνε ἐστρογγυλωμένη, ἄγνωστον δὲ πῶς ἐτελεύτα κατὰ τὸ μέσον (πιθανώτατα εἰς ὀξύ· τὸ εἶδος τῆς κορυφῆς δὲν ἀπαντᾷ ἀκριβῶς ὅμοιον). Διὰ γραμμάτων τῆς Δ' πΧ ἑκατονταετηρίδος εἶνε ἀμελῶς πως διὰ τῆς αὐτῆς χειρὸς κεχαραγμέναι αἱ ἐπιγραφαὶ

Πιστόξενος Ἀρχίππου Παιανιεὺς
Παυσανίας Πιστοξένου Παιανι[εὺς
Ἄρχιππος Πιστοξένου Παιαν[ιεὺς
Πολυκράτης Πιστοξέν[ου
Βιασ (;).

Τοῦ πρώτου στίχου τὰ γράμματα εἶνε ἐπίτηδες ἴσως ὀλίγον μεγαλείτερα ὡς ἀναφερόμενα εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῆς οἰκογενείας.

14. Στήλη Φιλοκλέους Ἀναγυρασίου (εἰκ. 23). Σῴζεται μόνον τὸ ἀριστερὸν μέρος παρὰ τὴν κορυφήν, ἥτις ἀπετελεῖτο ἐξ ἀετωματίου μετὰ τριγωνικῶν ἀκρωτηρίων. Ὕψ. 0·61, πλ. 0·42, πάχ. κατὰ τὸ ἀέτωμα 0·20. Τὰ γράμματα τῆς ἐπιγραφῆς

Φιλοκλέης Φ...
Ἀναγυρ[άσιος

μαρτυροῦσι τοὺς περὶ τὸ τέλος τῆς Δ' πΧ ἑκατονταετηρίδος χρόνους. Κάτωθεν τῆς ἐπιγραφῆς σῴζεται ὁ ἕτερος τῶν δύο πολυσυνθέτων ῥοδάκων.

15. Στήλη τοῦ δεῖνος Ἀριστοκλείδου (εἰκ. 24). Μικρὸν μόνον τεμάχιον (ὕψ. 0·26, πλάτ. 0·25, πάχ. 0·14) παρὰ τὴν κορυφήν, ἥτις ἀπετελεῖτο ἐκ πλουσίου ἀνθεμίου, οὗ σῴζονται ἄκανθαί τινες τῆς βάσεως καὶ ὁ ῥόδαξ κατὰ τὴν δεξιὰν γωνίαν. Ἡ ἐπιγραφὴ

ὁ δεῖνα Ἀρισ]τοκλείδου

εἶνε πιθανώτατα τοῦ τέλους τῆς Δ' πΧ ἑκατονταετηρίδος.

16. Τεμάχιον στήλης (εἰκ. 25). Ὕψ. 0·30, πλ. 0·23, πάχ. 0·14. Ἐκ τῆς κορυφῆς σῴζεται μόνον πλάγιον φύλλον ἀκάνθης ἐκ τῶν παρὰ τὴν βάσιν τοῦ ἀνθεμίου καὶ δεξιώτερον μέρος τοῦ κύκλου τοῦ κατὰ

Εἰκὼν 23 (ἐπιγρ. ἀριθ. 14). Στήλη Φιλοκλέους Ἀναγυρασίου.

Εἰκὼν 24 (ἐπιγρ. ἀριθ. 15). Μέρος ἐπιτυμβίου στήλης.

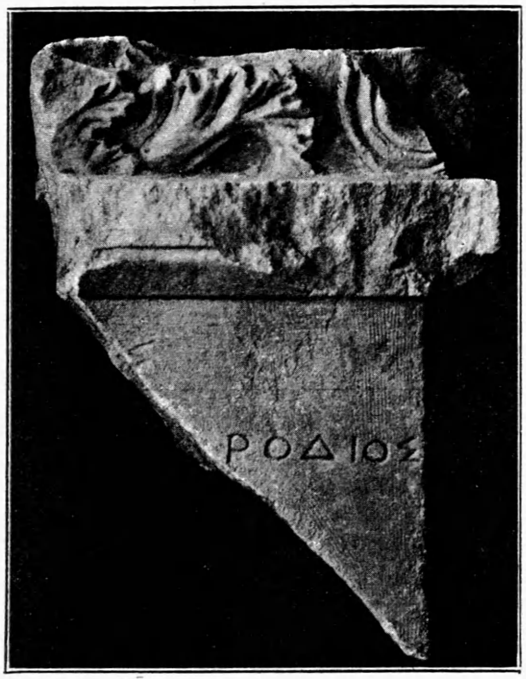

Εἰκὼν 25 (ἐπιγρ. ἀριθ. 16). Μέρος ἐπιτυμβίου στήλης.

τὴν γωνίαν ῥόδακος. Ἐπὶ τῆς στήλης ἦσαν διὰ γραμμάτων τῆς Δ' ἑκατονταετηρίδος τοὐλάχιστον δύο ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα· ἐκ τοῦ πρώτου σῴζεται μόνον τὸ τελικὸν ς τοῦ πρώτου στίχου, τοῦ δευτέρου δ' ὀνόματος μόνον τὸ ἐθνικὸν *Ῥόδιος*.

17. *Στήλη Ἀριστομάχου Ὀλυνθίου* **(εἰκ. 26).** Σῴζεται μόνον τὸ ἀνώτερον μέρος. Ὕψ. 0·66, πλ. 0·49, πάχ. 0·15. Τὸ θαυμάσιον ἀνθέμιον τῆς κορυφῆς διατηρεῖται κάλλιστα διαφαινομένων ἐνια-

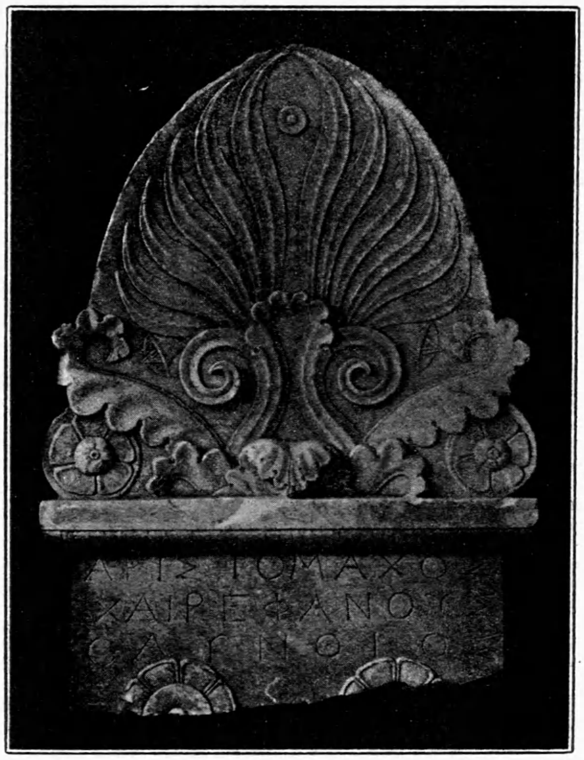

Εἰκὼν 26. (ἐπιγρ. ἀριθ. 17) Στήλη Ἀριστομάχου Ὀλυνθίου.

χοῦ καὶ λειψάνων ἐρυθροῦ χρώματος ἐπ' αὐτοῦ. Χρωματιστὰ ᾠὰ ὑπάρχουσι καὶ ἐπὶ τοῦ κατωτέρου μέρους τῆς κορωνίδος.

Ἡ ἐπιγραφὴ

Ἀριστόμαχος
Χαιρεφάνους
Ὀλύνθιος.

δύναται νὰ εἶνε τοῦ τέλους τῆς Δ' ἑκατονταετηρίδος. Κάτωθεν τῆς ἐπιγραφῆς ὑπῆρχον δύο ῥόδακες, ὧν σῴζεται μόνον τὸ ἀνώτερον μέρος.

18. *Τεμάχιον σαρκοφάγου ῥωμαϊκῶν χρόνων* **(εἰκ. 27· Πειρ. μουσ. ἀριθ. 936).** Εὑρίσκετο ἐν

Εἰκὼν 27. Τεμάχιον σαρκοφάγου Ῥωμαϊκῶν χρόνων.

τῇ οἰκίᾳ τοῦ Βελισαρίου Κάντζα. Τμῆμα ἐκ τοῦ ἀνωτέρου μέρους τοῦ κέντρου καὶ τοῦ ἀριστεροῦ τῆς μιᾶς τῶν μακρῶν πλευρῶν σαρκοφάγου ἐκ πεντελησίου μαρμάρου. Ὕψ. 0·54, μήκ. 1·30, πάχ. 0·14. Ἄνω σῴζεται τὸ χεῖλος, ἀλλ' ἡ ὑπ' αὐτὸ κορωνὶς εἶνε κατὰ τὸ πλεῖστον ἀποκεκρουμένη. Ἦτο ἀναγεγλυμμένη κατὰ μῆκος τῆς πλευρᾶς ἡ συνήθης ἐπὶ τῶν σαρκοφάγων τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων (πρβ. *Altmann* Archit. u. Ornam. σελ. 67) παράστασις δύο τοξοειδῶν πλεγμάτων καρπῶν καὶ ἀνθέων ἠρτημένων κατὰ μὲν τὰς γωνίας ἀπὸ κεφαλῶν βοὸς ἢ ἄλλων, ἐν τῷ κέντρῳ δὲ φερομένη ὑπὸ Ἔρωτος· ἐντὸς τῶν κενῶν, ἅτινα ἔμενον ἄνωθεν τῶν κρεμαμένων πλεγμάτων ὑπῆρχον ἐνταῦθα μεγάλαι λεοντοκεφαλαί. Ἡ χονδροειδὴς ἐργασία τοῦ Ἔρωτος καὶ τοῦ πλέγματος μαρτυρεῖ ὅτι τὸ ἀνάγλυφον κατεσκευάσθη κατὰ τοὺς προκεχωρηκότας ῥωμαϊκοὺς χρόνους.

β') Ὅρος λεσχῶν δημοσίων (εἰκ. 28). Πεντήκοντα περίπου μέτρα ἔμπροσθεν τῆς εἰσόδου τῆς παρὰ τὸ ἄκρον τῆς Ἀκτῆς ναυτικῆς σχολῆς τῶν Δοκίμων πλησίον τῶν ἀρχαίων λατομείων εὑρέθη ἐν τῇ ἀρχικῇ αὐτοῦ θέσει καὶ μετεφέρθη εἰς τὸ μουσεῖον Πειραιῶς τοποθετηθέντος ὁμοιώματος ἐπὶ τῆς ἀρχικῆς θέσεως στήλη πώρου ὕψ. 1·28, πλ. 0·40, πάχ. 0·22 ἔχουσα διὰ γραμμάτων τῶν χρόνων τοῦ πρώτου ἡμίσεος τοῦ Ε' αἰῶνος τὴν ἐπιγραφὴν

Λεσχέο-
ν δεμοσίο-
ν ʽόρος.

Ἐν Ἀθήναις (κατὰ τὸν ***Πρόκλον*** ἐν Σχολίοις εἰς Ἡσιόδου Ἔργα καὶ Ἡμέρας 491) ***ἦσαν τοιοῦτοι τόποι καὶ ὠνομάζοντο λέσχαι ἑξήκοντα καὶ τριακόσιοι*** (ἰδὲ καὶ Δραγούμη περὶ λεσχῶν καὶ τῆς ἐν Ἀθήναις ἀνακαλυφθείσης ἐν ΑΜ 1892 147 κἑ.). Ἐκ τούτων θὰ ἦσαν καὶ αἱ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ἡμῶν μνημονευόμεναι *δημόσιαι λέσχαι* (πρβ. ἐκ Πειραιῶς hόρμο *δεμοσίο* hόρος ἐν ΔΑ 1892 24 καὶ προπύλου *δημοσίου* ὅρος IG I² 521 e). *Ὅρος λέσχης* ἁπλῶς ὑπάρχει ἐπὶ τῆς ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τὴν Ἀκρόπολιν ἀνακαλυφθείσης (ΑΜ 1892 148). Ἄλλους ὅρους ἐν Πειραιεῖ ἰδὲ ἐν IG I 519· 520· 521, I² 521 e· g· h, Παρνασσὸς 1880 494.

Εἰκὼν 28. Ὅρος λεσχῶν δημοσίων.

Μάρτιος 1913.

Κωνσταντῖνος Κουρουνιώτης.

Ερετρικὸς νόμος

ὑπὸ

Γεωργίου Παπαβασιλείου.

Ὁ νόμος οὗτος εὑρέθη ἐν ἔτει 1912ῳ, μαρτίου ἱσταμένου, ἐν τῷ κήπῳ τῆς ἐν Ἐρετρίᾳ ἐπαύλεως τοῦ μηχανικοῦ καὶ συμβούλου τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας κ. Ἀθανασίου Σ. Γεωργιάδου ἐπὶ τῆς διὰ

Εἰκὼν 1. Ἐρετρικοῦ νόμου ἀπότμημα (ὕψ. 0·25, πλ. 0·37, πάχ. 0·25).

(Αἱ εἰκόνες τῆσδε τῆς πραγματείας ἐγένοντο ἐκ φωτογραφήσεως τῶν λίθων.)

σταυροῦ δηλουμένης θέσεως ἐν τῷ διαγράμματι, ὅπερ αὐτὸς οὗτος ποιήσας δημοσιεύει κατωτέρω. Εἶνε γεγραμμένος βουστροφηδὸν ἐπὶ ἓξ πωρίνων λίθων, οἵτινες ἀρχικῶς ἀπετέλουν στήλην ἢ παραστάδα πύλης, κατόπιν δὲ τμηθέντες μετεκομίσθησαν παρὰ τὴν πρώτην πύλην τῆς πόλεως, ἔνθα εὑρέθησαν ἐντετειχισμένοι. Ἀτυχῶς ἡ ἐπιγραφὴ δὲν εἶναι πλήρης, ἐκ τῶν περισωθέντων ὅμως λειψάνων κρίνων τις πείθεται ὅτι εἶναι δικανικῆς φύσεως. Τῷ κ. Ἀ. Σ. Γεωργιάδῃ ὁμολογοῦμεν πολλὰς χάριτας διὰ τὴν εὐγενῆ παραχώρησιν τῆς δημοσιεύσεως.

1-2. Τὰς ἐπὶ τῶν δύο τούτων ἐν συνεχείᾳ κειμένων λέξεις μεταγράφομεν κατὰ τὴν συνήθη γραφὴν ὧδε·

Δίκεν ⁝ ἐπεὰν ⁝ κατομόσει ⁝ τίν[υ-
σθα(ι) ⁝ τρίτει ῾εμέ[ρ]ει ⁝ χρέματα
δόκιμα ⁝ κα[ὶ α]ὖ [β;]ίαι ἂν : μὲ τείσ
ε[ι;
'Επὶ Πόλο ἄρχ[οντος;
- - - - - - - ˡ Ιν : τε̃ι ῾υστέρει : δυϜε.

'Εν τῇ ἐπιγραφῇ τοῦ πρώτου λίθου, οὗ ἐλλείπουσι δύο στίχοι γραμμάτων, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ ἀντιστοίχου ϐ' λίθου, τὸ ἐν τῷ τρίτῳ στίχῳ Β καὶ τὸ ἐν τῷ τετάρτῳ Ι ἀμφίβολα. 'Εκ τοῦ πρώτου λίθου οὐ μόνον ἀπεκόπησαν, ὡς δῆλον καὶ ἐκ τῆς εἰκόνος, δύο στίχοι γραμμάτων, ἀλλὰ καὶ ἀπεξέσθησάν τινα, ὧν τὰ ἴχνη καὶ νῦν καταφανῆ ἐν τῷ ἀποξεσθέντι χώρῳ. 'Εν δὲ τῇ τοῦ δευτέρου λίθου ἐπιγραφῇ τὸ ἐν τῷ τετάρτῳ στίχῳ Γ τοῦ ὀνόματος *Πόλο* δύναται νὰ νομισθῇ Γ, ἐπειδὴ ἡ βραχυτέρα τῶν καθέτων κεραία μόλις διακρίνεται.

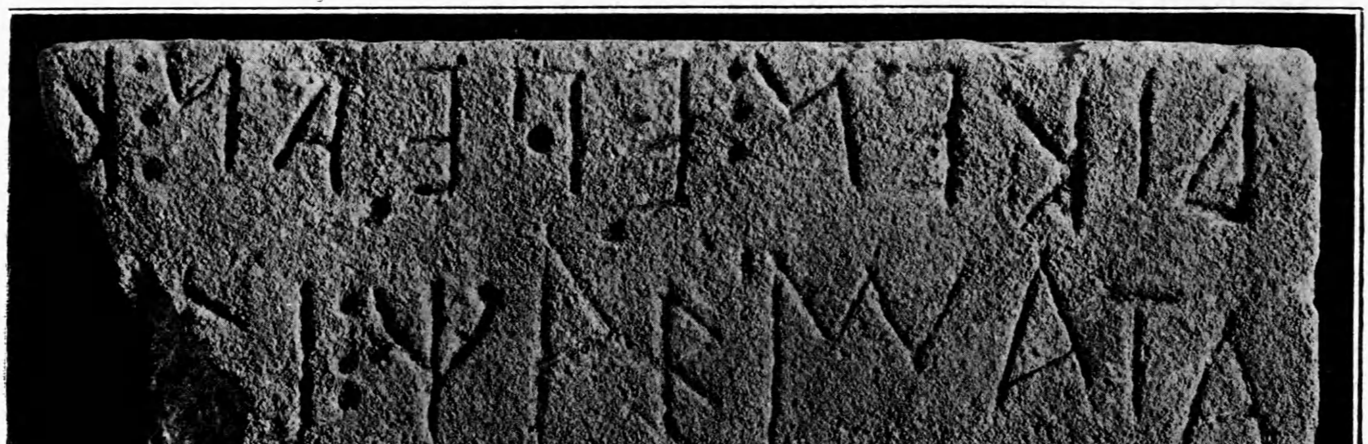

Εἰκὼν 2. 'Ερετρικοῦ νόμου ἀπότμημα (ὕψ. 0·25, πλ. 0·30, πάχ. 0·21).

3 (εἰκ. 3, σελ. 212). Ὁ λίθος οὗτος ἐν ἀριστερᾷ μὲν εἶνε ἀποκεκρουμένος, ἐν δεξιᾷ δὲ πρὸς τὰ κάτω ἀπεξεσμένος. Εὑρέθη, ὡς γνωρίζει ἡμῖν ὁ κ. Γεωργιάδης, κείμενος πλαγίως τοῦ δευτέρου λίθου. 'Αντιγράφοντες τὰς λέξεις ἢ μᾶλλον τὰ γράμματα ἀνομολογοῦμεν, ὅτι οὐδὲν νόημα ἠδυνήθημεν νὰ ἐξαγάγωμεν τῆς τε ἀποξέσεως πολλῶν γραμμάτων ἕνεκα καὶ τῆς μὴ εὑρέσεως τοῦ ἐν ἀριστερᾷ συνεχομένου αὐτῷ λίθου, ἔνθα ἦν ἡ συνέχεια τῶν ἐν τῷδε γεγραμμένων. Ἡ μεταγραφὴ ἔχει ὧδε·

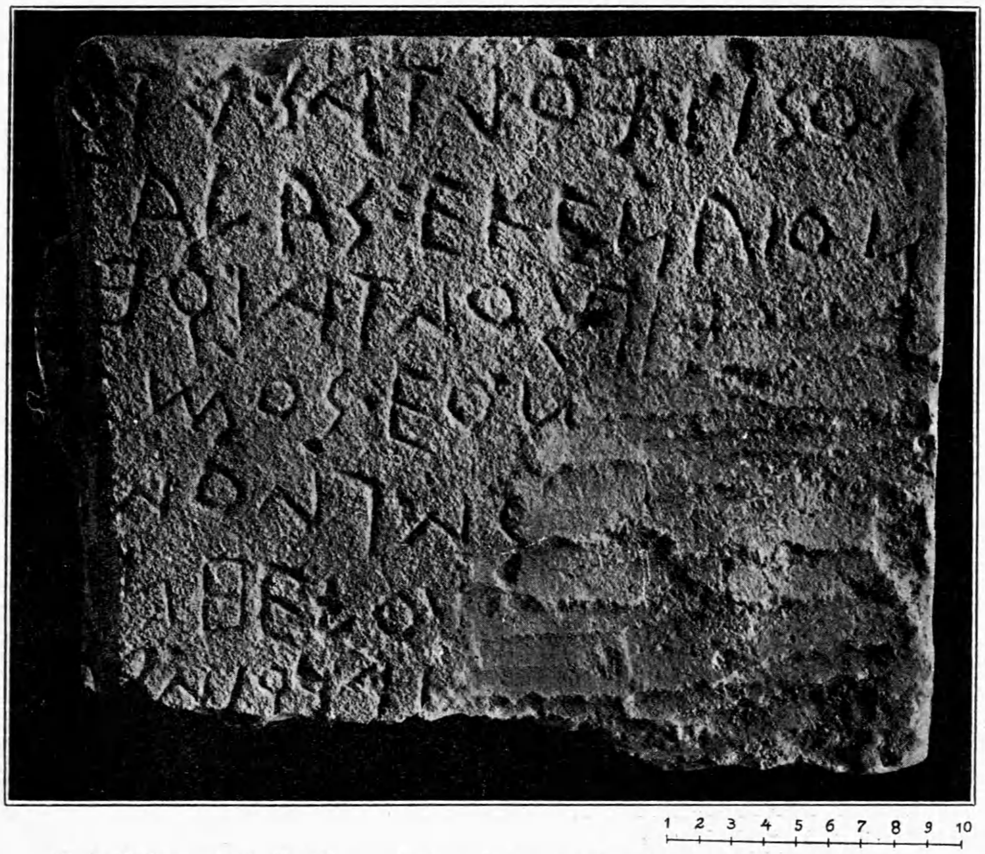

῾ο]ρο̄σι δρο̄ντας : ἀρό[σεις;
με]γάλας : ἒ̄ κε ναίον[τας
ἀμε]ίπσοαται : φε[σίν;
῾ο δ]ε̄μος : ἐ̄ον-
ον. γνόν[τας
ἀ]ν ῾ελοσι
ιαρφινα.

Εἰκὼν 3 (ἐπιγρ. ἀριθ. 3). Ἐρετρικοῦ νόμου ἀπότμημα (ὕψ. 0·25, πλ. 0·21, πάχ. 0·21).

Παρατηρητέος ὁ τύπος *ἀμε]ίπσοαται* ἀντὶ τοῦ *ἀμε]ίπσονται.*

4 (εἰκ. 4). Ἐν τῷ λίθῳ τούτῳ, ὅστις εἶνε ἀποκεκρουμένος ἄνωθεν, ἀναγινώσκομεν τάδε·

Εἰκὼν 4. Ἐρετρικοῦ νόμου ἀπότμημα (ὕψ. 0·25, πλ. 0·69, πάχ. 0·25).

Ετυπ. 14 1 14.

\- - - - - - - α - - - - - - - - - - - - - -
ι. ἂν. μὲ τείσει : ἀρχὸς : ἀπὸ ρετōν : ποιε͂[ι
῾όστις ἂν μὲ ποιε̄ι - αὐτὸν. ὀφέλεν.

5 (εἰκ. 5). Πλαγίως τούτου τοῦ λίθου (ἀριθ. 4) ἔκειτο ἐντετειχισμένος ὁ ἑξῆς, ὅστις ἄνωθεν εἶνε ἀποκεκρουμένος·

῾ὸ ἂν : μισθοομ
῾οίτινες. ἂν. ι
ν δε. πανταισ
ιτος ἐπί
νασεν
῾ὸ
ἂν· ἀφισβετέει.

6 (εἰκ. 6). Ὁ λίθος οὗτος ἔχει ἀποκεκρουμένας κάτωθεν τήν τε ἀριστερὰν καὶ τὴν δεξιὰν γωνίαν. Καὶ οἱ δύο στίχοι εἰσὶν οὐχὶ βουστροφηδὸν γεγραμμένοι, ὡς οἱ ἐν τοῖς προηγουμένοις λίθοις, ἀλλὰ κατὰ τὴν συνήθη γραφήν, ὅπερ μαρτυρεῖ ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη εἶνε νεωτέρα ἐκείνων· παρατηρητέον πρὸς τούτοις ὅτι τὸ *μ* καὶ τὸ *σ* καὶ τὸ πρῶτον *π* διαφέρουσι τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις ἐπιγραφαῖς ὁμοίων γραμμάτων· ἀναγνωστέον

πρ[ά]ος τε
ἂν μὲ πο[ιεῖ.

1 2 3 4 6 6 7 8 9 10

Εἰκὼν 5 (ἐπιγρ. ἀριθ. 5). Ἐρετρικοῦ νόμου ἀπότμημα.

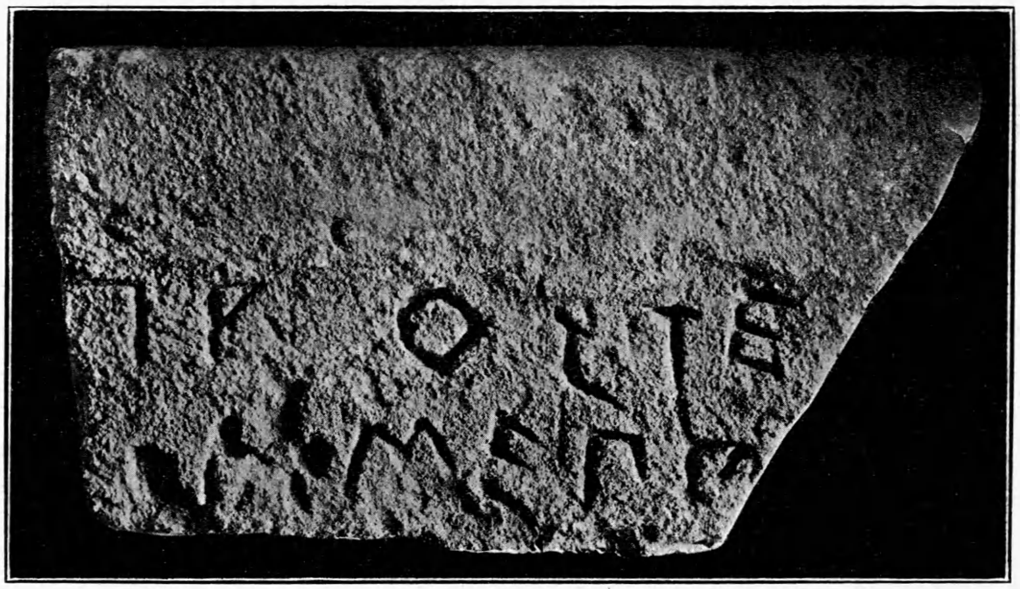

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Εἰκὼν 6 (ἐπιγρ. ἀριθ. 6). Ἐρετρικοῦ νόμου ἀπότμημα.

Ἐν τῷ πρώτῳ στίχῳ προσέθεμεν τὸ **α**, διότι διακρίνομεν ἴχνη αὐτοῦ.

Περιττὸν κρίνομεν νὰ ὁρίσωμεν τὸν χρόνον τῶν ἐπιγραφῶν, διότι ἥ τε βουστροφηδὸν γραφὴ καὶ τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων ἀκριβῶς πως ὁρίζουσιν αὐτόν. Ἐπειδὴ ὅμως οὐδὲν ἴχνος ῥωτακισμοῦ παρατηρεῖται ἐν αὐταῖς, αἵτινες ἴσως εἰσὶν αἱ ἀρχαιότаται πασῶν τῶν Ἐρετρικῶν, ὡς ἐν ἄλλαις νεωτέραις, τολμῶμεν νὰ ὑποπτεύσωμεν ὅτι εἶνε Ἀττικαί, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὅτι μετεκομίσθησαν ἐκ τῆς Ἀττικῆς, ὡς ἄλλος τις ἴσως δύναται νὰ ἰσχυρισθῇ, γενόμεναι κατὰ τὴν πρὸ τῶν Μηδικῶν γενομένην κατάληψιν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων τῆς τε ἄλλης Εὐβοίας καὶ τῆς Ἐρετρίας.

Γεώργιος Ἀ. Παπαβασιλείου.

Εις τὴν ἄνω Ερετρικὴν επιγραφὴν

ὑπὸ

Αθανασίου Γεωργιάδου.

Μηνὶ μαρτίῳ 1912 τὰ ἐν τῷ κήπῳ τῆς ἐν Ἐρετρίᾳ ἐπαύλεως ἡμῶν «*Ἀμαρυνθίας Ἀρτέμιδος*» καλλιεργοῦντες, ἐν ᾧ καὶ νῦν ἔτι σῴζονται οἱ θεμέλιοι λίθοι τοῦ τε ἀκταίου πύργου καὶ τοῦ Δ μακροῦ τείχους τῆς πρώτης τῆς πόλεως πύλης, ἐνετύχομεν ἐντετειχισμένη (ἐν τῷ σημείῳ + παρὰ τὸ A-B τοῦ διαγράμματος) τῇ ἄνω βουστροφηδὸν ἐπὶ πώρου λίθου γεγραμμένη ἐπιγραφῇ.

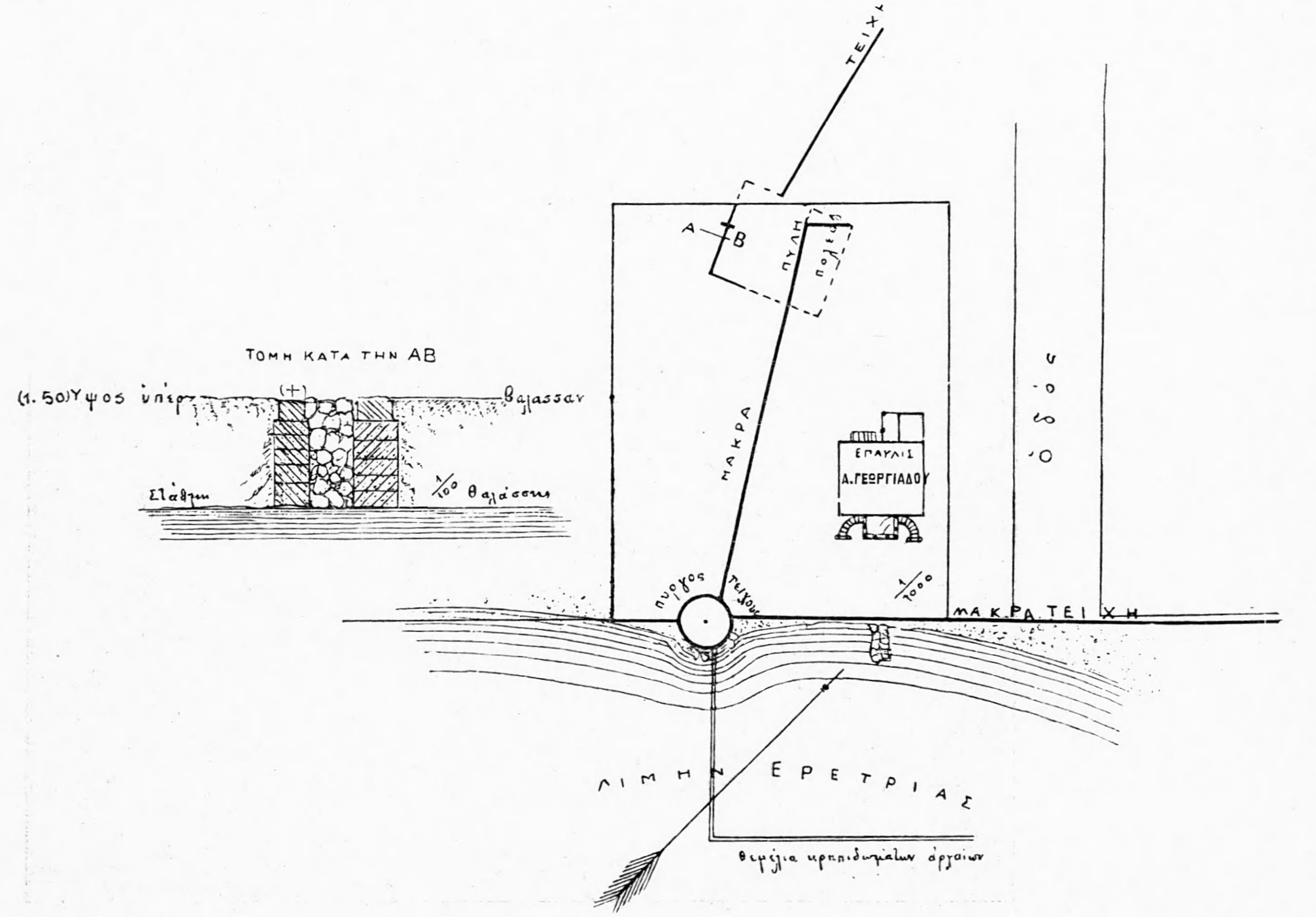

Εἰκὼν 1. Ἐρετρίας τειχῶν καὶ λιμένος διάγραμμα.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἀλλαχοῦ τῆς πόλεως ἔκειτο, ὡς ἔμοιγε δοκεῖ, τμηθεῖσα δὲ εἰς τεμάχια ἐνῳκοδομήθη ὑπό τινος ἔνθα εὑρέθη· τοῦτο τεκμαιρόμεθα ἐκ τῶν διατομῶν τοῦ λίθου ἀτέχνως γενομένων ἐν παρῳχημένοις χρόνοις.

Ἡ θέσις, ἐν ᾗ ἡ ἀξίνη ἀπεκάλυψε τὰς βουστροφηδὸν ἐπιγραφάς, κεῖται οὐ μακρὰν τοῦ ἀρχαίου τῆς Ἐρετρίας λιμένος, περίπου 50·00 μέτρ. ἀπὸ τῶν καὶ νῦν ἔτι σῳζομένων κρηπίδων τοῦ παραλιακοῦ μακροῦ τείχους, ὅπερ πρὸ τοῦ λιμένος παραλλήλως τῇ ἀκτῇ ᾠκοδομήθη, ἵνα οὕτως ἡ πόλις δυσάλωτος καὶ ἐκ τῶν ἀπὸ τοῦ λιμένος ἐπιδρομῶν γένηται. Ὑπὲρ τοῦ λιμένος τῶν Ἐρετριέων κατὰ Θουκυδίδην (Η΄ 95) ὁ Ἀγησανδρίδας κατεναυμάχησε τὸν στόλον τῶν Ἀθηναίων ἐν ἔτει 411.

Περὶ δὲ τοῦ λιμένος εἰρήσθω καὶ τόδε. Ἡ φύσις τῇ αὐτῆς δυνάμει χρωμένη ἐσχημάτισε τὸ πρὸς ἀνατολὰς ἀμμῶδες τεῖχος τῇ ἐνεργείᾳ τῶν παρακτίων τοῦ Εὐρίπου ῥευμάτων, ἅπερ λίαν ἰσχυρὰ ὄντα συνεσώρευσαν τὴν ἄμμον καὶ οὕτως ἐσχηματίσθη ὁ ἀμμώδης πρόβολος ὁ προσεγγίσας τῇ προκειμένῃ νησῖδι, τῇ ***Πεζονήσῳ*** ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων καλουμένῃ. Διέχει δὲ ἡ Πεζόνησος τῆς τῶν Ἐρετριέων πόλεως μέτρα ὀκτακόσια.

Οὕτω ἡ φύσις ἀεὶ ἀπεργάζεται. Τοῦ ἀνατολικοῦ μέρους ἐξασφαλισθέντος, ὁ λιμὴν ἦν ἐκτεθειμένος εἰς τὴν ἐπήρειαν τῶν δυσμόθεν διευθυνομένων βιαίων κυμάτων, καθ' ὧν κατεσκευάσθη κατὰ τὸν Ε΄ πΧ αἰῶνα ὑπὸ τῶν Ἐρετριέων μηχανικῶν ἡ χηλὴ διὰ ῥιπτῶν ὀγκολίθων μεγέθει τε ἀναλόγῳ καὶ διακοσμήσει τεχνικῇ ἐπὶ μήκους μὲν 700·00 μ. ἀπὸ τῆς ἀκτῆς, ἐπὶ βάθους δὲ κατὰ τὸ ἄκρον 20·00 μ.. Τὸ οὕτω συντελεσθὲν ἔργον τῆς χηλῆς κινεῖ καὶ νῦν ἔτι τὸν θαυμασμὸν τῶν μηχανικῶν· τὸ δὲ μεταξὺ τοῦ ἄκρου τῆς χηλῆς καὶ τῆς ἔναντι νησῖδος ἀφεθὲν στόμα τοῦ λιμένος εὐχερῆ καθίστησι τόν τε εἴσπλουν καὶ ἔκπλουν παντὶ σκάφει.

Περὶ τοῦ ἀρχαίου τῆς Ἐρετρίας λιμένος ὅρα *Athan. Georgiades* Les ports de la Grèce dans l'antiquité etc., Athènes 1907.

Ἡ Ἐρέτρια ἀρχαιοτάτη οὖσα πολλὰ ἐν τῇ καθ' ὅλου ἀνελίξει τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος ἀπηργάσατο· ἀνθήσασα μὲν ἐν τῇ ἀρχαιότητι, περιπεσοῦσα δὲ εἰς ἀφάνειαν ἀπὸ τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων καὶ εὐτυχῶς μετρίως συληθεῖσα ἱκανὰ παρέσχεν ἡμῖν ἀρχαῖα εὑρήματα, πολλὰ δ' ἔτι ἐν τοῖς κόλποις ἐγκλείει, ὧν τὴν εὕρεσιν ἡ ἀρχαιολογικὴ σκαπάνη πορίζει, τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας καταβαλλούσης κατὰ τὸ εἰωθὸς τὴν δαπάνην τῶν ἀνασκαφῶν.

Ἀθανάσιος Σ. Γεωργιάδης,
μηχανικός,
σύμβουλος τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας.

Χαλκίδος επιγραφαὶ

ὑπὸ

Γεωργίου Παπαβασιλείου.

Ἐν τῇ παρὰ τὸ νεκροταφεῖον Χαλκίδος δεξαμενῇ, ἣν διηρευνήσαμεν κατὰ τὸ θέρος τοῦ ἔτους 1911, εὑρέθησαν τρία ὦτα ἀμφορέων ἐνεπίγραφα, ὧν παρατίθεμεν τὰς εἰκόνας, ἰδ. ΠΑΕ 1911 242.

1 (εἰκ. 1,** σ.* 216). *Ἀμφορέως οὖς ἐνεπίγραφον.* Τὸ ὄνομα ***Θευδωρίδας εὕρηται ἐν πολλαῖς ἐπιγραφαῖς τῆς ὑπὸ Collitz συλλογῆς (ἰδ. 229· 230· 231· 232· 247· 249· 395), πρβ. *Nilsson* Timbres amphoriques de Lindos, ὡς ὑπέδειξεν ἡμῖν ὁ φίλος κ. Β. Λεονάρδος.

2 (εἰκ. 2,** σ.* 216). ***Ἀμφορέως οὖς ἐνεπίγραφον. Ὡς ἐν τῇ εἰκόνι πᾶς τις δύναται νὰ ἴδῃ, πρὸ τῶν γραμμάτων τοῦ τε πρώτου καὶ δευτέρου στίχου, ὑπάρχει σημεῖόν τι, ὅπερ ἔχει μὲν ὁμοιότητα πρὸς τὸ **ω**, ἀλλ' ἡμεῖς νομίζομεν σῆμα μᾶλλον τοῦ κεραμείου.

Εἰκὼν 1 (ἐπιγρ. ἀριθ. 1). Ἀμφορέως οὖς ἐνεπίγραφον.
(Αἱ εἰκόνες ἐγένοντο ἐκ φωτογραφήσεως τῶν λίθων.)

Παιδίας
Θευδωρί-
δα.

Εἰκὼν 2 (ἐπιγρ. ἀριθ. 2). Ἀμφορέως οὖς ἐνεπίγραφον.

Πία[σος;
Μιθ[ρου; / αίκου;

***3* (*εἰκ. 3*).** *Ἀμφορέως οὖς ἐνεπίγραφον·*

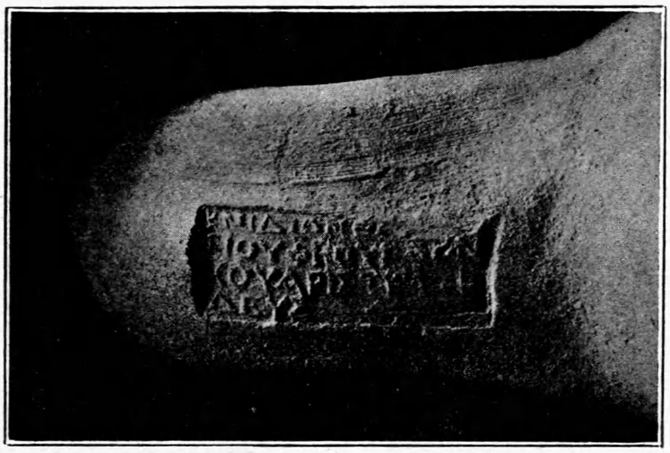

Εἰκὼν 3 (ἐπιγρ. ἀριθ. 3). Ἀμφορέως οὖς ἐνεπίγραφον.

Κνιδίων Θευ[δο-
σίου Φρουράρ-
χου Ἀριστεί-
δευς.

Ὁμοιοτάτη εἶνε ἡ τῆς Συλλογῆς Collitz ὑπ' ἀρ. 406 ἐπιγραφή· ἀνέγνωμεν ***Κνιδίων*** καὶ οὐχὶ ***Κνίδιον***, διότι τὸ προτελευταῖον γράμμα τῆς λέξεως νομίζομεν ***ω*** καὶ οὐχὶ ***ο***. Τὰ ὀνόματα ***Θευδόσιος***, ***Φρούραρχος*** καὶ ὁ τύπος ***Ἀριστείδευς*** ἀπαντῶσι καὶ ἐν ταῖς τῆς συλλογῆς τοῦ Collitz ἐπιγραφαῖς ὑπ' ἀριθ. 48· 177· 204· 224· 344· 394· 401· 402· 403· 404· 405· 407.

4. Βάσις ἔχουσα ἄνωθεν καὶ κάτωθεν γεῖσον, ὄπισθεν δὲ ἀποκεκρουμένη. Ὕψ. 0·12, πλ. 0·19, πάχ. 0·14.

ΤΙΜΟΚΛΗΣ	Τιμοκλῆς
ΧΑΡΜΥΛΟΥ	Χαρμύλου
ΕΡΜΕΙ	Ἑρμεῖ.

5. Στήλη ἔχουσα ἀέτωμα. Ὕψ. 0·20, πλάτ. 0·18, πάχ. 0·06.

ΑΣΚΛΗΠΙΑ.	Ἀσκληπιά[ς
ΠΑ. .Ω. . .	Πα[σί]ω[νος; (ἢ Πά[ρμ]ω[νος;).

6. Στήλη ἀετωματοειδής. Σῳζόμενον ὕψ. 0·17, πλ. 0·20, πάχ. 0·04.

ΓΛΑΥΚΑ	Γλαύκα.

7. Πλὰξ μαρμαρίνη ὕψ. 0·78 ἐν δεξιᾷ, 0·50 ἐν ἀριστερᾷ, πλ. 0·67, πάχ. 0·10. Εὑρέθη ἐντετειχισμένη ἐν τῇ πρὸς Μ πλευρᾷ τοῦ φρουρίου Χαλκίδος. Κάτωθεν τῶν γραμμάτων ἀπεικονίζεται ἀσπίς, τὸ σύμβολον τῆς οἰκογενείας.

HIC· IACET· PROVIDUS
R· TURINUS· CONTARINO·
QUI· OBIIT· m· CCC· XLUI
DIEC· XU· MARCII:

Ἐνθάδε κεῖται ὁ προνοητὴς
τῆς Δημοκρατίας Τουρῖνος Κονταρῖνο[ς
ὅστις ἐτελεύτησεν ἔτει χιλιοστῷ τριακοσιοστῷ τεσσαρακοστῷ ἕκτῳ
ἡμέρᾳ δεκάτῃ πέμπτῃ Μαρτίου.

Θὰ φανῇ ἴσως παράδοξόν τινι, πῶς ἐπιγραφὴ τοῦ

ἔτους 1346 εὑρέθη τετειχισμένη ἐν τῷ φρουρίῳ Χαλκίδος, ὅπερ ἐκτίσθη τῷ 1304. Ἂν ὅμως γινώσκῃ ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη ἦτο τετειχισμένη ἐν τῷ πρὸς τὸν μεσημβρινὸν λιμένα νέῳ προμαχῶνι, ὃν ἔκτισαν οἱ Τοῦρκοι μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Χαλκίδος, ὅτε οἱ Ἐνετοὶ μετ' ὀλίγα ἔτη ἐπεχείρησαν νὰ ἀνακτήσωσι τὴν Εὔβοιαν καὶ τὴν Χαλκίδα, τότε δύναται νὰ ἑρμηνεύσῃ τὸ πρᾶγμα. Ὁ Τουρΐνος Κονταρίνης, ὅστις προνοητὴς ὢν τῆς Ἐνετίας ἀπέθανε καὶ ἐτάφη ἐν Χαλκίδι, ἀνῆκεν εἰς μίαν τῶν δώδεκα πρώτων οἰκογενειῶν τῆς Ἐνετίας, ἐξ ἧς προῆλθον ὀκτὼ δόγαι, τέσσαρες πατριάρχαι, στρατηγοί, πολιτικοί, σοφοί, καλλιτέχναι. Σημειωτέον ὅτι ἔν τισι τῶν Κυκλάδων καὶ νῦν τινες φέρουσι τὸ ἐπώνυμον τοῦτο.

Πᾶσαι αὗται αἱ ἐπιγραφαὶ εὕρηνται νῦν ἐν τῷ μουσείῳ Χαλκίδος.

Γεώργιος Ἀ. Παπαβασιλείου.

Θεσσαλίας επιγραφαὶ

[Α') Πυράσου. Β') Φθιωτίδων Θηβῶν. Γ') Φερῶν]

ὑπὸ

Νικολάου Γιαννοπούλου.

Κατὰ τὸν ἀπρίλιον ἐ. ἔ. ἐξέδραμον μέχρι Πυράσου καὶ Φερῶν πρὸς ἀνεύρεσιν ἐπιγραφῶν ἀξίων διασώσεως ἐν τῷ μουσείῳ Ἁλμυροῦ. Κατὰ δὲ τὴν ἐν Νέᾳ Ἀγχιάλῳ καὶ Βελεστίνῳ βραχεῖαν διαμονήν μου ἀντέγραψα ἀνεκδότους τινὰς ἐπιγραφάς, ἃς ἐνθάδε δημοσιεύω.

Α'). Πυράσου.

1. *Νέα Ἀγχίαλος*. Στήλη ἐπιτύμβιος λίθου τραχίτου, ἐξορυσσομένου ἐν τοῖς λόφοις τῶν Φθιωτίδων Θηβῶν, τελευτῶσα εἰς γωνιώδη κορυφήν. Ὕψ. 1·20, πλ. 0·55, πάχ. 0·09· ὕψ. γρ. 0·08-0·06, πλὴν τοῦ Ο καὶ Ω, ἃ ἔχουσιν ὕψος 0·05. Κεῖται ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 29 οἰκίᾳ τοῦ Γεωργίου Ζιερζῆ. Γραφὴ τοῦ Γ' πΧ αἰῶνος.

ΛΕΠΤΩΝ	Λέπτων
ΧΑΡΙΔΑ	Χαριδά-
ΜΟΥ	μου.

Τὸ ὄνομα ***Λέπτων*** εἶναι νέον, τὸ πρῶτον ἤδη γνωριζόμενον ἐκ τῶν Θεσσαλικῶν ἐπιγραφῶν. Ἐν IG IX² 6· 15· 458 τῆς Ὑπάτης καὶ τῆς Κραννῶνος ἀπαντᾷ τὸ ὄνομα ***Λεπτίνας, Λεπτιναία*** καὶ ἐν 517 τῆς Λαρίσης καὶ 1065 τοῦ Μοψίου ***Λεττίνας*** κατ' ἀφομοίωσιν τοῦ *π* πρὸς τὸ *τ*. Ἐν 531 τῆς Λαρίσης εὕρηται καὶ ***Λεπτίνης***.

2. *Αὐτόθι*. Στήλη λευκοῦ λίθου, ἀποκεκρουμένη ἄνωθεν καὶ ἀριστερὰ κατὰ τὸ μέσον. Ὕψ. 0·47, πλ. 0·60, πάχ. 0·12· ὕψ. γρ. 0·04.

Εἰκὼν 1. Ἐπιτύμβιος ἐπιγραφὴ ἐκ Πυράσου.

(Αἱ εἰκόνες ἐγένοντο ἐκ χειρογράφων εἰκασμάτων.)

-- Ἀγαθάνωρ
--- ν τριετῆ.

Β'). Φθιωτίδων Θηβῶν.

1. *Ἄκ-κετσελί*. Τεμάχιον πλακὸς λίθου λευκοῦ, ἀποκεκρουμένης ἄνω, κάτω καὶ ἀριστερά,

πλαισιουμένης δὲ δεξιά, ἐξ οὗ συνάγεται ὅτι ἡ πλὰξ εἶχε πλαίσιον πέριξ. Ὕψ. 0·21, πλ. 0·25, πάχ. 0·05· ὕψ. γρ. 0·025.

- - - - τ]έκν-
ον; - - - -]τιθε-
σθα]ι; εὐχήν.

Εἰκὼν 2. Ἐπιγραφὴ ἐκ Φθιωτίδων Θηβῶν.

Πρὸ τοῦ λειψάνου τοῦ Τ τοῦ ΙΕΚΝ κεῖται ἐν ἀναγλύφῳ ἐξόγκωμά τι ἐν εἴδει ῥοπάλου, ὑπόλειμμα ἴσως σταυροῦ. Πιθανώτατον δ' εἶναι ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ εἶναι χριστιανικὴ ἀναθηματική. Ἀναθηματικὰς δ' ἐπιγραφὰς τῶν πρώτων χριστιανικῶν χρόνων ἔχομεν πάνυ ὀλιγίστας. Τοῦτο δ' ἐπιβεβαιοῦται καὶ ἐκ τῆς ἐν τέλει λέξεως ΕΥΧΗΝ.

2. Αὐτόθι. Ἐπὶ τεμαχίου πλακὸς λευκοῦ μαρμάρου ἀποκεκρουμένου καθ' ὅλας τὰς πλευράς. Ὕψ. 0·07, πλάτ. 0·09, πάχ. 0·025· ὕψ. γρ. 0·020· διάστιχον 0·006.

ΕΛΙΑ
ΤΟΛΕ

Πιθανῶς περιείχετο ψήφισμά τι.

3. Αὐτόθι. Ἐπὶ τεμαχίου λίθου λευκοῦ μαρμάρου ἀποκεκρουμένου δεξιὰ καὶ ἀριστερά. Γραφὴ τοῦ Δ' πΧ αἰῶνος.

ΛΝΤ

Γ'). Φερῶν.

1. Βελεστίνου. Στήλη ἀναθηματικὴ ἀποκεκρουμένη δεξιὰ καὶ κάτωθεν· ἄνωθεν προέχει γεῖσον· κάτωθεν δ' αὐτοῦ εἶναι ἀναγεγλυμμένη στήλη μετ' ἀετώματος, ἐφ' ἧς μονόστιχος ἐπιγραφή. Ἐπὶ δὲ τοῦ ἀετώματος ὑπάρχουσιν ἀκρωτήρια, ἐν τῷ μέσῳ δ' αὐτοῦ ἀσπίς. Ὕψ. 0·37, πλ. 0·21, πάχ. 0·10· ὕψ. γρ. 0·13·

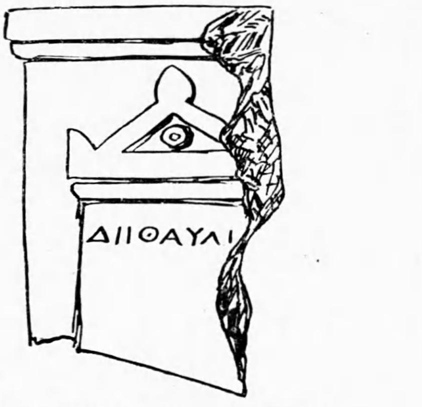

Εἰκὼν 3. Ἀναθηματικὴ ἐπιγραφὴ ἐκ Φερῶν.

ΔΙΙΘΑΥΛΙ. . Διὶ Θαυλί[ου.

Συνεπληρώσαμεν *Διὶ Θαυλίου*, κατὰ τὸ Θεσσαλικὸν ἰδίωμα, ἐξ ἀναλογίας ἄλλων παραδειγμάτων: *Διὶ Ἀφρίου, Ἀσκλαπιοῦ* κλπ..

Ἡ προκειμένη ἀναθηματικὴ ἐπιγραφὴ *Διὶ Θαυλίῳ* εἶναι ἡ τετάρτη τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν ἐπιγραφῶν, ἐν αἷς περιέχεται τὸ νέον τοῦτο ἐπίθετον τοῦ Διός [1]. Ἡ ἐν Φεραῖς ὑπὸ τοῦ κ. Ἀρβανιτοπούλου εὑρεθεῖσα εἶναι διάφορος τῆς ἡμετέρας, διότι ἐν ἐκείνῃ φέρεται ἐν δυσὶ στίχοις ἡ ἐπιγραφή.

Τὴν ἡμετέραν πρώτην ἐπιγραφὴν ἐκ Κολοκλόμπας τῆς περιφερείας Φαρσάλων (3 ὥρας ἐντεῦθεν αὐτῶν πρὸς Μ ἐπὶ τῷ Ἐνιπεῖ), ἀποκειμένην δὲ νῦν ἐν τῷ μουσείῳ Ἁλμυροῦ ἐδημοσίευσεν ὁ κ. Hiller von Gärtringen διὰ μακρῶν ἀναπτύξας αὐτὴν (Hermes 1911 154-156, ΔΕΟ 1913 25-29). Περὶ δὲ τοῦ ἐπιθέτου τοῦ Διὸς *Θαυλίου* παραπέμπομεν εἰς ἀξίαν λόγου ἑρμηνείαν τοῦ κ. Hiller.

2. Αὐτόθι. Στήλη λευκοῦ λίθου κειμένη ὡς κατώφλιον τῆς θύρας τῆς οἰκίας Δημ. Γκαζιᾶ, ἔχουσα δ' ἄνωθεν πλαίσιον. Ὕψ. 1·35, πλ. 0·55, πάχ. 0·09· ὕψ. γρ. 0·011. Γραφὴ τοῦ Δ' πΧ αἰῶνος.

ΜΟΛΟΣΣΟΣΚΛΙΟΜΑ	Μόλοσσος Κλιομά-
ΧΕΙΟΣΑΣΚΑΛΑΠΙΟΥ	χειος Ἀσκαλαπιοῦ.

[1] Ἐπιγραφὴ ἐπὶ βωμοῦ εὑρεθεῖσα ἐν Κολοκλόμπας ὑφ' ἡμῶν ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ κ. **Hiller von Gärtringen.** ἦτο δὲ γνωστὴ τοῖς Ἄγγλοις κκ. **Wace, Droop** καὶ **Thompson.** Ἑτέρα ἐπιγραφὴ ἐπὶ βράχου ἔν τινι Τουρκικῷ τεμένει τῆς Φαρσάλου ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ κ. Ἀρβανιτοπούλου ἐν **ΠΑΕ 1907 152.** Ἀμφότεραι δ' αὗται ἐδημοσιεύθησαν ἐν **ΔΕΟ 1913 25· 45· 54.** Ἑτέρα ἐπιγραφὴ εὑρεθεῖσα ἐν Φεραῖς ὑπὸ τοῦ κ. Ἀρβανιτοπούλου ἐδημοσιεύθη ἐν ΠΑΕ ἔ.ἄ. (πρβ. **ΑΕ 1910 407**). Τετάρτη δ' ἐστὶν ἡ ἡμετέρα ἄνω δημοσιευομένη.

Ἡ στήλη εἶναι ἀναθηματικὴ τῷ Ἀσκληπιῷ· ἡ δ' ἐπιγραφὴ εἶναι συντεταγμένη ἐν Θεσσαλικῇ διαλέκτῳ.

Τὸ ὄνομα ***Μόλοσσος***, εἰλημμένον ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ ***Μολοσσὸς*** τῆς Ἠπείρου, εἶναι γνωστὸν ἔκ τινος ἐπιγραφῆς τῆς Λαρίσης ἐν Θεσσαλικῷ ἰδιώματι, δημοσιευθείσης τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ κ. G. Fougéres (BCH 1889 381 3) καὶ εἶτα ὑπὸ τοῦ κ. Kern (IG IX² 553), γραφόμενον δι' ἑνὸς Τ, ὡς ἐν στίχῳ 18 ***Ἀθάναιος Μολότοι***, καὶ στίχῳ 20 ***Στρύμουν Μολότοι***. ***Μολόσσειος*** δέ, υἱὸς Μολόσσου, εἶναι γνωστὸς ***Κλιόμαχός τις*** ἐξ ἐπιγραφῆς ἐπὶ βάσεως ἀγάλματος ἀναθηματικῆς τῷ Ἀσκληπιῷ, εὑρεθείσης ἐν Φεραῖς ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Χαραλάμπους (IG IX² 416). Ἐν τῇ προκειμένῃ ἐπιγραφῇ ὁ ***Μόλοσσος*** εἶναι υἱὸς τοῦ Κλιομάχου (Κλιομάχειος), ἐν δὲ IG IX² 416 ὁ Κλιόμαχος εἶναι υἱὸς τοῦ Μολόσσου (Μολόσσειος). Φαίνεται λοιπὸν ὅτι μία ἐκ τῶν δύο εἶναι ἀρχαιοτέρα, ἀμφότεραι δὲ ἀναθήματα τῷ Ἀσκληπιῷ ὑπὸ τῆς αὐτῆς οἰκογενείας. Ἄδηλον δ' εἶναι ἂν ἡ στήλη ἢ ἡ βάσις εἶναι ἡ ἀρχαιοτέρα, διότι ἠδύνατο ὁ πατὴρ νὰ εἶναι ***Μόλοσσος*** υἱὸς ***Κλιομάχου*** καὶ ὁ ἐν IG IX² 416 ***Κλιόμαχος*** υἱὸς ***Μολόσσου*** καὶ ἔγγονος Κλιομάχου καὶ ἀνάπαλιν.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν γραφὴν ***ΚλΙόμαχος*** καὶ ***ΚλΙομάχειος*** δι' Ι παρατηροῦμεν ὅτι τοῦτο προέρχεται κατὰ διαλεκτικὸν ἰδιωτισμόν. Ταύτῃ ἐπικουρεῖ ἑτέρα ἐπιγραφὴ ἐκ Φερῶν, ἀποκειμένη ἐν τῷ μουσείῳ Ἁλμυροῦ, ἔνθα φέρεται ὁ τύπος ***ἈγασικλΙ'ας***, ἀντὶ τοῦ τύπου ***ἈγασικλΕ'ας*** (ΔΕΟ 1903/5 35 κέ.· πρβ. καὶ 1901/2 23 [16], IG IX² 437). Ἐπίσης δ' ἑτέρα ἐπιγραφὴ ἐκ Πυράσου ἐπιβοηθεῖ τῇ γραφῇ ταύτῃ, ἐν ᾗ φέρεται ἡ λέξις ***ΚλΙοδαμεία*** (***Ἀρβανιτόπουλος*** ἐν RPh 1911 151 ἀρ. 43). Οὕτως ἔχομεν γνωστὰς τέσσαρας ἐπιγραφὰς φερούσας ***Κλι-*** ἀντὶ ***Κλε-***.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν γραφὴν ΑϚΚΛΑΠΙΟΥ, παρατηροῦμεν ὅτι ἐν IG IX² 416 τῆς αὐτῆς οἰκογενείας ἀναθηματικὴ ἐπιγραφὴ φέρει τὸν τύπον ΑϚΚΛΑΠΙΟΥ, ἐὰν ὀρθῶς οἱ πρῶτοι ἐκδόντες αὐτὴν Ussing, Leake καὶ ἄλλοι ἀνέγνωσαν· διότι ὁ Kern δὲν εὗρεν αὐτήν· ὁ δὲ διαλεκτικὸς τύπος ΑϚΚΑΛΑΠΙΟΥ ἢ ΑϚΚΑΛΑΠΙΟΙ εὕρηται καὶ ἐν ἐπιγραφῇ ἐκ Μουσαφακλί, ἣν ἀνεκοινώσαμεν ἄλλοτε τῷ κ. Kern, ὅστις ἀποδίδει αὐτὴν τῇ Σκοτούσῃ (IG IX² 397). Ὡς ὄνομα δὲ ΑϚΚΛΑΠΙΑΔΑϚ εὕρηται ἐν ἐπιγραφῇ ἐν ἠρειπωμένῳ παρεκκλησίῳ τῆς Ἐπισκοπῆς ἐν Ἄνω Βόλῳ, δημοσιευθείσῃ ὑπὸ Lolling (AM 1883 115 9) καὶ ἡμῶν (BCH 1904 264), ἣν ὁ κ. Kern οὐχὶ ὀρθῶς ἀποδίδει τῇ Δημητριάδι, οὖσαν ἀρχαιοτέραν τῆς ἱδρύσεως τῆς πόλεως ταύτης. Ὀρθότερον δὲ θὰ ἦτο νὰ ἀποδώσωμεν αὐτὴν τῇ Ἰωλκῷ ἢ ταῖς Παγασαῖς.

Ἐκ τῆς τελευταίας μάλιστα πόλεως πολλαὶ στῆλαι μετηνέχθησαν ὑπὸ τῶν κατοίκων Ἄνω Βώλου κατὰ διαφόρους χρόνους εἰς τὴν κώμην αὐτῶν ἐντοιχισθεῖσαι ἐν διαφόροις οἰκοδομαῖς (IG IX² 1143). Φαίνεται δ' ὅτι ἀπὸ τοῦ 1883, ὅτε εἶδεν αὐτὴν ὁ Lolling, μέχρι τοῦ 1904, ὅτε εἴδομεν αὐτὴν ἡμεῖς, καὶ ἔκτοτε μέχρι τοῦ 1911, ὅτε εἶδεν αὐτὴν ὁ κ. Ἀρβανιτόπουλος, ὑπέστη τοιαύτην ἀλλοίωσιν, ὥστε οὗτος διέκρινε μόνον τὰ γράμματα

ΙΑΔ
ΤΕΙ.

3. Αὐτόθι. Ἀπόκομμα στήλης λευκοῦ μαρμάρου, ἀποκεκρουμένης ἄνωθεν, ἀριστερὰ καὶ κάτω. Ὕψ. σωζ. 0·30, πλ. 0·22, πάχ. 0·05· ὕψ. γρ. 0·011. Γραφὴ ἐπιμεμελημένη· γράμματα μετὰ γραμμιδίων νν τοῖς ἄκροις.

—ΙL/// —	
\ΕΙΣΚΛΕΙΟΥΝΕΙΟΣ	- - - λ]εῖς Κλειούνειος
ΟΣΦΙΛΙΓΓΕΙΟΣ	- - -ος Φιλίππειος
ͻΝΟΣΕΙΡΑΚΛΕΙΔΑΙΟΣ	- - - ο]νος Εἱρακλείδαιος
ΥΝΣΙΜΙΟΥΝΕΙΟΣ	- - - ο]υν Σιμιούνειος.

Ἂν τῇ προκειμένῃ ἐπιγραφῇ φέρεται κατάλογος ὀνομάτων ἢ ἀρχῆς τινος ἢ ἀναθέντων τι ἔν τινι ἱερῷ, ἐν Θεσσαλικῷ ἰδιώματι, ὧν μόνον τὰ πατρωνυμικὰ ἐσώθησαν. Δυστυχῶς λείπει ἡ ἀρχή, ἐξ ἧς θὰ ἐγνωρίζετο ἡμῖν ἡ ἰδιότης τῶν ὀνομάτων τούτων. Ἀνάγεται δέ, ὡς ἐκ τῆς γραφῆς ἐξάγεται, εἰς τὸν Β' πΧ αἰῶνα..

4. Αὐτόθι. Ἐν οἰκίᾳ Δ. Γιαννακοπούλου, ἐν τῇ κλίμακι. Στήλη λευκοῦ λίθου μετ' ἀετώματος. Ὕψ. 0·84, πλ. 0·35, πάχ. 0·022·

ΔΙΙΑΦΡΙΟΥ	Διὶ Ἀφρίου.

Ἡ προκειμένη ἐπιγραφὴ εἶναι ἀναθηματικὴ τῷ

Ἀφρίῳ Διί. Εἶναι δὲ ἡ δευτέρα τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν ἐπιγραφῶν, φερουσῶν τὸ νέον ἐπίθετον τοῦ Διὸς *Ἄφριος*. Τούτων ἡ πρώτη εὑρεθεῖσα ὑφ' ἡμῶν ἐπίσης ἐν Φεραῖς ἀπόκειται νῦν ἐν τῷ μουσείῳ Ἁλμυροῦ. Ἡρμηνεύθη δὲ ἄλλως ὑπ' ἄλλων. Καὶ ὁ μὲν κ. Σπυριδάκης ἀνέγνω αὐτὴν ὡς μίαν λέξιν *Διαφρίου*, ἐπάγων ὡς ἑρμηνείαν «*ὅδε τύμβος ἐστὶ Διαφρίου*» (ΔΕΟ 1901/2 24 [19], πρβ. 47). Ὄντως ἐν ἐκείνῃ τῇ στήλῃ φέρεται μονόστιχος ἐπιγραφὴ ΔΙΑΦΡΙΟΥ. Εἰς τὴν γνώμην ταύτην ἀντετάχθημεν ἡμεῖς ἐν *Δελτίῳ* Φιλαρχαίου Ἑταιρείας «Ὄθρυος», δημοσιεύσαντες ἰδίαν μελέτην, δι' ἧς ἠθελήσαμεν νὰ ἀποδείξωμεν ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ ἀναγνωστέα Δὶ *Ἀφρίου* κεχωρισμένως καὶ ὅτι πρόκειται περὶ νέου ἐπιθέτου τοῦ Διός, ἔχοντος συνάφειαν πρὸς τὸν γνωστὸν Θεσσαλικὸν μῆνα *Ἄφριον* (ΔΕΟ 1901/2 47). Πλὴν οἱ κκ. Laurent καὶ Jardé ἀντέταξαν ἀμφιβολίας ὡς πρὸς τὴν ὕπαρξιν νέου ἐπιθέτου τοῦ Διός, ἀφέντες αὐτὴν ἀνερμήνευτον (BCH 1903 385 ἀρ. 93). Ἐπίσης δὲ ὁ κ. A. Rudgers van der Loeff τὴν αὐτὴν ἀμφιβολίαν ἐξήνεγκεν (AM 1904 220 σημ. 1· ἐν ἐπιστολῇ ὅμως ὁ κ. Rudgers van der Loeff ἀποκλίνει ὑπὲρ τῆς ἐμῆς ἀναγνώσεως). Τέλος ὁ κ. Kern γράφων

ΛΙΑΦΡΙΟΥ Λιαφρίου

προστίθησι: «ΔΙΑΦΡΙΟΥ ceteri, ..., An *Δὶ Ἀφρίου?*» (IG IX² 452). Ἡ χαραχθεῖσα κάτωθεν τῆς ἐπιγραφῆς εὐθεῖα γραμμὴ ὑπ' ἀπειρίας τοῦ χαράκτου ἀνεπλήρου καὶ τὴν πλαγίαν γραμμὴν τοῦ Δ πρὸς ἣν συνέπιπτεν ἐκείνη.

Ἐκ τῆς δευτέρας δὲ ταύτης ἀναθηματικῆς ἐπιγραφῆς, φερούσης τὸν τύπον ***Διί,*** βεβαιοῦται ἡ πρώτη ἀνάγνωσις ἡμῶν (ΔΕΟ Ε' 49) καὶ ἡ ὕπαρξις νέου ἐπιθέτου τοῦ Διός, ***Ἀφρίου,*** ἐξ οὗ μετωνομάσθη καὶ ὁ θεσσαλικὸς μὴν *Ἄφριος*.

Διατί δὲ ὁ Ζεὺς ἔλαβε τὸ ἐπίθετον *Ἄφριος;* Περὶ τούτου ἀναμένομεν τὰς κρίσεις τῶν ἐπαϊόντων.

5. Αὐτόθι. Στήλη λευκοῦ λίθου μετὰ παραστάδων καὶ ἐπιστυλίου, ἐλλιπὴς τὸ ἀριστερὸν ἥμισυ. Ὕψ. 0·65, πλ. 0·22, πάχ. 0·07.

Κάτωθεν ὑπάρχει ἐξοχὴ πρὸς γόμφωσιν ἐπὶ ἑτέρας βάσεως. Φαίνεται δὲ πιθανὸν ὅτι ἡ στήλη θὰ ἔφερε παράστασιν γραπτήν. Ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλίου ἐπιγραφὴ (ὕψ. γρ. 0·015).

ΝΙΚΟΛΟΧΟΝΤΟΝΕΑ`
Α

ἡ δεῖνα] Νικόλοχον τὸν ἑα[υ-
τῆς ἄνδρ]α.

Ἐν Ἁλμυρῷ, 1913.

Νικόλαος Ἰ. Γιαννόπουλος.

Λέσβου επιγραφαὶ

ὑπὸ

Πέτρου Παπαγεωργίου.

Τῆς νήσου ἐπιγραφὰς φανερωθείσας μετὰ τὴν ἔκδοσιν ἐν ἔτει 1899 τοῦ Βερολινίου Συντάγματος τοῦ W. R. Paton (IG XII² = Inscript. graecae insul. Lesbi; Nesi, Tenedi) [1] καὶ ἐν ἔτει 1900 τοῦ ἐμοῦ Λιψιακοῦ Συμπληρώματος αὐτοῦ (Unedierte Inschr. von Mytilene) [2] ἐξέδωκαν οἱ ἑξῆς·

α') 1 τῆς Ἐρέσου ὁ Ἐμμ. Δαυὶδ ἐν τῇ ἐφημερίδι τῆς Σμύρνης «Ἀμαλθείᾳ» 1901 Αὐγ. 10, ὁ P. Kretschmer ἐν τοῖς Jahresh. des österr. arch. Instit. 1902 139-147, ὁ Paton ἐν τῇ Classical Review 1902 290-292, ἐγὼ ἐν τῇ «Ἀθηνᾷ» 1904 243-247·

β') 2 τῆς Μόρεας ὁ Kretschmer (περὶ τρίτης, ὑπὸ τοῦ Paton προεκδεδομένης, ὅρα κατωτέρω ἐν

¹ Οὐ κεῖνται ἐν τῷ Συντάγματι 3 τῆς Ἐρέσου μικραὶ ἐπιγραφαὶ ἐκδεδομέναι ὑπὸ τοῦ Ἐμμ. Δαυὶδ ἐν τῇ ἐφημερίδι τῆς Σμύρνης «Ἁρμονίᾳ» 1897 ἀρ. 3859.

² Ἐν τῷ Συμπληρώματι συγκατεχώρισα ἐπιγραφάς τινας ἐν ἐφημερίσι κατὰ τὸν χρόνον τὸν μεταξὺ τοῦ ἰανουαρίου 1899 (Paton *Inscr.*) καὶ τοῦ ἰουλίου 1900 (ἐμοῦ Uned.) ὑπ' ἐμοῦ προεκδεδομένας.

Ετυπ. 14 1 14.

σελ. 226 ἀρ. 12)·

γ') 8 τῆς Ἐρέσου ὁ Δαυὶδ ἐν τῇ ἐφημερίδι τῆς [1] Τεργέστης «Νέα Ἡμέρα» [1] 1904 ἀρ. 1565·

δ') 2 τῆς Ἐρέσου ὁ Δαυὶδ ἐν τῇ «Ν. Ἡμέρα» 1905 ἀρ. 1605·

ε') 2 τῆς Μυτιλήνης ὁ U. von Wilamowitz-Möllendorff καὶ ὁ F. Hiller von Gärtringen ἐν AM 1905, 141-143 (ἡ ἐν σελ. 144 ὡς ἀνέκδοτος συγκατακεχωρισμένη τρίτη Μυτιλήνης ἐπιγραφὴ προεξεδόθη ὑπ' ἐμοῦ ἐν τῷ Συμπληρώματι ἀρ. 11 καὶ ἀρ. 23)·

ϝ') 9 τῆς Μυτιλήνης, 2 τῆς Θερμῆς καὶ 1 τοῦ Λισβορίου ἐγὼ ἐν τῇ «Ν. Ἡμέρα» 1908 ἀρ. 1738 (ἐν ᾧ τόπῳ καὶ διορθώσεις, κατὰ τὸ ἐμὸν ἔκτυπον, εἰς τὴν ἑτέραν τῶν ἐν ἀρ. ε' μνημονευθεισῶν ἐπιγραφῶν κατεχώρισα)·

ζ') 3 τῆς Ἐρέσου, 2 τῆς Μυτιλήνης καὶ 1 τῆς Γέρας ὁ Δαυὶδ ἐν τῇ «Ν. Ἡμέρα» 1908 ἀρ. 1768 (ἐν ᾧ τόπῳ καὶ ἐπηνώρθωσεν ὁ ἐκδότης ἑτέραν τῆς Γέρας ἐπιγραφὴν ὑπὸ τοῦ Κ. Ἀλβανοῦ ἐν τῇ «Ἁρμονίᾳ» τῆς Σμύρνης ἐκδεδομένην)·

η') 6 τῆς Ἐρέσου, 3 τῆς Μυτιλήνης καὶ 1 τῆς Θερμῆς ὁ Δαυὶδ ἐν τῷ φυλλαδίῳ αὐτοῦ «Ἀνέκδοτοι ἐπιγραφαὶ Λέσβου» 1913 (ἐν Μυτιλήνῃ), (ἐν ᾧ τόπῳ καὶ ἐπηνώρθωσεν ὁ ἐκδότης τετάρτην τῆς Μυτιλήνης ἐπιγραφὴν προεκδεδομένην)·

θ') τὴν πρώτην τῶν τῆς Ἐρέσου ἐν η' ἐγὼ ἐν τῷ φυλλαδίῳ «Ῥόδος καὶ Λέσβος κατὰ ψήφισμα τοῦ γ' αἰῶνος νεοφανὲς ἐν Ἐρέσῳ, ἀναγινωσκόμενον καὶ ἑρμηνευόμενον» 1913 (ἐν Ἀθήναις).

Ἐν τῷ Συντάγματι τοῦ Paton κεῖνται τῆς ὅλης Λέσβου ἐπιγραφαὶ 582 αἱ πᾶσαι, ἐν τῷ ἐμῷ Συμπληρώματι 44, ἐν τοῖς ἀναγραφεῖσιν ἄλλοις ἐκδόσεως τόποις (καὶ ἐν τῷ 1 ὑποσημ. σελ. 220) 47 = 673. Ταύταις προσθεὶς τὰς ὑπ' ἐμοῦ ἐν τοῖς ἐφεξῆς ἀνακοινουμένας ἀνεκδότους ἐπιγραφὰς 9, 6 μὲν τῆς Μυτιλήνης (τὰς 4 κατ' ἀντίγραφα προσφιλοῦς μαθητοῦ μου, τοῦ **), 1 δὲ τοῦ Ἐπάνω Πυργιοῦ καὶ 1 τῆς Σουράδας καὶ 1 τῶν Μιστεγνῶν (κατ' ἀντίγραφα τοῦ φίλου Μ. Στεφανίδου) ἕξεις ἐπιγραφὰς τῆς νήσου μέχρι τοῦ νῦν χρόνου ἡμῖν γνωστὰς γενομένας 682 τὰς συμπάσας.

[1] Τὰς ἐν τῇ «Ν. Ἡμέρᾳ» γ', δ', ϛ' καὶ ζ' κειμένας ἐπιγραφὰς εὑρίσκεις ἐν ἰδίοις φυλλαδίοις μετατετυπωμένας.

Εἶναι περιττὸν νὰ ῥηθῇ ὅτι τῶν ἐπιγραφῶν, ὅσαι ἐκρύπτοντο ἐν τοῖς κόλποις τῆς Λεσβίας γῆς, τὸ πλεῖστον μέρος εἰς τὸ φῶς ἡμῖν ἀνεδόθη **κατὰ τύχην**, ἀφοῦ μέχρι τοῦ νῦν χρόνου οὐδεμία ἀνασκαφὴ ἢ ἄλλη τις συστηματικὴ ἔρευνα λόγου ἀξία ἐγένετο, ὅπως ἀποκαλυφθῇ ὁ ἔτι κρυπτόμενος πολλῷ μείζων καὶ πολυτιμότερος ἐπιγραφικὸς τῆς νήσου θησαυρός. Ποῦ δὲ ἰδίᾳ τῆς πόλεως Μυτιλήνης κεῖται οὗτος, τοῦτο διὰ μακρῶν ἐξέθηκα ἐν σελ. IX-XI τοῦ Συμπληρώματος· ἐκ τῶν ἐκεῖ εἰρημένων μοι δοκιμώτατος ὁρμηθεὶς ἐπιγραφολόγος, ὁ W. Larfeld, ἔγραψεν ἐν τῇ Berl. philol. Wochenschrift 1901 1168 τὰ ἑξῆς: «... bei deren [τὸ ἐμὸν Συμπλήρωμα λέγει, = Schrift] Studium sich schwerlich der Wunsch unterdrücken lässt dass ... namentlich *die zur Zeit noch unüberwindlich scheinenden Schwierigkeiten*, die sich einer planmässigen Durchforschung des lesbischen Eilandes entgegenstellen, in *absehbarer Zukunft schwinden mögen*».

Τοῦ Θεοῦ τῇ εὐδοκίᾳ καὶ τῶν Ἑλληνίδων Μουσῶν τῇ εὐνοίᾳ οὐδεμία τῶν ἐπὶ τῆς Τουρκοκρατίας πολλῶν καὶ παντοίων δυσχερειῶν κωλύει νῦν τὴν ἀνασκαφὴν καὶ τὴν ἄλλην ἔρευναν, ἑαυτὸν δὲ μάλιστα δύναται νὰ τιμήσῃ ὁ φιλότιμος τῶν πλουσίων Μυτιληναίων δῆμος, ἐὰν θελήσῃ νὰ ἐγείρῃ ἐκ τοῦ μακροῦ ὕπνου τὸν κοιμώμενον τοῦ προγονικοῦ ἐκείνου δήμου Ἑλληνισμόν.

1.

Ἐλπιδᾶς
Θεόκοσ-
μος Διονύ-
σῳ Καϊστρια-
νῶν.

Εἰκὼν 1. Βάθρον.

(Αἱ εἰκόνες ἐγένοντο ἐκ χειρογράφων εἰκασμάτων.)

Κυκλοτερὲς λευκοῦ μαρμάρου βάθρον βωμοῦ ἢ ἀγαλματίου, περιφερείας 0·91 καὶ ὕψους 0·46, ἐν Σουράδᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Διονυσίου Στίβα.—1906 φεβρ 21.

Τὸ ὄνομα ***Ἐλπιδᾶς*** κεῖται καὶ ἐν ἑτέρᾳ Λεσβίᾳ ἐπιγραφῇ, ἐπιτυμβίᾳ ταύτῃ, Paton (***Ἐλπίδας***) nr. 422. Τὸ ***Δινύσῳ*** πιθανώτατα δὲν εἶναι τοῦ χαράξαντος σφάλμα (παρὰ τὸ ***Καϊστριανῶν*** ἀντὶ τοῦ ***Καϋστριανῶν***).

Ἀγνοῶ ἂν τὸ μνημεῖον εὑρέθη ἐν ᾧ τόπῳ νῦν κεῖται ἢ εἰς αὐτὸν ἐξ ἄλλου τινὸς τόπου μετεκομίσθη ὑπὸ τοῦ κεκτημένου ***Διονυσίου*** (Στίβα), τὸ ὄνομα ***Διόνυσος*** ἐπὶ τοῦ μαρμάρου ἀναγνόντος. Οὕτως Ἰωάννης τις ***Πρῖμος*** ἐν Μυτιλήνῃ ὑπεξελὼν ἐκ τῶν ἐν τῷ παλαιῷ γυμνασίῳ τῆς πόλεως κειμένων ἐνεπιγράφων λίθων τεμάχιον φέρον τὰ γράμματα ΠΡΕΙΜΟ ἀνέθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ πλησίον τῆς οἰκίας κειμένῳ ναῷ τοῦ ἁγ. Κωνσταντίνου, «cum nomen suum in titulo legebat» Paton nr. 463.

2.

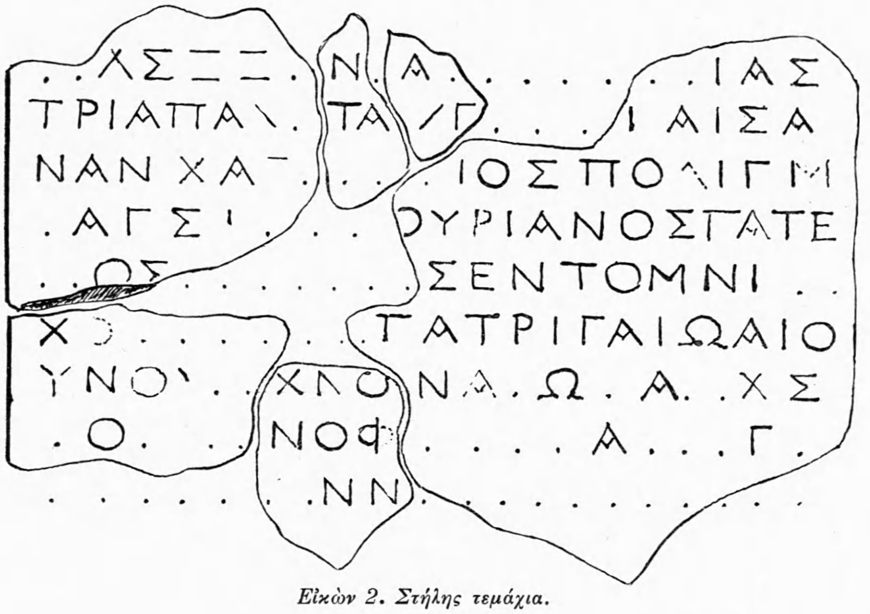

Εἰκὼν 2. Στήλης τεμάχια.

\- - - - - - - - - - - - - - - -
\- - - - - - - - - - - - - - - -
\- - - - - - - - - - - - - - - -
\- - - - [Κ]ουριανὸς [Π]ατέ-
ρι]ος [κατέστη]σεν τὸ μν[ῆμα]
\- - - - - [π]ατρὶ Γαΐῳ - - -
\- - - - - - - - - - - - - - - -
\- - [Ξε]νοφ - - - - - - - - -
\- - - - - - - - - - - - - - - -

Ἐπιχωρίου φαιοῦ λίθου στήλης τεμάχια ἕξ, ἐν ἀγρῷ παρὰ τὸ λεγόμενον «Ἐπάνω Πυργί» (βορειοδυτικῶς τῆς Μυτιλήνης).—1909 μαΐου 1.

Συνήρμοσα ἀλλήλοις τὰ ἀντίγραφα τῶν τεμαχίων, ἅτινα ὁ Μ. Στεφανίδης «μόλις ἠδυνήθη *βιαζόμενος* νὰ συλλέξῃ προχείρως». Ἡ ἀβίαστος συναρμογή, εἰς ἣν ὡδηγήθην ἔκ τε τῆς ἀκεραίας διασωθείσης πλευρᾶς τοῦ 1 καὶ τοῦ 5 τεμαχίου (ἡ πλευρὰ τοῦ 2 τεμαχίου φαίνεται ἐκλεπισθεῖσα) καὶ ἐκ τοῦ περιφερογραμμικοῦ τῶν ἓξ τεμαχίων σχήματος, ἔδειξεν ὅτι τεμάχια φέροντα γράμματα ἀπώλοντο ἕξ.

Ἡ ἐπιγραφὴ συνέκειτο ἐξ ἐννέα στίχων, ὡς διδάσκει τὸ πρᾶγμα ὅτι οὐδὲν γράμματος ἴχνος ὑπάρχει ἐν μὲν τοῖς τεμαχίοις 1 καὶ 2 ἄνωθεν τοῦ πρώτου στίχου, ἐν δὲ τοῖς τεμαχίοις 5 καὶ 4 κάτωθεν τοῦ ἐνάτου στίχου. Γράμματα εἶχον οἱ στίχοι τινὲς μὲν 19, τινὲς δὲ 20. Τῶν γραμμάτων πολλὰ μὲν εἶναι ἐκτετριμμένα, τινὰ δὲ πάντως «ἐν βίᾳ» ἀντιγεγραμμένα καὶ ἄρα ἀμφίβολα.

3.

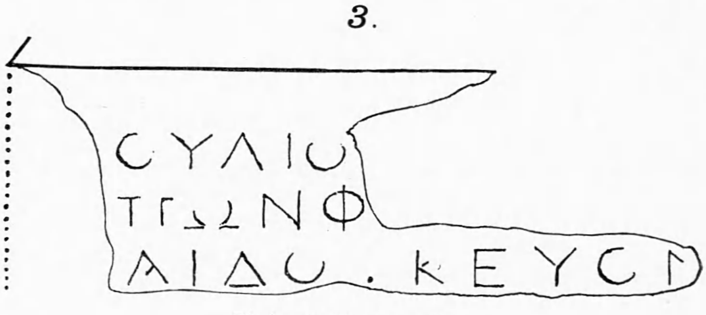

Εἰκὼν 3. Σοροῦ τεμάχιον.

Ἰ]ούλιο[ς
λι]πὼν φ[άος
. .] Ἀΐδο[υ] κευ(θμ)[ῶνας

Λευκοῦ μαρμάρου πλακὸς τεμάχιον ἱκανῶς μέγα, «ἐν τῷ Κάστρῳ τῆς Μυτιλήνης, ὑπὸ σωρὸν λίθων καὶ χωμάτων». — 1909 δεκ. 24.

Ἐπειδὴ ἐν τῇ ἄνω ἀριστερᾷ (τῷ ὁρῶντι) γωνίᾳ σῴζεται, κατὰ τὸ ἰχνογράφημα, ἐλάχιστον λείψανον τῆς πλαγίας (ἐλάσσονος) πλευρᾶς, ἐμφανὲς εἶναι ὅτι τὸ τεμάχιον προσῆκε τῷ προσώπῳ σοροῦ, ἀποκοπέντι ἐκ τοῦ λοιποῦ σώματος.

Ἐπιτυμβίου ἡρωελεγείου λείψανον **(«*Ἀίδου κευθμῶνας [ἔβην]*»;)** πρόκειται ἡμῖν.

4.

Ποτάμωνι Λεσβ-
ώνακτος τῶ εὐε-
ργέτα καὶ κτίσ-
τα τᾶς πόλιος.

Μαρμάρου βάθρον, ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ. — 1909 δεκ. 24.

Εἰς τὸν Ποτάμωνα ἐπιγραφαὶ ὅμοιαι τέσσαρες μὲν κεῖνται ἐν τῷ Συντάγματι ἀρ. 159-162, μία δὲ ἐν τῷ Συμπληρώματι ἀρ. 10· ἐπειδὴ ὁ τύπος αὐτῶν εἶναι «Π. Λ. τῷ εὐεργέτᾳ **καὶ σώτηρι** καὶ κτίστᾳ τᾶς π.» (ἅπαξ, ἀρ. 159, «**τῷ σώτηρι καὶ εὐεργέτᾳ** καὶ κτίστᾳ τᾶς π.»), παράδοξον οὖσαν εὑρίσκω τὴν παράλειψιν τοῦ «καὶ σώτηρι»· ἴσως δὲ αὕτη λόγον ἔχει τὴν ἀπροσεξίαν τοῦ χαράξαντος ἢ τοῦ ἀντιγράψαντος, ὅστις «**ἐπειγόμενος** δὲν ἐπρόφθασε νὰ γράψῃ τὰς λέξεις διὰ κεφαλαίων».

5.

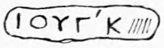

>ἰούγ(ερα) Κ΄<.

Εἰκὼν 4. Πίνακος τεμάχιον.

Φαιοῦ μαρμάρου ἀπόθραυμα εὑρεθὲν «εἰς τὰ χώματα τοῦ Τουρκικοῦ νεκροταφείου τῆς Ἐπάνω Σκάλας». — 1909 δεκ. 24.

Τῆς Λέσβου μακροὺς κτηματολογικοὺς πίνακας ὁ Paton ἐξέδωκε πέντε, ἀρ. 76-80, εὑρεθέντας τοὺς μὲν δύο πρώτους ἐν τῇ ἀκροπόλει, τοὺς δὲ λοιποὺς τρεῖς ἐν τῇ πόλει.

6.

Ἐπ[ι]κ-
ράτ[ους].

Εἰκὼν 5. Ἀμφορέως τεμάχια.

Ὀπτῆς γῆς τεμαχίδια δύο, ὕψ. μεγίστου 0·011 καὶ πλάτ. τὸ μεῖζον 0·010 (ἡ εἰκὼν ἔχει τὸ φυσικὸν μέγεθος), εὑρεθέντα «εἰς τὰ χώματα τοῦ κρημνοῦ τοῦ Κάστρου» καὶ ἀποσταλέντα μοι, «δῶρον ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει 1910», εἰς Ἀθήνας μετὰ τῶν ἀντιγράφων ἀριθ. 3-5.

Ἀποθραύματα τοῦ χείλους ἀμφορέως πρόκεινται ἡμῖν. Εἰκόνα ὁμοίου ἀποθραύματος, τὸ ὄνομα «*Διοφ[ά]ντου β*<» φέροντος, κατεχώρισα ἐν τῷ Συμπληρώματι (ἀρ. 27) Taf. IV 27· καὶ τοῦτο δὲ ἐκεῖ που πλησίον ἐν ἔτει 1898 εὑρέθη ὑπὸ τοῦ Κωστῆ Πετκούση (Βουλγάρου ἐγκαθειργμένου τότε ἐν τῷ φρουρίῳ τῆς Μυτιλήνης), ὅστις καὶ ἐδωρήσατό μοι τὸ εὕρημα.

Ὁ Paton ἐν ἀρ. 577-638 τὰς ἐπιγραφὰς Ῥοδίων, Κνιδίων καὶ ἄλλων ἀμφορέων ἐκδοὺς παρετήρησεν ἐν σελ. 127 ὅτι αὐτὸς ἐπὶ ὀκτώ που μῆνας ἐν τῇ Μυτιλήνῃ διατρίψας οὐδεμίαν εἶδεν ἀμφορέως λαβήν.

7.

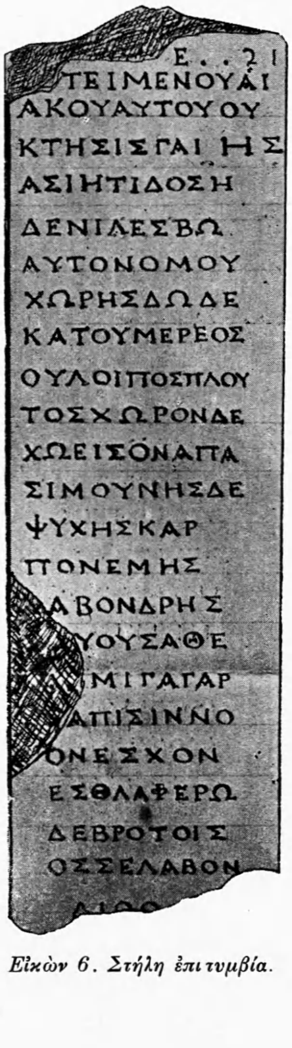

.......]ε..ωι (;)
τε]τειμένου Αἰ-
ακοῦ αὐτοῦ οὗ
κτῆσις γαίης
Ἀσιήτιδος ἠ-
δ' ἐνὶ Λέσβῳ
αὐτονόμου
χώρης δωδε-
κάτου μέρεος,
οὗ λοιπὸς πλοῦ-
τος, χῶρον δ' ἔ-
χω εἶσον ἅπα-
σι· μούνης δὲ
ψυχῆς καρ-
πὸν ἐμῆς
ἔλ]αβον δρησ-
τε]ύουσα θε-
οῖς]· μίγα γὰρ
πρ]απίσιν νό-
ον ἔσχον,
ἐσθλὰ φέρω
δὲ βροτοῖς
ὅσσ' ἔλαβον
Δ]ι[όθεν.

Εἰκὼν 6. Στήλη ἐπιτυμβία.

Στήλη (;), ὕψους 0·26 καὶ πλάτους 0·10, εὑρεθεῖσα ἔτει 1910 ἐν τῷ χωρίῳ τῷ καλουμένῳ *Μιστεγνά* (βορείως, οὐ μακράν, τῆς Θερμῆς)· γράμματα ὕψους 0·005. ἰουλ. 1913.

Ἐν τῷ νῦν 24 στίχῳ ἔχομεν τὸ τέλος τῶν ἡρωελεγείων, ὡς μαρτυρεῖ ἡ ἐν τῷ μέσῳ που τῆς πλευρᾶς τοῦ μαρμάρου θέσις τῶν λειψάνων τῶν γραμμάτων τῆς λέξεως *Διόθεν*.

Ἀσφαλῶς, νομίζω, ἀνεπλήρωσα καὶ τὰ ἐν τοῖς στίχ. 2, 16, 17, 18 καὶ 19 ἐκκεκρουμένα γράμματα. Δυσκολίαις δὲ ἐνέχονται αἱ ἐν τοῖς στ. 2-3 λέξεις «τετειμένου Αἰακοῦ αὐτοῦ», αἵτινες συγκροτοῦσι τὸ μέσον καὶ τὸ τέλος ἑξαμέτρου, ἀνθ' οὗ τις πεντάμετρον, ὡς εἰκός, ἀνέμενεν:

. . . .

. . . . ε. . ωι (;) | τετειμένου Αἰ|ακοῦ αὐτοῦ
οὗ | κτῆσις γαίης | Ἀσιήτιδος ἧ|δ' ἐνὶ Λέσβῳ |
αὐτονόμου | χώρης δωδε|κάτου μέρεος, |
οὐ λοιπὸς πλοῦ|τος, χῶρον δ' ἔ|χω εἶσον ἅπα|σι·
μούνης δὲ | ψυχῆς καρ|πὸν ἐμῆς | ἔλαβον
δρησ|τεύουσα θε|οῖς· μίγα γὰρ | πραπίσιν νό|ον ἔσχον,|
ἐσθλὰ φέρω | δὲ βροτοῖς | ὅσσ' ἔλαβον | Διόθεν.

Τὰ ἡρωελεγεῖα πεποιημένα εἶναι πιθανώτατα εἰς ἱέρειαν (*δρηστεύουσα θεοῖς*), καὶ δὴ ἱέρειαν ἐν Αἰακείῳ (ἐὰν τοῦ *Αἰακοῦ* ἡ μνεία ἐπιτρέπῃ τὴν εἰκασίαν ταύτην), ἥτις μετὰ τὴν τελευτὴν ἐτιμᾶτο ὡς χρησμῳδοῦσα τοῖς ἀνθρώποις καὶ προφερομένη τὰς βουλὰς τῶν θεῶν, καθ' ἣν δύναμιν παρὰ τοῦ Διὸς αὐτοῦ εἶχε λάβει.

Πρὸς τὴν *κτῆσιν* καὶ τὸν *πλοῦτον* τοῦ τετιμημένου Αἰακοῦ ἡ ἱέρεια ἀντιτίθησιν ὃν νῦν αὐτὴ ἔχει χῶρον, ἴσον τοῦτον πρὸς τὸν τῶν λοιπῶν νεκρῶν ἀνθρώπων, δῆλον δὲ ὅτι τὸν τάφον. Χαριέστατα δὲ τούτοις ἐπιφέρει ὅτι καρπὸς μόνος, ὃν ἔλαβεν, εἶναι ὁ τῆς ψυχῆς, εἴτ' οὖν ὁ *νόος*.

Ἄξια ζητήσεως εἶναι τὰ κατὰ τὸ *δωδέκατον μέρος* τῆς *αὐτονόμου χώρας ἐν Λέσβῳ*.— Πρωτοφανῆ λέξιν ἡμῖν τὸ ἐπίγραμμα χαρίζεται τὸ ῥῆμα *δρηστεύω*, παρὰ τὸ *δρήστης* (δρηστήρ). Πρβ. Ὁμηρ. ὕμν. εἰς Δήμητρ. 476 «*δρησμοσύνην θ' ἱερῶν*».

8.

ΚΛΕΙΣ	Κλέϊς
ΒΑΚΧΙΩ	Βακχίω.

Πλὰξ εὑρεθεῖσα ἐν τῷ πλησίον τῆς Μυτιλήνης ὑψώματι, οὗ ὄνομα τὸ *Βουναράκι*, κατὰ τὴν θεμελίωσιν τῆς οἰκίας τοῦ Χριστοδούλου Ἀθανασιάδου. Ἀντίγραφον Εὐστρατίου καὶ Ἀποστόλου Χ. Ἀθανασιάδου.— 18 νοεμβρίου 1913.

Κλᾶϊς ἐκαλεῖτο ἥ τε μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ τῆς Σαπφοῦς (Σαπφ. ἀπόσπ. 85)· τοῦ ὀνόματος τὴν ἐκφορὰν *Κλέις* (*Κλείς*), ἀμφισβητηθεῖσαν ὑπό τινων, παρέδωκεν ἡμῖν ὁ Σουίδας ἐν λ. *Σαπφώ* «μητρὸς δὲ *Κλειδός*» καὶ «θυγατέρα . . . ἡ *Κλεὶς* ὠνομάσθη».

9.

ΑΝΤΙΠΑΤΡΟΣ	Ἀντίπατρος
ΑΝΤΙΧΑΡΜΟΥ	Ἀντιχάρμου.

Πλὰξ εὑρεθεῖσα κατὰ τὴν θεμελίωσιν τοῦ ἐργαστηρίου τοῦ Χ. Ἀθανασιάδου πέραν τοῦ ὑψώματος, οὗ ὄνομα τὸ *Γαϊδαρανήφορος*. Ἀντίγραφον Εὐστρ. καὶ Ἀπ. Ἀθανασιάδου.— 18 ν. 1913.

Ἐν Ἀθήναις.

Πέτρος Ν. Παπαγεωργίου.

Εις Λέσβου επιγραφὰς

ὑπὸ

Πέτρου Παπαγεωργίου.

1. IG XII² 5 B, 16-17.

ΜΜΛΧΛ σύ]μμ[α]χα
\ΠΟΛΙΙ ἀ]πόλη[ται.

Εἰς ταύτας τὰς λέξεις ὁδηγοῦσι τὰ σῳζόμενα λείψανα, οἷς δὲν συμφωνεῖ τοῦ Paton ἡ ἀνάγνωσις *ἔ*]*μμ*[*εν*]*αι*.

2. IG XII² 6, 8-15.

8 αὖθις ἀποφέρο]ντον ἐπὶ τὸν ἐν τᾶι πόλι πρόσθε ἔοντα τὰ κτήματα,
ὡς μὴ συναλλαγ]μένω τῶ κατεληλύθοντος, καὶ οἰ βασίληες προστί-
10 θησθον τῶι ἐν τ]ᾶι πόλι πρόσθεν ἔοντι ὡς τέχναν τεχναμένω τῶ κα-
τεληλύθοντος]· μηδ' αἴ κέ τις δίκαν γράφηται περὶ τούτων, μὴ εἰσά-
γοντον οἰ περί]δρομοι καὶ οἰ δικάσκοποι μηδὲ ἄλλα ἄρχα μηδεΐα·
ἐπιμέλεσθαι δὲ] τοὶς στροτάγοις καὶ τοὶς βασίληας καὶ τοὶς πε-
ριδρόμοις καὶ τ]οὶς δικασκόποις καὶ ταὶς ἄλλαις ἄρχαις, αἴ κε
15 μὴ γένηται ἄπαν]τα ὡς ἐν τῶι ψαφίσματι γέγραπται κτλ..

Ἐπειδὴ τὰ γράμματα ἐν τοῖς στίχοις τοῦ ψηφίσματος εἶναι ἔν τισι 50 καὶ ἔν τισι 51, εὐκόλως δύναταί τις νὰ ὑπολογίσῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν τῇ ἀριστερᾷ πλευρᾷ τοῦ προκειμένου μέρους ἀποκεκρουμένων. Ἐν στίχ. 13 ἡ συμπλήρωσις τοῦ *δὲ* προσήκει τῷ Paton, τοῦ δὲ *ἐπιμέλεσθαι* ἐμοί (στ. 23 «καὶ ἐπιμέλεσθαι»)· ἐν στ. 15 ἀπεκρούθησαν 13 γράμματα· καὶ ὁ μὲν Paton ἐξέδωκε [*μὴ* . . . . *πάν*]*τα*, ἐγὼ δὲ συνεπλήρωσα [*μὴ γένηται ἄ*]*παντα*.

3. IG XII² 16, 4-7.

καὶ τοὺς
ἀγνηκό]τας κύριον εἶμεν ἀναγ[. . . .]ειν τοὺς
συνέδρους ὥς τὰ κοινὰ τῶν δε[. . .ω]ν βλάπτον-
τας.

Ἐνεκάλουν οἱ Μυτιληναῖοι τοὺς Αἰτωλοὺς ὅτι ναῦς αὐτῶν λαμβάνοντες ἀπῆγον εἰς τὴν Αἰτωλίαν, ἕως Μυτιληναῖοι καὶ Αἰτωλοὶ διὰ ψηφίσματος προυνόησαν ὅπως μὴ ἐπαναληφθῶσι τὰ ἀδικήματα (πρβ. καὶ ψήφισμα 15)· πρὸς ἄλλοις ὡρίσθησαν τάδε: «τὰ καταχθέντα ἀναπρασσέτω ὁ στρατηγὸς ἀεὶ ὁ ἔναρχος ὤν» (στ. 3-4), «κύριον ἔστω τοὺς συνέδρους *αναγ* . . . . *ειν* τοὺς ἀγνηκότας ὡς τὰ κοινὰ *δε* . . . *ων* βλάπτοντας».

Τὰ εἰρημένα ἀρκοῦσιν ὅπως εὔληπτον καταστήσωσιν ἣν συμπλήρωσιν προτείνω *δε*[*κήρω*]*ν*· ἐσώθη δὲ ἐν τῷ λίθῳ πρὸς τῷ ᴖ (=Ω) τὸ Ϗ(=Κ).

Τὴν συμπλήρωσιν *ἀναγ*[*ορε*]*ύειν* (ἐν τῷ λίθῳ σῴζεται τὸ Υ=Υ) προτείνει ὁ Paton διστάζων, διότι (λέγει) «verbum, quod 'mulctare' significat, desideratur»· ἐγὼ δὲ ἀσφαλῆ αὐτὴν ὑπολαμβάνω ἐνθυμούμενος ὅτι τὸ ***ἀναγορεύω*** σημαίνει καὶ γενικώτερον τὸ ***καθιστῶ γνωστόν, ἐμφανίζω***, καὶ δὴ (ἐν τῷ συνεδρίῳ) ***γνωρίζω***.

4. IG XII² 26, 4 καὶ 7.

ΟΕΤΩΠΡΟΣΤΑΝ — ΕΝΤΡΕ

Ἀναγινώσκω *ἐλθ*]*έτω πρὸς τὰν* — *ἐντρεχ*[*έως*· πρβ. στ. 12 «ἐπὶ τὰν θέαν συνδρα[μόντ . . ».

5. IG XII² 33, 7.

ᴖΥΛΙᴖΛΕ\

Ἴσως *οὐ* [*δ*]*ιόλε*[*σθαι*.

6. IG XII² 50, 4-6.

ΚΑΙΟΤΙΟΥΝΑ
ΠΙΔΟΣΚΑΙΟΓ
ΓΓΝΟ/ᐨ

Paton ***καὶ ὁτιοῦν ἄ***[***λλο*** . . . ***ἐλ***]***πίδος***· πρόσθες τὰς λέξεις [. . . ***ἀξίως τοῦ***] ***γένους***.

7. IG XII² 59, 3.

ΤΑΝΚΑ ι ΑΙ ι

Πιθανώτατα *τὰν κα[τ]α[γραφάν*· πρβ. στ. 9 «ἤ μὴ φυλάξῃ τὰν τάξιν τᾶς *ἀναγραφᾶς*».

8. IG XII² 68, 3.

ταὶς εἰροποιίαις [ταίς](?) τε πρυτανείας καὶ . . .

Ἡ ἀνάγνωσις δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὰ μεταξὺ τῆς λέξεως *εἰροποιίαις* καὶ τῆς λ. *τε* σῳζόμενα ^.ο, = [*ἀπ*]*ό;*

9. IG XII² 74, 6-8.

ἐν τᾶ συμπεδίω . . . ἀναγράφεται . . . φύτα.

Ὥστε «*ἁ συμπέδιος*, sc. γᾶ», ὡς παρετήρησα ἐν τῷ Συμπληρώματι σελ. 24, οὐχὶ (τὸ) *συμπέδιον* (Paton *Index* X p. 156). Ἐπαναλαμβάνω τὴν παρατήρησιν, διότι ὁ H. van Herwerden *Lex. gr.*, 1902 777 γράψας «**συμπέδιος** (γᾶ sc.)» παρέλιπε τὸ ὄνομα τοῦ προπαρατηρήσαντος.

10. IG XII² 75 b 1.

Ἀνάξερμος . . . ΥϹΙΟϹ

Ἴσως [*Διον*]*ύσιος*.

11. IG XII² 84, 3-4.

ΑΝΑΣΙΑΝΑΚ–
.ΑΣ

Οὐχὶ [*Μν*]*ασιακτ*[*ί*]*ας* οὐδὲ *Μνασιάναξ* (Ind. p. 145), ἀλλὰ [*Μ*]*νασιανακ*[*τ*]|[*ί*]*ας*.

12. IG XII² 294, p. 73.

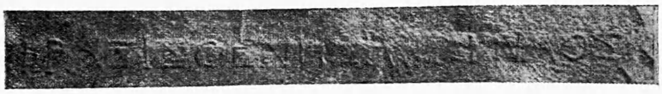

Εἰκὼν 1 (=Jh 1902 147). Στήλης μέρος.

Φρασισθένης Ἀριστίαος

Οὕτως ἀναγινώσκω ἐγὼ τὴν παρὰ τῷ Paton ἐκδεδομένην ἐπιγραφὴν

ΙΡΛΣΙΣΘΕΝΗΣΑΡΙΣΤΙΑΟΣ

Τὰ κατὰ τὴν πολυπαθῆ ἐπιγραφὴν ἔχουσιν ὧδε· ὁ Paton παρατηρεῖ «prope pagum MORIA in ecclesia *S. Georgii, stela marmoris albi infra fracta et acroteriis ornata* . . . . Lapidem denuo inspicere non mihi licuit; interea enim eum abstulerat nescio quis»· ἠκολούθησε δὲ ὁ ἐκδότης τῷ Bechtel ἀναγνόντι «[***Ἠβα***]***σισθένης Ἀριστίαος***»!, ἐνῷ πρόχειρον ἦτο τὸ γνωστὸν ὄνομα *Ἐρασισθένης*· πάλιν, ὁ Kretschmer (ὅρα ἐν ἀρχῇ τῆς πραγματείας σελ. 220 α΄ καὶ β΄) ἐκδίδων τῆς Λέσβου ἐπιγραφὴν μετὰ φωτογραφικῆς εἰκόνος, ἣν ἐπαναλαμβάνω ἐγὼ ἐνταῦθα, παρατηρεῖ «*Stele aus grauem Marmor*, oben *von einem Giebel gekrônt* dessen *oberer Theil abgebrochen ist; unten ebenfalls abgebrochen* . . . . Fundort *Ἅγιος Βασίλειος* in MORIA»· ἔκρινε δὲ ὁ ἐκδότης, μεταγράψας «***Φρασισθένης Α.ω..αος***», ὧδε: «das zweite Wort ist schwer leserlich: vielleicht ***Ἀγωνίαος*** d. i. Sohn des Ἀγωνίας; doch scheint eher ***ιν*** als ***νι*** dazustehen. Der Name ***Φρασισθένης*** ist schon aus Nesos . . . IGIns. II 646 a 37 [=Paton p. 135 «Ζήνων ***Φρασισθένειος***»] und anderen Orten . . . belegt».

Ἀλλ᾽ εἶναι νῦν, μετὰ τὰ παρατεθειμένα, ἀναγκαῖον νὰ παρατηρήσω ὅτι ***ἓν καὶ τὸ αὐτὸ*** μνημεῖον, ***μία καὶ ἡ αὐτὴ*** ἐπιγραφὴ πρόκειται ἡμῖν; Ἐν τῇ εἰκόνι τοῦ Kretschmer καθαρώτατα κεχαραγμένον διακρίνω ἐγὼ τὸ πρῶτον ὄνομα, συγκεχυμένον δέ πως τὸ δεύτερον: ΑΡΙΣΙΤΙΑΟΣ· μεταξὺ τοῦ Ρ καὶ τοῦ Ι φαίνεται βλάβη τοῦ μαρμάρου σχήματος Ɔ καὶ μεταξὺ τοῦ Τ καὶ τοῦ Ι ἑτέρα σχήματος \, τὸ δὲ μεταξὺ τοῦ Σ καὶ τοῦ Τ, κατὰ σφάλμα τοῦ χαράξαντος, κείμενον Ι εἶναι ἐμφανέστατον.

13. IG XII² 469, 5.

ΓΑΙΟΣΙΟΥ	Γάιος Ἰού[λιος Νικ-
ΟΜΑΧΟΥ	ομάχου.

Οὕτως ἀναγινώσκω.

14. IG XII² 481, 1-5.

Ἐπαφρόδειτος Ἐπαφροδείτου τοῦ Ἡρα|κλᾶ ΘΙΑϹѠΤѠΝ Λευκογείτων ὑπὲρ | σωτηρίας ἰδίας καὶ τῆς Μηνοφίλου | εὐχαριστήριον ἀνέθηκα εὐτυχούν|των τῶν ἐμῶν πάντων.

Πάντως οὐχὶ «*θιάσω* [= θιάσου] τῶν Λευκογείτων», ἀλλὰ «*θιάσῳ* τῶν Λ.».

15. IG XII² 526 a, 7 καὶ 526 b, 1.

Τοὶς μὲν πολίταις παρελόμενος τὰ ὅπλα ἐξε|κλάισε ἐκ τᾶς πόλιος πανδάμι· καὶ παρήλετο τὰ ὅπλα καὶ | ἐξεκλάισε ἐκ τᾶς πό|λιος πανδάμι.

Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολ. ιε´ 3 «παρελόμενος τοῦ δήμου τὰ ὅπλα», ιε´ 4 «παρείλετο δὲ τοῦ δήμου τὰ ὅπλα».

16. *Νέα Ἡμέρα* ἀρ. 1565.

+Ι.....ΔΙΑΚ..... ΞΑ
ΜΕΝ ...ΑΠΑΝ.....ΥΟΙ
ΚΟΥ.......ΟΙΗΣΑΤ.....ΩΡΟΝ

Ἐν τῇ συμπληρώσει τοῦ Δαυὶδ «[εὐ]ξάμεν[ος κἄ]παν[τος το]ῦ οἴκου [αὐτοῦ ἐπ]οίησα τ[ὸ διά]-[χ]ωρον» πρὸ τῆς λέξεως *εὐξάμενος* πρόσθες τὴν λ. *διάκ[ονος]*· πρβ. τὰ ἐν ταῖς ἄλλαις συγκατακεχωρισμέναις ὁμοίαις ἐπιγραφαῖς *πρεσβύτερος, οἰκονόμος, ἐπίσκοπος.*

17. *Νέα Ἡμέρα* ἀρ. 1605.

... Ἀρτέμιδι Δρηνείᾳ | τὰν στοΐαν ἀνέθηκαν.

Πάντως τὸ πρωτοφανὲς ἐπίθετον *Δρηνεία* = *Δρανεία*, ἐκ τοῦ *δρᾶνος*, ὅπερ ὁ Ἡσύχιος ἑρμη- «ἔργον, πρᾶξις ..., *δύναμις*».

18. *Νέα Ἡμέρα* ἀρ. 1768.

..ΙΩΝΙΩΣ.....
ΛΙΟΣΚΥΙΝΚΤΙΛΙΟΣΦΡΟ
ΛΙΟΣΚΥΙΝΚΤΙΛΙΟΣΒΑΣ
ΕΝΝΕΚΑ

Πα]ιωνίω Σ..... [Αἴ-
λιος Κυινκτίλιος Φρο[..... Αἴ-
λιος Κυινκτίλιος Βασ[..... τιμῆς
ἔννεκα.

Οὕτως ἀναγινώσκω καὶ συμπληρῶ· παράδοξον τὸ ὄνομα *Κυινκτίλιος* ἀντὶ τοῦ *Κυιντίλιος* = *Quintilius*. Ἴσως δέ ποτε καὶ τὸ *Quinqtilius* ἐλέγετο.

19. *Νέα Ἡμέρα* ἀρ. 1768.

..ΘΑΙΕΝΠΟΛΕΙΜΥ.ΙΛ...
..θαι ἐν πόλει Μυ[τ]ιλ[ηναίων.

Οὕτως ἀναγνωστέον.

20. *Νέα Ἡμέρα* ἀρ. 1768.

ΣΤΕΦΑΝΑΦΟΡΟΝ στεφανάφορον.

Τὸ τοῦ ἐκδότου *στεφανοφόρον* (ἀντὶ τοῦ *στεφανάφορον* = *στεφανηφόρον*) πάντως εἶναι τυπογραφικὸν σφάλμα.

21. Δαυὶδ *Ἀνέκδ. ἐπιγρ.* ἀρ. 2.

ΙΙΕΚΑΛΕΣΕΤΟΙΣΠ..
ΩΝΤΕΙΡΩΝΤΑΜΙ..
ΣΥΝΕΤΕΛΕΣΣΕΤΩ
ΚΑΙΙΣΤΙΑΣΕΤΟΝΔΑ..
ΠΛ.....ΑΙΣΙΙΠΠΩΤ
ΛΕΣΕ....ΠΟΛΙΤΑΙΣ
ΤΕΛΕ.....ΟΣΤΩΝ..
ΚΑΙΩΣΚΑΙΕΚΤΩΝΙΔΙΩΝ
ΡΕΘΕΙΣ.....ΕΚΑΤΑΤ
ΣΑΤΟΑΞΙΩΣΤΩΤ
ΧΑΙΣΙΚΑΙΤΕΤΙΜΑΤ
ΑΜΟΝΟΣ

συ]νεκάλεσε τοὶς π[ολίταις
τ]ῶν τε ἴρων ταμι]είων
συνετέλεσε τῶ
καὶ ἰστίασε τὸν δᾶ[μον
πλ.....αισι ἴππω τ
συνετέ]λεσε [τοῖς] πολίταις
συνε]τέλε[σε] ...ος τῶν ..
δι]καίως καὶ ἐκ τῶν ἰδίων
αἰ]ρέθεις [ἄρχων] εκατατ
ἐποιή]σατο ἀξίως τῶ τ[ε γένεος
ἄρ]χαισι καὶ τετίματ[αι
τὸν δ]ᾶμον οσ

Δαυίδ: «ἡ ἐπιγραφὴ εἶνε, ὡς φαίνεται, ψήφισμα τιμητικὸν πρὸς εὐεργέτην τῆς πόλεως, τοῦ ὁποίου δὲν δηλοῦται τὸ ὄνομα».

Πρός τινα τῶν ἐν τῇ ἐμῇ ἀναγνώσει παράβαλε τάδε· στίχ. 2: Paton 5, 53 «εἰς *τὸ ἴρον ταμεῖ|ον* τᾶς Ἀθάνας»· στ. 8: Fr. Hill. von Gärtringen Ῥόδ. ἐπιγρ. 832, 13 «*ἐκτελέσαντα δὲ δι|καίως*... ἃς ἀνε|δέξατο *ἀρχὰς* ...|... καὶ *τειμαθέντα*», Paton 484, 4 «*ἄρχας* καὶ ἄλλας | καὶ κισσοφορίας καὶ ἀγορανομίας | *ἐπιτετελέκοντα*» (στ. 6 καὶ 7 *ἐξετέλεσε; ἐπετέλεσε;*)· στίχ. 8: Paton 504, 2 «πάντα *ἐχοράγησε ἐκ τῶν ἰδίων*»· στ. 10: Paton 503, 3 «δείχθεις χελληστυ|άρχας *τὰν παῖσαν ἐπιμέλειαν ἐποιήσατο* | ὅπως ...».

22. Δαυὶδ *Ἀνέκδ. ἐπιγρ.* ἀρ. 3.

ΘΕΩΝΙΣΚΙΜΩΝΟ[Σ...	Θέωνις Κίμωνο[ς καὶ
ΓΕΘΩΝΚΙΜΩ[ΝΟΣ..	Γέθων (;) Κίμω[νος χρη-
ΣΤΟΙΧΑΙΡΕΤΕ	στοὶ χαίρετε.

Εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ ἐκδότου ἀνεγνωσμένα προσέθηκα τὴν λέξιν *καί*· ἤ, ἄνευ αὐτῆς, *Φλε|γέθων; Με|γέθων;*

23. Δαυὶδ *Ἀνέκδ. ἐπιγρ.* ἀρ. 4.

..ΟΣΚΑΙΣΑΡΟ[Σ]..	αὐτοκράτορ]ος Καίσαρο[ς
..ΣΤΩΕΥΕΡΓΕΤΑΝ...	σεβά]στω εὐεργέταν
..ΣΩΤΗΡΑ	καὶ] σώτηρα.

Προσέθηκα τὴν λέξιν *αὐτοκράτορος* καὶ τὴν λ. *καί*· Paton 151 «εὐεργέτᾳ | καὶ σώτηρι», 544 «τὸν εὐεργέταν | καὶ σαώτηρα».

24. Δαυὶδ *Ἀνέκδ. ἐπιγρ.* ἀρ. 5.

ΕΡΜ....	...]ερμ....[......
ΠΩΤ. . .Ω	...]πωτ.....ω[....ὑ-
ΤΡΟΦΙΜΩΠΑΓ....	πὲρ] τροφίμω Παγ[. τῶ
ΤΑΤΙΔΑΥΨΙΣΤΩ	καὶ] Τατίδα ὑψίστω [θεῶ
......ΕΥΧΑΝ	ἀνέθηκεν] εὐχάν.

Πρὸς τὰ ἐν τῇ ἐμῇ ἀναγνώσει παράβαλε τάδε· στ. 4: Paton 68 «*Τάτιον* Ἀρίστω», 408 «κυρία *Τάτα*», 491 «τῇ θυγατρὶ Ῥουφείνῃ καὶ *Τάτι*»· στ. 4-5: Paton 115, 1 «θεῷ ὑψίστῳ», 125, 1-2 «θεῷ | ὑψίστῳ» καὶ 10-11 «εὐχὴν ἀνέθηκεν», 114 «εὐχὴν ἀνέθηκε», 123 «ἀνέθηκεν εὐχήν».

Ἐν Ἀθήναις.

Πέτρος Ν. Παπαγεωργίου.

Εις Μοναστηρίου επιγραφὴν

(BSA 1911/2 170)

ὑπὸ

Πέτρου Παπαγεωργίου.

Πολλῶν τῶν ἐπιγραφῶν τῆς Μακεδονίας, αἵτινες ὑπὸ τοῦ A. Wace ἀντιγραφεῖσαι (1911-1912) ἐξεδόθησαν ἔναγχος ὑπ' αὐτοῦ καὶ τοῦ A. Woodward ἐν BSA 1911/2 133-188, ἀντίγραφα ὑπάρχουσί μοι ἀπὸ ἱκανῶν ἤδη ἐτῶν.

Εἰς ἄλλον ἀναβάλλων καιρὸν τήν τε ἀντιβολὴν τῶν ἀντιγράφων καὶ τὴν ἔκδοσιν τῶν περιλελειμμένων ἀνεκδότων ἐπιγραφῶν ἀρκοῦμαι νῦν ἐπανορθῶν τὸ κείμενον τῆς ἐν Μοναστηρίῳ μηνὶ ἰουνίῳ τοῦ 1910 εὑρεθείσης ἐπιγραφῆς p. 170. Τὸ πιστὸν ἀντίγραφον ὀφείλω εἰς τὴν προθυμίαν τοῦ τότε ἐν τῷ ἐκεῖ γυμνασίῳ καθηγητοῦ κ. Δάνα.

Ἰυ(λία;) Λουκία Ἀλφιδίω
Ἰουλιανῶ τῶ ἀνδρὶ
σ]τ[ρα]τιώτη λεγιωνα[ρίω λ-
εγιῶνος δ' τελευτ[ήσ-
αντι καὶ ἑαυτῇ κὲ τ[ῶ
τέκνω Ἀγροικίω
ζῶσιν μνήμης χάριν.

Τῶν πρὸ ἐμοῦ ἐκδοτῶν διαφοραί: στίχ. 4-5 *λεγιωναρ*[*ίω*] | [*λ*]*εγιῶνος*, στ. 5-6 *κὲ τ*[*ῶ τ*]|*έκνω*, στ. 6 ΑΤΡΟΙΚΙΩ *Ἀτροικίω*.

Woodward: «*Ἀτροίκιος*, if correct, is a new name in Macedonia (is it possibly *Ἀπρίκιος*?), nor can I trace it elsewhere».

Τὸ *Ἀγροίκιος* γνωστὸν εἶναι καὶ ἀλλαχόθεν.

Ἐν Ἀθήναις, 21 ν. 1913.

Πέτρος Ν. Παπαγεωργίου.

Περὶ τῶν εν Μυκήναις Κυκλωπείων βωμῶν

ὑπὸ

Γεωργίου Μιστριώτου.

Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἀναγινώσκων Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Αὐλίδι τοῦ Εὐριπίδου κατέληξα εἴς τινα ἀρχαιολογικὰ συμπεράσματα, ἅπερ ἐπιθυμῶ νὰ ποιήσω γνωστὰ τοῖς ἀρχαιολόγοις.

Περὶ τὸ τέλος τοῦ Προλόγου τῆς εἰρημένης τραγῳδίας ἀναγινώσκονται οἱ ἑξῆς δύο στίχοι·

πάλιν ἐξόρμα, σεῖε χαλινοὺς
ἐπὶ Κυκλώπων ἱεὶς θυμέλας
(στίχ. 150).

Ὁ Ἀγαμέμνων πεισθεὶς ὑπὸ τοῦ Μενελάου ἔστειλε δέλτον πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, ἵνα πέμψῃ τὴν Ἰφιγένειαν, ὅπως δῆθεν συζεύξῃ αὐτὴν μετὰ τοῦ Ἀχιλλέως, πράγματι δ', ὅπως θύσῃ τῇ Ἀρτέμιδι. Ἀλλὰ μετανοήσας πέμπει πιστὸν δοῦλον ἐντεταλμένον, ἵνα κωλύσῃ ταύτην ἀπὸ τῆς ἀποστολῆς τῆς θυγατρὸς εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν. Πρὸς τοῦτο κελεύει τὸν δοῦλον, ἵνα στρέψῃ πρὸς τὰς Μυκήνας τὴν ἅμαξαν τὴν φέρουσαν τὴν Ἰφιγένειαν. Ἀλλὰ διὰ τί ἆρά γε τὴν πόλιν ταύτην ὀνομάζει ἐκ τῶν βωμῶν τῶν Κυκλώπων;

Καθ' ἡμᾶς δύο ἑρμηνεῖαι δύνανται νὰ δοθῶσιν· ἡ πρώτη εἶναι, ὅτι ὀνομάζει τὰς Μυκήνας ἐκ τῶν περιφανῶν μνημείων, οἷα ἦσαν οἱ Κυκλώπειοι βωμοί. Βωμοὺς πάντως εἶχον καὶ αἱ ἄλλαι πόλεις, ἀλλὰ Κυκλωπείους ἴσως μόνον αἱ Μυκῆναι, αἵτινες ἐπὶ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου ἦτο πόλις ἐπιφανεστάτη (Θουκυδ. Α', 10).

Ἡμῖν γε ἡ πρώτη αὕτη ἑρμηνεία δὲν ἀρέσκει διότι ταύτην δὲν ἐπιτρέπει ἡ φράσις· ὁ ποιητὴς ἔπρεπε νὰ εἴπῃ ***ἐπὶ πόλιν Κυκλωπείων θυμελῶν***. Ἄλλως ἐν Μυκήναις ὑπῆρχον καὶ ἄλλαι οἰκοδομαὶ Κυκλωπείας κατασκευῆς καὶ δὴ τὰ τείχη τῆς πόλεως.

Διὰ τοῦτο πιστεύομεν, ὅτι ἡ δευτέρα ἡμῶν ἑρμηνεία εἶναι πιθανωτέρα, δηλ. ἔχομεν τὴν γνώμην, ὅτι ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ Εὐριπίδου Μυκῆναι δὲν ὑπῆρχον καὶ μόνον Κυκλώπειοι βωμοὶ ἐσῴζοντο. Ἐπειδὴ δ' οὕτως εἶχεν, οἱ ἀνιστόρητοι ἄνθρωποι θέλοντες νὰ δηλώσωσι τὰς Μυκήνας ὠνόμαζον ταύτας ἐκ τῶν περισωθέντων Κυκλωπείων βωμῶν. Ἐκ τοῦ Παυσανίου εἶναι γνωστόν, ὅτι αἱ Μυκῆναι κατεσκάφησαν ἐπὶ τῶν Μηδικῶν ὑπὸ τῶν Ἀργείων (Παυσανίας ἐν Β' 16, 5): «Μυκήνας δὲ Ἀργεῖοι καθεῖλον ὑπὸ ζηλοτυπίας. Ἡσυχαζόντων γὰρ τῶν Ἀργείων κατὰ τὴν ἐπιστρατείαν τοῦ Μήδου, Μυκηναῖοι πέμπουσιν ἐς Θερμοπύλας ὀγδοήκοντα ἄνδρας, οἳ Λακεδαιμονίοις μετέσχον τοῦ ἔργου· τοῦτο ἤνεγκεν ὄλεθρόν σφισι τὸ φιλοτίμημα παροξῦναν Ἀργείους».

Κατέσκαψαν λοιπὸν οἱ Ἀργεῖοι τὰς Μυκήνας, ἀλλ' ἐφείσαντο τῶν Κυκλωπείων βωμῶν ἐκ θρησκευτικοῦ, ὡς φαίνεται, σεβασμοῦ. Οὕτως ἐκ τῆς ἀκμαζούσης ἄλλοτε πόλεως ἔμενον ἐπὶ Εὐριπίδου οἱ Κυκλώπειοι βωμοί. Κατὰ τούτους οἱ κοινοὶ ἄνθρωποι μέχρις Εὐριπίδου ὠνόμαζον τὴν ἕδραν τοῦ Ἀγαμέμνονος διὰ τοῦ νεωτέρου ὀνόματος.

Ἡ δευτέρα ἑρμηνεία προϋποτίθησιν ἀναχρονισμόν· ἀλλ' οἱ τραγικοὶ εἶναι μεστοὶ ἀναχρονισμῶν καὶ δὴ ὁ Εὐριπίδης λέγει τοὺς ἐπὶ τὴν Τροίαν στρατευσαμένους ***Ἕλληνας*** (ἐν στίχ. 80), ἐν ᾧ τότε ἐλέγοντο Ἀχαιοὶ (ὅρα Ἱστορίαν τῶν Ὁμηρ. ἐπῶν ἐν σελ. 327 ἐκδ. α'). Ἡ γνώμη γίνεται πιθανωτέρα, ἐάν τις ἐνθυμηθῇ, ὅτι καὶ νῦν τὸ Σούνιον ὀνομάζεται ***Καβοκολῶνες***. Ὡς νῦν ὁ λαὸς δὲν ἤθελεν ἐννοήσει τὸν ποιητὴν τὸν ὀνομάζοντα τὰς Καβοκολῶνας Σούνιον, οὕτω καὶ ὁ Ἀττικὸς λαὸς ἴσως δὲν ἤθελεν ἐννοήσει τὸν Εὐριπίδην, εἰ οὗτος μετεχειρίζετο τὸ ὄνομα τῶν Μυκηνῶν. Ἄλλως ὁ τραγικὸς οὗτος δὲν ἀντλεῖ λέξεις καὶ φράσεις ἐκ τοῦ ἀρχαίου τῆς γλώσσης θησαυροῦ, ὡς ποιοῦσιν ὁ Αἰσχύλος καὶ ὁ Σοφοκλῆς, ἀλλ' ἐκλέγει ἐκ τῆς

γλώσσης τοῦ καθ' ἡμέραν βίου, ὡς λέγομεν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Γραμματολογίᾳ (Α' 416).

Μετὰ τὰ εἰρημένα ρίπτοντες ταχὺ βλέμμα πρὸς τὴν μακραίωνα ἡμῶν ἱστορίαν παρατηροῦμεν, ὅτι τρεῖς πόλεις, αἱ Μυκῆναι, αἱ Ἀθῆναι καὶ τὸ Βυζάντιον, ἡγήσαντο τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς πρὸς μεγάλα ἐθνικὰ ἔργα. Καὶ αἱ τρεῖς κατέλιπον τοῖς ἐπιγόνοις περιφανῆ μνημεῖα τοῦ μεγαλείου αὐτῶν, αἱ μὲν Μυκῆναι τοὺς Κυκλωπείους βωμούς, αἱ δ' Ἀθῆναι τὸν Παρθενῶνα καὶ τὸ Βυζάντιον τὴν Ἁγίαν Σοφίαν. Πάντα ταῦτα μαρτυροῦσι τὴν εὐσέβειαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Γένους.

Γεώργιος Μιστριώτης,

ἐπίτιμος καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἀντιπρόεδρος τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας.

Περὶ Γιανητσῶν

ὑπὸ

Γεωργίου Μιστριώτου.

Ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐφημερίδι τοῦδε τοῦ ἔτους (σελ. 20 κέ.) ἔγραψα περὶ τῆς πόλεως ταύτης ἐπιθυμῶν, ἵνα παράσχω συμβολὴν τῷ μεγάλῳ ἔργῳ τῆς ἐξελληνίσεως τῶν τοπικῶν ὀνομάτων τῶν ἀνακτηθεισῶν πόλεων. Ἐν τῇ διατριβῇ ἔλεγον, ὅτι Γιανητσὰ εἶναι λέξις συγκεκομμένη ἀντὶ Γιουνανητσάκαὶ σημαίνει τὴν πόλιν τῶν Ἰώνων, ἤτοι τῶν Ἑλλήνων ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς Μακεδόνας, οἵτινες ἦσαν Αἰολεῖς. Ἡ ἐμὴ γνώμη ἦτο ὅλως νέα καὶ ἐπειδὴ αἱ νέαι γνῶμαι ἔχουσι συνήθως ἀντιρρήσεις, ὁμολογῶ, ὅτι προσεδόκων πολλάς. Ἀλλὰ μόνον ὁ συνάδελφός μου καὶ φίλος κ. Γ. Χατζηδάκης ἔγραψεν ἀντιρρήσεις κατὰ τῆς ἐμῆς γνώμης, ἐν τῷ φυλλαδίῳ τῷ ἐπιγραφομένῳ «***Ἑλληνικαὶ Μελέται***» (ἐν σελ. 71). Ἐπειδὴ δ' ὅμως ὁ διαπρεπὴς καθηγητὴς τῆς γλωσσολογίας δὲν εὗρε σπουδαίας ἀντιρρήσεις, ἐκράτυνα ἔτι μᾶλλον τὴν ἐμαυτοῦ γνώμην, διότι εἶπον κατ' ἐμαυτόν, ὅτι, ἀφ' οὗ ὁ διαπρεπὴς γλωσσολόγος δὲν εὗρε σπουδαίας ἀντιρρήσεις, οὐδεὶς φόβος, μὴ ἄλλοι ὑποδεέστεροι αὐτοῦ εὕρωσιν. Ὅτι δ' αἱ ἀντιρρήσεις δὲν εἶναι σπουδαῖαι, γίνεται δῆλον ἐκ τῶν ἑξῆς.

Ἄρχομαι ἐκ τῆς πρώτης, ἣν ὁ κ. ἐπικριτὴς θεωρεῖ τὴν σπουδαιοτάτην. Κατὰ ταύτην ἡ ἐμὴ γνώμη προϋποτίθησιν, ὅτι «ὅτε οἱ Τοῦρκοι κατέκτων τὰς Ἑλληνικὰς χώρας, ἐσῴζοντο ἀκόμη τὰ ὀνόματα τῶν ἀρχαίων Ἴωνες, Δωριεῖς καὶ Αἰολεῖς καὶ ὅτι οἱ Ἕλληνες τῆς Μικρᾶς Ἀσίας τότε ἐκαλοῦντο Ἴωνες καὶ ὡς τοιούτους ἐγνώριζον αὐτοὺς οἱ Τοῦρκοι. Ἀλλ' ἡ ὑπόθεσις αὕτη εἶναι σφόδρα ἀμφίβολος». Δὲν εἶναι τοιαύτη, φίλε συνάδελφε, ἀφ' οὗ καὶ νῦν ἔτι οἱ Τοῦρκοι ὀνομάζουσι τοὺς Ἕλληνας Γιουνάνηδας. Οὐδόλως δ' εἶναι πιθανόν, ὅτι τὸ ὄνομα τοῦτο ἀνεβίωσε. Δὲν ζητεῖται ἐνταῦθα πῶς οἱ Ἴωνες ὠνόμαζον ἑαυτούς, ἀλλὰ πῶς οἱ Τοῦρκοι ὠνόμαζον τούτους.

Δευτέρα ἀντίρρησις, μᾶλλον δὲ πληθὺς ἀντιρρήσεων εἶναι· «Διότι φρονῶ ὅτι οἱ ἐπιστάμενοι τὰς τύχας τῆς Μακεδονίας κατὰ τὸν Μεσαίωνα δυσκόλως δύνανται νὰ πεισθῶσιν ἀναποδείκτως, πρῶτον, ὅτι ἐσῴζετο ἔτι κατὰ τοὺς χρόνους τῆς κατακτήσεως τῆς χώρας ταύτης ὑπὸ τῶν Τούρκων ὁ ὑποτιθέμενος Ἀττικὸς τῆς πόλεως ρυθμὸς ὡς ἐκ τῶν εὐθειῶν ὁδῶν καὶ τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων· ***δεύτερον*** ὅτι οἱ κάτοικοι τότε ἐλάλουν ἀττικιστί· ***τρίτον*** ὅτι οἱ Τοῦρκοι ἠδύναντο νὰ διακρίνωσι τὸν Ἀττικὸν ρυθμὸν καὶ νὰ ἐξάρωσιν αὐτὸν ὡς τὸν κατ' ἐξοχὴν Ἑλληνικόν· ***τέταρτον*** ὅτι οἱ Τοῦρκοι ἵδρυσαν τὴν πρωτεύουσαν αὐτῶν τότε ἐν τῇ εἰρημένῃ πόλει, ὅτι οἱ Τοῦρκοι ὠνόμασαν τοὺς κατοίκους τῆς χώρας ταύτης τότε Γιουνὰν καὶ οὐχὶ Ρούμ, ὅπως πάντας ἡμᾶς τότε καὶ ὅπως ἀκόμη μέχρι σήμερον ὀνομάζουσι τοὺς ὑπηκόους αὐτῶν Ἕλληνας».

Αἱ ἀπορίαι αὗται εἶναι οὕτω εὐεξέλεγκτοι, ὥστε ἀπορῶ, ὅτι σοφὸς ἀνὴρ ἠδυνήθη νὰ προβάλῃ. Ὅτι

ὁ Ἀττικὸς ῥυθμὸς τῆς πόλεως ἐσῴζετο μέχρι τῆς κατακτήσεως, ἡ ὅλη διατριβή μου ἀποδεικνύει, ἐφ' ὅσον δὲν ἀνασκευάζεται δι' ἰσχυρῶν ἀποδείξεων. Ἐγὼ ἔχω τὴν γνώμην, ὅτι ἐσῴζετο καὶ ὁ κ. Χατζηδάκης ἔχει καθῆκον νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι ἐφθάρη. Αἱ ἅπαξ ὑπὸ τοῦ Ἀρχελάου χαραχθεῖσαι ὁδοὶ ἐσῴζοντο, ὡς σῴζονται πᾶσαι αἱ ὁδοὶ τῶν πόλεων καὶ ἐν τῇ ἀλλαγῇ κατοίκων. Ὅτι αἱ ὁδοὶ εὐκόλως δὲν μεταβάλλονται, εἶναι πρόδηλον. Ἀλλ' ἐσῴζοντο ἆρά γε καὶ δημόσια οἰκοδομήματα; Κατ' ἐμὲ ἐσῴζοντο καὶ δὲν ἐπετρέπετο τῷ κ. Χατζηδάκῃ τῷ γνώστῃ τῶν Βυζαντιακῶν ζητημάτων νὰ ἀμφιβάλλῃ περὶ τούτου, ἀφ' οὗ Ἰωάννης Ἀναγνώστης (ἐν σελ. 526 ἐκδ. Niebuhr) ἀφηγεῖται, ὅτι τοιαῦτα οἰκοδομήματα ἐσῴζοντο ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἥτις πολλάκις κατεσκάφη καὶ ὅμως τὰ οἰκοδομήματα αὐτῆς ἐσῴζοντο μέχρι τῆς ὑπὸ τοῦ Μουράτου ἐκπορθήσεως (βεβαίως οἱ ἀρχαῖοι ναοὶ μετεβλήθησαν εἰς χριστιανικούς, ὡς εἶναι γνωστόν): «αἵ τε γὰρ μάρμαροι ἐξηδαφίσθησαν ἥ τ' ἄλλη ἅπασα ὕλη ἡ πρὸς ἀπαρτισμὸν αὐτῶν ἀρχῆθεν συντεθειμένη καὶ κάλλος εἰς διαρπαγὴν τοῖς βουλομένοις ἀνεῖτο, καὶ νῦν ἄκοσμον τὸ θέαμα πᾶσιν ὁρῶνται καὶ τὰς ἁπάντων ψυχὰς κινοῦσι πρὸς δάκρυα».

Οἱ Πελλαῖοι πάντως ἐγίνωσκον τὴν Ἀττικὴν διάλεκτον, ἀφ' οὗ ὁ Εὐριπίδης καὶ ἄλλοι δραματικοὶ ποιηταὶ ἐδίδασκον ἐν τῇ πόλει τοῦ Ἀρχελάου καὶ τοῦ Φιλίππου Ἀττικὰ δράματα. Αἱ δὲ γλῶσσαι εὐκόλως δὲν μεταβάλλονται. Ἡ **τρίτη** ἀπορία εἶναι, ὅτι οἱ Τοῦρκοι ἠδύναντο νὰ διακρίνωσι τὸν Ἀττικὸν ῥυθμόν. Βεβαίως οὗτοι δὲν ἠδύναντο νὰ διακρίνωσιν, ὡς οἱ καθηγηταὶ τῆς ἀρχαιολογίας, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἦτο ἀναγκαῖον ὡς πρὸς τὸ ζήτημα ἡμῶν. Καὶ νῦν οἱ κοινοὶ ἄνθρωποι δὲν δύνανται νὰ διδάξωσι τὰς λεπτομερείας τοῦ Ἀραβικοῦ ῥυθμοῦ, ἀλλ' εἶναι εὔκολον νὰ ἀναγνωρίσωσι τὸ Τουρκικὸν τέμενος. Παρακαλοῦμεν δὲ τὸν κύριον Χατζηδάκην, ἵνα ἀπαλείψῃ τὴν ἀπορίαν ὅτι *«οἱ Τοῦρκοι ἵδρυσαν τὴν πρωτεύουσαν αὐτῶν ἐν τῇ εἰρημένῃ πόλει»*. Διότι τοῦτο εἶναι γνωστὸν ἐκ τῆς διηγήσεως τοῦ Ἰωάννου Ἀναγνώστου, ὅστις περιγράφων τὴν ἅλωσιν τῆς Θεσσαλονίκης, λέγει ὅτι ὁ Μουράτης ἐξωρμήθη ἐκ Γιανητσῶν (ἐν σελ. 518). Πρὸς τὴν **πέμπτην** ἀντίρρησιν παρατηροῦμεν, ὅτι τὸ μὲν ὄνομα **Γιουνὰν** δηλοῖ τὸ γένος, τὸ δὲ **Ῥοὺμ** τοὺς πολίτας τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Κράτους.

Εἶναι μὲν ἡ κατάληξις *-τσα* Σλαυϊκή, ἀλλ' οἱ Τοῦρκοι παρέλαβον λέξεις οὐ μόνον παρὰ τῶν Περσῶν, ἀλλὰ καὶ παρὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ παρὰ τῶν Σλαύων. Οὕτως ἐν τῇ Τουρκικῇ τὸ ὄνομα **Στρομνίτσα** ἔχει τὸ μὲν πρῶτον μέρος ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρυμόνος, τὴν δὲ κατάληξιν Σλαυϊκήν.

Ἀλλ' ὑποτεθείσθω, ὅτι ἡ ἐμὴ γνώμη δὲν εἶναι πιθανή. Τίς εἶναι ἡ τοῦ κυρίου Χατζηδάκη; Κατὰ τὸν ἡμέτερον φίλον τὸ ὄνομα παρήχθη ἐκ τοῦ **Γιάννης**. Ἡ παραγωγὴ δὲν εἶναι νέα· διότι οἱ γράφοντες τὸ ὄνομα διὰ διπλοῦ **ν** τὴν παραγωγὴν ταύτην προϋποθέτουσιν. Ἀλλ' ὁ Ἰωάννης Ἀναγνώστης ὁ σύγχρονος τῆς ἁλώσεως τῆς Θεσσαλονίκης γράφει δι' ἑνὸς **ν (Γιανητσά)**.

Ἀλλὰ τέλος πάντων οἱ Τοῦρκοι ἔπλασαν τὸ ὄνομα ἢ αὐτοὶ εὗρον αὐτό; Ἂν μὲν ὑποτεθῇ τὸ πρῶτον, λέγομεν, ὅτι οἱ Τοῦρκοι δὲν ἠδύναντο νὰ ὀνομάσωσι πόλιν διὰ χριστιανικοῦ ὀνόματος, ἂν δὲ τὸ δεύτερον ἡ ἀπιθανότης εἶναι ἔτι μείζων. Οὗτοι δὲν ἤθελον ἱδρύσει τὴν πρωτεύουσαν αὐτῶν ἐν τῷ χωρίῳ τοῦ Ἰωάννου, ἀλλ' ἐν τῇ πόλει τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἥτις ἦτο ἄλλοτε πρωτεύουσα τῆς Μακεδονίας. Οἱ αὐτοὶ κατακτηταὶ δὲν ἵδρυσαν τὴν πρωτεύουσαν αὐτῶν ἔν τινι μικρᾷ πόλει τοῦ Βυζαντιακοῦ Κράτους, ἀλλ' ἐν τῇ πρωτευούσῃ τῶν κατακτηθέντων.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 25ῃ νοεμβρίου 1913.

Γεώργιος Μιστριώτης.

Εις Θεσσαλίας επιγραφὰς

(ΑΕ 1913 25· 28· 29· 34· 35· 42· 50· 52 143· 150· 165· 175· 180)

ὑπὸ

Αποστόλου Αρβανιτοπούλου.

ΑΕ 1913 25. Ἐν τῷ νῦν *Πλαταμῶνι*, τῇ παλαιᾷ *Ἡρακλείᾳ* ἢ *Ἡρακλείῳ*, πόλει, πρὸς ἣν ἀντεμάχοντο περὶ ὅρων οἱ Γοννεῖς, ἐμάθομεν παρὰ τοῦ ἡμετέρου ἐπιστάτου Κ. Φραγκοπούλλου, μεταβάντος ἐκεῖσε καὶ προχείρως ἐρευνήσαντος, ὅτι ὑπάρχουσιν ἱκαναὶ ἐπιγραφαί, ὧν μία ἐπὶ κίονος· ἀπαιτεῖται ἄρα ἡ ἐξερεύνησις τοῦ τόπου πρὸς εὕρεσιν τῶν ἀντιστοίχων τοῖς ἐν Γόννοις περὶ ὅρων ἐπιγραφῶν τῶν Ηρακλειωτῶν· τὴν πρὸς τοῦτο ἔρευναν σκοποῦμεν νὰ ἐκτελέσωμεν τῷ 1914.

Αὐτ. 28. Τὸ *δραγατεύειν* ἤκασε πρῶτος ὡς ἀναγνωστέον μᾶλλον *δραγματεύειν* ὁ φιλόλογος Ἐ. Πεζόπουλος· καὶ ὁ Γ. Γαρδίκας ἐπίσης, ἀνεξαρτήτως τοῦ προηγουμένου, εἶπεν ἡμῖν ὅτι τὸ *δραγατεύειν* ληπτέον μᾶλλον ἐφ' ἧς σημασίας καὶ τὸ *δραγματεύειν* ἢ *δραγμεύειν* = δράγματα συλλέγειν ἢ καὶ ἀμᾶν· τὴν δ' ἐκ τοῦ *δέρκομαι* παραγωγὴν τοῦ *δραγάτης* εἶχε προτείνει, καθ' ἃ λέγει ὁ Πεζόπουλος, Σκαρλᾶτος ὁ Βυζάντιος. Αὐτόθ. στήλη β' στίχ. 20 γραπτέον *κλιματίδα*.

Αὐτ. 29. Ἐν στήλ. β' στίχ. 25-26 γραπτέον *ἧττον ψυχρὰν* ἀντὶ τοῦ *εὔκραῆ*.

Αὐτ. 34. *Ἀκεστεῖν* δὲν ἀπαντᾷ· σύνηθες ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς εἶναι τὸ **ἀκεῖσθαι**, σημαῖνον τὸ ἐπισκευάζειν· οὕτως ἡ συμπλήρωσις **ἀκεστῶν**, ὡς μετοχή, πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἀμφίβολος, ὡς εἰσάγουσα νέαν λέξιν· τὰ ἴχνη ὅμως τῶν γραμμάτων εἶναι οἷα ἐδηλώσαμεν ἐκεῖ.

Αὐτ. 35. Τὸ - - - *άγου* δύναται νὰ συμπληρωθῇ οὐχὶ ἀναγκαίως *Κορρ*]*άγου*· διότι ὑπάρχει καὶ ὄνομα *Ἀρν*]*άγου*.

Αὐτ. 42. Ἐν στήλ. α' στίχ. 3 γραπτέον **ἐκφυέντων** ἀντὶ **ἐκφυεισῶν**.

Αὐτ. 50. Ἡ ἐπιγραφὴ ἀριθ. 179 δύναται νὰ προσαρμοσθῇ πρὸς τυπικὸν προξενικοῦ ψηφίσματος, λ.χ. «.]ε[.... *δραχμὰς* (*δώ*)*δε*[*κα· ἵνα οὖν* κτλ.».

Αὐτ. 52. Ἡ πόλις **Κονδαία** φαίνεται ὅτι εἶναι ἡ ὑπὲρ τὸ νῦν χωρίον «Μπάκρινα», ἔνθα κοινῶς ἐτίθετο ἡ **Γυρτώνη** (βλ. ΠΑΕ 1911 334 κέ.).

Αὐτ. 143. Στίχ. κάτ. 9 ἀντὶ *1913* γράφε *1912*.

Αὐτ. 150. Ἐν στίχ. 23 τῆς ἐπιγραφῆς γραπτέον .]ε[το]*λα*[*ΐδος τῆ*]ς.

Αὐτ.165. Ἐκ τῆς εἰκ.19 ἐλλείπει δεξιὰ τμῆμα πρόσθετον τοῦ ἐκτύπου, δι' οὗ ἀπεδίδοντο τρία ἢ τέσσαρα γράμματα τοῦ τέρματος ἑκάστου στίχου.

Αὐτ. 175. Ἐν στήλ. β' στίχ. 12 γραπτέον **ἀρκτικὸν** ἀντὶ **ἀρχικόν**· ἐν δὲ στίχ. 13 τῆς ἐπιγραφῆς 1298 γραπτέον *ἡ ἀπελευθερ*]*ωθῖσα* κτλ..

Αὐτ. 180. Στίχ. 2 ἀντὶ χ(ρ)ησ⟨**τ**⟩έ γράφε χ(ρ)ηστ⟨**τ**⟩έ.

Ἀπόστολος Σ. Ἀρβανιτόπουλλος.

ιδιοξενοδόκοι

(εις ΑΕ 1913 165 Α)

ὑπὸ

Γεωργίου Γαρδίκα.

Ὁ δραστηριώτατος καὶ παντὸς ἐπαίνου ἄξιος ἀρχαιολόγος, Ἀπ. Ἀρβανιτόπουλος, ὁ διὰ τῶν πολλῶν καὶ ἐπιτυχῶν ἐν Θεσσαλίᾳ ἀνασκαφῶν πλείστην συμβολὴν εἴς τε τὴν ἀρχαιολογικὴν ἐπιστήμην καὶ εἰς τὸν πλουτισμὸν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης εἰσενεγκών, ἀνεῦρεν ἀρτίως καὶ τὴν νέαν λέξιν *ἰδιοξενοδόκοι*.

Ὡς πρὸς τὴν σύνθεσιν τῆς λέξεως πρὸς τοῖς ὑπὸ

τοῦ ἐλλογίμου ἀρχαιολόγου ἐπαχθεῖσι παραδείγμασι *Ἑλλησποντοφύλαξ* καὶ *ἀριστοχειρουργὸς* δυνατὸν καὶ πολλὰ ἄλλα νὰ προστεθῶσιν, ὧν τό γε νῦν ἔχον σημειωτέα μοι τάδε·

ἱπποβουκόλος, φιλοκισσοφόρος, χερσονησοειδής, φιλοκυνηγέτης, ἀξιοστράτηγος (φάνητε τῶν στρατηγῶν *ἀξιοστρατηγότεροι*), *αὐτοχορήγητος, ἀλουργοπώλης, μικρορροπύγια* (ζῷα), *ὀρροπυγόστικτα, μικροφιλότιμος, μικροφιλοτιμία, στρατοπεδάρχης*. Ἐγένετο δὲ χρῆσις τῶν εἰρημένων λέξεων ὑπὸ Σοφοκλέους, Εὐριπίδου, Ἡροδότου, Ξενοφῶντος, Πλάτωνος, Ἀριστοτέλους, Θεοφράστου, Διονυσίου τοῦ Ἁλικαρνασσέως καὶ Λουκιανοῦ.

Ἀλλὰ μὴν καὶ ἐκ τῶν ἰατρῶν καὶ τῶν περὶ τὰ ἰατρικὰ ἀσχοληθέντων ἱκανὰ τῆς συνθέσεως ταύτης παραδείγματα δυνατὸν νὰ μνημονευθῶσιν, ἐξ ὧν ἀρκείτω μοι τάδε·

ὀξυμελίκρατον, θυμοξάλμη, μυροπισσόκηρον, ἐντερεπιπλοκήλη, ὑδρεντεροκήλη, ὑδροκιρσοκήλη, χαμαιμηλέλαιον, στενοφλεβοτόμον, ὧν χρῆσιν ἐποιήσαντο ὁ Ἱπποκράτης, ὁ Διοσκουρίδης, ὁ Γαληνός, ὁ Ἀλέξανδρος ὁ Τραλλιανός, ὁ Παῦλος ὁ Αἰγινήτης.

Ἡ δὲ τῶν κωμικῶν μοῦσα παίζουσα οὐ μόνον τρισύνθετα καὶ τετρασύνθετα, ἀλλὰ καὶ τούτων ἔτι συνθετώτερα ἐπὶ τὸ ἀστειότερον ἔπλασεν, ἀλλὰ τούτων τὰ πλεῖστα ἀναστείως καὶ ἀχαρίτως σύγκεινται· τῶν δὲ μετὰ περισσῆς χάριτος συντεθειμένων καὶ τῶν τὴν ἔκφρασιν ἐναργεστέρων ὄντων μνημονευτέα ὀλίγα τινὰ δείγματος χάριν·

ἐλαιοφιλοφάγος, νεοπλουτοπόνηρος κρουνοχυτρολήραιος, στρεψοδικοπανουργία, ἱπποτραγέλαφος. Ἀναγινώσκει δέ τις ταῦτα παρὰ τῷ Ἐπιχάρμῳ, Κρατίνῳ, Ἀριστοφάνει καὶ Φιλήμονι.

Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ αἱ ἐπιγραφαὶ καὶ οἱ πάπυροι ὁσημέραι ἱκανὰ παραδείγματα τοῦ τρισυνθέτου τύπου παρέχουσιν· αὐτίκα ἐν Φαλάννων ἐπιγραφῇ (ΑΕ 1911 125) ἀναγινώσκεται ἡ λέξις

ἀρχιττολιαρχεῖν (=ἀρχιπολιαρχεῖν). Ἐν ΑΕ 1913 19 ἀνέγνων τὴν λέξιν

λευκομυόχρους ἐκ παπύρου μνημονευομένην· ταύταις δὲ δυνατὸν νὰ προστεθῶσι καὶ ἄλλαι πολλαί, ὧν ἀρκοῦσιν αἵδε·

ἀρχιδαφνηφορεῖν καὶ κατὰ τὸν Θεσσαλικὸν τύπον *ἀρχιδαυχναφορεῖν, ἀρχιζάκορος, ἀρχισκηπτοῦχος, στρατονομάρχης, πλατυαλουργής, ὁλοσηρικοπράτης*.

Καθ' ὅμοιον δὲ τρόπον καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τῆς γλώσσης κανόνα καὶ ὑπὸ τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων ἐπλάσθησαν καὶ νῦν ἔτι πλάσσονται τρισύνθετοι λέξεις· ἐκ δὲ τῶν ἐμμελῶς ἐχουσῶν καὶ πολυχρήστων γενομένων μνημονευτέαι ὀλίγαι τινὲς αἱ ἑξῆς·

ἑκατομμυριοῦχος, μικροβιολόγος, παλαιοντολόγος, κακουργιοδικεῖον, τελωνοφύλαξ, ὡρολογοποιός, μυθιστοριογράφος, μεσαιωνοδίφης.

Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὴν σύνθεσιν τῆς λ. *ἰδιοξενοδόκοι* ἱκανὰ ἔστωσαν ταῦτα· ὡς πρὸς δὲ τὴν σημασίαν αἱ λέξεις *ξενοδόκος* καὶ *ἰδιοξενοδόκος* ἔχουσι παραπλησίως πως πρὸς ἀλλήλας, ὡς αἱ λ. *πρόξενος* καὶ *ἰδιόξενος*.

Γεώργιος Κ. Γαρδίκας.

Εις Αττικῆς επίγραμμα

(IG II 2081, *EHoffmann* SEG 131, ΠΑΕ 1912 98).

Τὰ επὶ τοῦ νῦν εν τῷ Επιγραφικῷ μουσείῳ (αριθ. 5370) αποκειμένου λίθου αναγνωστέον ὧδε·

Κυδίμ[αχο]ς [Γ]νί[φω]ν[ος
Θοραιε[ύς.
Κυδίμαχο[ν] χθὼν [ἥδε π]ατρὶς στέρ[νοι]⁴σι κ[αλ]ύπ[τε]ι
ὄλβι[ο]ν ευ[α]ίωνα β[ίου] ⁵πλεύσαντα πρ[ὸς] ὅρμον·
παῖδας [γὰρ] ⁶παίδων εσιδὼν καὶ γ[ῆ]ρ[α]ς [ά]λ[υπον
⁷τὴν πάντων κοινὴν μοῖραν [έχει] ⁸φθίμ[ε]νος.

Στ. 1· [*Γ*]*νί*[*φω*]*ν*[*ος*] μᾶλλον ἢ [*Γ*]*νι*[*φω*]*ν*[*ίδο*]. Εν IG II 944 αναγράφονται πρὸς άλλοις διαιτηταῖς καὶ δύο Θοραιεῖς, ὧν ὁ πρῶτος *Κλέαρχος* [*Γ*]*νιφωνίδου* (*Kirchner* PA 3059 = 8465, περὶ τὸ 325 πΧ· *Γνιφωνίδης* αδήλου δήμου εν Ανδοκ. Α' 15, *Kirchner* PA 3058, 415 πΧ).

Αθήνησι, 9 12 13.

Β. Δ.

Αγγελίαι.

Αναγράφιον: Α΄) Αρκαδίας· ὑπὸ *Α. Αρβανιτοπούλου.* Β΄) Αττικῆς: Σουνίου· ὑπὸ *Β. Στάη.* Γ΄) Ηπείρου: **α΄)** βορείων τόπων· **1)** Βυζαντιακὰ μνημεῖα· ὑπὸ *Φ. Βερσάκη.* **2)** ανασκαφαί· ὑπὸ *Δ. Ευαγγελίδου.* ***β΄***) Νικοπόλεως· ὑπὸ *Α. Φιλαδελφέως.* Δ΄) Θέρμου ὑπὸ *Κ. Ρωμαίου.* Ε΄) Θεσσαλίας· ὑπὸ *Α. Αρβανιτοπούλου.* **Ϛ΄)** Α΄νω Μακεδονίας· ὑπὸ *Ν. Παπαδάκη.* **Ι΄)** Χίου· ὑπὸ *Κ. Κουρουνιώτου.* Η΄) Αμφιαρείου· ὑπὸ *Β. Λ.*

Α΄) Αρκαδίας.

᾿Απὸ τοῦ μηνὸς σεπτεμβρίου μετακληθεὶς ὡς μέλος τοῦ ἐν ᾿Αθήναις ᾿Αρχαιολογικοῦ συμβουλίου, μετέβην ἐντολῇ τοῦ ῾Υπουργείου εἰς τὸν ᾿Αρκαδικὸν ***᾿Ορχομενὸν*** πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν εὑρημάτων τῶν ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς ᾿Αρχαιολογικῆς Σχολῆς γενομένων δοκιμαστικῶν ἀνασκαφῶν, αἵτινες ὑπῆρξαν λίαν ἐπιτυχεῖς· εὑρέθησαν δῆλα δὴ ἐν τῇ κάτω πόλει δύο ναοί, ὧν ὁ μέν, ἀνώνυμος ἔτι, διατηρεῖ ἱκανὸν μέρος τοῦ στερεοβάτου καὶ πολλὰ κιονόκρανα δωρικὰ λαμπρῶν χρόνων, ὁ δὲ τῆς ***Μεσοπολίτιδος ᾿Αρτέμιδος*** ὀλίγα ἴχνη καὶ βάσιν μεγάλου βωμοῦ· εὑρέθη καὶ **τὸ *βουλευτήριον*** καὶ ὑπὲρ τὰ δέκα προξενικὰ ψηφίσματα ἐπὶ χαλκῶν πλακιδίων παρ᾽ αὐτό, τὸ ***θέατρον*** ἐν ἀρκούντως καλῇ καταστάσει καὶ λίαν διαφέρον, καὶ ἄλλα τινὰ ἀρχαῖα οἰκοδομήματα, τὰ μάλιστα κατεστραμμένα. Τὰ κινητὰ ἀρχαῖα ὡρίσθη νὰ τεθῶσιν ἐν οἰκήματι, ὅπερ ἐδώρησεν ἡ κοινότης Καλπακίου, ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς μουσεῖον.

Απόστολος Σ. ᾿Αρβανιτόπουλλος.

Β΄). Αττικῆς.

Σουνίου. Συνεχισθεισῶν καὶ κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ παρόντος ἔτους τῶν ἐν Σουνίῳ ἀνασκαφῶν, ἐξηρευνήθη ἡ ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ναοῦ τῆς ᾿Αθηνᾶς καὶ κατὰ τὸ ἀνατολικομεσημβρινὸν αὐτοῦ, ***τεχνητὴ ἐπίχωσις***, περὶ ἧς ἐγράψαμεν, κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, καὶ ἐν τῷ περιοδικῷ τούτῳ, τὰ δέοντα.

᾿Εξακολουθοῦντες τὴν ἀνασκαφὴν ἐκ Βορρᾶ πρὸς Νότον καὶ εὑρίσκοντες πάντοτε τὰ **αὐτὰ** μικρὰ ἀναθήματα τοῦ Ϛ΄ πΧ. αἰῶνος (ἀγγεῖα «κορινθιακά», εἰδώλια πήλινα κτλ.) πρὸς δὲ καὶ μέλη ἀρχιτεκτονικὰ τοῦ ὑπὸ τῶν Περσῶν, πιθανῶς, καταστραφέντος ***μικροῦ*** ναοῦ τῆς ᾿Αθηνᾶς, ἀπηντήσαμεν, ἐπὶ τοῦ στερεοῦ ἤδη ἐδάφους, λάξευμα βαθύ, ὀρθογωνίου σχήματος διαστάσεων $2{\cdot}00 \times 3{\cdot}00$. Τὸ λάξευμα τοῦτο, ἐπὶ ἐδάφους ἐπικλινοῦς κείμενον, παρεῖχεν, ἐκ πρώτης ὄψεως, τὴν ἰδέαν θαλαμοειδοῦς τάφου ἐπὶ τοῦ βράχου λελαξευμένου, προϊούσης ὅμως τῆς ἀνασκαφῆς αὐτοῦ, ἐδείχθη ὅτι τὸ ὄρυγμα τοῦτο, τὸ κατὰ τὰς δύο κυρίως γωνίας αὐτοῦ, τὰς πρὸς δυσμάς, κανονικώτατα ἐπὶ τοῦ βράχου λελαξευμένον, ἄλλον εἶχε σκοπόν. Πρόκειται πιθανῶς περὶ φρέατος. Λέγομεν πιθανῶς, διότι δὲν κατωρθώσαμεν, διακοπείσης τῆς ἀνασκαφῆς ἕνεκα βροχῶν, νὰ ἐρευνήσωμεν αὐτὸ μέχρι τοῦ τέρματος αὐτοῦ. Τὸ ὄρυγμα, στενούμενον ***ἀνωμάλως***, λόγῳ δυσχερειῶν πάντως τοῦ ἐκβραχισμοῦ (τῆς συστάσεως τοῦ βράχου μὴ οὔσης ὁμοιοειδοῦς) περιορίζεται βαθμηδὸν (εἰς βάθος 10 μέτρων ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἀλαξεύτου φυσικοῦ ἐδάφους) εἰς ἐπίμηκες ὀρθογώνιον ὄρυγμα (2 μ. $\times \frac{1}{2}$) ἀγνώστου εἰσέτι βάθους. Αλλὰ τὸ περίεργον εἶνε ὅτι καὶ εἰς ὃ ἐξίχθημεν βάθος τῶν 10 μέτρων, εὕρομεν ἐνιαχοῦ μὲν ἐσπαρμένα, ἀλλαχοῦ δὲ κατὰ ***σωρούς***, μικρὰ ἀρυβαλλοειδῆ ἀγγεῖα καὶ ἄλλα μικρὰ ἀντικείμενα, πάντα ***σῶα***. ᾿Εξ οὗ καταφανῶς προκύπτει ὅτι τὸ ὄρυγμα, ἀποτυχόντος πιθανῶς τοῦ ***ἀρχικοῦ*** προορισμοῦ αὐτοῦ, ἐχρησιμοποιήθη ὡς ***βόθρος***, εἰς ὅν, κατερχόμενοι διὰ σχοινίων πάντως, ἐτοποθέτουν τὰ ἀπορρίμματα τῶν ἀναθημάτων. Διότι, ἐὰν ἐρρίπτοντο ἄνωθεν, θὰ ἐθραύοντο τὰ πήλινα ταῦτα μικρὰ ἀντικείμενα, ἅτινα, ὡς εἴπομεν, ἐξήχθησαν ἐντελῶς σῶα. Τὸ ὄρυγμα τοῦτο, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ε΄ πΧ αἰῶνος, ὅτε ἀσφαλῶς ἐκτίσθη ὁ ***μείζων*** ναὸς τῆς ᾿Αθηνᾶς καὶ ἐπηκολούθησεν ἡ εὔρυνσις τοῦ περιβόλου αὐτοῦ, διὰ τεχνητῆς ἐπιχώσεως, ἐπληρώθη δ᾽ ὀγκολίθων καὶ μελῶν τοῦ καταστραφέντος ***ἐλάσσονος*** ναοῦ τῆς ᾿Αθηνᾶς, ἐπεχώσθη δ᾽ ἐντελῶς καὶ ἐξηφανίσθη ὑπὸ τὴν τεχνητὴν ἐπίχωσιν. Ἡ περαιτέρω ὅμως ἐξερεύνησις, εἰς ***βάθος***, τοῦ ἀνακαλυφθέντος ὀρύγματος τούτου θὰ διαλευκάνῃ, ἐλπίζομεν, πληρέστερον, τὰ περὶ τοῦ προορισμοῦ καὶ τῆς χρήσεως αὐτοῦ.

Εὑρήματα, ὡς εἴπομεν, ἐγένοντο, κατὰ τὴν συνέχειαν τῆς ἀνασκαφῆς ταύτης, πάμπολλα, ἀλλ᾽ εὐτελῆ πάντα, καί, πλὴν ἐγχρώμων τινῶν μελῶν τῆς ὀροφῆς τοῦ καταστραφέντος μικροῦ ναοῦ, ἄνευ ἀρχαιολογικῆς σημασίας.

δεκέμβριος 1913

Βαλέριος Στάης.

Γ΄). Ηπείρου:

α΄) βορείων τόπων·

1) Βυζαντιακὰ μνημεῖα.

᾿Αψευδὲς τεκμήριον καὶ συμπλήρωσις τῆς ἐθνολογικῆς χροιᾶς τῆς ᾿Ηπείρου εἶναι πλὴν τῶν ἄλλων τὰ ἄφθονα ὑπολειπόμενα ἴχνη ῾Ελληνικοῦ πολιτισμοῦ καθ᾽ ἅπασαν τὴν περιοχὴν μέχρι καὶ πέραν τοῦ ᾿Αῴου. Καὶ τὰ μὲν ἀρχαιότερα ῾Ελληνικὰ ἴχνη ἐξηρεύνησε προχείρως, ἐμοῦ κωλυομένου, ὁ ἐπιμελητὴς τῶν ἀρχαιοτήτων κ. Εὐαγγελίδης, ἐγὼ δὲ ἐμελέτησα κατὰ τοὺς μῆνας ὀκτώβριον καὶ νοέμβριον ἐ.ἔ. ἀπεσπασμένος ἐν ᾿Ηπείρῳ τὰ νεώτερα Βυζαντιακά.

῎Αφθονα εἶναι τὰ λείψανα τοῦ Βυζαντίου καὶ ἐν αὐτῇ ἔτι τῇ ζώνῃ, ἣν παράλογος καὶ αὐθαίρετος βία ζητεῖ νὰ ἀποσπάσῃ **ἀπὸ** τῆς νομίμου μητρός. Κωλυθεὶς ὅμως ὑπὸ τοῦ βαρέος ἐπισκήψαντος χειμῶνος περιώρισα τὴν μελέτην ἐπὶ ἑπτὰ Βυζαντιακῶν ναῶν, ὧν ποιοῦμαι ἐνθάδε σύντομον μνείαν.

᾿Εν διώρῳ ἀποστάσει πρὸς ΝΔ τοῦ Δελβίνου παρὰ τὴν ἀρχαίαν Φοινίκην ἐν τῷ χωρίῳ Μεσοποτάμῳ, σῴζεται ναὸς μήκ. 17·76, πλ. 11·18. Δύο σειραὶ κιόνων βασταζόντων τόξα χωρίζουσιν ἐγκαρσίως τὸν ναὸν εἰς νάρθηκα, καθολικὸν καὶ ἱερόν. Τρεῖς σχεδὸν ἡμισφαιρικαὶ ἀποτομαὶ καλύπτουσι τὸν νάρθηκα καὶ τὸ ἱερὸν ἀπολήγουσαι ἔξωθεν εἰς τρία συνεχόμενα ἀετώματα Τέσσαρες δὲ τροῦλλοι (οὐρανίσκοι) καλύπτουσι τὸ καθολικόν.

᾿Επὶ τοῦ νοτίου λόφου τῶν ῾Αγίων 40 σῴζονται τὰ ἐρείπια Βασιλικῆς μήκ. 37·40, πλάτ. 24·0 περίπου. Τρεῖς συνεχόμεναι κόγχαι ἑκατέρωθεν καὶ ἄλλη ἰσομεγέθης ἐξέχουσα ὄπισθεν διαιροῦσι τὸ ἐσωτερικὸν εἰς μέσον χῶρον καὶ εἰς δύο πλάγια νοητὰ κλίτη. ῎Εμπροσθεν προηγεῖται νάρθηξ, ὑπὸ δὲ τὸν ναὸν κατεσκευάσθησαν ὑπόγειοι θάλαμοι.

᾿Εν τῷ ἄνω Λαμπόβῳ πρὸς ΝΑ τοῦ ᾿Αργυροκάστρου 4 ὥρ. ἀπέ-

χων ὑπάρχει ναὸς τοῦ κεντρικοῦ λεγομένου σχήματος μήκ. 12·35, πλάτ. 12·56, μετὰ ὑψηλοῦ στρογγύλου τρούλλου, ἐξωτερικῆς καὶ ἐσωτερικῆς μορφῆς περίπου ὡς ὁ Ἅγιος Ἐλευθέριος τῶν Ἀθηνῶν, ἀλλὰ μετὰ κιονοστοιχιῶν ὑπὸ τὸν τροῦλλον.

Ὁμοιότερος πρὸς τὸν Ἅγ. Ἐλευθέριον εἶναι ὁ τετράωρον πρὸς Ν τοῦ Λαμπόδου τοῦ χωρίου Ἐπισκοπῆς ναός, πλὴν ὅτι στερεῖται νάρθηκος, μέγεθος δ' ἔχει ὅσον που ὁ τοῦ Λαμπόδου, ἀλλὰ τροῦλλον ταπεινότερον καὶ λίθινα ἑδώλια ἐν τῷ ἱερῷ.

Τοῦ αὐτοῦ περίπου σχήματος, ἀλλὰ μετὰ τεσσάρων ἐσωτερικῶν κιόνων εἶναι καὶ ὁ μικροσκοπικὸς τρίκογχος ναὸς τῆς Κοκαμιᾶς παρὰ τὴν κάτω Νίβιτσαν τῆς Χειμάρρας, ἔνθα σῴζεται καὶ παλαιότατον χειρόγραφον Εὐαγγέλιον μετ' ἀργυροῦ ἐπικαλύμματος. Ὠκοδομήθη δὲ ὁ ναὸς οὗτος ὡς καὶ ὁ τῶν Ἁγίων 40 ἐκ λιθίνων δόμων ἁπλῶς, οἱ δὲ λοιποὶ ἐκ λιθίνων ἐναλλὰξ καὶ πλινθίνων δόμων. Οἱ πλεῖστοι ἐκαλύφθησαν ὑπὸ τοιχογραφιῶν.

Μεταξὺ Λαμπόδου καὶ Ἐπισκοπῆς διασῴζεται ἐν τῷ χωρίῳ Βραχογοραντζῆ Βασιλικὴ μήκ. 8·97, πλάτ. 8·44 μετὰ στρογγύλου τρούλλου, κεντρικοῦ θολωτοῦ χώρου μετὰ ἐξεχούσης κόγχης καὶ δύο πλαγίων κλιτῶν καλυπτομένων ὑπὸ θόλων σχήματος τετάρτου τοῦ κύκλου.

Ἑτέρα Βασιλική, ἴσου περίπου μεγέθους, σῴζεται ἐν τῷ χωρίῳ Ζαρβάτη ἀπέναντι τῆς Ἐπισκοπῆς. Διαιρεῖται καὶ αὕτη διὰ διπλῆς σειρᾶς στηριγμάτων βασταζόντων τόξα εἰς τρεῖς θολωτὰς μοίρας μετ' ἐξεχουσῶν κογχῶν. Πρὸς τὴν μέσην διασταυροῦται ἐγκαρσία θόλος, ἐπὶ δὲ τοῦ σημείου τῆς διασταυρώσεως ὑψοῦται στρογγύλος τροῦλλος βασταζόμενος ὑπὸ δύο κιόνων καὶ δύο ὀρθογωνίων στηριγμάτων.

Αἱ δύο Βασιλικαὶ στεροῦνται νάρθηκος.

Φριδερίκος Βερσάκης.

---

2) Ανασκαφαί.

Ἐν Ἠπείρῳ ἡ ἀρχαιολογικὴ ἐνέργεια περιωρίσθη κυρίως εἰς τὴν ἐξερεύνησιν τῆς χώρας καὶ μάλιστα τῶν βορείων αὐτῆς μερῶν, ἔνθα πλεῖστα ἐρείπια ἀρχαίων ὀχυρῶν πόλεων ἢ συνοικισμῶν παρετηρήθησαν χωρὶς νὰ γένηται δυνατὴ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ ταύτισίς τινος αὐτῶν πρὸς ἀρχαίαν πόλιν. Τὰ πλεῖστα δὲ τῶν συγκομισθέντων μνημείων εἶναι ἐπιγραφαί, ἐπιτύμβιοι συνήθως, ὧν τρεῖς μὲν ἐκ Κασσώπης, ὀκτὼ ἐκ Φοινίκης, τέσσαρες ἐκ Γέρμας (Ἀργυροκάστρου) καὶ μία, ἡ σπουδαιοτάτη πασῶν, ἐκ Τεπελενίου, γνωρίζουσα ἡμῖν νέον φῦλον Ἠπειρωτικόν, τὸ τῶν Συγγόνων (τὸ κοινὸν τῶν Συγγόνων) ἀναθηματικὴ εἰς τὸν Ποσειδῶνα.

Μικραὶ δοκιμαστικαὶ τάφροι ἐσκάφησαν καὶ ἐν Φοινίκῃ καὶ περὶ αὐτὴν καὶ ἐν Γέρμᾳ Ἀργυροκάστρου. Καὶ πρὸς νότον μὲν τῆς Φοινίκης παρὰ τὸ χωρίον Βαγγαλιάτες ἀνευρέθησαν δύο ἀκέφαλα καὶ ἠκρωτηριασμένα μαρμάρινα ἀγάλματα, Ῥωμαίου πιθανῶς αὐτοκράτορος ἢ στρατηγοῦ μετὰ τῆς γυναικός, καὶ τὸ κάτω ἥμισυ λιθίνου ῥωμαϊκοῦ ἀγάλματος, ἐν δ' αὐτῇ τῇ Φοινίκῃ ἐρείπια κτιρίων ῥωμαϊκῶν χρόνων καὶ τάφοι, ὧν ἑνός τας πλευρὰς ἀπετέλουν ἐπιτύμβιοι ἐπιγραφαὶ τῆς Γ' πΧ ἑκατονταετηρίδος.

Ἐν Γέρμᾳ κυρίως χαλκᾶ νομίσματα, ἅπαντα τῶν χρόνων τῆς Ἠπειρωτικῆς δημοκρατίας, ἦλθον εἰς φῶς καὶ συντρίμματα χαλκῶν σκευῶν ἐναπομεινάντων μεταξὺ τῶν ἐρειπίων τῆς ὑπὸ Π. Αἰμιλίου καταστραφείσης πιθανώτατα πόλεως.

Δημήτριος Εὐαγγελιδης.

β') Νικοπόλεως.

Τῇ 2ᾳ ἰουλίου ἐ.ἔ. ἠρξάμην τῶν ἐν Νικοπόλει παρὰ τὴν Πρέβεζαν ἀνασκαφῶν. Αἱ ἀνασκαφαὶ αὗται ἐγένοντο τῇ ἀδείᾳ τῆς ἐν Ἠπείρῳ Γενικῆς Διοικήσεως, δαπάναις δὲ τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν ἀνέσκαψα ἐν τῷ πρὸς Α τῆς ἀρχαίας ἑλληνορρωμαϊκῆς ταύτης πόλεως νεκροταφείῳ, ὅπου ἀνεῦρον ὡραίαν λάρνακα διὰ γλυφῶν διακεκοσμημένην, εἶτα δὲ πολλοὺς ἄλλους τάφους ἐν τῷ ἐδάφει διὰ πλίνθων ἐκτισμένους, ἐν οἷς ἀνεῦρον πληθὺν κτερισμάτων, οἷον λύχνων, ὑαλίνων φιαλιδίων, δακτυλίων χαλκῶν καὶ ἀργυρῶν, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ ἐπιτυμβίους ἐπιγραφάς.

Μετὰ ταῦτα ἐπελήφθην τῆς ἀνευρέσεως τοῦ μεγάλου ναοῦ, ὃν κατὰ τὸν Στράβωνα καὶ Δίωνα Κάσσιον ὁ Ὀκτάβιος ἀνήγειρε μετὰ τὴν περιφανῆ ἐπ' Ἀκτίῳ νίκην πρὸς τιμὴν τοῦ Ποσειδῶνος καὶ Ἄρεως ἐπὶ τοῦ λόφου, ὅπου εἶχεν ἱδρυμένον τὸ στρατηγεῖον καὶ ὁπόθεν κατὰ τὴν κοσμοϊστορικὴν ναυμαχίαν ἐπεσκόπει τὰς κινήσεις τοῦ τε ἰδίου καὶ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου. Μετὰ πολλὰς ἐρεύνας ηὐτύχησα νὰ ἀνεύρω μεγάλους ὀγκολίθους ἐπὶ ὑψώματος ἀποτελοῦντος συνέχειαν τῶν ἀπὸ βορρᾶ ἀποκλειόντων τὴν χερσόνησον Νικοπόλεως-Πρεβέζης Κασσιοπείων ὀρέων, ἅτινα σήμερον ὁ λαὸς ὀνομάζει ἔκ τινος πλησίον χωρίου «Μιχαλίτση». Επὶ τοῦ λόφου τούτου κατ' αἴσιόν τινα οἰωνὸν διεξήχθη καὶ ἡ περίφημος μάχη τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων ὑπὸ τὸν ἀντισυνταγματάρχην κ. Σπηλιάδην ἐναντίον τῶν Τούρκων κατὰ τὸν προπαρελθόντα ὀκτώβριον, δι' ἧς ἠλευθερώθη ἡ Πρέβεζα, ἡ ἀπὸ νότου κλεὶς τῆς Ἠπείρου.

Προβὰς εὐθὺς τότε εἰς τὴν ἀνασκαφὴν τοῦ χώρου τούτου ἀπεκάλυψα ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ὁλόκληρα σχεδὸν τὰ θεμέλια τοῦ μεγάλου τούτου ναοῦ, οὗ τὸ μὲν μῆκος ἐξικνεῖτο εἰς 53, τὸ δὲ πλάτος εἰς 25 μ.. Δυστυχῶς αἱ ἐπανειλημμέναι ἐπιδρομαὶ βαρβάρων, ἰδίᾳ τῶν Γότθων, εἶτα δὲ αἱ ἐκ θεμελίων τὴν Νικόπολιν καταστρέψασαι ἐπιδρομαὶ τῶν Βουλγάρων, τῷ 1080 μΧ, ἠφάνισαν τελείως τὸν μεγαλοπρεπέστατον τοῦτον ναόν, διότι καὶ αὐτὰ τὰ θεμέλια δεινῶς ἀνεστατώθησαν πλείστων ὀγκολίθων μετακινηθέντων καὶ ἀφαιρεθέντων ὁμοῦ μετὰ τῶν κιόνων, ὅπως ἀνοικοδομηθῶσι προχείρως τὰ τείχη τῆς πόλεως.

Τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ ναοῦ μαρτυροῦσι πολυάριθμα θραύματα ἐκ τῆς κορωνίδος καὶ ἐκ τοῦ ἐν γένει γλυπτικοῦ καὶ ἀρχιτεκτονικοῦ τοῦ ναοῦ διακόσμου. Ὁ ῥυθμὸς αὐτοῦ ἦτο κορινθιακός, οἱ δὲ κίονες ἐκ λευκοῦ λίθου μαλακοῦ, δι' ἀμμοκονιάματος ἐπικεχρισμένοι, ὡς οἱ τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ.

Μετὰ τὴν ἐν τῷ ναῷ σκαφικὴν ταύτην ἔρευναν ἐπανέλαβον καὶ πάλιν τὰς ἐν τῇ νεκροπόλει Νικοπόλεως ἐργασίας οὐ μόνον ἐν τῷ πρὸς Α ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ πρὸς Δ ἑτέρῳ ἐκτεταμένῳ νεκροταφείῳ, ὅπου ἀνέσκαψα περὶ τοὺς ***ἑκατὸν ἑξήκοντα καὶ πλέον*** τάφους, τοὺς πλείστους πλινθοκτίστους μετὰ μεγάλης ἐπιμελείας κατεσκευασμένους Ἐν αὐτοῖς ἀνεῦρον καὶ πάλιν πληθὺν κτερισμάτων, ἰδίᾳ νομίσματα χαλκᾶ, δακτυλίους τινὰς χρυσοῦς, πλεῖστα ὑάλινα φιαλίδια καὶ μέγαν ἀριθμὸν λύχνων, οἵτινες φέρουσιν ἄνωθεν ἀναγλύπτους παραστάσεις μεγίστης ποικιλίας καὶ θαυμαστῆς τέχνης. Ἔν τισι τάφοις ἀνεῦρον καὶ ***ᾠὰ φυσικὰ*** ὀρνίθων, ὧν ἓν ἐξόχου διατηρήσεως. Πάντα ταῦτα μετεκόμισα καὶ ἐτοποθέτησα ἐντὸς θηκῶν ἔν τινι δωματίῳ τοῦ διοικητηρίου Πρεβέζης, ὅπερ οὕτω κατηρτίσθη εἰς μικρόν, ἀλλὰ λίαν σημαντικὸν μουσεῖον.

Κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας, σεπτέμβριον καὶ ὀκτώβριον, ἀνεκάλυψα δύο κτίρια, ἅτινα ἐκ τοῦ σχήματος φαίνονται ἐπαύλεις, ὧν ἓν παρὰ τὸ δυσμικὸν νεκροταφεῖον πλησίον τῆς θέσεως «Καπετὰν Δῆμα», ἀποτελούμενον ἐκ μακροτάτης κιονοστοιχίας μετὰ λειψάνων ψηφιδωτῶν, τὸ δ' ἕτερον ἄνωθεν τῆς μεγάλης τῆς πόλεως δεξαμενῆς, τῆς κοινῶς «Βαγένια» καλουμένης, ἐν θέσει «Βασιλόσπιτο». Τὸ τελευταῖον τοῦτο θὰ ἦτο πολυτελὲς μέγαρον ἢ ἀνάκτορον· διότι ἔχει μέγιστον κεντρικὸν περιστύλιον, οὗ σῴζονται πλεῖστοι κίονες κατὰ χώραν μέν, πλὴν πεπτωκότες καὶ συντετριμμένοι, πέριξ δ' αὐτοῦ πολλὰ δωμάτια μετὰ μωσαϊκῶν κλπ..

Ἐν γένει ἡ ἀνασκαφὴ αὕτη ὑπῆρξε τὰ μάλιστα ἱκανοποιητική, τὰ μέγιστα ὑπισχνουμένη, διότι ἡ Νικόπολις ἀποτελεῖ ἀπέραντον ἐρειπιῶνα, ὅστις ἐπὶ ἔτη ὅλα, ἂν οὐχὶ καθ' ὅλον τὸν βίον, δύναται νὰ ἀπασχολήσῃ ἕνα ἀρχαιολόγον. Αἱ ἐργασίαι ὡς ἐκ τούτου θα συνεχισθῶσι, Θεοῦ θέλοντος, καὶ κατὰ τὸ προσεχὲς θέρος.

Ἀλέξανδρος Θ. Φιλαδελφεύς.

Δ'). Θέρμου.

Ἡ ἀνασκαφικὴ ἔρευνα τοῦ προϊστορικοῦ συνοικισμοῦ ἐν Θέρμῳ, περὶ οὗ ἐσημείωσα ὀλίγα πέρυσι ἐν τῷ αὐτῷ χώρῳ τῆς ΑΕ, ἐπαναληφθεῖσα ἐφέτος ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ ὀκτωβρίου ἀπέβη ἱκανῶς εὐτυχής. Ἀπεκαλύφθησαν καὶ ἄλλα οἰκήματα, ἐλλειψοειδῆ ἢ ὀρθογώνια, περὶ τὸν μέγαν ναὸν καὶ εὑρέθησαν ἐντὸς αὐτῶν μέγα πλῆθος συντριμμάτων ἀγγείων ἀνηκόντων κατὰ μέγα μέρος εἰς τὰς παλαιοτέρας μυκηναϊκὰς τάξεις.

Ἐλλειψοειδῆ κτίρια ἀπεκαλύφθησαν πέντε, ἐξ ὧν ἓν μόνον διαιρούμενον εἰς τρία παρουσιάζει καὶ κατὰ τὸ ἕτερον ἄκρον ἀψῖδα, δύο δὲ μεγάλα ὀρθογώνια. Τούτων οἱ τοῖχοι διατηροῦνται εἰς ὕψος 0·30-1·20. Ἐντὸς τῶν οἰκημάτων ὑπῆρχε συνήθως παχὺ στρῶμα χώματος ἁγνοῦ καὶ πολυάριθμα τεμάχια πηλοῦ μετὰ τύπων ξυλίνων δοκῶν καὶ κλάδων, χαρακτηριστικῶν τῆς ξυλοπλέκτου πηλοδομίας. Τὸ περίεργον εἶναι ὅτι οἱ λίθινοι τοῖχοι κλίνουσι μὲν πρὸς τὰ ἐντὸς προπαρασκευάζοντες τὸ θολοειδὲς σχῆμα τῆς στέγης, ἀποβαίνουσι δὲ οἱ αὐτοὶ βαθμηδὸν κατακόρυφοι. ὅταν πρόκειται νὰ συναντηθῶσι μετ' ἐγκαρσίων τοίχων ἢ ὅταν καταλήγωσιν ὡς παραστάδες.

Κατ' εὐτυχίαν ἐντὸς τριῶν οἰκημάτων τὸ μνημονευθὲν στρῶμα τῶν πηλοκτίστων τοίχων παρέμεινεν ἀπὸ τῆς κατερειπώσεως ἀδιατάρακτον, ὥστε νὰ διατηρηθῶσιν ὑπ' αὐτὸ πάντα τὰ συντρίμματα τῶν πηλίνων σκευῶν καὶ ἀγγείων. Ἐκ τῶν πρώτων ἀξιόλογα εἶναι πύραυνα ἰδιόρρυθμα τρίποδα ἢ χωνοειδῆ σπανιώτατα καθ' ὅσον γνωρίζω. Τὰ δὲ ἐκ πολλῶν τεμαχίων συγκροτούμενα ἀγγεῖα εἶναι οὐ μόνον διὰ τὸ πλῆθος καὶ τὸν τόπον ἀλλὰ καὶ καθ' ἑαυτὰ λίαν σημαντικά.

Τὴν ἐποχὴν ὁρίζουσι δύο ἀγγεῖα εἰσαχθέντα προφανῶς ἐκ Κρήτης, ποτήριον χωνοειδὲς καὶ κομψὴ στάμνος, κοσμούμενα διὰ γραπτῶν πελέκεων, τῆς πρώτης, ὡς νομίζω, κατηγορίας τοῦ τελευταίου μινωϊκοῦ ῥυθμοῦ. Εἰς ταῦτα ἀνταποκρίνονται περὶ τὰ δέκα μεγάλα ἀγγεῖα ἀμαυρόχρωμα γεωμετρικά, ὑπενθυμίζοντα τὰ ἀμαυρόχρωμα τῶν τάφων τῆς ἀκροπόλεως τῶν Μυκηνῶν. Ἐπίσης ὡς πρὸς τὴν ἐποχὴν ἀντιστοιχοῦσι τὰ ἄγραφα ἀγγεῖα, ἅτινα μιμούμενα συνήθως χαλκᾶ πρότυπα εἶναι σημαντικὰ διὰ τὰ σχήματα αὐτῶν. Διακρίνονται κρατῆρες μετὰ τεσσάρων καθέτων λαβῶν, ὑδρίαι ῥαμφόστομοι, κύλικες, ὡς παρὰ Τσούντᾳ, Διμήνιον εἰκ. 193, φιάλαι καὶ ἄλλα μικρὰ ἀγγεῖα.

Διὰ τὸ πλῆθος καὶ τὰ σημαντικὰ μεγέθη τῶν ἀγράφων ἀγγείων εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι ταῦτα κατεσκευάσθησαν ἐν Θέρμῳ. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἀμαυρόχρωμα γεωμετρικὰ δὲν εἰσήχθησαν ἔξωθεν. Ὄστρακα μυκηναϊκὰ τεχνικῶς ἀτελῆ συνελέχθησαν ἐξ ἄλλων στρωμάτων πολυάριθμα. Ἕπεται ἄρα ὡς σπουδαιότατον συμπέρασμα τῆς ἐρεύνης ὅτι ἐν τῷ ἀποκέντρῳ τούτῳ τόπῳ τῆς δυτικῆς Ἑλλάδος ἔχομεν ἐντόπιον κεραμεικὸν ἐργοστάσιον, ἀπὸ τοῦ 1500 περίπου καὶ ἑξῆς, μιμούμενον κατὰ δύναμιν τὰ ἀγγεῖα τῶν κέντρων τοῦ πολιτισμοῦ.

Ἐν Θέρμῳ, τῇ 15ῃ δεκεμβρίου 1913

Κωνσταντῖνος Ἀ Ῥωμαῖος.

Ε'). Θεσσαλίας.

Κατὰ τὴν λήξασαν δευτέραν ἑξάμηνον τοῦ ἔτους 1913 ἐξηκολούθησα τὴν περισυλλογὴν καὶ μελέτην τῶν περὶ τὴν Ἐλασσόνα καὶ ἐν τῷ μουσείῳ αὐτῆς ἀρχαίων, ἐξηκρίβωσα δὲ ὅτι κατὰ μὲν τὸ νῦν χωρίον «Δαμάσι» ὑπῆρχεν ἡ ἀρχαία ***Μητρόπολις***, τῆς ἄνω Θετταλίας λεγομένη, κατὰ τὸ «Δομένικον» αἱ ***Χυρετίαι***, μεταξὺ «Βλαχογιάννη» καὶ «Μολόγουστας» αἱ ***Μύλαι*** πιθανώτατα, κατὰ τὸ «Παλαιόκαστρον Συκιᾶς» ἡ ***Μονδαία***, κατὰ δὲ τὸ «Παλαίκαστρον Βουβάλας» ἡ ***Ἄζωρος***. Ἐκ τῶν ἀνεκδότων ἐπιγραφῶν τοῦ μνημονευθέντος μουσείου πολλαὶ ἐξ Ὀλοοσσόνος καὶ τῆς Περραιβικῆς Τριπόλεως ἐκτυποῦνται ἐν τῇ Revue Épigraphique τοῦ 1914.

Ἐν μηνὶ αὐγούστῳ μεταβὰς εἰς Γόννους, μετέτρεψα εἰς μουσεῖον τὸν ὑπερκείμενον τοῦ χωρίου «Δερελὶ» στρατιωτικὸν συνοριακὸν σταθμόν, συναγαγὼν ἐκεῖ τὰ γνωστὰ ἀρχαῖα· εὗρον δ' ἐκεῖθεν τοῦ σταθμοῦ «Τσιούρβα-Μαντριά», παρ' ὃν ὑπάρχει ὁ ***Γοννοκονδυλῶν***, ἑτέραν πόλιν. ἥτις εἶναι ἡ ***Ὀλυμπιάς***, σχεδὸν συναφὴς τῷ προηγουμένῳ· περαιτέρω, παρὰ τὸν νῦν «Νεζερόν», ἐξακριβοῦται ὅτι ἔκειτο ὁ ***Χάραξ-Λαπαθοῦς***· ἐν Ὀλυμπιάδι εὗρον ἀναθηματικάς τινας ἐπιγραφὰς τῇ Ἀθηνᾷ καὶ ἀπελευθερωτικάς.

Κατὰ δὲ μῆνα ὀκτώβριον μετέβην εἰς τὰ μεταξὺ «Κουτσοχέρου» καὶ «Ἀλήφακα» παρὰ τὸν ἀρχαῖον ***Ἄτραγα*** μέρη, ἔνθα εὗρον ἀναθηματικάς τινας τῷ Ποσειδῶνι καὶ ἐπιτυμβίους ἐπιγραφάς, τάφους τινὰς κοινοτάτους καὶ σαφῆ ἴχνη ναοῦ παρὰ μέγαν τύμβον· ἀμφότερα τὰ τελευταῖα ταῦτα εἶναι ἄξια συντόνου ἀνασκαφῆς.

Ἐν τῷ παρόντι δὲ ἐκτυπῶ τὸ Α' τεῦχος τῶν ***Γραπτῶν στηλῶν Δημητριάδος-Παγασῶν*** μετ' εἰσαγωγῆς περὶ τῶν ἀνασκαφῶν καὶ μετὰ δέκα πολυχρώμων πινάκων ἐλπίζω ὅτι θὰ εἶναι ἕτοιμον περὶ τὰ τέλη τοῦ μηνὸς φεβρουαρίου τοῦ ἔτους 1914.

Ἀπόστολος Σ. Ἀρβανιτόπουλλος.

F'). Ἄνω Μακεδονίας.

Περιελθόντες ὅλην σχεδὸν τὴν ***Ἄνω Μακεδονίαν***, ὡς ἔφορος ἐν αὐτῇ ἐπὶ τρίμηνον ἐκ διαλειμμάτων, δημοσιεύομεν μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐν τῇ «Ἀθηνᾷ» τὴν πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον ἔκθεσιν τῆς ἐν αὐτῇ ἐρεύνης καὶ περισυλλογῆς ἀρχαίων, ἐπιφυλάσσομεν δὲ λεπτομερεστέραν πραγματείαν περὶ τῶν εὑρημάτων· διὰ τούτων φαίνονται ἐντοπιζόμεναι κῶμαι ἢ καὶ «πόλεις» ἀρχαῖαι τέσσαρες τοὐλάχιστον ἐν τῇ ***Ἐορδαίᾳ*** (περὶ τὰ χωρία Πέτερσκον, Τρέπισταν, Κατράνισταν, Ὄστροβον καὶ ἄλλαι μικρότεραι) 5 ἐν τῇ ***Λυγκηστίδι*** (περὶ Ῥόσναν, Κλέστενα, Κόττορι, Σέτιναν, Βέρμπιανην), ὑπὲρ τὰς 15 ἐν τῇ Ὀρεστίδι, Ἐλιμείᾳ καὶ τῇ ὅλῃ μεταξὺ Πίνδου καὶ Βαρνοῦντος χώρᾳ (περὶ Καστορίαν τὸ ***Κέλετρον***, ὡς γνωστόν, περὶ Χρούπισταν τὸ ***Ἄργος***, περὶ Δρανίτσι ἡ ***Λαπίνα*** φαίνεται, καὶ ἀγνώστου ὀνόματος περὶ Λικνάδες, Μπομπούστι, Βαϊμπες, Μαρτσίστι, Παλαιογουλᾶν, Τσοῦργλι, Πικρεβενίτσαν, Σειρῆνι, Πηγαδίτσαν, Βρατίνι, Σέλιτσαν, Βέντζι, Χολένισταν), τρεῖς ἐν τῇ ***Μακεδονικῇ Ἰλλυρίᾳ*** περὶ Μπόζιγραδ (ἴσως ***Κέλλιον***), Τραὶν καὶ Μπλουτσίστι τῆς Κορυτσᾶς καὶ 5-6 ἐν ***Ἀλμωπίᾳ*** (περὶ Δραγομάντσι-Πότσεπ, Κουλᾶν Ῥουδίνου, Μπάχοβον, Πρόδρομον, Νώτια, Καρλάτοβον), οἰκισμοὶ πάντες ῥωμαϊκῶν χρόνων, οἱ πολλοὶ συνεχιζόμενοι καὶ ἐπὶ τῶν βυζαντιακῶν· εἰς τοὺς δευτέρους ἀνάγονται καὶ πολυπληθῆ ἐρείπια ***τειχισμάτων*** ἀνὰ τὰς ὀρεινὰς ῥάχεις τῆς χώρας.

Νικόλαος Γ. Παππαδάκις.

Ι'). Χίου.

Ἡ ἐν Χίῳ ἀνασκαφὴ ἐγένετο ἀπὸ τῶν μέσων ἰουλίου μέχρι τέλους αὐγούστου 1913. Πλησίον τῆς Χώρας τῆς Χίου ἔξωθεν τοῦ χωρίου Λατόμι, ὑπὸ τὸν ἀπότομον λόφον, ὅστις ἐχρησίμευεν ὡς λατομεῖον μαρμάρου ἐν τῇ ἀρχαιότητι καὶ πρὸ ὀλίγων ἔτι ἐτῶν, ἀνευρέθησαν νεκροταφεῖα τῶν ἀρχῶν τῆς Ε' πΧ ἑκατονταετηρίδος. Οἱ τάφοι ἦσαν πήλινοι σαρκοφάγοι τοῦ σχήματος τῶν Κλαζομενίων· κτερίσματα σχεδὸν οὐδόλως ὑπῆρχον ἐν αὐτοῖς· σπανίως εὑρίσκετο ἓν μικρὸν ληκύθιον ἀττικουργὲς μελανόμορφον. Ἀνεσκάφη πρὸς τούτοις ἐν τῇ αὐτῇ θέσει καὶ εἷς τύμβος ἱκανῶς εὐμεγέθης, οὗ ἐν τῷ κέντρῳ εὑρέθη τάφος ἀποτελούμενος ἐξ ὁμοίας σαρκοφάγου ἔχων ὁμοίως ὀλίγα μόνον κτερίσματα.

Κατὰ τὰ νοτιώτατα τῆς Χίου πλησίον τῶν χωρίων Πυργίου καὶ Ὀλύμπων παρὰ τὸν λιμένα Κάτω-Φανὰ (Φάναι ἐν τῇ ἀρχαιότητι) ἀνεσκάφη ἐν μέρει ὁ περίβολος καὶ μέρος τῶν θεμελίων τοῦ ναοῦ τοῦ

Ετυπ. 23 1 14.

Φαναίου 'Απόλλωνος. 'Ο περίβολος διατηρεῖται ἀρκούντως καλῶς· εἶνε ἐκτισμένος ἐκ μεγάλων ἐπιμελῶς κατειργασμένων τιτανολίθων κατ' ἰσοδομικὸν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ σύστημα. Παρ' αὐτὸν εὑρέθησαν ὀλίγα τεμάχια ἀγγείων τοῦ Ε' καὶ τοῦ Δ' πΧ αἰῶνος καὶ πρὸς τούτοις ἐντὸς μικροῦ προχοϊδίου ἑξήκοντα περίπου ἀργυραῖ δραχμαὶ καὶ διώβολα Χίου τῆς Ε' πΧ ἑκατονταετηρίδος. 'Εν τῷ κέντρῳ περίπου τοῦ ὑπὸ τοῦ περιβόλου περικλειομένου χώρου ἔκειτο ὁ ναός, οὗ τὴν θέσιν κατέλαβεν ἐν βυζαντινοῖς χρόνοις ἐκκλησία καταστραφεῖσα καὶ αὐτὴ καὶ ἀντικατασταθεῖσα ὑπὸ μικροῦ ἐκκλησιδίου τῶν ἁγίων Θεοδώρων. Τοῦ ἀρχαίου ναοῦ ἐλάχιστα μόνον λείψανα σῴζονται, ὡς φαίνεται, ἀνευρέθη δ' ἐν τῇ ἀνασκαφῇ μόνον ἡ ΒΔ γωνία τῶν θεμελίων. Ἔμπροσθεν τοῦ χώρου τοῦ ναοῦ ἐν τῇ ἐπιχώσει εὑρέθησαν τεμάχια γεωμετρικῶν ἀγγείων, ἓν εἰδώλιον ἐξ αἰγυπτιακῆς πορσελάνης καὶ ἄλλα τινὰ ἀρχαϊκὰ πράγματα. Τῶν ἀρχιτεκτονικῶν μερῶν τοῦ ναοῦ ἐλάχιστα τεμάχια εὑρέθησαν ἐκτισμένα ἐντὸς τῶν τοίχων βυζαντινῶν οἰκιῶν, κατὰ ταῦτα δὲ ἦτο οὗτος 'Ιωνικοῦ ῥυθμοῦ καὶ ὡμοίαζε πρὸς τὸ Ἡραῖον τῆς Σάμου.

Ἑτέρου 'Ιωνικοῦ ναοῦ ἡ θέσις καθωρίσθη ἔξωθεν τοῦ χωρίου Πυργίου πρὸς δυσμὰς ἐν θέσει *Θόλος*. Τούτου εὑρέθησαν διάφορα ἀρχιτεκτονικὰ τεμάχια ἀρχαϊκά, τεχνικώτατα, ὡς καὶ μία βάσις κίονος. 'Εκ τοῦ αὐτοῦ προέρχεται καὶ κορωνὶς ἔχουσα ἀναγλύπτους κώνους καὶ κατὰ τὴν γωνίαν θαυμάσιον ἀρχαϊκὸν Γοργόνειον μόνον κατὰ τὸ ἥμισυ δυστυχῶς σῳζόμενον.

Κωνσταντῖνος Κουρουνιώτης.

Η'). Αμφιαρείου.

Εφ' έτος επανελήφθη ἡ επὶ τῆς δεξιᾶς τοῦ χειμάρρου όχθης σκαφικὴ εργασία, ἵνα ερευνηθῇ ὁ τῷ 1909 άσκαφος ὑπολειφθεὶς χῶρος τῆς συνοικίας, ένθα καὶ ὁδός, ἥτις διὰ τῆς εν τῇ επιγραφῇ μνημονευομένης γεφύρας ἦγε πρὸς τὸν ναὸν καὶ τὰ λοιπὰ τῆς αριστερᾶς όχθης μνημεῖα. Επειδὴ ἡ τῆς γεφύρας θέσις διὰ τὴν ὑπὸ τῆς χαράδρας επενηνεγμένην καταστροφὴν δὲν ἦτο πρόδηλος, πρὸ τῆς ενταῦθα ερεύνης εζητήθη ἡ αποκάλυψις τοῦ επιλοίπου τῆς ειρημένης ὁδοῦ, ἧς μέγα ήδη μέρος ἦν μέχρι εκείνου τοῦ χρόνου ηὑρημένον. Καὶ τὸ μὲν ευθὺς δυσμόθεν τοῦ τέως αποκεκαλυμμένου τμῆμα αυτῆς, ἅτε προφανὲς όν, ειάθη καὶ τῆτες άσκαφον, ερεύνης δ' έτι σκαφικῆς χρῄζει καὶ άλλο μετα τοῦτο τμῆμα, ένθα φάραγξ, δι' ἧς εκ τοῦ όρους πρὸς τὴν χαράδραν καταρρέοντα τὰ όμβρια ὕδατα πολλὴν επήνεγκαν ζημίαν. Δυσμόθεν δὲ τοῦ τμήματος τούτου τῆς κυρίας ὁδοῦ επὶ τῆς αυτῆς σχεδὸν γραμμῆς φέρεται ὁδός, εξ ἧς κατὰ κάθετον άρχεται στενὴ ὁδὸς κατιοῦσα πρὸς μικρὸν τετράγωνον οικοδόμημα πρὸς τῇ όχθῃ απαντικρύ που τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ βωμοῦ κείμενον. Βορρᾶθεν τῆς κυρίας ὁδοῦ απεκαλύφθη καὶ τὸ άλλο ἥμισυ τοῦ τῷ 1909 αναφανέντος οικοδομήματος (ΠΑΕ 1909 119)· τὸ ένδον τοῦ οικοδομήματος έφερε στοάν, ἧς οἱ κίονες, δώδεκα οἱ σύμπαντες όντες, ἵδρυντο πρὸ τῶν τριῶν τοίχων εν πειοειδεῖ κιοστοιχίᾳ τεταγμένοι, πέντε μὲν πρὸ ἑκατέρου τοῦ μακροῦ τοίχου, τέσσαρες δὲ πρὸ τοῦ άλλου, επὶ δὲ τοῦ τετάρτου τοίχου σῴζεται εν τῷ νοτίῳ άκρῳ θύρωμα, ᾧ αντίστοιχον, ὡς εικός, ἦν εν τῷ βορείῳ. Πρὸς τῷ οικοδομήματι τούτῳ καὶ τῇ όχθῃ απεκαλύφθη στενὴ δεξαμενή, δυσμόθεν δ' αυτῆς φρέαρ, εν δὲ τῷ οἰκοδομήματι δύο φρέατα, τὸ μὲν νοτόθεν τῆς δεξαμενῆς, τὸ δὲ ανατολόθεν αυτῆς. Εν ταῖς τητιναῖς εργασίαις ηὑρέθη κορμὸς αγαλματίου τοῦ Αμφιαράου, καλῆς τέχνης, ἱκανὸς αριθμὸς πηλίνων αγνύθων πυραμιδοειδῶν καὶ κωνικῶν καὶ επιγεγραμμένου λίθου απότμημα, εφ' οὗ αναγράφονται τύπια καὶ οφθαλμοὶ καὶ ὦτα, επ' ιάσει χαριστήρια ανδρῶν καὶ γυναικῶν, τῆς 3ης πΧ ἑκατονταετηρίδος τελευτώσης.

_Β. Λ._

Εις Θεσσαλίας επιγραφὰς

(ΑΕ 1913 151· 180 καὶ 232)

ὑπὸ

Αποστόλου Αρβανιτοπούλου.

Α'). ΑΕ 1913 151. Τῆς ἐν IG IX² 347 ἐπιγραφῆς τοὺς στίχους 18-20 γραπτέον ὧδε:

Σώπα-
τρος ἀπελευθερωθὶς ὑπὸ ['Α]σιδήμου τοῦ
Καλλίππου ἔδωκε[ν] τῇ πόλι [τ]ὰ ἐκ τοῦ ν[ό]μου
δη(νάρια) ΚΒ (ὀβολοὺς τέσσαρας).

Οἱ ὀβολοὶ ἀπεδόθησαν κατὰ τὸ σύνηθες διὰ = =. Τὰ λεγόμενα περὶ *Δηδήμου* = *Διδύμου* ἀπαλειπτέον πάντα.

Β'). ΑΕ 1913 180 καὶ 232. Ἡ μεταγραφὴ τῆς ἐν σελ. 180 εἰκ. 29 (πρβ. σελ. 232) ἐπιγραφῆς ἔχει ὀρθῶς ὧδε:

ἥρως χ(ρ)ηστ — ὲ χαῖρε·

ἀφείθη δῆλον ὅτι μεταξὺ τοῦ Τ καὶ τοῦ Ε μικρὸν *κενὸν* διάστημα.

'Εν Βόλῳ,

'Απόστολος Σ. 'Αρβανιτόπουλλος.

Ἐκδοθήσεται τόδε τὸ τεῦχος (3ον καὶ 4ον = σελ. 109-238) τῇ 30 5 14.

Ἐτυπ. 30 5 14.

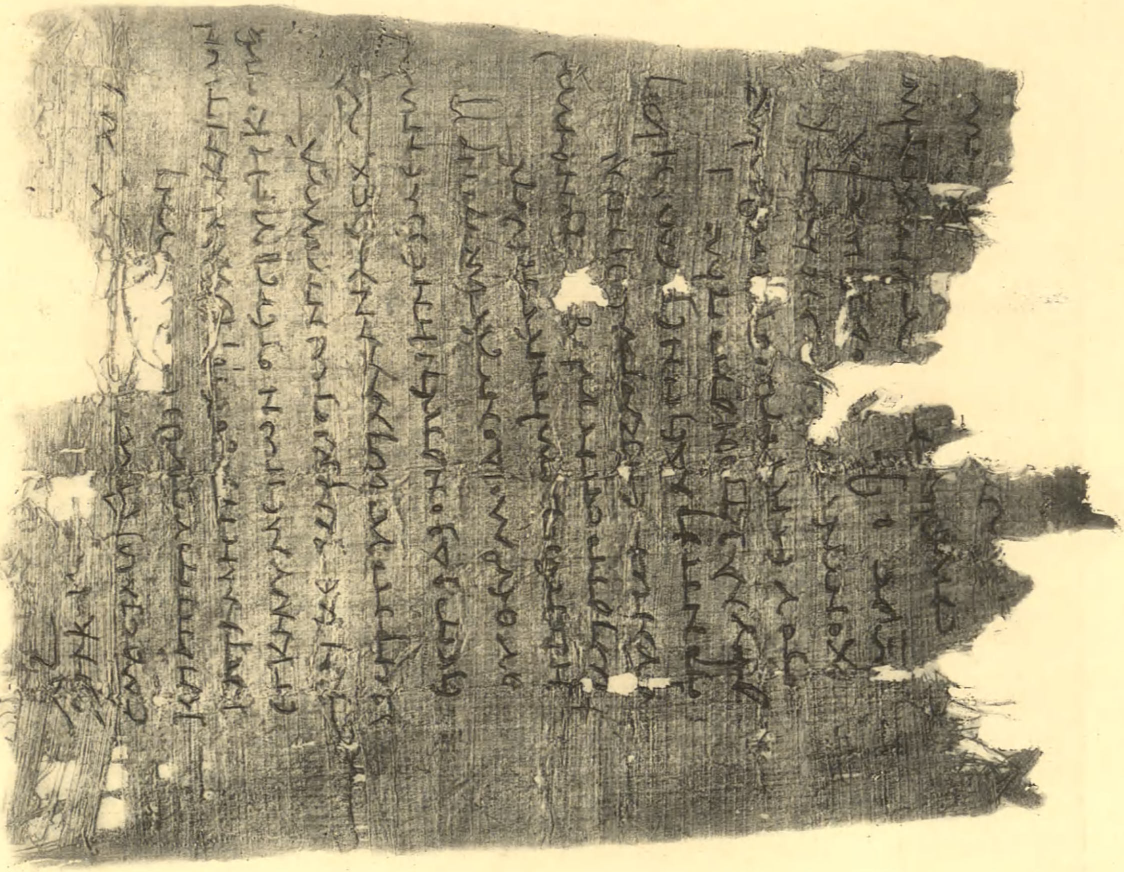

2

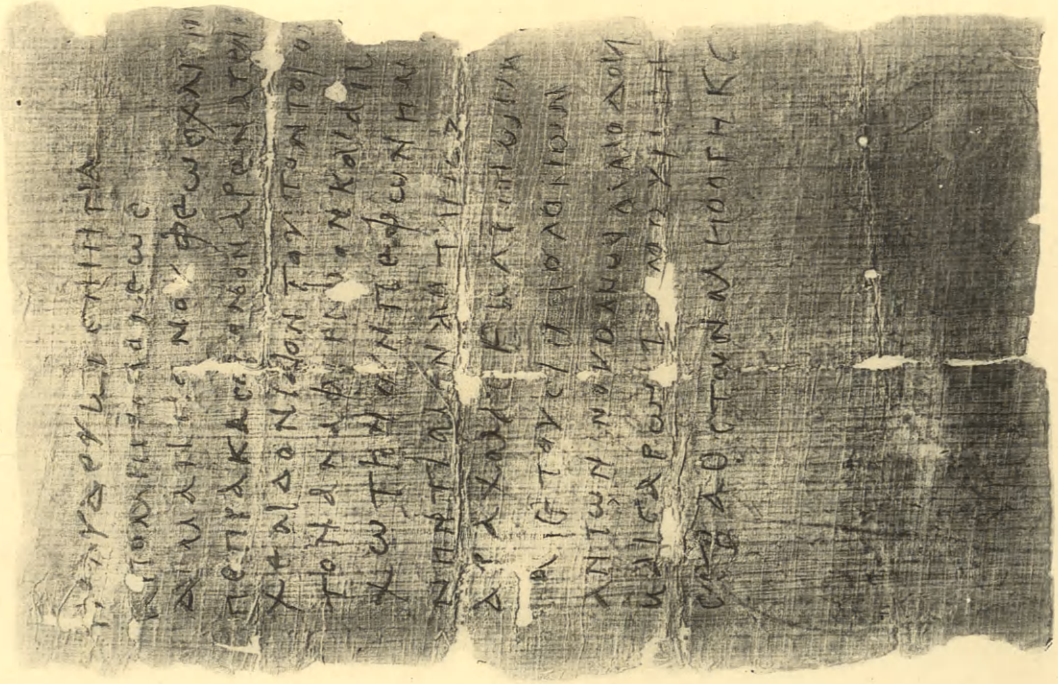

1

Πάπυροι ἐξ Ἀρσινόης

(μέγεθος 1/1).

Πάπυροι ἐξ Ἀρσινόης

(μέγεθος $^1/_1$).

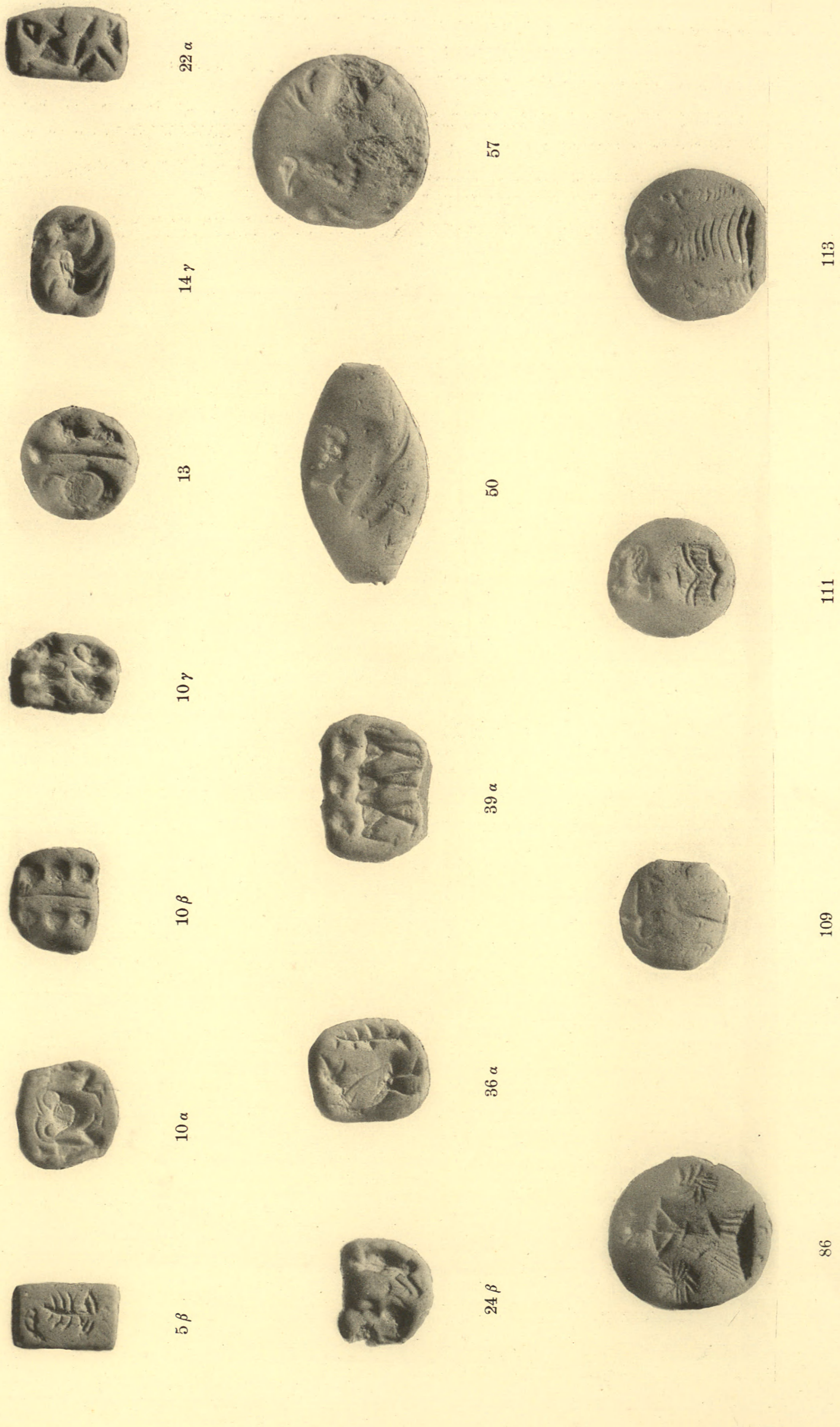

Σφραγῖδες Κρητικαί.

Σφραγῖδες Κρητικαί.